॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ॥

ဝိနယပိဋကေ

သာရတ္ထဒီပနီ-ဋီကာ (တတိယော ဘာဂေါ)

၅. ပာစိတ္တိယကဏ္ဍံ

၁. မုသာဝါဒဝဂ္ဂေါ

၁. မုသာဝါဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁. မုသာဝါဒဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ **ခုဒ္ဒကာန** န္တိ ဧတ္ထ **“ခုဒ္ဒက** -သဒ္ဒော ဗဟု-သဒ္ဒပရိယာယော ॥ ဗဟု ဘာဝတော ဣမာနိ ခုဒ္ဒကာနိ နာမ ဇာတာနီ”တိ ဝဒန္တိ။ **တတ္ထာ** တိ တေသု နဝသု ဝဂ္ဂေသု, တေသု ဝါ ခုဒ္ဒကေသု။ ကာရဏေန ကာရဏန္တရပဋိစ္ဆာဒနမေဝ ဝိဘာဝေတုံ **“ရူပံ အနိစ္စ”**န္တိအာဒိမာဟ။ ရူပံ အနိစ္စန္တိ ပဋိဇာနိတွာ တတ္ထ ကာရဏံ ဝဒန္တော **“ဇာနိတဗ္ဗတော”** တိ အာဟ။ “ယဒိ ဧဝံ နိဗ္ဗာနဿပိ အနိစ္စတာ အာပဇ္ဇတီ”တိ ပရေန ဝုတ္တော တံ ကာရဏံ ပဋိစ္ဆာဒေတုံ ပုန **“ဇာတိဓမ္မတော”**တိ အညံ ကာရဏံ ဝဒတိ။

“သမ္ပဇာနံ မုသာ ဘာသတီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ **သမ္ပဇာန မုသာ ဘာသတီ** တိ အနုနာသိကလောပေန နိဒ္ဒေသောတိ အာဟ **“ဇာနန္တော မုသာ ဘာသတီ”** တိ။

၂. **ဇာနိတ္ဝာ ဇာနန္တဿ စ မုသာ ဘဏနေ** တိ ပုဗ္ဗဘာဂေပိ ဇာနိတွာ ဝစနက္ခဏေပိ ဇာနန္တဿ မုသာ ဘဏနေ။ ဘဏနဉ္စ နာမ ဣဓ အဘူတဿ ဝါ ဘူတတံ ဘူတဿ ဝါ အဘူတတံ ကတွာ ကာယေန ဝါ ဝါစာယ ဝါ ဝိညာပနပယောဂေါ။ **သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ** တိ စ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ, တသ္မာ ယော သမ္ပဇာန မုသာ ဝဒတိ, တဿ တံနိမိတ္တံ တံဟေတု တပ္ပစ္စယာ ပာစိတ္တိယံ ဟောတီတိ ဧဝမေတ္ထ အညေသု စ ဤဒိသေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃. ဝိသံဝါဒေန္တိ ဧတေနာတိ **ဝိသံဝါဒနံ,** ဝဉ္စနာဓိပ္ပာယဝသပ္ပဝတ္တံ စိတ္တံ။ တေနာဟ **“ဝိသံဝါဒနစိတ္တံ ပုရတော ကတွာ ဝဒန္တဿာ”**တိ။ ဝဒတိ ဧတာယာတိ **ဝါစာ,** ဝစနသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ။ တေနာဟ **“မိစ္ဆာဝါစာ။ပေ။ စေတနာ”**တိ။ **ပဘေဒဂတာ ဝါစာ**တိ အနေကဘေဒဘိန္နာ။ **ဧဝံ ပဌမပဒေန သုဒ္ဓစေတနာ။ပေ။ ကထိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ** တိ ဣမိနာ ဣမံ ဒီပေတိ – သုဒ္ဓစေတနာ ဝါ သုဒ္ဓသဒ္ဒော ဝါ သုဒ္ဓဝိညတ္တိ ဝါ မုသာဝါဒော နာမ န ဟောတိ, ဝိညတ္တိယာ သဒ္ဒေန စ သဟိတာ တံသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ မုသာဝါဒောတိ။ **စက္ခုဝသေန အဂ္ဂဟိတာရမ္မဏ** န္တိ စက္ခုသန္နိဿိတေန ဝိညာဏေန အဂ္ဂဟိတမာရမ္မဏံ။ ယာနာဒီနံ တိဏ္ဏံ ဣန္ဒြိယာနံ သမ္ပတ္တဝိသယဂ္ဂါဟကတ္တာ ဝုတ္တံ **“တီဟိ ဣန္ဒြိယေဟိ ဧကာဗဒ္ဓံ ဝိယ ကတွာ”**တိ။ “ဓနုနာ ဝိဇ္ဈတီ”တိအာဒီသု ဝိယ “စက္ခုနာ ဒိဋ္ဌ”န္တိ အယံ ဝောဟာရော လောကေ ပာကဋောတိ အာဟ **“ဩဠာရိကေနေဝ နယေနာ”**တိ။

၁၁. **အဝီမံသိတွာ**တိ အနုပပရိက္ခိတွာ။ **အနုပဓာရေတွာ**တိ အဝိနိစ္ဆိနိတွာ။ **ဗဟုတ္တာ** တိ အညာဏတာယ။ **အာရုဿကဋ္ဋံ ယောဇေတွာ ဂဝေါ**တိ အာရုဿကဋ္ဋံ ယောဇေတွာ တတ္ထ နိသီဒိတွာ ဂဝေါတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဂဝေါ ဘာဝိဿတီ**တိ တထေဝ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ ဝုတ္တတ္တာ မုသာဝါဒော ဇာတော။ ကေစိ ပန “ကေဋ္ဌိ ကုရုမာနောတိ ဝုတ္တတ္တာ ဧဝံ ဝဒန္တော ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတီ”တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဇာတိအာဒီဟိယေဝ ဟိ ဒသဟိ အက္ကောသ ဝတ္ထူဟိ ဒဝကမျတာယ ဝဒန္တဿ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ –

> “ဟီနုက္ကဋ္ဌေဟိ ဥက္ကဋ္ဌံ, ဟီနံ ဝါ ဇာတိအာဒိဟိ။
> ဥဇုံ ဝညာပဒေသေန, ဝဒေ ဒုက္ကဋံ ဒဝါ”တိ။

စိတ္တေန ထောကတရဘာဝံယေဝ အဂ္ဂဟေတွတ ဗဟုဘာဝံယေဝ ဂဟေတွတ ဝုတ္တတ္တာ “ကမော ကေတေ လော”တိအာဒိနာပိ မုသာတအော ဇာတော။ **စာရေသု**န္တိ ဥပနေသုံ။ ဝိသံတဒနုပုရေက္ခာရတာ, ဝိသံတဒနစိတ္တေန ယမတ္ထံ ဝတ္တုကာမော, တသ္သ ပုဂ္ဂလသ္သ ဝိညာပနပယောဂေ စာတိ ဣမာနေတ္ထ ဒွေဝ အင်္ဂါနိ ။ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာရောစနတ္ထံ မုသာ ဘဏန္တဿ ပာရာဇိကံ, အမူလကေန ပာရာဇိကေန အနုဒ္ဓံသနတ္ထံ သင်္ဃာဒိသေသော, သင်္ဃာဒိသေသေန အနုဒ္ဓံသနတ္ထံ ပါစိတ္တိယံ, အာစာရဝိပတ္တိယာ ဒုက္ကဋံ, “ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသတီ”တိအာဒိပရိယာယေန ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာရောစနတ္ထံ ပဋိဝိဇာနန္တဿ မုသာ ဘဏိတေ ထုလ္လစ္စယံ, အပ္ပဋိဝိဇာနန္တဿ ဒုက္ကဋံ, ကေဝလံ မုသာ ဘဏန္တဿ ဣဓ ပါစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ။

မုသာဝါဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဩမသဝါဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၂. ဒုတိယေ ကဏ္ဏကဋ္ဋကတာယ အမနာပံ ဝဒန္တာ ကဏ္ဏေသု ဝိဇ္ဈန္တာ ဝိယ ဟောန္တီတိ အာဟ **“ဩမသန္တီတိ ဩဝိဇ္ဈန္တီ”**တိ။ **ပမံသေန္တီ**တိ အဘိဘဝန္တိ။

၁၃. **ဗောဓိသတ္တော တေန သမယေန ဟောတီ**တိ တေန သမယေန ဗောဓိသတ္တော နန္ဒိဝိသာလော နာမ အဟောသီတိ အတ္ထော။ အတီတတ္တေ ဝတ္တမာနဝစနံ, ကိရိယာကာလဝစနိစ္ဆာယ တ ဝတ္တမာနပ္ပယောဂေ သဒ္ဒန္တရသန္နိဓာနေန ဘူတတာဝဂမော သိယာတိ။ **ပစ္စေသီ**တိ “အမနာပံ ဣဒ”န္တိ အညာသိ။ **ဟေဋ္ဌာရုက္ခေ ဒတွာ**တိ ဥပတ္ထမ္ဘကေ ဒတွာ။ **ပုဗ္ဗေ ပတိဋ္ဌိတာရပ္ပဒေသံ ပုန အရေ ပတ္တေ**တိ ပုဗ္ဗေ ဥဇုကံ ဟေဋ္ဌာမုခံ ပတိဋ္ဌိတအရဿ ဘူမိပ္ပဒေသံ ပုန တသ္မိံယေဝ အရေ ပရိဝတ္တေတွာ ဟေဋ္ဌာမုခဘာဝေန သမ္ပတ္တေ, ပဌမံ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌိတနေမိပ္ပဒေသေ ပရိဝတ္တေတွာ ပုန ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌိတေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သိထိလကရဏ**န္တိ သိထိလကိရိယာ။

၁၅. **ပုဗ္ဗေ**တိ အဇ္ဈုပ္ပတ္တိယံ။ **တစ္ဆကကမ္မ**န္တိ ဝဍ္ဎကီကမ္မံ။ **ကောဋ္ဋကကမ္မ**န္တိ ပါသာဏကောဋ္ဋကကမ္မံ ။ **ဟတ္ထမုဒ္ဒာဂဏနာ**တိ အင်္ဂုလိသင်္ကောစနေန ဂဏနာ။ ပာဒသိကမိလက္ခကာဒယော ဝိယ နဝန္တဝသေန ဂဏနာ **အစ္ဆိဒ္ဒကဂဏနာ။ အာဒိ**-သဒ္ဒေန သင်္ကလနပဋုပ္ပာဒနဝောက္လနဘာဂဟာရာဒိဝသေန ပဝတ္တာ ပိဏ္ဍဂဏနာ ဂဟိတာ။ ယဿ သာ ပဂုဏာ ဟောတိ, သော ရုက္ခမ္ပိ ဒိသွာ “ဧတ္တကာနိ ဧတ္ထ ပဏ္ဏာနီ”တိ ဇာနာတိ။ ယဘာ မေထုနေတိ ဝစနတော **ယ**-ကာရ **ဘ**-ကာရေ ဧကတော ယောဇိတေ အသဒ္ဓမ္မဝစနံ ဟောတိ။

၁၆-၂၆. **အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော**တိ ပါစိတ္တိယေန ကာရေတဗ္ဗော ဥပသဂ္ဂါဒိမတ္တဝိသိဋ္ဌာနံ အတိစဏ္ဍာလာဒိပဒာနံ ပါဠိယံ အာဂတေသုယေဝ သင်္ဂဟိတတ္တာ။ **စောရောသီ**တိအာဒီနံ ပန ဧကေနစိ ပရိယာယေန ပါဠိယံ အနာဂတတ္တာ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ **ဟသာဓိပ္ပာယတာ**တိ ပုရိမပဒဿ အတ္ထဝိဝရဏံ။ ပါဠိယံ အဝုတ္တေပိ “ဇာတိအာဒီဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ ပရမ္မုခါ အက္ကောသန္တဿ ဝတ္ထူနံ အနညဘာဝတော ယထာ ဒုက္ကဋံ, တထာ ဒဝကမျတာယ ပရမ္မုခါ ဝဒန္တဿပိ ဒုဗ္ဘာသိတမေဝ”တိ အာစရိယာ ဝဒန္တိ။ **သဗ္ဗသတ္တာ**တိ ဧတ္ထ ဝစနတ္ထဝိဇာနနပကတိကာ တိရစ္ဆာနဂတာပိ ဂဟေတဗ္ဗာ။

၃၅. အနုသာသနိပုရေက္ခာရတာယ ဌတွာ ဝဒန္တဿ စိတ္တဿ လဟုပရိဝတ္တိဘာဝတော အန္တရာ ကောပေ ဥပ္ပန္နေပိ အနာပတ္တိ။ ယံ အက္ကောသတိ, တဿ ဥပသမ္ပန္နတာ, အနညာပဒေသေန ဇာတိအာဒီဟိ အက္ကောသနံ, “မံ အက္ကောသတီ”တိ ဇာနနာ, အတ္ထပုရေက္ခာရတာဒီနံ အဘာဝတာတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ဩမသဝါဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ပေသုညသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၆. တတိယေ ဘဏ္ဍနံ ဇာတံ ဧတေသန္တိ **ဘဏ္ဍနဇာတာ** ။ **သမ္မန္တန**န္တိ ရဟော သံသန္ဒနံ။ ဟတ္ထပရာမာသာဒိဝသေန မတ္ထကံ ပတ္တော ကလဟော ဇာတော ဧတေသန္တိ **ကလဟဇာတာ**။ အနာပတ္တိကမိကံ ဝိရုဒ္ဓတဒဘူတံ ဝိတ

ဒံ အာပန္နာတိ **ဝိတအာပန္နာ** ။ ဝိဂ္ဂဟသံဝတ္တနိကာ ကထာ **ဝိဂ္ဂဟိကကထာ** ။ ပိသတီတိ ပိသုဏာ, တစာ, သမဂ္ဂေ သတ္တေ အဝယဝဘူတေ ဝဂ္ဂေ ဘိန္ဒေ ကရောတီတိ အတ္ထော။ ပိသုဏာ ဧဝ **ပေသုညံ**။ တာယ တစာယ တ သမန္နာဂတော ပိသုဏော, တဿ ကမ္မံ **ပေသုညံ**။ **ပိယဘာဝဿ သုညကရဏတာဝ** န္တိ ဣမိနာ ပန "ပိယသုညကရဏတော ပိသုဏာ"တိ နိရုတ္တိနယေန အတ္ထံ ဝဒတိ။

ဣဓာပိ "ဒသဟာကာရေဟိ ပေသုညံ ဥပသံဟရတိ"တိ ဝစနတော ဒသဝိဓအက္ကောသဝတ္ထုဝသေနေဝ ပေသုညံ ဥပသံဟရန္တဿ ဟာစိတ္တိယံ။ ဟဋ္ဌမုတ္တကာနံ စောရောတိအာဒီနံ ဝသေန ပန ဒုက္ကဋမေဝတတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ ။ "အနက္ကောသဝတ္ထုဘူတံ ပန ပေသုညကရံ တဿ ကိရိယံ ဝစနံ တ ပိယကမျတာယ ဥပသံဟရန္တဿ ကိဥ္စာပိ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန အာပတ္တိ န ဒိဿတိ, တထာပိ ဒုက္ကဋေနေတ္ထ ဘဝိတဗ္ဗ"န္တိ ဝဒန္တိ။ ဇာတိအာဒီဟိ အနညာပဒေသေန အက္ကောသန္တဿ ဘိက္ခုနော သုတ္ဝာ ဘိက္ခုဿ ဥပသံဟရဏံ, ပိယကမျတာဘေဒာဓိပ္ပာယေသု အညတရတာ, တဿ ဝိဇာနနာတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ပေသုညသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ပဒသောဓမ္မသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၅. စတုတ္ထေ **ဧကတောတိ** အနုပသမ္ပန္နေန သဒ္ဓိံ။ **ပုရိမဗျဉ္ဇနေန သဒိသံ ပစ္ဆာဗျဉ္ဇန** န္တိ "ရူပံ အနိစ္စ"န္တိ ဧတ္ထ အနိစ္စ-သဒ္ဒေန သဒိသံ "ဝေဒနာ အနိစ္စာ"တိ ဧတ္ထ အနိစ္စ-သဒ္ဒံ ဝဒတိ။ **အက္ခရသမူဟော** တိ အဝိဘတ္တိကော အက္ခရသမူဟော။ **အက္ခရာနုဗျဉ္ဇနသမူဟော ပဒ** န္တိ ဝိဘတ္တိအန္တံ ပဒမာဟ။ ဝိဘတ္တိအန္တမေဝ ပဒံ ဂဟေတွာ **"ပဌမပဒံ ပဒမေဝ, ဒုတိယံ အနုပဒ"**န္တိ ဝုတ္တံ။

ဧကံ ပဒန္တိ ကထာပဒံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ပဒဂဏနာယာတိ** ကထာပဒဂဏနာယ။ **အဟာပုဏိတ္ဝာတိ** သဒ္ဓိံ အကထေတွာ။ **ရူန္တိ ဩဟာတေတိ** တိ ဧတ္ထ အနုနာသိကော အာဂမဝသေန ဝုတ္တော, သံယောဂပုဗ္ဗဿ ရဿတ္တံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနာဟ **"ရူ-ကာရမတ္တမေဝ"**တိ။ ဧတ္ထ စ "ရူပံ အနိစ္စန္တိ ဘဏ သာမဏေရာ"တိ ဝုစ္စမာနော သစေ ရူ-ကာရံ အဝတွာ ရ-ဣတိ ရဿံ ကတွာ ဝဒတိ, အညံ ဘဏိတံ နာမ ဟောတိ, တသ္မာ အနာပတ္တိ။ ဧဝံ ကတွာ "ဝေဒနာ အနိစ္စာ"တိ ဧတ္ထာပိ အနိစ္စ-သဒ္ဒမတ္တေနေဝ အာပတ္တိ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သေ နယောတိ** ဧကမေဝက္ခရံ ဝတွာ ဌာနံ။ "မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ"တိ ဝုစ္စမာနော ဟိ မ-ကာရမတ္တမေဝ ဝတွာ တိဋ္ဌတိ။ "ဧဝံ မေ သုတ"န္တိ အာဒိသုတ္တံ ဘဏာပိယမာနော ဧ-ကာရံ ဝတွာ တိဋ္ဌတိ စေ, အနုဝက္ခရေန ဟာစိတ္တိယံ, အပရိပုဏ္ဏပဒံ ဝတွာ ဌိတေ အနုဗျဉ္ဇနေန။ ပဒေသု ဧကံ ပဌမပဒံ ဝိရဇ္ဈတိ, ဒုတိယေန အနုပဒေန ဟာစိတ္တိယံ။

အနင်္ဂဏသုတ္တံ (မ. နိ. ၁.၅၇ အာဒယော) **သမ္မာဒိဋ္ဌိသုတ္တံ** (မ. နိ. ၁.၈၉ အာဒယော) **မဟာဝေဒလ္လဥ္စ** (မ. နိ. ၁.၄၄၉ အာဒယော) ဓမ္မသေနာပတိနာ ဘာသိတံ, **အနုမာနသုတ္တံ** (မ. နိ. ၁.၁၈၁ အာဒယော) မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရေန, **စူဠဝေဒလ္လသုတ္တံ** (မ. နိ. ၁.၄၆၀ အာဒယော) ဓမ္မဒိန္နာယ ထေရိယာ ဘာသိတံ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဘာသိတမ္ပိ ဗုဒ္ဓဘာသိတေယေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ **အဋ္ဌကထာနိဿိတော** တိ ပုဗ္ဗေ မဂဓဘာသာယ ဝုတ္တံ ဓမ္မသင်္ဂဟာရုဠှံ အဋ္ဌကထံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ ဣအနိပိ "ယထာပိ ဒီပိကော နာမ, နိလီယိတွာ ဂဏှတေ မိဂေ"တိ (မိ. ပ. ၆.၁.၅) ဧဝမာဒိကံ သင်္ဂဟာရုဠှံ အဋ္ဌကထာဝစနံ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ။ **ဟဋ္ဌိနိဿိတော** တိ "မက္ကဋီ ဝဇ္ဇိပုတ္တာ စာ"တိဧဝမာဒိနာ (ပာရာ. ၆၆) ဟဋ္ဌိယံယေဝ အာဂတော။ **ဝိဝဋ္ဋူပနိဿိတ** န္တိ နိဗ္ဗာနုပနိဿိတံ။ ဝိဝဋ္ဋနိဿိတံ ပန သာမညတော ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အာဟ **"ကိဥ္စာပိ"** တိအာဒိ။ **ထေရဿာ** တိ နာဂသေနတ္ထေရဿ။ **မဂ္ဂကထာ** ဒီနိ ပကရဏာနိ။ "အက္ခရေန တစေတိ, အက္ခရက္ခရေ အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယဿာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ **"အက္ခရာယ တစေတိ, အက္ခရက္ခရာယ အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယဿာ"**တိ ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တံ။

၄၈. အနုပသမ္ပန္နေန သဒ္ဓိံ ဂဏှန္တဿ အနာပတ္တီ တိ အနုပသမ္ပန္နေန သဟ နိသီဒိတွာ ဥဒ္ဒေသံ ဂဏှန္တဿ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ **ဒဟရဘိက္ခု နိသိန္နော။ပေ။ ဘဏတော အနာပတ္တီ** တိ ဧတ္ထ ဒုဝိသုပိ ဌိတေသု နိသိန္နေသု တ ဥပသမ္ပန္နဿ ဘဏာမီတိ ဘဏန္တဿ အနာပတ္တိယေဝ။ **ဥပစာရံ မုဥ္စိတွာ** တိ ပရိသပရိယန္တတော ဒွ တဒသဟတ္ထံ မုဥ္စိတွာ။ "နိသိန္နေ တစေမီ"တိ ဘဏန္တဿပိ ဥပစာရံ မုဥ္စိတွာ နိသိန္နတ္တာ အနာပတ္တိ။ သစေ

ပန ဒူရေ နိသိန္နမ္ပိ တစေမီတိ ဝိသုံ သလ္လက္ခေတုံတ ဘဏာတိ, အာပတ္တိယေဝ။ **ကောဟအော န အာဂစ္ဆတီ** တိ ပုဗ္ဗေ ပဂုဏောယေဝ ပစ္ဆာ အသရန္တဿ န အာဂစ္ဆတိ, တံ "ဇဝံ ဘဏာဟိ"တိ ကောတော ဘဏန္တဿ အနာပတ္တိ။ **သြဟတေတီ**တိ သဒ္ဓိံ ကထေတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အနုပသမ္ပန္နတာ, ဝုတ္တလက္ခဏဓမ္မံ ပဒသော တစနတာ, ကောတော ဘဏနစ္ဆာတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ပဒသောဓမ္မသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သဟသေယျသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၉-၅၀. ပဉ္စမေ **ဝိကူဇမာနာ**တိ နိတ္ထုနန္တာ။ **ကာကစ္ဆမာနာ** တိ ရောဒန္တာ။ တတိုဒံ ဝတ္ထုနိဒဿနံ တ။ **တေန နုခော ဟတိတန္တိ** ပုစ္ဆာဝသေန ကထိတတ္တာ နတ္ထိ မုသာတအော။ ကေစိ ပန "သန္ဒေဟဝသေန ဝစနံ မုသာ နာမ န ဟောတိ, တသ္မာ ဇဝံ ဝုတ္တ"န္တိ ဝဒန္တိ။ **သန္တိကံ အဂန္တုံတ** တိ "ယံ ဇတေသံ န ကပ္ပတိ, တံ တေသမ္ပိ န ကပ္ပတီ"တိ အဓိပ္ပာယေန အဂန္တုံ။

၅၁. **ဒိရတ္တတိရတ္တ** န္တိ ဇတ္ထ ဝစနသိလိဋ္ဌတာမတ္တေန **ဒိရတ္တ** -ဂ္ဂဟဏံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တိရတ္တဉှိ သဟတသေ လဗ္ဘမာနေ ဒိရတ္တေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ ဒိရတ္တဂ္ဂဟဏံ ဝိသုံ န ယောဇေတိ။ တေနေတဟ **"ဥတ္တရိဒိရတ္တတိရတ္တန္တိ ဘဂဝတ သာမဏေရာနံ သင်္ဂဟကရဏတ္ထာယ တိရတ္တပရိဟာရံ အဒာသီ"**တိ။ နိရန္တံ တိရတ္တဒဿနတ္ထံ တ ဒိရတ္တဂ္ဂဟဏံ ကတံ။ ကေဝလဉှိ တိရတ္တန္တိ ဝုတ္တေ အညတ္ထ တသေန အန္တရိကမ္ပိ တိရတ္တံ ဂဏှေယျ, ဒိရတ္တဝိသိဋ္ဌံ ပန တိရတ္တံ ဝုစ္စမာနံ တေန အနန္တရိကမေဝ တိရတ္တံ ဒီပေတိ။ သယနံ **သေယျာ,** သယန္တိ ဇတ္ထောတိပိ **သေယျာ** တိ အာဟ **"ကာယပ္ပသာရဏသင်္ခါတ"** န္တိအာဒိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဥဘယမ္ပိ ပရိဂ္ဂဟိတံ, တသ္မာ။ **ပဉ္စဟိ ဆဒနေဟီ**တိ ဣဋ္ဌကသိလာသုဓာတိဏပဏ္ဏသင်္ခါတေဟိ ပဉ္စဟိ ဆဒနေဟိ။ **တစုဂ္ဂတဝသေနာ** တိ ပဂုဏဝသေန။ **ဒိယဍ္ဎဟတ္ထုဗ္ဗေဓော** ဝဍ္ဎကီဟတ္ထေန ဂဟေတဗ္ဗော။ **ကေူပစာရော**တိ ဝဠဉ္ဇနဒ္ဒတရဿ ကေတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သတဂဗ္ဘံ တ စတုဿာလံ ကေူပစာရံ ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

ဥပရိမတလေန သဒ္ဓိံ အသမ္ဗဒ္ဓဘိတ္တိကဿာ တိ ဣဒံ တုလာယ အဗ္ဘန္တရေ သယိတုံတ ပုန တေနေဝ သုသိရေန နိက္ခမိတုံတ ဘိတ္တိအန္တရေန ဟေဋ္ဌိမတလံ ပဝိသိတုံ ယောဂ္ဂေပိ ဥပရိမတလေန အသမ္ဗဒ္ဓဘိတ္တိကေ သေနာသနေ အနာပတ္တိယာ ဝုတ္တာယ တထာ ပဝိသိတုံ အသက္ကုဏေယျေ သမ္ဗဒ္ဓဘိတ္တိကေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, န ပန သမ္ဗဒ္ဓဘိတ္တိကေ အာပတ္တီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ဟေဋ္ဌာပာသာဒေ သယိတဘိက္ခုဿ အနာပတ္တီ**တိ ဣဒမ္ပိ တာဒိသေ သေနာသနေ ဟေဋ္ဌိမတလေ သယိတဿေဝ အာပတ္တိပ္ပသင်္ဂ သိယာတိ တံနိတရဏတ္ထံ ဝုတ္တံ, န ပန ဥပရိမတလေ သယိတဿ အာပတ္တီတိ ဒဿနတ္ထံ။ **နာနူပစာရေ**တိ ယတ္ထ ဗဟိ နိဿေဏိံ ကတွုံတ ဥပရိမတလံ အာရောဟန္တိ, တာဒိသံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဥပရိမတလေပိ အာကာသင်္ဂဏေ နိပဇ္ဇန္တဿ အာပတ္တိယာ အဘာဝတော **"ဆဒနဗ္ဘန္တရေ"** တိ ဝုတ္တံ။

သဘာသင်္ခေပေနာ တိ သဘာကာရေန။ **အမုကုဋ္ဋကေ သေနာသနေ** တိ ဇတ္ထ "အမုကုဋ္ဋကံ နာမ ယတ္ထ ဇကံ ပဿံ မုဉ္စိတုံတ တီသု ပဿေသု ဘိတ္တိယော ဗန္ဓာ ဟောန္တိ, ယတ္ထ တ ဇကေသံ ပဿေ ဘိတ္တိံ ဥဋ္ဌာပေတုံတ ဥဘောသု ပဿေသု ဥပမုံ ဥပမုံ ကတုံတ ဘိတ္တိယော ဥဋ္ဌာပေန္တိ, တာဒိသံ သေနာသန"န္တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပန "အမုကုဋ္ဋကေတိ ဆဒနံ အမေုန အသမ္ပတ္တကုဋ္ဋကေ"တိ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ နော န ယုတ္တံ။ **"တဋ္ဋသင်္ဃာဋ္ဋော** နာမ ထမ္ဘာနံ ဥပရိ တဋ္ဋရူပေဟိ ကတသင်္ဃာဋ္ဋော ဝုစ္စတီ"တိ ဝဒန္တိ။ **ပရိက္ခေပဿ ဗဟိဂတေ**တိ ဇတ္ထ ယသ္မိံ ပဿေ ပရိက္ခေပေ နတ္ထိ, တတ္ထာပိ ပရိက္ခေပဟရဟပ္ပဒေသတော ဗဟိဂတေ အနာပတ္တိယေဝ တတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အပရိစ္ဆိန္နဂဗ္ဘူပစာရေ** တိ ဇတ္ထ မဇ္ဈေ ဝိဝဋင်္ဂဏဝန္တာသု ပမုခမဟာစတုဿာလာသု ယထာ အာကာသင်္ဂဏံ အနောတရိတုံတ ပမုခေနေဝ ဂန္တုံ သဗ္ဗဂဗ္ဘေ ပဝိသိတုံ န သက္ကာ ဟောတိ, ဇဝံ ဧကေကဂဗ္ဘဿ ဒွီသု ပဿေသု ကုဋ္ဋံ နီဟရိတုံတ ကတံ **ပရိစ္ဆိန္နဂဗ္ဘူပစာရံ** နာမ, ဣဒံ ပန တာဒိသံ န ဟောတီတိ "အပရိစ္ဆိန္နဂဗ္ဘူပစာရေ"တိ ဝုတ္တံ။ **သဗ္ဗဂဗ္ဘေ ပဝိသန္တီ** တိ ဂဗ္ဘူပစာရဿ အပရိစ္ဆိန္နတ္တာ အာကာသင်္ဂဏံ အနောတရိတုံတ ပမုခေနေဝ ဂန္တုံ တံ တံ ဂဗ္ဘံ ပဝိသန္တိ။ အထ ကုတော တဿ ပရိက္ခေပောယေဝ သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နတ္တာတိ ဝုတ္တ

န္တိ အာဟ **“ဂဗ္ဘပရိက္ခေပေဟယေဝ ဟိဿ ပရိက္ခေပေဟ”** တိ။ ဣဒဥ္စ သမန္တာ ဂဗ္ဘဘိတ္တိယော သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ စတုဿာလဝသေန သန္နိဝိဋ္ဌေပိ သေနာသနေ ဂဗ္ဘပမုခံ ဝိသုံ အပရိက္ခိတ္တမ္ပိ သမန္တာ ဌိတဂဗ္ဘဘိတ္တီနံ ဝသေန ပရိက္ခိတ္တံ နာမ ဟောတိ။

“နနု စ ‘အပရိက္ခိတ္တေ ပမုခေ အနာပတ္တီ’တိ အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ, တသ္မာ စတုဿာလဝသေန သန္နိဝိဋ္ဌေပိ သေနာသနေ ဝိသုံ အပရိက္ခိတ္တေ ပမုခေ အနာပတ္တိယေဝ”တိ ယော ဝဒေယျ, တဿ တဒပရိမောစနတ္ထံ ဣဒံ ဝုတ္တံ **“ယံ ပန။ပေ။ ဟဋ္ဌေက္ကသန္နိဝေသာ ဧကစ္ဆဒနာ ဂဗ္ဘပါဠိယော သန္ဓာယ ဝုတ္တ”** န္တိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – “အပရိက္ခိတ္တေ ပမုခေ အနာပတ္တီတိ ယံ ဝုတ္တံ, တံ န စတုဿာလဝသေန သန္နိဝိဋ္ဌာ ဂဗ္ဘပါဠိယော သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ကိဉ္စရဟိ ဝိသုံ သန္နိဝိဋ္ဌ ဧကမေဝ ဂဗ္ဘပါဠိံ သန္ဓာယ။ တာဒိသာယ ဟိ ဂဗ္ဘပါဠိယာ အပရိက္ခိတ္တေ ပမုခေ အနာပတ္တိ, န စတုဿာလဝသေန သန္နိဝိဋ္ဌာယာ”တိ။ ဧကာယ စ ဂဗ္ဘပါဠိယာ တဿ တဿ ဂဗ္ဘဿ ဥပစာရံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ အန္တမသော ဥဘောသု ပဿေသု ခုဒ္ဒကဘိတ္တီနံ ဥဋ္ဌာပနမတ္တေနပိ ပမုခံ ပရိက္ခိတ္တံ နာမ ဟောတိ, စတုဿာလဝသေန သန္နိဝိဋ္ဌာသု ပန ဂဗ္ဘပါဠီသု ဥဘောသု ပဿေသု ဂဗ္ဘဘိတ္တီနံ ဝသေနပိ ပမုခံ ပရိက္ခိတ္တံ နာမ ဟောတိ။ တသ္မာ ယံ ဣမိနာ လက္ခဏေန ပရိက္ခိတ္တံ ပမုခံ, တတ္ထ အာပတ္တိ, ဣတရတ္ထ အနာပတ္တီတိ ဣဒမေတ္ထ သန္နိဋ္ဌာနံ။

ဣဒာနိ “အပရိက္ခိတ္တေ ပမုခေ အနာပတ္တီ”တိ ဝတွာ တဿေဝ ဝစနဿ အဓိပ္ပာယံ ပကာသေန္တေန ယံ ဝုတ္တံ “ဘူမိယံ ဝိနာ ဇဂတိယာ ပမုခံ သန္ဓာယ ကထိတ”န္တိ, တဿ အယုတ္တတာဝိဘာဝနတ္ထံ **“ယဥ္စ တတ္ထာ”** တိ အာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **ဘူမိယံ ဝိနာ ဇဂတိယာ ပမုခံ သန္ဓာယ ကထိတ** န္တိ ဟိ ဣမဿ ဝစနဿ အယမဓိပ္ပာယော – “အပရိက္ခိတ္တေ ပမုခေ အနာပတ္တီ”တိ ယံ ဝုတ္တံ, တံ ဝိနာ ဝတ္ထုံ ဘူမိယံ ကတဂေဟဿ ပမုခံ သန္ဓာယ ကထိတံ။ သစေ ပန ဥစ္စဝတ္ထုကံ ပမုခံ ဟောတိ, ပရိက္ခိတ္တသင်္ခံ န ဂစ္ဆတီ”တိ။ တေနေတံ ဟ **“ဒသဟတ္ထုဗ္ဗေဓာပိ ဟိ ဇဂတိ ပရိက္ခေပသင်္ခံ န ဂစ္ဆတီ”**တိ။ ဟေဋ္ဌာပိ ဣဒမေဝ မနသိ သန္နိဓာယ ဝုတ္တံ “ဥစ္စဝတ္ထုကံ စေပိ ဟောတိ, ပမုခေ သယိတော ဂဗ္ဘေ သယိတာနံ အာပတ္တိံ န ကရောတီ”တိ။ **တတ္ထာ** တိ အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ။ **ဇဂတိယာ ပမာဏံ ဝတွာ**တိ “သစေ ဇဂတိယာ ဩတရိတွာ ဘူမိယံ သယိတော, ဇဂတိယာ ဥပရိ သယိတံ န ပဿတီ”တိ ဧဝံ ဇဂတိယာ ဥဗ္ဗေဓေန ပမာဏံ ဝတွာ။ ကောသလာဒီသု ဥဇုကမေဝ ဒီဃံ ကတွာ သန္နိဝေသိတော ဟဿာအော **ကောသလသန္နိဝေသော** ။ ဒွိသာလသန္နိဝေသာဒယောပိ ဝုတ္တာနုသာရတော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာလပ္ပဘေဒဒီပနမေဝ စေတ္ထ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတော ဝိသေသော။

မဇ္ဈေ ဟာကာရံ ကရောန္တီ တိ ဧတ္တာပိ ပရိက္ခေပဿ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေန ဒိယဍ္ဎဟတ္ထုဗ္ဗေဓတ္တာ ဒိယဍ္ဎုပဟတ္ထံ စေပိ မဇ္ဈေ ဟာကာရံ ကရောန္တိ, နာနူပစာရမေဝ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **န ဟိ ဆိဒ္ဒေန ဂေဟံ ဧကူပစာရံ နာမ ဟောတီ**တိ ဧတ္ထ သစေ ဥဗ္ဗေဓေန ဒိယဍ္ဎဟတ္ထဗ္ဘန္တရေ မနုဿာနံ သဉ္စရပ္ပဟောနကံ ဆိဒ္ဒံ ဟောတိ, တမ္ပိ ဒွာရမေဝါတိ ဧကူပစာရံ ဟောတိ။ **ကိံ ပရိက္ခေပေဟဝိဒ္ဓသ္တော** တိ ပမုခဿ ပရိက္ခေပံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ သဗ္ဗတ္ထ ပဉ္စန္နံယေဝ ဆဒနာနံ အာဂတတ္တာ ဝဒတိ **“ပဉ္စန္နံ အညတရေန ဆဒနေန ဆန္နာ”** တိ။

၅၃. ဟဋ္ဌိယံ “သေယျာ နာမ သဗ္ဗစ္ဆန္နာ သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နာ ယေဘုယျေနစ္ဆန္နာ ယေဘုယျေနပရိစ္ဆန္နာ”တိ ဝဒန္တေန ယေဘုယျေနစ္ဆန္နယေဘုယျေနပရိစ္ဆန္နသေနာသနံ ဟာစိတ္တိယဿ အဝသာနံ ဝိယ ကတွာ ဒဿိတံ, “ဥပဍ္ဎစ္ဆန္နေ ဥပဍ္ဎပရိစ္ဆန္နေ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဝဒန္တေန စ ဥပဍ္ဎစ္ဆန္နဥပဍ္ဎပရိစ္ဆန္နသေနာသနံ ဒုက္ကဋဿ အာဒိံ ကတွာ ဒဿိတံ, ဥဘိန္နမန္တရာ ကေန ဘဝိတဗ္ဗံ ဟာစိတ္တိယေန, ဥဒာဟု ဒုက္ကဋေနာတိ? လောကဝဇ္ဇသိက္ခာပဒဿေဝ အနုဝသေသံ ကတွာ ပညာပနတော ဣမဿ စ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇတ္တာ ယေဘုယျေနစ္ဆန္နယေဘုယျေနပရိစ္ဆန္နဿ ဥပဍ္ဎစ္ဆန္နဥပဍ္ဎပရိစ္ဆန္နဿ စ အန္တရာ ဟာစိတ္တိယံ အနိဒ္ဒိဋ္ဌမေဝ, တသ္မာ ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ စ ဂရုကေယေဝ ဌာတဗ္ဗတ္တာ အဋ္ဌကထာယမ္ပိ ဟာစိတ္တိယမေဝ ဒဿိတံ။ **သတ္တ ဟာစိတ္တိယာနီ**တိ ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တဟာစိတ္တိယံ သာမညတော ဧကတ္တေန ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ။ ဝိသုံ ပန ဂယှမာနေ “သဗ္ဗစ္ဆန္နေ သဗ္ဗပရိစ္ဆန္နေ ဟာစိတ္တိယံ, ယေဘုယျေနစ္ဆန္နေ ယေဘုယျေနပရိစ္ဆန္နေ ဟာစိတ္တိယ”န္တိ အဋ္ဌဝ ဟာစိတ္တိယာနိ ဟောန္တိ။

သေနမ္ဗမဏ္ဍပဝဏ္ဏံ ဟောတီ တိ သီဟဠဒီပေ ကိရ ဥစ္စဝတ္ထုကော သဗ္ဗစ္ဆန္နော သဗ္ဗအပရိစ္ဆန္နော ဇဝံနာမကော သန္နိပါတမဏ္ဍပော အတ္ထိ, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဇဂတိပရိက္ခေပသင်္ခ ဂစ္ဆတိ, ဥစ္စဝတ္ထုကတ္တာ မဏ္ဍပဿ သဗ္ဗအပရိစ္ဆန္နတာ န ယုဇ္ဇတီတိ အာဟ **"ကုမိနာပေတံ ဝေဒိတဗ္ဗ"** န္တိအာဒိ။ **စူဠကစ္ဆန္နာ** ဒီနိ စေတ္ထ ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ – ယဿ စတူသု ဘာဂေသု ဧကော ဆန္နော, သေသာ အစ္ဆန္နာ, ကုဒံ **စူဠကစ္ဆန္နံ**။ ယဿ တီသု ဘာဂေသု ဒွေ ဆန္နာ, ဧကော အစ္ဆန္နော, ကုဒံ **ယေဘုယျေနစ္ဆန္နံ**။ ယဿ ဒွီသု ဘာဂေသု ဧကော ဆန္နော, ဧကော အစ္ဆန္နော, ကုဒံ **ဥပမုစ္ဆန္နံ** နာမ သေနာသနံ။ **စူဠကပရိစ္ဆန္နာ** ဒီနိပိ ကုမိနာဝ နယေန ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ပာစိတ္တိယဝတ္ထုကသေနာသနံ, တတ္ထ တတ္ထ အနုပသမ္ပန္နေန သဟ နိပဇ္ဇနံ, စတုတ္ထဒိဝသေ သူရိယတ္ထင်္ဂမနန္တိ ကုမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

သဟသေယျသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဒုတိယသဟသေယျသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၅. ဆဋ္ဌေ "ပဌမသိက္ခာပဒေ 'ဘိက္ခုံ ဌပေတွာ အဝသေသော အနုပသမ္ပန္နော နာမာ'တိ ဝုတ္တတ္တာ 'မာတုကမောပိ အနုပသမ္ပန္နဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတောယေဝာ'တိ စတုတ္ထဒိဝသေ မာတုကမေန သဒ္ဓိံ သယန္တဿ ဒွီဟိ သိက္ခာပဒေဟိ ဒွေ ပာစိတ္တိယာနိ ဟောန္တီ"တိ ဝဒန္တိ။ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ပန တီသုပိ "ကုမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ မာတုကမဿ ဝိသုံ ဝုစ္စမာနတ္တာ ပဌမသိက္ခာပဒေ 'ဘိက္ခုံ ဌပေတွာ အဝသေသော အနုပသမ္ပန္နော နာမာ'တိ ပုရိသဿေဝ ဂဟဏံ အနုစ္ဆဝိက"န္တိ ဝုတ္တံ, တဒေဝ စ ယုတ္တတရံ။

ယဉ္စ ကုမ **"ပဌမဒိဝသေပီတိ ပိ-သဒ္ဒေန စတုတ္ထဒိဝသေပီတိ ဝုတ္တံ ဟောတီ"**တိ ကာရဏံ ဝဒန္တိ, တမ္ပိ အကာရဏံ ပိ-သဒ္ဒေါ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထောယေဝါတိ နိယမာဘာဝတော အဝဓာရဏတ္ထဿ စ သမ္ဘဝတော။ သမ္ဘဝေ တ ပိ-သဒ္ဒော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တေန ကုမ ပဌမဒိဝသေပိ တာဝ အာပတ္တိ, ဒုတိယာဒိဒိဝသေ ကိမေဝ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ကုမမတ္ထံ ဒီပေတိ။ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထေပိ ပိ-သဒ္ဒေ ဂယှမာနေ ကုမိနာဝ သိက္ခာပဒေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာပတ္တိယာ အညသ္မိမ္ပိ ဒိဝသေ အာပဇ္ဇနံ ဒီပေတိ, န ပဌမသိက္ခာပဒေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာပတ္တိယာတိ အကာရဏမေဝ တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ "မတိတ္ထီ ပာရာဇိကဝတ္ထုဘူတာပိ အနုပါဒိန္နပက္ခေ ဌိတတ္တာ သဟသေယျာပတ္တိံ န ဇနေတီ"တိ ဝဒန္တိ။ "အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ မာတုကမေ နိပန္နေ ဘိက္ခု နိပဇ္ဇတီ"တိ ဝစနတော ဒိဝ သယန္တဿ သဟသေယျာပတ္တိ န ဟောတိယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပာစိတ္တိယဝတ္ထုကသေနာသနံ, တတ္ထ မာတုကမေန သဟ နိပဇ္ဇနံ, သူရိယတ္ထင်္ဂမနန္တိ ကုမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဒုတိယသဟသေယျသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဓမ္မဒေသနာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၀-၆၄. သတ္တမေ ဃရံ နယတီတိ **ဃရဏီ,** ဃရနာယိကာ။ တေနာဟ **"ဃရသာမိနီ"**တိ။ **သုဏှာ**တိ သုဏိသာ။ **န ယက္ခေနာ**တိအာဒီနံ "အညတ္ရ"တိ ကုမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ ပုရိသဝိဂ္ဂဟံ ဂဟေတွာ ဌိတေန ယက္ခေန တ ပေတေန တ တိရစ္ဆာနေန တ သဒ္ဓိံ ဌိတာယပိ ဒေသေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **အက္ခရာယ ဒေသေတီ**တိ ဧတ္ထ "ဆပ္ပဉ္စဝါစာတိဝစနတော ဥတ္တရိ 'ကုမံ ပဒံ ဘာသိဿာမီ'တိ ဧကမ္ပိ အက္ခရံ ဝတွာ တိဋ္ဌတိ, အာပတ္တိယေဝါ"တိ ဝဒန္တိ။

၆၆. **"ဧကော ကထာပဟာရော**တိ ကုဒံ ကထာဗန္ဓမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အညတ္ထ ပန ဝိဘတ္တိအန္တပဒမေဝ ဂဟေတဗ္ဗ"န္တိ ဝဒန္တိ။ **"အဋ္ဌကထံ ဓမ္မပဒံ ဇာတကာဒိဝတ္ထုံ တ** တိ ကုမိနာပိ ဟေရာဏံ သင်္ဂီတိအာရုဠှမေဝ အဋ္ဌကထာဒိ ဝုတ္တ"န္တိ ဝဒန္တိ။ အဋ္ဌကထာဒိပာဠိံ ဌပေတွာ ဒမိဠာဒိဘာသန္တရေန ယထာရုစိ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ပဒသောဓမ္မေ ဝုတ္တပ္ပဘေဒေ**တိ ကုမိနာ အညတ္ထ အနာပတ္တီတိ ဒီပေတိ။ **ဥဋ္ဌဟိတွာ ပုန နိသီဒိတွာ** တိ ကုရိယာပထပရိဝတ္တနနယေန နာနာကုရိယာပထေနပိ အနာပတ္တီတိ ဒီပေတိ။ **သဗ္ဗံ စေပိ ဒီဃနိကာယံ ကထေတီ** တိ ယာဝ န နိဋ္ဌာတိ, တာဝ ပုနဒိဝသေပိ ကထေတိ။

ဒုတိယဿ ဝိညူပုရိသဿ အင်္ဂဟာဏံ **အကိရိယာ**။ မာတုကမေန သဒ္ဓိံ ဌိတဿ စ ဝိညူပုရိသဿ စ ဥပစာရော အနိယတေသု ဝုတ္တနယေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗော။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဝုတ္တလက္ခဏဿ ဓမ္မဿ ဆန္နံ တစာနံ ဥပရိ ဒေသနာ, ဝုတ္တလက္ခဏော မာတုကမော, ဣရိယာပထပအဝတ္တနာဘာဝေ, ဝိညူပုရိသာဘာဝေ, အပဉှာဝိဿဇ္ဇနာတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

ဓမ္မဒေသနာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဘူတာရောစနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၇. အဋ္ဌမေ **အန္တရာ** တိ ပရိနိဗ္ဗာနသမယတော အညသ္မိံ ကာလေ။ **အတိကမိုယမာနေနာ** တိ "ဝဒထ, ဘန္တေ, ကိံ တုမှေဟိ အဓိဂတ"န္တိ ဧဝံ နိပ္ပီဠိယမာနေန။ အနတိကမိုယမာနေနပိ ပုစ္ဆိတေ တ အပုစ္ဆိတေ တ တထာရူပေ ကာရဏေ သတိ အာရောစေတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ တေနေဝ အညတရေန ဒဟရဘိက္ခုနာ ဥပဝဒိတော အညတရော ထေရော "အာဝုသော, ဥပရိမဂ္ဂတ္ထာယ ဝာယာမံ မာ အကာသိ, ခီဏာသဝေ တယာ ဥပဝဒိတော"တိ အာဟ။ ထေရေန စ "အတ္ထိ တေ, အာဝုသော, ဣမသ္မိံ သာသနေ ပတိဋ္ဌာ"တိ ဝုတ္တော ဒဟရဘိက္ခု "အာမ, ဘန္တေ, သောတာပန္နော အဟ"န္တိ အဝောစ။ "ကာရဏော အယ"န္တိ ဥတ္တတပိ ပဋိပတ္တိယာ အမောဃဘာဝဒဿနေန သမုတ္တေဇနာယ သမ္ပဟံသနာယ စ အရိယာ အတ္တာနံ ပကာသေန္တိယေဝ။ **သုတပရိယတ္တိသီလဂုဏ** န္တိ သုတဂုဏံ ပရိယတ္တိဂုဏံ သီလဂုဏဉ္စ။ ဥမ္မတ္တကဿ ဣဓ အဝစနေ ကာရဏံ ဝဒန္တေန ခိတ္တစိတ္တဝေဒနဋ္ဋာနမ္ပိ အဝစနေ ကာရဏံ ဝုတ္တမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဣတိ-**သဒ္ဒေန တ အာဒိအတ္ထေန ခိတ္တစိတ္တဝေဒနဋ္ဋေ သင်္ဂဏှာတိ။ တေနေဝ ဝဒတိ **"စိတ္တက္ခေပဿ တ အဘာဝတ"**တိ။ **ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နာန** န္တိ မဂ္ဂဖလဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတာနံ။ အရိယာနမေဝ ဟိ ဥမ္မတ္တကာဒိဘာဝေ နတ္ထိ။ ဈာနလာဘိနော ပန တသ္မိံ သတိ ဈာနာ ပရိဟာယန္တိ, တသ္မာ တေသံ အဘူတာရောစနပစ္စယာ အနာပတ္တိ ဝတ္တဗ္ဗာ, န ဘူတာရောစနပစ္စယာ။ တေနေတဟ **"ဘူတာရောစနပစ္စယာ အနာပတ္တိ န ဝတ္တဗ္ဗာ"** တိ။

ပုဗ္ဗေ အဝုတ္တေဟီ တိ စတုတ္ထပာရာဇိကေ အဝုတ္တေဟိ။ ဣဒဉ္စ သိက္ခာပဒံ ပဏ္ဏတ္တိအဇာနနဝသေန အစိတ္တကသမုဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ အရိယာ စေတ္ထ ပဏ္ဏတ္တိံ ဇာနန္တာ ဝီတိက္ကမံ န ကရောန္တိ, ပုထုဇ္ဇနာ ပန ပဏ္ဏတ္တိံ ဇာနိတ္ဝာပိ ဝီတိက္ကမံ ကရောန္တိ, တေ စ သတ္ထုနော အာဏာဝီတိက္ကမစေတနာယ ဗလဝအကုသလဘာဝတော ဈာနာ ပရိဟာယန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေန အရိယပုဂ္ဂလေ ဧဝ သန္ဓာယ **"ကုသလာဗျာကတစိတ္တေဟိ ဒွိစိတ္တ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ ပဏ္ဏတ္တိံ အဇာနန္တာ ပန ဈာနလာဘီ ပုထုဇ္ဇနာ ဝတ္ထုမ္ပိ လောဘဝသေန အကုသလစိတ္တေနပိ န အာရောစေန္တီတိ နတ္ထိ။ ဣဓ ဒုက္ခဝေဒနာယ အဘာဝတော "ဒွိဝေဒန"န္တိ ဣမဿ အနုရူပံ ကတ္တ **ဒွိစိတ္တ** န္တိ ဣဒံ ဝုတ္တန္တိ ဧဝံ တ ဧတ္ထ အဓိပ္ပာယော ဂဟေတဗ္ဗော။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ ဘူတတာ, အနုပသမ္ပန္နဿ အာရောစနံ, တင်္ခဏဝိဇာနနာ, အနညပဒေသောတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ဘူတာရောစနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဒုဋ္ဌုလ္လာရောစနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၈. နဝမေ **ဒုဋ္ဌုလ္လသဒ္ဒတ္ထဒဿနတ္ထ** န္တိ ဒုဋ္ဌုလ္လသဒ္ဒဿ အတ္ထဒဿနတ္ထံ။ အတ္ထေ ဟိ ဒဿိတေ သဒ္ဒောပိ "အယံ ဧတေသု အတ္ထေသု ဝတ္တတီ"တိ ဒဿိတောယေဝ ဟောတိ။ "ယံ ယံ ဒုဋ္ဌုလ္လသဒ္ဒေန အဘိဓီယတိ, တံ သဗ္ဗံ ဒဿေတုံ ပာရာဇိကာနိ ဝုတ္တာနီ"တိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ **တတ္ရာယံ ဝိစာရဏာ** တိ တတ္ထ ပာဠိယံ အယံ ဝိစာရဏာ, တတ္ထ ပာဠိအဋ္ဌကထာသု တ အယံ ဝိစာရဏာ။ **တတ္တ ဘဝေယျာ** တိ တတ္တ ကဿစိ ဝိမတိ ဧဝံ ဘဝေယျ။ အနုပသမ္ပန္နဿ ဒုဋ္ဌုလ္လာရောစနေ ဝိယ ဒုက္ကဋေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အာဟ **"ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတီ"**တိ။ **အက္ကောသန္တောပိ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇေယျာ** တိ ဩမသဝါဒေန ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇေယျ။ အဓိပ္ပာယံ အဇာနန္တေနပိ အဋ္ဌကထာစရိယာနံ ဝစနေယေဝ ဌာတဗ္ဗန္တိ ဒီပနတ္ထံ **"အဋ္ဌကထာစရိယာဝ တ္တေ ပမာဏ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ ပုနပိ အဋ္ဌကထာဝစနမေဝ ဥပပတ္တိတော ဒဠှံ ကတ္တ ပတိဋ္ဌပေန္တော **"ဣမိနာပိ စေတ"**န္တိအာဒိမာဟ။

၈၀. ''အညတ္ရ ဘိက္ခုသမ္မုတိယာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ သမ္မုတိ အတ္ထီတိ ဂဟေတဗ္ဗာတိ အာဟ **''ဣမိနာ ဝုတ္တတ္တာယေဝ''**တိအာဒိ။

၈၂. **အာဒိတော ပဉ္စ သိက္ခာပဒါနီ**တိ ဟဏ္ဏာတိဟတာဒီနိ ပဉ္စ သိက္ခာပဒါနိ။ **''သေသာနီ**တိ ဝိကာလဘောဇနာဒီနိ ပဉ္စာ''တိ ဝဒန္တိ။ ကေစိ ပန ''အာဒိတော ပဉ္စာယ ပဉ္စ သိက္ခာပဒါနီတိ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိအာဒီနိ ပဉ္စာ''တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဟဏ္ဏာတိဟတာဒီနိ ဟိ ဒသေဝ သိက္ခာပဒါနိ သာမဏေရာနံ ပညတ္တာနိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ –

> ''အထ ခေါ သာမဏေရာနံ ဧတဒဟောသိ 'ကတိ နု ခေါ အမှာကံ သိက္ခာပဒါနိ, ကတ္ထ စ အမှေဟိ သိက္ခိတဗ္ဗ'န္တိ? ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သာမဏေရာနံ ဒသ သိက္ခာပဒါနိ, တေသု စ သာမဏေရေဟိ သိက္ခိတုံ, ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ အဒိန္နာဒာနာ ဝေရမဏီ''တိအာဒိ (မဟာဝ. ၁၀၆)။

တေသံ ပညတ္တေသုယေဝ သိက္ခာပဒေသု ဒုဗ္ဗလ္လာဒုဗ္ဗလ္လဝိစာရဏာ ကာတဗ္ဗာ, န စ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိအာဒီနိ ဝိသုံ တေသံ ပညတ္တာနိ အတ္ထီတိ။ အထ ဘိက္ခုနော ဒုဗ္ဗလ္လသင်္ခာတာနိ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိအာဒီနိ အနုပသမ္ပန္နဿ သ ကိံ နာမ ဟောန္တီတိ အာဟ **''သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ။ပေ။ အဇ္ဈာစာရော နာမာတိ ဝုတ္တ''**န္တိ။ ဣမိနာပိ စေတံ သိဒ္ဓံ ''အနုပသမ္ပန္နဿ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိအာဒိ ဒုဗ္ဗလ္လံ နာမ န ဟောတီ''တိ။ အဇ္ဈာစာရော နာမာတိ ဟိ ဝဒန္တော အနုပသမ္ပန္နဿ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိအာဒိ ကေဝလံ အဇ္ဈာစာရော နာမ ဟောတိ, န ပန ဒုဗ္ဗလ္လော နာမ အဇ္ဈာစာရောတိ ဒီပေတိ။ ''အဇ္ဈာစာရော နာမာတိ စ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တတ္တာ အကတ္တဗ္ဗရူပတ္တာ စ အနုပသမ္ပန္နဿ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိအာဒီနိ ဒဏ္ဍကမ္မဝတ္ထုပက္ခံ ဘဇန္တိ, တာနိ စ အညဿ အနုပသမ္ပန္နဿ အဝဏ္ဏကာမတာယ အာရောစေန္တော ဘိက္ခု ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတီ''တိ ဝဒန္တိ။ ဣဓ ပန **အနုပသမ္ပန္န** ဂ္ဂဟဏေန သာမဏေရသာမဏေရီသိက္ခမာနာနံ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အန္တိမဝတ္ထုံ အနဇ္ဈာပန္နဿ ဘိက္ခုနော သဝတ္ထုကော သဉ္စာဒိသေသော, အနုပသမ္ပန္နဿ အာရောစနံ, ဘိက္ခုသမ္မုတိယာ အဘာဝေါတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဒုဗ္ဗလ္လာရောစနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ပထဝီခဏနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၄-၈၆. ဒသမေ **ဇာတိန္ဒြိယ**န္တိ ''ကာယိန္ဒြိယံ အတ္ထီ''တိ မညမာနာ ဝဒန္တိ။ **မုဋ္ဌိပ္ပမာဏာ**တိ မုဋ္ဌိနာ သင်္ဂဟေတဗ္ဗပ္ပမာဏာ။ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ ယေဘုယ္ယပံသုံ အပ္ပပံသုဉ္စ ပထဝိံ ဝတွာ ဥပမုပံသုကာ ပထဝီ န ဝုတ္တာ, တထာပိ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာပဒေသု သာဝသေသပညတ္တိယာပိ သမ္ဘဝတော ဥပမုပံသုကာယပိ ပထဝိယာ ဟစိတ္တိ ယမေတာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကေစိ ပန ''သဗ္ဗစ္ဆန္နာဒီသု ဥပမေ ဒုက္ကဋဿ ဝုတ္တတ္တာ ဣဓာပိ ဒုက္ကဋံ ယုတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ ဟစိတ္တိယဝတ္ထုကဉ္စ အနာပတ္တိဝတ္ထုကဉ္စ ဒုဝိဓံ ပထဝိံ ဌပေတွာ အညိဿာ ဒုက္ကဋဝတ္ထု ကာယ တတိယာယ ပထဝိယာ အဘာဝတော။ ဒွေယေဝ ဟိ ပထဝိယော ဝုတ္တာ ''ဇာတာ စ ပထဝီ အဇာတာ စ ပထဝီ''တိ။ တသ္မာ ဒွီသု အညတရာယ ပထဝိယာ ဘဝိတဗ္ဗံ, ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ စ သမ္ပတ္တေ ဂရုကေယေဝ ဌာတဗ္ဗတ္တာ န သ က္ကာ ဧတ္ထ အနာပတ္တိယာ ဘဝိတုံ။ သဗ္ဗစ္ဆန္နာဒီသု ပန ဥပမေ ဒုက္ကဋံ ယုတ္တံ တတ္ထ တာဒိသဿ ဒုက္ကဋ ဝတ္ထုနော သဗ္ဘာဝတော။

''ဟောက္ခရဏိံ ခဏာ''တိ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတီတိ ''ဣမသ္မိံ ဩကာသေ''တိ အနိယမေတွာ ဝုတ္တတ္တာ ဝဋ္ဋတိ။ **''ဣမံ ဝလ္လိံ ခဏာ''**တိ ဝုတ္တေပိ ပထဝီခဏနံ သန္ဓာယ ပဝတ္တဝေဟာရတ္တာ ဣမိနာဝ သိက္ခာပဒေန အာပတ္တိ, န ဘူတဂါမပာတဗ္ဗတာယ။ **ကုဋ္ဋေဟီ**တိ ဃဋ္ဋေဟိ။ **တနုကကဒ္ဒမော**တိ ဥဒကမိဿကကဒ္ဒမော။ သော စ ဥဒကဂတိ ကတ္တာ ဝဋ္ဋတိ။ **ဩမကစာတုမာသ**န္တိ ဦနစာတုမာသံ။ **ဩဝဋ္ဌ**န္တိ ဒေဝေန ဩဝဋ္ဌံ။ **အကတပဗ္ဘာရေ**တိ အဝဠဉ္ဇနဋ္ဌာနဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တာဒိသေ ဟိ ဝမ္မိကဿ သဗ္ဘာဝေါတိ။ **မူသိကုက္ကုရံ** နာမ မူသိကာဟိ ခဏိတွာ ဗဟိ ကတပံသုရာသိ။ **ဧသေဝ နယော**တိ ဩမကစာတုမာသဩဝဋ္ဌေယေဝ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။

ကေဒိဝသမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီတိ ဩဝဋ္ဌကေဒိဝသာတိက္ကန္တောပိ ဝိကောပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ''ဟေဋ္ဌာဘူမိသမ္ဗန္ဓေပိ စ ကေကဏ္ဍကေ ဘူမိတော ဆိန္ဒိတွာ ဥဒ္ဓံ ဌိတတ္တာ အစ္ဆုဂ္ဂတမတ္တကတော ဆိန္ဒိတွာ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒ

န္တိ။ သကဋ္ဌာနေ အတိဋ္ဌမာနံ ကတ္ဝာ ဟဒေဟိ မဒ္ဒိတ္ဝာ ဆိန္ဒိတ္ဝာ အာလောဋိတကဒ္ဒမမ္ပိ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **တ တောတိ** တတော ပုရာဏသေနာသနတော။ **ဣဋ္ဌကံ ဂဏှာမီ** တိအာဒိ သုဒ္ဓစိတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဥဒကေနာ**တိ ဥဇု ကံ အာကာသတောယေဝ ပတနကဥဒကေန။ ''သစေ ပန အညတ္ထ ပဟရိတ္ဝာ ပတိတေန ဥဒကေန တေမိတံ ဟောတိ, ဝဋ္ဋ ဋ္ဌတီ''တိ ဝဒန္တိ။ **ဥစ္စာလေတ္ဝာ**တိ ဥက္ခိပိတ္ဝာ။ **တေန အပဒေသေနာ**တိ တေန လေသေန။

၈၇-၈၈. အဝိသယတ္တာ အနာပတ္တီ တိ ဧတ္ထ သစေပိ နိဗ္ဗာပေတုံ သက္ကာ ဟောတိ, ပဋမံ သုဒ္ဓစိတ္တေန ဒိန္န တ္တာ ''ဒဟတူ''တိ သလ္လက္ခေတ္ဝာပိ တိဋ္ဌတိ, အနာပတ္တိ။ **ဩဝဋ္ဋံ ဆန္ဒ** န္တိ ပဋမံ ဩဝဋ္ဋံ ပစ္ဆာ ဆန္ဒံ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဇာတပထဝီ, ပထဝီသညိတာ, ခဏနခဏာပနာနံ အညတရန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ပထဝီခဏနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော မုသာဝါဒဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. ဘူတဂါမဝဂ္ဂေါ

၁. ဘူတဂါမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၈၉. သေနာသနဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **နိဂ္ဂဟေတုံ အသက္ကောန္တော** တိ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တော။ ဣမိနာ ပန ဝစနေန အရုက္ခဿ တတ္ထ ဥပနိတဘာဝေ တေန စ ဒိဋ္ဌဘာဝေ ဝုတ္တောယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေန ဟိ ဘိက္ခုနာ တံ ရု က္ခံ ဆိန္ဒိတုံ အာရဒ္ဓေ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တာ ဧကော တရုဏပုတ္တာ ဒေဝဓီတာ ပုတ္တံ အင်္ကေနာဒါယ ဌိတာ တံ ယာစိ ''မာ မေ သာမိ ဝိမာနံ ဆိန္ဒိ, န သက္ခိဿာမိ ပုတ္တကံ အာဒါယ အနာဝါသာ ဝိစရိတု''န္တိ။ သော ''အဟံ အညတ္ထ ဤ ဒိသံ ရုက္ခံ န လဘိဿာမီ''တိ တဿာ ဝစနံ နာဒိယိ။ သာ ''ဣမမ္ပိ တာဝ အရကံ ဩလောကေတ္ဝာ ဩရမိဿတီ''တိ ပုတ္တံ ရုက္ခသာခာယ ဌပေသိ။ သော ဘိက္ခု ဥက္ခိတ္တံ ဖရသုံ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တော အရကဿ ဗာဟံ ဆိန္ ဒိ။ ဧဝဉ္စ သယိတော ဝိမာနေ သယိတော နာမ ဟောတီတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ **''ရုက္ခဋ္ဌကဒိဗ္ဗဝိမာနေ နိပန္နဿာ''** တိ။

ရုက္ခဋ္ဌကဒိဗ္ဗဝိမာနေ တိ စ သာခဋ္ဌကဝိမာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ရုက္ခဿ ဥပရိ နိဗ္ဗတ္တညှိ ဝိမာနံ ရုက္ခပဋိဗဒ္ဓ တ္တာ **''ရုက္ခဋ္ဌကဝိမာန''** န္တိ ဝုစ္စတိ။ သာခဋ္ဌကဝိမာနံ ပန သဗ္ဗသာခါသန္နိဿိတံ ဟုတ္ဝာ တိဋ္ဌတိ။ တတ္ထ ယံ ရုက္ခဋ္ဌကဝိမာနံ ဟောတိ, တံ ယာဝ ရုက္ခဿ မူလမတ္တမ္ပိ တိဋ္ဌတိ, တာဝ န နဿတိ။ သာခဋ္ဌကဝိမာနံ ပန သာခါ သု ဘိဇ္ဇမာနာသု တတ္ထ တတ္ထေဝ ဘိဇ္ဇိတ္ဝာ သဗ္ဗသာခါသု ဘိန္နာသု သဗ္ဗံ ဘိဇ္ဇတိ, ဣဒမ္ပိ စ ဝိမာနံ သာခဋ္ဌကံ, တသ္မာ ရုက္ခေ ဆိန္နေ တံ ဝိမာနံ သဗ္ဗသော ဝိနဋ္ဌံ, တေနေဝ သာ ဒေဝတာ ဘဂဝတော သန္တိကာ လဒ္ဓေ အညသ္မိံ ဝိမာ နေ ဝသိ။ **ဗာဟုံ ထနမူလေယေဝ ဆိန္ဒီ** တိ အံသေန သဒ္ဓိံ ဗာဟံ ဆိန္ဒိ။ ဣမိနာ စ ရုက္ခဒေဝတာနံ ဂတ္တာနိ ဆိဇ္ဇန္တိ, န စာ တုမဟာရာဇိကာဒီနံ ဝိယ အစ္ဆေဇ္ဇာနီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ရုက္ခဓမ္မေ** တိ ရုက္ခပကတိယံ, ရုက္ခသဘာဝေတိ အတ္ထော။ ရုက္ခာနံ ဝိယ ဆေဒနာဒီသု အကုပ္ပနညှိ ရုက္ခဓမ္မော နာမ။

ဥပ္ပတိတ န္တိ ဥပ္ပန္နံ။ **ဘန္တ** န္တိ ဓာဝန္တံ။ **တရယေ**တိ နိဂ္ဂဏှေယျ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ နာမ ဆေကော သာရထိ အတိဝေဂေန ဓာဝန္တံ ရထံ နိဂ္ဂဟေတ္ဝာ ယထိစ္ဆကံ ပေသေတိ, ဧဝံ ယော ပုဂ္ဂလော ဥပ္ပန္နံ ကော ဓံ တရယေ နိဂ္ဂဏှိတုံ သက္ကောတိ, တမဟံ သာရထိံ ဗြူမိ။ ဣတရော ပန ရာဇဥပရာဇာဒီနံ ရထသာရထိဇနော ရသ္မိဂ္ဂ ကဟော နာမ ဟောတိ, န ဥတ္တမသာရထီတိ။

ဒုတိယကထာယ ပန အယမတ္ထော – **ယော**တိ (သု. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁) ယော ယာဒိသော ခတ္တိယကုလာ တ ပဗ္ဗဇိတော ဗြာဟ္မဏကုလာ တ ပဗ္ဗဇိတော နဝေ တ မဇ္ဈိမော တ ထေရော တ။ **ဥပ္ပတိတ** န္တိ ဥဒ္ဓမုဒ္ဓံ ပတိတံ, ဂတံ ပဝတ္တန္ တိ အတ္ထော, ဥပ္ပန္နန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကောစန္တိ** ''အနတ္ထံ မေ စရတီတိ အာဃာတော ဇာယတီ''တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၃.၃၄၀; အ. နိ. ၉.၂၉) နယေန သုတ္တေ ဝုတ္တာနံ နဝန္နံ, ''အတ္ထံ မေ န စရတီ''တိအာဒီနဉ္စ တပ္ပဋိပက္ခတော သိဒ္ ဓာနံ နဝန္နမေဝါတိ အဋ္ဌာရသန္နံ ခါဏုကဏ္ဍကာဒိနာ အဋ္ဌာနေန သဒ္ဓိံ ဧကူနဝီသတိယာ အာဃာတဝတ္ထူနံ အညတရာ ယာတဝတ္ထုသမ္ဘဝံ အာဃာတံ။ **ဝိသဋ္ဌန္တိ** ဝိတ္ထတံ။ **သပ္ပဝိသ** န္တိ သပ္ပဿ ဝိသံ။ **ဣတ**တိ ဩပမ္မဝစနံ။ **ဣ**-ကာရ

လောပံ ကတွာ ဝ-ကၠစ္စေဝ ဝုတ္တံ။ **ဩသဓေဟီ**တိ အဂဒေဟိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ ဝိသတိကိစ္ဆကော ဝေဇ္ဇော သပ္ပေန ဒဋ္ဌော သဗ္ဗံ ကာယံ ဖရိတွာ ဌိတံ ဝိသဋံ သပ္ပဝိသံ မူလခန္ဓတစပတ္တပုပ္ဖာဒီနံ အညတရေဟိ, နာနာဘေသဇ္ဇေဟိ ပယောဇေတွာ ကတေဟိ ဝါ ဩသဓေဟိ ခိပ္ပမေဝ ဝိနေယျ, ဧဝမေဝ ယော ယထာဝုတ္တေန အာဃာတဝတ္ထုနာ ဥပ္ပတိတံ စိတ္တသန္တာနံ ဗျာပေတွာ ဌိတံ ကောဓံ ဝိနယနုပါယေသု တဒင်္ဂဝိနယာဒီသု ယေန ကေနစိ ဥပါယေန ဝိနေတိ နာဓိဝါသေတိ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ ဗျန္တီ ကရောတိ, သော ဘိက္ခု ဇဟာတိ ဩရပါရံ။ သော ဧဝံ ကောဓံ ဝိနေန္တော ဘိက္ခု ယသ္မာ ကောဓော တတိယမဂ္ဂေန သဗ္ဗသော ပဟီယတိ, တသ္မာ ဩရပါရသညိတာနိ ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယသံယောဇနာနိ ဇဟာတီတိ။ အဝိသေသေန ဟိ **ပါရ**န္တိ တီရဿ နာမံ, တသ္မာ ဩရာနိ စ တာနိ သံသာရသာဂရဿ ပါရဘူတာနိ စာတိ ကတွာ “ဩရပါရ”န္တိ ဝုစ္စတိ။

အထ ဝါ ယော ဥပ္ပတိတံ ဝိနေတိ ကောဓံ ဝိသဋံ သပ္ပဝိသံဝ ဩသဓေဟိ, သော တတိယမဂ္ဂေန သဗ္ဗသော ကောဓံ ဝိနေတွာ အနာဂါမိဖလေ ဌိတော ဘိက္ခု ဇဟာတိ ဩရပါရံ။ တတ္ထ **ဩရ**န္တိ သကတ္တဘာဝေါ။ **ပါရ**န္တိ ပရတ္တဘာဝေါ။ ဩရံ ဝါ ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနိ, ပါရံ ဆ ဗာဟိရာယတနာနိ။ တထာ ဩရံ မနုဿလောကော, ပါရံ ဒေဝလောကော။ ဩရံ ကာမဓာတု, ပါရံ ရူပါရူပဓာတု။ ဩရံ ကာမရူပဘဝေါ, ပါရံ အရူပဘဝေါ။ ဩရံ အတ္တဘာဝေါ, ပါရံ အတ္တဘာဝသုခုပကရဏာနိ။ ဧဝမေတသ္မိံ ဩရပါရေ စတုတ္ထမဂ္ဂေန ဆန္ဒရာဂံ ပဇဟန္တော “ဇဟာတိ ဩရပါရ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဧတ္ထ စ ကိဉ္စာပိ အနာဂါမိနော ကာမရာဂဿ ပဟီနတ္တာ ဣဓတ္တဘာဝါဒီသု ဆန္ဒရာဂေါ ဧဝ နတ္ထိ, အပိစ ခေါ ပနဿ ဝဏ္ဏပ္ပကာသနတ္ထံ သဗ္ဗမေတံ ဩရပါရဘေဒံ သင်္ဂဟေတွာ တတ္ထ ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနေန “ဇဟာတိ ဩရပါရ”န္တိ ဝုတ္တံ။

ဣဒါနိ တဿတ္ထဿ ဝိဘာဝနတ္ထာယ ဥပမံ အာဟ **“ဥရဂေါဝ ဇိဏ္ဏမိဝတ္တစံ ပုရာဏ”**န္တိ။ တတ္ထ ဥရေန ဂစ္ဆတီတိ **ဥရဂေါ,** သပ္ပဿေတံ အဓိဝစနံ။ သော ဒုဝိဓော ကာမရူပီ စ အကာမရူပီ စ။ ကာမရူပီပိ ဒုဝိဓော ဇလဇော ထလဇော စ။ ဇလဇော ဇလေ ဧဝ ကာမရူပံ လဘတိ, န ထလေ **သင်္ခပါလဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၁၇.၁၄၃ အာဒယော) သင်္ခပါလနာဂရာဇာ ဝိယ။ ထလဇော ထလေ ဧဝ, န ဇလေ။ သော ဇဇ္ဇရဘာဝေန ဇိဏ္ဏံ, စိရကာလတာယ ပုရာဏဉ္စာတိ သင်္ခံ ဂတံ တစံ ဇဟန္တော စတုဗ္ဗိဓေန ဇဟာတိ သဇာတိယံ ဌိတော ဇိဂုစ္ဆန္တော နိဿာယ ထာမေနာတိ။ သဇာတိ နာမ သပ္ပဇာတိ ဒီဃတ္တဘာဝေါ။ ဥရဂါ ဟိ ပဉ္စသု ဌာနေသု သဇာတိံ နာတိဝတ္တန္တိ ဥပပတ္တိယံ စုတိယံ ဝိဿဋ္ဌနိဒ္ဒောက္ကမနေ သဇာတိယာ မေထုနပဋိသေဝနေ ဇိဏ္ဏတစာပနယနေ စာတိ။ တသ္မာ ယဒါ တစံ ဇဟာတိ, တဒါ သဇာတိယံယေဝ ဌတွာ ဇဟာတိ။ သဇာတိယံ ဌိတောပိ စ ဇိဂုစ္ဆန္တော ဇဟာတိ။ ဇိဂုစ္ဆန္တော နာမ ယဒါ ဥပဍ္ဎဋ္ဌာနေ မုတ္တော ဟောတိ, ဥပဍ္ဎဋ္ဌာနေ အမုတ္တော ဩလမ္ဗတိ, တဒါ နံ အဋ္ဋီယန္တော ဇဟာတိ, ဧဝံ ဇိဂုစ္ဆန္တောပိ စ ဒဏ္ဍန္တရံ ဝါ မူလန္တရံ ဝါ ပါသာဏန္တရံ ဝါ နိဿာယ ဇဟာတိ။ နိဿာယ ဇဟန္တောပိ စ ထာမံ ဇနေတွာ ဥဿာဟံ ကရိတွာ ဝင်္ကံ နင်္ဂုဋ္ဌံ ကတွာ ပဿသန္တောဝ ဖဏံ ကရိတွာ ဇဟာတိ။ ဧဝံ ဇဟိတွာ ယေနကာမံ ပက္ကမတိ။

ဧဝမေဝ အယမ္ပိ ဘိက္ခု ဩရပါရံ ဇဟိတုကာမော စတုဗ္ဗိဓေန ဇဟာတိ သဇာတိယံ ဌိတော ဇိဂုစ္ဆန္တော နိဿာယ ထာမေနာတိ။ သဇာတိ နာမ ဘိက္ခုနော “အရိယာယ ဇာတိယာ ဇာတော”တိ (မ. နိ. ၂.၃၅၁) ဝစနတော သီလံ။ တေနေဝါဟ “သီလေ ပတိဋ္ဌာယ နရော သပညော”တိ (သံ. နိ. ၁.၂၃, ၁၉၂)။ ဧဝမေတိဿံ သဇာတိယံ ဌိတော ဘိက္ခု တံ သကတ္တဘာဝါဒိဘေဒံ ဩရပါရံ ဇိဏ္ဏပုရာဏတ္တစမိဝ တံ ဒုက္ခံ ဇနေန္တံ တတ္ထ တတ္ထ အာဒီနဝဒဿနေန ဇိဂုစ္ဆန္တော ကလျာဏမိတ္တေ နိဿာယ အဓိမတ္တသမ္မာဝါယာမသင်္ခါတံ ထာမံ ဇနေတွာ “ဒိဝသံ စင်္ကမေန နိသဇ္ဇာယ အာဝရဏီယေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ပရိသောဓေတီ”တိ (အ. နိ. ၃.၁၆; ၄.၃၇) ဝုတ္တနယေန ရတ္တိန္ဒိဝံ ဆဓာ ဝိဘဇိတွာ ဃဋေန္တော ဝါယမန္တော ဥရဂေါ ဝိယ ဝင်္ကံ နင်္ဂုဋ္ဌံ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥရဂေါ ဝိယ ပဿသန္တော အယမ္ပိ အသိထိလပရက္ကမတာယ ဝါယမန္တော ဥရဂေါဝ ဖဏံ ကရိတွာ အယမ္ပိ ဉာဏဝိပ္ဖာရံ ဇနေတွာ ဥရဂေါဝ တစံ ဩရပါရံ ဇဟာတိ, ဇဟိတွာ စ ဥရဂေါ ဝိယ ဩဟိတတစော ယေနကာမံ ပက္ကမတိ, အယမ္ပိ ဩဟိတဘာရော အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတုဒိသံ ပက္ကမတီတိ။

၉၀. ဘဝန္တီတိ ဣမိနာ ဝိရူဠှပမူလေ နီလဘာဝံ အာပဇ္ဇိတွာ ဝဍ္ဎမာနကေ တရုဏဂစ္ဆေ ဒဿေတိ။ **အဟုဝု**န္တိ ဣမိနာ ပန ဝဍ္ဎိတွာ ဌိတေ မဟန္တေ ရုက္ခဂစ္ဆာဒိကေ ဒဿေတိ။ **ဘဝန္တီ**တိ ဣမဿ ဝိဝရဏံ **“ဇာယန္တိ ဝဍ္ဎန္တီ”**တိ, **အဟုဝု**န္တိ ဣမဿ **“ဇာတာ ဝဍ္ဎိတာ”**တိ။ **ရာသီ**တိ သုဒ္ဓဋ္ဌကဓမ္မသမူဟော။ **ဘူတာန**န္တိ တထာလဒ္ဓသမ

ညာနံ အဥ္ဓမ္မာနံ။ ''ဘူတာနံ ကမော''တိ ဝုတ္တေပိ အဝယဝိနိမုတ္တဿ သမုဒာယဿ အဘာဝတော ဘူတာသညိ တာ တေဟေဝ တိဏ္ဏရက္ခလတာဒယော ဂယှ်ဟန္တိ။ ''ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌဟိတ္ဝာတ ဟရိတာဘာဝမာပန္နာ ရက္ခဂစ္ဆာဒယော ဒေ ဝတာဟိ ပရိဂ္ဂယှ်ဟန္တိ, တသ္မာ ဘူတာနံ နိတသဌာနတာယ ဘူတာနံ ကမော''တိပိ ဝဒန္တိ။ **ရုက္ခာဒီန** န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သြသဓိဂစ္ဆလတာဒယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။

နနု စ ရုက္ခာဒယော စိတ္တရဟိတတာယ န ဇီဝ, စိတ္တရဟိတတာ စ ပရိပ္ဖန္ဒာဘာဝတော ဆိန္နေပိ ရူဟနတော ဝိ သဒိသဇာတိကဘာဝတော စတုယောနိအပရိယာပန္နတော စ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဝုမို ပန ပတဋ္ဌသိလာလဝဏာနမ္ပိ ဝိဇ္ဇတီတိ န တေသံ ဇီဝဘာဝေ ကာရဏံ, ဝိသယဂ္ဂဟဏဥ္စ နေသံ ပရိကပ္ပနာမတ္တံ သုပနံ ဝိယ စိဥ္စာဒီနံ, တထာ ဒေဟဋ္ဌာဒယော, တတ္ထ ကသ္မာ ဘူတကမဿ ဆေဒနာဒိပစ္စယာ ဟာစိတ္တိယံ ဝုတ္တန္တိ? သမဏာသာရုပ္ပတော တံနိတသသတ္တာနုရ က္ခဏတော စ။ တေနေတဟ **''ဇီဝသညိနော ဟိ မောဃပုရိသာ မနုဿာ ရုက္ခသ္မိ''** န္တိအာဒိ။

၉၁. ''မူလေ ဇာယန္တိ''တိအာဒိသု အတ္တော ဥပရိ အတ္တနာ ဝုစ္စမာနပ္ပကာရေန သီဟဠဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တောတိ အာဟ **''ဇဝံ သန္တေပိ။ပေ။ န သမေန္တိ''** တိ။ **ဝိဇာတ**-သဒ္ဒော က္လစ **ဝိ**-သဒ္ဒလောပံ ကတ္ဝာတ နိဒ္ဒိဋ္ဌောတိ အာဟ **''ဝိ ဇာတာနီ''**တိ။ **ဝိဇာတ**-သဒ္ဒော စ ''ဝိဇာတာ ကုလတ္ထိ''တိအာဒီသု ဝိယ ပသူတဝစနောတိ အာဟ **''ပသူတာနီ''**တိ။ ပသူတိ စ နာမေတ္ထ နိဗ္ဗတ္တပဏ္ဏမူလတာတိ အာဟ **''နိဗ္ဗတ္တပဏ္ဏမူလာနီ''** တိ။ က္လမိနာ က္လမံ ဒီပေတိ ''နိဗ္ဗတ္တပဏ္ဏမူ လာနိ ဗီဇာနိ ဘူတကမသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆန္တိ, တေသု စ ဝတ္တမာနော ဗီဇဇာတ-သဒ္ဒော ရုဠှိဝသေန ရုက္ခာဒီသုပိ ဝတ္ တတီ''တိ။ ပုရိမသ္မိံ အတ္ထဝိကပ္ပေ ပန ဗီဇေဟိ ဇာတာနံ ရုက္ခလတာဒီနံယေဝ ဘူတကမတာ ဝုတ္တာ။

တာနိ ဒဿေန္တော တိ တာနိ ဗီဇာနိ ဒဿေန္တော။ **မူလဗီဇန္တိအာဒီသု** မူလမေဝ ဗီဇံ မူလဗီဇံ။ သေသေသုပိ ဧ သေဝ နယော။ **ဖဠုဗီဇန္တိ** ပဗ္ဗဗီဇံ။ ပစ္စယန္တရသမတယေ သဒိသဖလုပ္ပတ္တိယာ ဝိသေသကာရဏဘာဝတော ဝိရုဟန သမတ္တေ သာရဖလေ နိရုဠှော **ဗီဇ**-သဒ္ဒော။ တဒတ္ထသံသိဒ္ဓိယာ မူလာဒီသုပိ ကေသုစိ ပဝတ္တတီတိ မူလာဒိတော နိဝ တ္တနတ္ထံ ဧကေန ဗီဇသဒ္ဒေန ဝိသေသေတ္ဝာတ ဝုတ္တံ **''ဗီဇဗီဇ''**န္တိ ''ရူပရူပံ, ဒုက္ခဒုက္ခ''န္တိ စ ယထာ။ **ဗီဇတော နိဗ္ဗ တ္တေန ဗီဇံ ဒဿိတန္တိ** ကာရိယောပစာရေန ကာရဏံ ဒဿိတန္တိ ဒီပေတိ။

၉၂. ဗီဇေ ဗီဇသညီတိ ဧတ္ထ ကာရဏူပစာရေန ကာရိယံ ဝုတ္တန္တိ ဒဿေန္တော **''တတ္ထ ယထာ''** တိအာဒိမာ ဟ။ **ဘူတကမပရိမောစနံ ကတ္ဝာတ**တိ ဘူတကမတော မောစေတ္ဝာတ, ဝိယောဇေတ္ဝာတတိ အတ္ထော။ **ယံ ဗီဇံ ဘူတကမော နာမ ဟောတီ**တိ ဗီဇာနိ စ တာနိ ဇာတာနိ စာတိ ဝုတ္တမတ္ထံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ တတ္ထ **ယံ ဗီဇန္တိ** ယံ နိဗ္ဗတ္တပဏ္ဏမူ လံ ဗီဇံ။ **တသ္မိံ ဗီဇေ** တိ တသ္မိံ ဘူတကမသညိတေ ဗီဇေ။ ဧတ္ထ စ ဗီဇဇာတ-သဒ္ဒဿ ဝိယ ရုဠှိဝသေန ရုက္ခာဒီသု ဗီဇ-သဒ္ဒဿပိ ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ယထာရုတန္တိ** ယထာဟာဠိ။

ယတ္ထ ကတ္ထစီ တိ မူလေ အဂ္ဂေ မဇ္ဈေ တ။ **သဠိုစ္စ ဥက္ခိပိတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ သစေပိ သရီရေ လဂ္ဂဘာ ဝံ ဇာနန္တော ဝ ဥဒကတော ဥဋ္ဌဟတိ, ''တံ ဥဒ္ဓရိဿာမီ''တိ သညာယ အဘာဝတော ဝဋ္ဋတိ။ **ဥပ္ပာဋိတာနီ** တိ ဥဒ္ဓဋာ နိ။ **ဗီဇကာမေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ** တိ ဘူတကမတော ပရိမောစိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ **အနန္တက**-ဂ္ဂဟဏေန သာသပမတ္တိကာ ဂဟိတာ။ နာမဥ္ဟေတံ တဿာ သေတလဇာတိယာ ။ မူလပဏ္ဏာနံ အသမ္ဘူဏ္ဏတ္တာ **''အသမ္ဘုဏ္ဏာဘူတကမော နာ မာ''**တိ ဝုတ္တံ။ **အဘူတကမမူလတ္တာ** တိ ဧတ္ထ ဘူတကမော မူလံ ကာရဏံ ဧတဿာတိ ဘူတကမမူလော, ဘူတကမ ဿ တ မူလံ ကာရဏန္တိ ဘူတကမမူလံ။ ဗီဇကမော ဟိ နာမ ဘူတကမတော သမ္ဘဝတိ, ဘူတကမဿ စ ကာရဏံ ဟောတိ, အယံ ပန တာဒိသော န ဟောတီတိ ''အဘူတကမမူလတ္တာ''တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ရဋ္ဌကတ္တာ ဝုတ္တံ **''သော ဗီဇက မေန သင်္ဂဟိတော''**တိ။ က္လဒ္ဒဥ္စ ''အဘူတကမမူလတ္တာ''တိ ဧတ္ထ ပဋ္ဌမံ ဝုတ္တအတ္ထသမ္ဘဝတော ဝုတ္တံ။ ကိဥ္စာ ပိ ဟိ တာလနာဠိကေရာဒီနံ ခာဏု ဥဒ္ဓံ အဝမုနတော ဘူတကမဿ ကာရဏံ န ဟောတိ, တထာပိ ဘူတကမသင်္ဂဟဂ တနိဗ္ဗတ္တပဏ္ဏမူလဗီဇတော သမ္ဘူတတ္တာ ဘူတကမတော ဥပ္ပန္နော နာမ ဟောတီတိ ဗီဇကမေန သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆ တိ။

''အင်္ကုရေ ဟရိတေ'' တိ ဝတ္ဝာတ တမေဝ ဝိဘာဝေတိ **''နီလပဏ္ဏဝဏ္ဏေ ဇာတေ''** တိ, နီလပဏ္ဏဿ ဝဏ္ဏသဒိ သေ ဝဏ္ဏေ ဇာတေတိ အတ္ထော။ ''နီလဝဏ္ဏေ ဇာတေ''တိ တ ဟဋ္ဌော ဂဟေတဗ္ဗော။ **အမူလကဘူတကမေ သင်္ဂ**

ဟံ ဂစ္ဆတီတိ နာဠိကေရသ္သ အာဝေဏိကံ ကတ္ဝာ ဝဒတိ။ “ဟာနိယဃဋ္ဋာဒီနံ ဗဟိ သေတလော ဥဒကေ အဋ္ဌိတတ္တာ ဗိ
ဇကမာနုလောမတ္တာ စ ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထု”တိ ဝဒန္တိ။ **ကဏ္ဏကမ္ပိ အဗ္ဗောဟာရိကမေဝ** တိ နီလဝဏ္ဏမ္ပိ အဗ္ဗော
ဟာရိကမေဝ။ **သေလေယ္ယကံ** နာမ သိလာယ သမ္ဘူတာ ဧကာ သုဂန္ဓဇာတိ။ **“ရုက္ခတ္တစံ ဝိကောပေတီ** တိ ဝုတ္တတ္
တာ ရုက္ခေ ဇာတံ ယံ ကိဉ္စိ ဆတ္တကံ ရုက္ခတ္တစံ အဝိကောပေတ္ဝာ မတ္ထကတော ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ
ဝဒန္တိ။ **ရုက္ခတော မုစ္စိတ္ဝာ တိဋ္ဌတီ** တိ ဧတ္ထ “ယဒိပိ ကိဉ္စိမတ္တံ ရုက္ခေ အလ္လီနာ ဟုတ္ဝာ တိဋ္ဌတိ, ရုက္ခတော
ဂယှမာနော ပန ရုက္ခစ္ဆဝိံ န ဝိကောပေတိ, ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။ **အလ္လရုက္ခတော န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထာပိ ရုက္ခတ္တ
စံ အဝိကောပေတ္ဝာ မတ္ထကတော တစ္ဆေတ္ဝာ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဟတ္ထကုက္ကုစ္စေနာ** တိ ဟတ္ထာနံ
အသံယတဘာဝေန, ဟတ္ထစာပလ္လေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဟာနိယံ န တသေတဗ္ဗ** န္တိ ဣဒံ အတ္တနော အတ္ထာယ နာ
မိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကေဝလံ အနုပသမ္ပန္နသ္သ အတ္ထာယ နာမိတေ ပန ပစ္ဆာ တတော လဘိတ္ဝာ န တသေတဗ္ဗ
န္တိ နတ္ထိ။ **“ယေသံ ရုက္ခာနံ သာခါ ရုဟတီ** တိ ဝုတ္တတ္တာ ယေသံ သာခါ န ရုဟတိ, တတ္ထ ကပ္ပိယကရဏကိစ္စံ နတ္
ထီ”တိ ဝဒန္တိ။

၉၃. ပဉ္စဟိ သမဏကပ္ပေဟီ တိ ပဉ္စဟိ သမဏဝေါဟာရေဟိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ ဗီဇာနံ အဂ္ဂိနာ ဖုဋ္ဌမတ္တေန နခါဒီဟိ ဝိ
လိခနမတ္တေန စ အဝိရုဠှိဓမ္မတာ န ဟောတိ, တထာပိ ဧဝံ ကတေယေဝ သမဏာနံ ကပ္ပတီတိ အဂ္ဂိပရိဇိတာဒယော
သမဏဝေါဟာရာ နာမ ဇာတာ, တသ္မာ ဧတေဟိ သမဏဝေါဟာရေဟိ ကရဏဘူတေဟိ ဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အနုဇာနာမီတိ အ
ဓိပ္ပာယော။ အဗီဇနိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇာနိပိ သမဏာနံ ကပ္ပန္တီတိ ပဉ္စတ္တပဏ္ဏတ္တိဘာဝတော သမဏဝေါဟာရာက္ကစ္စေဝ
သင်္ခံ ဂတာနိ။ အထ ဝါ အဂ္ဂိပရိဇိတာဒီနံ ပဉ္စန္နံ ကပ္ပိယဘာဝတောယေဝ ပဉ္စဟိ သမဏကပ္ပိယဘာဝသင်္ခါတေဟိ ကာရ
ဏေဟိ ဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အနုဇာနာမီတိ ဧဝမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အဂ္ဂိပရိဇိတ** န္တိအာဒီသု “ပရိစိတ”န္
တိပိ ပဌန္တိ။ **အဗီဇံ** နာမ တရုဏမ္ဗဖလာဒိ။ **နိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇံ** နာမ အမ္ဗပနသာဒိ, ယံ ဗီဇံ နိဗ္ဗဋ္ဋေတ္ဝာ ဝိသုံ ကတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇိ
တုံ သက္ကာ ဟောတိ။ **“ကပ္ပိယ”န္တိ ဝတ္ဝာဝ ကာတဗ္ဗ** န္တိ ယော ကပ္ပိယံ ကရောတိ, တေန ကတ္တဗ္ဗာကာရဒဿနဝ
ဝုတ္တတ္တာ ဘိက္ခုနာ အဝုတ္တေပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ပုန “ကပ္ပိယံ ကာရေတဗ္ဗ”န္တိ ကာရာပနဿ
ပဌမမေဝ ကထိတတ္တာ ဘိက္ခုနာ “ကပ္ပိယံ ကရောဟီ”တိ ဝုတ္တေယေဝ အနုပသမ္ပန္နေန “ကပ္ပိယ”န္တိ ဝတ္ဝာ အဂ္ဂိ
ပရိဇိတာဒိ ကာတဗ္ဗန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ “ကပ္ပိယန္တိ ဝစနံ ပန ယာယ ကာယစိ ဘာသာယ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။
“ကပ္ပိယန္တိ ဝတ္ဝာဝ ကာတဗ္ဗ”န္တိ ဝစနတော ပဌမံ “ကပ္ပိယ”န္တိ ဝတ္ဝာ ပစ္ဆာ အဂ္ဂိအာဒိနာ ဖုသနာဒိ ကာတဗ္ဗန္
တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “ပဌမံ အဂ္ဂိံ နိက္ခိပိတ္ဝာ နခါဒိနာ ဝါ ဝိဇ္ဈိတ္ဝာ တံ အနုဒ္ဓရိတ္ဝာဝ ‘ကပ္ပိယ’န္တိ ဝတ္တုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ”တိ
ဝဒန္တိ။

ကေသ္မိံ ဗီဇေ ဝါ တိအာဒီသု “ဧကံယေဝ ကာရေမီတိ အဓိပ္ပာယေ သတိပိ ဧကာဗဒ္ဓတ္တာ သဗ္ဗံ ကတမေဝ ဟော
တီ”တိ ဝဒန္တိ။ **အခုံ ဝိဇ္ဈတီ** တိ ဧတ္ထ “ဇာနိတ္ဝာပိ ဝိဇ္ဈတိ ဝါ ဝိဇ္ဈာပေတိ ဝါ, ဝဋ္ဋတိယေဝါ”တိ ဝဒန္တိ။ **ဘတ္တ
သိတ္ထေ ဝိဇ္ဈတီ**တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **“တံ ဝိဇ္ဈတိ, န ဝဋ္ဋတီ** တိ ရဇ္ဇုအာဒီနံ ဘာဇနဂတိကတ္တာ”တိ ဝဒန္တိ။
မရိစပက္ကာဒီဟိ မိဿေတ္ဝာ တိ ဧတ္ထ ဘတ္တသိတ္ထသမ္ဗန္ဓဝသေန ဧကာဗဒ္ဓတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, န ဖလာနံယေဝ အညမ
ညံ သမ္ဗန္ဓဝသေန။ **ဘိန္ဒာပေတ္ဝာ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတဗ္ဗ** န္တိ ဗီဇတော မုတ္တဿ ကဋာဟဿ ဘာဇနဂတိကတ္တာ ဝု
တ္တံ။

နိက္ခာမေတု န္တိ တံ ဘိက္ခုံ နိက္ခာမေတုံ။ “သစေ ဧတဿ အနုလောမ”န္တိ သေနာသနရက္ခဏတ္ထာယ အနု
ညာတမ္ပိ ပဋိဃာတံ အတ္တနာပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဧတ္တကေနေဝ ဣဒမ္ပိ ဧတဿ အနုလောမန္တိ ဧဝမဓိပ္ပာယော
သိယာ။ ပဋိဃာတနံ ပရိတ္တကရဏဉ္စ အတ္တနော ပရဿ ဝါ သေနာသနရက္ခဏတ္ထာယ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ တသ္မာ သစေ
တဿ သုတ္တဿ ဧတံ အနုလောမံ သိယာ, အတ္တနော န ဝဋ္ဋတိ, အညဿ ဝဋ္ဋတီတိ အယံ ဝိသေသော ကုတော လဗ္
ဘတီတိ အာဟ **“အတ္တနော န ဝဋ္ဋတိ။ပေ။ န သက္ကာ လဒ္ဓု”** န္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဘူတဂါမော, ဘူတ
ဂါမသညိတာ, ဝိကောပနံ ဝါ ဝိကောပါပနံ ဝါတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဘူတဂါမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အညဝါဒကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၉၄-၉၈. ဒုတိယေ **အညံ ဝစနန္တိ** ယံ စောဒကေန စုဒိတကသ္သ အေသဝိဘာဝနဝစနံ ဝုတ္တံ, တံ တတော အညေနေဝ ဝစနေန ပဋိစရတိ။ အထ တ **အညေနညံ ပဋိစရတီ**တိ အညေန ကာရဏေန အညံ ကာရဏံ ပဋိစရတီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော, ယံ စောဒကေန စုဒိတကသ္သ အေသဝိဘာဝနကာရဏံ ဝုတ္တံ, တတော အညေန စောဒနာယ အမူလကဘာဝဒီပကေန ကာရဏေန ပဋိစရတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပဋိစရတီ**တိ စ ပဋိစ္ဆာဒနဝသေန စရတိ, ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ ပဋိစ္ဆာဒနတ္ထော ဧဝ တ **စရတိ**-သဒ္ဒော အနေကတ္ထတ္တာ ဓာတူနံ။ တေနာဟ **"ပဋိစ္ဆာဒေတီ"** တိ။ **ကော အာပန္နော**တိအာဒိနာ ဟဋ္ဌိယံ စောဒနံ အဝိသ္သဇ္ဇေတ္ဝာဝ ဝိက္ခေပာပဇ္ဇနဝသေန အညေန အညံ ပဋိစရဏံ ဒဿိတံ။ အပရမ္ပိ ပန စောဒနံ ဝိသ္သဇ္ဇေတ္ဝာ ဗဟိဒ္ဓာ ကထာအပနာမဝသေန ပဝတ္တံ ဟဋ္ဌိမုတ္တကံ အညေနညံ ပဋိစရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ''ဣတ္ထန္နာမံ အာပတ္တိံ အာပန္နောသီ''တိ ပုဋ္ဌော ''ဟဋ္ဌလိပုတ္တံ ဂတောမှိ''တိ ဝတ္ဝာ ပုန ''န တဝ ဟဋ္ဌလိပုတ္တဂမနံ ပုစ္ဆာမ, အာပတ္တိံ ပုစ္ဆာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''တတော ရာဇဂဟံ ဂတောမှိ''တိ ဝတ္ဝာ ''ရာဇဂဟံ ဝါ ယာဟိ ဗြာဟ္မဏဂေဟံ ဝါ, အာပတ္တိံ အာပန္နောသီ''တိ ဝုတ္တေ ''တတ္ထ မေ သူကရမံသံ လဒ္ဓ''န္တိအာဒီနိ ဝတ္ဝာဝ ကထံ ဗဟိဒ္ဓါ ဝိက္ခိပန္တောပိ ဟိ ''အညေနညံ ပဋိစရတိ''စ္စေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆတိ။

ယဒေတံ အညေန အညံ ပဋိစရဏဝသေန ပဝတ္တဝစနံ, တဒေဝ ပုစ္ဆိတမတ္ထံ ဌပေတွာ အညံ ဝဒတီတိ **အညဝါဒ ကန္တိ** အာဟ **"အညေနညံ ပဋိစရဏဿေတံ နာမ"** န္တိ။ **တုဏှီဘူတဿေတံ နာမ** န္တိ တုဏှီဘာဝဿေတံ နာမံ, အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ **အညဝါဒကံ အာရောပေတူ**တိ အညဝါဒကကမ္မံ အာရောပေတု, အညဝါဒကတ္တံ ဝါ ဉတ္တိကမ္မဝါစာယ အာရောပေတူတိ အတ္ထော။ **ဝိဟေသကံ အာရောပေတူ**တိ ဧတ္ထာပိ ဝိဟေသကကမ္မံ ဝိဟေသကဘာဝံ ဝါ အာရောပေတူတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အနာရောပိတေ အညဝါဒကေ ဝုတ္တဒုက္ကဋံ ဟဋ္ဌိမံ အာဂတအညေနညံပဋိစရဏဝသေန ယုဇ္ဇတိ ။ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတေန ပန ဟဋ္ဌိမုတ္တကအညေနညံပဋိစရဏဝသေန အနာရောပိတေ အညဝါဒကေ မုသာဝါဒေန ပါစိတ္တိယံ, အာရောပိတေ ဉတ္တိယာ ပါစိတ္တိယန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကေစိ ပန ''အာရောပိတေ အညဝါဒကေ ဉတ္တိယာ စ ပါစိတ္တိယဒ္ဒ ယံ ဟောတီ''တိ ဝဒန္တိ, တံ ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယာ သာ အာဒိကမ္မိကဿ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ, သာပိ ဟဋ္ဌိမံ အာဂတအညေနညံပဋိစရဏဝသေန ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, ဉတ္တိယာ သိက္ခာပဒေန အနာပတ္တိဒဿနတ္ထံ ဝါ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဓမ္မကမ္မေန အာရောပိတတာ, အာပတ္တိယာ ဝါ ဝတ္ထုနာ ဝါ အနုယုဉ္ဇိယမာနတာ, ဆာဒေတုကာမတာယ အညေနညံ ပဋိစရဏံ ဝါ တုဏှီဘာဝော ဝါတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

အညဝါဒကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဥဇ္ဈာပနကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၃. တတိယေ ဓာတုပာဌေ **ဈေ**-သဒ္ဒော စိန္တာယံ ပဋိတောတိ အာဟ **"လာမကတော ဝါ စိန္တာပေန္တီ"** တိအာဒိ။ အယမေဝ စ အနေကတ္ထတ္တာ ဓာတူနံ ဩလောကနတ္ထောပိ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ''အက္ခရာယ ဝါစေတီ''တိအာဒီသု (ပါစိ. ၄၆) ဝိယ ''ဆန္ဒာယာ''တိ လိင်္ဂဝိပလ္လာသဝသေန ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"ဆန္ဒေနာ"** တိ။

၁၀၅. ယေန ဝစနေနာတိ ယေန ''ဆန္ဒာယ ဣတ္ထန္နာမော ဣဒံ နာမ ကရောတီ''တိအာဒိဝစနေန။ **ယေန စ ခိယ္ယန္တီ**တိ ယေန ''ဆန္ဒာယ ဣတ္ထန္နာမော''တိအာဒိဝစနေန တတ္ထ တတ္ထ ဘိက္ခူနံ သဝနူပစာရေ ဌတွာ အဝဏ္ဏံ ပကာသေန္တိ။

၁၀၆. အညံ အနုပသမ္ပန္နံ ဥဇ္ဈာပေတီ တိ အညေန အနုပသမ္ပန္နေန ဥဇ္ဈာပေတိ။ **တဿ ဝါ တံ သန္တိကေ ခိယ္ယတီ**တိ တဿ အနုပသမ္ပန္နဿ သန္တိကေ တံ သင်္ဃေန သမ္မတံ ဥပသမ္ပန္နံ ခိယ္ယတိ, အဝဏ္ဏံ ဝဒန္တော ဝါ ပကာသေတိ။ **အနုပသမ္ပန္နံ သင်္ဃေန သမ္မတ** န္တိ ဧတ္ထ သမ္မတပုဗ္ဗော သမ္မတောတိ ဝုတ္တော။ တေနာဟ **"ကိဉ္စာပိ"**တိအာဒိ။ ယသ္မာ ဥဇ္ဈာပနံ ခိယ္ယနဉ္စ မုသာဝါဒဝသေနေဝ ပဝတ္တံ, တသ္မာ အာဒိကမ္မိကဿ အနာပတ္တီတိ ပါစိတ္တိယဉ္စေဝ ဒုက္ကဋဉ္စေဝ စ ဉတ္တိယာဝ အနာပတ္တိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဝေဠု ကတွာ ဥဇ္ဈာပေန္တဿ ခိယ္ယန္တဿ စ ကေဝလာဗော ဒွေဝ ဒွေဝ အာပတ္တိယော ဟောန္တီတိ အာပန္နံ၊ အထ ဝါ ဤဒိသံ သိက္ခာပဒံ မုသာဝါဒတော ပဌမံ ပညတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဓမ္မကမ္မေန သမ္မတတာ, ဥပသမ္ပန္န

တာ, အဂတိဂမနာဘာဝေ , တဿ အဝဏ္ဏကာမတာ, ယဿ သန္တိကေ ဝဒတိ, တဿ ဥပသမ္ပန္နတာ, ဥဇ္ဈာပနံ တ ခိယ္ယနံ တတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ဆ အင်္ဂါနိ။

ဥဇ္ဈာပနကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ပဌမသေနာသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၀၈-၁၁၀. စတုတ္ထေ **ဟိမဝဿေနာ** တိ ဟိမမေဝ ဝုတ္တံ။ **အပညာတေ**တိ အပ္ပတီတေ, အပ္ပသိဒ္ဓေတိ အတ္ထော။ ''မဉ္စာပေ တ ရုက္ခမူလေ တတိ ဝစနတော ဝိဝဋ္ဋင်္ဂဏေပိ နိက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **ကေစရပ္ပ သုတာ**တိ ကေစရဋ္ဌာနံ ပဋိပန္နာ။ ''အဋ္ဌ မာသေ''တိ ဣမိနာ ဝဿာနံ စာတုမာသံ စေပိ ဒေဝေ န ဝဿတိ, ပဋိက္ခိတ္တ တမေဝာတိ အာဟ **''အဋ္ဌ မာသေတိ ဝစနတော။ပေ။ နိက္ခိပိတုံ န ဝဋ္ဋတိယေဝ''** တိ။ တတ္ထ **စတ္တာရော မာသေ** တိ ဝဿာနဿ စတ္တာရော မာသေ။ **အဝဿိကသင်္ကေတေ** တိ ဣမိနာ အနုညာတေပိ အဋ္ဌ မာသေ ယတ္ထ ဟေမန္တ တေ ဒေဝေ ဝဿတိ, တတ္ထ အပရေပိ စတ္တာရော မာသာ ပဋိက္ခိတ္တာတိ အာဟ **''အဝဿိကသင်္ကေတေတိ ဝစ နတော''**တိအာဒိ။ ဣမိနာ ဣမံ ဒီပေတိ ''ယသ္မိံ ဒေသေ ဟေမန္တေ ဒေဝေ ဝဿတိ, တတ္ထ အဋ္ဌ မာသေ ပဋိက္ခိပိတ္ တ စတ္တာရော မာသာ အနုညာတာ။ ယတ္ထ ပန ဝဿာနေယေဝ ဝဿတိ, တတ္ထ စတ္တာရော မာသေ ပဋိက္ခိပိတ္ တ အဋ္ဌ မာသာ အနုညာတာ''တိ။

ဣမိနာဝ နယေန မဇ္ဈိမပဒေသေ ယတ္ထ ဟေမန္တေ ဟိမဝဿံ ဝဿတိ, တတ္ထာပိ အဋ္ဌေဝ မာသာ ပဋိက္ခိတ္ တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တသ္မာ ဝဿာနကာလေ ပကတိအဇ္ဈောကာသေ ဩဝဿကမဏ္ဍပေ ရုက္ခမူလေ စ သန္ထရိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဟေမန္တကာလေ ပကတိအဇ္ဈောကာသေ ဩဝဿကမဏ္ဍပာဒီသုပိ ဝဋ္ဋတိ။ တစ္ဆ ခော ယတ္ထ ဟိမဝဿ သေန သေနာသနံ န တေမတိ, ဂိမှာကာလေပိ ပကတိအဇ္ဈောကာသာဒီသု ဝဋ္ဋတိယေဝ, တစ္ဆ ခော အကာလမေဃာဒဿ သနေ, ကာကာဒီနံ နိဗဒ္ဓဝါသရုက္ခမူလေ ပန ကဒာစိပိ န ဝဋ္ဋတီတိ ဧဝမေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဣမစ္ဆ ပန အတ္ထဝိသေသံ ဂဟေတွ တ ဘဂဝတာ ပဌမမေဝ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တန္တိ ဝိသုံ အနုပညတ္တိ န ဝုတ္ တာ။ တေနေဝ ဟိ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပဌမသေနာသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ ''ဣတိ ယတ္ထ စ ယဒာ စ သန္ထရိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တံ သဗ္ဗမိဓ အဇ္ဈောကာသသင်္ခမေဝ ဂတ''န္တိ။ အထ တ အဝိသေသေန အဇ္ဈောကာသေ သန္ထရဏသန္ထရာပနာနိ ပဋိက္ခိပိတ္ တ ''ဤဒိသေ ကာလေ ဤဒိသေ စ ပဒေသေ ဌပေထာ''တိ အနုဇာနနမတ္တေနေဝ အလန္တိ န သိက္ခာပဒေ ဝိသုံ အနုပညတ္တိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ပရိဝါရေ** (ပရိ. ၆၅-၆၇) ပန ဣမဿေဝ သိက္ခာပဒဿ သ အနုရူပဝသေန ပညတ္တတ္တာ ''ဧကာ အနုပညတ္တီ''တိ ဝုတ္တံ။

နဝဝါယိမော သီဃံ န နဿတီတိ အာဟ **''နဝဝါယိမော တ''**တိ။ **ဩနဒ္ဓကော** တိ စမ္မေန ဩနဒ္ဓော။ **ဥက္ကဋ္ဌအဗ္ဘော ကာသိကော**တိ ဣဒံ တဿ ပရိဝိတက္ကဒဿနမတ္တံ, ဥက္ကဋ္ဌအဗ္ဘောကာသိကဿ ပန စီဝရကုဋိ န ဝဋ္ဋတီတိ နတ္ထိ။ **ကာယာနုဂတိကတ္တာ**တိ ဘိက္ခုနော တတ္ထေဝ သန္နိဟိတဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဣမိနာ စ တသ္မိံယေဝ ကာလေ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ, စီဝရကုဋိတော နိက္ခမိတ္ တ ပန အညတ္ထ ဂစ္ဆန္တဿ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တဿပိ အာပတ္တိ ယေဝ။ ''ယသ္မာ ပန အယဉ္စေဟိ အနကာလေယေဝ သဟဿဂ္ဃနကမ္ပိ ကမ္ဗလံ 'ဟဒပုဋ္ဌနိ် ကတ္ တ ပရိဘုဉ္ဇ ထာ'တိ ဒိန္နံ တထေဝ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ 'ဣမံ မဉ္စပီဌာဒိသေနာသနံ အဗ္ဘောကာသေပိ ယထာသုခံ ပရိဘုဉ္ဇ ထာ'တိ အာယကေဟိ ဒိန္နံ စေ, သဗ္ဗသ္မိမ္ပိ ကာလေ အဗ္ဘောကာသေ နိက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဒန္တိ။ **ပေသေတွ တ ဂန္တဗ္ဗန္တိ** ဧတ္ထ ''ယော ဘိက္ခု ဣမံ ဌာနံ အာဂန္တွ တ ဝသတိ, တဿ ဒေထာ''တိ ဝတွ တ ပေသေတဗ္ဗံ။

ဝလာဟကာနံ အနုဋ္ဌိတဘာဝံ သလ္လက္ခေတွ တ တိ ဣမိနာ စ ဂိမှာနေပိ မေဃေ ဥဋ္ဌိတေ မဉ္စပီဌာဒိ ယံကိဉ္စိ သေနာသနံ အဇ္ဈောကာသေ နိက္ခိပိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **''ဟဒဋ္ဌာနာဘိမုခာ** တိ နိသီဒန္တာနံ ဟဒပတ နဋ္ဌာနာဘိမုခ''န္တိ ကေစိ။ ''သမ္မုဇ္ဇန္တဿ ဟဒဋ္ဌာနာဘိမုခ''န္တိ အပရေ။ ''ဗဟိ တလုကာယ အင်္ဂမနနိမိတ္တံ ဟဒ ဋ္ဌာနာဘိမုခာ တလိကာ ဟရိတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တ''န္တိ ဧကေ ။ **ကစဝရံ ဟတ္ထေဟိ ဂဟေတွ တ ဗဟိ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗ** န္တိ ဣမိနာ ကစဝရံ ဆဍ္ဍေဿာမီတိ တလိကာ န ဆဍ္ဍေတဗ္ဗာတိ ဒီပေတိ။

၁၁၁. အန္တော သံဝေဒ္ဒေတွာတ ဗဒ္ဓ န္တိ ဧရကပတ္တာဒီဟိ ဝေဏိံ ကတွာ တာယ ဝေဏိယာ ဥဘောသု ပဿေသု ဝိတ္ထတဋ္ဌာနေသု ဗဟုံ ဝေဒ္ဒေတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ မဇ္ဈဋ္ဌာနံ, တာဝ အန္တော အာကမုနဝသေန ဝေဒ္ဒေတွာ မဇ္ဈေ သင်္ခိပိတွာ တိရိယံ တတ္ထ တတ္ထ ဗန္ဓိတွာ ကတံ။ **ကပ္ပံ လဘိတွာ** တိ ဂစ္ဆာတိ ဝုတ္တဝစနေန ကပ္ပံ လဘိတွာ။ ထေရဿ ဟိ အာဏတ္တိယာ ဂစ္ဆန္တဿ အနာပတ္တိ။ **ပုရိမနယေနေဝါတိ** "နိသီဒိတွာ သယံ ဂစ္ဆန္တော"တိအာဒိနာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ။ **အညတ္ထ ဂစ္ဆတီ** တိ တံ မဂ္ဂံ အတိက္ကမိတွာ အညတ္ထ ဂစ္ဆတိ။ လေဍ္ဍုပာတုပစာရတော ဗဟိ ဌိတတ္တာ **"ဟဒ္ဒုဒ္ဓာရေန ကာရေတဗ္ဗော"** တိ ဝုတ္တံ, အညတ္ထ ဂစ္ဆန္တဿ ပဌမပာဒုဒ္ဓာရေ ဒုက္ကဋံ, ဒုတိယပာဒုဒ္ဓာရေ ပါရာဇိကန္တိ အတ္ထော။ **ဟကတိကံ အကတွာတိ** အပဗ္ဗိသာမေတွာ။ **အန္တရ သန္နိပာတေတိ** အန္တရန္တရာ သန္နိပာတေ။

အာတတသိကာနံယေဝ ပလိဗောဓောတိ ထွေ အာဂန္တုကေဟိ အာဂန္တွာ ကိဉ္စိ အဝတွာ တတ္ထ နိသိန္နေပိ အာတတသိကာနံယေဝ ပလိဗောဓောတိ အဓိပ္ပါယော။ **မဟာပစ္စရိတဒေ** ပန "အညေသု အာဂန္တွာ နိသိန္နေသူ"တိ ဣဒံ အမ္ဟာကန္တိ ဝတွာ တ အဝတွာ တ နိသိန္နေသူတိ အဓိပ္ပါယော။ **မဟာအဋ္ဌကထာတဒေ** "အာပတ္တီ"တိ ပါရာဇိကံ မေဝ ဝုတ္တံ။ **မဟာပစ္စရိယံ** ပန သန္တရာဏသန္တရာပနေ သတိ ပါရာဇိကေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အနာဏတ္တိယာ ပညတ္တာ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ "ဣဒံ ဥဿာရကဿ, ဣဒံ ဓမ္မကထိကဿာ"တိ ဝိသုံ ပညတ္တတ္တာ အနာဏတ္တိယာ ပညတ္တေပိ ပါရာဇိကေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပါယေန "တသ္မိံ အာဂန္တွာ နိသိန္နေ တဿ ပလိဗောဓော"တိ ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန ဝဒန္တိ "အနာဏတ္တိယာ ပညတ္တေပိ ဓမ္မကထိကဿ အနုဋ္ဌာပနီယတ္တာ ပါရာဇိကေန ဘဝိတဗ္ဗံ, အာဂန္တုကဿ ပန ပစ္ဆာ အာဂတေဟိ ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗတ္တာ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တ"န္တိ။

၁၁၂. ဘူမိယံ အတ္ထရိတဗ္ဗာ တိ စိမိလိကာယ သတိ တဿာ ဥပရိ, အသတိ သုဒ္ဓဘူမိယံ အတ္ထရိတဗ္ဗာ။ **သီဟစမ္မာဒီနံ ပရိဟရဏေယေဝ ပဋိက္ခေပေါ ဝေဒိတဗ္ဗော**တိ ဣမိနာ –

"န , ဘိက္ခဝေ, မဟာစမ္မာနိ ဓာရေတဗ္ဗာနိ သီဟစမ္မံ ဗျဂ္ဃစမ္မံ ဒီပိစမ္မံ, ယော ဓာရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (မဟာဝ. ၂၅၅) –

ဧဝံ ဝုတ္တာယ **ခန္ဓကပါဠိယာ** အဓိပ္ပါယံ ဝိဘာဝေတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – "အန္တောပိ မဉ္စေ ပညတ္တာနိ ဟောန္တိ, ဗဟိပိ မဉ္စေ ပညတ္တာနိ ဟောန္တီ"တိ ဣမသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ သိက္ခာပဒဿ ပညတ္တတ္တာ မဉ္စပီဌေသု အတ္ထရိတွာ ပရိဘောဂေယေဝ ပဋိက္ခိတ္တော, ဘူမတ္ထရဏဝသေန ပရိဘောဂေ ပန အပဗ္ဗိက္ခိတ္တောတိ။ ယဒိ ဧဝံ "ပရိဟရဏေယေဝ ပဋိက္ခေပေါ"တိ ဣဒံ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ? ယထာ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗံ ပါသာဒပရိဘောဂ"န္တိ (စူဠဝ. ၃၂၀) ဝစနတော ပုဂ္ဂလိကေပိ သေနာသနေ သေနာသနပရိဘောဂဝသေန နိယမိတံ သုဝဏ္ဏဃဋာဒိကံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋမာနမ္ပိ ကေဝလံ အတ္တနော သန္တကံ ကတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဧဝမိဒံ ဘူမတ္ထရဏဝသေန ပရိဘုဉ္ဇိယမာနမ္ပိ အတ္တနော သန္တကံ ကတွာ တံ တံ ဝိဟာရံ ဟရိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿနတ္ထံ "ပရိဟရဏေယေဝ ပဋိက္ခေပေါ ဝေဒိတဗ္ဗော"တိ ဝုတ္တံ။ **အရုမယပီဌ**န္တိ ဖလကမယမေဝ ပီဌံ ဝုတ္တံ။ **ဟဒကထလိက**န္တိ အဓောတဟဒဋ္ဌပနကံ။ **အဇ္ဈောကာသေ ရဇနံ ပစိတွာ။ပေ။ ပဋိသာမေတဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထ ထေဝေ အသတိ ရဇနကမ္မေ နိဋ္ဌိတေ ပဋိသာမေတဗ္ဗံ။

၁၁၃. "ဘိက္ခု တ သာမဏေရော တ အာရာမိကော တ လဇ္ဇီ ဟောတီတိ ဝုတ္တတ္တာ အလဇ္ဇိံ အာပုစ္ဆိတွာ ဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ။ **ဩတာပေန္တော ဂစ္ဆတီ** တိ ဧတ္ထ "ကိဉ္စာပိ 'ထွေကံ ဒူရံ ဂန္တွာ'န္တိ ပရိစ္ဆေဒေါ နတ္ထိ, တထာပိ လေဍ္ဍုပာတံ အတိက္ကမ္မ နာတိဒူရံ ဂန္တဗ္ဗ"န္တိ ဝဒန္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ မဉ္စာဒီနံ သင်္ဃိကတာ, ဝုတ္တလက္ခဏေ ဒေသေ သန္ထရဏံ တ သန္ထရာပနံ တ, အပလိဗုဒ္ဓတာ, အာပဒာယ အဘာဝေ, လေဍ္ဍုပာတာတိက္ကမောတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

မာတိကာဋ္ဌကထာယံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပဌမသေနာသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ပန **အနာပုစ္ဆံ တ ဂစ္ဆေယျာ** တိ ဧတ္ထ "ယော ဘိက္ခု တ သာမဏေရော တ အာရာမိကော တ လဇ္ဇီ ဟောတိ, အတ္တနော ပလိဗောဓံ ဝိယ မညတိ, တထာရူပံ အနာပုစ္ဆိတွာ တံ သေနာသနံ တဿ အနိယျာတေတွာ နိရပေက္ခော ဂစ္ဆတိ, ထာမမဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ လေဍ္ဍုပာ

တံ အတိက္ကမေယျ, ဧကေန ဟဒေန လေဍ္ဍုပာတာတိက္ကမေ ဒုက္ကဋံ, ဒုတိယဟာအတိက္ကမေ ပါစိတ္တိယ”န္တိ ဝတ္တတ အဋ္ဌေသုပိ နိရပေက္ခတာယ သဒ္ဓိံ ဆ အင်္ဂါနိ ဝုတ္တာနိ။ ဟဋ္ဌိယံ ပန အဋ္ဌကထာယဉ္စ “နိရပေက္ခော ဂစ္ဆတီ”တိ အယံ ဝိသေသော န ဒိဿတိ။ “သြတာပေက္ခော ဂစ္ဆတီ”တိ စ သြတာပနဝိသယေ ဧဝ သာပေက္ခဂမနေ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ ယဒိ အညတ္ထာပိ သာပေက္ခဂမနေ အနာပတ္တိ သိယာ, “အနာပတ္တိ သာပေက္ခော ဂစ္ဆတီ”တိ အဝိသေသေန ဝတ္တဗ္ဗံ ဘဝေယျ, တသ္မာ ဝီမံသိတ့တ ယုတ္တတရံ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ။

ပဌမသေနာသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဒုတိယသေနာသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၆. ဒုတိယသေနာသနသိက္ခာပဒေ **တွေကမေဝ ဝုတ္တ** န္တိ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ။ “ကုရုန္ဒိ အဋ္ဌကထာသု တထာ ဝုတ္တဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, အညမ္ပိ တာဒိသံ မဉ္စပီဌေသု အတ္ထရိတံ ပစ္စတ္ထရဏမေဝ”တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** ပန “ပစ္စတ္ထရဏံ နာမ ဟတရော ကောဇဝေတိ တွေကမေဝ”တိ နိယမေတ္တာ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ ကမ္မိနာ န သမေတိ, ဝိမံသိတ့တ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **သေနာသနတော**တိ သဗ္ဗပစ္ဆိမသေနာသနတော။ **ယော ကောစီ**တိ တဿ ဉာတကော ဝါ အညာတကော ဝါ ယော ကောစိ။

၁၁၇. **ပရိဝေဏ**န္တိ ဧကေကဿ ဝိဟာရဿ ပရိက္ခေပဗ္ဘန္တရံ။ **ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တမေဝတ္ထံ သဝိသေသံ ကတ့တ ဒဿေတုံ **“ကိဉ္စာပိ ဝုတ္တော”** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ “အပရိစ္ဆန္နေ မဏ္ဍပေ”တိ ဝိသုံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ဒုတိယသေနာသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) “အပရိစ္ဆန္နမဏ္ဍပေ ဝါ ပရိစ္ဆန္နေ ဝါပိ ဗဟူနံ သန္နိပါတဘူတေ”တိ ဝုတ္တံ။ ဘောဇနသာလာယမ္ပိ အယံ ဝိသေသော လဗ္ဘတိယေဝ။ **ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထီ**တိ ဝိသေသေတ့တ ကိဉ္စိ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ။ **ပလုဇ္ဇတီ** တိ ဝိနဿတိ။ **နဿေယျာ** တိ စောရာဒီဟိ ဝိနဿေယျ။

၁၁၈. ယေန မဉ္စံ ဝါ ပီဌံ ဝါ ဝိနန္ဓန္တိ, တံ **မဉ္စပီဌကဝါနံ။ သိလုစ္စယလေဏ** န္တိ သိလုစ္စယေ လေဏံ, ပဗ္ဗတဂုဟာတိ အတ္ထော။ “သေနာသနံ ဥပစိကာဟိ ခါယိတ”န္တိ ကမ္မသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ပညတ္တတ္တာ ဝတ္ထုအနုရူပဝသေန အဋ္ဌကထာယံ ဥပစိကာသင်္ကာယ အဘာဝေ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ **ဝတ္တက္ခန္ဓကေ** ဂမိကဝတ္တံ ပညပေန္တေန “သေနာသနံ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ကေဝလံ ဣတိကတ္တဗ္ဗာကာရမတ္တဒဿနတ္ထံ **“အာပုစ္ဆနံ ပန ဝတ္တ”**န္တိ ဝုတ္တံ, န ပန ဝတ္တဘေဒေန ဒုက္ကဋန္တိ ဒဿနတ္ထံ။ တေနေဝ **အန္ဓကဋ္ဌကထာယံ** “သေနာသနံ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗ”န္တိ ဧတ္ထ “ယံ ပါသာဏပိဋ္ဌိယံ ဝါ ပါသာဏတ္ထမ္ဘေသု ဝါ ကတသေနာသနံ ယတ္ထ ဥပစိကာ နာရောဟန္တိ, တံ အနာပုစ္ဆန္တဿပိ အနာပတ္တီ”တိ ဝက္ခတိ, တသ္မာ ယံ ဝုတ္တံ **ဂဏ္ဌိပဒေ** “တာဒိသေ သေနာသနေ အနာပုစ္ဆာ ဂစ္ဆန္တဿ ပါစိတ္တိယံ နတ္ထိ, ဂမိကဝတ္တဝသေန ပန အနာပုစ္ဆာ ဂစ္ဆတော ဝတ္တဘေဒေ ဟောတိ, တသ္မာ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတီ”တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။

ပစ္ဆိမဿ အာဘောဂေန မုတ္တိ နတ္ထီ တိ တဿ ပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္တဿ အညဿ အဘာဝတော ဝုတ္တံ။ **ကော တ ပေသေတ့တ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထ ဂမနစိတ္တဿ ဥပ္ပန္နဋ္ဌာနတော အနာပုစ္ဆိတ့တ ဂစ္ဆတော ဒုတိယပါဒုဒ္ဓါရေ ပါစိတ္တိယံ။ ကိဉ္စာပိ မဉ္စံ ဝါ ပီဌံ ဝါ အဇ္ဈောကာသေ နိက္ခိပိတ့တ ဂစ္ဆန္တဿ ကာလ ဝိသုံ အာပတ္တိ န ဝုတ္တာ, တထာပိ အကာလေ အဇ္ဈောကာသေ မဉ္စပီဌာနိ ပညပေတ့တ ဂစ္ဆန္တဿ လေဍ္ဍုပာတာတိက္ကမေ ပုရိမသိက္ခာပဒေန ပါစိတ္တိယံ, ပရိက္ခေပါတိက္ကမေ ကမ္မိနာ ဒုက္ကဋန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “မဏ္ဍပေ ဝါ ရုက္ခမူလေ ဝါ”တိ ကမ္မိနာ အဇ္ဈောကာသောပိ သင်္ဂဟိတောယေဝါတိ တတ္ထာပိ ဒုက္ကဋံ ကာလ ဝုတ္တမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သေယျံ ပန အဇ္ဈောကာသေ သန္ထရိတ့တ ဂစ္ဆန္တဿ ဥဘယေနပိ ဒုက္ကဋမေဝ။ “သင်္ဃိကေ ဝိဟာရေ သင်္ဃိကံယေဝ သေယျံ သန္ထရိတ့တ ပက္ကမန္တဿ ပါစိတ္တိယံ ဝုတ္တန္တိ ဥဘောသု ဧကေကသ္မိံ သင်္ဃိကေ ဒုက္ကဋ”န္တိ ဝဒန္တိ။

သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဝုတ္တလက္ခဏသေယျာ, တဿာ သင်္ဃိကတာ, ဝုတ္တလက္ခဏေ ဝိဟာရေ သန္ထရဏံ ဝါ သန္ထရာပနံ ဝါ, အပလိဗုဒ္ဓတာ, အာပဒါယ အဘာဝေါ, အနပေက္ခဿ ဒိသာပက္ကမနံ, ဥပစာရသီမာတိက္ကမောတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ သတ္တ အင်္ဂါနိ။

ဒုတိယသေနာသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. အနုပခဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၁၉-၁၂၁. ဆဌေ **အနုပဝိသိတွာတိ** သမီပံ ပဝိသိတွာ။ **ဗဟူပကာရတံ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတဉ္စ သလ္လက္ခေန္တော** တိ ဘဏ္ဍာဂါရိကဿ ဗဟူပကာရတံ ဓမ္မကထိကာဒီနံ ဂုဏဝိသိဋ္ဌတဉ္စ သလ္လက္ခေန္တော။ **သမန္တာ ဒိယဍ္ဎော ဟတ္ထောတိ** မဉ္စပီဌာနံ သမန္တာ ဒိယဍ္ဎော ဟတ္ထော ဥပစာရော။

၁၂၂. ဥပစာရံ ဌပေတွာတိ ဝုတ္တလက္ခဏံ ဥပစာရံ ဌပေတွာ။ **ကေဝလံ ဟာရေတိ** ကေဝလံ သေနာသနေ။ **ကေပရိဝေဏေတိ** တဿ ဝိဟာရဿ ပရိက္ခေပဗ္ဘန္တရေ။ "ဂိလာနော ပဝိသတီတိအာဒီသု အနာပတ္တိကာရဏသဗ္ဘာဝတော ဂိလာနာဒိတာယ ပဝိသိဿာမီတိ ဥပစာရံ ပဝိသန္တဿ သတိပိ သမ္ဘာဝေတုကာမတာယ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာယေဝ"တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ ဝေဠု သတိ အဂိလာနာဒိဘာဝေပိ ဝိသံ အင်္ဂေသု ဝတ္တဗ္ဗော သိယာ, **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. အနုပခဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ပန "သင်္ဃိကဝိဟာရတာ, အနုဋ္ဌာပနီယဘာဝဇာနနံ, သမ္ဘာဝေတုကာမတာ, ဥပစာရေ နိသီဒနံ ဝါ နိပဇ္ဇနံ ဝါတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနီ"တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဝီမံသိတဗ္ဗံ။

အနုပခဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. နိက္ကဍ္ဍနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၂၆. သတ္တမေ **ကောဋ္ဌကာနီ** တိ ဒွါရကောဋ္ဌကာနိ။ "နိက္ခမာတိ ဝစနံ သုတွာပိ အတ္တနော ရုစိယာ နိက္ခမတိ, အနာပတ္တီ"တိ ဝဒန္တိ။

၁၂၈. အလဇ္ဇိံ နိက္ကဍ္ဍတီ တိအာဒီသု ပဌမံ အလဇ္ဇိအာဒိဘာဝေန နိက္ကဍ္ဍိဿာမီတိ စိန္တေတွာ နိက္ကဍ္ဍန္တဿ စိတ္တဿ လဟုပရိဝတ္တိတာယ ကောပေ ဥပ္ပန္နေပိ အနာပတ္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ သင်္ဃိကဝိဟာရော, ဥပသမ္ပန္နဿ ဘဏ္ဍနကာရကဘာဝါဒိဝိနိမုတ္တတာ, ကောပေန နိက္ကဍ္ဍနံ ဝါ နိက္ကဍ္ဍာပနံ ဝါတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

နိက္ကဍ္ဍနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဝေဟာသကုဋိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၂၉-၁၃၁. အဋ္ဌမေ ဥပရိမတလေ ပဒရာနံ အသန္ထရိတတ္တာ **"ဥပရိအစ္ဆန္နတလာယာ"** တိ ဝုတ္တံ။ **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝါတိ** အနုပခဇ္ဇသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေနေဝ။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။ သင်္ဃိကော ဝိဟာရော, အသီသဃဋ္ဋာ ဝေဟာသကုဋိ, ဟေဋ္ဌာ သပရိဘောဂတာ, အပဋ္ဌာဏိဒိန္နေ အာဟစ္စပါဒကေ နိသီဒနံ ဝါ နိပဇ္ဇနံ ဝါတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ဝေဟာသကုဋိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. မဟလ္လကဝိဟာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၃၅. နဝမေ "မဟလ္လကော နာမ ဝိဟာရော သဿာမိကော"တိ ဝုတ္တတ္တာ သညာစိကာယ ကုဋိယာ အနာပတ္တိ။ "အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗန္တိ"တိ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေန ဝုတ္တဝစနံ ဟဋ္ဌိယာ သမေတီတိ အာဟ **"တံ သုဝုတ္တ"** န္တိ။ "ဟဋ္ဌိယံ အဋ္ဌကထာယဉ္စ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗပ္ပမာဏဿ ဩကာသဿ ဒဿိတတ္တာ ကတဝဇ္ဇံ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗဝိတ္ထာရတော ဦနကံ ဝါ ဟောတု အဓိကံ ဝါ, အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗပ္ပမာဏံယေဝ ဩကာသော"တိ ဝဒန္တိ။

ယသ္မႎ ဝေမဇ္ဈေတိ ယသ္မႎ ဝိဟာရႆ ဝေမဇ္ဈေ။ **သာ အပရိပူရဥပစာရာပိ ေဟာတီ**တိ ဝိဝရိယမာနံ ကတဥ္မံ ယံ ဘိတ္တိံ အာဟနတိ, သာ သမႏ္တာ ကတဥ္မဝိတ္ထာရပ္ပမာဏဥပစာရရဟိတာပိ ေဟာတီတိ အတ္ထော။ အာလောကံ သႏ္ဓေတိ ပိဓေတီတိ **အာလောကသႏ္ဓိ**။ "ပုနပ္ပုနံ ဆာအပေယီ, ပုနပ္ပုနံ လိမ္ပာပေယီတိ ဣမသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ဥပ္ပႏ္နဒေါသေန သိကၡာပဒႆ ပညတ္တတ္တာ လေပံ အနုဇာနႏ္တေန စ ဒ္ဝတၱရပဋ္ဌႆ သမႏ္တာ အဖုတေယ္ယဟတ္ထပ္ပမာဏေ ယေဝ ပဒေသေ ပုနပ္ပုနံ လေပႆ အနုညာတတ္တာ တတော အညတ္ထ ပုနပ္ပုနံ လိမ္ပေႏ္တႆ တ လိမ္ပာပေႏ္တႆ တ ဘိတ္တိယံ မတ္တိကာယ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတ္ဝာ ပုန စတုတ္ထလေပေ ဒိႏ္နေ ဟာစိတ္တိယေန ဘဝိတဗ္ဗ"ႏ္တိ ဝဒႏ္တိ။ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ပန တီသုပိ "ပုနပ္ပုနံ လေပအနုညာတဝတ္ထုပ္ပမာဏတော အညတ္ထ ပဋ္ဌိကၡိတ္တမတ္တံ ဌပေတ္ဝာ ဟာစိတ္တိယႆ အဝုတ္တတ္တာ ဒုက္ကဋံ အနုရူပ"ႏ္တိ ဝုတ္တံ။

အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗႏ္တိ သံဝိဓာတဗ္ဗံ။ **အပ္ပဟရိတေ**တိ ဧတ္ထ **အပ္ပ-**သဒ္ဒော "အပ္ပိစ္ဆော"တိအာဒီသု ဝိယ အဘာဝတ္ထောတိ အာဟ **"အဟရိတေ"**တိ။ **ပတနောကာသော**တိ ပတနောကာသတ္တာ တတ္ထ ဌိတႆ ဘိက္ခုနော ဥပရိ ပတေယ္ယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **သစေ ဟရိတေ ဌိတော အဓိဋ္ဌေတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋႆာ**တိ ဝစနေန ဣမမတ္ထံ ဒီပေတိ – သစေ ဝိဟာရႆ သမႏ္တာ ဝုတ္တပ္ပမာဏေ ပရိစ္ဆေဒေ ပုဗ္ဗဏ္ဏာဒီနိ န သႏ္တိ, တတ္ထ ဝိဟာရော ကာရေတဗ္ဗော။ ယတ္ထ ပန သႏ္တိ, တတ္ထ ကာရာပေႏ္တႆ ဒုက္ကဋႏ္တိ။

၁၃၆. ဧကေကံ မဂ္ဂံ ဥဇုကမေဝ ဥဋ္ဌပေတ္ဝာ ဆာဒနံ မဂ္ဂေန ဆာဒနံ နာမ ေဟာတီတိ ဒႆေတုံ **"မဂ္ဂေန ဆာဒေႏ္တႆာ"**တိ ဝုတ္တံ။ ဣမိနာ ပန နယေန သဗ္ဗသ္မိံ ဝိဟာရေ ဧကဝါရံ ဆာဒိတေ တံ ဆဒနံ ဧကမဂ္ဂႏ္တိ ဂဟေတ္ဝာ **"ဒ္ဝေ မဂ္ဂေ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ "ပရိယာယေန ဆာဒနေပိ ဣမိနာဝ နယေန ယောဇေတဗ္ဗ"ႏ္တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ, တံ "ပုနပ္ပုနံ ဆာဒာပေယီ"တိ ဣမာယ ပာဠိယာ "သဗ္ဗမ္ပိ စေတံ ဆဒနံ ဆဒနူပရိ ဝေဒိတဗ္ဗ"ႏ္တိ ဣမိနာ အဋ္ဌကထာဝစနေန စ သမေတိ, တသ္မာ **ဒ္ဝေ မဂ္ဂေ အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ တတိယာယ မဂ္ဂံ အာဏာပေတ္ဝာ ပက္ကမိတဗ္ဗ**ႏ္တိ ဧတ္ထ ဒ္ဝေ ဆဒနာနိ အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ တတိယံ ဆဒနံ "ဧဝံ ဆာဒေဟီ"တိ အာဏာပေတ္ဝာ ပက္ကမိတဗ္ဗႏ္တိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။

ကေစိ ပန "ပဌမံ တာဝ ဧကဝါရံ အပရိသေသံ ဆာဒေတ္ဝာ ပုန ဆဒနဒဏ္ဍကေ ဗႏ္ဓိတ္ဝာ ဒုတိယဝါရံ တထေဝ ဆာဒေတဗ္ဗံ, တတိယဝါရစတုတ္ထဝါရေ သမ္ပတ္တေ ဒ္ဝေ မဂ္ဂေ အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ အာဏာပေတ္ဝာ ပက္ကမိတဗ္ဗ"ႏ္တိ ဝဒႏ္တိ။ အပရေ ပန "ပဌမဝါရေယေဝ တယောပိ မဂ္ဂေ အဓိဋ္ဌာတုံ ဝဋ္ဋတိ, စတုတ္ထတော ပဋ္ဌာယ အာပတ္တိ ဟာစိတ္တိယ"ႏ္တိ ဝဒႏ္တိ။ တဒုဘယမ္ပိ ပာဠိယာ အဋ္ဌကထာယ စ န သမေတိ။ **တတိယာယ မဂ္ဂ**ႏ္တိ ဧတ္ထ **တတိယာယာ**တိ ဥပယောဂတ္ထေ သမ္ပဒာနဝစနံ, တတိယံ မဂ္ဂႏ္တိ အတ္ထော။ **တိဏ္ဏံ မဂ္ဂာန**ႏ္တိ မဂ္ဂဝသေန ဆာဒိတာနံ တိဏ္ဏံ ဆဒနာနံ။ **တိဏ္ဏံ ပရိယာယာန**ႏ္တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **စတုတ္ထေ မဂ္ဂေ တ ပရိယာယေ တ**တိ စ တထာ ဆာဒေႏ္တာနံ စတုတ္ထံ ဆာဒနမေဝ ဝုတ္တံ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ မဟလ္လကဝိဟာရတာ, အတ္တနော ဝသာကရဏတာ, ဥတ္တရိ အဓိဋ္ဌာနႏ္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင္ဂါနိ။

မဟလ္လကဝိဟာရသိကၡာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. သပ္ပာဏကသိကၡာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၄၀. ဒသမေ ဣမႆ သိကၡာပဒႆ "သိဥ္စေယ္ယ ဝာ သိဥ္စာပေယ္ယ ဝာ"တိ ဗာဟိရပရိဘောဂဝသေန ပဌမံ ပညတ္တတ္တာ "သပ္ပာဏကံ ဥဒကံ ပရိဘုဥ္ဇေယ္ယာ"တိ သိကၡာပဒံ အတ္တနော နဟာနပါနာဒိပရိဘောဂဝသေန ပညတ္တႏ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တသ္မိံ ဝာ ပဌမံ ပညတ္တေပိ အတ္တနော ပရိဘောဂဝသေနေဝ ပညတ္တတ္တာ ပုန ဣမံ သိကၡာပဒံ ဗာဟိရပရိဘောဂဝသေနေဝ ပညတ္တႏ္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

သပ္ပာဏကသညိႆ "ပရိဘောဂေန ပါဏကာ မရိႆႏ္တီ"တိ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဇာနႏ္တႆပိ သိဥ္စနသိဥ္စာပနံ "ပဒီပေ နိပတိတ္ဝာ ပဋင္ဂါဒိပါဏကာ မရိႆႏ္တီ"တိ ဇာနႏ္တႆ ပဒီပုဇ္ဇလနံ ဝိယ ဝိနာပိ ဝဓကစေတနာယ ေဟာတီတိ အာဟ **"ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇ"**ႏ္တိ။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ ။ ဥဒကႆ သပ္ပာဏကတာ, "သိဥ္စနေန ပါဏကာ မရိႆ

သန္တိ’’တိ ဇာနနံ, တာဒိသမေဝ စ ဉဒကံ, ဝိနာ ဝဓကစေတနာယ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန တိဏာဒီနံ သိဉ္စနန္တိ ဣမာနိ ပ နေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

သပ္ပာဏကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော သေနာသနဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

ဘူတဂါမဝဂ္ဂေါတိပိ ဣမဿေဝ နာမံ။

၃. ဩဝါဒဝဂ္ဂေါ

၁. ဩဝါဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၄၄. ဘိက္ခုနိဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ **ကထာနုသာရေနာ**တိ ‘‘သော ထေရော ကိံသီလော ကိံသမာစာရော ကတရ ကုလာ ပဗ္ဗဇိတော’’တိအာဒိနာ ပုစ္ဆန္တာနံ ပုစ္ဆာကထာနုသာရေန။ **ကထေတုံ ဝဋ္ဋန္တီ** တိ နိရာမိသေနေဝ စိတ္တေန က ထေတုံ ဝဋ္ဋန္တိ။ အနိယျာနိကတ္တာ သဂ္ဂမောက္ခမဂ္ဂါနံ တိရစ္ဆာနဘူတာ ကထာ **တိရစ္ဆာနကထာ** တိ အာဟ **‘‘သဂ္ဂ မဂ္ဂဂမနေပီ’’**တိအာဒိ။ **အပိ-**သဒ္ဒေန ပဂေဝ မောက္ခမဂ္ဂဂမနေတိ ဒီပေတိ။ **တိရစ္ဆာနဘူတ** န္တိ တိရောကရဏဘူတံ, ဗာဓိကန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ လဒ္ဓာသေဝနာ ဟိ တိရစ္ဆာနကထာ သဂ္ဂမောက္ခာနံ ဗာဓိကာဝ ဟောတိ။ **သမိဒ္ဓေါ** တိ ပရိ ပုဏ္ဏော။ **သဟိတတ္ထော** တိ ယုတ္တတ္ထော။ အတ္ထဂမ္ဘီရတာဒိယောဂတော **ဂမ္ဘီရော။ ဗဟုရသော** တိ အတ္ထရ သာဒိဗဟုရသော။ **လက္ခဏပဋိဝေဓသံယုတ္တော** တိ အနိစ္စာဒိလက္ခဏပဋိဝေဓရဟအာဝဟနတော လက္ခဏပဋိဝေဓသံ ယုတ္တော။

၁၄၅-၁၄၇. **ပရတော**တိ ပရတ္ထ, ဉတ္တရိန္တိ အတ္ထော။ **ကရောန္တောတ** တိ ပရိဗာဟိရေ ကရောန္တောယေဝ။ **ဟတိမောက္ခေါ** တိ စာရိတ္တဝါရိတ္တပ္ပဘေဒံ သိက္ခာပဒသီလံ ။ တဉှိ ယော နံ ဟတိ ရက္ခတိ, တံ မောက္ခေတိ မော စေတိ အာပာယိကာဒီဟိ ဒုက္ခေဟိ, တသ္မာ ‘‘ဟတိမောက္ခ’’န္တိ ဝုစ္စတိ။ သံဝရဏံ **သံဝရော,** ကာယဝစီဒွါရာနံ ပိဒဟ နံ။ ယေန ဟိ တေ သံဝုတာ ပိဟိတာ ဟောန္တိ, သော သံဝရော, ကာယိကဝါစသိကဿ အဝီတိက္ကမဿေတံ နာမံ။ **ဟ တိမောက္ခသံဝရေန သံဝုတော**တိ ဟတိမောက္ခသံဝရေန ပိဟိတကာယဝစီဒွါရော။ တထာဘူတော စ ယသ္မာ တေန သ မင်္ဂီ နာမ ဟောတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **‘‘သမန္နာဂတော’’** တိ ။ **ဝတ္တတီ** တိ အတ္တဘာဝံ ပဝတ္တေတိ။ **ဝိဟရတီ**တိ ဣမိနာ ဟတိမောက္ခသံဝရသီလေ ဋ္ဌိတဿ ဘိက္ခုနော ဣရိယာပထဝိဟာရော ဒဿိတော။

သဒ္ဒေပတော ဝုတ္တမတ္ထံ ဝိတ္ထာရတော ဟဋ္ဌိယာ ဝိဘာဝေတုံ **‘‘ဝုတ္တဉ္စေဟတ’’** န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ဝိဘ င်္ဂေ**တိ ဈာနဝိဘင်္ဂေ။ **သီလံ ပတိဋ္ဌာ** တိအာဒီနိ ဟတိမောက္ခဿေဝ ဝေဝစနာနိ။ တတ္ထ (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၅၁၁) သီလန္တိ ကာမဉ္စေတံ သဟ ကမ္မဝါစာပရိယောသာနေန ဣဇ္ဈနကဿ ဟတိမောက္ခဿေဝ ဝေဝစနံ, ဇဝံ သန္တေပိ ဓမ္မတော ဇတံ သီလံ နာမ ဟဏာတိဟတာဒီဟိ တ ဝိရမန္တဿ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ တ ပူရေန္တဿ စေတနာဒယော ဓမ္မာ ဝေဒိတ ဗ္ဗာ။ ယသ္မာ ပန ဟတိမောက္ခသီလေန ဘိက္ခု သာသနေ ပတိဋ္ဌာတိ နာမ, တသ္မာ တံ ‘‘ပတိဋ္ဌာ’’တိ ဝုတ္တံ။ ပတိဋ္ဌဟ တိ တ ဧတ္ထ ဘိက္ခု, ကုသလဓမ္မာ ဝေ တ ဧတ္ထ ပတိဋ္ဌဟန္တီတိ **ပတိဋ္ဌာ** ။ အယမတ္ထော ‘‘သီလေ ပတိဋ္ဌာယ နရော သပညော’’တိ (သံ. နိ. ၁.၂၃, ၁၉၂) စ ‘‘ပတိဋ္ဌာ, မဟာရာဇ, သီလံ သဗ္ဗေသံ ကုသလာနံ ဓမ္မာန’’န္တိ (မိ. ပ. ၂.၁.၉) စ ‘‘သီလေ ပတိဋ္ဌိတဿ ခော, မဟာရာဇ, သဗ္ဗေ ကုသလာ ဓမ္မာ န ပရိဟာယန္တီ’’တိ စ အာဒိသုတ္တဝသေန ဝေဒိတဗ္ ဗော။

တဒေတံ ပုဗ္ဗုပ္ပတ္တိအတ္ထေန **အာဒိ**။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

> ‘‘တသ္မာတိဟ တွံ, ဉတ္တိယ, အာဒိမေဝ ဝိသောဓေဟိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ ကော စာဒိ ကုသလာနံ ဓမ္ မာနံ? သီလဉ္စ သုဝိသုဒ္ဓံ ဒိဋ္ဌိ စ ဉဇုကာ’’တိ (သံ. နိ. ၅.၃၈၂)။

ယထာ ဟိ နဂရဝၯကီ နဂရံ မာပေတုကာမော ပဌမံ နဂရဋ္ဌာနံ သောဓေတိ, တတော အပရဘာဂေ ဝီထိစတုက္ကသိင်္ဃာဋကာဒိပရိစ္ဆေဒေန ဝိဘဇိတွာ နဂရံ မာပေတိ, ဧဝမေဝ ယောဂါဝစရော အာဒိမှိ သီလံ သောဓေတိ, တတော အပရဘာဂေ သမာဓိဝိပဿနာမဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနာနိ သစ္ဆိကရောတိ။ ယထာ ဝါ ပန ရဇကော ပဌမံ တီဟိ ခါရေဟိ ဝတ္ထံ ဓောဝိတွာ ပရိသုဒ္ဓေ ဝတ္ထေ ယဒိစ္ဆကံ ရင်္ဂဇာတံ ဥပနေတိ, ယထာ ဝါ ပန ဆေကော စိတ္တကာရော ရူပံ လိခိတုကာမော အာဒိတော ဘိတ္တိပရိကမ္မံ ကရောတိ, တတော အပရဘာဂေ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ, ဧဝမေဝ ယောဂါဝစရော အာဒိတောဝ သီလံ ဝိသောဓေတွာ အပရဘာဂေ သမထဝိပဿနာဒယော ဓမ္မေ သစ္ဆိကရောတိ။ တသ္မာ သီလံ ''အာဒိ''တိ ဝုတ္တံ။

တဒေတံ စရဏသရိက္ခတာယ **စရဏံ**။ ''စရဏာ''တိ ဟဒအာ ဝုစ္စန္တိ။ ယထာ ဟိ ဆိန္နစရဏဿ ပုရိသဿ ဒိသံဂမနာဘိသင်္ခါရော န ဇာယတိ, ပရိပုဏ္ဏပါဒဿေဝ ဇာယတိ, ဧဝမေဝ ယဿ သီလံ ဘိန္နံ ဟောတိ ခဏ္ဍံ အပရိပုဏ္ဏံ, တဿ နိဗ္ဗာနဂမနာယ ဉာဏဂမနံ န သမ္ပဇ္ဇတိ။ ယဿ ပန တံ အဘိန္နံ ဟောတိ အခဏ္ဍံ ပရိပုဏ္ဏံ, တဿ နိဗ္ဗာနဂမနာယ ဉာဏဂမနံ သမ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ သီလံ ''စရဏာ''န္တိ ဝုတ္တံ။

တဒေတံ သံယမနဝသေန **သံယမော,** သံဝရဏဝသေန **သံဝရော**တိ ဥဘယေနပိ သီလသံယမော စေဝ သီလသံဝရော စ ကထိတော။ ဝစနတ္ထော ပနေတ္ထ သံယမေတိ ဝီတိက္ကမဝိပ္ဖန္ဒနံ, ပုဂ္ဂလံ ဝါ သံယမေတိ ဝီတိက္ကမဝသေန တဿ ဝိပ္ဖန္ဒိတုံ န ဒေတီတိ **သံယမော,** ဝီတိက္ကမဿ ပဝေသနဒွါရံ သံဝရတိ ပိဒဟတီတိ **သံဝရော။ မောက္ခ** န္တိ ဥတ္တမံ မုခဘူတံ ဝါ။ ယထာ ဟိ သတ္တာနံ စတုဗ္ဗိဓော အာဟာရော မုခေန ပဝိသိတွာ အင်္ဂမင်္ဂါနိ ဖရတိ, ဧဝံ ယောဂိနောပိ စတုဘူမကကုသလံ သီလမုခေန ပဝိသိတွာ အတ္ထသိဒ္ဓိံ သမ္ပာဒေတိ။ တေန ဝုတ္တံ ''မောက္ခ''န္တိ။ ပမုခေ သာဓူတိ **ပမောက္ခံ,** ပုဗ္ဗင်္ဂမံ သေဋ္ဌံ ပဓာနန္တိ အတ္ထော။ **ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာပတ္တိယာ** တိ စတုဘူမကကုသလာနံ ပဋိလာဘတ္ထာယ ပမောက္ခံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ သေဋ္ဌံ ပဓာနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကာယိကော အဝီတိက္ကမော တိ တိဝိဓံ ကာယသုစရိတံ။ **ဝါစသိကော**တိ စတုဗ္ဗိဓံ ဝစီသုစရိတံ။ **ကာယိကဝါစသိကော**တိ တဒုဘယံ။ ဣမိနာ အာဇီဝဋ္ဌမကသီလံ ပရိယာဒာယ ဒဿေတိ။ **သံဝုတော**တိ ပိဟိတော, သံဝုတိန္ဒြိယော ပိဟိတိန္ဒြိယောတိ အတ္ထော။ ယထာ ဟိ သံဝုတဒွါရံ ဂေဟံ ''သံဝုတဂေဟံ ပိဟိတဂေဟ''န္တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝမိဓ သံဝုတိန္ဒြိယော ''သံဝုတော''တိ ဝုတ္တော။ **ပါတိမောက္ခသံဝရေနာ** တိ ပါတိမောက္ခသင်္ခါတေန သံဝရေန။ **ဥပေတော**တိအာဒီနိ သဗ္ဗာနိ အညမညဝေဝစနာနိ။

ဣရိယတီတိအာဒီဟိ သတ္တဟိပိ ပဒေဟိ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလေ ဌိတဿ ဘိက္ခုနော ဣရိယာပထဝိဟာရော ကထိတော။ တတ္ထ **ဣရိယတီ**တိ စတုန္နံ ဣရိယာပထာနံ အညတရသမင်္ဂိဘာဝတော ဣရိယတိ။ တေဟိ ဣရိယာပထစတုက္ကေဟိ ကာယသကဋ္ဌဝတ္တနေန **ဝတ္တတိ** ။ ဧကံ ဣရိယာပထဒုက္ခံ အပရေန ဣရိယာပထေန ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ စိရဋ္ဌိတိဘာဝေန သရီရရက္ခဏတော **ပါလေတိ**။ ဧကသ္မိံ ဣရိယာပထေ အသဏ္ဌဟိတွာ သဗ္ဗဣရိယာပထေ ဝတ္တနတော **ယပေတိ**။ တေန တေန ဣရိယာပထေန တထာ တထာ ကာယဿ ယာပနတော **ယာပေတိ**။ စိရကာလဝတ္တာပနတော **စရတိ**။ ဣရိယာပထေန ဣရိယာပထံ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဇီဝိတဟရဏတော **ဝိဟရတိ**။

မိစ္ဆာဇီဝပဋိသေဓကေနာတိ –

''ဣဓေကစ္စော ဝေဠုဒာနေန ဝါ ပတ္တဒါနေန ဝါ ပုပ္ဖ ဖလ သိနာနဒန္တကဋ္ဌဒါနေန ဝါ စာဋုကမျတာယ ဝါ မုဂ္ဂသူပျတာယ ဝါ ပာရိဘဋ္ဋယတာယ ဝါ ဇင်္ဃပေသနိကေန ဝါ အညတရညတရေန ဝါ ဗုဒ္ဓပဋိကုဋ္ဌေန မိစ္ဆာအာဇီဝေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ, အယံ ဝုစ္စတိ အနာစာရော''တိ (ဝိဘ. ၅၁၃) –

ဧဝံ ဝုတ္တအနာစာရသင်္ခါတမိစ္ဆာဇီဝပဋိပက္ခေန။

န ဝေဠုဒာနာဒိနာ အာစာရေနာတိ –

''ဣဓေကစ္စော န ဝေဠုဒာနေန န ပတ္တ န ပုပ္ဖ န ဖလ န သိနာန န ဒန္တကဋ္ဌ န စာဋုကမျတာယ န မုဂ္ဂသူပျတာယ န ပာရိဘဋ္ဋယတာယ န ဇင်္ဃပေသနိကေန န အညတရညတရေန ဗုဒ္ဓပဋိကုဋ္ဌေန မိစ္ဆာအာဇီဝေန ဇီဝိ

ကံ ကပ္ပေတိ, အယံ ဝုစ္စတိ အာစာရော”တိ (ဝိဘ. ၅၁၃) –

ဧဝံ ဝုတ္တေန န ဝေဠုဒါနာဒိနာ အာစာရေန။

ဝေသိယာဒိအဂေါစရံ ပဟာယာတိ –

“ဣဓေကစ္စော ဝေသိယဂေါစရော ဝါ ဟောတိ ဝိဓဝ ထုလ္လကုမာရိ ပဏ္ဍက ဘိက္ခုနိ ပါနာဂါရဂေါစရော ဝါ, သံသဋ္ဌော ဝိဟရတိ ရာဇူဟိ ရာဇမဟာမတ္တေဟိ တိတ္ထိယေဟိ တိတ္ထိယသာဝကေဟိ အနနုလောမိကေန သံသဂ္ဂေန, ယာနိ ဝါ ပန တာနိ ကုလာနိ အဿဒ္ဓါနိ အပ္ပသန္နာနိ အနောပါနဘူတာနိ အက္ကောသကပရိဘာသကာနိ အနတ္ထကာမာနိ အဟိတကာမာနိ အဖာသုကကာမာနိ အယောဂက္ခေမကာမာနိ ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီနံ ဥပါသကာနံ ဥပါသိကာနံ, တထာရူပါနိ ကုလာနိ သေဝတိ ဘဇတိ ပယိရုပါသတိ, အယံ ဝုစ္စတိ အဂေါစရော”တိ (ဝိဘ. ၅၁၄) –

ဧဝမာဂတံ ဝေသိယာဒိအဂေါစရံ ပဟာယ။

သဒ္ဓါသမ္ပန္နကုလာဒိနာတိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဥပနိဿယဂေါစရာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ တိဝိဓော ဟိ ဂေါစရော ဥပနိဿယဂေါစရော အာရက္ခဂေါစရော ဥပနိဗန္ဓဂေါစရောတိ။ ကတမော ဥပနိဿယဂေါစရော? ဒသကထာဝတ္ထုဂုဏသမန္နာဂတော ကလျာဏမိတ္တော, ယံ နိဿာယ အဿုတံ သုဏာတိ, သုတံ ပရိယောဒပေတိ, ကင်္ခံ ဝိတရတိ, ဒိဋ္ဌိံ ဥဇုံ ကရောတိ, စိတ္တံ ပသာဒေတိ။ ယဿ ဝါ ပန အနုသိက္ခမာနော သဒ္ဓါယ ဝဍ္ဎတိ, သီလေန သုတေန စာဂေန ပညာယ ဝဍ္ဎတိ, အယံ **ဥပနိဿယဂေါစရော**။ ကတမော အာရက္ခဂေါစရော? ဣဓ ဘိက္ခု အန္တရဃရံ ပဝိဋ္ဌော ဝီထိံ ပဋိပန္နော ဩက္ခိတ္တစက္ခု ယုဂမတ္တဒဿာဝီ သံဝုတော ဂစ္ဆတိ, န ဟတ္ထိံ ဩလောကေန္တော, န အဿံ, န ရထံ, န ပတ္တိံ, န ဣတ္ထိံ, န ပုရိသံ ဩလောကေန္တော, န ဥဒ္ဓံ ဩလောကေန္တော, န အဓော ဩလောကေန္တော, န ဒိသာဝိဒိသံ ဝိပေက္ခမာနော ဂစ္ဆတိ, အယံ **အာရက္ခဂေါစရော**။ ကတမော ဥပနိဗန္ဓဂေါစရော? စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ, ယတ္ထ စိတ္တံ ဥပနိဗန္ဓတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ “ကော စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ဂေါစရော သကော ပေတ္တိကော ဝိသယော? ယဒိဒံ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ”တိ (သံ. နိ. ၅.၃၇၂), အယံ **ဥပနိဗန္ဓဂေါစရော**။ ဣတိ အယံ တိဝိဓော ဂေါစရော ဣဓ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သင်္ဂဟိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အပ္ပမတ္တကေသု ဝဇ္ဇေသူတိ အသဉ္စိစ္စ အာပန္နသေခိယအကုသလစိတ္တုပ္ပာဒါဒိဘေဒေသု ဝဇ္ဇေသု။ **ဘယတော ဒဿနသီလော**တိ ပရမာဏုမတ္တံ ဝဇ္ဇံ အဋ္ဌသဋ္ဌိယောဇနသတသဟဿုဗ္ဗေဓသိနေရုပဗ္ဗတသဒိသံ ကတွာ ဒဿနသဘာဝော, သဗ္ဗလဟုကံ ဝါ ဒုဗ္ဘာသိတမတ္တံ ပါရာဇိကသဒိသံ ကတွာ ဒဿနသဘာဝော။ **သမ္မာ အာဒါယာ**တိ သမ္မဒေဝ သက္ကစ္စံ သဗ္ဗသော ဝါ အာဒိယိတွာ။

ဝဋ္ဋဒုက္ခနိဿရဏတ္ထိကေဟိ သောတဗ္ဗတော **သုတံ,** ပရိယတ္တိဓမ္မော။ တံ ဓာရေတီတိ **သုတဓရော,** သုတဿ အာဓာရဘူတော။ ယဿ ဟိ ကိဉ္စိ ဂဟိတံ ဆိဒ္ဒဃဋေ ဥဒကံ ဝိယ န တိဋ္ဌတိ, ပရိသမဇ္ဈေ ဧကံ သုတ္တံ ဝါ ဇာတကံ ဝါ ကထေတုံ ဝါ ဝါစေတုံ ဝါ န သက္ကောတိ, အယံ န သုတဓရော နာမ။ ယဿ ပန ဥဂ္ဂဟိတံ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဟိတကာလသဒိသမေဝ ဟောတိ, ဒသပိ ဝီသတိပိ ဝဿာနိ သဇ္ဈာယံ အကရောန္တဿ န နဿတိ, အယံ သုတဓရော နာမ။ တေနေဝါဟ **“ယဒဿ တံ”** န္တိအာဒိ။ ဧကပဒမ္ပိ ဧကက္ခရမ္ပိ အဝိနဋ္ဌံ ဟုတွာ သန္နိစီယတီတိ သန္နိစယော, သုတံ သန္နိစယော ဧတသ္မိန္တိ **သုတသန္နိစယော** တိ အာဟ **“သုတံ သန္နိစိတံ အသ္မိန္တိ သုတသန္နိစယော”**တိ။ ယဿ ဟိ သုတံ ဟဒယမဉ္ဇူသာယံ သန္နိစိတံ သိလာယ လေခါ ဝိယ သုဝဏ္ဏဃဋေ ပက္ခိတ္တာ သီဟဝသာ ဝိယ စ သာဓု တိဋ္ဌတိ, အယံ သုတသန္နိစယော နာမ။ တေနာဟ **“ဧတေန။ပေ။ အဝိနာသံ ဒဿေတီ”** တိ။

ဓာတာတိ ပဂုဏာ ဝါစုဂ္ဂတာ။ ဧကဿ ဟိ ဥဂ္ဂဟိတဗုဒ္ဓဝစနံ နိစ္စကာလိကံ န ဟောတိ, “အသုကသုတ္တံ ဝါ ဇာတကံ ဝါ ကထေဟီ”တိ ဝုတ္တေ “သဇ္ဈာယိတွာ အညေဟိ သံသန္ဒိတွာ ပရိပုစ္ဆာဝသေန အတ္ထံ ဩဂါဟိတွာ ဇာနိဿာမီ”တိ ဝဒတိ။ ဧကဿ ပဂုဏံ ပဗန္ဓဝိစ္ဆေဒါဘာဝတော ဂင်္ဂါသောတသဒိသံ ဘဝင်္ဂသောတသဒိသဉ္စ အကိတ္တိမံ သုခပ္ပဝတ္တိ ဟောတိ, “အသုကသုတ္တံ ဝါ ဇာတကံ ဝါ ကထေဟီ”တိ ဝုတ္တေ ဥဒ္ဓရိတွာ တမေဝ ကထေတိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **“ဓာတာ”**တိ။ **ဝစသာ ပဂုဏာ ကတာ**တိ သုတ္တဒသကဝဂ္ဂဒသကပဏ္ဏာသဒသကဝသေန ဝစသာ သဇ္ဈာ

ယိတာ, ဒသ သုတ္တာနိ ဂတာနိ, ဒသ ဝဂ္ဂါနိ ဂတာနီတိအာဒိနာ သလ္လက္ခေတ္ဝာ တစာယ သဇ္ဈာယိတာတိ အတ္ထော။ သုတ္တေကဒေသေသုပိ ဟိ သုတ္တမတ္တဿ စ ဝစသာ ပရိစယော ဣဓ နာဓိပ္ပေတော, အထ ခော ဝဂ္ဂါဒိဝသေနေဝ။ **မနသာ အနုပေက္ခိတာ** တိ မနသာ အနု အနု ပေက္ခိတာ, ဘာဂသော နိဇ္ဈာယိတာ စိန္တိတာတိ အတ္ထော။ **အာဝဇ္ဇန္တဿာ**တိ တစာယ သဇ္ဈာယိတုံ ဗုဒ္ဓဝစနံ မနသာ စိန္တေန္တဿ။ **သုဋ္ဌု ပဋိဝိဒ္ဓာ** တိ နိဇ္ဇဋံ နိဂ္ဂုမ္ဗံ ကတ္ဝာ သုဋ္ဌု ယာထာဝတော ပဋိဝိဒ္ဓာ။

ဒွေဝ မာတိကာတိ ဘိက္ခုမာတိကာ ဘိက္ခုနီမာတိကာ စ။ **တစုဂ္ဂတာ** တိ ပုရိမဿေဝ ဝေဝစနံ။ **တိဿော အနုမောဒနာ**တိ သင္ဃဘတ္တေ အနာနိသံသပဋိသံယုတ္တအနုမောဒနာ, ဝိဟာရာဒိမင်္ဂလေ မင်္ဂလသုတ္တာဒိ အနုမောဒနာ, မတကဘတ္တာဒိအဝမင်္ဂလေ တိရောကုဋ္ဋာဒိအနုမောဒနာတိ ဣမာ တိဿော အနုမောဒနာ ။ **ကမ္မာကမ္မဝိနိစ္ဆယော**တိ ပရိဝါရာဝသာနေ ကမ္မဝဂ္ဂေ ဝုတ္တဝိနိစ္ဆယော။ ''ဝိပဿနာဝသေန ဥဂ္ဂဏှန္တေန စတုဓာတုဝဝတ္ထာနမုခေန ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗ''န္တိ ဣတိသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ စတူသု ဒိသာသု အပ္ပဋိဟတတ္တာ စတဿော ဒိသာ ဧတဿာတိ စတုဒ္ဒိသော, စတုဒ္ဒိသောယေဝ **စာတုဒ္ဒိသော,** စတဿော ဝါ ဒိသာ အရဟတိ, စတူသု ဝါ ဒိသာသု သာဓူတိ **စာတုဒ္ဒိသော** ။

အဘိဝိနယေတိ သကလေ ဝိနယပိဋကေ။ **ဝိနေတုန္တိ** သိက္ခာပေတုံ။ **''ဒွေဝ ဝိဘင်္ဂါ ပဂုဏာ တစုဂ္ဂတာ ကာတဗ္ဗာ** တိ ဣဒံ ပရိပုစ္ဆာဝသေန ဥဂ္ဂဟဏမ္ပိ သန္ဓာယ ဝုတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ။ ကေဿ ပမုဋ္ဌံ, ဣတရဿ ပဂုဏံ ဟောတီတိ အာဟ **''တီဟိ ဇနေဟိ သဒ္ဓိံ ပရိဝတ္တနက္ခမာ ကာတဗ္ဗာ''** တိ။ **အဘိဓမ္မေ** တိ နာမရူပပရိစ္ဆေဒေ။ **ဟေဋ္ဌိမာ တ တယော ဝဂ္ဂါ**တိ မဟာဝဂ္ဂတော ဟေဋ္ဌာ သဂါထကဝဂ္ဂေါ နိဒါနဝဂ္ဂေါ ခန္ဓကဝဂ္ဂေါတိ ဣမေ တယော ဝဂ္ဂါ။ ''ဓမ္မပဒမ္ပိ သဟ ဝတ္ထုနာ ဥဂ္ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ **မဟာပစ္စရိယံ** ဝုတ္တတ္တာ ဇာတကဘာဏကေန သာဋ္ဌကထံ ဇာတကံ ဥဂ္ဂဟေတ္ဝာပိ ဓမ္မပဒမ္ပိ သဟ ဝတ္ထုနာ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗမေဝ။

ကလျာဏာ သုန္ဒရာ ပရိမဏ္ဍလပဒဗျဉ္ဇနာ တစာ အဿာတိ **ကလျာဏတစော** ။ တေနာဟ **''သိထိလဓနိတာဒီနံ။ပေ။ တစာယ သမန္နာဂတော''**တိ။ တတ္ထ **ပရိမဏ္ဍလပဒဗျဉ္ဇနာယာ** တိ ဌာနကရဏသမ္ပတ္တိယာ သိက္ခာသမ္ပတ္တိယာ စ ကတ္ထစိပိ အနူနတာယ ပရိမဏ္ဍလပဒာနိ ဗျဉ္ဇနာနိ အက္ခရာနိ ဧတိဿာတိ ပရိမဏ္ဍလပဒဗျဉ္ဇနာ, ပဒမေဝ တ အတ္ထဿ ဗျဉ္ဇနတော **ပဒဗျဉ္ဇနံ,** တံ အက္ခရပာရိပူရိံ ကတ္ဝာ သိထိလဓနိတာဒိဒသဝိဓံ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိံ အပရိဟာပေတ္ဝာ ဝုတ္တံ **ပရိမဏ္ဍလံ** နာမ ဟောတိ။ အက္ခရပာရိပူရိယာ ဟိ ပဒဗျဉ္ဇနဿ ပရိမဏ္ဍလတာ။ တေန ဝုတ္တံ **''သိထိလဓနိတာဒီနံ ယထာဝိဓာနဝစနေနာ''**တိ, ပရိမဏ္ဍလံ ပဒဗျဉ္ဇနံ ဧတိဿာတိ **ပရိမဏ္ဍလပဒဗျဉ္ဇနာ** ။ အထ တ ပ ဇ္ဇတိ ဉာယတိ အတ္ထော ဧတေနာတိ ပဒံ, နာမာဒိ။ ယထာဓိပ္ပေတမတ္ထံ ဗျဉ္ဇေတီတိ ဗျဉ္ဇနံ, တဒုဘယံ။ တေသံ ပရိပုဏ္ဏတာယ **ပရိမဏ္ဍလပဒဗျဉ္ဇနာ** ။

အပိစ ယော ဘိက္ခု ပရိသတိ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော သုတ္တံ တ ဇာတကံ တ နိက္ခိပိတ္ဝာ အညံ ဥပာရမ္ဘကရံ သုတ္တံ အာဟရတိ, တဿ ဥပမံ ကထေတိ, တဒတ္ထံ ဩတာရေတိ, ဧဝံ ဣဒံ ဂဟေတ္ဝာ ဧတ္တ ခိပန္တော ဧကပဿေနေဝ ပရိဟရန္တော ကာလံ ဉတ္ဝာ ဝုဋ္ဌဟတိ, နိက္ခိတ္တသုတ္တံ ပန နိက္ခိတ္တမတ္တမေဝ ဟောတိ, တဿ ကထာ အပရိမဏ္ဍလာ နာမ ဟောတိ အတ္ထဿ အပရိပုဏ္ဏဘာဝတော။ ယော ပန သုတ္တံ တ ဇာတကံ တ နိက္ခိပိတ္ဝာ ဗဟိ ဧကပဒမ္ပိ အဂန္တွာ ယထာနိက္ခိတ္တဿ သုတ္တဿ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာဝသေနေဝ သုတ္တန္တရမ္ပိ အာနေန္တော ဟဋ္ဌိယာ အနုသန္ဓိဥ္စ ပုဗ္ဗာပရဉ္စ အပေက္ခန္တော အာစရိယေဟိ ဒိန္နနယေ ဌတ္ဝာ တုလိကာယ ပရိစ္ဆိန္ဒန္တော ဝိယ တံ တံ အတ္ထံ သုဝဝတ္ထိတံ ကတ္ဝာ ဒဿေန္တော ဂမ္ဘီရမာတိကာယ ဥဒကံ ပေသေန္တော ဝိယ ဂမ္ဘီရမတ္ထံ ဂမေန္တော ဝဂ္ဂိဟာရိဂတိယာ ပဒေ ပဒံ ကောဋ္ဋေန္တော သိန္ဓဝါဇာနီယော ဝိယ ဧကံယေဝ ပဒံ အနေကေဟိ ပရိယာယေဟိ ပုနပ္ပုနံ သံဝဏ္ဏေန္တော ဂစ္ဆတိ, တဿ ကထာ ပရိမဏ္ဍလာ နာမ ဟောတိ ဓမ္မတော အတ္ထတော အနုသန္ဓိတော ပုဗ္ဗာပရတော အာစရိယုဂ္ဂဟတောတိ သဗ္ဗသော ပရိပုဏ္ဏဘာဝတော။ ဧဝရူပမ္ပိ ကထံ သန္ဓာယ **''ပရိမဏ္ဍလပဒဗျဉ္ဇနာယာ''** တိ ဝုတ္တံ။

ဂုဏပရိပုဏ္ဏဘာဝေန ပုရေ ဘဝါတိ **ပောရီ,** တဿ ဘိက္ခုနော ဝေနေယံ ဘာသိတဗ္ဗံ အတ္ထဿ ဂုဏပရိပုဏ္ဏဘာဝေန ပုရေ ပုဏ္ဏဘာဝေ ဘဝါတိ အတ္ထော။ ပုရေ တ ဘဝတ္တာ ပောရိယာ နာဂရိကိတ္ထိယာ သုခုမာလတ္တနေန

သဒ္ဒိသာတိ **ဟောရီ,** ပုရေ သံဝမုနာရီ ဝိယ သုကုမာရာတိ အတ္ထော။ ပုရဿ သောတိပိ **ဟောရီ, ပုရဿ သော** တိ နဂရတသီနံ ကထာတိ အတ္ထော။ နဂရတသိနော ဟိ ယုတ္တကထာ ဟောန္တိ ပိတိမတ္တံ "ပိတာ"တိ, ဘာတိမတ္တံ "ဘာတာ"တိ ဝဒန္တိ။ ဧဝရူပိ ဟိ ကထာ ဗဟုနော ဇနဿ ကန္တာ ဟောတိ မနာပ, တာယ ဟောရိယာ။

ဝိဿဋ္ဌာယာ တိ ပိတ္တသေမှဟာဒီဟိ အပလိဗုဒ္ဓာယ သန္ဒိဋ္ဌဝိလမ္ဗိတာဒိအေသရဟိတာယ။ အထ တ နာတိသီဃံ နာတိသဏိကံ နိရန္တရံ ဧကရသဥ္စ ကတ္ဝာ ပရိသာယ အဇ္ဈာသယာနုရူပံ ဓမ္မံ ကထေန္တဿ တစာ ဝိဿဋ္ဌာ နာမ။ ယော ဟိ ဘိက္ခု ဓမ္မံ ကထေန္တော သုတ္တံ တ ဇာတကံ တ အာရဘိတ္ဝာ အာရဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ တုရိတတုရိတော အရဏိံ မန္ထေန္တော ဝိယ ဥဏှဟာဒဒနိယံ ခာဒန္တော ဝိယ ဟဋ္ဌယာ အနုသန္ဓိပုဗ္ဗာပရေသု ဂဟိတံ ဂဟိတမေဝ, အဂ္ဂဟိတံ အဂ္ဂဟိတမေဝ ကတ္ဝာ ပုရာဏပဏ္ဏန္တရေသု စရမာနံ ဂောဓံ ဥဋ္ဌာပေန္တော ဝိယ တတ္ထ တတ္ထ ပဟာရန္တော ဩသာပေတွာ ဥဋ္ဌာယ ဂစ္ဆတိ ။ ပုရာဏပဏ္ဏန္တရေသု ဟိ ပရိဟတိယမာနာ ဂေဓာ ကအစိ ဒိဿတိ ကအစိ န ဒိဿတိ, ဧဝမေကစ္စဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာ ကတ္ထစိ ဒိဿတိ ကတ္ထစိ န ဒိဿတိ။ ယောပိ ဓမ္မံ ကထေန္တော ကာလေန သီဃံ, ကာလေန သဏိကံ, ကာလေန မန္ဒံ, ကာလေန မဟာသဒ္ဒံ, ကာလေန ခုဒ္ဒကသဒ္ဒံ ကရောတိ, ယထာ နိဇ္ဈာမတဏှိကပေတဿ မုခတော နိစ္ဆရဏကအဂ္ဂိ ကာလေန ဇလတိ ကာလေန နိဗ္ဗာယတိ, ဧဝံ ပေတဓမ္မကထိကော နာမ ဟောတိ, ပရိသာယ ဥဋ္ဌာတုကာမာယ ပုန အာရဘတိ။ ယောပိ ကထေန္တော တတ္ထ တတ္ထ ဝိတ္ထာယတိ, အပ္ပဋိဘာနတာယ အာပဇ္ဇတိ, ကေနစိ ရောဂေန နိတ္ထုနန္တော ဝိယ ကန္ဒန္တော ဝိယ ကထေတိ, ဣမေသံ သဗ္ဗေသမ္ပိ ကထာ ဝိဿဋ္ဌာ နာမ န ဟောတိ သုခေန အပ္ပဝတ္တဘာဝတော။ ယော ပန သုတ္တံ အာဟရိတ္ဝာ အာစရိယေဟိ ဒိန္နနယေ ဌိတော အာစရိယုဂ္ဂဟံ အမုဉ္စန္တော ယထာ စ အာစရိယာ တံ တံ သုတ္တံ သံဝဏ္ဏေသုံ, တေနေဝ နယေန သံဝဏ္ဏေန္တော နာတိသီဃံ နာတိသဏိကန္တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယေန ကထာပဗန္ဓံ အဝိစ္ဆိန္နံ ကတ္ဝာ နဒီသောတော ဝိယ ပဝတ္တေတိ, အာကာသဂင်္ဂါတော ဘဿမာနဥဒကံ ဝိယ နိရန္တရကထံ ပဝတ္တေတိ, တဿ ကထာ ဝိဿဋ္ဌာ နာမ ဟောတိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "ဝိဿဋ္ဌာယာ"တိ။

အနေလဂဠာယာတိ လေဂဠဝိရဟိတာယ။ ကဿစိ ဟိ ကထေန္တဿ လေံ ဂဠတိ, လာလာ ပဃရတိ, ခေဠဖုသိတာနိ တ နိက္ခမန္တိ, တဿ တစာ လေဂဠာ နာမ ဟောတိ, တဗ္ဗိပရီတာယာတိ အတ္ထော။ **အတ္ထဿ ဝိညာပနိယာ** တိ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ ပာကဋံ ကတ္ဝာ ဘာသိတတ္ထဿ ဝိညာပနသမတ္ထတာယ အတ္ထဉာပနေ သာဓနာယ။

တစာဝ ကရဏန္တိ တက္ကရဏံ, ဥဒာဟာရဃောသော။ ကလျာဏံ မဓုရံ တက္ကရဏံ အဿာတိ **ကလျာဏဝါက္ကရဏော**။ တေနေတဟ **"မဓုရဿရော"** တိ။ **ဟီဠေတီ**တိ အဝဇာနာတိ။ မာတုကမောတိ သမ္ဗန္ဓော။ မနံ အပဟယတိ ဝမေတီတိ **မနာပေ**ာ။ တေနာဟ **"မနဝမုနကော"** တိ။ **ဝဋ္ဋဘယေန တဇ္ဇေတွာ** တိ ယောဗ္ဗနမဒါဒိမတ္တာ ဘိက္ခုနိယော သံသာရဘယေန တာသေတွာ။ **ဂိဟိကာလေ**တိ အတ္တနော ဂိဟိကာလေ။ ဘိက္ခုနိယာ မေထုနေန ဘိက္ခုနီဒူသကော ဟောတီတိ ဘိက္ခုနိယာ ကာယသံသဂ္ဂမေဝ ဝဒတိ။ သိက္ခမာနာသာမဏေရီသု ပန မေထုနေနပိ ဘိက္ခုနီဒူသကော န ဟောတီတိ အာဟ **"သိက္ခမာနာသာမဏေရီသု မေထုနဓမ္မံ"** န္တိ။ "ကာသာယဝတ္ထဝသနာယာ"တိ ဝစနတော ဒုဿီလာသု ဘိက္ခုနီသိက္ခမာနာသာမဏေရီသု ဂရုဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နပုဗ္ဗော ပဋိက္ခိတ္တောယေဝာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တဿာ ဘိက္ခုနိယာ အဘာဝေပိ ယာ ယာ တဿာ ဝစနံ အဿောသုံ, တာ တာ တထေဝ မညန္တီတိ အာဟ **"မာတုကမော ဟီ"**တိအာဒိ။

ဣအနိ အဋ္ဌ အင်္ဂါနိ သမောဓာနေတွာ ဒဿေတုံ **"ဧတ္ထ စာ"** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ ဣမေဟိ ပန အဋ္ဌဟင်္ဂေဟိ အသမန္နာဂတံ ဉတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေန သမ္မန္နန္တော ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ, ဘိက္ခု ပန သမ္မတောယေဝ ဟောတိ။

၁၄၈. ဂရုကေဟီတိ ဂရုကာတဗ္ဗေဟိ။ **ကေတောဥပသမ္ပန္နာယ** တိ ဥပယောဂတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ။ "ဩဝဒတီ"တိ တ ဣမဿ "ဝဒတီ"တိ အတ္ထေ သတိ သမ္ပဒာနဝစနမ္ပိ ယုဇ္ဇတိ။ ဘိက္ခုနံ သန္တိကေ ဥပသမ္ပန္နာ နာမ ပရိဝတ္တလိင်္ဂါ တ ပဉ္စသတသာကိယာနိယော တ။

၁၄၉. အာသနံ ပညပေတွာတိ ဧတ္ထ "သစေ ဘူမိ မနာပာ ဟောတိ, အာသနံ အပညာပေတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ"တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **မာတုကမဂ္ဂဟဏေန ဘိက္ခုနီပိ သင်္ဂဟိတာ**တိ အာဟ **"ဓမ္မဒေသနာပတ္တိမောစနတ္ထ"** န္တိ။ သ

မွတဿ ဘိက္ခုနော သန္တိကံ ဟဋ္ဌိပဒေ ဩတဒတ္ထာယ သဗ္ဗာဟိ ဘိက္ခုနီဟိ အာဂန္တဗ္ဗတော “သမဂ္ဂတ္ထ ဘဂိနိယော”တိ ဣမိနာ သဗ္ဗာသံ အာဂမနံ ပုစ္ဆတီတိ အာဟ **“သဗ္ဗာ အာဂတာတ္ထာ”** တိ။ ဂိလာနာသု အနာဂတာသုပိ ဂိလာနာနံ အနာဂမနဿ အနုညာတတ္တာ အာဂန္တုံ သမတ္ထာဟိ စ သဗ္ဗာဟိ အာဂတတ္တာ “သမဂ္ဂမှယျာ”တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အန္တောကမေ တ** တိအာဒီသု ယတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဝန္ဒိတုံ န သက္ကာ ဟောတိ, တတ္ထ ဌိတာယ ဧဝ ကာယံ ပုရတော နာမေတွာ “ဝန္ဒာမိ အယျာ”တိ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ဂန္တုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ **အန္တရဃရ**န္တိ ကတ္ထစိ နဂရဒွါရဿ ဗဟိက္ကန္တခိလတော ပဋ္ဌာယ အန္တောကမော ဝုစ္စတိ, ကတ္ထစိ ဃရူမ္မာရတော ပဋ္ဌာယ အန္တောဂေဟံ။ ဣဓ ပန “အန္တောကမေ တ”တိ ဝိသုံ ဝုတ္တတ္တာ “အန္တရဃရေ တ”တိ အန္တောဂေဟံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ယတ္ထ ကတ္ထစီ** တိ အန္တောကမာဒီသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ။

ဝဋ္ဋတီ တိ “ဝသထ အယျေ, မယံ ဘိက္ခူ အာနေဿာမာ”တိ ဝုတ္တာဝစနံ သဒ္ဒဟန္တီဟိ ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **န နိမန္တိတာ ဟုတွာ ဂန္တုကာမာ**တိ မနုဿေဟိ နိမန္တိတာ ဟုတွာ ဂန္တုကာမာ န ဟောန္တီတိ အတ္ထော, တတ္ထေဝ ဝဿံ ဥပဂန္တုကာမာ ဟောန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ယတော**တိ ဘိက္ခုနုပဿယတော။ **ယာစိတွာ**တိ “တုမှေဟိ အာနီတဩတဒေနေဝ မယမ္ပိ ဝသိဿာမာ”တိ ယာစိတွာ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဘိက္ခုနုပဿယေ။ **အာဂတာနံ သန္တိကေ ဩတဒေန ဝသိတဗ္ဗန္တိ** ပစ္ဆိမိကာယ ဝဿံ ဝသိတဗ္ဗံ။ **အဘိက္ခုကာတသေ ဝသန္တိယာ အာပတ္တီ** တိ စောဒနာမုခေန သာမညတော အာပတ္တိပ္ပသင်္ဂံ ဝဒတိ, န ပန တဿာ အာပတ္တိ။ **ဝဿစ္ဆေဒံ ကတွာ ဂစ္ဆန္တိယာပိ အာပတ္တီ** တိ ဝဿာနုပဂမမူလံ အာပတ္တိံ ဝဒတိ။ ဣတရာယ အာပတ္တိယာ အနာပတ္တိကာရဏသဗ္ဘာဝတော **“သာ ရက္ခိတဗ္ဗာ”**တိ ဝုတ္တံ, သာ ဝဿာနုပဂမမူလာ အာပတ္တိ ရက္ခိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော, အဘိက္ခုကေပိ အာတသေ ဤဒိသာသု အာပဒါသု ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ တေနာဟ **“အာပဒါသု ဟိ။ပေ။ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ”** တိ။ ဣတရာယ ပန အာပတ္တိယာ အနာပတ္တိ, ကာရဏေ အသတိ ပစ္ဆိမိကာယပိ ဝဿံ န ဥပဂန္တဗ္ဗံ။ သန္တေသု ဟိ ဘိက္ခူသု ဝဿံ အနုပဂစ္ဆန္တိယာ အာပတ္တိ။ **တတ္ထ ဂန္တွာ ပတာရေတဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထ အပတာရေန္တီနံ အာပတ္တိသမ္ဘဝတော။ သစေ ဒူရေပိ ဘိက္ခူနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဟောတိ, သက္ကာ စ ဟောတိ နဝမိယံ ဂန္တွာ ပတာရေတုံ, တတ္ထ ဂန္တွာ ပတာရေတဗ္ဗံ။ သစေ ပန နဝမိယံ နိက္ခမိတွာ သမ္ပာပုဏိတုံ န သက္ကာ ဟောတိ, အဂစ္ဆန္တီနံ အနာပတ္တိ။

ဥပေါသထဿ ပုစ္ဆနံ ဥပေါသထပုစ္ဆာ, သာယေဝ **က-ပစ္စယံ ရဿတ္တဉ္စ ကတွာ** **ဥပေါသထပုစ္ဆက** န္တိ ဝုတ္တာတိ အာဟ **“ဥပေါသထပုစ္ဆန”** န္တိ။ **ဥပေါသထော ပုစ္ဆိတဗ္ဗော** တိ “ကဒါ, အယျ, ဥပေါသထော”တိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ ဘိက္ခုနာပိ “သွေဝ, ဘဂိနိ, ဥပေါသထော”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဘိက္ခူ ကဒါစိ ကေနစိ ကာရဏေန ပန္နရသိကံ တ စာတုဒ္ဒသီဥပေါသထံ, စာတုဒ္ဒသိကံ တ ပန္နရသီဥပေါသထံ ကရောန္တိ, ယသ္မိဉ္စ ဒိဝသေ ဘိက္ခူဟိ ဥပေါသထော ကတော, တသ္မိံယေဝ ဘိက္ခုနီဟိပိ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယေန **“ပက္ခဿ တေရသိယံယေဝ ဂန္တွာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ပုစ္ဆိတေန ဘိက္ခုနာ သစေ စာတုဒ္ဒသိယံ ဥပေါသထံ ကရောန္တိ, “စာတုဒ္ဒသိကော ဘဂိနီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သစေ ပန ပန္နရသိယံ ကရောန္တိ, “ပန္နရသိကော ဘဂိနီ”တိ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ **ဩတဒတ္ထာယာ** တိ ဩတဒယာစနတ္ထာယ။ **ဟဋ္ဌိပဒိဝသတော ပန ပဋ္ဌာယ ဓမ္မသဝနတ္ထာယ ဂန္တဗ္ဗ** န္တိ ဟဋ္ဌိပဒိဝသေ ဩတဒဂ္ဂဟဏတ္ထာယ ဒုတိယဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ အန္တရန္တရာ ဓမ္မသဝနတ္ထာယ ဂန္တဗ္ဗံ။ ဩတဒဂ္ဂဟဏမ္ပိ ဟိ “ဓမ္မသဝနမေဝ”တိ အဘေဒေန ဝုတ္တံ။ **နိရန္တရံ ဝိဟာရံ ဥပသင်္ကမိံသူ** တိ ယေဘုယျေန ဥပသင်္ကမနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဝုတ္တဉှေတ**န္တိအာဒိနာ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇိဿာမာတိ သဗ္ဗာသံယေဝ ဘိက္ခုနီနံ ဥပသင်္ကမနဒီပနတ္ထံ ဟဋ္ဌ နိဒဿိတာ။ **ဩတဒံ ဂစ္ဆတီ**တိ ဩတဒံ ယာစိတုံ ဂစ္ဆတိ။ **ဒွေဝ တိဿော** တိ ဒွီဟိ တီဟိ။ ကရဏတ္ထေ စေတံ ပစ္စတ္တဝစနံ။

ဟသာဒိကေနာတိ ပသာဒဇနကေန နိဒ္ဒောသေန ကာယကမ္မာဒိနာ။ **သမ္ပာဒေတူ** တိ တိဝိဓံ သိက္ခံ သမ္ပာဒေတု။ သစေ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသကံယေဝ ဒိသွာ တာဟိ ဘိက္ခုနီဟိ ဩတဒေ ယာစိတေ ဘဝေယျ, တေန ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ? ဥပေါသထဂ္ဂေ သန္နိပတိတေ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပုဗ္ဗကိစ္စဝသေန “အတ္ထိ ကာစိ ဘိက္ခုနိယော ဩတဒံ ယာစမာနာ”တိ ပုစ္ဆိယမာနေ “ဧဝံ ဝဒေဟီ”တိ ဩတဒပဋိဂ္ဂါဟကေန ဝတ္တဗ္ဗဝစနံ အညေန ဘိက္ခုနာ ကထာပေတွာ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေန ဝတ္တဗ္ဗဝစနံ အတ္တနာ ဝတွာ ပုန သယမေဝ ဂန္တွာ ဘိက္ခုနီနံ အာရောစေတဗ္ဗံ, အညေန တ ဘိက္ခုနာ တသ္မိံ ဒိဝသေ ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသာပေတဗ္ဗံ။ **ဧတံ ဝုတ္တ** န္တိ “တာဟီ”တိ ဧတံ ဗဟုဝစနံ ဝုတ္တံ။

ကော ဘိက္ခုနီ ဝါတိ ဣဒံ ဗဟူဟိ ဘိက္ခုနုပဿယေဟိ ကောယ ဧဝ ဘိက္ခုနိယာ သာသနပဋိဂ္ဂဟဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ပန ဒုတိယိကာယ အဘာဝံ သန္ဓာယ။ **ဗဟူဟိ ဘိက္ခုနုပဿယေဟီ** တိ အန္တရာမဂ္ဂေ ဝါ တသ္မိံယေဝ ဝါ ဂါမေ ဗဟူဟိ ဘိက္ခုနုပဿယေဟိ။ "ဘိက္ခုနိသင်္ဃော စ အယျ ဘိက္ခုနိယော စ ဘိက္ခုနီ စာ"တိ ဣမိနာ နာနာဥပဿယေဟိ သာသနံ ဂဟေတွာ အာဂတဘိက္ခုနိယာ ဝတ္တဗ္ဗဝစနံ ဒဿေတိ။ ဣဒဉ္စ ဧကေန ပကာရေန မုခမတ္တနိဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, တသ္မိံ တသ္မိံ ပန ဘိက္ခုနုပဿယေ ဘိက္ခုနီနံ ပမာဏံ သလ္လက္ခေတွာ တဒနုရူပေန နယေန ဝတ္တဗ္ဗံ။ **ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အယျာနံ အယျဿာ**တိ ဣဒံ သင်္ခိပိတွာ ဝုတ္တံ။

ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေနပီ တိ ဣဒံ သင်္ဃုပေါသထဝသေနေဝ ဒဿိတံ။ ယတ္ထ ပန တိဏ္ဏံ ဒွိန္နံ ဝါ ဝသနဋ္ဌာနေ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသော နတ္ထိ, တတ္ထာပိ ဥတ္တိဋ္ဌပနကေန ဣတရေန ဝါ ဘိက္ခုနာ ဣမိနာဝ နယေန ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧကပုဂ္ဂလေနပိ ဥပေါသထဒိဝသေ ဩဝါဒယာစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ပါဋိပဒေ အာဂတာနံ ဘိက္ခုနီနံ "နတ္ထိ ကောစီ"တိ အာဒိ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ။ သစေ သယမေဝ, "သမ္မတော အဟ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဣမံ ဝိဓိံ အဇာနန္တော ဣဓ ဗာလောတိ အဓိပ္ပေတော။

၁၅၀. အဓမ္မကမ္မေ အဓမ္မကမ္မသညီ ဝဂ္ဂံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ ဝဂ္ဂသညီ ဩဝဒတိ, အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာ တိ အာဒီသု ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ ဝဂ္ဂဒိဘာဝနိမိတ္တေသု ဒုက္ကဋေသု အဓမ္မကမ္မမူလကံ ပါစိတ္တိယမေဝ ပါဠိယံ သဗ္ဗတ္ထ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"အဓမ္မကမ္မေ ဒွိန္နံ နဝကာနံ ဝသေန အဋ္ဌာရသ ပါစိတ္တိယာနီ"** တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အသမ္မတတာ, ဘိက္ခုနိယာ ပရိပုဏ္ဏူပသမ္ပန္နတာ, ဩဝါဒဝသေန အဋ္ဌဂရုဓမ္မဘဏနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဩဝါဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အတ္ထင်္ဂတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၅၃. ဒုတိယေ **ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သာတစ္စကိရိယာယာ** တိ ပုဗ္ဗဘာဂပ္ပဋိပတ္တိဝသေန ဝုတ္တံ။ **မုနာတီ**တိ ဇာနာတိ။ **တေန ဉာဏေနာ**တိ တေန အရဟတ္တဖလပညာသင်္ခါတေန ဉာဏေန။ **ပထေသူ**တိ ဥပါယမဂ္ဂေသု။ အရဟတော ပရိနိဋ္ဌိတသိက္ခတ္တာ အာဟ **"ဣဒဉ္စ။ပေ။ ဝုတ္တ"** န္တိ။ အထ ဝါ "အပ္ပမဇ္ဇတော သိက္ခတော"တိ ဣမေသံ ပဒါနံ ဟေတုအတ္ထတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, တသ္မာ အပ္ပမဇ္ဇနဟေတု သိက္ခနဟေတု စ အဓိစေတသောတိ အတ္ထော။ **သောကာ**တိ စိတ္တသန္တာပါ။ ဧတ္ထ စ **အဓိစေတသော**တိ ဣမိနာ အဓိစိတ္တသိက္ခာ, **အပ္ပမဇ္ဇတော** တိ ဣမိနာ အဓိသီလသိက္ခာ, **မုနိနော မောနပထေသု သိက္ခတော**တိ ဧတေဟိ အဓိပညာသိက္ခာ, **မုနိနော**တိ ဝါ ဧတေန အဓိပညာသိက္ခာ, **မောနပထေသု သိက္ခတော**တိ ဧတေန တာသံ လောကုတ္တရသိက္ခာနံ ပုဗ္ဗဘာဂပ္ပဋိပဒါ, **သောကာ န ဘဝန္တိ** တိအာဒီဟိ သိက္ခာပါရိပူရိယာ အာနိသံသာ ပကာသိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကောကနုဒန္တိ ပဒုမဝိသေသနံ ယထာ "ကောကာသယ"န္တိ, တံ ကိရ ဗဟုပတ္တံ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နံ အတိဝိယ သုဂန္ဓဉ္စ ဟောတိ။ "ကောကနုဒံ နာမ သေတပဒုမ"န္တိပိ ဝဒန္တိ။ **ပါတော**တိ ပဂေဝ။ အယဉ္ဟေတ္ထ အတ္ထော – ယထာ ကောကနုဒသင်္ခါတံ ပဒုမံ ပါတော သူရိယုဂ္ဂမနဝေလာယံ ဖုလ္လံ ဝိကသိတံ အဝီတဂန္ဓံ သိယာ ဝိရောစမာနံ, ဧဝံ သရီရဂန္ဓေန ဂုဏဂန္ဓေန စ သုဂန္ဓံ သရဒကာလေ အန္တလိက္ခေ အာဒိစ္စမိဝ အတ္တနော တေဇသာ တပန္တံ အင်္ဂေဟိ နိစ္ဆရဏဇုတိတာယ အင်္ဂီရသံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ပဿာတိ။

အဘဗ္ဗော တိ ပဋိပတ္တိသာရမိဒံ သာသနံ, ပဋိပတ္တိ စ ပရိယတ္တိမူလိကာ, တုဝဉ္စ ပရိယတ္တိံ ဥဂ္ဂဟေတုံ အသမတ္ထော, တသ္မာ အဘဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယော။ **သုဒ္ဓံ ပိလောတိကခဏ္ဍ** န္တိ ဣဒ္ဓိယာ အဘိသင်္ခတံ ပရိသုဒ္ဓံ စောဠခဏ္ဍံ။ တဒါ ကိရ ဘဂဝါ "န သဇ္ဈာယံ ကာတုံ အသက္ကောန္တော မမ သာသနေ အဘဗ္ဗော နာမ ဟောတိ, မာ သောစိ ဘိက္ခူ"တိ တံ ဗာဟာယံ ဂဟေတွာ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ ဣဒ္ဓိယာ ပိလောတိကခဏ္ဍံ အဘိနိမ္မိနိတွာ "ဟန္ဒ, ဘိက္ခု, ဣမံ ပရိမဇ္ဇန္တော 'ရဇောဟရဏံ ရဇောဟရဏ'န္တိ ပုနပ္ပုနံ သဇ္ဈာယံ ကရောဟီ"တိ ဝတွာ အဒါသိ တတ္ထ ပုဗ္ဗေကတာဓိကာရတ္တာ။

သော ကိရ ပုဗ္ဗေ ရာဇာ ဟုတွာ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တော နလာဋ္ဌတော သေဒေ မုစ္စန္တေ ပရိသုဒ္ဓေန သာဋ္ဌကေန နလာဋ္ဌံ ပုဉ္ဆိ, သာဋ္ဌကော ကိလိဋ္ဌော အဟောသိ ။ သော ''ဣမံ သရီရံ နိဿာယ ဧဝရူပေ ပရိသုဒ္ဓသာဋ္ဌကော ပကတိံ ဇဟိတွာ ကိလိဋ္ဌော ဇာတော, အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ''တိ အနိစ္စသညံ ပဋိလဘတိ, တေန ကာရဏေနဿ ရဇော ဟရဏမေဝ ပစ္စယော ဇာတော။ ရဇံ ဟရတီတိ **ရဇောဟရဏံ။ သံဝေဂံ ပဋိလဘိတွာတ**ိ အသုဘသညံ အနိစ္စသညဉ္စ ဥပဋ္ဌပေန္တော သံဝေဂံ ပဋိလဘိတွာ။ သော ဟိ ယောနိသော ဥမ္မဇ္ဇန္တော ''ပရိသုဒ္ဓံ ဝတ္ထံ, နတ္ထေတ္ထ ဒေါသော, အတ္တဘာဝဿ ပနာယံ ဒေါသော''တိ အသုဘသညံ အနိစ္စသညဉ္စ ပဋိလဘိတွာ နာမရူပပရိဂ္ဂဟာဒိနာ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု ဉာဏံ သဉ္စာရေတွာ ကလာပသမ္မသနာဒိက္ကမေန ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏာဒိပအဟဋ္ဌိယာ ဝိပဿနံ အနုလောမဉာဏံ ပတ္တောပိ ဟပေသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **''ဝိပဿနံ အာရဘိ''** တိ။ **ဩဘာသကထံ အဘာသီ**တိ ဩဘာသဝိဿဇ္ဇနပုဗ္ဗကဘာသိတကထာ ဩဘာသကထာ, တံ အဘာသီတိ အတ္ထော။

ဧတ္ထ စ ''အဓိစေတသောတိ ဣမံ ဩဘာသကထံ အဘာသီ''တိ ဣဒမေဝ ဝုတ္တံ။ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၃၈၆) ပန **ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာယံ** (ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၁.စူဠပန္ထကတ္ထေရဝတ္ထု) **ထေရကထာသံဝဏ္ဏနာယဉ္စ** (ထေရက. အဋ္ဌ. ၂.၅၆၆) –

> ''ရာဂေါ ရဇော န စ ပန ရေဏု ဝုစ္စတိ။
> ရာဂဿေတံ အဓိဝစနံ ရဇောတိ။
> ဧတံ ရဇံ ဝိပ္ပဇဟိတွာ ပဏ္ဍိတာ။
> ဝိဟရန္တိ တေ ဝိဂတရဇဿ သာသနေ။
>
> ''ဒေါသော။ပေ။ သာသနေ။
>
> ''မောဟော ရဇော န စ ပန ရေဏု ဝုစ္စတိ။
> မောဟဿေတံ အဓိဝစနံ ရဇောတိ။
> ဧတံ ရဇံ ဝိပ္ပဇဟိတွာ ပဏ္ဍိတာ။
> ဝိဟရန္တိ တေ ဝိဂတရဇဿ သာသနေတိ။ –

ဣမာ တိဿော ဩဘာသကထာ အဘာသီ''တိ ဝုတ္တံ။ **အဓိစေတသော**တိ စ အယံ စူဠပန္ထကတ္ထေရဿ ဥဒာနကထာတိ ဣမိဿာယေဝ ဟဋ္ဌိယာ အာဂတံ။ ထေရကထာယံ ပန စူဠပန္ထကတ္ထေရဿ ဥဒာနကထာသု အယံ အနာရုဠှာ, ''ကေုအနိယတ္ထေရဿ ပန အယံ ဥဒာနကထာ''တိ (ထေရက. အဋ္ဌ. ၁.ကေုအနိယတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ) တတ္ထ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ သန္တေပိ ဣမိဿာ ဟဋ္ဌိယာ အဋ္ဌကထာယ စ ဧဝမာဂတတ္တာ စူဠပန္ထကတ္ထေရဿပိ အယံ ဥဒာနကထာ ဩဘာသကထာဝသေန စ ဘဂဝတာ ဘာသိတာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အရဟတ္တံ ဟပုဏိ** တိ အဘိညာပဋိသမ္ဘိဒာပရိတရံ အရဟတ္တံ ဟပုဏိ။ **အဘဗ္ဗော တွဝ** န္တိအာဒိဝစနတော အနုကမ္ပာဝသေန သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒိ သင်္ဂဏ်ကဝိဟာရာ နိက္ကမာပေန္တဿ အနာပတ္တိ ဝိယ ဒိဿတိ။ အဘဗ္ဗော ဟိ ထေရော သဉ္စိစ္စ တံ ကာတုံ, နိက္ကမုနသိက္ခာပဒေ တ အပညတ္တေ ထေရေန ဧဝံ ကတန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၁၅၆. ဩဝဒန္တဿ ဟစိတ္တိယ န္တိ အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ ဂရုဓမ္မေဟိ တ အညေန တ ဓမ္မေနဝ ဩဝဒန္တဿ သမ္မတဿပိ ဟစိတ္တိယံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အတ္ထင်္ဂတသူရိယတာ, ပရိပုဏ္ဏုပသမ္ပန္နတာ, ဩဝဒနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

အတ္ထင်္ဂတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဘိက္ခုနုပဿယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၆၂. တတိယံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ဥပဿယူပဂမနံ, ပရိပုဏ္ဏုပသမ္ပန္နတာ, သမယာဘာဝေ, ဂရုဓမ္မေဟိ ဩဝဒနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ဘိက္ခုနုပဿယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အာမိသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၆၄. စတုတ္ထေ ‘‘ဥပသမ္ပန္နံ။ပေ။ ဘိက္ခုနောဝါဒက’’န္တိ ဣမေသံ ‘‘မင်္ဂုလကတ္တုကာရကော’’တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ ‘‘အဝဏ္ဏံ ကတ္တုကာမော အယသံ ကတ္တုကာမော’’တိ ဣမေသံ ပန ဝသေန ‘‘ဥပသမ္ပန္န’’န္တိအာဒီသု ‘‘ဥပသမ္ပန္နဿာ’’တိ ဝိဘတ္တိဝိပရိဏာမော ကာတဗ္ဗောတိ ဣမမတ္ထံ သန္ဓာယ **‘‘ဥဇ္ဈာပနကေ ဝုတ္တနယေနေဝတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော’’**တိ ဝုတ္တံ။ ‘‘စီဝရဟေတု ဿဝဒတီ’’တိအာဒိနာ ဘဏန္တဿ ဧကေကသ္မိံ ဝစနေ နိဋ္ဌိတေ ပာစိတ္တိယံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ‘‘ဥပသမ္ပန္နံ သင်္ဃေန အသမ္မတ’’န္တိ ဟဋ္ဌိမဝစနတော ‘‘သမ္မတေန စ သင်္ဃေန စ ဘာရံ ကတွာ ဌပိတော’’တိ အဋ္ဌကထာဝစနတော စ အဋ္ဌဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော သမ္မတေန စ ဝိပ္ပဝသိတုကာမေန ‘‘ယာဝတာဟံ အာဂမိဿာမိ, တာဝ တေ ဘာရော ဟောတူ’’တိ ယာစိတွာ ဌပိတော တဿာဘာဝတော သင်္ဃေန စ တထေဝ ဘာရံ ကတွာ ဌပိတော အဋ္ဌဟိ ဂရုဓမ္မေဟိ အညေန စ ဓမ္မေန ဩဝဒိတုံ လဘတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တသ္မာ ‘‘ယော ပန, ဘိက္ခု, အသမ္မတော ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒေယျ, ပာစိတ္တိယ’’န္တိ ဣဒံ ပဂေဝ ဘာရံ ကတွာ အဋ္ဌပိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၁၆၈. **အနာပတ္တိ ပကတိယာ စီဝရဟေတု။ပေ။ ဩဝဒန္တံ ဘဏတီ**တိ ဧတ္ထ အာမိသဟေတု ဩဝဒန္တံ ‘‘အာမိသဟေတု ဩဝဒတီ’’တိ သညာယ ဧဝံ ဘဏန္တဿ အနာပတ္တိ, ‘‘န အာမိသဟေတု ဩဝဒတီ’’တိ သညိနော ပန ဒုက္ကဋံ, န အာမိသဟေတု ဩဝဒန္တံ ပန ‘‘အာမိသဟေတု ဩဝဒတီ’’တိ သညာယ ဘဏန္တဿပိ အနာပတ္တိ သစိတ္တကတ္တာ သိက္ခာပဒဿ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဥပသမ္ပန္နတာ, ဓမ္မေန လဒ္ဓသမ္မုတိတာ, အနာမိသန္တရတာ, အဝဏ္ဏကာမတာယ ဧဝံ ဘဏနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

အာမိသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၆၉. ပဉ္စမံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၆. စီဝရသိဗ္ဗာပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၇၅. ဆဋ္ဌေ သစေ သာ ဘိက္ခုနီ တံ စီဝရံ အာဒိတောဝ ဟရုပေယျ, အညာ ဘိက္ခုနိယော ဒိသွာ ဥဇ္ဈာပေယျုံ, တတော မဟာဇနော ပဿိတုံ န လဘတီတိ မညမာနော **‘‘ယထာသံဟဋံ ဟရိတွာ နိက္ခိပိတွာ’’** တိအာဒိမာဟ။

၁၇၆. **နီဟရတီ**တိ သကိံ နီဟရတိ။ ယေပိ တေသံ နိဿိတကာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ကထိနဝတ္တ**န္တိ ‘‘သဗ္ဗဟာစာရိနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဣတိကတ္တဗ္ဗတာဝသေန သူစိကမ္မကရဏံ။ **အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဒုက္ကဋ**န္တိ အကပ္ပိယသမာဒါနဝသေန ဒုက္ကဋံ။ **ဝဍ္ဎေတွာ**တိ ‘‘တဝ ဉာတိကာယာ’’တိ အဝတွာ ‘‘ဧကိဿာ ဘိက္ခုနိယာ’’တိ ဧတ္တကမေဝ ဝတွာ။ ‘‘ဧကိဿာ ဘိက္ခုနိယာ’’တိ သုတွာ တေ အညာတိကသညိနော ဘဝေယျုန္တိ အာဟ **‘‘အကပ္ပိယေ နိယောဇိတတ္တာ’’**တိ ။ ‘‘ဣဒံ တေ မာတု စီဝရ’’န္တိအာဒိနိ အဝတွာပိ ‘‘ဣဒံ စီဝရံ သိဗ္ဗေဟီ’’တိ သုဒ္ဓစိတ္တေန သိဗ္ဗာပေန္တဿပိ အနာပတ္တိ။

၁၇၉. **ဥပဟာနတ္ထဝိကာဒိ**န္တိ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန ယံ စီဝရံ နိဝာသေတုံ ဝါ ပာရုပိတုံ ဝါ န သက္ကာ ဟောတိ, တမ္ပိ သင်္ဂဏှာတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ သန္တကတာ, နိဝါသနပါရုပနူပဂတာ, ဝုတ္တနယေန သိဗ္ဗနံ ဝါ သိဗ္ဗာပနံ ဝါတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

စီဝရသိဗ္ဗာပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သံဝိဓာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၈၁. သတ္တမေ “ပစ္ဆာ ဂစ္ဆန္တီနံ စောရာ အစ္ဆိန္ဒိံသူ”တိ ဧတ္ထ “ပတ္တစီဝရ”န္တိ ပါဌသေသောတိ အာဟ
“ပစ္ဆာ ဂစ္ဆန္တီနံ ပတ္တစီဝရ”န္တိ။ **တာ ဘိက္ခုနိယော**တိ ပစ္ဆာ ဂစ္ဆန္တိယော ဘိက္ခုနိယော။ “ပစ္ဆာ ဂစ္ဆန္တီ
န”န္တိ စ ဝိဘတ္တိဝိပရိဏာမေနေတ္ထ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပါဠိယံ “ဂစ္ဆာမ ဘဂိနိ, ဂစ္ဆာမ အယျာ”တိ
ဘိက္ခုပုဗ္ဗကံ သံဝိဓာနံ ဝုတ္တံ, “ဂစ္ဆာမ အယျ, ဂစ္ဆာမ ဘဂိနီ”တိ ဘိက္ခုနီပုဗ္ဗကံ။ **ဧကဒ္ဓါနမဂ္ဂ**န္တိ ဧကံ အဒ္ဓါနသ
င်္ခါတံ မဂ္ဂံ, ဧကတော ဝါ အဒ္ဓါနမဂ္ဂံ။ **ဟိယျော**တိ သုဝေ။ **ပရေ**တိ တတိယဒိဝသေ။

၁၈၂-၁၈၃. ဒွိဓာ ဝုတ္တပ္ပကာရောတိ ပါဒဂမနဝသေန ပက္ခဂမနဝသေန ဝါတိ ဒွိဓာ ဝုတ္တပ္ပဘေဒေါ။ **စတုန္နံ**
မဂ္ဂါနံ သမ္ဗန္ဓဋ္ဌာနံ စတုက္ကံ, တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ သမ္ဗန္ဓဋ္ဌာနံ **သိင်္ဃာဋကံ**။ “ဂါမန္တရေ ဂါမန္တရေ”တိ ဧတ္ထ
အညော ဂါမော ဂါမန္တရန္တိ အာဟ **“နိက္ခမနေ အနာပတ္တိ။ပေ။ ဘိက္ခုနော ပါစိတ္တိယ”**န္တိ။ “သံဝိဓာယာ”တိ ပါဠိ
ယံ အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ **“နေဝ ပါဠိယာ သမေတီ”**တိ ဝုတ္တံ, “ဧတ္ထန္တရေ သံဝိဒဟိတေပိ ဘိက္ခုနော ဒုက္က
ဋ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ **“န သေသအဋ္ဌကထာယ သမေတီ”**တိ ဝုတ္တံ။ **အဒ္ဓယောဇနံ အတိက္ကမန္တဿာ**တိ အသတိ
ဂါမေ အဒ္ဓယောဇနံ အတိက္ကမန္တဿ။ ယတ္ထ ဟိ အဒ္ဓယောဇနဗ္ဘန္တရေ အညော ဂါမော န ဟောတိ, တံ ဣဓ
အဂါမကံ အရညန္တိ အဓိပ္ပေတံ, အဒ္ဓယောဇနဗ္ဘန္တရေ ပန ဂါမေ သတိ ဂါမန္တရဂဏနာယ ဧဝ အာပတ္တိ။

၁၈၄. ရဋ္ဌဘေဒေတိ ရဋ္ဌဝိလောပေ။ **စက္ကသမာရုဠှာ**တိ ဣရိယာပထစက္ကံ သကဋစက္ကံ ဝါ သမာရုဠှာ။
သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဒွိန္နမ္ပိ သံဝိဒဟိတွာ မဂ္ဂပ္ပဋိပတ္တိ , အဝိသင်္ကေတံ, သမယာဘာဝေ, အနာပဒါ, ဂါမန္တ
ရောက္ကမနံ ဝါ အဒ္ဓယောဇနာတိက္ကမော ဝါတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။ ဧကတောဥပသမ္ပန္နာဒီဟိ သဒ္ဓိံ ဂစ္
ဆန္တဿ ပန မာတုဂါမသိက္ခာပဒေန အာပတ္တိ။

သံဝိဓာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. နာဝါဘိရုဟနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၈၈. အဋ္ဌမေ **လောကဿာဒမိတ္တသန္ထဝဝသေန ကီဠာပုရေက္ခာရာ သံဝိဒဟိတွာ**တိ အယံ ဝိသေသော “ဧဝ
မိမေ။ပေ။ ဘိက္ခုနီဟိ သဒ္ဓိံ နာဝါယ ကီဠန္တိ”တိ ဣမိနာ “ဥဒ္ဓံဂါမိနိံ ဝါ အဓောဂါမိနိံ ဝါ”တိ ဣမိနာ စ သမ္ဗန္ဓော။

၁၈၉. နဒိယာ ကုတော ဂါမန္တရန္တိ အာဟ **“ယဿာ နဒိယာ”**တိအာဒိ။ **“တဿာ သကမကတီရပဿေန။**
ပေ။ အဒ္ဓယောဇနဂဏနာယာတိ ဧကေကပဿေနေဝ ဂမနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တတ္တာ တာဒိသိကာယ နဒိယာ မဇ္ဈေန ဂစ္
ဆန္တဿ ဂါမန္တရဂဏနာယ အဒ္ဓယောဇနဂဏနာယ စ အာပတ္တိ”တိ ဝဒန္တိ။ **သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု**တိအာဒိနာ အတ္တနာ
ဝုတ္တမေဝတ္ထံ သမတ္ထေတိ။ “ကီဠာပုရေက္ခာရတာယ ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ သံဝိဓာယ နာဝံ အဘိရုဟန္တဿ နဒိယံ
ယေဝ ပါစိတ္တိယဿ ဝုတ္တတ္တာ ဝါပိသမုဒ္ဒါဒီသု ကီဠာပုရေက္ခာရတာယ ဒုက္ကဋမေဝ, န ပါစိတ္တိယ”န္တိ ဝဒန္
တိ။ “လောကဿာဒမိတ္တသန္ထဝဝသေန ကီဠာပုရေက္ခာရာ သံဝိဒဟိတွာ”တိ ဝစနတော ကေစိ “ကာမံ သိက္ခာပဒံ
အကုသလစိတ္တံ လောကဝဇ္ဇ”န္တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကီဠာပုရေက္ခာရတာယ ဟိ အဘိရုဟိတွာပိ ဂါမန္တ
ရောက္ကမနေ အဒ္ဓယောဇနာတိက္ကမေ ဝါ ကုသလာဗျာကတစိတ္တသမင်္ဂီပိ ဟုတွာ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ ။ ယဒိ
ဟိ သော သံဝေဂံ ပဋိလဘိတွာ အရဟတ္တံ ဝါ သစ္ဆိကရေယျ, နိဒ္ဒံ ဝါ ဩက္ကမေယျ, ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝါ မနသိ က
ရောန္တော ဂစ္ဆေယျ, ကုတော တဿ အကုသလစိတ္တသမင်္ဂိတာ, ယေနိဒံ သိက္ခာပဒံ အကုသလစိတ္တံ လောကဝဇ္
ဇန္တိ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ တိစိတ္တန္တိ သိဒ္ဓံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

နာဝါဘိရုဟနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ပရိပါစိတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၉၀. နဝမေ **ပဋိယာဒိတ**န္တိ ဘိက္ခူနံ အတ္ထာယ သမ္ပါဒိတံ။ **ဉာတကာ ဝါ ဟောန္တိ ပဝါရိတာ ဝါ**တိ ဧတ္ထ သ
စေပိ ဘိက္ခုနော အညာတကာ အပ္ပဝါရိတာ စ သိယုံ, ဘိက္ခုနိယာ ဉာတကာ ပဝါရိတာ စေ, ဝဋ္ဋတိ။

၁၉၇. ဟာပဘိက္ခုနီ ပဏ္ဍုပဋ္ဋောအယ ဏ္ဍံ ပည္တံ, တသ္မာ ပဥ္စဘောဇနေယေဝ အာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ **ပဥ္စ ဘောဇနာနိ ဌပေတ္ဝာ သဗ္ဗတ္ထ အနာပတ္တီ**တိ ဏ္ဍံ ပန ဏ္ဍမိနာ သိက္ခာပဒေန အနာပတ္တိဒသ္သနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဝိညတ္တိယာ ဥပ္ပန္နံ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ ဟိ အညတ္ထ ဝုတ္တနယေန ဒုက္ကဋံ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဘိက္ခုနိပရိပာစိတဘာဝေ, ဇာနနံ, ဂိဟိသမာရမ္ဘာဘာဝေ, ဩဒနာဒီနံ အညတရတာ, တဿ အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဏ္ဍမာနိ ပနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

ပရိပာစိတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၉၈. ဒသမေ **ဥပနန္ဒဿ စတုတ္ထသိက္ခာပဒေနာ** တိ အပ္ပဋိစ္ဆန္နေ မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ ရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စာပိ တံ အစေလကဝဂ္ဂေ ပဉ္စမသိက္ခာပဒံ ဟောတိ, ဥပနန္ဒတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ပညတ္တေသု ပန စတုတ္ထဘာဝတော "ဥပနန္ဒဿ စတုတ္ထသိက္ခာပဒေနာ"တိ ဝုတ္တံ။ စတုတ္ထသိက္ခာပဒဿ ဝတ္ထုတော ဏ္ဍမဿ သိက္ခာပဒဿ ဝတ္ထုနော ပဌမံ ဥပ္ပန္နတ္တာ ဏ္ဍံ သိက္ခာပဒံ ပဌမံ ပညတ္တံ။ ဏ္ဍမိနာ စ သိက္ခာပဒေန ကေဝလံ ဘိက္ခုနိယာ ဧဝ ရဟောနိသဇ္ဇာယ အာပတ္တိ ပညတ္တာ, ဥပရိ မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ ရဟောနိသဇ္ဇာယ အာပတ္တိ ဝိသုံ ပညတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ရဟောနိသဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော ဘိက္ခုနိဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၄. ဘောဇနဝဂ္ဂေါ

၁. အာဝသထပိဏ္ဍသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၀၆. ဘောဇနဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ **အဒ္ဓယောဇနံ ဝါ ယောဇနံ ဝါ ဂန္တုံ သက္ကောတီ** တိ ဧတ္ထ ဧတ္တကံ ဂန္တုံ သက္ကောန္တဿပိ တာဝတကံ ဂန္တွာ အလဒ္ဓဘိက္ခဿ ဏ္ဍတော ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဏ္ဍမေဿံယေဝါ**တိ ဏ္ဍမေဿံ ဟာသဏ္ဍာနံယေဝ။ **တတ္ထကာန** န္တိ ဏ္ဍမသိံ ဟာသဏ္ဍေ တတ္ထကာနံ။ **ဧကဒိဝသံ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ** န္တိ ဧကဒိဝသံ သကိံယေဝ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ "ဧကဒိဝသံ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ"န္တိ ဝစနတော ပန ဧကသ္မိံ ဒိဝသေ ပုနပ္ပုနံ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပုန အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဏ္ဍမိနာ ပဌမံ ဘုတ္တဋ္ဌာနေသု ပုန ဧကသ္မိမ္ပိ ဌာနေ ဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။

၂၀၈. **"ဂစ္ဆန္တော ဝါ အာဂစ္ဆန္တော ဝါ** တိ ဏ္ဍံ အဒ္ဓယောဇနဝသေန ဂဟေတဗ္ဗ"န္တိ ဝဒန္တိ။ **အန္တရာမဂ္ဂေ ဂတဋ္ဌာနေ**တိ ဧကသ္သေဝ သန္တကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **"အာဂစ္ဆန္တေပိ ဧသေဝ နယော"** တိ သင်္ခေပေန ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေန္တော **"ဂန္တွာ ပစ္စာဂစ္ဆန္တော"** တိအာဒိမာဟ။ အာပတ္တိဋ္ဌာနေယေဝ ပုန ဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ ဝတ္တဗ္ဗာတိ ဂမနေ အာဂမနေ စ ပဌမံ ဘောဇနံ အဝတ္ဝာ အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကဒိဝသံ ဂတဋ္ဌာနေ စ ဧကဒိဝသန္တိ ပုနပ္ပုနံ ဘောဇနမေဝ ဒဿိတံ, ဂမနဒိဝသေ ပန အာဂမနဒိဝသေ စ "ဂမိဿာမိ အာဂမိဿာမီ"တိ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ သုဒ္ဓစိတ္တေန ပုနပ္ပုနံ ဘုဉ္ဇန္တဿပိ ပုနပ္ပုနံ ဘောဇနေ အနာပတ္တိ။ အညဿတ္ထာယ ဥဒ္ဒိသိတ္ဝာ ပညတ္တံ ဘိက္ခူနော ဂဟေတုမေဝ န ဝဋ္ဋတီတိ အာဟ **"ဘိက္ခူနံယေဝ အတ္ထာယာ"** တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အာဝသထပိဏ္ဍတာ, အဂိလာနတာ, အနုဝသိတ္ဝာ ဘောဇနန္တိ ဏ္ဍမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

အာဝသထပိဏ္ဍသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဂဏဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၀၉. ဒုတိယေ **အဘိမာရေ**တိ အဘိဂန္တွာ ဘဂဝတော မာရဏတ္ထာယ နိယောဇိတေ ဓနုဒ္ဓရေ။ **ဂုဠ္ဟပဋိစ္ဆန္နော**တိ အပာကဋော။ **ပဝိဇ္ဈီ** တိ ဝိဒ္ဓဿေသိ။ နနု **ရာဇာနမ္ပိ မာရာပေသီ** တိ ဝစနတော ဏ္ဍံ သိက္ခာပဒံ အဇာတသတ္တုနော

ကာလေ ပညတ္တတ္တိ သိဒ္ဓံ, ဝေဠု သတိ ပရတော အနုပညတ္တိယံ –

> “တေန ခေါ ပန သမယေန ရညော မာဂဓဿ သေနိယဿ ဗိမ္ဗိသာရဿ ဉာတိသာလောဟိတော အာဇီဝကေသု ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ။ အထ ခေါ သော အာဇီဝကော ယေန ရာဇာ မာဂဓော သေနိယော ဗိမ္ဗိသာရော တေ နုပသင်္ကမိ, ဥပသင်္ကမိတွာ ရာဇာနံ မာဂဓံ သေနိယံ ဗိမ္ဗိသာရံ ဧတဒဝေါစ။ပေ။ ကုက္ကုစ္စာယန္တာ နာဓိဝါ သေန္တိ”တိ –

ဣဒံ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ? သော ကိရ အာဇီဝကော တံ အနံ ဒေန္တော ဗိမ္ဗိသာရကာလတော ပဋ္ဌာယ အဒါသိ, ပစ္ဆာ အ ဇာတသတ္တုကာလေ သိက္ခာပဒပညတ္တိတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခူ ကုက္ကုစ္စာယန္တာ တံ အနံ န ပဋိဂ္ဂဏှိံသု, တသ္မာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ တံ ဝတ္ထု ဒဿိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “အထ ခေါ သော အာဇီဝကော ဘိက္ခူနံ သန္တိကေ ဒူတံ ပာဟေ သီ”တိ ဣဒဉ္စ တတော ပဘုတိ သော အာဇီဝကော အန္တရန္တရာ ဘိက္ခူ နိမန္တေတွာ အနံ ဒေန္တော အဇာတသတ္တု ကာလေ သိက္ခာပဒေ ပညတ္တေ ယံ ဘိက္ခူနံ သန္တိကေ ဒူတံ ပာဟေသိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၂၁၅. အညမညဝိသိဋ္ဌတ္တာ ဝိသဒိသံ ရဇ္ဇံ ဝိရဇ္ဇံ, တတော အာဂတာ, တတ္ထ တ ဇာတာ, ဘဝတိ တ ဝေရဇ္ဇာ, တေ ဧဝ **ဝေရဇ္ဇကာ**။ တေ ပန ယသ္မာ ဂေါတ္တစရဏာဒိဝိဘာဂေန နာနပ္ပကာရာ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **“နာနာဝေရဇ္ဇကေ”**တိ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန **နာနာဝိဓေဟိ အညရဇ္ဇေဟိ အာဂတေ** တိ ရဇ္ဇာနံယေဝ ဝသေန နာနပ္ပကာရတာ ဝုတ္တာ။

၂၁၇-၂၁၈. ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ ဝိညတ္တိံ ကတွာ ဘုဉ္ဇနဝတ္ထုသ္မိံ ပညတ္တတ္တာ ဝိညတ္တိတော ဂဏ ဘောဇနံ ဝတ္ထုဝသေနေဝ ပာကဋန္တိ တံ အဝတွာ “ဂဏဘောဇနံ နာမ ယတ္ထ။ပေ။ နိမန္တိတာ ဘုဉ္ဇန္တီ”တိ နိမန္တနဝ သေနေဝ ပဒဘာဇနေ ဂဏဘောဇနံ ဝုတ္တံ။ “ကိဉ္စိ ပန သိက္ခာပဒံ ဝတ္ထုအနနုရူပမ္ပိ သိယာတိ ပဒဘာဇနေ ဝုတ္တနယေန နိ မန္တနဝသေနေဝ ဂဏဘောဇနံ ဟောတီတိ ကေသဉ္စိ အာသင်္ကာ ဘဝေယျာ”တိ တံနိဝတ္တနတ္ထံ **“တံ ပနေတံ ဂဏ ဘောဇနံ ဒွီဟာကာရေဟိ ပသဝတီ”**တိ ဝုတ္တံ။ **ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ နာမံ ဂဟေတွာ** တိ ဧတ္ထ “ဘောဇနံ ဂဏှထာ တိ ဝုတ္တေပိ ဂဏဘောဇနံ ဟောတိယေဝ”တိ ဝဒန္တိ။ “ဟေဋ္ဌာ အဒ္ဓါနဂမနဝတ္ထုသ္မိံ နာဝါဘိရုဟနဝတ္ထုသ္မိဉ္စ ‘ဣဓေဝ, ဘန္တေ, ဘုဉ္ဇထာ’တိ ဝုတ္တေ ယသ္မာ ကုက္ကုစ္စာယန္တာ န ပဋိဂ္ဂဏှိံသု, တသ္မာ ‘ဘုဉ္ဇထာ’တိ ဝုတ္ တေပိ ဂဏဘောဇနံ န ဟောတိယေဝ”တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ “ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ နာမံ ဂဟေတွာ နိမန္တေ တီ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ပန “ဩဒနံ ဘုဉ္ဇထာ”တိ တ “ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇထာ”တိ တ ဘောဇနနာမံ ဂဟေတွာဝ ဝုတ္တေ ဂဏ ဘောဇနံ ဟောတိ, န အညထာ။ “ဣဓေဝ, ဘန္တေ, ဘုဉ္ဇထာ”တိ ဧတ္ထာပိ “ဩဒန”န္တိ တ “ဘတ္တ”န္တိ တ ဝတ္ွာ ဝ တေ ဧဝံ နိမန္တေသုန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဂဏဝသေန တ နိမန္တိတတ္တာ တေ ဘိက္ခူ အပကတညုတာယ ကုက္ကုစ္စာယ န္တာ န ပဋိဂ္ဂဏှိံသူတိ အယံ အမှာကံ ခန္တိ, ဝီမံသိတွာ ယုတ္တတရံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ကေနတော ဂဏှာဟန္တိ တိ ဧတ္ထ အညမညဿ ဒွတဒသဟတ္ထံ အမုဉ္စိတွာ ဌိတာ ကေနတော ဂဏှာဟန္တိ နာမာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ “အမှာကံ စတုန္နမ္ပိ ဘတ္တံ ဒေဟီ”တိ တ ဝိညာပေယျု”န္တိ ဝစနတော ဟေဋ္ဌာ “တွံ ကေဿ ဘိက္ခု နော ဘတ္တံ ဒေဟိ, တွံ ဒွိန္နန္တိ ဧဝံ ဝိညာပေတွာ”တိ ဝစနတော စ အတ္တနော အတ္ထာယ အညေဟိ ဝိညတ္တမ္ပိ သာဒိယန္တဿ ဂဏဘောဇနံ ဟောတိယေဝတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဧဝံ ဝိညတ္တိတော ပသဝတီ** တိ ဧတ္ထ ဝိညတ္တိယာ သတိ ဂ ဏှာဟန္တဿ ကေနတော ဟုတွာ ဂဟဏေ ဣမိနာ သိက္ခာပဒေန အာပတ္တိ, ဝိသုံ ဂဟဏေ ပဏီတဘောဇနသူပောဒနဝိည တ္တီဟိ အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝိစာရေတီတိ ပဉ္စခဏ္ဍာဒိဝသေန သံဝိဒဟတိ။ **ဃဋ္ဋေတီ** တိ အနုတတံ ဆိန္ဒိတွာ ဟတ္ထေန ဒဏ္ဍကေန တ ဃဋ္ဋေ ဋ္ဋေတိ။ **သုတ္တံ ကရောတီ** တိ သုတ္တံ ဝဋ္ဋေတိ။ **ဝလေတီ**တိ ဒဏ္ဍကေ တ ဟတ္ထေ တ အာဝဋ္ဋေတိ။ “အဘိနဝဿေဝ စီဝရဿ ကရဏံ ဣဓ စီဝရကမ္မံ နာမ, ပုရာဏစီဝရေ သူစိကမ္မံ နာမ န ဟောတီ”တိ ဝဒန္တိ။ “စတုတ္ထေ အာဂတေ န ယာပေန္တီတိ ဝစနတော သစေ အညော ကောစိ အာဂစ္ဆန္တော နတ္ထိ, စတ္တာရောယေဝ စ တတ္ထ နိသိန္နာ ယာပေတုံ န သက္ကောန္တိ, န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ။

၂၂၀. ဂဏဘောဇနာပတ္တိဇနကနိမန္တနဘာဝတော **“အကပ္ပိယနိမန္တန”**န္တိ ဝုတ္တံ။ **သမ္မဝေသေတွာ** တိ နိသီ ဒာပေတွာ။ **ဂဏော ဘိဇ္ဇတီ** တိ ဂဏော အာပတ္တိံ န အာပဇ္ဇတီတိ အဓိပ္ပာယော။ “ယတ္ထ စတ္တာရော ဘိက္ခူ။ပေ။

ဘုဥ္ဇတိ''တိ ဣမာယ ဟဋ္ဌိယာ သံသန္ဒနတော **''ဣတရေသံ ပန ဂဏပူရကော ဟောတိ''**တိ ဝုတ္တံ။ **အဝိသေသေနာ**တိ ''ဂိလာနော တ စီဝရကာရကော တ''တိ အဝိသေသေတွာ သဗ္ဗသာဓာရဏဝစနေန။ **တသ္မာ** တိ အဝိသေသိတတ္တာ။ **ဘုတ္တ တာ ဂတေသူ**တိ ဧတ္ထ အဂတေသုပိ ဘောဇနကိစ္စေ နိဋ္ဌိတေ ဂဏှဟိတုံ ဝဋ္ဋတိ ။ **တာနိ စ တေဟိ ဧကတော န ဂဟိတာ နီ**တိ ယေဟိ ဘောဇနေဟိ ဝိသင်္ကေတော နတ္ထိ, တာနိ ဘောဇနာနိ တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဧကတော န ဂဟိတာနိ ဧကေန ပစ္ဆာ ဂဟိတတ္တာ။ **မဟာထေရေ**တိ ဘိက္ခူ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဒူတဿ ပုန ပဋိပထံ အာဂန္တွာ ''ဘတ္တံ ဂဏှဟထာ''တိ ဝ စနဘယေန **''ကမဒ္ဒတရေ အဌွတ္တတတ''** တိ ဝုတ္တံ။ **တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာ** တိ အန္တရဝီထိအာဒီသု တတ္ထ တတ္ထ ဌိတာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ။ ဘိက္ခူနံ အတ္တာယ ဃရဒ္ဒတရေ ဌပေတွာ ဒိယျမာနေပိ ဧသေဝ နယော။ **နိဝတ္တထာ တိ ဝုတ္တပဒေ နိဝတ္တိတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ ''နိဝတ္တထာ''တိ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ ပစ္ဆာ ''ဘတ္တံ ဂဏှဟထာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ဝဋ္ဋတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဂဏဘောဇနတာ, သမယာဘာဝေါ, အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဂဏဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ပရမ္ပရဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၂၁. တတိယေ ကုလပဋိပာဋိယာ အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ ကတွာ နိရန္တရံ ဒိယျမာနတ္တာ ''ဘတ္တပဋိပာဋိ အဋ္ဌိတာ ဟောတီ''တိ ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တံ, အန္တရာ အဌွတ္တ နိရန္တရံ ပဝတ္တာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဥပစာရဝသေနာ**တိ တေဟာရ ဝသေန။ န ဟိ သော ဗဒရမတ္တမေဝ ဒေတိ, ဥပစာရဝသေန ပန ဧဝံ ဝဒတိ။ ဗဒရစုဏ္ဏသက္ခရာဒီဟိ ပယောဇိတံ ''ဗဒရသာ ဠဝ''န္တိ ဝုစ္စတိ။

၂၂၆. ဝိကပ္ပနာဝသေနေဝ တံ ဘတ္တံ အသန္တံ နာမ ဟောတီတိ အနုပညတ္တိဝသေန ဝိကပ္ပနံ အဌွပေတွာ ယ ထာပညတ္တံ သိက္ခာပဒမေဝ ဌပိတံ။ **ပရိဝါရေ** ပန ဝိကပ္ပနာယ အနုဇာနနမ္ပိ အနုပညတ္တိသာမာန္တိ ကတွာ ''စတသ္သော အနုပညတ္တိယော''တိ ဝုတ္တံ။ **မဟာပစ္စရိအာဒီသု** ဝုတ္တနယံ ပစ္ဆာ ဝဒန္တော ဟဋ္ဌိယာ သံသန္ဒနတော ပရမ္ပု ခာဝိကပ္ပနမေဝ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ ကေစိ ပန ''တအ အတ္တနော သန္တိကေ ဌပေတွာ ဘဂဝန္တံ အညဿ အဘာဝတော ထေရော သမ္မုခာဝိကပ္ပနံ နာကာသိ, ဘဂဝတာ စ ဝိသုံ သမ္မုခာဝိကပ္ပနာ န ဝုတ္တာ, တထာပိ သမ္မုခာဝိကပ္ပနာပိ ဝဋ္ဋ တီ''တိ ဝဒန္တိ။ တေနေဝ **မာတိကာ**အဌွကထာယမ္ပိ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ပရမ္ပရဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ''ယော ဘိက္ခု ပဉ္စ သု သဟဓမ္မိကေသု အညတရဿ 'မယှံ ဘတ္တပစ္စာသံ တုယှံ ဒမ္မိ'တိ တ 'ဝိကပ္ပေမိ'တိ တ ဧဝံ သမ္မုခာ တ 'ဣတ္ထန္နာမဿ ဒမ္မီ'တိ တ 'ဝိကပ္ပေမိ'တိ တ ဧဝံ ပရမ္မုခာ တ ပဌမနိမန္တနံ အဝိကပ္ပေတွာ ပစ္ဆာ နိမန္တိတကု လေ လဒ္ဓဘိက္ခတော ဧကသိတ္ထမ္ပိ အဇ္ဈောဟရတိ, ဟစိတ္တိယ''န္တိ ဝုတ္တံ။

၂၂၉. ပဉ္စဟိ ဘောဇနေဟိ နိမန္တိတဿ ယေန ယေန ပဌမံ နိမန္တိတော, တဿ တဿ ဘောဇနတော ဥပ္ပဋိပာ ဋိယာ အဝိကပ္ပေတွာ တ ပရဿ ပရဿ ဘောဇနံ **ပရမ္ပရဘောဇန** န္တိ အာဟ **''သစေ ပန မူလနိမန္တနံ ဟေဋ္ဌာ ဟောတိ, ပစ္ဆိမံ ပစ္ဆိမံ ဥပရိ, တံ ဥပရိတော ပဋ္ဌာယ ဘုဥ္ဇန္တဿ အာပတ္တိ''**တိ။ ဟတ္ထံ အန္တော ပဝေသေတွာ တ သဗ္ဗဟေဋ္ဌိမံ ဂဏှဟန္တဿ မဇ္ဈေ ဌိတမ္ပိ အန္တောဟတ္ထဂတံ ဟောတီတိ အာဟ **''ဟတ္ထံ ပန။ပေ။ ယထာ တထာ တ ဘုဥ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ''**တိ။ ခီရဿ ရသဿ စ ဘတ္တေန အမိဿံ ဟုတွာ ဥပရိ ဌိတတ္တာ **''ခီရံ တ ရသံ တ ပိဝတော အနာပတ္တိ''**တိ ဝုတ္တံ။

မဟာဥပာသကောတိ ဂေဟသာမိကော။ **''မဟာအဌွကထာယံ** 'အာပတ္တိ'တိ ဝစနေန **ကုရုန္ဒိယံ** 'ဝဋ္ဋတီ'တိ ဝစနံ ဝိ ရုဒ္ဓံ ဝိယ ဒိဿတိ, ဒွိန္နမ္ပိ အဓိပ္ပာယော **မဟာပစ္စရိယံ** ဝိဘာဝိတော''တိ **မဟာဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **သဗ္ဗေ နိမန္တ တေန္တီ**တိ အကပ္ပိယနိမန္တနေန နိမန္တေန္တိ။ ''ပရမ္ပရဘောဇနံ နာမ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရေန ဘောဇနေန နိမ န္တိတော, တံ ဌပေတွာ အညံ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရံ ဘောဇနံ ဘုဥ္ဇတိ, ဧတံ ပရမ္ပရဘောဇနံ နာမာ''တိ ဝုတ္တ တ္တာ သတိပိ ဘိက္ခာစရိယာယ ပဌမံ လဒ္ဓဘာဝေ ''ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ လဒ္ဓဘတ္တံ ဘုဥ္ဇတိ, အာပတ္တီ''တိ ဝုတ္တံ။ အဝိကပ္ပဝသေန **''ဝစီကမ္မ''**န္တိ ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ပရမ္ပရဘောဇနတာ, သမယာဘာဝေါ, အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ပရမ္ပရဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ကာဏမာတာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၃၀-၂၃၁. စတုတ္ထေ **ကာဏာယ မာတာ**တိ ကာဏာတိ လဒ္ဓနာမာယ အရိကာယ မာတာ။ ကသ္မာ ပနေသာ ကာဏာ နာမ ဇာတာတိ အာဟ **“သာ ကိရဿာ”** တိအာဒိ။ ဣမိဿာ ဒဟရကာလေ မာတာပိတရော သိနေဟဝသေန “အမ္မ ကာဏေ, အမ္မ ကာဏေ”တိ ဝောဟရိံသု, သာ တဒုပာဒာယ ကာဏာ နာမ ဇာတာ, တဿာ စ မာတာ “ကာဏမာတာ”တိ ပာကဋာ အဟောသီတိ ဧဝမေတ္ထ ကာရဏံ ဝဒန္တိ။ **ပဋိယာလောက**န္တိ ပစ္ဆိမံ ဒိသံ, ပစ္စာဒိစ္စန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၃၃. **ပူဝဂဏနာယ ပာစိတ္တိယ** န္တိ မုခဝဋ္ဋိယာ ဟေဋ္ဌိမလေခတော ဥပရိဋ္ဌိတပူဝဂဏနာယ ပာစိတ္တိယံ။ “ဒ္ဝတ္တိပတ္တပူရာ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ”တိ ဟိ ဝစနတော မုခဝဋ္ဋိယာ ဟေဋ္ဌိမလေခံ အနတိက္ကန္တေ ဒ္ဝေ ဝါ တယော ဝါ ပတ္တပူရေ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၃၅. **အဋ္ဌကထာသု ပန။ပေ။ ဝုတ္တ** န္တိ ဣဒံ အဋ္ဌကထာသု တထာ အာဂတဘာဝမတ္တဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တံ, န ပန တသ္သ တဒဿ ပတိဋ္ဌာပနတ္ထံ။ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တဥပ္ပတိ ဟဋ္ဌိယာ န သမေတိ။ တတုတ္တရိဂဟဏေ အနာပတ္တိဒဿနတ္ထဥပ္ပတိ “ဉာတကာနံ ပဝါရိတာန”န္တိ ဝုတ္တံ။ အညထာ “အနာပတ္တိ ဒ္ဝတ္တိပတ္တပူရေ ပဋိဂ္ဂဏှာတီ”တိ ဣမိနာဝ ပမာဏယုတ္တဂ္ဂဟဏေ အနာပတ္တိသိဒ္ဓိတော “ဉာတကာနံ ပဝါရိတာန”န္တိ ဝိသုံ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ယဒိ ဧဝံ “တံ ဟဋ္ဌိယာ န သမေတီ”တိ ကသ္မာ န ဝုတ္တန္တိ? ဟေဋ္ဌာ တတုတ္တရိသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေနေဝ သက္ကာ ဝိညာတုန္တိ န ဝုတ္တံ။ ဝုတ္တဥပ္ပတိ တတ္ထ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၂၆) “အဋ္ဌကထာသု ပန ဉာတကပဝါရိတဋ္ဌာနေ ပကတိယာဝ ဗဟုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, အစ္ဆိန္နကာရဏာ ပမာဏမေဝ ဝဋ္ဋတီတိ ဝုတ္တံ, တံ ပာဠိယာ န သမေတီ”တိ။ “အပာထေယျာဒိအတ္ထာယ ပဋိယာဒိတ”န္တိ သညာယ ဂဏှတောပိ အာပတ္တိယေဝ အစိတ္တကတ္တာ သိက္ခာပဒဿ။ အတ္တနောယေဝ ဂဟဏတ္ထံ “ဣမဿ ဟတ္ထေ ဒေဟီ”တိ ဝစနေနပိ အာပဇ္ဇနတော **“ဝစီကမ္မ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ ။ ဝုတ္တလက္ခဏပူဝမန္ထတာ, အသေသကတာ, အပဋိပ္ပဿဒ္ဓဂမနတာ, န ဉာတကာဒိတာ, အတိရေကပဋိဂ္ဂဟဏန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

ကာဏမာတာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပဌမပဝါရဏာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၃၆. ပဉ္စမေ **ဘုတ္တာဝီ** တိ ဘုတ္တာဝိနော ဘုတ္တဝန္တော, ကတဘတ္တကိစ္စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပဝါရိတာ**တိ ဧတ္ထ စတူသု ပဝါရဏာသု ယာဝဒတ္ထပဝါရဏာ ပဋိက္ခေပပဝါရဏာ စ လဗ္ဘတီတိ အာဟ **“ဗြာဟ္မဏေန။ပေ။ ပဋိက္ခေပပဝါရဏာယ ပဝါရိတာ”**တိ။ စတဿော ဟိ ပဝါရဏာ ဝဿံဝုတ္ထပဝါရဏာ, ပစ္စယပဝါရဏာ , ပဋိက္ခေပပဝါရဏာ, ယာဝဒတ္ထပဝါရဏာတိ။ တတ္ထ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝဿံဝုတ္ထာနံ ဘိက္ခူနံ တီဟိ ဌာနေဟိ ပဝါရေတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၀၉) အယံ **ဝဿံဝုတ္ထပဝါရဏာ** ။ ပကာရေဟိ ဒိဋ္ဌာဒီဟိ တရေတိ သင်္ဃာဒိကေ ဘဇာပေတိ ဘတ္တေ ကရောတိ တောယာတိ ပဝါရဏာ, အာပတ္တိဝိသောဓနာယ အတ္တဝေဿဂ္ဂကာသအာနံ။ သာ ပန ယသ္မာ ယေဘုယျေန ဝဿံဝုတ္ထေဟိ ကာတဗ္ဗာ ဝုတ္တာ, တသ္မာ “ဝဿံဝုတ္ထပဝါရဏာ”တိ ဝုစ္စတိ။ “ဣစ္ဆာမဟံ, ဘန္တေ, သင်္ဃံ စာတုမာသံ ဘေသဇ္ဇေန ပဝါရေတု”န္တိ (ပါစိ. ၃၀၃) စ, “အညတြ ပုန ပဝါရဏာယ အညတြ နိစ္စပဝါရဏာယာ”တိ (ပါစိ. ၃၀၆) စ အယံ **ပစ္စယပဝါရဏာ** ပဝါရေတိ ပစ္စယေ ဣစ္ဆာပေတိ တောယာတိ ကတ္ဝာ, စီဝရာဒီဟိ ဥပနိမန္တနာယေတံ အဓိဝစနံ။ “ပဝါရိတော နာမ အသနံ ပညာယတိ, ဘောဇနံ ပညာယတိ, ဟတ္ထပာသေ ဌိတော အဘိဟရတိ, ပဋိက္ခေပော ပညာယတိ, ဧသော ပဝါရိတော နာမာ”တိ (ပါစိ. ၂၃၉) အယံ **ပဋိက္ခေပပဝါရဏာ** ။ ဝိပ္ပကတဘောဇနတာဒိပဉ္စင်္ဂသဟိတော ဘောဇနပဋိက္ခေပေနယေဝ ဟေတ္ထ ပကာရယုတ္တာ တရဏာတိ ပဝါရဏာ။ “ပဏီတေန ခာဒနီယေန ဘောဇနီယေန သဟတ္ထာ သန္တပ္ပေသိ သမ္ပဝါရေသီ”တိ (မ. နိ. ၁.၃၆၃) အယံ **ယာဝဒတ္ထပဝါရဏာ** ။ ယာဝဒတ္ထံ ဘောဇနဿ ပဝါရဏာ ယာဝဒတ္ထပဝါရဏာ။

၂၃၇. တိ-ကာရံ အဝတွာ။ပေ။ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဣဒံ ဝတ္တဗ္ဗာကာရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ “တိ-ကာရေ ပန ဝုတ္တေပိ အကတံ နာမ န ဟောတီ”တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။

၂၃၈-၂၃၉. ပဝါရိတောတိ ပဋိက္ခေပိတော။ ယော ဟိ ဘုဉ္ဇန္တော ပရိဝေသကေန ဥပနီတံ ဘောဇနံ အနိစ္ဆန္တော ပဋိက္ခိပတိ, သော တေန ပဝါရိတော ပဋိက္ခေပိတော နာမ ဟောတိ။ ဗျဉ္ဇနံ ပန အနာဒိယိတွာ အတ္ထမတ္တမေဝ ဒဿေတုံ **“ကတပဝါရဏော ကတပဋိက္ခေပော”** တိ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ “အသန”န္တိ ဣမိနာဝ ပဒေန “ဘုတ္တာဝီ”တိ ဣမဿ အတ္ထော ဝုတ္တော, တသ္မာ န တဿ ကိဉ္စိ ပယောဇနံ ဝိသုံ ဥပလဗ္ဘတိ။ ယဒိ ဟိ ဥပလဗ္ဘေယျ, ပဝါရဏာ ဆဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတာ အာပဇ္ဇေယျာတိ မနသိ ကတွာ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတတ္တံယေဝ ဒဿေတုံ **“ဝုတ္တမ္ပိ စေတ”**န္တိ အာဒိနာ ပါဠိံ အာဟရတိ။ ကေစိ ပန “ဟတ္ထပါသေ ဌိတော အဘိဟရတီ”တိ ဣမမေဝ အင်္ဂံ ကတွာ “စတုရင်္ဂသမန္နာဂတာ ပဝါရဏာ”တိပိ ဝဒန္တိ။

အမ္ဗိလပါယာသာဒီသူတိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ခီရပါယာသာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ တတ္ထ အမ္ဗိလပါယာသဂ္ဂဟဏေန တက္ကာဒိအမ္ဗိလသံယုတ္တာ ဃနယာဂု ဝုတ္တာ။ ခီရပါယာသဂ္ဂဟဏေန ခီရသံယုတ္တာ ယာဂု သင်္ဂယှတိ။ **ပဝါရဏံ န ဇနေတီ**တိ အနတိရိတ္တဘောဇနာပတ္တိနိပ္ဖန္နံ ပဋိက္ခေပံ န သာဓေတိ။ ကတောပိ ပဋိက္ခေပော အနတိရိတ္တဘောဇနာပတ္တိနိပ္ဖန္နော န ဟောတီတိ အကတဋ္ဌာနေယေဝ တိဋ္ဌတီတိ အာဟ **“ပဝါရဏံ န ဇနေတီ”**တိ။ **“ယာဂု-သဒ္ဒ**ဿ ပဝါရဏဇနကယာဂုယာပိ သာဓာရဏတ္တာ ‘ယာဂုံ ဂဏှထာ’တိ ဝုတ္တေပိ ပဝါရဏာ ဟောတီတိ ပဝါရဏံ ဇနေတိယေဝါတိ ဝုတ္တ”န္တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ, တံ ပရတော “ဘတ္တမိဿကံ ယာဂုံ အာဟရိတွာ”တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တကာရဏေန န သမေတိ။ ဝုတ္တဉှိ တတ္ထ “ဟေဋ္ဌာ အယာဂုကေ နိမန္တနေ ဥဒကကဉ္ဇိကခီရာဒီဟိ သဒ္ဓိံ မဒ္ဒိတံ ဘတ္တမေဝ သန္ဓာယ ‘ယာဂုံ ဂဏှထာ’တိ ဝုတ္တတ္တာ ပဝါရဏာ ဟောတိ, ‘ဘတ္တမိဿကံ ယာဂုံ အာဟရိတွာ’တိ ဧတ္ထ ပန ဝိသုံ ယာဂုယာ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ပဝါရဏာ န ဟောတီ”တိ။ တသ္မာ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ခီရာဒီဟိ သံမဒ္ဒိတံ ဘတ္တမေဝ သန္ဓာယ “ယာဂုံ ဂဏှထာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ယာဂုယာ စ တတ္ထ အဘာဝတော ပဝါရဏာ ဟောတီတိ ဧဝမေတ္ထ ကာရဏံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧဝဉှိ သတိ ပရတော “ယေနာပုစ္ဆိတော, တဿ အတ္ထိတာယာ”တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တကာရဏေနပိ သံသန္ဒတိ, အညထာ ဂဏ္ဌိပဒေသုယေဝ ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓော အာပဇ္ဇတိ။ အဋ္ဌကထာဝစနေန စ န သမေတိ။ **သစေ။ပေ။ ပညာယတီ**တိ ဣမိနာ ဝုတ္တပ္ပမာဏဿ မစ္ဆမံသခဏ္ဍဿ နှာရုနော ဝါ သဗ္ဘာဝမတ္တံ ဒဿေတိ။ **ဝါဟီ**တိ ပုထုကာဟိ။

သာလိဝီဟိယဝေဟိ ကတသတ္တူတိ ယေဘုယျနယေန ဝုတ္တံ, သတ္တ ဓညာနိ ပန ဘဇ္ဇိတွာ ကတောပိ သတ္တုယေဝ။ တေနေဝါဟ **“ကင်္ဂုဝရက။ပေ။ သတ္တုသင်္ဂဟမေဝ ဂစ္ဆတီ”**တိ။ **သတ္တုမောဒကော**တိ သတ္တုယော ပိဏ္ဍေတွာ ကတော အပက္ကော သတ္တုဂုဠော။ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရဝသေန ဝိပ္ပကတဘောဇနဘာဝဿ ဥပစ္ဆိန္နတ္တာ **“မုခေ သာသပမတ္တမ္ပိ။ပေ။ န ပဝါရေတီ”**တိ ဝုတ္တံ။ **“အကပ္ပိယမံသံ ပဋိက္ခိပတိ, န ပဝါရေတီ”** တိ ဝစနတော သစေ သင်္ဃိကံ လာဘံ အတ္တနော အပါပုဏန္တံ ဇာနိတွာ ဝါ အဇာနိတွာ ဝါ ပဋိက္ခိပတိ, န ပဝါရေတိ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗဿေဝ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ။ အလဇ္ဇိသန္တကံ ပဋိက္ခိပန္တောပိ န ပဝါရေတိ။ **အဝတ္ထုတာယာ**တိ အနတိရိတ္တာပတ္တိသာဓိကာယ ပဝါရဏာယ အဝတ္ထုဘာဝတော။ ဧတေန ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗဿေဝ ပဋိက္ခိတ္တဘာဝံ ဒီပေတိ ။ ယဉှိ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ ဟောတိ, တဿ ပဋိက္ခေပေါ အာပတ္တိအင်္ဂံ န ဟောတီတိ တံ “ပဝါရဏာယ အဝတ္ထု”တိ ဝုစ္စတိ။

ဥပနာမေတီတိ ဣမိနာ ကာယာဘိဟာရံ ဒဿေတိ။ ဟတ္ထပါသတော ဗဟိ ဌိတဿ သတိပိ ဒါတုကာမာဘိဟာရေ ပဋိက္ခိပန္တဿ ဒူရဘာဝေနေဝ ပဝါရဏာယ အဘာဝတော ထေရဿပိ ဒူရဘာဝမတ္တံ ဂဟေတွာ ပဝါရဏာယ အဘာဝံ ဒဿေန္တော **“ထေရဿ ဒူရဘာဝတော”** တိ အာဟ, န ပန ထေရဿ အဘိဟာရသဗ္ဘာဝတော။ သစေပိ ဂဟေတွာ ဂတော ဟတ္ထပါသေ ဌိတော ဟောတိ, ကိဉ္စိ ပန အဝတွာ အာဓာရကဋ္ဌာနေ ဌိတတ္တာ အဘိဟာရော နာမ န ဟောတီတိ **“ဒူတဿ စ အနဘိဟရဏတော”** တိ ဝုတ္တံ။ “ဂဟေတွာ ဂတေန ‘ဘတ္တံ ဂဏှထာ’တိ ဝုတ္တေ အဘိဟာရော နာမ ဟောတီတိ **‘သစေ ပန ဂဟေတွာ အာဂတော ဘိက္ခု။ပေ။ ပဝါရဏာ ဟောတီ’**တိ ဝုတ္တ”န္တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန “ပတ္တံ ကိဉ္စိ ဥပနာမေတွာ ‘ဣမံ ဘတ္တံ ဂဏှထာ’တိ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗ”န္တိ ဝဒန္တိ, တံ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ ဝါစာဘိဟာရဿ ဣဓ အနဓိပ္ပေတတ္တာ။

ပရိဝေသနာယာတိ ဘတ္တဂ္ဂေ။ **အဘိဟဋ္ဌုံ ပဝါရေတီ**တိ ပရိဝေသကေနေဝ အဘိဟဋ္ဌုံ ပဝါရေတိ။ **တတော အတိရိတ္တကာမတာယ ဂဏှာဟိ ပဋိက္ခိပန္တဿ ပဝါရဏာ ဟောတီ**တိ ဧတ္ထ အဂဏှာဟိတ္တမ္ပိ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ ဟောတိယေဝ။ ကသ္မာ? အတိရိတ္တကာမတာယ အဘိဟဋ္ဌတ္တာ။ ''တသ္မာ သာ အဘိဟဋ္ဌုံ ပဝါရေတီ''တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ တေနေဝ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ''အတိရိတ္တကာမာဘိဟာရေ သတိ ကေဝလံ 'ဒဿာမီ'တိ ဂဟဏမေဝ အဘိဟာရော နာမ န ဟောတိ, 'ဒဿာမီ'တိ ဂဏှာဟိတ္တေပိ အဂဏှာဟိတ္တေပိ အတိရိတ္တကာမာဘိဟာရောဝ အဘိဟာရော နာမ ဟောတိ, တသ္မာ ဂဟဏသမယေ ဝါ အဂ္ဂဟဏသမယေ ဝါ တံ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ ဟောတီ''တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒါနိ အသတိ တသ္မိံ အတိရိတ္တကာမာဘိဟာရေ ဂဟဏသမယေပိ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ န ဟောတီတိ ဒဿေတုံ **''သစေ ပနာ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

''ရသံ ဂဏှာဟာထာ''တိ အပဝါရဏဇနကဿ နာမံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တတ္တာ **''တံ သုတွာ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ နတ္ထီ''**တိ ဝုတ္တံ။ **မစ္ဆရသံ မံသရသ**န္တိ ဧတ္ထ ပန န ကေဝလံ မစ္ဆဿ ရသံ မစ္ဆရသမိစ္စေဝ ဝိညာယတိ, အထခေါ မစ္ဆော စ မစ္ဆရသဉ္စ မစ္ဆရသန္တိ ဧဝံ ပဝါရဏဇနကသာဓာရဏနာမဝသေနပိ ဝိညာယမာနတ္တာ တံ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာဝ ဟောတိ။ ပရတော **မစ္ဆသူပ**န္တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **''ဣဒံ ဂဏှာဟာထာ''တိ ဝုတ္တေပီ**တိ ဧတ္ထ ဧဝံ အဝတွာပိ ပဝါရဏပဟောနကံ ယံကိဉ္စိ အဘိဟဋ္ဌံ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ ဟောတိယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ကရမ္ဗကော**တိ မိဿကာဓိဝစနမေတံ။ ယဉ္ဟိ အညေနညေန မိဿေတွာ ကရောန္တိ, သော ''ကရမ္ဗကော''တိ ဝုစ္စတိ။ သော သစေပိ မံသေန မိဿေတွာ ကတော ဟောတိ, ''ကရမ္ဗကံ ဂဏှာဟာထာ''တိ အပဝါရဏာရဟဿ နာမေန ဝုတ္တတ္တာ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ န ဟောတိ။ ''မံသကရမ္ဗကံ ဂဏှာဟာထာ''တိ ဝုတ္တေ ပန မံသမိဿကံ ဂဏှာဟာထာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, တသ္မာ ပဝါရဏာဝ ဟောတိ။

''ဥဒ္ဒိဿကတ''န္တိ မညမာနောတိ ဧတ္ထ ''ဝတ္ထုနော ကပ္ပိယတ္တာ အကပ္ပိယသညာယ ပဋိက္ခိပတောပိ အစိတ္တကတ္တာ ဣမဿ သိက္ခာပဒဿ ပဝါရဏာ ဟောတီ''တိ ဝဒန္တိ။ ''ဟေဋ္ဌာ အယာဂုကေ နိမန္တနေ ဥဒကကဉ္ဇိကခီရာဒီဟိ သဒ္ဓိံ မဒ္ဒိတံ ဘတ္တမေဝ သန္ဒာယ 'ယာဂုံ ဂဏှာဟာထာ'တိ ဝုတ္တတ္တာ ပဝါရဏာ ဟောတိ, 'ဘတ္တမိဿကံ ယာဂုံ အာဟရိတွာ'တိ ဧတ္ထ ပန ဝိသုံ ယာဂုယာ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ ပဝါရဏာ န ဟောတီ''တိ ဝဒန္တိ။ **အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော**တိ ''ယေနာပုစ္ဆိတော''တိအာဒိနာ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ သန္ဒာယ ဝဒတိ။ **ကာရဏံ ပနေတ္ထ ဒုဒ္ဒသ**န္တိ ဧတ္ထ ကေ ဓိ တာဝ ဝဒန္တိ ''ယသ္မာ ယာဂုမိဿကံ နာမ ဘတ္တမေဝ န ဟောတိ, ခီရာဒိကမ္ပိ ဟောတိယေဝ, တသ္မာ ကရမ္ဗကေ ဝိယ ပဝါရဏာယ န ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဧဝဉ္စ သတိ ယာဂု ဗဟုတရာ ဝါ ဟောတိ သမသမာ ဝါ, န ပဝါရေတိ။ 'ယာဂု မန္ဒာ, ဘတ္တံ ဗဟုတရံ, ပဝါရေတီ'တိ ဧတ္ထ ကာရဏံ ဒုဒ္ဒသ''န္တိ။ ကေစိ ပန ဝဒန္တိ ''ယာဂုမိဿကံ နာမ ဘတ္တံ, တသ္မာ တံ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာယ ဧဝ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဧဝဉ္စ သတိ 'ဣမေ ပဝါရဏာ ဟောတိ န ဟောတီ'တိ ဧတ္ထ ကာရဏံ ဒုဒ္ဒသ''န္တိ။

ယထာ စေတ္ထ ကာရဏံ ဒုဒ္ဒသံ, ဧဝံ ပရတော ''မိဿကံ ဂဏှာဟာထာ''တိ ဧတ္ထာပိ ကာရဏံ ဒုဒ္ဒသမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ န ဟိ ပဝါရဏပ္ပဟောနကဿ အပ္ပဗဟုဘာဝေ ပဝါရဏာယ ဘာဝါဘာဝဝိနိမိတ္တံ, ကိဉ္စရဟိ ပဝါရဏဇနကဿ နာမဂ္ဂဟဏမေဝေတ္ထ ပမာဏံ, တသ္မာ ''ဣဒဉ္စ ကရမ္ဗကေန န သမာနေတဗ္ဗ''န္တိအာဒိနာ ယမ္ပိ ကာရဏံ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တေန သံသန္ဒိယမာနံ န သမေတိ။ ယဒိ ဟိ ''မိဿက''န္တိ ဘတ္တမိဿကေယေဝ ရုဠှံ သိယာ, ဧဝံ သတိ ယထာ ''ဘတ္တမိဿကံ ဂဏှာဟာထာ''တိ ဝုတ္တေ ဘတ္တံ ဗဟုတရံ ဝါ သမံ ဝါ အပ္ပတရံ ဝါ ဟောတိ, ပဝါရေတိယေဝ, ဧဝံ ''မိဿကံ ဂဏှာဟာထာ''တိ ဝုတ္တေပိ အပ္ပတရေပိ ဘတ္တေ ပဝါရဏာယ ဘဝိတဗ္ဗံ **မိဿက**န္တိ ဘတ္တမိဿကေယေဝ ရုဠှတ္တာ။ တထာ ဟိ ''မိဿကန္တိ ဘတ္တမိဿကေယေဝ ရုဠှတောဟာရတ္တာ ဣဒံ ပန 'ဘတ္တမိဿကမေဝ'တိ ဝုတ္တ''န္တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ အထ ''မိဿက''န္တိ ဘတ္တမိဿကေ ရုဠှံ န ဟောတိ, မိဿကဘတ္တံ ပန သန္ဒာယ ''မိဿကံ ဂဏှာဟာထာ''တိ ဝုတ္တန္တိ။ ဧဝမ္ပိ ယထာ အယာဂုကေ နိမန္တနေ ခီရာဒီဟိ သဒ္ဓိံ မဒ္ဒိတံ ဘတ္တမေဝ သန္ဒာယ ''ယာဂုံ ဂဏှာဟာထာ''တိ ဝုတ္တေ ပဝါရဏာ ဟောတိ, ဧဝမိဓာပိ မိဿကဘတ္တမေဝ သန္ဒာယ ''မိဿကံ ဂဏှာဟာထာ''တိ ဝုတ္တေ ဘတ္တံ အပ္ပံ ဝါ ဟောတု ဗဟု ဝါ, ပဝါရဏာ ဧဝ သိယာ။ တသ္မာ ''မိဿက''န္တိ ဘတ္တမိဿကေ ရုဠှံ ဝါ ဟောတု သန္ဒာယဘာသိတံ ဝါ, ဥဘယတ္ထာပိ ပုဗ္ဗေနာပရံ န သမေတီတိ ကိမေတ္ထ ကာရဏစိန္တာယ, ဣဒ္ဒိသေသု ပန ဌာနေသု အဋ္ဌကထာပမာဏေနေဝ ဂန္တဗ္ဗန္တိ အယံ အမှာကံ ခန္တိ။

“ဝိသုံ ကတ္ဝတ ဒေတီတိ ဘတ္တဿ ဥပရိ ဌိတံ ရသာဒိံ ဝိသုံ ဂဟေတ္ဝာ ဒေတီ”တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **ကေနစိ** ပန “ယထာ ဘတ္တသိတ္ထံ န ပတတိ, တထာ ကဋ္ဆုံ ဟတ္ထေန ပီဠေတွာ ပရိဿာဝေတွာ ဒေတီ”တိ ဝုတ္တံ။ တထာပိ ကာရဏံ န ဒိဿတိ။ ယထာ ဟိ ဘတ္တမိဿကံ ယာဂုံ အာဟရိတွာ “ယာဂုံ ဂဏှထာ”တိ ဝတွာ ယာဂုမိဿကံ ဘတ္တမ္ပိ ဒေန္တံ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ န ဟောတိ, ဧဝမိဓာပိ ဗဟုခီရရသာဒီသု ဘတ္တေသု “ခီရံ ဂဏှထာ”တိအာဒိနိ ဝတွာ ခီရာဒိနိ တ ဒေတု ခီရာဒိမိဿကဘတ္တံ တ, ဥဘယထာပိ ပဝါရဏာယ န ဘဝိတဗ္ဗံ, တသ္မာ “ဝိသုံ ကတ္ဝာ ဒေတီ”တိ တေနာကာရေန ဒေန္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ပန ဘတ္တမိဿကံ ကတွာ ဒိယ္ယမာနံ ပဋိက္ခိပတော ပဝါရဏာ ဟောတီတိ ဒဿနတ္ထန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယဒိ ပန ဘတ္တမိဿကံ ကတွာ ဒိယ္ယမာနေ ပဝါရဏာ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယေန အဋ္ဌကထာယံ “ဝိသုံ ကတ္ဝာ ဒေတီ”တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ သတိ အဋ္ဌကထာယေဝေတ္ထ ပမာဏန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ, န ပန ကာရဏန္တရံ ဂဝေသိတဗ္ဗံ။

သစေ ဥက္ကုဋ္ဌိကံ နိသိန္နော ဟဒေ အမုဉ္စိတွာဝ ဘူမိယံ နိသီဒတိ, ဣရိယာပထံ ဝိကောပေန္တော နာမ ဟောတီတိ ဥက္ကုဋ္ဌိကာသနံ အဝိကောပေတွာဝ သုခေန နိသီဒိတုံ **“တဿ ပန ဟေဋ္ဌာ။ပေ။ နိသီဒနကံ ဒါတဗ္ဗ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ **“အာသနံ အစာလေတွာ**တိ ပီဌေ ဖုဋ္ဌောကာသတော အာနိသဒမံသံ အမောစေတွာ, အနုဋ္ဌဟိတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, အဒိန္နာဒါနေ ဝိယ ဌာနာစာဝနံ န ဂဟေတဗ္ဗ”န္တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။

အကပ္ပိယကတန္တိ ဧတ္ထ အကပ္ပိယကတဉ္စေဝ အနတိရိတ္တဘာဝတော ကပ္ပိယံ အကာရာပေတွာ တသ္မိံ ပတ္တေ ပက္ခိတ္တမူလဖလာဒိယေဝ အတိရိတ္တံ န ဟောတိ, သေသံ ပန ပတ္တပရိယာပန္နံ အတိရိတ္တမေဝ ဟောတိ, ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တံ ပန မူလဖလာဒိံ ပရိဘုဉ္ဇိတုကာမေန တတော နီဟရိတွာ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတွာ အညသ္မိံ ဘာဇနေ ဌပေတွာ အတိရိတ္တံ ကာရာပေတွာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။

သော ပုန ကာတုံ န လဘတီတိ တသ္မိံယေဝ ဘာဇနေ ကရိယမာနံ ပဌမံ ကတေန သဒ္ဓိံ ကတံ ဟောတီတိ ပုန သောယေဝ ကာတုံ န လဘတိ, အညော လဘတိ။ အညသ္မိံ ပန ဘာဇနေ တေန တ အညေန တ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တေနာဟ **“ယေန အကတံ, တေန ကာတဗ္ဗံ။ ယဉ္စ အကတံ, တံ ကာတဗ္ဗ”** န္တိ။ **တေနပီ**တိ ဧတ္ထ ပိ-သဒ္ဒော န ကေဝလံ အညေန တတိ ဣမမတ္ထံ ဒီပေတိ။ **ဧဝံ ကတန္တိ** အညသ္မိံ ဘာဇနေ ကတံ။ **ပေသေတွာ**တိ အနုပသမ္ပန္နဿ ဟတ္ထေ ပေသေတွာ။ ဣမဿ ဝိနယကမ္မဘာဝတော **“အနုပသမ္ပန္နဿ ဟတ္ထေ ဌိတံ န ကာရေတဗ္ဗ”** န္တိ ဝုတ္တံ။

သစေ ပန အာမိသသံသဋ္ဌာနီ တိ ဧတ္ထ သစေ မုခဂတေနပိ အနတိရိတ္တေန အာမိသေန သံသဋ္ဌာနိ ဟောန္တိ, ပာစိတ္တိယမေဝာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တသ္မာ ပဝါရိတေန ဘောဇနံ အတိရိတ္တံ ကာရာပေတွာ ဘုဉ္ဇန္တေနပိ ယထာ အကတေန မိဿံ န ဟောတိ, ဧဝံ မုခဉ္စ ဟတ္ထဉ္စ သုဒ္ဓံ ကတွာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ကိဉ္စာပိ အပ္ပဝါရိတဿ ပုရေဘတ္တံ ယာမကာလိကာဒီနိ အာဟာရတ္ထာယ ပရိဘုဉ္ဇတောပိ အနာပတ္တိ, ပဝါရိတဿ ပန ပဝါရဏမူလကံ ဒုက္ကဋံ ဟောတိယေဝါတိ “ယာမကာလိကံ။ပေ။ အဇ္ဈောဟာရေ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တံ။

၂၄၁. ကာယေန ဘုဉ္ဇနတော တစာယ အာဏာပေတွာ အတိရိတ္တံ အကာရာပနတော စ အာပဇ္ဇတီတိ **“ကာယတော စ”**တိ ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ပဝါရိတဘာဝေ, အာမိသဿ အနတိရိတ္တတာ, ကာလေ အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ပဌမပဝါရဏာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဒုတိယပဝါရဏာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၄၃. ဆဋ္ဌေ **သာဓာရဏမေဝ**တိ “ဟန္ဒ ဘိက္ခု ခါဒ တ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တပဝါရဏာယ သာဓာရဏံ။ “ဘုတ္တသ္မိံ ပာစိတ္တိယ”န္တိ မာတိကာယံ ဝုတ္တတ္တာ ဘောဇနပရိယောသာနေ အာပတ္တိ, န အဇ္ဈောဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ။ **အဘိဟဋ္ဌုံ ပဝါရေတိ, အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿာ** တိ ဣဒဉ္စ ဘောဇနပရိယောသာနံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ပဝါရိတတာ, ပဝါရိတသညိတာ, အာသာဒနာပေက္ခတာ, အနတိရိတ္တေန အဘိဟဋ္ဌုံ ပဝါရဏာ, ဘောဇနပရိယောသာနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

ဒုတိယပတရဏာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၄၇. သတ္တမေ **အဂ္ဂသမဇ္ဇော** တိ ဥတ္တမံ နစ္စံ။ တံ ကိရ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ ဌတ္ွာ ဧကံ ဒေဝတံ ဥဒ္ဒိဿ က ရောန္တိ။ နဋ္ဋာနံ နာဋ္ဋကာနိ **နဋ္ဋနာဋ္ဋကာနိ,** သီတာဟရဏာဒီနိ။ **အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ** တိ ဥိနုဝိသတိဝဿသိက္ခာပဒေ အပညတ္တေ။ **အဒံသူ**တိ ''ဝိဟာရံ နေတွ္ာ ခာဒိဿထာ''တိ အဒံသု။

၂၄၈-၂၄၉. မူလကမူလာဒီနိ ဥပဒေသတောယေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ န ဟိ တာနိ ပရိယာယန္တရေန ဝုစ္စမာနာနိပိ သက္ကာ ဝိညာတုံ။ ပရိယာယန္တရေပိ ဟိ ဝုစ္စမာနေ တံ တံ နာမံ အဇာနန္တာနံ သမ္မောဟောယေဝ သိယာ, တသ္မာ တတ္ထ န ကိဉ္စိ ဝက္ခာမ။ **ခာဒနီယတ္ထံ** န္တိ ခာဒနီယေန ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ။ **နေဝ ဖရန္တိ** တိ န နိပ္ဖာဒေန္တိ။ **တေသု တေသု ဇနပ ဒေသူ**တိ ဧတ္ထ ''ဧကသ္မိံ ဇနပဒေ အာဟာရကိစ္စံ သာဓေန္တံ သေသဇနပဒေသုပိ န ကပ္ပတိ''တိ ဝဒန္တိ။ **ရုက္ခဝလ္လိ အာဒီနန္တိ** ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ သမ္ပိဏ္ဍေတွ္ာ ဝုတ္တံ။ **အန္တောပထဝိဂတော** တိ သာလကလျာဏိခန္ဓံ သန္ဓာယ ဝု တ္တံ။ **သဗ္ဗကပ္ပိယာနီ**တိ မူလခန္ဓတစပတ္တာဒိဝသေန သဗ္ဗသော ကပ္ပိယာနိ။ တေသမ္ပိ နာမဝသေန န သက္ကာ ပရိယန္တံ ဒ ဿေတုန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ အစ္ဆိတာဒီနံ အပရိပက္ကာနေဝ ဖလာနိ ယာဝဇီဝိကာနီတိ ဒဿေတုံ **''အပရိပက္ကာနီ''** တိ ဝု တ္တံ။

ဟရီတကာဒီနံ အဋ္ဌီနီ တိ ဧတ္ထ မိဉ္ဇံ ပဋိစ္ဆာဒေတွ္ာ ဌိတကပာလာနိ ယာဝဇီဝိကာနီတိ အာစရိယာ။ မိဉ္ဇမ္ပိ ယာဝ ဇီဝိကန္တိ ဧကေ။ **ဟိင္ဂု** တိ ဟိင္ဂုရုက္ခတော ပဂ္ဃရိတနိယ္ယာသော။ ဟိင္ဂုဇတုအာဒယောပိ ဟိင္ဂုဝိကတိယော ဧဝ။ တတ္ ထ **ဟိင္ဂုဇတု** နာမ ဟိင္ဂုရုက္ခဿ ဒဏ္ဍပတ္တာနိ ပစိတွ္ာ ကတနိယ္ယာသော, **ဟိင္ဂုသိပာဋိကံ** နာမ ဟိင္ဂုပတ္တာနိ ပစိတွ္ ာ ကတနိယ္ယာသော။ ''အညေန မိဿေတွ္ာ ကတော''တိပိ ဝဒန္တိ။ **တကန္တိ** အဂ္ဂကောဋိယာ နိက္ခန္တသိလေ သော။ **တကပတ္တိ** န္တိ ပတ္တတော နိက္ခန္တသိလေသော။ **တကပဏ္ဏိ** န္တိ ပလာသေ ဘဇ္ဇိတွ္ာ ကတသိလေသော။ ''ဒဏ္ဍတော နိက္ခန္တသိလေသော တိပိ ဝဒန္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဝိကာလတာ, ယာဝကာလိကတာ, အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. သန္နိဓိကာရကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၅၂-၃. အဋ္ဌမေ **တာဒိသန္တိ** အသုပဗ္ဗဋ္ဌနံ။ **ယံကိဉ္စိ ယာဝကာလိကံ ဝါ ယာမကာလိကံ ဝါ** တိ ဧတ္ထ ''ယာ မကာလိက''န္တိ ဣမိနာ န ကေဝလံ ယာဝကာလိကေ ဝေ သန္နိဓိပစ္စယာ ဟစိတ္တိယံ, အထ ခေါ ယာမကာလိကေပီတိ ဒသ္ သေတိ။ နနု စ ယာမကာလိကံ နေဝ ခာဒနီယေသု အန္တောဂဓံ, န ဘောဇနီယေသု။ တေနေဝ ပဒဘာဇနီယေ ''ခာဒနီယံ နာမ ပဉ္စ ဘောဇနာနိ ယာမကာလိကံ သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိကံ ဌပေတွ္ာ အဝသေသံ ခာဒနီယံ နာမ။ ဘောဇနီယံ နာမ ပဉ္စ ဘောဇနာနီ''တိ ဝုတ္တံ, ''ယော ပန ဘိက္ခု သန္နိဓိကာရကံ ခာဒနီယံ ဝါ ဘောဇနီယံ ဝါ ခာဒေယျ ဝါ ဘုဉ္ဇေယျ ဝါ, ပါစိတ္တိယ''န္တိ စ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ယာမကာလိကေ ပာစိတ္တိယေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ကထံ ဝိညာယတီတိ? ဝုစ္စတေ – ပဒဘာဇနေ **ခာဒနီယ**-သဒ္ဒဿ အတ္ထဒဿနတ္ထံ ''ယာမကာလိကံ ဌပေတွ္ာ''တိ ဝုတ္တံ, န ပန သန္နိဓိပစ္စယာ အနာပတ္တိဒဿနတ္ထံ။ ခာဒိတဗ္ဗဉှိ ယံကိဉ္စိ ခာဒနီယန္တိ အဓိပ္ပေတံ, န စ ယာမကာလိကေသု ကိဉ္စိ ခာဒိတဗ္ဗံ အ တ္ထိ ဟာတဗ္ဗဘာဝတော။ တသ္မာ ကိဉ္စာပိ ယာမကာလိကံ ခာဒနီယဘောဇနီယေဟိ န သင်္ဂဟိတံ, တထာပိ အနာပတ္တိံ ဒဿေန္တေန ''အနာပတ္တိ ယာမကာလိကံ ယာမေ နိဒဟိတွ္ာ ဘုဉ္ဇတီ''တိ ဝဒန္တော ယာမာတိက္ကမေ သန္နိဓိ ပစ္စယာ ပာစိတ္တိယေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဝိညာယတိ။ ''ယာမကာလိကေန, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိကံ တဒ ဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ ယာမေ ကပ္ပတိ, ယာမာတိက္ကန္တေ န ကပ္ပတီ''တိ (မဟာဝ. ၃၀၅) ဣမိနာပိ စာယမတ္ထော သိဒ္ဓေါ။ တေနေဝ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယညူဟိ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ ယာမကာလိကေ ပာစိတ္တိယမေဝ ဝုတ္တံ။

ပဋိဂ္ဂဟဏေ တိ ဂဟဏမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟိ တံ, ပုန ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ။ တေနေဝ **''အ ဇ္ဈောဟရိတုကာမတာယ ဂဏှတော်ဿ ပဋိဂ္ဂဟဏေ''**တိ ဝုတ္တံ။ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. သန္နိဓိ

ကာရကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ပန “အဇ္ဈောဟရိဿာမီတိ ဂဏှန္တဿ ပဋိဂ္ဂဟဏေ”ကစ္စေဝ ဝုတ္တံ။ **ယန္တိ** ယံ ပတ္တံ။ **သန္နိဿတီ**တိ ယာဂုယာ ဥပရိ သန္နိဿတိ။ တေလဝဏ္ဏော ပတ္တော သတိပိ နိသ္နေဟဘာဝေ အင်္ဂုလိယာ ဃံသန္တဿ ဝဏ္ဏဝသေနေဝ လေခါ ပညာယတိ, တသ္မာ တတ္ထ အနာပတ္တီတိ ဒဿနတ္ထံ **“သာ အဗ္ဗောဟာရိကာ”**တိ ဝုတ္တံ။ **သယံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ အပရိစ္စတ္တမေဝ ဟိ ဒုတိယဒိဝသေ န ဝဋ္ဋတီ**တိ ဧတ္ထ ပဋိဂ္ဂဟဏေ အနပေက္ခဝိဿဇ္ဇနေန အနုပသမ္ပန္နဿ နိရပေက္ခအနေန တ ဝိဇဟိတပဋိဂ္ဂဟဏံ ပရိစ္စတ္တမေဝ ဟောတီတိ “အပရိစ္စတ္တ”န္တိ ဣမိနာ ဥဘယထာပိ အဝိဇဟိတပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ယံ ပရဿ ပရိစ္စဇိတွာ အဒိန္နမ္ပိ သစေ ပဋိဂ္ဂဟဏေ နိရပေက္ခဝိဿဇ္ဇနေန ဝိဇဟိတပဋိဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ, တမ္ပိ ဒုတိယဒိဝသေ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယဒိ ဧဝံ “ပတ္တော ဒုဒ္ဓောတော ဟောတီ”တိအာဒီသု ကသ္မာ အာပတ္တိ ဝုတ္တာတိ? “ပဋိဂ္ဂဟဏံ အဝိဿဇ္ဇေတွာဝ သယံ ဝါ အညေန ဝါ တုစ္ဆံ ကတွာ န သမ္မာ ဓောဝိတွာ နိဋ္ဌာပိတေ ပတ္တေ လဂ္ဂမ္ပိ အဝိဇဟိတပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ ဟောတီတိ တတ္ထ အာပတ္တီ”တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန “သာမဏေရာနံ ပရိစ္စဇန္တီတိ ဣမသ္မိံ အဓိကာရေ ဌတွာ ‘အပရိစ္စတ္တမေတ’တိ ဝုတ္တတ္တာ အနုပသမ္ပန္နဿ ပရိစ္စတ္တမေဝ ဝဋ္ဋတိ, အပရိစ္စတ္တံ န ဝဋ္ဋတီတိ အာပန္နံ, တသ္မာ နိရာလယဘာဝေန ပဋိဂ္ဂဟဏေ ဝိဇဟိတေပိ အနုပသမ္ပန္နဿ အပရိစ္စတ္တံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ, တံ ယုတ္တံ ဝိယ န ဒိဿတိ။ ယဒဂ္ဂေန ဟိ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိဇဟတိ, တဒဂ္ဂေန သန္နိဓိမ္ပိ န ကရောတိ ဝိဇဟိတပဋိဂ္ဂဟဏဿ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတသဒိသတ္တာ။ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ နိဒဟိတေယေဝ စ သန္နိဓိပစ္စယာ အာပတ္တိ ဝုတ္တာ။ “ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဧကရတ္တံ ဝီတိနာမိတဿေတံ အဓိဝစန”န္တိ ဟိ ဝုတ္တံ။

ပါဠိယံ “သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိကံ အာဟာရတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိအာဒိနာ သန္နိဟိတေသု သတ္တာဟကာလိကယာဝဇီဝိကေသု ပုရေဘတ္တမ္ပိ အာဟာရတ္ထာယ အဇ္ဈောဟရဏေပိ ဒုက္ကဋဿ ဝုတ္တတ္တာ ယာမကာလိကေပိ အာဟာရတ္ထာယ အဇ္ဈောဟရဏေ ဝိသုံ ဒုက္ကဋေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အာဟ **“အာဟာရတ္ထာယ အဇ္ဈောဟရတော ဒုက္ကဋေန သဒ္ဓိံ ပါစိတ္တိယ”**န္တိ။ **ပကတိအာမိသေ**တိ ဩဒနာဒိကပ္ပိယာမိသေ။ **ယာမကာလိကံ သတိ ပစ္စယေ သာမိသေန မုခေန အဇ္ဈောဟရတော ဒွေ**တိ ဟိယျော ပဋိဂ္ဂဟိတယာမကာလိကံ အဇ္ဇ ပုရေဘတ္တံ သာမိသေန မုခေန ဘုဉ္ဇတော သန္နိဟိတယာမကာလိကပစ္စယာ ဧကံ ပါစိတ္တိယံ, သန္နိဟိတေန သံသဋ္ဌအာမိသပစ္စယာ ဧကန္တိ ဒွေ ပါစိတ္တိယာနိ။ **ဝိကပ္ပဒွယေပီ**တိ သာမိသေန နိရာမိသေနာတိ ဝုတ္တဝိကပ္ပဒွယေ။ **ဒုက္ကဋံ ဝဍ္ဎတီ**တိ အာဟာရတ္ထာယ အဇ္ဈောဟရဏပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ ဝဍ္ဎတိ။ **ထုလ္လစ္စယဉ္စ ဒုက္ကဋဉ္စ ဝဍ္ဎတီ**တိ မနုဿမံသေ ထုလ္လစ္စယံ, သေသအကပ္ပိယမံသေသု ဒုက္ကဋံ ဝဍ္ဎတိ။

၂၅၅. ပဋိဂ္ဂဟဏပစ္စယာ တာဝ ဒုက္ကဋန္တိ ဧတ္ထ သန္နိဟိတတ္တာ ပုရေဘတ္တမ္ပိ ဒုက္ကဋမေဝ။ သတိ ပစ္စယေ ပန သန္နိဟိတမ္ပိ သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိကံ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ ဂဏှန္တဿ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ စ အနာပတ္တိယေဝ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ယာဝကာလိကယာမကာလိကတာ, သန္နိဓိဘာဝေါ, တဿ အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

သန္နိဓိကာရကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ပဏီတဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၅၇-၂၅၉. နဝမေ ပဏီတသံသဋ္ဌာနိ ဘောဇနာနိ **ပဏီတဘောဇနာနိ**။ ယထာ ဟိ အာဇညယုတ္တော ရထော “အာဇညရထော”တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝမိဓာပိ ပဏီတသံသဋ္ဌာနိ သတ္တဓညနိဗ္ဗတ္တာနိ ဘောဇနာနိ “ပဏီတဘောဇနာနီ”တိ ဝုတ္တာနိ။ ယေဟိ ပန ပဏီတေဟိ သံသဋ္ဌာနိ, တာနိ “ပဏီတဘောဇနာနီ”တိ ဝုစ္စန္တိ, တေသံ ပဘေဒဒဿနတ္ထံ “သေယျထိဒံ, သပ္ပိ နဝနီတ”န္တိအာဒိ ပါဠိယံ ဝုတ္တံ။ “ယေသံ မံသံ ကပ္ပတီ”တိ ဣဒဉ္စ ပါစိတ္တိယဝတ္ထုပရိစ္ဆေဒဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, န ပန ကပ္ပိယဝတ္ထုပရိစ္ဆေဒဒဿနတ္ထံ။ န ဟိ အကပ္ပိယမံသသတ္တာနံ သပ္ပိအာဒီနိ န ကပ္ပန္တိ။ ကေဥဟိ မနုဿဝသာတေလံ ဌပေတွာ သဗ္ဗေသံ ခီရသပ္ပိနဝနီတဝသာတေလေသု အကပ္ပိယံ နာမ နတ္ထိ။ **သပ္ပိဘတ္တ**န္တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ သပ္ပိသံသဋ္ဌံ ဘတ္တံ သပ္ပိဘတ္တံ, သပ္ပိ စ ဘတ္တဉ္စ သပ္ပိဘတ္တန္တိပိ ဝိညာယတိ, အဋ္ဌကထာသု ပန

‘‘သာလိဘတ္တံ ဝိယ သပ္ပိဘတ္တံ နာမ နတ္ထီ’’တိ ကာရဏံ ဝတွာ ဒုက္ကဋမ္ဟသ္သေဝ ဒဋ္ဌဟတရံ ကတွာ ဝုတ္တတ္တာ န သက္ကာ အညံ ဝတ္တုံ။ အဋ္ဌကထာစရိယာ ဧဝ ဟိ ဤဒိသေသု ဌာနေသု ပမာဏံ။

မူလန္တိ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အနာပတ္တီ** တိ ဝိသင်္ကေတတ္တာ သဗ္ဗာဟိယေဝ အာပတ္တီဟိ အနာပတ္တိ။ ကေစိ ပန ‘‘ပာစိတ္တိယေနေဝ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ, သူပေါဒနဝိညတ္တိဒုက္ကဋံ ပန ဟောတိယေဝါ’’တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ကပ္ပိယသပ္ပိနာ အကပ္ပိယသပ္ပိနာ** တိ စ ဣဒံ ကပ္ပိယာကပ္ပိယမံသာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ, တသ္မာ ကပ္ပိယမံသသပ္ပိနာ အကပ္ပိယမံသသပ္ပိနာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ **နာနာဝတ္ထုကာနီ**တိ သပ္ပိနဝနီတာဒီနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။

၂၆၁. **မဟာနာမသိက္ခာပဒေန ကာရေတဗ္ဗော** တိ ဧတ္ထ –

‘‘အဂိလာနေန ဘိက္ခုနာ စတုမာသပစ္စယပဝာရဏာ သာဒိတဗ္ဗာ အညတြ ပုနပဝာရဏာယ အညတြ နိစ္စပဝာရဏာယ, တတော စေ ဥတ္တရိ သာဒိယေယျ, ပာစိတ္တိယ’’န္တိ (ပာစိ. ၃၀၆) –

ဣဒံ မဟာနာမသိက္ခာပဒံ နာမ။ ဣမိနာ စ သိက္ခာပဒေန သင်္ဃဝသေန ဂိလာနပစ္စယပဝာရဏာယ ပဝါရိတဋ္ဌာနေ သစေ တတ္ထ ရတ္တီဟိ ဝါ ဘေသဇ္ဇေဟိ ဝါ ပရိစ္ဆေဒော ကတော ဟောတိ, ဧတ္တကာယေဝ ရတ္တိယော ဧတ္တကာနိ ဝါ ဘေသဇ္ဇာနိ ဝိညာပေတဗ္ဗာနီတိ။ အထ တတော ရတ္တိပရိယန္တတော ဝါ ဘေသဇ္ဇပရိယန္တတော ဝါ ဥတ္တရိ န ဘေသဇ္ဇကရဏီယေန ဝါ ဘေသဇ္ဇံ အညဘေသဇ္ဇကရဏီယေန ဝါ အညံ ဘေသဇ္ဇံ ဝိညာပေန္တဿ ပာစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ အဂိလာနော ဂိလာနသညီ ဟုတွာ ပဥ္စ ဘေသဇ္ဇာနိ ဝိညာပေန္တော န ဘေသဇ္ဇကရဏီယေန ဘေသဇ္ဇံ ဝိညာပေန္တော နာမ ဟောတီတိ ‘‘မဟာနာမသိက္ခာပဒေန ကာရေတဗ္ဗော’’တိ ဝုတ္တံ။ **တောနိ ပာဋိဒေသနီယဝတ္ထူနီ** တိ ပာဋိယံ အာဂတသပ္ပိအာဒီနိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ပာဋိယံ အနာဂတာနိ ပန အကပ္ပိယသပ္ပိအာဒီနိ ဘိက္ခုနီနမ္ပိ ဒုက္ကဋဝတ္ထူနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သူပေါဒနဝိညတ္တိယ** န္တိ ဘိက္ခုနံ ပာစိတ္တိယဝတ္ထူနိ ဘိက္ခုနီနံ ပာဋိဒေသနီယဝတ္ထူနိ စ ဌပေတွာ အဝသေသဝိညတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ပဏီတဘောဇနတာ, အဂိလာနတာ, အကတဝိညတ္တိယာ ပဋိလာဘော, အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ပဏီတဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဒန္တပေါနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၆၃. ဒသမေ **အယျွတေသာဋိတကာနီ** တိ ပိတုပိဏ္ဍသ္သေတံ အဓိဝစနံ။ **ဥမ္မာရေ** တိ သုသာနေ ကတဂေဟသ္သ အတ္တနော ဂေဟသ္သ တ ဥမ္မာရေ။ **ဃနဗဒ္ဓေ** တိ ဃနမံသေန သမ္ဗဒ္ဓေ, ကထိနသံဟတသရီရောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၆၄. **မုခဒွာရန္တိ** ဂလနာဠိကံ။ **အာဟာရန္တိ** အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗံ ယံကိဉ္စိ ယာဝကာလိကာဒိံ။ **အာဟရေယျာ** တိ မုခဒွာရံ ပဝေသေယျ။ မုခေန တ ပဝိဋ္ဌံ ဟောတု နာသိကာယ တ, ဂလေန အဇ္ဈောဟရဏီယတ္တာ သဗ္ဗမ္ပိ တံ မုခဒွာရံ ပဝေသိတမေဝ ဟောတိ။ ယသ္မာ ပန တေ ဘိက္ခူ အနာဟာရေပိ ဥဒကေ အာဟာရသညာယ ဒန္တပေါနေ စ မုခဒွာရံ အာဟဋံ ဣဒန္တိ သညာယ ကုက္ကုစ္စာယိံသု, တသ္မာ ဝုတ္တံ **‘‘တေ ဘိက္ခူ အဒိန္နံ။ပေ။ သမ္မာ အတ္တံ အသလ္လက္ခေတွာ ကုက္ကုစ္စာယိံသူ’’**တိ။ ဥဒကဥ္စဟိ ယထာသုခံ ပာတုံ ဒန္တကဋ္ဌဉ္စ ဒန္တပေါနပရိဘောဂေန ပရိဘုဥ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, တဿ ပန ရသံ ဂိလိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သစေပိ ဒန္တကဋ္ဌရသော အဇာနန္တဿ အန္တော ပဝိသတိ, ပာစိတ္တိယမေဝ။ အနဇ္ဈောဟရန္တေန ပန ဒန္တကဋ္ဌံ တ ဟောတု အညံ တ, ကိဉ္စိ မုခေ ပက္ခိပိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၆၅. **အကလ္လကော** တိ ဂိလာနော သဟတ္ထာ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ အသက္ကောန္တော မုခေန ပဋိဂ္ဂဏှာတိ။ **ဥစ္စာရဏာ မတ္တန္တိ** ဥက္ခိပနမတ္တံ။ **ဧတေဒေသေနပီ**တိ အင်္ဂုလိယာပိ ဖုဋ္ဌမတ္တေန။ **တံ စေ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, သဗ္ဗံ ပဋိဂ္ဂဟိတမေတာ**တိ ဝေဏုကောဋိယာ ဗန္ဓိတွာ ဌပိတတ္တာ။ သစေပိ ဘူမိယံ ဌိတမေဝ ဃဋံ အယကေန ဟတ္ထဟသေ ဌတွာ ဃဋံ ဒဿာမီတိ ဒိန္နဝေဏုကောဋိဂ္ဂဟဏဝသေန ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, ဥဘယကောဋိဗဒ္ဓံ သဗ္ဗမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတိ။ ဘိက္ခုသ္သ အတ္ထာယ အပီဋ္ဌေတွာ ပကတိယာ ပီဋ္ဌိယမာနဥစ္ဆုရသံ သန္ဓာယ ‘‘ဂဏှာထာ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ **‘‘အဘိ

ဟာရော န ပညာယတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ဟတ္ထပါသေ ဌိတဿ ပန ဘိက္ခုဿ အတ္ထာယ ပိဠိယမာနာ ဥစ္ဆုတော ပဂ္ဃရန္တံ ရသံ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဒေါဏိကာယ သယံ ပဂ္ဃရန္တံ ဥစ္ဆုရသံ မဇ္ဈေ အာဝရိတွာ အာဝရိတွာ ဝိဿဇ္ဇိတမ္ပိ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ကတ္ထစိ** အဋ္ဌကထာသု။

အသံဟာရိမေတိ ထာမမဇ္ဈိမေန ပုရိသေန အသံဟာရိယေ။ **“တိန္တိဏိကာဒိပဏ္ဏေသူ”**တိ ဝစနတော သာခာသု ပဋိဂ္ဂဟဏံ ရုဟတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပုဉ္ဆိတွာ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ**တိ ဧတ္ထ “ပုဉ္ဆိတေ ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ, တသ္မာ ပုဉ္ဆိတွာ ဂဟေတွာတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော”တိ ဝဒန္တိ။ ပုဉ္ဆိတွာ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဝါတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ပတ္တေ ပတိတရဇနစုဏ္ဏာဒိဟိ အဗ္ဘန္တရပရိဘောဂတ္တာယ အပရိဟဋ္ဌဘာဝတော ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ပုဗ္ဗာဘောဂဿ အနုရူပေန **“အနုပသမ္ပန္နဿ ဒတွာ။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ”**တိ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ ပန တံ “အညဿ ဒဿာမီ”တိ စိတ္တုပ္ပါဒမတ္တေန ပရသန္တကံ နာမ န ဟောတိ, တသ္မာ တဿ အဒတွာပိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ဘိက္ခုဿ ဒေတီတိ အညဿ ဘိက္ခုဿ ဒေတိ။ **ကဉ္ဇိက**န္တိ ခီရရသာဒိံ ယံကိဉ္စိ ဒဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဟတ္ထတော မောစေတွာ ပုန ဂဏှာတိ, ဥဂ္ဂဟိတကံ ဟောတီတိ အာဟ **“ဟတ္ထတော အမောစေန္တေနေဝ”**တိ။ **အာလုလေန္တာန**န္တိ အာလောလေန္တာနံ, အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ အာဟရိတွာ ဘူမိယံ ဌပိတတ္တာ အဘိဟာရော နတ္ထီတိ အာဟ **“ပတ္တော ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော”**တိ။ **ပဌမတရံ ဥဠုင်္ကတော ထေဝါ ပတ္တေ ပတန္တီ**တိ ဧတ္ထ “ယထာ ပဌမတရံ ပတိတထေဝေ ဒေါသော နတ္ထိ, တထာ အာကိရိတွာ အပနေန္တာနံ ပစ္ဆာ ပတိတထေဝေပိ အဘိဟဋတ္တာ နေဝတ္ထိ ဒေါသော”တိ ဝဒန္တိ။ **စရုကေနာ**တိ ခုဒ္ဒကဘာဇနေန။ **မုခဝဋ္ဋိယာပိ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ မုခဝဋ္ဋိံ ဥက္ခိပိတွာ ဟတ္ထေ ဖုသာပိတေ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ကေစီ**တိ အဘယဂိရိဝါသိနော။ **သော နယော**တိ ကာယပဋိဗဒ္ဓပဋိဗဒ္ဓမ္ပိ ကာယပဋိဗဒ္ဓမေဝါတိ အယံ နယော။ တထာ စ တတ္ထ ကာယပဋိဗဒ္ဓေ တံပဋိဗဒ္ဓေ စ ထုလ္လစ္စယမေဝ ဝုတ္တံ။

တေနာတိ ယဿ ဘိက္ခုနော သန္တကံ ဂတံ, တေန။ **တသ္မာ**တိ ယသ္မာ မူလဋ္ဌဿေဝ ပရိဘောဂေ အနုညာတော, တသ္မာ။ တံ ဒိဝသံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ ဒုတိယဒိဝသေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ ဥဂ္ဂဟိတကပဋိဂ္ဂဟိတံ ဟောတီတိ အာဟ **“အနာမသိတွာ”**တိ။ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ **“သန္နိဓိပစ္စယာ အနာပတ္တီ”**တိ ဝုတ္တံ။ အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အဒိန္နမုခဒွါရာပတ္တိ ဟောတီတိ အာဟ **“ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ”**န္တိ။ **“တံ ဒိဝသံ။ပေ။ န တတော ပရ”**န္တိ ဝစနတော တံ ဒိဝသံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ ဝါ အဂ္ဂဟေတွာ ဝါ ဌပိတံ ဒုတိယဒိဝသေ အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အဒိန္နမုခဒွါရာပတ္တိ ဟောတိ, ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ ဌပိတံ ဒုတိယဒိဝသေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ ပန ဥဂ္ဂဟိတကပဋိဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ။ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟိ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ ဌပိတံ။ **“သာမံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတု”**န္တိ ဟိ ဝစနတော အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတဿေဝ တသ္မိံ ဒိဝသေ ပရိဘောဂေ အနုညာတော။ တသ္မာ ယံ ဝုတ္တံ **ဂဏ္ဌိပဒေ “တံ ဒိယျမာနံ ပတတီ**တိ ဧတ္ထ ယထာ ဂဏဘောဇနာဒီသု ဂိလာနာဒီနံ ကုက္ကုစ္စာယန္တာနံ ဂဏဘောဇနံ အနုညာတံ, ဧဝမိဓာပိ ဘဂဝတာ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ကုက္ကုစ္စဝိနောဒနတ္ထံ အနုညာတ”န္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ “တံ ဒိယျမာနံ ပတတီ”တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ စတူသုပိ ကာလိကေသု အယံ နယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သတ္ထကေနာတိ ပဋိဂ္ဂဟိတသတ္ထကေန။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ ဥဂ္ဂဟိတပစ္စယာ သန္နိဓိပစ္စယာ ဝါ ဒေါသော န သိယာတိ အာဟ **“န ဟိ တံ ပရိဘောဂတ္ထာယ ပရိဟရန္တီ”**တိ။ ကမ္မိနာဝ ဗာဟိရပရိဘောဂတ္ထံ သာမံ ဂဟေတွာ အနုပသမ္ပန္နေန ဒိန္နံ ဝါ ဂဟေတွာ ပရိဟရိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ တသ္မာ ပတ္တသမ္မက္ခနာဒိအတ္ထံ သာမံ ဂဟေတွာ ပရိဟဋ္ဌတေလာဒိံ သစေ ပရိဘုဉ္ဇိတုကာမော ဟောတိ, ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ။ အဗ္ဘန္တရပရိဘောဂတ္ထံ ပန သာမံ ဂဟိတံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ ဥဂ္ဂဟိတကပဋိဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ, အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အဒိန္နမုခဒွါရာပတ္တိ ဟောတိ, အဗ္ဘန္တရပရိဘောဂတ္ထမေဝ အနုပသမ္ပန္နေန ဒိန္နံ ဂဟေတွာ ပရိဟရန္တဿ သိင်္ဂီလောဏကပ္ပော ဝိယ သန္နိဓိပစ္စယာ အာပတ္တိ ဟောတိ။ ကေစိ ပန “ထာမမဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ ဥစ္စာရဏမတ္တံ ဟောတီတိအာဒိနာ ဝုတ္တပဉ္စင်္ဂသမ္ပတ္တိယာ ပဋိဂ္ဂဟဏဿ ရုဟနတော ဗာဟိရပရိဘောဂတ္ထမ္ပိ သစေ အနုပသမ္ပန္နေန ဒိန္နံ ဂဏှာတိ, ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ”တိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ သတိ ကမ္မ ဗာဟိရပရိဘောဂတ္ထံ အနုပသမ္ပန္နေန ဒိန္နံ ဂဟေတွာ ပရိဟရန္တဿ သန္နိဓိပစ္စယာ အာပတ္တိ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာ, “န ဟိ တံ ပရိဘောဂတ္ထာယ ပ

ရိဟရန္တီ”တိ စ န ဝတ္တဗ္ဗံ, တသ္မာ ဗာဟိရပရိဘောဂတ္ထံ ဂဟိတံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ နာမ န ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယဒိ ဧဝံ ပဉ္စသု ပဋိဂ္ဂဟဏင်္ဂေသု “ပရိဘောဂတ္ထာယာ”တိ ဝိသေသနံ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ? န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ပဋိဂ္ဂဟဏဉှိ ပရိဘောဂတ္ထမေဝ ဟောတီတိ “ပရိဘောဂတ္ထာယာ”တိ ဝိသုံ အဝတွာ “တဉ္စေ ဘိက္ခု ကာယေန ဝါ ကာယပဋိဗဒ္ဓေန ဝါ ပဋိဂ္ဂဏှာတီ”တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ။ အပရေ ပန “သတိပိ ပဋိဂ္ဂဟဏေ ‘န ဟိ တံ ပရိဘောဂတ္ထာယ ပရိဟရန္တီ’တိ ဣဓ အပရိဘောဂတ္ထာယ ပရိဟရဏေ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ”တိ ဝဒန္တိ။ **ဥဒုက္ခလမုသလာနိ ခိယ္ယန္တီ** တိ ဧတ္ထ ဥဒုက္ခလမုသလာနံ ခယေန ပိသိတကောဋ္ဋိတဘေသဇ္ဇေသု သစေ အာဂန္တုကဝဏ္ဏော ပညာယတိ, န ဝဋ္ဋတိ။

သုဒ္ဓံ ဥဒကံ ဟောတီ တိ ရုက္ခသာခါဒီဟိ ဂဠိတွာ ပတနဥဒကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပတ္တော တဿ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော**တိ ဧတ္ထာပိ ပတ္တဂတံ ဆုပိတွာ ဒေန္တဿ ဟတ္ထလဂ္ဂေန အာမိသေန အသောဘာဝတ္ထံ ပတ္တပဋိဂ္ဂဟဏန္တိ အဗ္ဗောဟာရိကပရိဘောဂတ္ထမေဝ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ယံ သာမဏေရဿ ပတ္တေ ပတတိ။ပေ။ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ဝိဇဟတီ**တိ ဧတ္ထ ပုနပ္ပုနံ ဂဏှန္တဿ အတ္တနော ပတ္တေ ပက္ခိတ္တမေဝ “အတ္တနော သန္တက”န္တိ သန္နိဋ္ဌာနကရဏတော ဟတ္ထဂတံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ဝိဇဟတိ, ပရိစ္စဇိတွာ ဒိန္နံ ပန ဂဏှန္တဿ ဂဟဏသမယေယေဝ “အတ္တနော သန္တက”န္တိ သန္နိဋ္ဌာနဿ ကတတ္တာ ဟတ္ထဂတံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိဇဟတိ။ **ကေသဉ္စိ အတ္ထာယ ဩဒနံ ပက္ခိပတီ**တိ ဧတ္ထ အနုပသမ္ပန္နဿ အတ္ထာယ ပက္ခိပန္တေပိ “အာဂန္တွာ ဂဏှိဿတီ”တိ သယမေဝ ပက္ခိပိတွာ ဌပနတော ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ဝိဇဟတိ, အနုပသမ္ပန္နဿ ဟတ္ထေ ပက္ခိတ္တံ ပန အနုပသမ္ပန္နေနေဝ ဌပိတံ နာမ ဟောတီတိ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိဇဟတိ ပရိစ္စတ္တဘာဝတော။ တေန ဝုတ္တံ **“သာမဏေရ။ပေ။ ပရိစ္စတ္တတ္တာ”** တိ။

ပဋိဂ္ဂဟဏူပဂံ ဘာရံ နာမ ထာမမဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ ဥက္ခေပါရဟံ။ ကိဉ္စာပိ အဝိဿဇ္ဇေတွာဝ အညေန ဟတ္ထေန ပိဒဟန္တဿ အသောဘော နတ္ထိ, တထာပိ န ပိဒဟိတဗ္ဗန္တိ အဋ္ဌကထာပမာဏေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **မစ္ဆိကဝါရဏတ္ထ**န္တိ ဧတ္ထ “သစေပိ သာခါယ လဂ္ဂရဇံ ပတ္တေ ပတတိ, သုခေန ပရိဘုဉ္ဇိတုံ သက္ကာတိ သာခါယ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ အဗ္ဗောဟာရိကပရိဘောဂတ္ထမေဝိဓ ပဋိဂ္ဂဟဏန္တိ မူလပဋိဂ္ဂဟဏမေဝ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တံ။ အပရေ ပန “မစ္ဆိကဝါရဏတ္ထန္တိ ဧတ္ထ ဝစနမတ္တံ ဂဟေတွာ ဗာဟိရပရိဘောဂတ္ထံ ဂဟိတ”န္တိ ဝဒန္တိ။ **တသ္မိမ္ပိ အသတီ** တိ စာဋိယာ ဝါ ကုဏ္ဍကေ ဝါ အသတိ။ **အနုပသမ္ပန္နံ ဂဟာပေတွာ** တိ တံယေဝ အဇ္ဈောဟရဏီယဘဏ္ဍံ အနုပသမ္ပန္နေန ဂဟာပေတွာ။ **ထေရဿ ပတ္တံ အနုထေရဿာ** တိ ထေရဿ ပတ္တံ အတ္တနာ ဂဟေတွာ အနုထေရဿ ဒေတိ။ **တုယှံ ယာဂုံ မယှံ ဒေဟီ**တိ ဧတ္ထ ဧဝံ ဝတွာ သာမဏေရဿ ပတ္တံ ဂဟေတွာ အတ္တနောပိ ပတ္တံ တဿ ဒေတိ။ **ဧတ္ထ ပနာ** တိ ပဏ္ဏတ္တိတော သာမဏေရောတိအာဒိပတ္တပရိဝတ္တနကထာယ။ **ကာရဏံ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗ**န္တိ ယထာ မာတုအာဒီနံ တေလာဒီနိ ဟရန္တော တထာရူပေ ကိစ္စေ အနုပသမ္ပန္နေန အပရိဝတ္တေတွာဝ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ လဘတိ, ဧဝမိဓ ပတ္တပရိဝတ္တနံ အကတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န လဘတီတိ ဧတ္ထ ကာရဏံ ဝီမံသိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

ဧတ္ထ ပန “သာမဏေရေဟိ ဂဟိတတဏ္ဍုလေသု ပရိက္ခီဏေသု အဝဿံ အမှာကံ သာမဏေရာ သင်္ဂဟံ ကရောန္တီတိ ဝိတက္ကုပ္ပတ္တိ သမ္ဘဝတိ, တသ္မာ တံ ပရိဝတ္တေတွာဝ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ မာတာပိတူနံ အတ္ထာယ ပန ဆာယတ္ထာယ ဝါ ဂဟဏေ ပရိဘောဂါသာ နတ္ထိ, တသ္မာ တံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ကာရဏံ ဝဒန္တိ။ တေနေဝ **အာစရိယဗုဒ္ဓဒတ္တတ္ထေရေန**ာပိ ဝုတ္တံ –

“မာတာပိတူနမတ္ထာယ, တေလာဒိဟရတောပိ စ။
သာခံ ဆာယာဒိအတ္ထာယ, ဣမေသံ န ဝိသေသတိ။

“တသ္မာ ဟိဿ ဝိသေသဿ, စိန္တေတဗ္ဗံ တု ကာရဏံ။
တဿ သာလယဘာဝံ တု, ဝိသေသံ တက္ကယာမ တ”န္တိ။

ဣဒမေဝေတ္ထ ယုတ္တတရံ အဝဿံ တထာဝိဓဝိတက္ကုပ္ပတ္တိယာ သမ္ဘဝတော။ န သက္ကာ ဟိ ဧတ္ထ ဝိတက္ကံ သောဓေတုန္တိ။ မာတာဒီနံ အတ္ထာယ ဟရဏေ ပန နာဝဿံ တထာဝိဓဝိတက္ကုပ္ပတ္တီတိ သက္ကာ ဝိတက္ကံ သောဓေတုံ။ ယတ္ထ ဟိ ဝိတက္ကံ သောဓေတုံ သက္ကာ, တတ္ထ နေဝတ္ထိ ဒောသော။ တေနေဝ ဝက္ခတိ “သစေ ပန သက္ကောတိ ဝိတက္ကံ သောဓေတုံ, တတော လဒ္ဓံ ခါဒိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ”တိ။

နိစ္စာလေတုံ န သက္ကောတီ တိ နိစ္စာလေတွာ သက္ခရာ အပနေတုံ န သက္ကောတိ။ **အာဓာရကေ ပတ္တော ဌပိတော ဟောတီ**တိ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗပတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **စာလေတီ**တိ ဝိနာ ကာရဏံ စာလေတိ။ သတိပိ ကာရဏေ ဘိက္ခုနံ ပရိဘောဂကရဟံ စာလေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ကိဉ္စာပိ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အမနုဿိကာဗာဓေ အာမကမံသံ အာမကလောဟိတ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၄) တာဒိသေ အာဗာဓေ အတ္တနော အတ္ထာယ အာမကမံသပဋိဂ္ဂဟဏံ အနုညာတံ, “အာမကမံသပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတီ”တိ စ သာမညတော ပဋိက္ခိတ္တံ, တထာပိ အတ္တနော အညဿ တဘိက္ခုနော အတ္ထာယ အဂ္ဂဟိတတ္တာ **“သီဟဝိဃာသာဒိ။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ”** တိ ဝုတ္တံ။ **သက္ကောတိ ဝိတက္ကံ သောဓေတု**န္တိ မယှမ္ပိ ဒေတီတိ ဝိတက္ကဿ အနုပ္ပန္နဘာဝံ သလ္လက္ခေတုံ သက္ကောတိ, သာမဏေရဿ ဒဿာမီတိ သုဒ္ဓစိတ္တေန မယာ ဂဟိတန္တိ တ သလ္လက္ခေတုံ သက္ကောတိ။

သစေ ပန မူလေပိ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဟောတီ တိ ဧတ္ထ “ဂဟေတွာ ဂတေ မယှမ္ပိ ဒဒေယျုန္တိ သညာယ သစေ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဟောတီ”တိ ဝဒန္တိ။ **ကောဋ္ဌာသေ ကရောတီ** တိ ဘိက္ခုသာမဏေရာ စ အတ္တနော အတ္တနော အဘိရုစိတံ ကောဋ္ဌာသံ ဂဏှန္တူတိ သဗ္ဗေသံ သမကေ ကောဋ္ဌာသေ ကရောတိ။ **ဂဟိတာဝသေသ**န္တိ သာမဏေရေဟိ ဂဟိတကောဋ္ဌာသတော အဝသေသံ။ **ဂဏှိတွာ**တိ “မယှံ ဣဒံ ဂဏှိဿာမီ”တိ ဂဟေတွာ။ ဣဓ ဂဟိတာဝသေသံ နာမတေန ဂဏှိတွာ ပုန ဌပိတံ။ **ပဋိဂ္ဂဟေတွာ** တိ တဒဟု ပဋိဂ္ဂဟေတွာ။ တေနေဝ **“ယာဝကာလိကေန ယာဝဇီဝိကသံသဂ္ဂေ ဒောသော နတ္ထီ”**တိ ဝုတ္တံ။ သစေ ပန ပုရိမဒိဝသေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဌပိတာ ဟောတိ, သာမိသေန မုခေန တဿာ ဝဋ္ဋိယာ ဓူမံ ပိဝိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **သမုဒ္ဒောဒကေနာ** တိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတသမုဒ္ဒောဒကေန။ ယသ္မာ ကတကဋ္ဌိ ဥဒကံ ပသာဒေတွာ ဝိသုံ တိဋ္ဌတိ, တသ္မာ **“အဗ္ဗောဟာရိက”** န္တိ ဝုတ္တံ။ **လဂ္ဂတီ** တိ မုခေ ဟတ္ထေ စ ဥဒကေ သုက္ခေ သေတဝဏ္ဏံ ဒဿေန္တံ လဂ္ဂတိ။ **ဟနီယံ ဂဟေတွာ**တိ အတ္တနောယေဝ အတ္ထာယ ဂဟေတွာ။ သစေ ပန ပီတာဝသေသံ တတ္ထေဝ အာကိရိဿာမီတိ ဂဏှာတိ, ပုန ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ။ **ဝိက္ခမ္ဘေတွာ** တိ ဝိယူဟိတွာ, အပနေတွာတိ အတ္ထော။

မဟာဘူတေသူတိ သရီရနိဿိတေသု မဟာဘူတေသု။ **ပတတီ**တိ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ ပတတိ။ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ ပတိတမေဝ ဟိ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ, န ဣတရံ။ **အလ္လအရုံ ရုက္ခတော ဆိန္ဒိတွာပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ မတ္တိကတ္ထာယ ပထဝိံ ခဏိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သပ္ပဒဋ္ဌက္ခဏေယေဝ ဝဋ္ဋတီ** တိ အသတိ ကပ္ပိယကာရကေ သာမံ ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, အညဒါ ပဋိဂ္ဂဟာပေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတတာ, အနနုညာတတာ, ဓူမာဒိအဗ္ဗောဟာရိကာဘာဝေ, အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ဒန္တပေါနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော ဘောဇနဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

၅. အစေလကဝဂ္ဂေါ

၁. အစေလကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၇၃. အစေလကဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ **တေသ**န္တိ တိတ္ထိယာနံ။ **တတ္ထာ** တိ ဘာဇနေ။ **ဣတော**တိ ပတ္တတော။ **သစေ တိတ္ထိယော ဝဒတီ**တိ “ပဌမမေဝ မံ သန္ဓာယ အဘိဟရိတွာ ဌပိတံ မယှံ သန္တကံ ဟောတိ, ဣမသ္မိံ ဘာဇနေ အာကိရထာ”တိ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အညတိတ္ထိယတာ, အဇ္ဈောဟရဏီယတာ , အဇ္ဈောဟရဏတ္ထာယ သဟတ္ထာ အနိက္ခိတ္တဘာဇနေ အနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

အစေလကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဥယျောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၇၄. ဒုတိယံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ အနာစာရံ အာစရိတုကာမတာ, တဒတ္ထမေဝ ဥပသမ္ပန္နဿ ဥယျောဇနာ, ဇဝံ ဥယျောဇေန္တဿ ဥပစာရာတိက္ကမောတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဥယျောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. သဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၈၀. တတိယေ **ပိဋ္ဌသင်္ဃာဋ္ဋော** တိ ဒွာရဗာဟာယေတံ အဓိဝစနံ။ ခုဒ္ဒကံ နာမ သယနိဃရံ ဝိတ္ထာရတော ပဉ္စဟတ္ထပ္ပမာဏံ ဟောတိ, တဿ စ မဇ္ဈိမဋ္ဌာနံ ပိဋ္ဌသင်္ဃာဋ္ဌတော အဍ္ဎတေယျဟတ္ထပ္ပမာဏမေဝ ဟောတိ, တသ္မာ တာဒိသေ သယနိဃရေ ပိဋ္ဌသင်္ဃာဋ္ဌတော ဟတ္ထပာသံ ဝိဇဟိတွာ နိသိန္နော ပိဋ္ဌိဝံသံ အတိက္ကမိတွာ နိသိန္နော နာမ ဟောတိ။ ဇဝံ နိသိန္နော စ မဇ္ဈံ အတိက္ကမိတွာ နိသိန္နော နာမ ဟောတီတိ အာဟ **"ဣမိနာ မဇ္ဈာတိက္ကမံ ဒဿေတီ"**တိ။ **ယထာ တ တထာ တ ကတဿာ** တိ ပိဋ္ဌိဝံသံ အာရောပေတွာ တ အနာရောပေတွာ တ ကတဿ။ **သစိတ္တက**န္တိ အနုပဝိသိတွာ နိသီဒနစိတ္တေန သစိတ္တကံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ပရိယုဋ္ဌိတရာဂဇာယမ္ပတိကာနံ သန္နိဟိတတာ, သယနိဃရတာ, ဒုတိယဿ ဘိက္ခုနော အဘာဝေ, အနုပခဇ္ဇ နိသီဒနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

သဘောဇနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၈၄-၂၈၉. စတုတ္ထပဉ္စမေသု နတ္ထိ ကိဉ္စိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

၆. စာရိတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၂၉၈. ဆဋ္ဌေ **ပကတိဝစနေနာ**တိ ဧတ္ထ ယံ ဒွါဒသဟတ္ထဗ္ဘန္တရေ ဌိတေန သောတုံ သက္ကာ ဘဝေယျ, တံ ပကတိဝစနံ နာမ။ **အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော** တိ "အဟံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဃရံ ဂစ္ဆာမီ"တိ ဝါ "စာရိတ္တံ အာပဇ္ဇာမီ"တိ ဝါ ဤဒိသေန ဝစနေန အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရေန နိမန္တနသာဒိယနံ, သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာပုစ္ဆနာ, ဘတ္တိယဃရတော အညဃရုပ္ပဝေသနံ, မဇ္ဈန္ဟိကာနတိက္ကမော, သမယဿ ဝါ အာပဒါနံ ဝါ အဘာဝေါတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

စာရိတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. မဟာနာမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၀၃. သတ္တမေ **မဟာနာမော နာမာ**တိ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဿ ဘာတာ ဘဂဝတော စူဠပိတု ပုတ္တော။ သုဒ္ဓောဒနော သက္ကောဒနော သုက္ကောဒနော ဓောတောဒနော အမိတောဒနောတိ ဣမေ ဟိ ပဉ္စ ဇနာ ဘာတရော။ အမိတာ နာမ ဒေဝီ တေသံ ဘဂိနီ, တိဿတ္ထေရော တဿာ ပုတ္တော။ တထာဂတော စ နန္ဒတ္ထေရော စ သုဒ္ဓောဒနဿ ပုတ္တာ, မဟာနာမော စ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော စ သုက္ကောဒနဿ, အာနန္ဒတ္ထေရော အမိတောဒနဿ။ သော ဘဂဝတော ကနိဋ္ဌော, မဟာနာမော မဟလ္လကတရော သကဒာဂါမီ အရိယသာဝကော။ တေန ဝုတ္တံ **"မဟာနာမော နာမ။ပေ။ အရိယသာဝကော"**တိ။

၃၀၅-၃၀၆. ဟဋ္ဌိယံ **အဇ္ဇဏှော** တိ အဇ္ဇ ဧကဒိဝသန္တိ အတ္ထော, "အဇ္ဇနော"တိ ဝါ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော, **နော** အမှာကံ။ **ကာလံ အာဟရိဿထာ** တိ သွေ ဟရိဿထ။ **တတော စေ ဥတ္တရိ သာဒိယေယျာ** တိ သစေ တတ္ထ ရတ္တိဟိ ဝါ ဘေသဇ္ဇေဟိ ဝါ ပရိစ္ဆေဒေ ကတော ဟောတိ "ဧတ္တကာယေဝ ဝါ ရတ္တိယော ဧတ္တကာနိ ဝါ ဘေသဇ္ဇာနိ ဝိညာပေတဗ္ဗာနီ"တိ, တတော ရတ္တိပရိယန္တတော ဝါ ဘေသဇ္ဇပရိယန္တတော ဝါ ဥတ္တရိ ဝိညာပေန္တော သာဒိယေယျ။ "ဣမေဟိ တယာ ဘေသဇ္ဇေဟိ ပဝါရိတမှာ, အမှာကဉ္စ ဣမိနာဝ ဘေသဇ္ဇေန အတ္ထော"တိ အာစိက္ခိတွာ ဝိညာပေတုမ္ပိ ဝိလာနော လဘတိ။

၃၁၀. ယသ္မာ သင္ဃပတရဏာယမေတယံ ဝိဓိ, တသ္မာ **“ယေ အတ္တနော ပုဂ္ဂလိကာယ ပတရဏာယ ပတရိတာ”**တိ ဝုတ္တံ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ သင္ဃပတရဏတာ , ဘေသဇ္ဇဝိညတ္တိ, အဂိလာနတာ, ပရိယန္တာတိက္ကမောတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

မဟာနာမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဥယျုတ္တသေနာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၁၁. အဋ္ဌမံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ဥယျုတ္တသေနာ, ဒဿနတ္ထာယ ဂမနံ, အနုညာတောကာသတော အညတ္ရ ဒဿနံ, တထာရူပပစ္စယဿ အာပဒာယ တ အဘာဝေတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ဥယျုတ္တသေနာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. သေနာတသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၁၇. နဝမသိက္ခာပဒမ္ပိ ဥတ္တာနမေဝ။ တိရတ္တာတိက္ကမော, သေနာယ သူရိယဿ အတ္ထင်္ဂမော, ဂိလာနတာဒီနံ အဘာဝေတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

သေနာတသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဥယျောဓိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၂၂. ဒသမေ **ကတိ တေ လက္ခာနိ လဒ္ဓာနီ** တိ တဝ သရပ္ပဟာရဿ လက္ခဏဘူတာ ကိတ္တကာ ဇနာ တယာ လဒ္ဓာတိ အတ္ထော, ကိတ္တကာ တယာ ဝိဒ္ဓာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဥယျောဓိကာဒိဒဿနတ္ထာယ ဂမနံ, အနုညာတောကာသတော အညတ္ရ ဒဿနံ, တထာရူပပစ္စယဿ အာပဒာယ တ အဘာဝေတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဥယျောဓိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော အစေလကဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

၆. သုရာပါနဝဂ္ဂေါ

၁. သုရာပါနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၂၆-၃၂၈. သုရာပါနဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ **ဝတိယာ**တိ ကမပရိက္ခေပဝတိယာ။ ဟဋ္ဌိယံ ပိဋ္ဌသုရာဒီသု ပိဋ္ဌံ ဘာဇနေ ပက္ခိပိတွာ တဇ္ဇံ ဥဒကံ ဒတွာ မဒ္ဒိတွာ ကတာ **ပိဋ္ဌသုရာ** ။ ဧဝံ ပူဝေ ဩဒနေ စ ဘာဇနေ ပက္ခိပိတွာ တဇ္ဇံ ဥဒကံ ဒတွာ မဒ္ဒိတွာ ကတာ **ပူဝသုရာ ဩဒနသုရာ**တိ စ ဝုစ္စတိ။ ‘‘ကိဏ္ဏာ’’တိ ပန တဿာ သုရာယ ဗီဇံ ဝုစ္စတိ။ ယေ သုရာမောဒကာတိပိ ဝုစ္စန္တိ, တေ ပက္ခိပိတွာ ကတာ **ကိဏ္ဏပက္ခိတ္တာ** ။ ဟရီတကီသာသပါဒိနာနာသမ္ဘာရေဟိ သံယောဇိတာ **သမ္ဘာရသံယုတ္တာ** ။

မဓုကတာလနာဠိကေရာဒိပုပ္ဖရသော စိရပရိဝါသိတော **ပုပ္ဖာသဝေါ** ။ ပနသာဒိဖလရသော **ဖလာသဝေါ**။ မုဒ္ဒိကာရသော **မဓွာသဝေါ**။ ဥစ္ဆုရသော **ဂုဠာသဝေါ**။ ဟရီတကာမလကကဋုကဘဏ္ဍာဒိနာနာသမ္ဘာရာနံ ရသော စိရပရိဝါသိတော **သမ္ဘာရသံယုတ္တော**။ **ဗီဇတော ပဋ္ဌာယာ** တိ သမ္ဘာရေ ပဋိယာဒေတွာ စာဋိယံ ပက္ခိတ္တကာလတော, တာလနာဠိကေရာဒီနံ ပုပ္ဖရသဿ ဂဟိတအဘိနဝကာလတောယေဝ စ ပဋ္ဌာယ။

၃၂၉. **လောဏသောဝီရကံ သုတ္တဥ္စ** အနေကေဟိ ဘေသဇ္ဇေဟိ အဘိသင်္ခတော အမဇ္ဇဘူတော အာသဝဝိသေသော။ **တသက္ကဟာပနတ္ထ** န္တိ သုဂန္ဓိဘာဝဂ္ဂဟာပနတ္ထံ။ **အစိတ္တကံ လောကဝဇ္ဇ** န္တိ ဧတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ပဌမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ မဇ္ဇဘာဝေ, တဿ ဟနဥ္စာတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ဒွေ အင်္ဂါနိ။

သုရာပါနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အင်္ဂုလိပတောဒကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၃၀. ဒုတိယေ **ဘိက္ခုနီပိ အနုပသမ္ပန္နဋ္ဌာနေ ဌိတာ** တိ ဧတ္ထ ဘိက္ခုပိ ဘိက္ခုနိယာ အနုပသမ္ပန္နဋ္ဌာနေ ဌိတော တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဟသာဓိပ္ပာယတာ, ဥပသမ္ပန္နဿ ကာယေန ကာယာမသနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ဒွေ အင်္ဂါနိ။

အင်္ဂုလိပတောဒကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဟသဓမ္မသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၃၅. တတိယံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ဥပရိဂေါပ္ဖကတာ, ဟသာဓိပ္ပာယေန ကီဠနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ဒွေ အင်္ဂါနိ။

ဟသဓမ္မသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အနာဒရိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၄၄. စတုတ္ထေ **ကရယေ့ဟာ အာစရိယုဂ္ဂဟော န ဂဟေတဗ္ဗော** တိ ယသ္မာ ဥစ္ဆုရသော သတ္တာဟကာလိကော, တဿ ကသဋော ယာဝဇီဝိကော, ဒွိန္နံယေဝ သမဝါယော ဥစ္ဆုယဋ္ဌိ, တသ္မာ ဝိကာလေ ဥစ္ဆုယဋ္ဌိံ ခါဒိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဂုဠဟရီတကံ ဝိယာတိ ဧဝမာဒိကော ကရယ့ဟာစရိယတအော န ဂဟေတဗ္ဗော။ **လောကဝဇ္ဇေ အာစရိယုဂ္ဂဟော န ဝဋ္ဋတီ** တိ လောကဝဇ္ဇသိက္ခာပဒေ အာပတ္တိဋ္ဌာနေ ယော အာစရိယတအော, သော န ဂဟေတဗ္ဗော, လောကဝဇ္ဇံ အတိက္ကမိတ္ဝာ "က္ကဒံ အမှာကံ အာစရိယုဂ္ဂဟော"တိ ဝဒန္တဿ ဥဂ္ဂဟော န ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **သုတ္တာနုလောမံ** နာမ အဋ္ဌကထာ။ **ပဝေဏိယာ အာဂတသမောဓာနံ ဂစ္ဆတီ** တိ "ပဝေဏိယာ အာဂတော အာစရိယုဂ္ဂဟောဝ ဂဟေတဗ္ဗော"တိ ဧဝံ ဝုတ္တေ မဟာအဋ္ဌကထာတဒေဝယေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတီတိ အဓိပ္ပာယော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဥပသမ္ပန္နဿ ပညတ္တေန ဝစနံ, အနာဒရိယကရဏန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ဒွေ အင်္ဂါနိ။

အနာဒရိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဘိံသာပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၄၅. ပဥ္စမံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ဥပသမ္ပန္နတာ, တဿ ဒဿနသဝနဝိသယေ ဘိံသာပေတုကာမတာယ တယမနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ဒွေ အင်္ဂါနိ။

ဘိံသာပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဇောတိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၅၀. ဆဋ္ဌေ ဘဂ္ဂါ နာမ ဇနပဒိနော ရာဇကုမာရာ, တေသံ နိဝါသော ဧကောပိ ဇနပဒော ရုဠှီသဒ္ဒေန "ဘဂ္ဂါ"တိ ဝုစ္စတိ။ တေန ဝုတ္တံ **"ဘဂ္ဂါတိ ဇနပဒဿ နာမ"** န္တိ။ **သုသုမာရဂိရေ** တိ ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ တဿ ကိရ န

ဂရဿ မာပနတ္ထံ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာစရိယေန နဂရဋ္ဌာနဿ ပရိဂ္ဂဏှနဟနဒိဝသေ အဝိဒူရေ သုသုမာရော သဒ္ဒမကာသိ ဂိရံ နိစ္ဆာရေသိ။ အထ အနန္တရာယေန နဂရေ မာပိတေ တမေဝ သုသုမာရဂိရဏံ သုဘနိမိတ္တံ ကတွာ သုသုမာရဂိရံတွေဝဝဿ နာမံ အကံသု။ ကေစိ ပန "သုသုမာရသဏ္ဌာနတ္တာ သုသုမာရော နာမ ဧကော ဂိရိ, သော တဿ နဂရဿ သမီပေ, တသ္မာ တံ သုသုမာရဂိရိ ဧတဿ အတ္ထီတိ 'သုသုမာရဂိရီ'တိ ဝုစ္စတီ"တိ ဝဒန္တိ။ တထာ တ ဟောတု အညထာ တ, နာမမေတံ တဿ နဂရဿာတိ အာဟ **"သုသုမာရဂိရန္တိ နဂရဿ နာမ"** န္တိ။ **ဘေသကဠာ**တိ ဃမ္ဗဏ္ဍနာမကော ဂစ္ဆဝိသေသော။ ကေစိ "သေတရုက္ခော"တိပိ ဝဒန္တိ။ တေသံ ဗဟုလတာယ ပန တံ ဝနံ ဘေသကဠာဝနန္တွေဝ ပညာယိတ္ထ။ "ဘေသဂဠာဝနေ"တိပိ ပာဌော။ "ဘေသော နာမ ဧကော ယက္ခော အယုတ္တကာရီ, တဿ တတော ဂဠိတဋ္ဌာနတာယ တံ ဝနံ ဘေသဂဠာဝနံ နာမ ဇာတ"န္တိ ဟိ ကေစိ။

၃၅၂. **ဇောတိကရဏေ**တိ အဂ္ဂိကရဏေ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အဂိလာနတာ, အနုညာတကရဏာဘာဝေ, ဝိသိဗ္ဗေတုကာမတာ, သမာဒဟနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ဇောတိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. နဟာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၅၇. သတ္တမသိက္ခာပဒဿ ဟဋ္ဌိယံ **အသမ္ဘိန္နေနာ**တိ အမက္ခိတေန, အနဋ္ဌေနာတိ အတ္ထော။ **ဩရေနဒ္ဓမာသံ နဟာယေယျာ**တိ နဟာတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ အဍ္ဎမာသေ အပရိပုဏ္ဏေ နဟာယေယျ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ မဇ္ဈိမဒေသော, ဦနကဍ္ဎမာသေ နဟာနံ, သမယာနံ တ နဒီပာရဂမနဿ တ အာပဒာနံ တ အဘာဝေတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

နဟာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၆၈. အဋ္ဌမေ **"စမ္မကာရနီလံ** နာမ ပကတိနီလ"န္တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပန "စမ္မကာရာ ဥဒကေ တိပုမလံ အယဂူထဉ္စ ပက္ခိပိတွာ စမ္မံ ကာဠံ ကရောန္တိ, တံ စမ္မကာရနီလ"န္တိ ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဝုတ္တပ္ပကာရဿ စီဝရဿ အကတကပ္ပတာ, အနဋ္ဌစီဝရာဒိတာ, နိဝါသနံ တ ပာရုပနံ တာတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဝိကပ္ပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၇၄. နဝမေ **အပစ္စုဒ္ဓာရဏ**န္တိ "မယှံ သန္တကံ ပရိဘုဉ္ဇ ဝါ ဝိဿဇ္ဇေဟိ ဝါ"တိအာဒိနာ အကတပစ္စုဒ္ဓာရံ။ **ယေန ဝိနယကမ္မံ ကတ**န္တိ ယေန သဒ္ဓိံ ဝိနယကမ္မံ ကတံ။ **တိံသကဝဏ္ဏနာယ**န္တိ နိဿဂ္ဂိယဝဏ္ဏနာယံ။ ပရိဘောဂေန **ကာယကမ္မံ,** အပစ္စုဒ္ဓာရာပနေန **ဝစီကမ္မံ** ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ သာမံ ဝိကပ္ပိတဿ အပစ္စုဒ္ဓာရော, ဝိကပ္ပနုပဂစီဝရတာ, ပရိဘောဂေါတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဝိကပ္ပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. စီဝရအပနိဓာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၇၇. ဒသမံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ဥပသမ္ပန္နဿ သန္တကာနံ ပတ္တာဒီနံ အပနိဓာနံ, ဝိဟေသေတုကာမတာ ဝါ ဟသာဓိပ္ပာယတာ ဝါတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ဒွေဝ အင်္ဂါနိ။

စီဝရအပနိဓာနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော သုရာပာနဝဂ္ဂေါ ဆဋ္ဌော။

၇. သပ္ပာဏကဝဂ္ဂေါ

၁. သဉ္စိစ္စသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၈၂. သပ္ပာဏကဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ ဥသုံ သရံ အဿတိ ခိပတီတိ **ဣဿာသော,** ဓနုသိပ္ပကုသလောတိ အာဟ **"ဓနုဂ္ဂဟာစရိယော"** တိ။ ပဋိသတ္တုဝိဓမနတ္ထံ ဓနုံ ဂဏှာတီတိ ဓနုဂ္ဂဟာ, တေသံ အာစရိယော **ဓနုဂ္ဂဟာစရိယော။ အပ္ပမတ္တေန ဝတ္တံ ကာတဗ္ဗ** န္တိ ယထာ တေ ဟဏာ န မရန္တိ, ဧဝံ သူပဋ္ဌိတဿတိနာ သေနာသနေ ဝတ္တံ ကာတဗ္ဗံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အင်္ဂါနိပိ မနုဿဝိဂ္ဂဟေ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗာနီတိ။

သဉ္စိစ္စသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သပ္ပာဏကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၈၇. ဒုတိယေ **ဥဒကသဏ္ဌာနကပ္ပဒေသေ** တိ ယတ္ထ ဘူမိဘာဂေ ဥဒကံ နိက္ခိတ္တံ သန္တိဋ္ဌတိ, န သဟသာ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆတိ, တာဒိသေ ပဒေသေ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အင်္ဂါနိ သိဉ္စနသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယာနေဝ။

သပ္ပာဏကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဥက္ကောဋနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၉၂. တတိယေ **ယထာပတိဋ္ဌိတဘာဝေန ပတိဋ္ဌာတုံ န ဒေန္တိ** တိ တေသံ ပဝတ္တိအာကာရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန ဓမ္မေန အဓိကရဏံ နိဟတံ, တံ သုနိဟတမေဝ။ သစေ ဝိပ္ပကတေ ကမ္မေ ပဋိက္ကောသတိ, တံ သညာပေတွာဝ ကာတဗ္ဗံ။ ဣတရထာ ကမ္မဉ္စ ကုပ္ပတိ, ကာရကာနဉ္စ အာပတ္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ယထာဓမ္မံ နိဟတဘာဝေ, ဇာနနာ, ဥက္ကောဋနာတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဥက္ကောဋနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဒုဋ္ဌုလ္လသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၉၉. စတုတ္ထေ **တဿေတ** တိ ယော အာပန္နော, တဿေဝ။ **အာရောစေတီ**တိ ပဋိစ္ဆာဒနတ္ထမေဝ မာ ကဿစိ အာရောစေသီတိ ဝဒတိ။ **ဝတ္ထုပုဂ္ဂလော** တိ အာပန္နပုဂ္ဂလော။ **ယေနဿ အာရောစိတ** န္တိ ယေန ဒုတိယေန အဿ တတိယဿ အာရောစိတံ။ **ကောဋိ ဆိန္နာ ဟောတီ** တိ ယသ္မာ ပဋိစ္ဆာဒနပစ္စယာ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာဝ ဒုတိယေန တတိယဿ အာရောစိတံ, တသ္မာ တပ္ပစ္စယာ ပုန တေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာပတ္တိယာ အဘာဝတော အာပတ္တိယာ ကောဋိ ဆိန္နာ နာမ ဟောတိ။

၄၀၀. **"အနုပသမ္ပန္နဿ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ စ ကာယသံသဂ္ဂေ စာတိ အယံ ဒုဋ္ဌုလ္လအဇ္ဈာစာရော နာမာ"**တိ ဣဒံ ဒုဋ္ဌုလ္လာရောစနသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယ န သမေတိ။ ဝုတ္တဉှိ တတ္ထ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၈၂) ''အနုပသမ္ပန္နဿ ဒုဋ္ဌုလ္လံ ဝါ အဒုဋ္ဌုလ္လံ ဝါ အဇ္ဈာစာရန္တိ ဧတ္ထ အာဒိတော ပဉ္စ သိက္ခာပဒါနိ ဒုဋ္ဌုလ္လော နာမ အဇ္ဈာစာရော, သေသာနိ အဒုဋ္ဌုလ္လော, သုက္ကဝိဿဋ္ဌိကာယသံသဂ္ဂဒုဋ္ဌုလ္လအတ္တကာမာ ပနဿ အဇ္ဈာစာရော နာမာ''တိ။ ''အာရောစနေ အနုပသမ္ပန္နဿ ဒုဋ္ဌုလ္လံ အညထာ အဓိပ္ပေတံ, ပဋိစ္ဆာဒနေ အညထာ''တိ ဧတ္တာပိ ဝိသေသကာရဏံ န ဒိဿတိ, တသ္မာ အဋ္ဌကထာယ ပုဗ္ဗေနာပရံ န သမေတိ။ အဝိရောဓံ ဣစ္ဆန္တေန ပန ဝီမံသိတဗ္ဗမေတ္ထ ကာရ

ဏံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဥပသမ္ပန္နသ္သ ဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တိဇာနနံ, ပဋိစ္ဆာဒေတုကာမတာယ နာရောစေသ္သာမီတိ ဓုရနိက္ခေပေါတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ဒွေ အင်္ဂါနိ။

ဒုဋ္ဌုလ္လသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဉီနဝီသတိဝဿသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၀၂. ပဉ္စမေ **ရူပသုတ္တ** န္တိ ပေဟရညိကာနံ သုတ္တံ။ **ဒုရုတ္တာန** န္တိ အက္ကောသဝသေန ဒုရုတ္တာနံ, ဒုရုတ္တတ္တာယေဝ **ဒုရာဂတာနံ။ ဝစနပထာန**န္တိ ဧတ္ထ ဝစနမေဝ တဒတ္ထံ ဉာတုကာမာနံ ဉာပေတုကာမာနဉ္စ ပထောတိ ဝစနပထော။ **ဒုက္ခမာန**န္တိ ဒုက္ခေန ခမိတဗ္ဗာနံ။

၄၀၄. ဂဗ္ဘေ သယိတကာလေန သဒ္ဓိံ ဝီသတိမံ ဝဿံ အဿာတိ **ဂဗ္ဘဝီသော။ ဟာယနဝဍ္ဎန** န္တိ ဂဗ္ဘမာသေသု အဓိကေသု ဥတ္တရိဟာယနံ, ဉီနေသု ဝဍ္ဎနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဧကူနဝီသတိဝဿ** န္တိ ဒွါဒသမာသေ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ဝသိတ္ဝာ မဟာပဝါရဏာယ ဇာတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဧကူနဝီသတိဝဿံ။ **ပာဋိပဒဒိဝသေ**တိ ပစ္ဆိမိကာယ ဝဿူပဂမနဒိဝသေ။ ''တိံသရတ္တိဒိဝော မာသော''တိ (အ. နိ. ၃.၇၁; ၈.၄၃; ဝိဘ. ၁၀၂၃) ဝစနတော **''စတ္တာရော မာသာ ပရိဟာယန္တီ''**တိ ဝုတ္တံ။ **ဝဿံ ဥက္ကဍ္ဎန္တီ** တိ ဝဿံ ဥဒ္ဓံ ကဍ္ဎန္တိ, တတိယေ သံဝစ္ဆရေ ဧကမာသံ အဓိကမာသံ ဝသေန ပရိစ္စဇန္တာ ဝဿံ ဥဒ္ဓံ ကဍ္ဎန္တီတိ အတ္ထော, တသ္မာ တတိယော သံဝစ္ဆရော တေရသမာသိကော ဟောတိ, သံဝစ္ဆရဿ ပန ဒွါဒသမာသိကတ္တာ အဋ္ဌာရသသု ဝဿေသု အဓိကမာသေ ဝိသုံ ဂဟေတွာ **''ဆ မာသာ ဝဍ္ဎန္တီ''**တိ ဝုတ္တံ။ **တတော**တိ ဆမာသတော။ **နိက္ကင်္ခာ ဟုတွာ** တိ အဓိကမာသေဟိ သဒ္ဓိံ ပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿတ္တာ နိဗ္ဗေမတိကာ ဟုတွာ။ ယံ ပန ဝုတ္တံ ဂဏ္ဌိပဒေသု ''အဋ္ဌာရသန္နံယေဝ ဝဿာနံ အဓိကမာသေ ဂဟေတွာ ဂဏိတတ္တာ သေသဝဿဒွယဿပိ အဓိကာနိ ဒိဝသာနိ ဟောန္တေဝ, တာနိ အဓိကဒိဝသာနိ သန္ဓာယ 'နိက္ကင်္ခာ ဟုတွာ'တိ ဝုတ္တ''န္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ န ဟိ ဒွီသု ဝဿေသု အဓိကဒိဝသာနိ နာမ ဝိသုံ ဥပလဗ္ဘန္တိ တတိယေ ဝဿေ ဝဿုက္ကဍ္ဎနဝသေန အဓိကမာသေ ပရိစ္စတ္တေယေဝ အတိရေကမာသသမ္ဘဝတော။ တသ္မာ ဒွီသု ဝဿေသု အတိရေကဒိဝသာနိ နာမ ဝိသုံ န သမ္ဘဝန္တိ။

နနု စ ''တေ ဒွေ မာသေ ဂဟေတွာ ဝီသတိဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏာနိ ဟောန္တီ''တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ, ဧကူနဝီသတိဝဿမှိ ပုန အပရသ္မိံ ဝဿေ ပက္ခိတ္တေ ဝီသတိဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏာနိ ဟောန္တီတိ အာဟ **''ဧတ္ထ ပန။ပေ.။ ဝုတ္တ''**န္တိ။ အနေကတ္တတ္တာ နိပါတာနံ **ပန**-သဒ္ဒေါ ဟိ-သဒ္ဒတ္ထေ, ဧတ္ထ ဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣဒဉ္စဟိ ဝုတ္တဿေဝတ္ထဿ သမတ္ထနဝသေန ဝုတ္တံ။ ဣမိနာ စ ဣမံ ဒီပေတိ ''ယံ ဝုတ္တံ 'ဧကူနဝီသတိဝဿံ သာမဏေရံ နိက္ခမနီယပုဏ္ဏမာသိံ အတိက္ကမ္မ ပာဋိပဒဒိဝသေ ဥပသမ္ပာဒေန္တီ'တိ, တတ္ထ ဂဗ္ဘမာသေပိ အဂ္ဂဟေတွာ ဒွီဟိ မာသေဟိ အပရိပုဏ္ဏဝီသတိဝဿံ သန္ဓာယ 'ဧကူနဝီသတိဝဿ'န္တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ အဓိကမာသေသု ဒွီသု ဂဟိတေသု ဝီသတိဝဿာနိ ပရိပုဏ္ဏာနိ နာမ ဟောန္တီ''တိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဂဗ္ဘမာသာပိ ဂဏနူပဂါ ဟောန္တိ, တသ္မာ။ **ဧကဝီသတိဝဿော ဟောတီ** တိ ဇာတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဝီသတိဝဿော သမာနော ဂဗ္ဘမာသေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကဝီသတိဝဿော ဟောတိ။

၄၀၆. **အညံ ဥပသမ္ပာဒေတီ** တိ ဥပဇ္ဈာယော ဟုတွာ ဥပသမ္ပာဒေတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဉီနဝီသတိဝဿတာ, ဉီနကသညိတာ, ဥပသမ္ပာဒနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဉီနဝီသတိဝဿသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ထေယျသတ္ထသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၀၇. ဆဋ္ဌသိက္ခာပဒံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ထေယျသတ္ထကဘာဝတော, ဇာနနံ, သံဝိဓာနံ, အဝိသင်္ကေတေန ဂမနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

၄၁၂. သတ္တမေ နတ္ထိ ကိဉ္စိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

၈. အရိဋ္ဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၁၇. အဋ္ဌမေ **ဗာဓယိံသူ**တိ ဟနိံသု။ တံတံသမ္ပတ္တိယာ ဝိဗန္ဓနဝသေန သတ္တသန္တာနဿ အန္တရေ ဝေမဇ္ဈေ ဧတိ အာဂစ္ဆတီတိ အန္တရာယော, ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိအနတ္ထော။ အနတိက္ကမနဋ္ဌေန တသ္မိံ အန္တရာယေ နိယုတ္တာ, အန္တရာယံ ဝါ ဖလံ အရဟန္တိ, အန္တရာယဿ ဝါ ကရဏသီလာတိ **အန္တရာယိကာ**။ တေနာဟ **"အန္တရာယံ ကရောန္တီတိ အန္တရာယိကာ"**တိ။ **အာနန္တရိယဓမ္မာ**တိ အာနန္တရိကသဘာဝါ စေတနာဓမ္မာ။ တတ္ထာယံ ဝစနတ္ထော – စုတိအနန္တရဖလံ အနန္တရံ နာမ, တသ္မိံ အနန္တရေ နိယုတ္တာ, တံနိဗ္ဗတ္တနေန အနန္တရကရဏသီလာ, အနန္တရပ္ပယောဇနာတိ ဝါ အာနန္တရိကာ, တေ ဧဝ **အာနန္တရိယာ**တိ ဝုတ္တာ။ ကမ္မာနိ ဧဝ အန္တရာယိကာတိ **ကမ္မန္တရာယိကာ။ မောက္ခဿေဝ အန္တရာယံ ကရောတိ, န သဂ္ဂဿာ**တိ မိစ္ဆာစာရလက္ခဏာဘာဝတော ဝုတ္တံ။ န ဟိ ဘိက္ခုနိယာ ဓမ္မရက္ခိတဘာဝေါ အတ္ထိ။ ဟာကတိကာဘိက္ခုနိံဝသေန စေတံ ဝုတ္တံ။ အရိယာယ ပန ပဝတ္တံ အပာယသံဝတ္တနိကမေဝ, နန္ဒမာဏဝကော စေတ္ထ နိဒဿနံ။ ဥဘိန္နံ သမာနစ္ဆန္ဒတာဝသေန ဝါ န သဂ္ဂန္တရာယိကတာ, မောက္ခန္တရာယိကတာ ပန မောက္ခတ္ထာယ ပဋိပတ္တိယာ ဝိဒူသနတော။ အဘိဘဝိတွာ ပန ပဝတ္တိယံ သဂ္ဂန္တရာယိကတာပိ န သက္ကာ နိဝာရေတုန္တိ။

အဟေတုကဒိဋ္ဌိအကိရိယဒိဋ္ဌိနတ္ထိကဒိဋ္ဌိယောဝ နိယတဘာဝံ ပတ္တာ **နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဓမ္မာ။ ပဋိသန္ဓိဓမ္မာ**တိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တုပ္ပာဒမာဟ။ ပဏ္ဍကာဒိဂ္ဂဟဏဉ္စေတ္ထ နိဒဿနမတ္တံ သဗ္ဗာယပိ အဟေတုကပဋိသန္ဓိယာ ဝိပာကန္တရာယိကဘာဝတော။ ယာဟိ အရိယေ ဥပဝဒတိ, တာ စေတနာ **အရိယူပဝါဒါ** ဇာတာ။ **တတော ပရန္တိ** ခမာပနတော ဥပရိ။ ယံ ပနေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဒိဗ္ဗစက္ခုကထာယံ ဝုတ္တမေဝ။ **သဉ္စိစ္စ အာပန္နာ အာပတ္တိယော**တိ သဉ္စိစ္စ ဝီတိက္ကန္တာ သတ္တ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ။ သဉ္စိစ္စ ဝီတိက္ကန္တာဟိ အန္တမသော ဒုက္ကဋဒုဗ္ဘာသိတမ္ပိ သဂ္ဂမဂ္ဂဖလာနံ အန္တရာယံ ကရောတိ။ **ယာဝ ဘိက္ခုဘာဝံ ပဋိဇာနာတိ** ပါရာဇိကံ အာပန္နော, **န ဝုဋ္ဌာတိ** သင်္ဃာဒိသေသံ ဂရုကာပတ္တိံ အာပန္နော, **န ဒေသေတိ** လဟုကာပတ္တိံ အာပန္နော။

အယံ ဘိက္ခူတိ အရိဋ္ဌော ဘိက္ခု။ **ရသေန ရသံ သံသန္ဒိတွာ**တိ အနဝဇ္ဇေန ပစ္စယပရိဘောဂရသေန သာဝဇ္ဇံ ကာမဂုဏပရိဘောဂရသံ သမာနေတွာ။ ယောနိသော ပစ္စဝေက္ခဏေန နတ္ထိ ဧတ္ထ ဆန္ဒရာဂေါတိ **နိစ္ဆန္ဒရာဂေါ,** ပစ္စယပရိဘောဂေါ။ **ဥပနေဿတော ဝိယာ**တိ ဗန္ဓနံ ဥပနေဿတော ဝိယ။ "ဃဋ္ဋေဿတော ဝိယာ"တိပိ ပါဌော။ **ဥပသံဟရန္တော ဝိယာ**တိ သဒိသတံ ဥပသံဟရန္တော ဝိယ ဧကတ္တဘာဝံ ဝိယ အနဝဇ္ဇဘာဝံ ပါပေန္တော။ **ဟာပကန္တိ** လာမကဘာဝေန ဒုဂ္ဂတိသမ္ပာပနဋ္ဌေန စ ဟာပကံ။ **မဟာသမုဒ္ဒံ ဗန္ဓန္တေန ဝိယာ**တိ သေတုကရဏဝသေန မဟာသာဂရံ ဗန္ဓန္တေန ဝိယ။ **သဗ္ဗညုတညာဏေန သဒ္ဓိံ ပဋိဝိရုဇ္ဈန္တော**တိ သဗ္ဗညုတညာဏေန "သာဝဇ္ဇ"န္တိ ဒိဋ္ဌံ "အနဝဇ္ဇ"န္တိ ဂဟဏေန တေန သဟ ပဋိဝိရုဇ္ဈန္တော။ **အာဏာစက္ကေ**တိ ပဉ္စမပါရာဇိကသိက္ခာပဒသင်္ခါတေ, "အဗ္ဗဟ္မစရိယံ ပဟာယာ"တိ အာဒိဒေသနာသင်္ခါတေ စ အာဏာစက္ကေ။

အဋ္ဌိကင်္ကလံ နာမ ဥရဋ္ဌိ ဝါ ပိဋ္ဌိကဏ္ဍကံ ဝါ သီသဋ္ဌိ ဝါ။ တဉှိ နိမ္မံသတ္တာ "ကင်္ကလ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဝိဂတမံသာယ ဟိ အဋ္ဌိသင်္ခလိကာယ ဧကဋ္ဌိမ္ပိ ဝါ **ကင်္ကလ**-သဒ္ဒေါ နိရုဠှော။ **အနုဒဟနဋ္ဌေနာ**တိ အနုဟယပဋိပတ္တိယာ သမ္ပတိ အာယတိဉ္စ အနုဒဟနဋ္ဌေန။ **မဟာဘိတာပနဋ္ဌေန** အနဝဋ္ဌိတသဘာဝတာယ, **ဣတ္တရပစ္စုပဋ္ဌာနဋ္ဌေန** မုဟုတ္တကရဏီယတာယ, **တာဝကာလိကဋ္ဌေန** ပရေဟိ အဘိဘဝနတာယ, **သဗ္ဗင်္ဂပစ္စင်္ဂပလိဘဉ္ဇနဋ္ဌေန** ဘေဒနာဒိအဓိကရဏဘာဝေန, ဥဂ္ဂဋ္ဌသဒိသတာယ **အဓိကုဋ္ဋနဋ္ဌေန,** အဝဏေ ဝဏံ ဥပ္ပာဒေတွာ အန္တော အနုပဝိသနဘာဝတာယ **ဝိနိဝိဇ္ဈနဋ္ဌေန,** ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကအနတ္ထနိမိတ္တတာယ **သာသင်္ကသပ္ပဋိဘယဋ္ဌေန**။

ဟဋ္ဌိယံ "ထာမသာ ပရာမာသာ"တိအာဒီသု ဝေမတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ထာမသာ**တိ ဒိဋ္ဌိထာမေန, တဿာ ဒိဋ္ဌိယာ ထာမဂတဘာဝေနာတိ အတ္ထော။ **ပရာမာသာ**တိ ဒိဋ္ဌိပရာမာသေန, ဒိဋ္ဌိသင်္ခါတပရာမာသေနာတိ အတ္ထော။ ဒိဋ္ဌိယေဝ ဟိ ဓမ္မသဘာဝံ အတိက္ကမိတွာ ပရတော အာမသနေန ပရာမာသော။ **အဘိနိဝိဿာ**တိ တဏှာဘိနိဝေသပုဗ္ဗင်္ဂ

ဂမေန ဒိဋ္ဌာဘိနိဝေသေန “ဣဒမေဝ သစ္စ”န္တိ အဘိနိဝိသိတွာ။ **တေဟာရတီ**တိ ကထေတိ။ **ယတော စ ခော တေ ဘိက္ခူ**တိ ယဒာ တေ ဘိက္ခူ။ **ဧဝံဝါဒော အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ** တိ ဣဒံ သေ အတ္တနော လဒ္ဓိံ နိဂူဟိတုကာမတာယ နတ္ထီတိ ဝတ္တုကာမောပိ ဘဂဝတော အာနုဘာဝေန သမ္ပဋိစ္ဆတိ။ ဗုဒ္ဓါနံ ကိရ သမ္မုခါ ဒွေဝ ကထာ ကထေတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ **ကဿ နု ခော နာမ တွံ မောဃပုရိသာ** တိ တွံ မောဃပုရိသ ကဿ ခတ္တိယဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ ဝေဿဿ ဝါ သုဒ္ဒဿ ဝါ ဂဟဋ္ဌဿ ဝါ ပဗ္ဗဇိတဿ ဝါ ဒေဝဿ ဝါ မနုဿဿ ဝါ မယာ ဧဝံ ဓမ္မံ ဒေသိတံ အာဇာနာသိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဓမ္မကမ္မတာ, သမနုဘာသနာ, အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

အရိဋ္ဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဥက္ခိတ္တသမ္ဘောဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၂၄. နဝမေ **ပယောဂဂဏနာယာ**တိ အနုဂ္ဂဟဏပ္ပယောဂဂဏနာယ။ သံတသေ ကမ္မပရိယောသာနဝသေန, သဟ သေယ္ယာယ ကေသိံ နိပန္နေ ဣတရဿ နိပဇ္ဇနပယောဂဝသေန အာပတ္တိပရိစ္ဆေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧတ္ထ စ ပဒ ဘာဇနေ “ဧကစ္ဆန္နေ”တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ နာနူပစာရေပိ ဧကစ္ဆန္နေ နိပဇ္ဇန္တဿ အာပတ္တိ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ဥက္ခိတ္တသမ္ဘောဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ “သဟ တ သေယ္ယံ ကပ္ပေယ္ယာတိ နာနူပစာရေပိ ဧကစ္ဆန္နေ နိပဇ္ဇေယ္ယာ”တိ။ ပဏ္ဏတ္တိံ အဇာနန္တေန အရဟတာပိ ကိရိယာဗ္ယာကတစိတ္တေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ **“တိစိတ္တ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန **ကေနစိ** ဝုတ္တံ “တိစိတ္တန္တိ ဧတ္ထ ဝိပာကာဗ္ယာကတ စိတ္တေန သဟ တ သေယ္ယံ ကပ္ပေယ္ယာတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, အညထာ သစိတ္တကတ္တာ သိက္ခာပဒဿ ကိရိ ယာဗ္ယာကတံ သန္ဓာယ န ယုဇ္ဇတီ”တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ န ဟိ သစိတ္တကသိက္ခာပဒဝီတိက္ကမော အရဟတော န သ မ္ဘဝတိ။ တေနေဝ ပထဝီခဏနာဒီသု သစိတ္တကသိက္ခာပဒေသု တိစိတ္တမေဝ ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အကတာနုဓမ္မတာ, ဇာနနာ, သမ္ဘောဂါဒိကရဏန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဥက္ခိတ္တသမ္ဘောဂသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ကဏ္ဋကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၂၈. ဒသမေ **ပိရေ**တိ နိပါတပဒံ။ သမ္ဗောဓနေ ဝတ္တမာနံ ပရ-သဒ္ဒေန သမာနတ္ထံ ဝဒန္တီတိ အာဟ **“ပရ အမာမကာ”**တိ, အမ္ဟာကံ အနဇ္ဈတ္တိကဘူတာတိ အတ္ထော။ **ပိရေ**တိ ဝါ “ပရတော”တိ ဣမိနာ သမာနတ္ထံ နိပါတပဒံ, တသ္မာ **စရ ပိရေ**တိ ပရတော ဂစ္ဆ, မာ ဣဓ တိဋ္ဌာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သေသမေတ္ထ ပုရိမ သိက္ခာပဒဒွယေ ဝုတ္တနယမေဝ။

ကဏ္ဋကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတော သပ္ပာဏကဝဂ္ဂေါ သတ္တမော။

၈. သဟဓမ္မိကဝဂ္ဂေါ

၁. သဟဓမ္မိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၃၄. သဟဓမ္မိကဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ **ဧတဿ ဧတဿ အာပတ္တီ** တိ အနာဒရိယဘာဝ လေသေန ဧဝံ ဝဒန္တဿ အာပတ္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဥပသမ္ပန္နဿ ပညတ္တေန ဝစနံ, အသိက္ခိတုကာမတာယ ဧဝံ ဝ စနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ဒွေ အင်္ဂါနိ။

သဟဓမ္မိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဝိလေခနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၃၈. ဒုတိယေ ဝိနယသ္သ ပရိယာပုဏနံ **ဝိနယပရိယတ္တိ** တိ အာဟ **“ဝိနယံ ပရိယာပုဏန္တာန”** န္တိအာဒိ။ **သုဂုတ္တော**တိ ယထာ ကရဏ္ဍကေ ပက္ခိတ္တမဏိက္ခန္ဓော ဝိယ န နဿတိ ဝိပတ္တိံ န ဟပုဏာတိ, ဧဝံ သုဋ္ဌု ဂောပိတော။ **သုရက္ခိတော** တိ တဿေဝ ပရိယာယဝစနံ။ ယထာ ဟိ ကိလေသစောရေဟိ အဝိလုမ္ပနီယော ဟောတိ, ဧဝံ သဗ္ဗအ သူပဋ္ဌိတဿတိတာယ သုဋ္ဌု ရက္ခိတော။ **ကုက္ကုစ္စပကတာန**န္တိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နကုက္ကုစ္စေန အဘိဘူတာနံ။ သာရဇ္ဇနံ သာရဇ္ဇော, ဖ္ဃာမောဟာဘယံ။ ဝိဂတော သာရဇ္ဇော ဧတဿာတိ **ဝိသာရဒေါ။ သဟဓမ္မေနာ** တိ သကာရဏေန ဝစနေန။ **သုနိဂ္ဂဟိတံ နိဂ္ဂဏှာတီ** တိ ယထာ န ပုန သီသံ ဥက္ခိပန္တိ, အထ ခော အပ္ပဋိဘာနာ မင္ကုဘူတာယေဝ ဟောန္တိ, ဧဝံ သုဋ္ဌု နိဂ္ဂဏှာတိ။

အလဇ္ဇိတာ တိ ယ-ကာရလောပေန နိဒ္ဒေသော, အလဇ္ဇိတာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အညာဏတာ**တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **မန္ဒော မောမူဟော** တိ အညာဏဘာဝေန **မန္ဒော,** အဝိသယတော **မောမူဟော,** မဟာမူဠ္ဟောတိ အတ္ထော။

အတ္တပစ္စတ္ထိကာ တိ အတ္တနော ပစ္စတ္ထိကာ။ **ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ** ဒသဝတ္ထုဒီပကာ။ **ပရူပဟာရအညာဏကင်္ခာပရဝိတာရဏာဒိတအာ**တိ ဧတ္ထ ယေ အရဟတ္တံ ပဋိဇာနန္တာနံ အပ္ပတ္တေ ပတ္တသညိနံ အဓိမာနိကာနံ ကုဟကာနံ ဝာ အရဟတ္တံ ပဋိဇာနန္တာနံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ ဒိသွာ မာရကာယိကာ ဒေဝတာ “အရဟတော အသုစိ ဥပသံဟရန္တီ”တိ မညန္တိ သေယျထာပိ ပုဗ္ဗသေလိယာ အပရသေလိယာ စ, တေ **ပရူပဟာရတအာ**။ ယေသံ ပန အရဟတော ဣတ္ထိပုရိသာဒီနံ နာမဂေါတ္တာဒိသု ဉာဏပ္ပဝတ္တိယာ အဘာဝေန အတ္ထိ အရဟတော **အညာဏံ,** တတ္ထေဝ သန္နိဋ္ဌာနာဘာဝေန အတ္ထိ အရဟတော **ကင်္ခာ,** ယသ္မာ စဿ တာနိ ဝတ္ထူနိ ပရေ ဝိတာရေန္တိ ပကာသေန္တိ အာစိက္ခန္တိ, တသ္မာ အတ္ထိ အရဟတော **ပရဝိတာရဏာ**တိ ဣမာ တိဿော လဒ္ဓိယော သေယျထာပိ တေရဟိ ပုဗ္ဗသေလိယာနံ, တေ အညာဏကင်္ခာပရဝိတာရဏတအာ။ နိဂ္ဂဟော ပန နေသံ ကထာဝတ္ထုပ္ပကရဏေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

စတ္တာရော မဂ္ဂါ စ ဖလာနိ စာ တိ ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသဝသေန ဝုတ္တံ, စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒာ တိဿော ဝိဇ္ဇာ ဆ အဘိညာတိ အယမ္ပိ အဓိဂမသဒ္ဓမ္မောယေဝ။ **စ**-ကာရော တ အဝုတ္တသမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ကေစိ ထေရာ**တိ ဓမ္မကထိကာ။ **အာဟံသု**တိ ပံသုကူလိကတ္ထေရာ ဧဝံ အာဟံသု။

ကအာ ပနာယံ ကထာ ဥဒပာဒီတိ? အယဋ္ဌကထာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၁၃၀) – ဣမသ္မိံ ကိရ ဒီပေ စဏ္ဍာလတိဿမဟာဘယေ သက္ကော ဒေဝရာဇာ မဟာဥဠုမ္ပံ မာပေတွာ ဘိက္ခူနံ အာရောစာပေသိ “မဟန္တံ ဘယံ ဘဝိဿတိ, န သမ္မာ ဒေဝေ ဝဿိဿတိ, ဘိက္ခူ ပစ္စယေဟိ ကိလမန္တာ ပရိယတ္တိံ သန္ဓာရေတုံ န သက္ခိဿန္တိ, ပရတီရံ ဂန္တွာ အယျေဟိ ဇီဝိတံ ရက္ခိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဣမံ မဟာဥဠုမ္ပံ အာရုယှ ဂစ္ဆထ ဘန္တေ, ယေသံ ဧတ္ထ နိသဇ္ဇဋ္ဌာနံ နပ္ပဟောတိ, တေ ကဋ္ဌခဏ္ဍေပိ ဥရံ ဌပေတွာ ဂစ္ဆန္တု, သဗ္ဗေသံ ဘယံ န ဘဝိဿတီ”တိ။ တအာ သမုဒ္ဒတီရံ ပတွာ သဋ္ဌိ ဘိက္ခူ ကတိကံ ကတွာ “အမှာကံ ဧတ္ထ ဂမနကိစ္စံ နတ္ထိ, မယံ ဣဓေဝ ဟုတွာ တေပိဋကံ ရက္ခိဿာမာ”တိ တတော နိဝတ္တိတွာ ဒက္ခိဏမလယဇနပဒံ ဂန္တွာ ကန္ဒမူလပဏ္ဏေဟိ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တာ ဝသိံသု, ကာယေ ဝဟန္တေ နိသီဒိတွာ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တိ, အဝဟန္တေ ဝာလိကံ ဥဿာရေတွာ ပရိဝါရေတွာ သီသာနိ ဧကဋ္ဌာနေ ကတွာ ပရိယတ္တိံ သမ္မသန္တိ။ ဣမိနာ နိယာမေန ဒွါဒသ သံဝစ္ဆရာနိ သာဋ္ဌကထံ တေပိဋကံ ပရိပုဏ္ဏံ ကတွာ ဓာရယိံသု။

ဘယေ ဝူပသန္တေ သတ္တသတာ ဘိက္ခူ အတ္တနော ဂတဋ္ဌာနေ သာဋ္ဌကထေ တေပိဋကေ ဧကက္ခရမ္ပိ ဧကဗျဉ္ဇနမ္ပိ အဝိနာသေတွာ ဣမမေဝ ဒီပမာဂမ္မ ကလ္လဂာမဇနပဒေ မဏ္ဍလာရာမဝိဟာရံ ပဝိသိံသု။ ထေရာနံ အာဂတပဝတ္တိံ သုတွာ ဣမသ္မိံ ဒီပေ ဩဟီနာ သဋ္ဌိ ဘိက္ခူ “ထေရေ ပဿိဿာမာ”တိ ဂန္တွာ ထေရေဟိ သဒ္ဓိံ တေပိဋကံ သောဓေန္တာ ဧကက္ခရမ္ပိ ဧကဗျဉ္ဇနမ္ပိ အသမေန္တံ နာမ န ပဿိံသု။ တသ္မိံ ဌာနေ ထေရာနံ အယံ ကထာ ဥဒပါဒိ “ပရိယတ္တိ နု ခော သာသနဿ မူလံ, ဥဒာဟု ပဋိပတ္တီ”တိ။ ပံသုကူလိကတ္ထေရာ “ပဋိပတ္တိ မူလ”န္တိ အာဟံသု, ဓမ္မက

ထိကာ ‘‘ပရိယတ္တိ’’တိ ။ အထ နေ ထေရာ ‘‘တုမှာကံ ဒ္ဝိန္နမ္ပိ ဇနာနံ ဝစနမတ္တေနေဝ န သက္ကာ ဝိညာတုံ, ဇိနဘာသိတံ သုတ္တံ အာဟရထာ’’တိ အာဟံသု။ သုတ္တံ အာဟရိတုံ န ဘာရောတိ –

‘‘ဣမေ စ, သုဘဒ္ဒ, ဘိက္ခူ သမ္မာ ဝိဟရေယျုံ, အသုညော လောကော အရဟန္တေဟိ အဿာ’’တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၁၄)။ ‘‘ပဋိပတ္တိမူလကံ, မဟာရာဇ, သတ္ထုသာသနံ , ပဋိပတ္တိသာရကံ, မဟာရာဇ, သတ္ထုသာသနံ, ပဋိပတ္တိ တိဋ္ဌန္တီ တိဋ္ဌတီ’’တိ (မိ. ပ. ၄.၁.၇) –

သုတ္တံ အာဟရိံသု။

ဣမံ သုတ္တံ သုတွာ ဓမ္မကထိကာ အတ္တနော ဝါဒဋ္ဌပနတ္ထာယ ဣမံ သုတ္တံ အာဟရိံသု –

‘‘ယာဝ တိဋ္ဌန္တိ သုတ္တန္တာ, ဝိနယော ယာဝ ဒိပ္ပတိ။
တာဝ ဒက္ခန္တိ အာလောကံ, သူရိယေ အဗ္ဘုဋ္ဌိတေ ယထာ။

‘‘သုတ္တန္တေသု အသန္တေသု, ပမုဋ္ဌေ ဝိနယမှိ စ။
တမော ဘဝိဿတိ လောကေ, သူရိယေ အတ္ထင်္ဂတေ ယထာ။

‘‘သုတ္တန္တေ ရက္ခိတေ သန္တေ, ပဋိပတ္တိ ဟောတိ ရက္ခိတာ။
ပဋိပတ္တိယံ ဌိတော ဓီရော, ယောဂက္ခေမာ န ဓံသတီ’’တိ။

ဣမသ္မိံ သုတ္တေ အာဟဋေ ပံသုကူလိကတ္ထေရာ တုဏှီ အဟေသုံ။ ဓမ္မကထိကတ္ထေရာနံယေဝ ဝစနံ ပုရတော အဟောသိ။ ယထာ ဟိ ဂဝသတဿ ဂဝသဟဿဿ တ အန္တရေ ပဝေဏိပါလိကာယ ဓေနုယာ အသတိ သော ဝံသော သာ ပဝေဏိ န ဃဋီယတိ, ဧဝမေဝ အာရဒ္ဓဝိပဿကာနံ ဘိက္ခူနံ သတေပိ သဟဿေပိ ဝိဇ္ဇမာနေ ပရိယတ္တိယာ အသတိ အရိယမဂ္ဂပဋိဝေဓော နာမ န ဟောတိ။ ယထာ စ နိဓိကုမ္ဘိယာ ဇာနနတ္ထာယ ပာသာဏပိဋ္ဌေ အက္ခရေသု ဥပနိဗဒ္ဓေသု ယာဝ အက္ခရာနိ ဓရန္တိ, တာဝ နိဓိကုမ္ဘီ နဋ္ဌာ နာမ န ဟောတိ, ဧဝမေဝ ပရိယတ္တိယာ ဓရမာနာယ သာသနံ အန္တရဟိတံ နာမ န ဟောတီတိ။ **တဿာခေယျော** တိ တဿာယတ္တော။

၄၃၉. သော ပနာတိ သော ဟတိမောက္ခော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဂရဟိတုကာမတာ, ဥပသမ္ပန္နဿ သန္တိကေ သိက္ခာပဒဝိဝဏ္ဏနဥ္စာတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ဒွေ အင်္ဂါနိ။

ဝိလေခနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. မောဟနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၄၃. တတိယံ ဥတ္တာနမေဝ။ မောဟာရောပနံ, မောဟေတုကာမတာ, ဝုတ္တနယေန သုတဘာဝေ, မောဟနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

မောဟနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ပဟာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၅၂. စတုတ္ထေ **ရတ္တစိတ္တော** တိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ရတ္တစိတ္တော။ သစေ ပန မေထုနရာဂေန ရတ္တော ပဟာရံ ဒေတိ, ဒုက္ကဋမေဝ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ကုပိတတာ, န မောက္ခာဓိပ္ပာယတာ, ဥပသမ္ပန္နဿ ပဟာရအနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ပဟာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. တလသတ္တိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၅၇. ပဉ္စမေ **န ပဟရိတုကာမတာယ ဒိန္နတ္တာ ဒုက္ကဋ**န္တိ ဧတ္ထ ပဟရိတုကာမတာယ ပဟဋေ ပုရိမသိက္ခာပဒေန ပာစိတ္တိယံ, ဥစ္စာရေတုကာမတာယ ကေဝလံ ဥဂ္ဂိရဏမတ္တေ ကတေ ဣမိနာ ပာစိတ္တိယံ။ ဣမိနာ ပန ဝိရဇ္ဈိတွာ ပဟာရော ဒိန္နော, တသ္မာ ဒုက္ကဋံ။ ကိမိဒံ ဒုက္ကဋံ ပဟာရပစ္စယာ, ဥဒာဟု ဥဂ္ဂိရဏပစ္စယာတိ? တတ္ထ ကေစိ တာဝ ဝဒန္တိ "ပဟာရပစ္စယာ ဧဝ ဒုက္ကဋံ, ဥဂ္ဂိရဏပစ္စယာ ပာစိတ္တိယန္တိ သဒုက္ကဋံ ပာစိတ္တိယံ ယုဇ္ဇတိ။ ပုရိမဥပ္ပတ္တိ ဥဂ္ဂိရဏံ, ပစ္ဆာ ပဟာရော, န စ ပစ္ဆာ ပဟာရံ နိဿာယ ပုရိမံ ဥဂ္ဂိရဏံ အနာပတ္တိဝတ္ထုကံ ဘဝိတုမရဟတီ"တိ။

မယံ ပနေတ္ထ ဧဝံ တက္ကယာမ "ဥဂ္ဂိရဏဿ အတ္တနော သဘာဝေနေဝ အသဏ္ဌိတတ္တာ တပ္ပစ္စယာ ပာစိတ္တိယေန န ဘဝိတဗ္ဗံ, အသုဒ္ဓစိတ္တေန ကတပယောဂတ္တာ ပန န သက္ကာ ဧတ္ထ အနာပတ္တိယာ ဘဝိတုန္တိ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ 'န ပဟရိတုကာမတာယ ဒိန္နတ္တာ'တိ ဣမိနာ စ ပဟာရပစ္စယာ ပုရိမသိက္ခာပဒေန ပာစိတ္တိယာသမ္ဘဝေ ကာရဏံ ဝုတ္တံ, န ပန ပဟာရပစ္စယာ ဒုက္ကဋသမ္ဘဝေ။ န ဟိ အပဟရိတုကာမတာယ ပဟာရေ ဒိန္နေ ပုရိမသိက္ခာပဒေန ပဟာရပစ္စယာ ပာစိတ္တိယေန ဒုက္ကဋေန ဝါ ဘဝိတဗ္ဗံ ယုတ္တ"န္တိ။ "တိရစ္ဆာနာဒီနံ အသုစိကရဏာဒိံ ဒိသွာ ကုဇ္ဈိတွာပိ ဥဂ္ဂိရန္တဿ မောက္ခာဓိပ္ပာယော ဧဝ"တိ ဝဒန္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ကုပိတတာ, န မောက္ခာဓိပ္ပာယတာ, ဥပသမ္ပန္နဿ တလသတ္တိဥဂ္ဂိရဏန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

တလသတ္တိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. အမူလကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၅၉. ဆဋ္ဌေ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ဥပသမ္ပန္နတာ, သင်္ဃာဒိသေသဿ အမူလကတာ, အနုဒ္ဓံသနာ, တင်္ခဏဝိဇာနနာတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

အမူလကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သဉ္စိစ္စသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၆၄. သတ္တမေပိ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ဥပသမ္ပန္နတာ, အဖာသုကာမတာ, ကုက္ကုစ္စုပ္ပာဒနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

သဉ္စိစ္စသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဥပဿုတိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၇၁. အဋ္ဌမေ **သုတိသမီပ**န္တိ သဒ္ဒသမီပံ။ သုယျတီတိ ဟိ သုတိ, သဒ္ဒဿေတံ အဓိဝစနံ။ တဿ သမီပံ **ဥပဿုတိ,** သဒ္ဒသမီပန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** စ သုယျတီတိ သုတီတိ သဒ္ဒောဝ ဝုတ္တော။ ယတ္ထ ပန ဌိတေန သက္ကာ ဟောတိ သဒ္ဒံ သောတုံ, တတ္ထ တိဋ္ဌန္တော သဒ္ဒသမီပေ ဌိတော နာမ ဟောတီတိ အာဟ **"ယတ္ထ ဌတွာ"**တိအာဒိ။ ကေစိ ပန "သုဏာတိ ဧတ္ထာတိ သုတိ။ ယတ္ထ ဌိတော သုဏာတိ, တဿ ဌာနဿေတံ နာမံ။ တဿ သမီပံ ဥပဿုတီ"တိ ဝဒန္တိ, ဧဝံ ပန ဂယှမာနေ ယသ္မိံ ဌာနေ ဌိတော သုဏာတိ, တဿ အာသန္နေ အညသ္မိံ ပဒေသေ တိဋ္ဌတီတိ အာပဇ္ဇတိ။ အဋ္ဌကထာယဉ္စ **ဥပဿုတိ**-သဒ္ဒဿေဝ အတ္ထံ ဒဿေတုံ "ယတ္ထ ဌတွာ သက္ကာ ဟောတိ, တေသံ ဝစနံ သောတု"န္တိ ဝုတ္တံ, န **သုတိ**-သဒ္ဒဿ။ တသ္မာ ပုဗ္ဗနယောဝေတ္ထ ပသတ္ထတရော။ အထ ဝါ ဥပေစ္စ သုယျတိ ဧတ္ထာတိ **ဥပဿုတိ,** ဌာနံ။ ယံ ဌာနံ ဥပဂတေန သက္ကာ ဟောတိ ကထေန္တာနံ သဒ္ဒံ သောတုံ, တတ္ထာတိ ဧဝမေတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ **မန္တေန္တေ**န္တိ ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနန္တိ အာဟ **"မန္တယမာနေ"**တိ။

၄၇၃. **ဧကပရိစ္ဆေဒအနီ**တိ "သိယာ ကိရိယံ, သိယာ အကိရိယ"န္တိ ဣမိနာ နယေန ဧကပရိစ္ဆေဒအနိ။ ဣမာနိ ဟိ တီဏိ သိက္ခာပဒါနိ ကဒါစိ ကိရိယတော သမုဋ္ဌဟန္တိ, ကဒါစိ အကိရိယတော, န ဧကက္ခဏေယေဝ ကိရိယာကိရိယတော

သမုဋ္ဌာဟန္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဥပသမ္ပန္နတာ, စောဒနာဓိပ္ပာယော, သဝနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဥပဿုတိသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ကမ္မပဋိဗာဟနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၇၄. နဝမံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ဓမ္မကမ္မတာ, ဓမ္မကမ္မန္တိ သညာ, ဆန္ဒံ ဒတွာ ခိယ္ယနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ကမ္မပဋိဗာဟနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဆန္ဒံ အဒတွာ ဂမနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၇၉. ဒသမံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ဝိနိစ္ဆယကထာယ ပဝတ္တမာနတာ, ဓမ္မကမ္မတာ, ဓမ္မကမ္မသညိတာ, သမာနသီမာယံ ဌိတတာ, သမာနသံဝာသကတာ, ကောပေတုကာမတာယ ဟတ္ထပါသဝိဇဟနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ဆ အင်္ဂါနိ။

ဆန္ဒံ အဒတွာ ဂမနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ဒုဗ္ဗလသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၈၄. ကောဒသမမ္ပိ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ဥပသမ္ပန္နတာ, ဓမ္မေန လဒ္ဓသမ္မုတိတာ, သဒ္ဓိံ သင်္ဃေန ဝိကပ္ပနုပဂစီဝရအနံ, ပစ္ဆာ ခီယိတုကာမတာယ ခိယ္ယနာတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ဒုဗ္ဗလသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄၈၉. ဒွါဒသမေ နတ္ထိ ကိဉ္စိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

နိဋ္ဌိတော သဟဓမ္မိကဝဂ္ဂေါ အဋ္ဌမော။

၉. ရာဇဝဂ္ဂေါ

၁. အန္တေပုရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၄၉၇-၄၉၉. ရာဇဝဂ္ဂဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ အဋ္ဌကထာယံ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။ ဟဋ္ဌိယံ ပန အယမနုတ္တာနပဒတ္ထော။ **ကတံ တ ကရိဿန္တိ တ** တိ မေထုနဝီတိက္ကမနံ ကတံ တ ကရိဿန္တိ တ။ **ဣမေသန္တိ** ပဒံ ဝိဘတ္တိဝိပရိဏာမံ ကတွာ ဥဘယတ္ထ ယောဇေတဗ္ဗံ "ဣမေဟိ ကတံ ဣမေ ကရိဿန္တိ"တိ။ **ရတနန္တိ** မဏိရတနာဒိသု ယံကိဉ္စိ။ **ဥဘတော**တိ ဒွီဟိ ပက္ခေဟိ။ "ဥဘတော သုဇာတော"တိ ဧတ္တကေ ဝုတ္တေ ယေဟိ ကေဟိစိ ဒွီဟိ ဘာဂေဟိ သုဇာတတာ ဝိညာယေယျ, **သုဇာတ**-သဒ္ဒော စ "သုဇာတော စာရုဒဿနော"တိအာဒီသု အာရောဟသမ္ပတ္တိပရိယာယောတိ ဇာတိဝသေနေဝ သုဇာတတံ ဝိဘာဝေတုံ **"မာတိတော စ ပိတိတော စာ"**တိ ဝုတ္တံ။ အနောရသပုတ္တဝသေနပိ လောကေ မာတုပိတုသမညာ ဒိဿတိ, ဣဓ ပန သာ ဩရသပုတ္တဝသေနေဝ ဣစ္ဆိတာတိ ဒဿေတုံ **"သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော"** တိ ဝုတ္တံ။ ဂဗ္ဘံ ဂဏှာတိ ဓာရေတီတိ ဂဟဏီ, ဂဗ္ဘာသယသညိတော မာတုကုစ္ဆိပ္ပဒေသော။ သံသုဒ္ဓါ ဂဟဏီ အဿာတိ **သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော,** သံသုဒ္ဓါ တဿ မာတုကုစ္ဆီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ "သမဝေပါကိနိယာ ဂဟဏိယာ"တိ ဧ
တ္ထ ပန ယထာဘုတ္တဿ အာဟာရဿ ဝိပါစနဝသေန ဂဏှနတော အဆဍ္ဎနတော ကမ္မဇတေဇောဓာတု "ဂဟဏီ"တိ ဝုစ္စတိ။

ယာဝ သတ္တမာ ပိတာမဟယုဂါတိ ဧတ္ထ ပိတု ပိတာ ပိတာမဟော, ပိတာမဟဿ ယုဂံ ပိတာမဟယုဂံ။ “ယုဂ”န္တိ အာယုပ္ပမာဏံ ဝုစ္စတိ။ အဘိလာပမတ္တမေဝ စေတံ, အတ္ထတော ပန ပိတာမဟောယေဝ ပိတာမဟယုဂံ။ ပိတာ စ မာတာ စ ပိတရော, ပိတူနံ ပိတရော ပိတာမဟာ, တေသံ ယုဂေ ပိတာမဟယုဂေ, တသ္မာ ယာဝ သတ္တမာ ပိတာမဟယုဂါ, ပိတာမဟဒွန္ဒာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဧဝဉ္ဟိ ပိတာမဟဂ္ဂဟဏေနေဝ မာတာမဟောပိ ဂဟိတော ဟောတိ။ **ယုဂ**သဒ္ဒော စေတ္ထ ဧကသေသေန ဒဋ္ဌဗ္ဗော ယုဂော စ ယုဂော စ ယုဂါတိ။ ဧဝဉ္ဟိ တတ္ထ တတ္ထ ဒွန္ဒံ ဂဟိတမေဝ ဟောတိ, တသ္မာ တတော ဥဒ္ဓံ သဗ္ဗေပိ ပုဗ္ဗပုရိသာ ပိတာမဟယုဂဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟိတာ။ ဧဝံ ယာဝ သတ္တမော ပိတာမဟယုဂေ, တာဝ သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော။

အက္ခိတ္တောတိ “အပနေထ ဧတံ, ကိံ ဣမိနာ”တိ ဧဝံ အက္ခိတ္တော အနဝက္ခိတ္တော။ **အနုပကုဋ္ဌော**တိ န ဥပကုဋ္ဌော, န အက္ကောသံ ဝါ နိန္ဒံ ဝါ ပတ္တပုဗ္ဗော။ ကေန ကာရဏေနာတိ အာဟ “**ဇာတိဝါဒေန**”တိ။ ဧတ္ထ စ “ဥဘတော။ပေ.။ ပိတာမဟယုဂါ”တိ ဧတေန တဿ ယောနိဒေါသာဘာဝေါ ဒဿိတော သံသုဒ္ဓဂဟဏိကဘာဝကိတ္တနတော, “အက္ခိတ္တော”တိ ဣမိနာ ကိရိယာပရာဓာဘာဝေါ။ ကိရိယာပရာဓေန ဟိ သတ္တာ ခေပံ ပါပုဏန္တိ။ “အနုပကုဋ္ဌော”တိ ဣမိနာ အယုတ္တသံသဂ္ဂါဘာဝေါ။ အယုတ္တသံသဂ္ဂဉ္ဟိ ပဋိစ္စ သတ္တာ အက္ကောသံ လဘန္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ခတ္တိယတာ, အဘိသိတ္တတာ, ဥဘိန္နမ္ပိ သယနိဃရတော အနိက္ခန္တတာ, အပ္ပဋိသံဝိဒိတတာ, ဣန္ဒခီလာတိက္ကမောတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

အန္တေပုရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ရတနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၀၂. ဒုတိယေ **မဟာလတံ နာမာ**တိ ပတိကုလံ ဂစ္ဆန္တိယာ ကိရ တဿာ ပိတာ မဟာလတာပိဠန္ဓနံ နာမ ကာရာပေသိ။ တသ္မိံ ပိဠန္ဓနေ စတဿော ဝဇိရနာဠိယော တတ္ထ တတ္ထ အပ္ပေတဗ္ဗဋ္ဌာနေ အပ္ပနဝသေန ဝိနိယောဂံ အဂမံသု, မုတ္တာနံ ဧကာဒသ နာဠိယော, ပဝါဠဿ ဒွါဝီသတိ နာဠိယော, မဏီနံ တေတ္တိံသ နာဠိယော။ ဣတိ ဧတေဟိ စ အညေဟိ စ ဝေဠုရိယလောဟိတင်္ကမသာရဂလ္လာဒီဟိ သတ္တဝဏ္ဏေဟိ စ ရတနေဟိ နိဋ္ဌာနံ အဂမာသိ ။ တံ သီသေ ပဋိမုက္ကံ ယာဝ ပါဒပိဋ္ဌိယာ ဘဿတိ, ပဉ္စန္နံ ဟတ္ထီနံ ဗလံ ဓာရယမာနာဝ ဣတ္ထီ နံ ဓာရေတုံ သက္ကောတိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

၅၀၆. အာဝသထဿ ပန သုပ္ပပါတော ဝါ မုသလပါတော ဝါ ဥပစာရော နာမာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **အာဝသထော**တိ စေတ္ထ အန္တောအာရာမေ ဝါ ဟောတု အညတ္ထ ဝါ, အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဝုစ္စတိ။ **ဆန္ဒေနပိ ဘယေနပီ**တိ ဝဍ္ဎကီ အာဒီသု ဆန္ဒေန, ရာဇဝလ္လဘေသု ဘယေန။ **တမေဝ ဘိက္ခုံ အာသင်္ကန္တီ**တိ ဝိဿရိတွာ ဂမနကာလေ အတ္တနော ပစ္ဆတော အညဿာဘာဝတော အာသင်္ကန္တိ။ **ပတိရူပံ** နာမ ရတနသမ္မတေ ပံသုကူလဂ္ဂဟဏံ ဝါ ရတနေ နိရုဿုက္ကဂမနံ ဝါ။ ယဒိ ဟိ တံ ရတနသမ္မတံ အာမာသံ စေ, “နတ္ထိ ဧတဿ သာမီ”တိ ပံသုကူလံ ဂဟေဿတိ။ အနာမာသံ စေ, “နတ္ထိ ဧတဿ သာမီ”တိ ပံသုကူလဆိန္နပလိဗောဓော နိရပေက္ခော ဂမိဿတိ။ **သမာဒပေတွာ**တိ အညံ သမာဒပေတွာ, “ဥဒ္ဒိဿ အရိယာ တိဋ္ဌန္တိ, ဧသာ အရိယာန ယာစနာ”တိ (ဇာ. ၁.၇.၅၉) ဝုတ္တနယေန ယာစိတွာတိ အတ္ထော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အနနုညာတကာရဏာ, ပရသန္တကတာ, ဝိဿာသဂ္ဂါဟပံသုကူလသညာနံ အဘာဝေါ, ဥဂ္ဂဟဏံ ဝါ ဥဂ္ဂဟာပနံ ဝါတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ရတနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဝိကာလဂါမပ္ပဝိသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၀၈. တတိယေ **အရိယမဂ္ဂဿာ**တိ ဧတ္ထ သဂ္ဂမဂ္ဂေါပိ သင်္ဂဟေတဗ္ဗော။ အနိယျာနိကတ္တာ သဂ္ဂမောက္ခမဂ္ဂါနံ တိရစ္ဆာနဘူတာ ဟိ ကထာ **တိရစ္ဆာနကထာ။ တိရစ္ဆာနဘူတ**န္တိ တိရောကရဏဘူတံ ဝိဗန္ဓနဘူတံ။ **ရာဇပဋိသံယုတ္တံ ကထ**န္တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၇; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂၂၃; သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၅.၁၀၈၀; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၁၀.၆၉-၇၀) ရာဇာနံ အာရဗ္ဘ “မဟာသမ္မတော မန္ဓာတာ ဓမ္မာသောကော ဧဝံမဟာနုဘာဝေါ”တိအာဒိနာ နယေန ပဝတ္တကထံ။ ဧ

တ္ထ စ ''အသုကော ရာဇာ အဘိရူပေါ ဒဿနီယော''တိအာဒိနာ နယေန ဂေဟဿိတကထာဝ တိရစ္ဆာနကထာ ဟောတိ။ ''သောပိ နာမ ဧဝံမဟာနုဘာဝေါ ခယံ ဂတော''တိ ဧဝံ ပဝတ္တာ ပန အနိစ္စတာပဋိသံယုတ္တာ ကမ္မဋ္ဌာနဘာဝေ တိဋ္ဌတိ။ **စောရေသုပိ** ''မူလဒေဝေါ ဧဝံမဟာနုဘာဝေါ, မေဃမာလော ဧဝံမဟာနုဘာဝေါ''တိ တေသံ ကမ္မံ ပဋိစ္စ ''အဟော သူရာ''တိ ဂေဟဿိတကထာဝ တိရစ္ဆာနကထာ။ **ယုဒ္ဓေပိ** ဘာရတယုဒ္ဓာဒီသု ''အသုကေန အသုကော ဧဝံ မာရိတော ဧဝံ ဝိဒ္ဓေါ''တိ ကာမဿာဒဝသေနေဝ ကထာ တိရစ္ဆာနကထာ။ ''တေပိ နာမ ခယံ ဂတာ''တိ ဧဝံ ပဝတ္တာ ပန သဗ္ဗတ္ထ ကမ္မဋ္ဌာနမေဝ ဟောတိ။

အပိစ **အန္နာ** ဒီသု ''ဧဝံ ဝဏ္ဏဝန္တံ ဂန္ဓဝန္တံ ရသဝန္တံ ဖဿသမ္ပန္နံ ခါဒိမှ ဘုဉ္ဇိမှ ပိဝိမှ ပရိဘုဉ္ဇိမှာ''တိ ကာမဿာဒဝသေန ကထေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, သာတ္ထကံ ပန ကတွာ ''ပုဗ္ဗေ ဧဝံ ဝဏ္ဏာဒိသမ္ပန္နံ အန္နံ ပါနံ ဝတ္ထံ သယနံ မာလာဂန္ဓံ သီလဝန္တာနံ အဒမှ, စေတိယပူဇံ အကရိမှာ''တိ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဉာတိကထာ**ဒီသုပိ ''အမှာကံ ဉာတကာ သူရာ သမတ္ထာ''တိ ဝါ ''ပုဗ္ဗေ မယံ ဧဝံ ဝိစိတြေဟိ ယာနေဟိ ဝိစရိမှာ''တိ ဝါ အဿာဒဝသေန ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ, သာတ္ထကံ ပန ကတွာ ''တေပိ နော ဉာတကာ ခယံ ဂတာ''တိ ဝါ ''ပုဗ္ဗေ မယံ ဧဝရူပါ ဥပါဟနာ သင်္ဃဿ အဒမှာ''တိ ဝါ ကထေတဗ္ဗံ။ **ဂါမကထာပိ** သုနိဝိဋ္ဌဒုန္နိဝိဋ္ဌသုဘိက္ခဒုဗ္ဘိက္ခာဒိဝသေန ဝါ ''အသုကဂါမဝါသိနော သူရာ သမတ္ထာ''တိ ဝါ ဧဝံ အဿာဒဝသေန န ဝဋ္ဋတိ, သာတ္ထကံ ပန ကတွာ ''သဒ္ဓါ ပသန္နာ''တိ ဝါ ''ခယဝယံ ဂတာ''တိ ဝါ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **နိဂမနဂရဇနပဒကထာသုပိ** ဧသေဝ နယော။

ဣတ္ထိကထာပိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒီနိ ပဋိစ္စ အဿာဒဝသေန န ဝဋ္ဋတိ, ''သဒ္ဓါ ပသန္နာ, ခယံ ဂတာ''တိ ဧဝံ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **သူရကထာပိ** ''နန္ဒိမိတ္တော နာမ ယောဓော သူရော အဟောသီ''တိ အဿာဒဝသေန န ဝဋ္ဋတိ, ''သဒ္ဓေါ အဟောသိ, ခယံ ဂတော''တိ ဧဝမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ **ဝိသိခါကထာပိ** ''အသုကာ ဝိသိခါ သုနိဝိဋ္ဌာ ဒုန္နိဝိဋ္ဌာ သူရာ သမတ္ထာ''တိ အဿာဒဝသေနေဝ န ဝဋ္ဋတိ, ''သဒ္ဓါ ပသန္နာ, ခယံ ဂတာ''ဣစ္စေဝ ဝဋ္ဋတိ။

ကုမ္ဘဋ္ဌာနကထာ တိ ကုဋ္ဋဋ္ဌာနကထာ ဥဒကတိတ္ထကထာ ဝုစ္စတိ, ကုမ္ဘဒာသီကထာ ဝါ။ သာပိ ''ပာသာဒိကာ နစ္စိတုံ ဂါယိတုံ ဆေကာ''တိ အဿာဒဝသေန န ဝဋ္ဋတိ, ''သဒ္ဓါ ပသန္နာ''တိအာဒိနာ နယေနေဝ ဝဋ္ဋတိ။ **ပုဗ္ဗပေတက ထာ**တိ အတီတဉာတိကထာ။ တတ္ထ ဝတ္တမာနဉာတိကထာသဒိသောဝ ဝိနိစ္ဆယော။

နာနတ္တကထာ တိ ပုရိမပစ္ဆိမကထာဝိမုတ္တာ အဝသေသာ နာနာသဘာဝါ နိရတ္ထကကထာ။ **လောကက္ခာယိကာ** တိ ''အယံ လောကော ကေန နိမ္မိတော, အသုကေန ပဇာပတိနာ ဗြဟ္မုနာ ဣဿရေန ဝါ နိမ္မိတော, ကာကော သေတော အဋ္ဌီနံ သေတတ္တာ, ဗကာ ရတ္တာ လောဟိတဿ ရတ္တတ္တာ''တိ ဧဝမာဒိကာ လောကာယတဝိတဏ္ဍာသလ္လာပကထာ။ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌိတိသံဟာရာဒိဝသေန လောကံ အက္ခာယတီတိ **လောကက္ခာယိကာ** ။ **သမုဒ္ဒက္ခာယိကာ** နာမ ကသ္မာ သမုဒ္ဒေါ သာဂရော, သာဂရဿ ရညော ပုတ္တေဟိ ခတတ္တာ သာဂရော။ ခတော အမှေဟီတိ ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ နိဝေဒိတတ္တာ သမုဒ္ဒေါတိ ဧဝမာဒိကာ နိရတ္ထကာ သမုဒ္ဒက္ခာယိကကထာ။

ဣတိ ဘဝေါ ဣတိ အဘဝေါတိ ယံ ဝါ တံ ဝါ နိရတ္ထကကာရဏံ ဝတွာ ပဝတ္တိတကထာ **ဣတိဘဝါဘဝကထာ**။ ဧတ္ထ စ **ဘဝေါ**တိ သဿတံ, **အဘဝေါ**တိ ဥစ္ဆေဒံ။ **ဘဝေါ**တိ ဝုဍ္ဎိ, **အဘဝေါ**တိ ဟာနိ ။ **ဘဝေါ**တိ ကာမသုခံ, **အဘ ဝေါ**တိ အတ္တကိလမထော။ ဣတိ ဣမာယ ဆဗ္ဗိဓာယ ဣတိဘဝါဘဝကထာယ သဒ္ဓိံ ဗာတ္တိံသ တိရစ္ဆာနကထာ နာမ ဟောတိ။ အထ ဝါ ဟဋ္ဌိမံ သရူပတော အနာဂတာပိ အရညပဗ္ဗတနဒီဒီပကထာ **ဣတိ**-သဒ္ဒေန သင်္ဂဟေတွာ ဆတ္တိံသ တိရစ္ဆာနကထာတိ ဝုစ္စတိ။ **ဣတိ ဝါ**တိ ဟိ ဧတ္ထ **ဣတိ**-သဒ္ဒော ပကာရတ္ထော, **ဝါ**-သဒ္ဒော ဝိကပ္ပတ္ထော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ''ဧဝံပကာရံ ဣတော အညံ ဝါ တာဒိသံ နိရတ္ထကကထံ ကထေန္တီ''တိ။ အာဒိအတ္ထော ဝါ **ဣတိ**-သဒ္ဒော ''ဣတိ ဝါ ဣတိ ဧဝရူပါ နစ္စဂီတဝါဒိတဝိသူကဒဿနာ ပဋိဝိရတော''တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၁၀, ၁၉၄) ဝိယ, ဧဝမာဒိံ အညမ္ပိ တာဒိသံ ကထံ ကထေန္တီတိ အတ္ထော။

၅၁၂. အပရိက္ခိတ္တဿ ဂာမဿ ဥပစာရော အဒိန္နာဒာနေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော တိ ဣမိနာ ဒုတိယ လေဍ္ဍုပါတော ဂာမူပစာရောတိ ဒဿေတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာပုစ္ဆနာ, အနုညာတကာရဏာဘာဝေါ, ဝိကာလေ ဂာမပ္ပဝိသနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဝိကာလကမပ္ပဝိသနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. သူစိဃရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၁၇. စတုတ္ထေ **တံ အသ္သ အတ္ထီ** တိ ပဌမံ ဘိန္ဒိတ္ဝာ ပစ္ဆာ ဒေသေတဗ္ဗတ္တာ တံ ဘေဒနကံ တသ္သ ဟာစိတ္တိယသ္သ အတ္ထီတိ **ဘေဒနကံ,** ဟာစိတ္တိယံ။ အသ္သတ္ထိအတ္ထေ အ-ကာရပစ္စယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **တသိဇဋ္ဌေ**တိ တသိဒဏ္ဍကေ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ သူစိဃရတာ, အဋ္ဌိမယာဒိတာ, အတ္တနော အတ္ထာယ ကရဏံ တ ကာရာပေတ္ဝာ တ ပဋိလာဘောတိ က္လမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင္ဂါနိ။

သူစိဃရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. မဉ္စပီဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၂၂. ပဉ္စမေ **ဆေဒနကံ ဝုတ္တနယမေဝာ** တိ ဆေဒနမေဝ ဆေဒနကံ, တံ တသ္သ အတ္ထီတိ **ဆေဒနက**န္တိ က္လမမတ္ထံ အတိဒိသ္သတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ပမာဏာတိက္ကန္တမဉ္စပီဌတာ, အတ္တနော အတ္ထာယ ကရဏံ တ ကာရာပေတ္ဝာ တ ပဋိလာဘောတိ က္လမာနိ ပနေတ္ထ ဒ္ဝေ အင္ဂါနိ။

မဉ္စပီဌသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. တူလောနဒ္ဓသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၂၆. ဆဋ္ဌေ **တူလံ ပက္ခိပိတ္ဝာ** တိ ဟေဋ္ဌာ စိမိလိကံ ပတ္ထရိတ္ဝာ တသ္သ ဥပရိ တူလံ ပက္ခိပိတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **ဟေဋ္ဌကိတူလ**န္တိ ဧရကတူလာဒိ ယံကိဉ္စိ တိဏဇာတီနံ တူလံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ တူလောနဒ္ဓမဉ္စပီဌတာ, အတ္တနော အတ္ထာယ ကရဏံ တ ကာရာပေတ္ဝာ တ ပဋိလာဘောတိ က္လမာနိ ပနေတ္ထ ဒ္ဝေ အင္ဂါနိ။ အတ္တနာ ကာရာပိတသ္သ ဟိ ပဋိလာဘမတ္တေနေဝ ဟာစိတ္တိယံ။ တေနေဝ ပဒဘာဇနေ ''ပဋိလာဘေန ဥဒ္ဒာလေတ္ဝာ ဟာစိတ္တိယံ ဒေသေတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ။ **ကေနစိ** ပန ''ပဋိလာဘေန ဥဒ္ဒာလေတ္ဝာ ဟာစိတ္တိယံ ဒေသေတဗ္ဗန္တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ ပဋိလာဘမတ္တေနေဝ ဟာစိတ္တိယံ ဝိယ ဒိသ္သတိ, ပရိဘောဂေယေဝ အာပတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ 'အညေန ကတံ ပဋိလဘိတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ'တိ ဝစနံ ဧတ္ထ သာဓကေ''န္တိ ဝုတ္တံ, တံ တသ္သ မတိမတ္တံ။ န ဟိ ''အညေန ကတံ ပဋိလဘိတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ''တိ က္လဒံ အတ္တနာ ကာရာပိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ကရဏကာရာပနပစ္စယာ စ က္လမိနာ သိက္ခာပဒေန ဟာစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ, န ပရိဘောဂပစ္စယာ။ ''န, ဘိက္ခဝေ, တူလောနဒ္ဓံ မဉ္စံ တ ပီဌံ တ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, ယော ပရိဘုဉ္ဇေယ္ယ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ''တိ ဟိ ခန္ဓကေ ဝုတ္တတ္တာ အတ္တနာ တ ကတံ ဟောတု အညေန တ, ပရိဘုဉ္ဇန္တသ္သ ပရိဘောဂပစ္စယာ ဒုက္ကဋမေဝ, န ဟာစိတ္တိယံ။

တူလောနဒ္ဓသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. နိသီဒနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၃၁. သတ္တမေ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ နိသီဒနသန္ထတသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တမေဝ။ နိသီဒနသ္သ ပမာဏာတိက္ကန္တတာ, အတ္တနော အတ္ထာယ ကရဏံ တ ကာရာပေတ္ဝာ တ ပဋိလာဘောတိ က္လမာနိ ပနေတ္ထ ဒ္ဝေ အင္ဂါနိ။

နိသီဒနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅၃၇-၅၄၂. အဋ္ဌမနဝမဒသမေသု နတ္ထိ ဝတ္တဗ္ဗံ, အင္ဂါနိပိ သတ္တမေဝ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

နိဋ္ဌိတော ရာဇဝဂ္ဂေါ နဝမော။

ဣတိ သမန္တပာသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ သာရတ္ထဒီပနိယံ

ခုဒ္ဒကဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

ပာစိတ္တိယကဏ္ဍံ နိဋ္ဌိတံ။

၆. ဟဋ္ဌိဒေသနီယကဏ္ဍံ

ဟဋ္ဌိဒေသနီယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၅၅၂. ဟဋ္ဌိဒေသနီယေသု ပဌမေ **“ကရဏီယံ အာဝုသောတိအာဒိ ပဋိဒေသေတဗ္ဗာကာရဒဿန”** န္တိ ဝဓနတော ဟဋ္ဌိယံ အာဂတနယေနေဝ အာပတ္တိ ဒေသေတဗ္ဗာ။ **အသပ္ပာယ** န္တိ သဂ္ဂမောက္ခာနံ အဟိတံ အနနုကူလံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ပရိပုဏ္ဏုပသမ္ပန္နတာ, အညာတိကတာ, အန္တရဃရေ ဌိတာယ ဟတ္ထတော သဟတ္ထာ ပဋိဂ္ဂဟဏံ, ယာဝကာလိကတာ, အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

၅၅၇-၅၆၂. ဒုတိယတတိယစတုတ္ထေသု နတ္ထိ ဝတ္တဗ္ဗံ, အင်္ဂေသု ပန ဒုတိယေ ပရိပုဏ္ဏုပသမ္ပန္နတာ, ပဉ္စဘောဇနတာ, အန္တရဃရေ ဌိတာယ အနုညာတပ္ပကာရတော အညထာ ဝေသာသနာ, အနိဝာရဏာ, အဇ္ဈောဟာရောတိ ဣမာနိ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

တတိယေ သေက္ခသမ္မတတာ, ပုဗ္ဗေ အနိမန္တိတတာ, အဂိလာနတာ, ဃရူပစာရောက္ကမနံ, ဌပေတွာ နိစ္စဘတ္တာဒီနိ အညံ အာမိသံ ဂဟေတွာ ဘုဉ္ဇနန္တိ ဣမာနိ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

စတုတ္ထေ ယထာဝုတ္တအာရညကသေနာသနတာ, ယာဝကာလိကဿ အတတ္ထဇာတကတာ, အဂိလာနတာ, အဂိလာနာဝသေသကတာ, အပ္ပဋိသံဝိဒိတတာ, အဇ္ဈာရာမေ ပဋိဂ္ဂဟဏံ, အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဣမာနိ သတ္တ အင်္ဂါနိ။

ဟဋ္ဌိဒေသနီယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဟဋ္ဌိဒေသနီယကဏ္ဍံ နိဋ္ဌိတံ။

၇. သေခိယကဏ္ဍံ

၁. ပရိမဏ္ဍလဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

သေခိယေသု **သိက္ခိတသိက္ခေနာ** တိ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ တိဿော သိက္ခာ သိက္ခိတ္ဝာ ဌိတေန, သဗ္ဗသော ပရိနိဋ္ဌိတကိစ္စေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တာဒိနာ**တိ အဋ္ဌဟိ လောကဓမ္မေဟိ အကမ္ပိယဋ္ဌေန တာဒိနာ။

၅၇၆. **သိက္ခာ ကရဏီယာ**တိ ''ဧဝံ နိဝါသေဿာမီ''တိ အာရာမေပိ အန္တရဃရေပိ သဗ္ဗတ္ထ သိက္ခာ ကတ္တဗ္ဗာ။ ဧတ္ထ စ ယသ္မာ ဝတ္တက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တဝတ္တာနိပိ သိက္ခိတဗ္ဗတ္တာ သေခိယာနေဝ ဟောန္တိ, တသ္မာ ပာရာဇိကာဒီသု ဝိယ ပရိစ္ဆေဒော န ကတော, ဓာရိတ္တနယဒဿနတ္ထဉ္စ ''ယော ပန ဘိက္ခု ဩလမ္ဗေန္တော နိဝါသေယျ, ဒုက္ကဋ''န္တိ ဧဝံ အာပတ္တိနာမေန အဝတ္ဝာ ''သိက္ခာ ကရဏီယာ''တိ ဧဝံ သဗ္ဗသိက္ခာပဒေသု ဟဋ္ဌိ အာရောပိတာ။ ပဒဘာဇနေ ပန ''အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ သဗ္ဗတ္ထ အနာဒရိယကရဏေ ဒုက္ကဋံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဝုတ္တ** န္တိ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ အဋ္ဌင်္ဂုလမတ္တံ ဩတာရေတ္ဝာ နိဝတ္ထမေဝ နိသိန္နဿ စတုရင်္ဂုလမတ္တံ ဟောတိ, တသ္မာ ဥဘောပေတေ အဋ္ဌကထာတတာ ဧကပရိစ္ဆေဒာ။ **တေ သဗ္ဗေ** တိ နိဝါသနဒေါသာ။

တံ ပနာတိ တံ အနာဒရိယံ။ ကိဉ္စာပိ ကုရုန္ဒိတဒံ ပစ္ဆာ ဝဒန္တေန ''ပရိမဏ္ဍလံ နိဝါသေတုံ အဇာနန္တဿ အနာပတ္တီ''တိ အယမတ္ထော ပတိဋ္ဌာပိတော, တထာပိ နိဝါသနဝတ္တံ သာဓုကံ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗမေဝ။ သဉ္စိစ္စ အနုဂ္ဂဏှဟန္တဿ အနာဒရိယံ သိယာ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ပရိမဏ္ဍလသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ ''အဇာနန္တဿာတိ ပရိမဏ္ဍလံ နိဝါသေတုံ အဇာနန္တဿ အနာပတ္တိ, အပိစ နိဝါသနဝတ္တံ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗ''န္တိ။

သစိတ္တက န္တိ ဝတ္ထုဝိဇာနနစိတ္တေန ပဏ္ဏတ္တိဝိဇာနနစိတ္တေန စ သစိတ္တကံ ''အနာဒရိယံ ပဋိစ္စာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ။ ''ဟဏာတိဟတာဒိ ဝိယ နိဝါသနဒေါသော လောကဂရဟိတော န ဟောတီတိ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇ''န္တိ **ဖုဿဒေဝတ္ထေရော** အာဟ။ **ဥပတိဿတ္ထေရော** ပန ''ယသ္မာ အနာဒရိယဝသေနေဝ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ ကေဝလံ အကုသလမေဝ, တဉ္စ ပကတိယာ ဝဇ္ဇံ, သဉ္စိစ္စ ဝီတိက္ကမနဉ္စ အေမနဿိတဿေဝ ဟောတိ, တသ္မာ လောကဝဇ္ဇံ အကုသလစိတ္တံ ဒုက္ခဝေဒန''န္တိ အာဟ။ အနာဒရိယံ, အနာပတ္တိကာရဏာဘာဝေ, အပရိမဏ္ဍလနိဝါသနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ပုရိမာနိ ဒွေ တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တပဋိပက္ခကရဏဉ္စာတိ တီဏိယေဝ ဟောန္တိ။

၅၇၇. ဒုတိယာဒီသု **အနေကပ္ပကာရံ ဂိဟိပာရုတ** န္တိ သေတပဋပာရုတံ ပရိဗ္ဗာဇကပာရုတံ ဧကသာဋကပာရုတန္တိ အာဒိ အနေကပ္ပဘေဒံ ဂိဟိပာရုတံ။ တဿတ္ထော ခန္ဓကေယေဝ အာဝိ ဘဝိဿတိ။ **ဝိဟာရေပီ**တိ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနာဒိကာလံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၅၇၈. ''သုပ္ပဋိစ္ဆန္နော''တိ ဝုတ္တတ္တာ ''သသီသံ ပာရုတော သဗ္ဗထာ သုပ္ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ သုပ္ပဋိစ္ဆန္နော နာမ ဟောတီ''တိ ယဿ သိယာ, တံ သန္ဓာယာဟ **''န သသီသံ ပာရုတေနာ''**တိအာဒိ။

၅၈၂. **ကေသ္မိံ ပန ဌာနေ ဌတ္ဝာ** တိ ဧတ္ထ ''ဂစ္ဆန္တောပိ ပရိဿယာဘာဝံ ဩလောကေတုံ လဘတိယေဝ, တထာ ကမေ ပူဇ''န္တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။

ပရိမဏ္ဍလဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဥဇ္ဇဂ္ဃိကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၅၈၆. ဒုတိယဝဂ္ဂေ **ဟသနီယသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ** န္တိ ဟာသဇနကေ ကာရဏေ။

ဥဇ္ဇဂ္ဃိကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ခမ္ဘကတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၆၀၃. တတိယဝဂ္ဂေ ပတ္တေ သညာ ပတ္တသညာ, သာ အဿ အတ္ထီတိ **ပတ္တသညီ,** အတ္တနော ဘာဇနေ ဥပနိဗန္ဓသညီ ဟုတွာတိ အတ္ထော။ ဗျဉ္ဇနံ ပန အနာဒိယိတွာ အတ္ထမတ္တမေဝ ဒဿေတုံ **“ပတ္တေ သညံ ကတွတ”**တိ ဝုတ္တံ။

၆၀၄. **ဩလောဏီ**တိ ဧကာ ဗျဉ္ဇနဝိကတိ။ “ယော ကောစိ သုဒ္ဓေါ ကဉ္ဇိကတက္ကာဒိရသဩ”တိ ကေစိ။ **သာကသူပေယျ**-ဂ္ဂဟဏေန ယာ ကာစိ သူပေယျသာကေဟိ ကတာ ဗျဉ္ဇနဝိကတိ ဝုတ္တာ။ **မံသရသာဒီနီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အဝသေသာ သဗ္ဗာပိ ဗျဉ္ဇနဝိကတိ သင်္ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. သမသူပကပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ “ဌပေတွာ ပန သူပံ အဝသေသာ သဗ္ဗာပိ သူပေယျာ ဗျဉ္ဇနဝိကတိ ရသရသော နာမ ဟောတီ”တိ။

၆၀၅. **သမပုဏ္ဏ**န္တိ အဓိဋ္ဌာနုပဂဿ ပတ္တဿ အန္တောမုခဝဋ္ဋိလေခံ အနတိက္ကာမေတွာ ရစိတံ။ **သမဘာရိတ**န္တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ဖလာဖလာဒီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဩဒနာဒိမ္ပိ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဟေဋ္ဌာ ဩရောဟတီ**တိ သမန္တာ ဩကာသသဗ္ဘာဝတော စာလိယမာနံ ဟေဋ္ဌာ ဘဿတိ။ မတ္ထကေ ထူပီကတံ ပူဝမေဝ ဝဋံသကသဒိသတ္တာ **“ပူဝဝဋံသက”**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ပုပ္ဖဝဋံသကာ** ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

ယသ္မာ “သမတိတ္တိကော ပိဏ္ဍပာတော ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော”တိ ဝစနံ ပိဏ္ဍပာတော သမပုဏ္ဏော ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗောတိ ဒီပေတိ, တသ္မာ အတ္တနော ဟတ္ထဂတေ ပတ္တေ ပိဏ္ဍပာတော ဒိယျမာနော ထူပီကတောပိ စေ ဟောတိ, ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ “ထူပီကတံ ပိဏ္ဍပာတံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဟိ ဝစနံ ပဌမံ ထူပီကတံ ပိဏ္ဍပာတံ ပစ္ဆာ ပဋိဂ္ဂဏှတော အာပတ္တီတိ ဒီပေတိ။ “ပတ္တေ ပဋိဂ္ဂဏှတော စ ထူပီကတံ ဟောတိ, ဝဋ္ဋတိ အထူပီကတသ္မိံ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ, ပယောဂေ ပန နတ္ထိ အညတြ ပုဗ္ဗဒေသာ”တိ **ကေနစိ** ဝုတ္တံ, တံ န သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ။ “န ထူပီကတံ ပိဏ္ဍပာတံ ပဋိဂ္ဂဏှာတီ”တိ ဝစနံ ပဌမံ ထူပီကတဿေဝ ပစ္ဆာ ပဋိဂ္ဂဏှနံ ဒီပေတိ။ န ဟိ ဟတ္ထဂတေပိ ပတ္တေ ဒိယျမာနံ ထူပီကတံ ဂဏှတော ထူပီကတံ ပိဏ္ဍပာတံ ပဋိဂ္ဂဏှတော နာမ န ဟောတိ, န စ တေန သမတိတ္တိကော ပိဏ္ဍပာတော ပဋိဂ္ဂဟိတောတိ သက္ကာ ဝိညာတုံ။ “ထူပီကတ”န္တိ စ ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသေ ဂယှမာနေ အယမတ္ထော သုဋ္ဌုတရံ ပါကဋ္ဌောယေတတိ။

ခမ္ဘကတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. သက္ကစ္စဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၆၀၈. စတုတ္ထဝဂ္ဂေ **သပဒါန**န္တိ ဧတ္ထ အဒါနံ ဝုစ္စတိ အဝခဏ္ဍနံ, အပေတံ အဒါနတော အပဒါနံ, အနဝခဏ္ဍနန္တိ အတ္ထော။ သဟ အပဒါနေန သပဒါနံ, အဝခဏ္ဍနဝိရဟိတံ , အနုပဋိပါဋိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေနာဟ **“တတ္ထ တတ္ထ ဩဓိံ အကတွာ အနုပဋိပါဋိယာ”**တိ။

၆၁၁. ယသ္မိံ သမယေ “ပါဏော န ဟန္တဗ္ဗော”တိ ရာဇာနော ဘေရိံ စရာပေန္တိ, အယံ **မာဃာတသမယော** နာမ။ ဣဓ အနာပတ္တိယံ ဂိလာနော န အာဂတော, တသ္မာ ဂိလာနဿပိ အာပတ္တိ။ သူပေါဒနဝိညတ္တိသိက္ခာပဒေ **အသဉ္စိစ္စ အဿတိယာ**တိ ဧတ္ထ “မုခေ ပက္ခိပိတွာ ပုန ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတွာ ဆဍ္ဍေန္တဿ အရုစိယာ ပဝိသန္တေ ‘အသဉ္စိစ္စာ’တိ ဝုစ္စတိ, ဝိညတ္တိမ္ပိ အဝိညတ္တိမ္ပိ ဧတသ္မိံ ဌာနေ ဌိတံ သဟသာ ဂဟေတွာ ဘုဉ္ဇန္တေ ‘အဿတိယာ’တိ ဝုစ္စတီ”တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။

၆၁၄-၆၁၅. ဥဇ္ဈာနေ သညာ ဥဇ္ဈာနသညာ, သာ အဿ အတ္ထီတိ **ဥဇ္ဈာနသညီ**။ “မယူရဏ္ဍံ အတိမဟန္တ”န္တိ ဝစနတော မယူရဏ္ဍပ္ပမာဏော ကဗဠော န ဝဋ္ဋတိ။ ကေစိ ပန “မယူရဏ္ဍတော မဟန္တော န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ, “နာတိမဟန္တ”န္တိ စ အတိမဟန္တဿေဝ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ ခုဒ္ဒကေ အာပတ္တိ န ဒိဿတိ။

‘‘မယူရက္ခံ အတိမဟန္တံ, ကုက္ကုဋ္ဌက္ခံ အတိခုဒ္ဒကံ, တေသံ ဝေမဇ္ဈပ္ပမာဏော’’တိ ဣမိနာ ပန သာရုပ္ပဝသေန ခုဒ္ဒကမ္ပိ ပဋိက္ခိပိတ္ဝာ ပရိစ္ဆေဒော န ဒဿိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သက္ကစ္စဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ကဗဠဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၆၁၈. ပဉ္စမဝဂ္ဂေ **သဗ္ဗံ ဟတ္ထံ** န္တိ ဧတ္ထ **ဟတ္ထ** -သဒ္ဒော တဒေကဒေသေသု အင်္ဂုလီသု ဒဋ္ဌဗ္ဗော ‘‘ဟတ္ထမုဒ္ဒါ’’တိအာဒီသု ဝိယ, သမုဒာယေ ပဝတ္တတေဟာရဿ အဝယဝေပိ ဝတ္တနတော ဧကင်္ဂုလိမ္ပိ မုခေ ပက္ခိပိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

ကဗဠဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သုရုသုရုဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၆၂၇. ဆဋ္ဌဝဂ္ဂေ **သီတီကတော**တိ သီတဗ္ဘော, သီတပီဠိတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သိလကဗုဒ္ဓေါ**တိ ပရိဟာသဝစနမေတံ။ သိလကဥဟိ ကဏ္ဍ ဒိသ္ဝာ ‘‘ဗုဒ္ဓေါ အယ’’န္တိ တေဟာရန္တိ။

၆၃၄. **ဝိလီဝစ္ဆတ္တံ** န္တိ ဝေဏုဝိလီဝေဟိ ကတံ ဆတ္တံ။ **တတ္ထဇာတကဒဏ္ဍကေန ကတ** န္တိ တာလပဏ္ဏံ သဟ ဒဏ္ဍကေန ဆိန္ဒိတ္ဝာ တမေဝ ဆတ္တဒဏ္ဍံ ကရောန္တိ ဂေဟာလကာဒယော ဝိယ, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ဆတ္တပာဒုကာယ ဝါ ဌိတံ ဟောတီ**တိ ဧတ္ထ ဆတ္တပာဒုကာ ဝုစ္စတိ ဆတ္တာဓာရော။ ယသ္မိံ ဆတ္တံ အပတမာနံ ကတ္ဝာ ဌပေန္တိ, တာဒိသိကာယ ဆတ္တပာဒုကာယ ဌိတံ ဆတ္တံ ‘‘ဆတ္တ’’န္တိ အဓိပ္ပာယော ပန ရိတဗ္ဗံ။ ‘‘ဆတ္တံ ဆတ္တပာဒုကာယ ဌိတ’’န္တိပိ ပဌန္တိ, တတ္ထာပိ အယမေဝတ္ထော။

၆၃၇. **စာပေ**တိ မဇ္ဈေ ဝင်္ကာ ကာစဒဏ္ဍသဒိသာ ဓနုဝိကတိ။ **ကောဒဏ္ဍော** တိ ဝဋ္ဋလဒဏ္ဍာ ဓနုဝိကတိ။ **ပဋိမုက္ကက**န္တိ ပဝေသိတံ လဂ္ဂိတံ။

သုရုသုရုဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ပာဒုကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၆၄၇. သတ္တမဝဂ္ဂေ **ပဋိစ္ဆန္နော ဟုတ္ဝာ** တိ သော ကိရ ရတ္တိဘာဂေ ဥယျာနံ ဂန္တ္ဝာ အမ္ဗံ အဘိရုဟိတ္ဝာ သာခာယ သာခံ အမ္ဗံ ဩလောကေန္တော ဝိစရိ။ တဿ တထာ ကရောန္တဿေဝ ရတ္တိ ဝိဘာယိ။ သော စိန္တေသိ ‘‘သစေ ဣဒါနိ ဩတရိတ္ဝာ ဂမိဿာမိ, ဒိသ္ဝာ မံ စောရောတိ ဂဟေဿန္တိ, ရတ္တိဘာဂေ ဂမိဿာမီ’’တိ။ အထေကံ ဝိဋပံ အဘိရုဟိတ္ဝာ နိလီနော အစ္ဆိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ သော ရုက္ခတော ဩတရန္တော ဧကံ ဩလမ္ဗိနိသာခံ ဂဟေတ္ဝာ တေသံ ဥဘိန္နမ္ပိ အန္တရေ ပတိဋ္ဌာသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **‘‘တေသံ ဒွိန္နမ္ပိ အန္တရာ ရုက္ခတော ပတိတော’’**တိ။ **ဟဋ္ဌိယာ အတ္ထံ န ဇာနန္တိ** တိ အတ္တနော ဂဟဏဿ အတ္ထံ န ဇာနန္တိ။

ဇာတကဟဋ္ဌိယံ (ဇာ. ၁.၄.၃၃) ပန အယံ ကထာ –

‘‘သဗ္ဗမိဒံ စရိမံ ကတံ၊ ဥဘော ဓမ္မံ န ပဿရေ။
ဥဘော ပကတိယာ စုတာ၊ ယော စာယံ မန္တေဇ္ဈာပေတိ။
ယော စ မန္တံ အဓီယတီ’’တိ။ –

ဝေမာဂတာ။ တဿာယမတ္ထော (ဇာ. အဋ္ဌ. ၃.၄.၃၃) – **သဗ္ဗမိဒံ စရိမံ ကတ**န္တိ ယံ အမ္ဗေဟဟိ တီဟိ ဇနေဟိ ကတံ, သဗ္ဗမိဒံ ကိစ္စံ လာမကံ နိမ္မရိယာဒံ အဓမ္မိကံ။ ဇံ အတ္တနော စောရဘာဝံ တေသဥ္စ မန္တေသု အကာရဝံ ဂရဟိတ္ဝာ ပုန

ဣတရေ ဒွေဝယေဝ ဂရဟန္တော **“ဥဘော ဓမ္မံ န ပဿရေ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဥဘော**တိ ဣမေ ဒွေပိ ဇနာ ဂရုကာရာရဟံ ဟေရာဏိကဓမ္မံ န ပဿန္တိ, တတော ဓမ္မပကတိတော စုတာ။ ဓမ္မော ဟိ ပဌမုပ္ပတ္တိဝသေန **ပကတိ** နာမ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

“ဓမ္မော ဟဝေ ဟတုရဟောသိ ပုဗ္ဗေ၊
ပစ္ဆာ အဓမ္မော ဥဒပာဒိ လောကေ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၁.၂၈)။

ယော စာယန္တိ ယော စ အယံ နီစေ နိသီဒိတွာ မန္တေ အဇ္ဈာပေတိ, ယော စ ဥစ္စေ နိသီဒိတွာ အဓီယတီတိ။

သာလီနန္တိ အယံ ကထာပိ –

“သာလီနံ ဩဒနံ ဘုဉ္ဇေ၊ သုစိံ မံသူပသေစနံ။
တသ္မာ ဧတံ န သေဝါမိ, ဓမ္မံ ဣသီဟိ သေဝိတ”န္တိ။ (ဇာ. ၁.၄.၃၄) –

ဧဝံ ဇာတကေ အာဂတာ။ တတ္ထ **သုစိ**န္တိ ပဏ္ဍရံ ပရိသုဒ္ဓံ။ **မံသူပသေစန**န္တိ နာနပ္ပကာရာယ မံသဝိကတိယာ သိတ္တံ ဘုဉ္ဇေ, ဘုဉ္ဇာမီတိ အတ္ထော။ သေသံ ဟေဋ္ဌာနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဓိရတ္ထု တိ ဓိ အတ္ထု, နိန္ဒာ ဘဝတူတိ အတ္ထော, ဂရဟာမ တံ မယန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **လဒ္ဓလာဘော** တိ ဓနလာဘံ ယသလာဘဉ္စ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဝိနိပါတနဟေတုနာ**တိ ဝိနိပါတနဿ ဟေတုဘာဝေန။ **ဝုတ္တိ နာမ ဟောတီ** တိ ယထာဝုတ္တော ဒုဝိဓောပိ လာဘော အပာယသံဝတ္တနိကတာယ သမ္ပရာယေ ဝိနိပါတနဟေတုဘာဝေန ပဝတ္တနတော သမ္ပတိ အဓမ္မစရဏေန ပဝတ္တနတော စ ဝုတ္တိ နာမ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ဝေရူပါ ယာ ဝုတ္တီ** တိ ဝေရူပါ ဓနလာဘယသလာဘသင်္ခာတာ ယာ ဝုတ္တိ။ **အဓမ္မစရဏေန ဝါတိ ဝါ**-သဒ္ဒော သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော။ **တွံ**ဝန္တိ ဥပယောဂတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစနံ, တံ ဣစ္စေဝ တ ဟဿော။ **အသ္မာ** တိ ဟသာဏာဓိဝစနမေတံ။

ဟဒုကဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

သေခိယကဏ္ဍံ နိဋ္ဌိတံ။

အဓိကရဏသမထေသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတဋ္ဌာနေယေဝ ဒဿယိဿာမ။

ဣတိ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ သာရတ္ထဒီပနိယံ

ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မဟာဝိဘင်္ဂေါ နိဋ္ဌိတော။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ

၁. ပါရာဇိကကဏ္ဍံ (ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ)

၁. ပဌမပါရာဇိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၅၆. ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေ **ယော**တိ ယော ဘိက္ခုနီနံ ဝိဘင်္ဂေါ။ **မိဂါရနတ္တာ**တိ မဇ္ဈပဒလောပေနေတံ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"မိဂါရမာတုယာ ပန နတ္တာ ဟောတီ"**တိ။ **မိဂါရမာတာ**တိ ဝိသာခါယေတံ အဓိဝစနံ။ **နဝကမ္မာဓိဋ္ဌာယိက**န္တိ နဝကမ္မသံဝိဓာယိကံ။ ဗုဒ္ဓနာနံ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗော အာကာရော နာတိဂမ္ဘီရော, ယထာသုတံ ဓာရဏမေဝ တတ္ထ ကရဏီယန္တိ သတိယာ ဗျာပါရော အဓိကော, ပညာ တတ္ထ ဂုဏီဘူတာတိ ဝုတ္တံ **"သတိပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ပညာယာ"**တိ။ သတိ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဧတိဿာတိ **သတိပုဗ္ဗင်္ဂမာ**။ ပုဗ္ဗင်္ဂမတာ စေတ္ထ ပဓာနဘာဝေါ "မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ"တိအာဒီသု ဝိယ။ အတ္ထဂ္ဂဟဏေ ပန ပညာယ ဗျာပါရော အဓိကော ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗဿ အတ္ထဿ အတိဂမ္ဘီရတ္တာတိ အာဟ **"ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမာယ သတိယာ"**တိ။ **အာလသိယဝိရဟိတာ**တိ ကောသဇ္ဇရဟိတာ။ ယထာ အညာ ကုသီတာ နိသိန္နဋ္ဌာနေ နိသိန္နာဝ ဟောန္တိ, ဌိတဋ္ဌာနေ ဌိတာဝ, ဧဝံ အဟုတွာ ဝိပ္ဖာရိကေန စိတ္တေန သဗ္ဗကိစ္စံ နိပ္ဖာဒေတိ။

သဗ္ဗာ ဘိက္ခုနိယော သတ္ထုလဒ္ဓုပသမ္ပဒါ သင်္ဃတော လဒ္ဓုပသမ္ပဒါတိ ဒုဝိဓာ။ ဂရုဓမ္မပဋိဂ္ဂဟဏေန ဟိ လဒ္ဓူပသမ္ပဒါ မဟာပဇာပတိဂေါတမီ သတ္ထုသန္တိကာဝ လဒ္ဓုပသမ္ပဒတ္တာ **သတ္ထုလဒ္ဓုပသမ္ပဒါ** နာမ။ သေသာ သဗ္ဗာပိ **သင်္ဃတော လဒ္ဓုပသမ္ပဒါ**။ တာပိ ဧကတောဥပသမ္ပန္နာ ဥဘတောဥပသမ္ပန္နာတိ ဒုဝိဓာ။ တတ္ထ ယာ တာ မဟာပဇာပတိဂေါတမိယာ သဒ္ဓိံ နိက္ခန္တာ ပဉ္စသတာ သာကိယာနိယော, တာ **ဧကတောဥပသမ္ပန္နာ** ဘိက္ခုသင်္ဃတောဝ လဒ္ဓုပသမ္ပဒတ္တာ, ဣတရာ **ဥဘတောဥပသမ္ပန္နာ** ဥဘတောသင်္ဃေ ဥပသမ္ပန္နတ္တာ။ ဧဟိဘိက္ခုနီဘာဝေန ဥပသမ္ပန္နာ ပန ဘိက္ခုနိယော န သန္တိ တာသံ တထာ ဥပသမ္ပဒါယ အဘာဝတော။ ယဒိ ဧဝံ "ဧဟိ ဘိက္ခုနီ"တိ ဣဒံ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ? ဒေသနာယ သောတပတိတဘာဝတော။ အယဉှိ သောတပတိတတာ နာမ ကတ္ထစိ လဗ္ဘမာနဿပိ အဂ္ဂဟဏေန ဟောတိ, ယထာ အဘိဓမ္မေ မနောဓာတုနိဒ္ဒေသေ (ဓ. သ. ၁၆၀-၁၆၁) လဗ္ဘမာနမ္ပိ ဈာနင်္ဂံ ပဉ္စဝိညာဏသောတေ ပတိတာယ န ဥဒ္ဓဋံ။ ကတ္ထစိ ဒေသနာယ အသမ္ဘဝတော, ယထာ တတ္ထေဝ ဝတ္ထုနိဒ္ဒေသေ (ဓ. သ. ၉၈၄ အာဒယော) ဟဒယဝတ္ထု။ ကတ္ထစိ အလဗ္ဘမာနဿပိ ဂဟဏေန ယထာဌိတကပ္ပီနိဒ္ဒေသေ။ ယထာဟ –

"ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ဌိတကပ္ပီ? အယဉ္စ ပုဂ္ဂလော သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နော အဿ, ကပ္ပဿ စ ဥဍ္ဍယှနဝေလာ အဿ, နေဝ တာဝ ကပ္ပော ဥဍ္ဍယှေယျ, ယာဝါယံ ပုဂ္ဂလော န သောတာပတ္တိဖလံ သစ္ဆိကရေယျာ"တိ (ပု. ပ. ၁၇)။

ဧဝမိဓာပိ အလဗ္ဘမာနဂ္ဂဟဏဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပရိကပ္ပဝစနဉှေတံ "သစေ ဘဂဝါ ဘိက္ခုနီဘာဝယောဂ္ဂံ ကဉ္စိ မာတုဂါမံ 'ဧဟိ ဘိက္ခုနီ'တိ ဝဒေယျ, ဧဝံ ဘိက္ခုနီဘာဝေါ သိယာ"တိ။

ကသ္မာ ပန ဘဂဝါ ဧဝံ န ကထေသီတိ? တထာ ကတာဓိကာရာနံ အဘာဝတော။ ယေ ပန "အနာသန္နာသန္နိဟိတဘာဝတော"တိ ကာရဏံ ဝတွာ "ဘိက္ခူ ဧဝ ဟိ သတ္ထု အာသန္နစာရိနော သဒါ သန္နိဟိတာ စ ဟောန္တိ, တသ္မာ တေဝ 'ဧဟိဘိက္ခူ'တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အရဟန္တိ, န ဘိက္ခုနိယော"တိ ဝဒန္တိ, တံ တေသံ မတိမတ္တံ သတ္ထု အာသန္နဒူရဘာဝဿ ဘဗ္ဗာဘဗ္ဗဘာဝသိဒ္ဓတ္တာ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ –

"သင်္ဃာဋိကဏ္ဏေ စေပိ မေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဂဟေတွာ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အနုဗန္ဓော အဿ ပါဒေ ပါဒံ နိက္ခိပန္တော, သော စ ဟောတိ အဘိဇ္ဈာလု ကာမေသု တိဗ္ဗသာရာဂေါ ဗျာပန္နစိတ္တော ပဒုဋ္ဌမနသင်္ကပ္ပော မုဋ္ဌဿတိ အသမ္ပဇာနော အသမာဟိတော ဝိဗ္ဘန္တစိတ္တော ပါကတိန္ဒြိယော, အထ ခေါ သော အာရကာဝ မယှံ, အဟဉ္စ တဿ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဓမ္မဉှိ သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု န ပဿတိ, ဓမ္မံ အပဿန္တော န မံ ပဿတိ။ ယောဇနသတေ စေပိ သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဝိဟရေယျ, သော စ ဟောတိ အနဘိဇ္ဈာလု ကာမေသု န တိဗ္ဗသာရာဂေါ အဗျာပန္နစိတ္တော အပ္ပဒုဋ္ဌမနသင်္ကပ္ပော ဥပဋ္ဌိတဿတိ သမ္ပဇာနော သမာဟိတော ဧကဂ္ဂစိတ္တော သံဝုတိန္ဒြိယော, အထ ခေါ သော သန္တိကေဝ မယှံ, အဟဉ္စ

တဿ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဓမ္မဉှိ သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဿတိ, ဓမ္မံ ပဿန္တော မံ ပဿတီ''တိ (ဣတိဝု. ၉၂)။

တသ္မာ အကာရဏံ ဒေသတော သတ္တု အာသန္နာနာသန္နတာ။ အကတာဓိကာရတာယ ပန ဘိက္ခုနီနံ ဟေဘိက္ခုနူပသမ္ပဒာယ အယောဂ္ယတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ယဒိ ဧဝံ ယံ တံ ထေရီဂါထာသု ဘဒ္ဒာယ ကုဏ္ဍလကေသာယ ဝုတ္တံ –

''နိဟစ္စ ဇာဏုံ ဝန္ဒိတွာ, သမ္မုခါ အဉ္ဇလိံ အကံ။
ဧဟိ ဘဒ္ဒေတိ မံ အဝစ, သာ မေ အာသူပသမ္ပဒါ''တိ။ (ထေရီဂ. ၁၀၉)။

တထာ **အပဒါနေပိ** –

''အာယာစိတော တဒါ အာဟ, ဧဟိ ဘဒ္ဒေတိ နာယကော။
တဒါဟံ ဥပသမ္ပန္နာ, ပရိတ္တံ တောယမဒ္ဒသ''န္တိ။ (အပ. ထေရီ ၂.၃.၄၄)။

တံ ကထန္တိ? နယိဒံ ဧဟိဘိက္ခုနီဘာဝေန ဥပသမ္ပဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဥပသမ္ပဒာယ ပန ဟေတုဘာဝတော ''ယာ သတ္ထု အာဏတ္တိ, သာ မေ အာသူပသမ္ပဒါ''တိ ဝုတ္တာ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ **အဋ္ဌကထာယံ** (ထေရီဂ. အဋ္ဌ. ၁၁၁) ''ဧဟိ ဘဒ္ဒေ ဘိက္ခုနုပဿယံ ဂန္တွာ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ ဥပသမ္ပဇ္ဇဿူတိ မံ အဝစ အာဏာပေသိ, သာ သတ္ထု အာဏာ မယှံ ဥပသမ္ပဒါယ ကာရဏတ္တာ ဥပသမ္ပဒါ အာသိ အဟောသီ''တိ။ **အပဒါနဂါထာယ**မ္ပိ ဧဝမေဝ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ တသ္မာ ဘိက္ခုနီနံ ဟေဘိက္ခုနူပသမ္ပဒါ နတ္ထိယေဝါတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။ ယထာ စေတံ သောတပတိတဝသေန ''ဟေ ဘိက္ခုနီ''တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ ''တိဟိ သရဏဂမနေဟိ ဥပသမ္ပန္နာတိ ဘိက္ခုနီ''တိ ဣဒမ္ပိ သောတပတိတဝသေနေဝ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ သရဏဂမနူပသမ္ပဒါယပိ ဘိက္ခုနီနံ အသမ္ဘဝတော။

၆၅၉. ဘိက္ခုဝိဘင်္ဂေ ''ကာယသံသဂ္ဂံ သာဒိယေယျာ''တိ အဝတွာ ''သမာပဇ္ဇေယျာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ **''ဘိက္ခု အာပတ္တိယာ န ကာရေတဗ္ဗော''** တိ ဝုတ္တံ။ **တဗ္ဗဟုလနယေနာ** တိ ကိရိယာသမုဋ္ဌာနဿေဝ ဗဟုလဘာဝတော။ ဒိဿတိ ဟိ တဗ္ဗဟုလနယေန တဗ္ဗောဟာရော ယထာ ''ဗ္ရာဟ္မဏဂါမော''တိ။ ဗ္ရာဟ္မဏဂါမေပိ ဟိ အန္တမသော ရဇကာဒီနိ ပဉ္စ ကုလာနိ သန္တိ။ **သာ**တိ ကိရိယာသမုဋ္ဌာနတာ။

၆၆၂. **တထေဝါ**တိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန အဝဿုတောယေဝါတိ အတ္ထော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ပဌမပါရာဇိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယပါရာဇိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၆၆. ဒုတိယေ ''ကိဿ ပန တွံ အယျေ ဇာနံ ပါရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္န''န္တိ ဝစနတော ''ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ ခော အယျာယော အဋ္ဌ ပါရာဇိကာ ဓမ္မာ''တိအာဒိဝစနတော စ ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂံ ပတွာ သာဓာရဏာနိ သိက္ခာပဒါနိ ဘိက္ခုနံ ဥပ္ပန္နဝတ္ထုသ္မိံယေဝ ''ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဆန္ဒသော မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျ, အန္တမသော တိရစ္ဆာနဂတေနပိ, ပါရာဇိကာ ဟောတိ အသံဝါသာ''တိအာဒိနာ နယေန သဝိသေသမ္ပိ အဝိသေသမ္ပိ မာတိကံ ဌပေတွာ အနုက္ကမေန ပဒဘာဇနံ အာပတ္တိဘေဒံ တိကစ္ဆေဒံ အနာပတ္တိဝါရဉ္စ အနဝသေသံ ဝတွာ ဝိတ္ထာရေသိ။ သင်္ဂီတိကာရကေဟိ ပန အသာဓာရဏပညတ္တိယောယေဝ ဣဓ ဝိတ္ထာရိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အထ ဥပရိမေသု ဒွီသု အပညတ္တေသု အဋ္ဌန္နံ ပါရာဇိကာနံ အညတရန္တိ ဣဒံ ဝစနံ န ယုဇ္ဇတီတိ အာဟ **''ဣဒဉ္စ ပါရာဇိကံ ပစ္ဆာ ပညတ္တံ''**န္တိအာဒိ။ ယဒိ ဧဝံ ဣမသ္မိံ ဩကာသေ ကသ္မာ ဌပိတန္တိ အာဟ **''ပုရိမေန ပန သဒ္ဓိံ ယုဂဠတ္တာ''**တိအာဒိ, ပုရိမေန သဒ္ဓိံ ဧကသမ္ဗန္ဓဘာဝတော ဣဓ ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ''အဋ္ဌန္နံ ပါရာဇိကာနံ အညတရ''န္တိ ဝစနတော စ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကံ ယာ ပဋိစ္ဆာဒေတိ, သာပိ ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒိကာယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကိဉ္စာပိ

ဝဇ္ဇပဋိစ္ဆာဒနံ ပေမဝသေန ဟောတိ, တထာပိ သိက္ခာပဒဝီတိက္ကမစိတ္တံ ဒေါမနဿိတမေဝ ဟောတီတိ ကတ္ဝာ **"ဒုက္ခဝေဒန"**န္တိ ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ဒုတိယပာရာဇိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆၆၈. တတိယံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၄. စတုတ္ထပာရာဇိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၇၅. စတုတ္ထေ **လောကဿာဒမိတ္တသန္ထဝဝသေနာ** တိ လောကဿာဒသင်္ခါတဿ မိတ္တသန္ထဝဿ ဝသေန။ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ပရိယာယန္တရေန ဝိဘာဝေတုံ **"ကာယသံသဂ္ဂရာဂေနာ"** တိ ဝုတ္တံ။

တိဿိတ္ထိယော မေထုနံ တံ န သေဝေ တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၈၁) ယာ တိဿော ဣတ္ထိယော ဝုတ္တာ, တာသုပိ ယံ တံ မေထုနံ နာမ, တံ န သေဝတိ။ **တယော ပုရိသေ**တိ တယော ပုရိသေပိ ဥပဂန္တွာ မေထုနံ န သေဝတိ။ **တယော စ အနရိယပဏ္ဍကေ**တိ ဥဘတောဗျဉ္ဇနသင်္ခါတေ တယော အနရိယေ, တယော စ ပဏ္ဍကေတိ ဣမေပိ ဆ ဇနေ ဥပဂန္တွာ မေထုနံ န သေဝတိ။ **န စာစရေ မေထုနံ ဗျဉ္ဇနသ္မိ** န္တိ အနုလောမပာရာဇိကဝသေနပိ အတ္တနော နိမိတ္တေ မေထုနံ နာစရတိ။ **ဆေဇ္ဇာ သိယာ မေထုနဓမ္မပစ္စယာ** တိ သိယာ မေထုနဓမ္မပစ္စယာ ပာရာဇိကန္တိ အယံ ပဉှော အဋ္ဌဝတ္ထုကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တော။ တဿာ ဟိ မေထုနဓမ္မဿ ပုဗ္ဗဘာဂကာယသံသဂ္ဂံ အာပဇ္ဇိတုံ တယမင်္ဂဲယာ မေထုနဓမ္မပစ္စယာ ဆေဇ္ဇံ ဟောတိ။ ဆေဒေါယေဝ ဆေဇ္ဇံ။

မေထုနဓမ္မဿ ပုဗ္ဗဘာဂတ္တာ တိ ဣမိနာ မေထုနဓမ္မဿ ပုဗ္ဗဘာဂဘူတော ကာယသံသဂ္ဂေါယေဝ တတ္ထ **မေထုနဓမ္မ**-သဒ္ဒေန ဝုတ္တော, န ဒွယံဒွယသမာပတ္တီတိ ဒီပေတိ။ **ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏော** တိ ဒွိဟိ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ ဝုတ္တာ။ **ဂမနုပ္ပာဒန** န္တိ သဉ္စရိတ္တံ။ **သဗ္ဗပဒေသူ**တိ "သင်္ဃာဒိသေသော ကတ္ထ ပညတ္တော"တိအာဒီသု။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေ, သဥဿာဟတာ, အဋ္ဌမဿ ဝတ္ထုဿ ပူရဏန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

စတုတ္ထပာရာဇိကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေ ပာရာဇိကကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပာရာဇိကကဏ္ဍံ နိဋ္ဌိတံ။

၂. သင်္ဃာဒိသေသကဏ္ဍံ (ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ)

၁. ပဌမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၇၉. သင်္ဃာဒိသေသကဏ္ဍဿ ပဌမသိက္ခာပဒေ **ဒုဝိန္နံ ဇနာနန္တိ** အဍ္ဍကာရကာနံ ဒွိန္နံ ဇနာနံ။ **ယော ကောစီတိ** တေသု ယော ဝါ ဒွိန္နံ ယော ကောစိ, အညော ဝါ တေဟိ အာဏတ္တော။ **ဒုတိယဿ အာရောစေတီတိ** ဧတ္ထာပိ ဒွိန္နံ ဇနာနံ ယဿ ကဿစိ ဒုတိယဿ ကထံ ယော ကောစိ အာရောစေတီတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗောတိ အာဟ **"ဒုတိယဿ အာရောစေတီတိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော"** တိ။ **ဂတိဂတန္တိ** စိရကာလပဝတ္တံ။

အာပတ္တီ တိ အာပဇ္ဇနံ။ **သဟ ဝတ္ထုဇ္ဈာစာရာ** တိ ဝတ္ထုဝီတိက္ကမေန သဟ။ သဟယောဂေ ကရဏဝစနပ္ပသင်္ဂေ ဣဒံ နိဿက္ကဝစနံ။ **ယန္တိ** ယံ ဓမ္မံ။ **နိဿာရေတီ** တိ အာပန္နံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃမှာ နိဿာရေတိ။ ဟေတုမ္ဟိ စာယံ ကတ္တုတေဟာရော။ နိဿာရဏဟေတုဘူတော ဟိ ဓမ္မော **နိဿာရဏီယော** တိ ဝုတ္တော။ ဂီတယော ဝါ ဟောတိ, န ဟာရာဗီကံ အနာဏတ္တိယာ ဂဟိတတ္တာ။ ယထာ အသအာသီတပီအာဒီနိ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဧဝံ တေသံ အတ္ထာယ အဍ္ဍကရဏမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီတိ အာဟ **"အယံ အကပ္ပိယအဍ္ဍော နာမ, န ဝဋ္ဋတီ"** တိ။

ဧတ္ထ စ သစေ အဓိကရဏဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ "အမှာကံ ဧသော အသော, အသိ, တပီ, ခေတ္တံ, အာရာမော, အာရာမဝတ္ထု, ကတေ, အဇာ, ကုက္ကုဋ္ဋာ"တိအာဒိနာ ဝေဟာရတိ, အကပ္ပိယံ။ "အယံ အမှာကံ အာရာမိကော, အယံ တပီ ဣတ္ထန္နာမေန သင်္ဃဿ ဘဏ္ဍာဓောဝနတ္ထာယ ဒိန္နာ, ဣတော ခေတ္တတော အာရာမတော ဥပ္ပဇ္ဇနကစတုပစ္စယာ ဣတော ကဝိတော မဟိံသိတော အဇာတော ဥပ္ပဇ္ဇနကဂေရသာ ဣတ္ထန္နာမေန သင်္ဃဿ ဒိန္နာတိ ပုစ္ဆိတေ ဝါ အပုစ္ဆိတေ ဝါ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အနာကမိုတာယ အဍ္ဍကရဏံ, အဍ္ဍပရိယောသာနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ဒွေ အင်္ဂါနိ။

ပဌမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၈၃. ဒုတိယေ **မလ္လဂဏဘဋိပုတ္တဂဏာဒိက** န္တိအာဒီသု **မလ္လဂဏော** နာမ နာရာယနဘတ္တိကော တတ္ထ တတ္ထ ဟာနီယဌပနပေါက္ခရဏီခဏနာဒိပုညကမ္မကာရကော ဂဏော, **ဘဋိပုတ္တဂဏော** နာမ ကုမာရဘတ္တိကဂဏော။ **ဓမ္မဂဏော**တိ သာသနဘတ္တိဂဏော အနေကပ္ပကာရပုညကမ္မကာရကဂဏော ဝုစ္စတိ။ **ဂန္ဓိကသေဏီ** တိ အနေကပ္ပကာရသုဂန္ဓိဝိကတိကာရကော ဂဏော။ **ဒုဿိကသေဏီ** တိ ပေသကာရကဂဏော။ **ကပ္ပဂတိက** န္တိ ကပ္ပိယဘာဝံ ဂတံ။

ဝုဋ္ဌာပေန္တိယာ တိ ဥပသမ္ပာဒေန္တိယာ။ "စောရိံ ဝုဋ္ဌာနယေန အနာပုစ္ဆာ ပဗ္ဗာဇေန္တိယာ ဒုက္ကဋ"န္တိ ဝဒန္တိ။ ပဏ္ဏတ္တိံ အဇာနန္တာ အရိယာပိ ဝုဋ္ဌာပေန္တီတိ တ ကမ္မတစာပရိယောသာနေ အာပတ္တိက္ခဏေ ဝိဟာကာဗ္ဗာ ကတသမင်္ဂိတာဝသေန တ **"တိစိတ္တ"** န္တိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ စောရိတာ, စောရိသညာ, အညတြ အနုညာတကာရဏာ ဝုဋ္ဌာပနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဒုတိယသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. တတိယသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၉၂. တတိယေ **ပရိက္ခေပံ အတိက္ကာမေန္တိယာ** တိ သကကာမတော အညဿ ကာမဿ ပရိက္ခေပံ အတိက္ကာမေန္တိယာ။ "ကာမန္တရံ ဂစ္ဆေယျာ"တိ ဟိ ဝစနတော အညဿ ကာမဿ ပရိက္ခေပံ အတိက္ကာမေန္တိယာ ဧဝ အာပတ္တိ, န သကကာမဿ။ အညော ဟိ ကာမော ကာမန္တရံ။ **အပရိက္ခိတ္တဿ ကာမဿ ဥပစာရ** န္တိ ဧတ္ထ **ဥပစာရ**-သဒ္ဒေန ဃရူပစာရတော ပဌမလေဍ္ဍုပာတသင်္ခာတံ ပရိက္ခေပာရဟဋ္ဌာနံ ဂဟိတံ, န တတော ဒုတိယလေဍ္ဍုပာတသင်္ခာတော ဥပစာရောတိ အာဟ **"ပရိက္ခေပာရဟဋ္ဌာန"** န္တိ။ တေနေဝ ဟဋ္ဌိယံ "ဥပစာရံ အတိက္ကာမေန္တိယာ"တိ ဝုတ္တ

တံ။ အညထာ ယထာ ဝိကာလကမပ္ပဝိသနသိက္ခာပဒေ ‘‘ပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ပရိက္ခေပံ အတိက္ကမန္တဿ, အပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ဥပစာရံ ဩက္ကမန္တဿာ’’တိ (ပာစိ. ၅၁၃) ဝုတ္တံ, ဧဝမိဓာပိ ‘‘ပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ပရိက္ခေပံ အတိက္ကာမေန္တိယာ အပရိက္ခိတ္တဿ ကမဿ ဥပစာရံ ဩက္ကမန္တိယာ’’တိ ဝဒေယျ။ သင္ခေပတော ဝုတ္တမတ္ထံ ဝိဘဇိတုံ ဒဿေန္တော **‘‘အပိစေတ္ထာ’’** တိအာဒိမာဟ။ **ဝိဟာရဿ စတုကမသာဓာရဏတ္တာ**တိ က္လမိနာ ‘‘ဝိဟာရတော ဧကံ ကမံ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဧတ္ထ ကာရဏမာဟ။ ဝိဟာရဿ စတုကမသာဓာရဏတ္တာ ယေဝ ဟိ စတူသု ကမေသု ယံကိဉ္စိ ဧကံ ကမံ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

ယတ္ထ တိ ယဿံ နဒိယံ။ ‘‘ပဌမံ ပာဒံ ဥတ္တာရေန္တိယာ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ, ဒုတိယံ ပာဒံ ဥတ္တာရေန္တိယာ အာပတ္တိ သင္ဃာဒိသေသဿာ’’တိ ဝစနတော နဒိံ ဩတရိတုံ ပဒသာ ဥတ္တရန္တိယာ ဧဝ အာပတ္တီတိ အာဟ **‘‘သေတုနာ ဂစ္ဆတိ, အနာပတ္တီ’’** တိအာဒိ။ **ပရတီရမေဝ အက္ကမန္တိယာ အနာပတ္တီ** တိ နဒိံ အနောတရိတွာ ယာနနာဝါဒီသု အညတရေန ဂန္တွာ ပရတီရမေဝ အက္ကမန္တိယာ အနာပတ္တိ။ **ဥဘယတီရေသု ဝိစရန္တိ, ဝဋ္ဋတီ** တိ က္လာဒံ အသတိပိ နဒီပာရဂမနေ ဥပရိ ဝက္ခမာနဿ ဝိနိစ္ဆယဿ ဖလမတ္တဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဩရိမတီရမေဝ အာဂစ္ဆတိ, အာပတ္တီ**တိ ပရတီရံ ဂန္တုကာမတာယ ဩတိဏ္ဏတ္တာ ဝုတ္တံ။ **တမေဝ တီရန္တိ** တမေဝ ဩရိမတီရံ။ **အနာပတ္တီ** တိ ပရတီရံ ဂန္တုကာမတာယ အဘာဝတော အနာပတ္တိ။

တာဒိသေ အရညေတိ ‘‘ဗဟိဣန္ဒခီလာ သဗ္ဗမေတံ အရည’’န္တိ (ဝိဘ. ၅၂၉) ဧဝံ ဝုတ္တလက္ခဏေ အရညေ။ အထ တာဒိသဿေဝ အရညဿ ဂဟိတဘာဝေ ကထံ ဝိညာယတီတိ အာဟ **‘‘တေနေတ’’**တိအာဒိ။ က္လမိနာ ဟိ အဋ္ဌကထာဝ စနေန ဤဒိသေပိ ကမသမီပေ ဒဿနူပစာရေ ဝိဇဟိတေ သတိပိ သဝနူပစာရေ အာပတ္တိ ဟောတီတိ ဝိညာယတိ။ မဂ္ဂမူဠ္ဟာ ဥစ္စာသဒ္ဒံ ကရောန္တီတိ အာဟ **‘‘မဂ္ဂမူဠ္ဟသဒ္ဒေန ဝိယာ’’** တိ။ **သဒ္ဒါယန္တိယာ** တိ သဒ္ဒံ ကရောန္တိယာ။ **ပုရိမာယော**တိ ပုရေတရံ ဂစ္ဆန္တိယော။ **အညံ မဂ္ဂံ ဂဏ္ဟာတီ** တိ မဂ္ဂမူဠ္ဟတ္တာ, န ဩဟာတုံ, တသ္မာ ဒွိန္နမ္ပိ အနာပတ္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အနန္တရာယေန ဧကဘာဝေ, ကမန္တရဂမနာဒီသု အညတရတာပဇ္ဇနံ, အာပဒာယ အဘာဝေါတိ က္လမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

တတိယသင္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. စတုတ္ထသင္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၆၉၄. စတုတ္ထေ **ကာရကဂဏဿာ** တိ ဥက္ခေပနီယကမ္မကာရကဂဏဿ။ တေစတ္တာလီသဝ္ပဘေဒံ ဝတ္တံ ခန္ဓကေ အာဝိ ဘဝိဿတိ။ **နေတ္ထာရဝတ္တေ** တိ နိတ္ထရဏဟေတုမ္ဟိ ဝတ္တေ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။ ဓမ္မေန ကမ္မေန ဥက္ခိတ္တတာ, အညတြ အနုညာတကာရဏာ ဩသာရဏန္တိ က္လမာနိ ပနေတ္ထ ဒွေ အင်္ဂါနိ။

စတုတ္ထသင္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပဉ္စမသင္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၀၁. ပဉ္စမေ **ဧတံ န ဝုတ္တ** န္တိ ‘‘ဘိက္ခုနိယာ အဝဿုတဘာဝေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော’’တိ ဧတံ နိယမနံ န ဝုတ္တံ။ **တန္တိ** တံ နိယမေတွာ အဝစနံ။ **ပာဠိယာ သမေတီ**တိ ‘‘ဧကတော အဝဿုတေ’’တိ အဝိသေသေတွာ ဝုတ္တပာဠိယာ ‘‘အနဝဿုတောတိ ဇာနန္တီ ပဋိဂ္ဂဏှာတီ’’တိ က္လမာယ စ ပာဠိယာ သမေတိ။ ယဒိ ဟိ ပုဂ္ဂလဿ အဝဿုတဘာဝေါ နပ္ပမာဏံ, ကိံ ‘‘အနဝဿုတောတိ ဇာနန္တီ’’တိ က္လမိနာ ဝစနေန, ‘‘အနာပတ္တိ ဥဘတောအနဝဿုတာ ဟောန္တိ, အနဝဿုတာ ပဋိဂ္ဂဏှာတီ’’တိ ဧတ္တကမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ **‘‘ဥဘတောအနဝဿုတာ ဟောန္တိ, အနဝဿုတောတိ ဇာနန္တီ ပဋိဂ္ဂဏှာတီ’’**တိ က္လမဿ စ အနာပတ္တိဝါရဿ အယမတ္ထော။ ဥဘော စေ အနဝဿုတာ, သဗ္ဗထာပိ အနာပတ္တိ။ အထ ဘိက္ခုနီ အနဝဿုတာ သမာနာ အဝဿုတမ္ပိ ‘‘အနဝဿုတော’’တိ သညာယ တဿ ဟတ္ထတော ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, ဧဝမ္ပိ အနာပတ္တိ။ အထ သယံ အနဝဿုတာပိ အညံ အနဝဿုတံ တ အဝဿုတံ တ ‘‘အဝဿုတော’’တိ ဇာနာတိ, ဒုက္ကဋမေဝ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ အနန္တရသိက္ခာပဒေ ‘‘ကိဿ တွံ အယျေ န ပဋိဂ္ဂဏှာသီတိ။ အဝဿုတာ အယျေတိ။ တွံ ပန အယျေ အဝဿုတာတိ။ နာဟံ အယျေ အဝဿုတာ’’တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တ

တာနမေဝ။ ဥဒကဒန္တပေါနတော အညံ့ အဓွောဟရဏီယံ, ဥဘတောအဝသ္သုတတာ, သဟတ္ထာ ဂဟဏံ, အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

ပဉ္စမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဆဋ္ဌသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၀၅. ဆဋ္ဌေ ပရိတရကထာယ အယမတ္ထော။ **န ဒေတိ န ပဋိဂ္ဂဏှာတီ** တိ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၇၈၁) န ဥယျောဇိကာ ဒေတိ, နာပိ ဥယျောဇိတာ တဿာ ဟတ္ထတော ဂဏှာတိ ။ **ပဋိဂ္ဂဟော တေန န ဝိဇ္ဇတီ** တိ တေနေဝ ကာရဏေန ဥယျောဇိကာယ ဟတ္ထတော ဥယျောဇိတာယ ပဋိဂ္ဂဟော န ဝိဇ္ဇတိ။ **အာပဇ္ဇတိ ဂရုက** န္တိ ဧဝံ သန္တေပိ အဝဿုတဿ ဟတ္ထတော ပိဏ္ဍပါတဂ္ဂဟဏေ ဥယျောဇနေ္တိ သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ **တဉ္စ ပရိဘောဂပစ္စယာ** တိ တဉ္စ ပန အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇမာနာ တဿာ ဥယျောဇိတာယ ပရိဘောဂပစ္စယာ အာပဇ္ဇတိ။ တဿာ ဟိ ဘောဇနပရိယောသာနေ ဥယျောဇိကာယ သင်္ဃာဒိသေသော ဟောတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ မနုဿပုရိသတာ, အညတ္ရ အနုညာတကာရဏာ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ဂဟေတွာ ဘုဉ္ဇာတိ ဥယျောဇနာ, တေန ဝစနေန ဂဟေတွာ ဣတရိဿာ ဘောဇနပရိယောသာနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

ဆဋ္ဌသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သတ္တမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၀၉. သတ္တမေ **ကိန္နုမာဝ သမဏိယော** တိ ကိံ နု ဣမာ ဧဝ သမဏိယော။ **တာသာဟ**န္တိ တာသံ အဟံ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

သတ္တမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇၁၅. အဋ္ဌမံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၉. နဝမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၇၂၃. နဝမေ **ဝဇ္ဇပ္ပဋိစ္ဆာဒိကာ** တိ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကဝဇ္ဇဿ ပဋိစ္ဆာဒိကာ။ သမနုဘာသနကမ္မကာလေ စေတ္ထ ဒွေ ဝေ တိဿော ဧကတော သမနုဘာသိတဗ္ဗာ။

နဝမသင်္ဃာဒိသေသသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇၂၇. ဒသမံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေ သင်္ဃာဒိသေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သင်္ဃာဒိသေသကဏ္ဍံ နိဋ္ဌိတံ။

၃. နိဿဂ္ဂိယကဏ္ဍံ (ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ)

၇၃၃. နိဿဂ္ဂိယေသု ပဌမံ ဥတ္တာနမေဝ။

၇၄၀. ဒုတိယေ **“အယျာယ ဒမ္မိတိ ဧဝံ ပဋိလဒ္ဓ**န္တိ နိဿဋ္ဌပဋိလဒ္ဓံ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယ**မ္ပိ “နိဿဋ္ဌံ ပဋိလဘိတွာပိ ယထာဒါနေယေဝ ဥပနေတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။ **ယထာဒါနေယေဝ ဥပနေတဗ္ဗ**န္တိ ယထာ ဒါယကေန ဒိန္နံ, တထာ ဥပနေတဗ္ဗံ, အကာလစီဝရပက္ခေယေဝ ဌပေတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧတ္ထ စ ဘာဇာပိတာယ လဒ္ဓစီဝရမေဝ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ, တံ ဝိနယကမ္မံ ကတွာပိ အတ္တနာ န လဘတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အကာလစီဝရတာ, တထာသညိတာ, ကာလစီဝရန္တိ အဓိဋ္ဌာယ လေသေန ဘာဇာပနံ, ပဋိလာဘောတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

၇၄၃. တတိယေ **မေတ**န္တိ မေ ဧတံ။ သကသညာယ ဂဟိတတ္တာ ပါစိတ္တိယံ ဒုက္ကဋဉ္စ ဝုတ္တံ။ ဣတရထာ ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ဗံ။ ဥပသမ္ပန္နတာ, ပရိဝတ္တိတစီဝရဿ ဝိကပ္ပနုပဂတာ, သကသညာယ အစ္ဆိန္ဒနံ ဝါ အစ္ဆိန္ဒာပနံ ဝါတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

၇၄၈-၇၅၂. စတုတ္ထေ **အာဟဋသပ္ပိံ ဒတွာ**တိ အတ္တနော ဒတွာ။ **ယမကံ ပစိတဗ္ဗ**န္တိ သပ္ပိဉ္စ တေလဉ္စ ဧကတော ကတွာ ပစိတဗ္ဗံ။ လေသေန ဂဟေတုကာမတာ, အညဿ ဝိညာပနံ, ပဋိလာဘောတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

၇၅၃. ပဉ္စမေ **သာ**တိ ထုလ္လနန္ဒာ။ **အယ**န္တိ အယံ သိက္ခမာနာ။ **စေတာပေတွာတိ ဇာနာပေတွာ ဣစ္စေဝ အတ္ထော**တိ ဣဓ ဝုတ္တံ, **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. အညစေတာပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ပန “အညံ စေတာပေတွာတိ အတ္တနော ကပ္ပိယဘဏ္ဍေန ဣဒံ နာမ အာဟရာတိ အညံ ပရိဝတ္တာပေတွာ”တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ “စေတာပေတွာ”တိ ဣမဿ ပရိဝတ္တာပေတွာတိပိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **အညံ စေတာပေယျာ**တိ “ဧဝံ မေ ဣဒံ ဒတွာ အညမ္ပိ အာဟရိဿတီ”တိ မညမာနာ “န မေ ဣမိနာ အတ္ထော, ဣဒံ နာမ မေ အာဟရာ”တိ တတော အညံ စေတာပေယျ။

၇၅၈. ဆဋ္ဌေ **ဓမ္မကိစ္စ**န္တိ ပုညကမ္မံ။ **ပါဝါရိကဿ**ာတိ ဒုဿဝါဏိဇကဿ။ ယာယ စေတာပိတံ, တဿာယေဝ နိဿဂ္ဂိယံ နိဿဋ္ဌပဋိလာဘော စ, တသ္မာ တာယ ဘိက္ခုနိယာ နိဿဋ္ဌံ ပဋိလဘိတွာ ယထာဒါနေ ဥပနေတဗ္ဗံ, န အတ္တနာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အညဿတ္ထာယ**ာတိ စီဝရာဒီသု အညတရဿတ္ထာယ။ **အညုဒ္ဒိသိကေနာ**တိ ပုရိမဿေဝတ္ထဒီပနံ။ **ပရိက္ခာရေနာ**တိ ကပ္ပိယဘဏ္ဍေန။

၇၆၄. သတ္တမေ **သယံ ယာစိတကေနာ**တိ သယံ ယာစိတကေနာပီတိ အတ္ထော။ တေနေဝ ပါဠိယံ “တေန စ ပရိက္ခာရေန သယမ္ပိ ယာစိတွာ”တိ ဝုတ္တံ, တတောယေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** “သညာစိကေနာတိ သယံ ယာစိတကေနာပီ”တိ အတ္ထော ဝုတ္တော။

၇၆၈-၇၇၃. အဋ္ဌမနဝမဒသမာနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။

၇၈၄. ဧကာဒသမေ ယသ္မာ ပဝါရိတဋ္ဌာနေ ဝိညတ္တိ နာမ န ပဋိသေဓေတဗ္ဗာ, တသ္မာ ဘဂဝတာ ဓမ္မနိမန္တနဝသေန ပဝါရိတဋ္ဌာနေ “ဝဒေယျာသိ ယေနတ္ထော”တိ ဝုတ္တာယ “စတုက္ကံသပရမံ ဝိညာပေတဗ္ဗ”န္တိ ပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဂရုပါဝုရဏသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) “စေတာပေတဗ္ဗန္တိ ဌပေတွာ သဟဓမ္မိကေ စ ဉာတကပဝါရိတေ စ အညေန ကိသ္မိဉ္စိဒေဝ ဂုဏေ ပရိတုဋ္ဌေန ဝဒေယျာသိ ယေနတ္ထောတိ ဝုတ္တာယ ဝိညာပေတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။

၇၈၈. ဒွါဒသမံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေ နိဿဂ္ဂိယပါစိတ္တိယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိသ္သဂ္ဂိယကဏ္ဍံ နိဋ္ဌိတံ။

၄. ဟာစိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍံ (ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ)

၁. လသုဏဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၇၉၃-၇၉၇. ဟာစိတ္တိယေသု လသုဏဝဂ္ဂဿ ပဌမေ ဓာတိံ သရတီတိ **ဓာတိဿရော။ သဘာဝေနေတ** တိ သူပသမ္ပာကာဒိံ ဝိနာ၀။ **ဗဒရသာဠဝံ** နာမ ဗဒရဖလာနိ သုက္ခာပေတ္ဝာ တ စုဏ္ဏေတ္ဝာ ကတ္တဗ္ဗာ ခာဒနီယဝိကတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ အာမကလသုဏဥ္စေဝ အဇ္ဈောဟရဏဉ္စာတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ဒ္ဝေ အင်္ဂါနိ။

၇၉၈-၈၀၂. ဒုတိယတတိယစတုတ္ထာနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။

၈၁၂. ပဉ္စမေ **ဒ္ဝိန္နံ ပဗ္ဗာနံ ဥပရိ** တိ ဧတ္ထ ဒ္ဝိန္နံ အင်္ဂုလီနံ သဟ ပဝေသနေ ဧကေကာယ အင်္ဂုလိယာ ဧကေကံ ပဗ္ဗံ ကတ္ဝာ ဒ္ဝိန္နံ ပဗ္ဗာနံ ဥပရိ။ ဧကင်္ဂုလိပဝေသနေ ဒ္ဝိန္နံ ပဗ္ဗာနံ ဥပရိ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **မဟာပစ္စရိယမ္ပိ** အယမေဝ နယော ဒဿိတော။ ဥဒကသုဒ္ဓိပစ္စယေန ပန သတိပိ ဖဿသာဒိယနေ ယထာဝုတ္တပရိစ္ဆေဒေ အနာပတ္တိ။

၈၁၅-၈၁၇. ဆဋ္ဌေ **အာသုမ္ဘိတ္ဝာ** တိ ဟတေတ္ဝာ။ **ဒဓိမတ္ထူ** တိ ဒဓိမဏ္ဍံ ဒဓိမ္ဟိ ပသန္နောဒကံ။ ဘုဉ္ဇန္တဿ ဘိက္ခုနော ဟတ္ထပာသေ ဌာနံ, ပာနီယဿ တ ဝိဓူပနဿ တ ဂဟဏန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ဒ္ဝေ အင်္ဂါနိ။

၈၂၂. သတ္တမေ ''ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ ဣဒံ ပုဗ္ဗပယောဂဒုက္ကဋဿ နိဒဿနမတ္တံ တိ အာဟ **"န ကေဝလံ ပဋိဂ္ဂဟဏေယေဝ ဟောတီ"** တိအာဒိ။ **ပမာဏန္တိ** ဟာစိတ္တိယာပတ္တိယာ ပမာဏံ။ ဣမေဟိ ယေဝ ဒ္ဝီဟိ ဟာစိတ္တိယံ ဟောတိ, နာညေဟိ ဘဇ္ဇနာဒီဟီတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ **"တသ္မာ"**တိအာဒိမာဟ။ **တံ ပုဗ္ဗာပရဝိရုဒ္ဓ** န္တိ ပုနပိ ဝုတ္တန္တိ ဝုတ္တတာဒံ သန္ဓာယာဟ။ အညာယ ဝိညတ္တိယာ လဒ္ဓမ္ပိ ဟိ အနာဏတ္တိယာ ဝိညတ္တိယာ ဣမိဿာ အဝိညတ္တိယာ လဒ္ဓပက္ခံ ဘဇတိ, တသ္မာ ဟေဌာ အဝိညတ္တိယာ လဒ္ဓေ ကရဏကာရာပနေသု ဝိသေသံ အဝတ္ဝာ ဣဓ ဝိသေသဝစနံ ပုဗ္ဗာပရဝိရုဒ္ဓံ။ ယဒိ စေတ္ထ ကရဏေ ဟာစိတ္တိယံ, ကာရာပနေပိ ဟာစိတ္တိယေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ။ အထ ကာရာပနေ ဒုက္ကဋံ, ကရဏေပိ ဒုက္ကဋေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ။ န ဟိ ကရဏေ တ ကာရာပနေ တ ဝိသေသော အတ္ထိ, တသ္မာ အညာယ ဝိညတ္တိယာ လဒ္ဓံ သယံ ဘဇ္ဇနာဒီနိ ကတ္ဝာပိ ကာရာပေတ္ဝာပိ ဘုဉ္ဇန္တိယာ ဒုက္ကဋမေဝါတိ ဣဒမေတ္ထ သန္နိဋ္ဌာနံ။ **အဝိသေသေန ဝုတ္တ** န္တိ ကရဏကာရာပနာနံ သာမညတော ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ သတ္တန္နံ ဓညာနံ အညတရဿ ဝိညာပနံ တ ဝိညာပနံ တ, ပဋိလာဘော, ဘဇ္ဇနာဒီနိ ကတ္ဝာ တ ကာရေတ္ဝာ တ အဇ္ဈောဟရဏန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

၈၂၄. အဋ္ဌမေ **နိဗ္ဗိဋ္ဌော** တိ ပတိဋ္ဌာပိတော။ **ကေဏီ**တိ ရညော အတဗ္ဗဿ အာယဿေတံ အဓိဝစနံ။ **ဌာနန္တရန္တိ** တိ ကမဇနပဒာဒိဌာနန္တရံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ ဥစ္စာရာဒိဘာဝေ, အနဝလောကနံ, ဝဠဉ္ဇနဋ္ဌာနံ, တိရောကုဋ္ဋဟကာရတာ, ဆဍ္ဍနံ တ ဆဍ္ဍာပနံ တတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

၈၃၀. နဝမေ **သဗ္ဗေသ** န္တိ ဘိက္ခုဿ ဘိက္ခုနိယာ စ။ ဣဓ ခေတ္တပာလကာ အာရာမာဒိဂောပကာ စ **သာမိကာ** ဧဝ။

၈၃၆. ဒသမေ **ဧကပယောဂေနာ**တိ ဧကဒိသာဝလောကနပယောဂေန။ **တေသံယေဝါ**တိ ယေသံ နစ္စံ ပဿတိ။ ကိဉ္စာပိ သယံ နစ္စနာဒီသု ဟာစိတ္တိယံ ဟဋ္ဌိယံ န ဝုတ္တံ, တထာပိ အဋ္ဌကထာပမာဏေန ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတုံ **"သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တ"**န္တိ အာဟ။ **"အာရာမေ ဌတ္ဝာ**တိ န ကေဝလံ ဌတ္ဝာ, တတော တတော ဂန္တ္ဝာပိ သဗ္ဗိရိယာပထေဟိ လဘတိ, 'အာရာမေ ဌိတာ'တိ ပန အာရာမပရိယာပန္နဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ဣတရထာ နိသိန္နာပိ န လဘေယျာ''တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။ နစ္စာဒီနံ အညတရတာ, အညတ္ရ အနုညာတကာရဏာ ဂမနံ, ဒဿနံ တ သဝနံ တတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

လသုဏဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. အန္ဓကာရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၈၄၁. အန္ဓကာရဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **အနေ တ ပူဇာယ တ**တိ အနနိမိတ္တံ တ ပူဇာနိမိတ္တံ တ။ **မန္တေတီ** တိ ကထေတိ။ ရတ္တန္ဓကာရတာ, ပုရိသဿ ဟတ္ထပာသေ ဌာနံ တ သလ္လပနံ တ, သဟာယာဘာဝေါ, ရဟောပေက္ခတာတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

၈၄၂-၈၄၄. ဒုတိယတတိယစတုတ္ထာနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။

၈၅၆-၈၅၇. ပဉ္စမေ **အနောဝဿကံ အတိက္ကာမေန္တိယာ** တိ ဆန္နဿ အန္တော နိသီဒိတွာ ပက္ကမန္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ "ဥပစာရော ဒွါဒသဟတ္ထော"တိ ဝဒန္တိ။ **ပလ္လင်္ကဿ အနောကာသေ** တိ ဦရုဗဒ္ဓာသနဿ အနောကာသေ အပ္ပဟောန္တေ။ ပုရေဘတ္တတာ, အန္တရဃရေ နိသဇ္ဇာ, အာသနဿ ပလ္လင်္ကောကာသတာ, အညတ္ရ အနုညာတကာရဏာ အနာပုစ္ဆနံ, ဝုတ္တပရိစ္ဆေဒအတိက္ကမောတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

၈၅၉-၈၆၄. ဆဋ္ဌသတ္တမာဒီနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။

အန္ဓကာရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. နဂ္ဂဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၈၈၃-၈၈၇. နဂ္ဂဝဂ္ဂဿ ပဌမဒုတိယာနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။

၈၉၃. တတိယေ **ဝိသိဗ္ဗေတွာ** တိ ဒုဿိဗ္ဗိတံ ပုန သိဗ္ဗနတ္ထာယ ဝိသိဗ္ဗေတွာ ဝိဇဋေတွာ။ **အညတြ စတူဟ ပဉ္စာဟာ**တိ ဝိသိဗ္ဗိတဒိဝသတော ပဉ္စ ဒိဝသေ အတိက္ကမိတွာ။ နိတသနဟဝုရဏ္ဏုပဂစီဝရတာ, ဥပသမ္ပန္နာယ သန္တကတာ, သိဗ္ဗနတ္ထာယ ဝိသိဗ္ဗနံ တ ဝိသိဗ္ဗာပနံ တ, အညတြ အနုညာတကာရဏာ ပဉ္စာဟာတိက္ကမော, ဓုရနိက္ခေပောတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။

၈၉၈. စတုတ္ထေ **ပဉ္စန္နံ စီဝရာန** န္တိ တိစီဝရံ ဥဒကသာဋိကာ သင်္ကစ္စိကာတိ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ စီဝရာနံ။ ပဉ္စန္နံ စီဝရာနံ အညတရတာ, ပဉ္စာဟာတိက္ကမော, အနုညာတကာရဏာဘာဝေါ, အပရိဝတ္တနန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။

၉၀၂. ပဉ္စမံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၉၀၇. ဆဋ္ဌေ **စီဝရလာဘ**န္တိ လဘိတဗ္ဗစီဝရံ။ ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမတာ, သင်္ဃဿ ပရိဏတဘာဝေါ, ဝိနာ အာနိသံသံ သဒဿနေန အန္တရာယကရဏန္တိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

၉၁၁. သတ္တမံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၉၁၆. အဋ္ဌမေ **ကုမ္ဘထူဏံ** နာမ ကုမ္ဘသဒ္ဒေါ, တေန စရန္တိ ကီဠန္တိ, တံ တ သိပ္ပံ ဧတေသန္တိ **ကုမ္ဘထူဏိကာ**။ တေနာဟ **"ဃဋကေန ကီဠန္တကာ"**တိ။ **ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ** (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၃) ပန "ကုမ္ဘထူဏံ နာမ စတုရဿအမ္ဗဏကတာဠ"န္တိ ဝုတ္တံ။ **စတုရဿအမ္ဗဏကတာဠ**န္တိ နာမ ရက္ခသာရဒန္တာဒီသု ယေန ကေနစိ စတုရဿအမ္ဗဏံ ကတွာ စတူသု ပဿေသု စမ္မေန ဩနန္ဓိတွာ ကတတာဠဘဏ္ဍံ။ **ဗိမ္ဗိသက** န္တိပိ တဿေဝ ဝေဝစနံ, တံ တ ဒေန္တိ, တံ တ သိပ္ပံ ဧတေသန္တိ **ကုမ္ဘထူဏိကာ** ။ တေနာဟ **"ဗိမ္ဗိသကဝါဒကာတိပိ ဝဒန္တီ"** တိ။ သမဏစီဝရတာ, ဌပေတွာ သဟဓမ္မိကေ မာတာပိတရော စ အညေသံ ဒါနံ, အတာဝကာလိကတာတိ ဣမာနိ ပနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။

၉၂၀. နဝမံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၉၂၇. ဒသမေ **ဓမ္မိကံ ကထိနုဒ္ဓာရ** န္တိ သဗ္ဗာသံ ဘိက္ခုနီနံ အကာလစီဝရံ အတုကာမေန ဥပာသကေန ယတ္တကော အတ္ထာရမူလကော အာနိသံသော, တတော အဓိကံ တ သမကံ တ ဒတွာ ယာစိတကေန သမဂ္ဂေန ဘိက္ခုနိသင်္ဃေန ယံ ကထိနံ ဥတ္တိဒုတိယေန ကမ္မေန အန္တရာ ဥဒ္ဓရိယတိ, တဿ သော ဥဒ္ဓာရော ဓမ္မိကောတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝရူပံ ကထိနုဒ္ဓာရန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

နဂ္ဂဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉၃၂. တုဝဋ္ဋဝဂ္ဂေ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနမေဝ။

၅. စိတ္တာဂါရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၉၇၈. စိတ္တာဂါရဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ကီဠနဥပဝန** န္တိ အန္တောနဂရေ ဌိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, **ကီဠနုယျာန** န္တိ ဗဟိနဂရေ ဌိတံ သန္ဓာယ။ **ဟဋ္ဌေက္ကာ အာပတ္တိယော** တိ ဂီတာယ ပရိဝဋ္ဋနပ္ပယောဂဂဏနာယ အာပတ္တိယော, န ဥမ္မိလနဂဏနာယ။ **"အဖ္ဖာရာမေ ရာဇာဂါရာဒီနိ ကရောန္တိ , တာနိ ပဿန္တိယာ အနာပတ္တီ"** တိ ဝစနတော "အန္တော အာရာမေ တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာ နစ္စာဒီနိ ပဿိတုံ လဘတိ"တိပိ သိဒ္ဓံ။

၉၈၂. ဒုတိယာဒီနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။

၁၀၁၅. နဝမေ ဟတ္ထိအာဒီသု **သိပ္ပ** -သဒ္ဒော ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော, တထာ အာထဗ္ဗဏာဒီသု **မန္တ** -သဒ္ဒော။ တတ္ထ **အာထဗ္ဗဏမန္တော** နာမ အာထဗ္ဗဏဝေဒဝိဟိတော ပရူပဃာတကရော မန္တော, **ခီလနမန္တော** နာမ အရုသာရခီလံ မန္တေတွာ ပထဝိယံ ပဝေသေတွာ မာရဏမန္တော, **အဂဒပ္ပယောဂေ** ဝိသယောဇနံ။ **နာဂမဏ္ဍလ** န္တိ သပ္ပဟာနံ ပဝေသနိဝာရဏတ္ထံ မဏ္ဍလဗန္ဓမန္တော။

၁၀၁၈. ဒသမံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

စိတ္တာဂါရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀၂၁. အာရာမဝဂ္ဂေ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၁၀၆၇. ဂဗ္ဘိနိဝဂ္ဂေပိ သဗ္ဗံ သုဝိညေယျမေဝ။

၈. ကုမာရိဘူတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁၁၁၉. ကုမာရိဘူတဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **သဗ္ဗပဌမာ ဒွေ မဟာသိက္ခမာနာ** တိ ဂဗ္ဘိနိဝဂ္ဂေ သဗ္ဗပဌမံ ဝုတ္တာ ဒွေ သိက္ခမာနာ။ **သိက္ခမာနာ ဣစ္စေဝ ဝတ္တဗ္ဗာ** တိ သမ္မုတိကမ္မာဒီသု ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗာ။ **ဂိဟိဂတာတိ တ ကုမာရိဘူတာတိ တ န ဝတ္တဗ္ဗာ**တိ သစေ ဝဒန္တိ, ကမ္မံ ကုပ္ပတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဣတော ပရံ နဝမပရိယောသာနံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၁၁၆၃. ဒသမေ **အပုဗ္ဗသမုဋ္ဌာနသီသ** န္တိ ပဌမပာရာဇိကသမုဋ္ဌာနာဒီသု တေရသသု သမုဋ္ဌာနေသု အနနုညာတသမုဋ္ဌာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တဉှိ ဣတော ပုဗ္ဗေ တာဒိသဿ သမုဋ္ဌာနသီသဿ အနာဂတတ္တာ "အပုဗ္ဗသမုဋ္ဌာနသီသ"န္တိ ဝုတ္တံ။

၁၁၆၆. ဧကာဒသမာဒီနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။

ကုမာရိဘူတဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဆတ္တုပါဟနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၁၂၁၄. ဆတ္တုပါဟနဝဂ္ဂဿ ကောဒသမေ **ဥပစာရံ သန္ဓာယာ** တိ သမန္တာ ဒွါဒသဟတ္ထုပစာရံ သန္ဓာယ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ဆတ္တုပါဟနဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇာဒီနိ အစိတ္တကာနိ လောကဝဇ္ဇာနီတိ ဝုတ္တတ္တာ နစ္စန္တိ တ ဝဏ္ဏကန္တိ တ အဇာနိတွာဝ ပဿန္တိယာ တ နဟာယန္တိယာ တ အာပတ္တိသမ္ဘဝတော ဝတ္ထုအဇာနနစိတ္တေန **အစိတ္တကာနိ,** နစ္စန္တိ တ ဝဏ္ဏကန္တိ တ ဇာနိတွာ ပဿန္တိယာ တ နဟာယန္တိယာ တ အကုသလေနေဝ အာပဇ္ဇနတော **လောကဝဇ္ဇာနီ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ စောရိဝုဋ္ဌာပနာဒီနိ **စောရီ**တိအာဒိနာ ဝတ္ထုံ ဇာနိတွာ ကရဏေ ဧဝ အာပတ္တိသမ္ဘဝတော **သစိတ္တကာနိ,** ဥပသမ္ပဒါဒီနံ ကေဝလအကုသလစိတ္တေနေဝ အကတ္တဗ္ဗတ္တာ **ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇာနိ** ။ “ဣမ သစိတ္တကာစိတ္တကတာ ပဏ္ဏတ္တိဇာနနာဇာနနတာယ အဂ္ဂဟေတွာ ဝတ္ထုဇာနနာဇာနနတာယ ဂဟေတဗ္ဗာ”တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂေ ခုဒ္ဒကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပါစိတ္တိယကဏ္ဍံ နိဋ္ဌိတံ။

၅. ပါဋိဒေသနီယကဏ္ဍံ (ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ)

ပါဋိဒေသနီယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၁၂၂၈. ပါဋိဒေသနီယာ နာမ ယေ အဋ္ဌ ဓမ္မာ သင်္ခေပေနေဝ သင်္ဂဟံ အာရုဠှာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပါဠိဝိနိမုတ္တကေသူ**တိ ပါဠိယံ အနာဂတေသု သပ္ပိအာဒီသု။

ပါဋိဒေသနီယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပါဋိဒေသနီယကဏ္ဍံ နိဋ္ဌိတံ။

ယေ ပန ပဉ္စသတ္တတိ သေခိယာ ဓမ္မာ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ, ယေ စ တေသံ အနန္တရာ သတ္တာဓိကရဏဝှယာ ဓမ္မာ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **တေသ**န္တိ တေသံ သေခိယာနံ။ **သတ္တာဓိကရဏဝှယာ**တိ သတ္တာဓိကရဏသမထသင်္ခါတာ။ တံ အတ္ထဝိနိစ္ဆယံ တာဒိသံယေဝ ယသ္မာ ဝိဒူ ဝဒန္တီတိ အတ္ထော။

ယထာ နိဋ္ဌိတာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သဗ္ဗာသဝပဟံ မဂ္ဂ**န္တိ သဗ္ဗာသဝဝိဃာတကံ အရဟတ္တမဂ္ဂံ။ **ပတွာ** သသန္တာနေ ဥပ္ပာဒေတွာ။ **ပဿန္တု နိဗ္ဗုတိ**န္တိ မဂ္ဂဉာဏလောစနေန နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကရောန္တု, ပပ္ပောန္တူတိ ဝါ ပါဌော။ တတ္ထ **နိဗ္ဗုတိ**န္တိ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဣတိ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ သာရတ္ထဒီပနိယံ။

ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥဘတောဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပါစိတ္တိယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

၁. မဟာခန္ဓကံ

ဗောဓိကထာဝဏ္ဏနာ

ဣဒါနိ ဥဘတောဝိဘင်္ဂါနန္တရံ သင်္ဂဟမာရောပိတဿ မဟာဝဂ္ဂစူဠဝဂ္ဂသင်္ဂဟိတဿ ခန္ဓကဿ အတ္ထသံဝဏ္ဏနံ အာရဘိတုကာမော **“ဥဘိန္နံ ပါတိမောက္ခာန”** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဥဘိန္နံ ပါတိမောက္ခာန** န္တိ ဥဘိန္နံ ပါတိမောက္ခဝိဘင်္ဂါနံ။ ပါတိမောက္ခဂ္ဂဟဏေန ဟေတ္ထ တေသံ ဝိဘင်္ဂေါ အဘေဒေန ဂဟိတော။ ယံ ခန္ဓကံ သင်္ဂါယိံသူတိ သမ္ဗန္ဓော။ ခန္ဓာနံ သမူဟော **ခန္ဓကော,** ခန္ဓာနံ ဝါ ပကာသနတော ဒီပနတော **ခန္ဓကော** ။ ‘‘ခန္ဓာ’’တိ စေတ္ထ ပဗ္ဗဇ္ဇူပသမ္ပဒါဒိဝိနယကမ္မသင်္ခါတာ စာရိတ္တဝါရိတ္တသိက္ခာပဒသင်္ခါတာ စ ပညတ္တိယော အဓိပ္ပေတာ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒီနိ ဟိ ဘဂဝတာ ပညတ္တတ္တာ ‘‘ပညတ္တိယော’’တိ ဝုစ္စန္တိ။ ပညတ္တိယဉ္စ ခန္ဓသဒ္ဒော ဒိဿတိ ‘‘အရုက္ခန္ဓော အဂ္ဂိက္ခန္ဓော’’တိအာဒီသု ဝိယ။ အပိစ ဘာဂရာသဋ္ဌတာပေတ္ထ ယုဇ္ဇတိယေဝ တာသံ ပညတ္တီနံ ဘာဂတော ရာသိတော စ ဝိဘတ္တတ္တာ။ **ခန္ဓကောဝိဒါ** တိ ပညတ္တိဘာဂရာသဋ္ဌေန ခန္ဓဋ္ဌေ ကောဝိဒါ။

ပဒဘာဇနီယေ ယေသံ ပဒါနံ အတ္ထာ ယေဟိ အဋ္ဌကထာနယေဟိ ပကာသိတာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **တေ စေ ပုန ဝဒေယျာမာ**တိ တေ စေ အဋ္ဌကထာနယေ ပုနပိ ဝဒေယျာမ။ အထ ဝါ ပဒဘာဇနီယေ ယေသံ ပဒါနံ ယေ အတ္ထာ ယေဟိ ပကာသိတာ, တေ စေ အတ္ထေ ပုန ဝဒေယျာမာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဣမသ္မိံ ပက္ခေ ဟိ-သဒ္ဒော ပဒပူရဏေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ပရိယောသာန**န္တိ သံဝဏ္ဏနာပရိယောသာနံ။ **ဥတ္တာနာ စေဝ ယေ အတ္ထာ** တိ ယေ အတ္ထာ ပုဗ္ဗေ အပကာသိတာပိ ဥတ္တာနာ အဂမ္ဘီရာ။

၁. ဝိသေသကာရဏံ နတ္ထီ တိ ‘‘ယေန သမယေန အာယသ္မတော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာစနဟေတုဘူတော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ, တေန သမယေနာ’’တိအာဒိနာ ဝုတ္တကာရဏံ ဝိယ ဣဓ ဝိသေသကာရဏံ နတ္ထိ။ **အယမဘိလာပေါ**တိ ‘‘တေန သမယေနာ’’တိ အယမဘိလာပေါ။ **ကိံ ပနေတဿ ဝစနေ ပယောဇန** န္တိ ယဒိ ဝိသေသကာရဏံ နတ္ထိ, ဧတဿ ဝစနေ ကိံ ပယောဇနန္တိ အဓိပ္ပါယော။ နိဒါနဒဿနံ ပယောဇနန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တမေဝ ဝိဘာဝေတုံ **“ယာ ဟိ ဘဂဝတာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

မဟာဝေလာ ဝိယ **မဟာဝေလာ,** ဝိပုလတလုကပုဠိနတာယ မဟန္တော ဝေလာတဋော ဝိယာတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **“မဟန္တေ တလိကရာသိမ္ဟီတိ အတ္ထော”** တိ။ ဥရု မရု သိကတာ တလုကာ ဝဏ္ဏု တလိကာတိ ဣမေ သဒ္ဒါ သမာနတ္ထာ, ဗျဉ္ဇနမေဝ နာနံ။ တေနာဟ **“ဥရူတိ တလိကာ ဝုစ္စတီ”** တိ။

ဣတော ပဋ္ဌာယ စ –

> ယသ္မာ သုတ္တန္တပာဠီနံ၊ အတ္ထော သင်္ခေပဝဏ္ဏိတော။
> တသ္မာ မယံ ကရိဿာမ၊ တာသံ အတ္ထဿ ဒီပနံ။

နဇ္ဇာ တိ (ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၁) နဒတိ သန္ဒတီတိ နဒီ, တဿာ နဇ္ဇာ, နဒိယာ နိန္နဂါယာတိ အတ္ထော။ **နေရဉ္ဇရာယာ** တိ ‘‘နေလဉ္ဇလာယာ’’တိ ဝတ္တဗ္ဗေ လ-ကာရဿ ရ-ကာရံ ကတွာ ‘‘နေရဉ္ဇရာယာ’’တိ ဝုတ္တံ, ကဒ္ဒမသေဝါလပဏကာဒိဒေါသရဟိတသလိလာယာတိ အတ္ထော။ ကေစိ ‘‘နီလံဇလာယာတိ ဝတ္တဗ္ဗေ နေရဉ္ဇရာယာတိ ဝုတ္တ’’န္တိ ဝဒန္တိ, နာမမေဝ ဝါ ဧတံ တဿာ နဒိယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တဿာ နဒိယာ တီရေ ယတ္ထ ဘဂဝါ ဝိဟာသိ, တံ ဒဿေတုံ **“ဗောဓိရုက္ခမူလေ”**တိ ဝုတ္တံ။ ‘‘ဗောဓိ ဝုစ္စတိ စတူသု မဂ္ဂေသု ဉာဏ’’န္တိ (စူဠနိ. ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တနိဒ္ဒေသ ၁၂၁) ဧတ္ထ မဂ္ဂဉာဏံ ဗောဓီတိ ဝုတ္တံ, ‘‘ပပ္ပောတိ ဗောဓိံ ဝရဘူရိမေဓသော’’တိ (ဒီ. နိ. ၃.၂၁၇) ဧတ္ထ သဗ္ဗညုတဉာဏံ။ တဒုဘယမ္ပိ ဗောဓိံ ဘဂဝါ ဧတ္ထ ပတ္တောတိ ရုက္ခောပိ ‘‘ဗောဓိရုက္ခော’’တွေဝ နာမံ လဘိ။ အထ ဝါ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ဗုဇ္ဈီတိ ဘဂဝါ **ဗောဓိ**။ တေန ဗုဇ္ဈန္တေန သန္နိဿိတတ္တာ သော ရုက္ခော ‘‘ဗောဓိရုက္ခော’’တိ နာမံ လဘိ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ဧကဒေသေနေဝ အတ္ထံ ဒဿေတုံ **“ဗောဓိ ဝုစ္စတိ စတူသု မဂ္ဂေသု ဉာဏ”** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **မူလေ** တိ သမီပေ။ **ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ** တိ အနုနာသိကလောပေနာယံ နိဒ္ဒေသောတိ အာဟ **“ပဌမံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ”** တိ။ ပဌမန္တိ

စ ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသော, တသ္မာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေ ဟုတ္တ သဗ္ဗပဥ္စမံ ဗောဓိရုက္ခမူလေ ဝိဟရတီတိ ဝေမတ္တ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အထ ခေါ ဘဂဝါတိ ဧတ္ထ **အထာ**တိ တသ္မိံ သမယေတိ ဝေမတ္တော ဂဟေတဗ္ဗော အနေကတ္တတ္တာ နိပါတာနံ, ယသ္မိံ သမယေ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေ ဟုတ္တ ဗောဓိရုက္ခမူလေ ဝိဟရတိ, တသ္မိံ သမယေတိ အတ္ထော။ တေနေဝ **ဥဒါနပါဠိယံ** (ဥဒါ. ၂) "တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ သတ္တာဟံ ဧကပလ္လင်္ကေန နိသိန္နော ဟောတိ ဝိမုတ္တိသုခပဋိသံဝေဒီ"တိ ဝုတ္တံ။ **အထာ**တိ တ ပစ္ဆာတိ ကာလသ္မိံ အတ္ထေ နိပါတော, တသ္မာ အဘိသမ္ဗောဓိတော ပစ္ဆာတိ ဝေမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ **ခေါ**တိ ပဒပူရဏေ နိပါတော။ သတ္တ အဟာနိ **သတ္တာဟံ** ။ အစ္စန္တသံယောဂေ စေတံ ဥပယောဂဝစနံ။ ယသ္မာ ဘဂဝါ တံ သတ္တာဟံ နိရန္တရတာယ အစ္စန္တမေဝ ဖလသမာပတ္တိသုခေန ဝိဟာသိ, တသ္မာ "သတ္တာဟ"န္တိ အစ္စန္တသံယောဂဝသေန ဥပယောဂဝစနံ ဝုတ္တံ။ **ဧကပလ္လင်္ကေနာ** တိ ဝိသာခပုဏ္ဏမာယ အနုတ္တရံ တေယေဝ သူရိယေ အပရာဇိတပလ္လင်္ကဝသေန ဝဇိရာသနေ နိသိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ သကိမ္ပိ အနုဋ္ဌဟိတ္တ ယထာဘုဇိတေန ဧကေနေဝ ပလ္လင်္ကေန။

ဝိမုတ္တိသုခပဋိသံဝေဒီတိ ဧတ္ထ တဒင်္ဂဝိက္ခမ္ဘနသမုစ္ဆေဒပဋိပ္ပဿဒ္ဓိနိဿရဏဝိမုတ္တီသု ပဉ္စသု ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိသင်္ခါတာ ဘဂဝတော ဖလဝိမုတ္တိ အဓိပ္ပေတာတိ အာဟ **"ဝိမုတ္တိသုခံ ဖလသမာပတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒယမာနော"**တိ။ **ဝိမုတ္တီ** တိ စ ဥပက္ကိလေသေဟိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝသေန စိတ္တဿ ဝိမုတ္တဘာဝေါ, စိတ္တမေဝ ဝါ တထာ ဝိမုတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တာယ ဝိမုတ္တိယာ ဇာတံ, သမ္ပယုတ္တံ ဝါ သုခံ ဝိမုတ္တိသုခံ။ "ယာယံ, ဘန္တေ, ဥပေက္ခာ သန္တေ သုခေ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ"တိ (မ. နိ. ၂.၈၈) ဝစနတော ဥပေက္ခာပိ စေတ္ထ သုခမိစ္စေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ **သမ္မောဟဝိနောဒနိယံ** (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၂၃၂) "ဥပေက္ခာ ပန သန္တတ္တာ, သုခမိစ္စေဝ ဘာသိတာ"တိ။ ဘဂဝါ ဟိ စတုတ္ထဇ္ဈာနိကံ အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇတိ, န ဣတရံ။ အထ ဝါ "တေသံ ဝူပသမော သုခေါ"တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၂၂၁, ၂၇၂) ယထာ သင်္ခါရဒုက္ခဝူပသမော "သုခေါ"တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ သကလကိလေသဒုက္ခူပသမဘာဝတော အဂ္ဂဖလေ လဗ္ဘမာနာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိ ဧဝ ဣဓ "သုခ"န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အထာတိ အဓိကာရတ္ထေ နိပါတော, **ခေါ**တိ ပဒပူရဏေ။ တေသု အဓိကာရတ္ထေန "အထာ"တိ ဣမိနာ ဝိမုတ္တိသုခပဋိသံဝေဒနတော အညံ အဓိကာရံ ဒဿေတိ။ ကော ပနေသောတိ? ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒမနသိကာရော။ **ရတ္တိယာ** တိ အဝယဝသမ္ဗန္ဓေ သာမိဝစနံ။ **ပဌမ**န္တိ အစ္စန္တသံယောဂတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ ။ ဘဂဝါ ဟိ တဿာ ရတ္တိယာ သကလမ္ပိ ပဌမံ ယာမံ တေနေဝ မနသိကာရေန ယုတ္တော အဟောသီတိ။

ပစ္စယာကာရန္တိ အဝိဇ္ဇာဒိပစ္စယဓမ္မံ။ **ပဋိစ္စာ** တိ ပဋိမုခံ ဂန္တွာ, ကာရဏသာမဂ္ဂိံ အပဋိက္ခိပိတ္တာတိ အတ္ထော။ ပဋိမုခဂမနဉ္စ ပစ္စယဿ ကာရဏသာမဂ္ဂိယာ အင်္ဂဘာဝေန ဖလဿ ဥပ္ပာဒနမေဝ။ **အပဋိက္ခိပိတ္တာ** တိ ပန ဝိနာ တာယ ကာရဏသာမဂ္ဂိယာ အင်္ဂဘာဝံ အဂန္တွာ သယမေဝ န ဥပ္ပာဒေတီတိ အတ္ထော။ ဧတေန ကာရဏဗဟုတာ ဒဿိတာ။ အဝိဇ္ဇာဒိဧကေကဟေတုသီသေန ဟိ ဟေတုသမူဟော နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ **သဟိတေ**တိ သမုဒိတေ, အဝိနိဗ္ဘုတ္တေတိ အတ္ထော။ အဝိဇ္ဇာဒိကော ဟိ ပစ္စယဓမ္မော သဟိတေယေဝ အညမညံ အဝိနိဗ္ဘောဂဝုတ္တိဓမ္မေ ဥပ္ပာဒေတိ။ ဣမိနာ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မဗဟုတာ ဒဿိတာ။ ဥဘယေနပိ "ဧကံ န ဧကတော"တိအာဒိနယော (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၂၂၆ သင်္ခါရပဒနိဒ္ဒေသ; ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၆၁၇) ဒီပိတော ဟောတိ။ ဧကတော ဟိ ကာရဏတော န ဣဓ ကိဉ္စိ ဧကံ ဖလမတ္ထိ, န အနေကံ, နာပိ အနေကေဟိ ကာရဏေဟိ ဧကံ, အနေကေဟိ ပန ကာရဏေဟိ အနေကမေဝ ဟောတိ။ တထာ ဟိ အနေကေဟိ ဥတုပထဝီဗီဇသလိလသင်္ခါတေဟိ ကာရဏေဟိ အနေကမေဝ ရူပဂန္ဓရသာဒိအင်္ကုရသင်္ခါတံ ဖလမုပ္ပဇ္ဇမာနံ ဒိဿတိ။ ယံ ပနေတံ "အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ, သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ"န္တိ ဧကေကဟေတုဖလဒီပနံ ကတံ, တတ္ထ ပယောဇနံ န ဝိဇ္ဇတိ။

ဘဂဝါ ဟိ ကတ္ထစိ ပဓာနတ္တာ ကတ္ထစိ ပါကဋတ္တာ ကတ္ထစိ အသာဓာရဏတ္တာ ဒေသနာဝိလာသဿ စ ဝေနေယျာနဉ္စ အနုရူပတော ဧကမေဝ ဟေတုံ ဝါ ဖလံ ဝါ ဒီပေတိ။ "ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ"တိ ဟိ ဧကမေဝ ဟေတုံ ဖလဉ္စာဟ။ ဖဿော ဟိ ဝေဒနာယ ပဓာနဟေတု ယထာဖဿံ ဝေဒနာဝဝတ္ထာနတော။ ဝေဒနာ စ ဖဿဿ ပဓာနဖလံ ယထာဝေဒနံ ဖဿဝဝတ္ထာနတော။ "သေမ္ဟသမုဋ္ဌာနာ အာဗာဓာ"တိ (မဟာနိ. ၅) ပါကဋတ္တာ ဧကံ ဟေတုံ အာဟ။ ပါကဋော ဟိ ဧတ္ထ သေမှော, န ကမ္မာဒယော။ "ယေ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, အကုသလာ ဓမ္မာ, သဗ္ဗေတေ အ

ယောနိသောမနသိကာရမူလကာ’’တိ အသာဓာရဏတ္တာ ဧကံ ဟေတုံ အာဟ။ အသာဓာရဏော ဟိ အယောနိသောမနသိ ကာရော အကုသလာနံ, သာဓာရဏာနိ ဝတ္ထာရမ္မဏာဒီနီတိ။ တသ္မာ အဝိဇ္ဇာ တာဝေတ္ထ ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ အညေသု ဝတ္ထာရမ္မဏသဟဇာတဓမ္မာဒီသု သင်္ခါရကာရဏေသု “အဿာဒါနုပဿိနော တဏှာ ပဝၶုတီ’’တိ (သံ. နိ. ၂.၅၂) စ “အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ အာသဝသမုဒယော’’တိ (မ. နိ. ၁.၁၀၄) စ ဝစနတော အညေသမ္ပိ တဏှာဒီနံ သင်္ခါရဟေတူနံ ဟေတူတိ ပဓာနတ္တာ, “အဝိဒ္ဒသု, ဘိက္ခဝေ, အဝိဇ္ဇာဂတော ပုညာဘိသင်္ခါရမ္ပိ အဘိသင်္ခရောတီ’’တိ ပာကဋတ္တာ အသာဓာရဏတ္တာ စ သင်္ခါရာနံ ဟေတုဘာဝေန ဒီပိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ဧကေကဟေတုဖလဒီပနေ ယထာသမ္ဘဝံ နယော နေတဗ္ဗော။ တေနာဟု ပေါရာဏာ –

> “ဧကံ န ဧကတော က္ကစိ, နာနေကမနေကတောပိ နော ဧကံ။
> ဖလမတ္ထိ အတ္ထိ ပန ဧက-ဟေတုဖလဒီပနေ အတ္ထော’’တိ။

ပစ္စေတုမရဟတီတိ **ပဋိစ္စော** ။ ယော ဟိ နံ ပစ္စေတိ အဘိသမေတိ, တဿ အစ္စန္တမေဝ ဒုက္ခဝူပသမာယ သံဝတ္တတိ။ သမ္မာ သဟ စ ဥပ္ပာဒေတီတိ **သမုပ္ပာဒေါ** ။ ပစ္စယဓမ္မော ဟိ အတ္တနော ဖလံ ဥပ္ပာဒေန္တော သမ္မဒေဝ ဥပ္ပာဒေတိ, န ဝိကလံ။ ယေ စ ဓမ္မေ ဥပ္ပာဒေတိ, တေ သဗ္ဗေ သဟေဝ ဥပ္ပာဒေတိ, န ဧကေကံ။ က္လတိ ပဋိစ္စော စ သော သမုပ္ပာဒေါ စာတိ **ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေါ** တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဝိတ္ထာရော** တိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒပဒဝဏ္ဏနာပပဉ္စော။ မယမ္ပိ တံ အတိပပဉ္စဘယာ က္လစ န ဒဿယိဿာမ, ဧဝံ ပရတော ဝက္ခမာနမ္ပိ ဝိတ္ထာရံ။ **အနုလောမ ပဋိလောမန္တိ** ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသော “ဝိသမံ စန္ဒိမသူရိယာ ပရိဝတ္တန္တီ’’တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၇၀) ဝိယ။ **သေ့ဝတ**တိ သော ဧဝ ပစ္စယာကာရော။ **ပုရိမနယေန တ ဝုတ္တော** တိ “အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ’’တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တော ပစ္စယာကာရော။ **ပဝတ္တိယာ**တိ သံသာရပ္ပဝတ္တိယာ။ **မနသိ အကာသီ**တိ ယော ယော ပစ္စယဓမ္မော ယဿ ယဿ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မဿ ယထာ ယထာ ဟေတုပစ္စယာဒိနာ ပစ္စယဘာဝေန ပစ္စယော ဟောတိ, တံ သဗ္ဗံ အဝိပရီတံ အပရိဟာပေတ္တ အနဝသေသတော ပစ္စဝေက္ခဏဝသေန စိတ္တေ အကာသီတိ အတ္တော။

အဝိဇ္ဇာပစ္စယာတိအာဒီသု (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၂၂၅; ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၅၈၆-၅၈၇; ဥဒာ. အဋ္ဌ. ၁) အဝိန္ဒိယံ ကာယဒုစ္စရိတာဒိံ ဝိန္ဒတီတိ **အဝိဇ္ဇာ,** ဝိန္ဒိယံ ကာယသုစရိတာဒိံ န ဝိန္ဒတီတိ အဝိဇ္ဇာ, ဓမ္မာနံ အဝိပရီတသဘာဝံ အဝိဒိတံ ကရောတီတိ အဝိဇ္ဇာ, အန္တဝိရဟိတေ သံသာရေ ဘဝါဒီသု သတ္တေ ဇဝါပေတီတိ အဝိဇ္ဇာ, အဝိဇ္ဇမာနေသု ဇဝတိ, ဝိဇ္ဇမာနေသု န ဇဝတီတိ အဝိဇ္ဇာ, ဝိဇ္ဇာပဋိပက္ခာတိ ဝ အဝိဇ္ဇာ။ သာ “ဒုက္ခေ အညာဏ’’န္တိအာဒိနာ စတုဗ္ဗိဓာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပဋိစ္စ နံ န ဝိနာ ဖလံ ဧတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စေဝ ပဝတ္တတိ စာတိ **ပစ္စယော,** ဥပကာရကဋ္ဌော တ ပစ္စယော။ အဝိဇ္ဇာ စ သာ ပစ္စယော စာတိ အဝိဇ္ဇာပစ္စယော , တသ္မာ **အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ**။ သင်္ခရောန္တီတိ **သင်္ခါရာ,** လောကိယာ ကုသလာကုသလစေတနာ။ တေ ပုညာပုညာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရဝသေန တိဝိဓာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝိဇာနာတီတိ **ဝိညာဏံ,** တံ လောကိယဝိပာကဝိညာဏဝသေန ဗာတ္တိံသဝိဓံ။ နမတီတိ **နာမံ,** ဝေဒနာဒိက္ခန္ဓတ္တယံ။ ရုပ္ပတီတိ **ရူပံ,** ဘူတရူပံ စက္ခာဒိဥပာဒါရူပဉ္စ။ အာယတန္တိ, အာယတဉ္စ သံသာရဒုက္ခံ နယတီတိ **အာယတနံ** ။ ဖုသတီတိ **ဖဿော** ။ ဝေဒယတီတိ **ဝေဒနာ**။ က္လဒမ္ပိ ဒွဝယံ ဒွါရဝသေန ဆဗ္ဗိဓံ, ဝိပာကဝသေန ဂဟဏေ ဗာတ္တိံသဝိဓံ။ တဿတိ ပရိတဿတီတိ **တဏှာ,** သာ ကာမတဏှာဒိဝသေန သင်္ခေပတော တိဝိဓာ, ဝိတ္ထာရတော အဋ္ဌသတဝိဓာ စ။ ဥပာဒိယတီတိ **ဥပာဒာနံ,** တံ ကာမုပာဒာနာဒိဝသေနေ စတုဗ္ဗိဓံ။

ဘဝတိ ဘာဝယတိ စာတိ **ဘဝော,** သော ကမ္မောပပတ္တိဘေဒတော ဒုဝိဓော။ ဇနနံ **ဇာတိ**။ ဇီရဏံ **ဇရာ**။ မရန္တိ တေနာတိ **မရဏံ**။ သောစနံ **သောကော**။ ပရိဒေဝနံ **ပရိဒေဝေါ**။ ဒုက္ခယတီတိ **ဒုက္ခံ** ။ ဥပ္ပာဒဋ္ဌိတိဝသေန ဒွေဓာ ခနတီတိ ဝါ **ဒုက္ခံ**။ ဒုမ္မနဿ ဘာဝေါ **ဒေါမနဿံ** ။ ဘုသော အာယာသော **ဥပာယာသော။ သမ္ဘဝန္တီ** တိ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ န ကေဝလဉ္စ သောကာဒီဟေဝ, အထ ခေါ သဗ္ဗပဒေဟိ “သမ္ဘဝန္တီ’’တိ ပဒဿ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ ဧဝဉ္ဟိ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ သမ္ဘဝန္တီတိ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဝဝတ္ထာနံ ဒဿိတံ ဟောတိ။ တေနေတဟ **“အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ သမ္ဘဝန္တီတိ က္လမိနာ နယေန သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော’’**တိ။ **ဧဝမေတဿ။ပေ။ သမုဒယော ဟောတီ** တိ ဧတ္ထ ပန အယမတ္ထော။ **ဧဝ**န္တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌနယနိဒဿနံ။ တေန အဝိဇ္ဇာဒီဟေဝ ကာရဏေဟိ, န က္လဿရနိမ္မာနာဒီဟီတိ ဒဿေတိ။ **တေဿ** တိ ယထာဝုတ္တဿ။ **ကေဝလဿ** တိ အသမ္မိဿဿ, သကလဿ ဝါ။ **ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ**တိ ဒုက္ခသမူဟဿ, န သတ္တဿ နာပိ သုဘသုခါဒီနံ။ **သမုဒယော ဟောတီ**တိ နိဗ္ဗတ္တိ သမ္ဘဝတိ။

အစ္စန္တမေဝ သင်္ခါရေဟိ ဝိရဇ္ဇတိ ဧတေနာတိ **ဝိရာဂေ,** အရိယမဂ္ဂေတိ အာဟ **“ဝိရာဂသင်္ခါတေန မဂ္ဂေနာ”**တိ။ အသေသံ နိရောဓာ **အသေသနိရောဓာ,** အသေသေတ္ဝာ နိဿေသေတ္ဝာ နိရောဓာ သမုစ္ဆိန္ဒနာ အနုသယပ္ပဟာနဝသေန အဂ္ဂမဂ္ဂေန အဝိဇ္ဇာယ အစ္စန္တသမုဂ္ဃာတတောတိ အတ္ထော။ ယဒိပိ ဟေဋ္ဌိမမဂ္ဂေဟိပိ ပဟီယမာနာ အဝိဇ္ဇာ အစ္စန္တသမုဂ္ဃာတဝသေနေဝ ပဟီယတိ, တထာပိ န အနဝသေသတော ပဟီယတိ။ အပာယဂမနီယာ ဟိ အဝိဇ္ဇာ ပဌမမဂ္ဂေန ပဟီယတိ, တထာ သကိဒေဝ ဣမသ္မိံ လောကေ သဗ္ဗတ္ထ စ အနရိယဘူမိယံ ဥပပတ္တိယာ ပစ္စယဘူတာ အဝိဇ္ဇာ ယထာက္ကမံ ဒုတိယတတိယမဂ္ဂေဟိ ပဟီယတိ, န ဣတရာတိ, အရဟတ္တမဂ္ဂေနေဝ ပန သာ အနဝသေသံ ပဟီယတီတိ။ **အနုပ္ပာဒနိရောဓော ဟောတီ** တိ သဗ္ဗေသံ သင်္ခါရာနံ အနဝသေသံ အနုပ္ပာဒနိရောဓော ဟောတိ။ ဟေဋ္ဌိမေန ဟိ မဂ္ဂတ္တယေန ကေစိ သင်္ခါရာ နိရုဇ္ဈန္တိ, ကေစိ န နိရုဇ္ဈန္တိ အဝိဇ္ဇာယ သာဝသေသနိရောဓာ, အဂ္ဂမဂ္ဂေန ပနဿာ အနဝသေသနိရောဓာ န ကေစိ သင်္ခါရာ န နိရုဇ္ဈန္တီတိ။ **ဧဝံ နိရုဒ္ဓါန** န္တိ ဧဝံ အနုပ္ပာဒနိရောဓေန နိရုဒ္ဓါနံ။ **ကေဝလ**-သဒ္ဒော နိရဝသေသဝါစကော စ ဟောတိ ''ကေဝလာ အင်္ဂမဂဓာ''တိအာဒီသု။ အသမ္မိဿဝါစကော စ ''ကေဝလာ သာလယော''တိအာဒီသု။ တသ္မာ ဥဘယထာပိ အတ္ထံ ဝဒတိ **“သကလဿ, သုဒ္ဓဿ ဝါ”** တိ။ တတ္ထ **သကလဿာ**တိ အနဝသေသဿ သဗ္ဗဘာဝဒိဂတဿ။ **သတ္တဝိရဟိတဿာ** တိ ပရပရိကပ္ပိတဇီဝရဟိတဿ။

အပိစေတ္ထ ကိဉ္စာပိ ''အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော, သင်္ခါရနိရောဓာ ဝိညာဏနိရောဓော''တိ ဧတ္တာဝတာပိ သကလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ အနဝသေသတော နိရောဓော ဝုတ္တော ဟောတိ, တထာပိ ယထာ အနုလောမေ ယဿ ယဿ ပစ္စယဓမ္မဿ အတ္ထိတာယ ယော ယော ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မော န နိရုဇ္ဈတိ ပဝတ္တတိ ဧဝါတိ ဣမဿ အတ္ထဿ ဒဿနတ္ထံ ''အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ။ပေ.။ သမုဒယော ဟောတီ''တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ တပ္ပဋိပက္ခတော တဿ တဿ ပစ္စယဿ အဘာဝေ သော သော ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မော နိရုဇ္ဈတိ န ပဝတ္တတီတိ ဒဿနတ္ထံ ဣဓ ''အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော, သင်္ခါရနိရောဓာ ဝိညာဏနိရောဓော, ဝိညာဏနိရောဓာ နာမရူပနိရောဓော။ပေ.။ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတီ''တိ ဝုတ္တံ, န ပန အနုလောမေ ဝိယ ကာလတ္တယပရိယာပန္နဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓဒဿနတ္ထံ။ အနာဂတဿေဝ ဟိ အရိယမဂ္ဂဘာဝနာယ အသတိ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ အရိယမဂ္ဂဘာဝနာယ နိရောဓော ဣစ္ဆိတောတိ အယမ္ပိ ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယအာ ဟဝေတိ ဧတ္ထ **ဟဝေတိ** ဗျတ္တန္တိ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ နိပါတော။ ကေစိ ပန ''ဟဝေတိ အာဟဝေ ယုဒ္ဓေ''တိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ, ''ယောဓေထ မာရံ ပညာဝုဓေနာ''တိ (ဓ. ပ. ၄၀) ဟိ ဝစနတော ကိလေသမာရေန ယုဇ္ဈနသမယေတိ ဧတေသံ အဓိပ္ပာယော။ **အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနလက္ခဏေနာ** တိ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနသဘာဝေန။ **လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနလက္ခဏေနာ**တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနံ နာမ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော ကသိဏာရမ္မဏာဿ ဥပနိဇ္ဈာယနတော။ လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနံ နာမ ဝိပဿနာမဂ္ဂဖလာနိ။ ဝိပဿနာ ဟိ တီဏိ လက္ခဏာနိ ဥပနိဇ္ဈာယတီတိ **လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနံ,** မဂ္ဂေ ဝိပဿနာယ အာဂတကိစ္စံ သာဓေတီတိ **လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနံ,** ဖလံ တထလက္ခဏံ နိရောဓသစ္စံ ဥပနိဇ္ဈာယတီတိ **လက္ခဏူပနိဇ္ဈာနံ။ နော ကလ္လော ပဉှော** တိ အယုတ္တော ပဉှော, ဒုပ္ပဉှော ဧသောတိ အတ္ထော။ **အာဒိ**သဒ္ဒေန –

''ဖုသတီတိ အဟံ န ဝဒါမိ။ ဖုသတီတိ စာဟံ ဝဒေယျံ, တတြဿ ကလ္လော ပဉှော 'ကော နု ခေါ, ဘန္တေ, ဖုသတီ'တိ? ဧဝဉ္စာဟံ န ဝဒါမိ, ဧဝံ မံ အဝဒန္တံ ယော ဧဝံ ပုစ္ဆေယျ 'ကိံပစ္စယာ နု ခေါ, ဘန္တေ, ဖဿော'တိ, ဧသ ကလ္လော ပဉှော။ တတြ ကလ္လံ ဝေယျာကရဏံ 'သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော, ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ'တိ။ ကော နု ခေါ, ဘန္တေ, ဝေဒယတီတိ? နော ကလ္လော ပဉှောတိ ဘဂဝါ အဝေါစ, ဝေဒယတီတိ အဟံ န ဝဒါမိ, ဝေဒယတီတိ စာဟံ ဝဒေယျံ, တတြဿ ကလ္လော ပဉှော 'ကော နု ခေါ, ဘန္တေ, ဝေဒယတီ'တိ? ဧဝဉ္စာဟံ န ဝဒါမိ။ ဧဝံ မံ အဝဒန္တံ ယော ဧဝံ ပုစ္ဆေယျ 'ကိံပစ္စယာ နု ခေါ, ဘန္တေ, ဝေဒနာ'တိ, ဧသ ကလ္လော ပဉှော။ တတြ ကလ္လံ ဝေယျာကရဏံ 'ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ, ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ'''တိ (သံ. နိ. ၂.၁၂) –

ဧဝမာဒိံ ဟဋ္ဌိသေသံ သင်္ဂဏှာတိ။

အာဒိနာ စ နယေနာတိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပန “ကတမာ နု ခေါ, ဘန္တေ, ဇာတိ, ကဿ စ ပနာယံ ဇာတီတိ။ ‘နော ကလ္လော ပဉှော’တိ ဘဂဝါ အဝေါစ”တိ ဧဝမာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ နနု စေတ္ထ “ကတမံ နု ခေါ, ဘန္တေ, ဇရာမရဏ”န္တိ (သံ. နိ. ၂.၃၅) ဣဒံ သုပုစ္ဆိတန္တိ? ကိဉ္စာပိ သုပုစ္ဆိတံ, ယထာ ပန သတသဟဿဂ္ဃနကေ သုဝဏ္ဏထာလကေ ဝဍ္ဎိတဿ သုဘောဇနဿ မတ္ထကေ အာမလကမတ္တေ ဂူထပိဏ္ဍေ ဌပိတေ သဗ္ဗံ ဘောဇနံ ဒုဗ္ဘောဇနံ ဟောတိ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗံ, ဧဝမေဝ “ကဿ စ ပနိဒံ ဇရာမရဏ”န္တိ ဣမိနာ သတ္တူပလဒ္ဓိဝါဒပဒေန ဂူထပိဏ္ဍေန တံ ဘောဇနံ ဒုဗ္ဘောဇနံ ဝိယ အယမ္ပိ သဗ္ဗော ဒုပ္ပဉှော ဇာတောတိ။

သောဠသ ကင်္ခါ တိ “အဟောသိံ နု ခေါ အဟံ အတီတမဒ္ဓါနံ, န နု ခေါ အဟောသိံ, ကိံ နု ခေါ အဟောသိံ, ကထံ နု ခေါ အဟောသိံ, ကိံ ဟုတွာ ကိံ အဟောသိံ နု ခေါ အဟံ အတီတမဒ္ဓါနံ, ဘဝိဿာမိ နု ခေါ အဟံ အနာဂတမဒ္ဓါနံ, န နု ခေါ ဘဝိဿာမိ, ကိံ နု ခေါ ဘဝိဿာမိ, ကထံ နု ခေါ ဘဝိဿာမိ, ကိံ ဟုတွာ ကိံ ဘဝိဿာမိ နု ခေါ အဟံ အနာဂတမဒ္ဓါနံ, အဟံ နု ခေါသ္မိ, နော နု ခေါသ္မိ, ကိံ နု ခေါသ္မိ, ကထံ နု ခေါသ္မိ, အယံ နု ခေါ သတ္တော ကုတော အာဂတော, သော ကုဟိံ ဂါမီ ဘဝိဿတီ”တိ (သံ. နိ. ၂.၂၀; မ. နိ. ၁.၁၈) ဧဝမာဂတာ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နဝိသယာ သောဠသဝိဓာ ကင်္ခါ။

တတ္ထ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၈; သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂.၂၀) **အဟောသိံ နု ခေါ, န နု ခေါ**တိ သဿတာကာရဉ္စ အဓိစ္စသမုပ္ပတ္တိအာကာရဉ္စ နိဿာယ အတီတေ အတ္တနော ဝိဇ္ဇမာနတဉ္စ အဝိဇ္ဇမာနတဉ္စ ကင်္ခတိ, ကိံ ကာရဏန္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဥမ္မတ္တကော ဝိယ ဟိ ဗာလပုထုဇ္ဇနော ယထာ တထာ ဝါ ပဝတ္တတိ။ အပိစ အယောနိသောမနသိကာရောယေဝေတ္ထ ကာရဏံ။ ဧဝံ အယောနိသောမနသိကာရဿ ပန ကိံ ကာရဏန္တိ? သွေဝ ပုထုဇ္ဇနဘာဝေါ အရိယာနံ အဒဿနာဒီနိ ဝါ။ နနု စ ပုထုဇ္ဇနောပိ ယောနိသော မနသိ ကရောတီတိ။ ကော ဝါ ဧဝမာဟ “န မနသိ ကရောတီ”တိ။ န ပန တတ္ထ ပုထုဇ္ဇနဘာဝေါ ကာရဏံ, သဒ္ဓမ္မဿဝနကလျာဏမိတ္တာဒီနိ တတ္ထ ကာရဏာနိ ။ န ဟိ မစ္ဆမံသာဒီနိ အတ္တနော ပကတိယာ သုဂန္ဓာနိ, အဘိသင်္ခါရပစ္စယာ ပန သုဂန္ဓာနိပိ ဟောန္တိ။

ကိံ နု ခေါ အဟောသိန္တိ ဇာတိလိင်္ဂုပပတ္တိယော နိဿာယ “ခတ္တိယော နု ခေါ အဟောသိံ, ဗြာဟ္မဏဝေဿသုဒ္ဒဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတဒေဝမနုဿာနံ အညတရော”တိ ကင်္ခတိ။

ကထံ နု ခေါတိ သဏ္ဌာနာကာရံ နိဿာယ “ဒီဃော နု ခေါ အဟောသိံ, ရဿဩဒာတကဏှပ္ပမာဏိကအပ္ပမာဏိကာဒီနံ အညတရော”တိ ကင်္ခတိ။ ကေစိ ပန “ဣဿရနိမ္မာနာဒိံ နိဿာယ ‘ကေန နု ခေါ ကာရဏေန အဟောသိ’န္တိ ဟေတုတော ကင်္ခတီ”တိ ဝဒန္တိ။

ကိံ ဟုတွာ ကိံ အဟောသိန္တိ ဇာတိအာဒီနိ နိဿာယ “ခတ္တိယော ဟုတွာ နု ခေါ ဗြာဟ္မဏော အဟောသိံ။ပေ.။ ဒေဝေါ ဟုတွာ မနုဿော”တိ အတ္တနော ပရမ္ပရံ ကင်္ခတိ။ သဗ္ဗတ္ထေဝ ပန အဒ္ဓါနန္တိ ကာလာဓိဝစနမေတံ, တဉ္စ ဘုမ္မတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဘဝိဿာမိ နု ခေါ, န နု ခေါ တိ သဿတာကာရဉ္စ ဥစ္ဆေဒအာကာရဉ္စ နိဿာယ အနာဂတေ အတ္တနော ဝိဇ္ဇမာနတဉ္စ အဝိဇ္ဇမာနတဉ္စ ကင်္ခတိ။ သေသမေတ္ထ ဝုတ္တနယမေဝ။

အဟံ နု ခေါသ္မီ တိ အတ္တနော အတ္ထိဘာဝံ ကင်္ခတိ။ ယုတ္တံ ပနေတန္တိ? ယုတ္တံ အယုတ္တန္တိ ကာ ဧတ္ထ စိန္တာ။ အပိစေတ္ထ ဣဒံ ဝတ္ထုမ္ပိ ဥဒါဟရန္တိ, စူဠမာတာယ ကိရ ပုတ္တော မုဏ္ဍော, မဟာမာတာယ ပုတ္တော အမုဏ္ဍော။ တံ ပုတ္တံ မုဏ္ဍေသုံ။ သော ဥဋ္ဌာယ “အဟံ နု ခေါ စူဠမာတာယ ပုတ္တော”တိ စိန္တေသိ။ ဧဝံ “အဟံ နု ခေါသ္မီ”တိ ကင်္ခါ ဟောတိ။

နော နု ခေါသ္မီ တိ အတ္တနော နတ္ထိဘာဝံ ကင်္ခတိ။ တတြာပိ ဣဒံ ဝတ္ထု – ဧကော ကိရ မစ္ဆေ ဂဏှန္တော ဥဒကေ စိရဋ္ဌာနေန သီတိဘူတံ အတ္တနော ဦရုံ “မစ္ဆော”တိ စိန္တေတွာ ပဟရိ။ အပရော သုသာနပဿေ ခေတ္တံ ရက္ခန္တော ဘီတော သင်္ကုဋိတော သယိ။ သော ပဋိဗုဇ္ဈိတွာ အတ္တနော ဇဏ္ဏုကာနိ “ဒွေ ယက္ခာ”တိ စိန္တေတွာ ပဟရိ, ဧဝံ “နော နု ခေါသ္မီ”တိ ကင်္ခတိ။

ကိံ နု ခေါသိ္မ တိ ခတ္တိယောဝ သမာနော အတ္တနော ခတ္တိယဘာဝံ ကင္ခတိ ကဏ္ဍော ဝိယ သူတပုတ္တသညီ။ သေနယော သေသေသု။ ဒေဝတေ ပန သမာနော ဒေဝဘာဝံ အဇာနန္တော နာမ နတ္ထိ။ သောပိ ပန ''အဟံ ရူပီ နု ခေါ အရူပီ နု ခေါ''တိအာဒိနာ နယေန ကင္ခတိ။ ခတ္တိယာဒယော ကသ္မာ န ဇာနန္တီတိ စေ? အပ္ပစ္စက္ခာ တေသံ တတ္ထ တတ္ထ ကုလေ ဥပ္ပတ္တိ။ ဂဟဋ္ဌာပိ စ ပဗ္ဗဇိတသညိနော။ ပဗ္ဗဇိတာပိ ''ကုပ္ပံ နု ခေါ မေ ကမ္မ''န္တိအာဒိနာ နယေန ဂဟဋ္ဌသညိနော။ မနုဿာပိ စ ဧကစ္စေ ရာဇာနော ဝိယ အတ္တနိ ဒေဝသညိနော ဟောန္တိ။

ကထံ နု ခေါသိ္မ တိ ဝုတ္တနယမေဝ။ ကေဝလဥ္ေဟတ္ထ အဗ္ဘန္တရေ ဇီဝေ နာမ အတ္ထီတိ ဂဟေတွာ တဿ သဏ္ဌာနာကာရံ နိဿာယ ''ဒီဃော နု ခေါသိ္မ, ရဿစတုရဿဆဠံသအဋ္ဌံသသောဠသံသာဒီနံ အညတရပ္ပကာရော''တိ ကင္ခန္တော ''ကထံ နု ခေါသိ္မ''တိ ကင္ခတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သရီရသဏ္ဌာနံ ပန ပစ္စုပ္ပန္နံ အဇာနန္တော နာမ နတ္ထိ။

ကုတော အာဂတော, သော ကုဟိံ ကမီ ဘဝိဿတီ တိ အတ္တဘာဝဿ အာဂတိဂတိဋ္ဌာနံ ကင္ခတိ။

ဝပယန္တိ တိ ဝိအပယန္တိ, ဣကာရလောပေနာယံ နိဒ္ဒေသော။ ဗျပယန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေနာဟ **''ဝပယန္တိ အပဂစ္ဆန္တီ''**တိ။ အပဂမနဉ္စ အနုပ္ပတ္တိနိရောဓဝသေနာတိ အာဟ **''နိရုဇ္ဈန္တီ''** တိ။

၃. ကအ ပနဿ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ စတုသစ္စဓမ္မာ တ ဟတုဘာဝန္တိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ပကာသန္တီတိ? ဝိပဿနာမဂ္ဂဉာဏေသု ပဝတ္တမာနေသု။ တတ္ထ **ဝိပဿနာဉာဏေ** တာဝ ဝိပဿနာဉာဏသမ္ပယုတ္တာ သတိအာဒယော ဝိပဿနာဉာဏဉ္စ ယထာရဟံ အတ္တနော အတ္တနော ဝိသယေသု တဒင်္ဂပ္ပဟာနဝသေန သုဘသညာဒိကေ ပဇဟန္တာ ကာယာနုပဿနာဒိဝသေန ဝိသုံ ဝိသုံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ **မဂ္ဂက္ခဏေ** ပန တေ နိဗ္ဗာနမာလမ္ဗိတွာ သမုစ္ဆေဒဝသေန ပဋိပက္ခေ ပဇဟန္တာ စတူသုပိ အရိယသစ္စေသု အသမ္မောဟပဋိဝေဓဝသေန သကိဒေဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဇဝံ တာဝေတ္ထ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာနံ ဥပ္ပဇ္ဇနဋ္ဌေန ပာတုဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အရိယသစ္စဓမ္မာနံ ပန လောကိယာနံ **ဝိပဿနာက္ခဏေ** ဝိပဿနာယ အာရမ္မဏကရဏဝသေန လောကုတ္တရာနံ တဒဓိမုတ္တတာဝသေန **မဂ္ဂက္ခဏေ** နိရောဓသစ္စဿ အာရမ္မဏာဘိသမယဝသေန သဗ္ဗေသမ္ပိ ကိစ္စာဘိသမယဝသေန ပကာသနဋ္ဌေန ပာတုဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဣတိ ဘဂဝတ သတိပိ သဗ္ဗာကာရေန သဗ္ဗဓမ္မာနံ အတ္တနော ဉာဏဿ ပါကဋဘာဝေ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒမုခေန ဝိပဿနာဘိနိဝေသဿ ကတတ္တာ နိပုဏဂမ္ဘီရသုဒုဒ္ဒသတာယ ပစ္စယာကာရဿ တံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥပ္ပန္နဗလဝ သောမနဿော ပဋိပက္ခသမုစ္ဆေဒဝိဘာဝနေန သဒ္ဓိံ အတ္တနော တဒဘိသမယာနုဘာဝဒီပကမေဝေတ္ထ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ။

''ကာမာ တေ ပဌမာ သေနာ''တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တပ္ပကာရံ မာရသေန န္တိ –

''ကာမာ တေ ပဌမာ သေနာ၊ ဒုတိယာ အရတိ ဝုစ္စတိ။
တတိယာ ခုပ္ပိပာသာ တေ၊ စတုတ္ထီ တဏှာ ပဝုစ္စတိ။

''ပဉ္စမီ ထိနမိဒ္ဓံ တေ၊ ဆဋ္ဌာ ဘီရူ ပဝုစ္စတိ။
သတ္တမီ ဝိစိကိစ္ဆာ တေ၊ မက္ခော ထမ္ဘော စ အဋ္ဌမာ။

''လာဘော သိလောကော သက္ကာရော၊ မိစ္ဆာလဒ္ဓော စ ယော ယသော။
ယော စတ္တာနံ သမုက္ကံသေ၊ ပရေ စ အဝဇာနတိ။

''ဧသာ နမုစိ တေ သေနာ၊ ကဏှဿာဘိပ္ပဟာရိနီ။
န နံ အသူရော ဇိနာတိ၊ ဇေတွာ စ လဘတေ သုခ''န္တိ။ (သု. နိ. ၄၃၈-၄၄၁; မဟာနိ. ၂၈) –

ဣမိနာ နယေန ဝုတ္တပ္ပကာရံ မာရသေနံ။

တတ္ထ (သု. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၉-၄၁; မဟာနိ. အဋ္ဌ. ၂၈) ယသ္မာ အာဒိတောဝ အကရိယဘူတေ သတ္တေ ဝတ္ထုကာမေသု ကိလေသကာမာ မောဟယန္တိ, တေ အဘိဘုယျ အနကရိယဘာဝံ ဥပဂတာနံ ပန္တေသု တ သေနာသနေသု အညတရညတရေသု တ အဓိကုသလေသု ဓမ္မေသု **အရတိ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ "ပဇ္ဇဓိတေန ခော, အာဝုသော, အဘိရတိ ဒုက္ကရာ"တိ (သံ. နိ. ၄.၃၃၁)။ တတော တေ ပရပဋိဗဒ္ဓဇီဝိကတ္တာ **ခုပ္ပိပာသာ** ဗာဓတိ, တာယ ဗာဓိတာနံ ပရိယေသန **တဏှာ** စိတ္တံ ကိလမယတိ, အထ နေသံ ကိလန္တစိတ္တာနံ **ထိနမိဒ္ဓံ** ဩက္ကမတိ, တတော ဝိသေသမနဓိဂစ္ဆန္တာနံ ဒုရဘိသမ္ဘဝေသု အရညဝနပတ္ထေသု သေနာသနေသု ဝိဟရတံ ဥတ္တာသသညိတာ **ဘီရု** ဇာယတိ, တေသံ ဥဿင်္ကိတပရိသင်္ကိတာနံ ဒီဃရတ္တံ ဝိဝေကရသမနဿာဒယမာနာနံ ဝိဟရတံ "န သိယာ နု ခော သေ မဂ္ဂေါ"တိ ပဋိပတ္တိယံ **ဝိစိကိစ္ဆာ** ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ ဝိနောဒေတွာ ဝိဟရတံ အပ္ပမတ္တကေန ဝိသေသာဓိဂမေန **မာနမက္ခထမ္ဘာ** ဇာယန္တိ, တေပိ ဝိနောဒေတွာ ဝိဟရတံ တတော အဓိကတရံ ဝိသေသာဓိဂမံ နိဿာယ **လာဘသက္ကာရသိလောကာ** ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, လာဘာဒိမုစ္ဆိတာ ဓမ္မပတိရူပကာနိ ပကာသေန္တာ **မိစ္ဆာယသံ** အဓိဂန္တွာ တတ္ထ ဌိတာ ဇာတိအာဒီဟိ **အတ္တာနံ ဥက္ကံသေန္တိ ပရံ ဝမ္ဘေန္တိ,** တသ္မာ ကာမာဒီနံ ပဌမသေနာဒိဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧဝမေတံ ဒသဝိဓံ သေနံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ယသ္မာ သာ ကဏှာဓမ္မသမန္နာဂတတ္တာ ကဏှဿ နမုစိနော ဥပကာရာယ သံဝတ္တတိ, တသ္မာ နံ "တဝ သေနာ"တိ နိဒ္ဒိသန္တော "သော နမုစိ တေ သေနာ, ကဏှဿာဘိပ္ပဟာရိနီ"တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အဘိပ္ပဟာရိနီ** တိ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ ဃာတနီ နိပ္ပောထနီ, အန္တရာယကရီတိ အတ္ထော။ **န နံ အသူရော ဇိနာတိ, ဇေတွာ စ လဘတေ သုခန္တိ** ဧဝံ တဝ သေနံ အသူရော ကာယေ စ ဇီဝိတေ စ သာပေက္ခော ပုရိသော န ဇိနာတိ, သူရော ပန ဇိနာတိ, ဇေတွာ စ မဂ္ဂသုခံ ဖလသုခဉ္စ အဓိဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ **သောပိ ဗြာဟ္မဏော** တိ သောပိ ခီဏာသဝဗြာဟ္မဏော။

ဣအာနိ "တေန ခော ပန သမယေန ဘဂဝတ သတ္တာဟံ ဧကပလ္လင်္ကေန နိသိန္နော ဟောတိ ဝိမုတ္တိသုခပဋိသံဝေဒီ။ အထ ခော ဘဂဝတ တဿ သတ္တာဟဿ အစ္စယေန တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ရတ္တိယာ ပဌမံ ယာမံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ အနုလောမံ သာဓုကံ မနသာကာသိ။ ရတ္တိယာ မဇ္ဈိမံ ယာမံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ ပဋိလောမံ သာဓုကံ မနသာကာသိ။ ရတ္တိယာ ပစ္ဆိမံ ယာမံ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ အနုလောမပဋိလောမံ သာဓုကံ မနသာကာသီ"တိ ဧဝံ ဝုတ္တာယ ဥဒာနဟဋ္ဌကထာယ (ဥအ. ၁) ဣမိဿာ စ ခန္ဓကဟဋ္ဌကထာယ အဝိရောဓံ ဒဿေတုံ **"ဥဒာနေ ပနာ"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **တဿ ဝ သေနာ**တိ တဿ ပစ္စယာကာရပဇာနနဿ ပစ္စယက္ခယာဓိဂမဿ စ ဝသေန။ **ဧကေကမေဝ ကောဋ္ဌာသန္တိ** အနုလောမပဋိလောမေသု ဧကေကမေဝ ကောဋ္ဌာသံ။ **ပာဋိပဒရတ္တိယာ ဧဝံ မနသာကာသီ** တိ ရတ္တိယာ တီသုပိ ယာမေသု အနုလောမပဋိလောမံယေဝ မနသာကာသိ။ ဘဂဝတ ကိရ ဌပေတွာ ရတနဃရသတ္တာဟံ သေသေသု ဆသု သတ္တာဟေသု အန္တရန္တရာ ဓမ္မံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ယေဘုယျေန ဝိမုတ္တိသုခပဋိသံဝေဒီ ဝိဟာသိ, ရတနဃရသတ္တာဟေ ပန အဘိဓမ္မပဝိစယဝသေနေဝ ဝိဟာသိ။ တသ္မာ အန္တရန္တရာ ဓမ္မပစ္စဝေက္ခဏဝသေန ဥပ္ပာဒိတမနသိကာရေသု ပာဋိပဒရတ္တိယာ ဥပ္ပာဒိတံ မနသိကာရံ သန္ဓာယ ဣမိဿံ ခန္ဓကဟဋ္ဌယံ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။

ဗောဓိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဇပာလကထာဝဏ္ဏနာ

၄. **တဿ သတ္တာဟဿ အစ္စယေနာ** တိ ပလ္လင်္ကသတ္တာဟဿ အပဂမနေန။ **တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌဟိတွာတ**ိ တတော အရဟတ္တဖလသမာပတ္တိသမာဓိတော ယထာကာလပရိစ္ဆေဒံ ဝုဋ္ဌဟိတွာ။ **အညေပိ ဗုဒ္ဓတ္တကရာ**တိ ဝိသာခပုဏ္ဏမိတော ပဋ္ဌာယ ရတ္တိန္ဒိဝံ ဧဝံ နိစ္စသမာဟိတဘာဝဟေတုဘူတာနံ ဗုဒ္ဓဂုဏာနံ ဥပရိ အညေပိ ဗုဒ္ဓတ္တသာဓကာ။ "အယံ ဗုဒ္ဓေါ"တိ ဗုဒ္ဓဘာဝဿ ပရေသံ ဝိဘာဝနာ ဓမ္မာ ကိံ နု ခော သန္တီတိ ယောဇနာ။ **ဧကစ္စာနံ ဒေဝတာနန္တိ** ယာ အဓိဂတမဂ္ဂာ သစ္စိကတနိရောဓာ ဧကဒေသေန ဗုဒ္ဓဂုဏေ ဇာနန္တိ, တာ ဌပေတွာ တဒညာသံ ဒေဝတာနံ။ **အနိမိသေဟီ**တိ ဓမ္မပီတိဝိပ္ဖာရဝသေန ပသာဒဝိဘာဝနိစ္စလဒလတာယ နိမေသရဟိတေဟိ။ **ရတနစင်္ကမေ** တိ ဒေဝတာဟိ မာပိတေ ရတနမယစင်္ကမေ။ "ရတနဘူတာနံ သတ္တန္နံ ပကရဏာနံ တတ္ထ စ အနုတ္တရဿ ဓမ္မရတနဿ သမ္မသနေန တံ ဌာနံ ရတနဃရစေတိယံ နာမ ဇာတ"န္တိပိ ဝဒန္တိ။ တေနေဝ **အဋ္ဌသာလိနိယံ** (ဓ. သ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ)

''ရတနဃရံ နာမ န ရတနမယံ ဂေဟံ, သတ္တန္နံ ပန ပကရဏာနံ သမ္မသိတဌာနံ ရတနဃရန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ။

ကသ္မာ ပနာယံ အဇပါလနိဂြောဓော နာမ ဇာတောတိ အာဟ **''တဿ ကိရ''** တိအာဒိ။ ကေစိ ပန ''ယသ္မာ တတ္ထ ဝေဒေ သဇ္ဈာယိတုံ အသမတ္ထာ မဟလ္လကဗြာဟ္မဏာ ဟက္ကာရပရိက္ခေပယုတ္တာနိ နိဝေသနာနိ ကတွာ သဗ္ဗေ ဝသိံသု, တသ္မာဿ 'အဇပါလနိဂြောဓော'တိ နာမံ ဇာတ''န္တိ ဝဒန္တိ။ တတြာယံ ဝစနတ္ထော – န ဇပန္တီတိ အဇပါ, မန္တာနံ အနဇ္ဈာယကာတိ အတ္ထော။ အဇပါ လန္တိ အာဒိယန္တိ နိဝါသံ ဧတ္ထာတိ **အဇပါလော**တိ။ အပရေ ပန ဝဒန္တိ ''ယသ္မာ မဇ္ဈန္ဟိကေ သမယေ အန္တော ပဝိဋ္ဌေ အဇေ အတ္တနော ဆာယာယ ပါလေတိ ရက္ခတိ, တသ္မာ 'အဇပါလော'တိဿ နာမံ ရုဠှ''န္တိ။ သဗ္ဗထာပိ နာမမေတံ တဿ ရုက္ခဿ။

ဝိမုတ္တိသုခံ ပဋိသံဝေဒေန္တော တိ ဓမ္မံ ဝိစိနန္တောယေဝ အန္တရန္တရာ ဝိမုတ္တိသုခဉ္စ ပဋိသံဝေဒေန္တော။ ''ဓမ္မံ ဝိစိနန္တော ဝိမုတ္တိသုခဉ္စ ပဋိသံဝေဒေန္တော''တိ ဧဝံ တ တ္ထ ဟဗျော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဥဒာနဋ္ဌကထာယမ္ပိ (ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၄) ဟိ အယမေဝ ဟဗျော။ ဓမ္မံ ဝိစိနန္တော စေတ္ထ ဧဝံ အဘိဓမ္မေ နယမဂ္ဂံ သမ္မသိ ပဌမံ ဓမ္မသင်္ဂဏီပကရဏံ နာမ, တတော ဝိဘင်္ဂပ္ပကရဏံ, ဓာတုကထာပကရဏံ, ပုဂ္ဂလပညတ္တိပ္ပကရဏံ, ကထာဝတ္ထုံ နာမ, ယမကံ နာမ, တတော မဟာပကရဏံ ပဋ္ဌာနံ နာမာတိ။ တတ္ထဿ သဏှသုခုမဋ္ဌာနမ္ဟိ စိတ္တေ ဩတိဏ္ဏေ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ, ပီတိယာ ဥပ္ပန္နာယ လောဟိတံ ပသီဒိ, လောဟိတေ ပသန္နေ ဆဝိ ပသီဒိ, ဆဝိယာ ပသန္နာယ ပုရတ္ထိမကာယတော ကူဋာဂာရာဒိပ္ပမာဏာ ရသ္မိယော ဥဋ္ဌဟိတွာ အာကာသေ ပက္ခန္ဒ ဆဒ္ဒန္တနာဂကုလံ ဝိယ ပာစီနဒိသာယ အနန္တာနိ စက္ကဝါဠာနိ ပက္ခန္ဒာ။ ပစ္ဆိမကာယတော ဥဋ္ဌဟိတွာ ပစ္ဆိမဒိသာယ, ဒက္ခိဏံသကူဋတော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဒက္ခိဏဒိသာယ, ဝါမံသကူဋတော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဥတ္တရဒိသာယ အနန္တာနိ စက္ကဝါဠာနိ ပက္ခန္ဒာ။ ပါဒတလေဟိ ပဝါဠင်္ကုရဝဏ္ဏာ ရသ္မိယော နိက္ခမိတွာ မဟာပထဝိံ ဝိနိဝိဇ္ဈ ဥဒကံ ဒ္ဝိဓာ ဘိန္ဒိတွာ ဝါတက္ခန္ဓံ ပဒာလေတွာ အဇဋာကာသံ ပက္ခန္ဒာ။ သီသတော သံပရိဝတ္တိယမာနံ မဏိဒာမံ ဝိယ နီလဝဏ္ဏရသ္မိဝဋ္ဋိ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဆ ဒေဝလောကေ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ နဝ ဗြဟ္မလောကေ အတိက္ကမ္မ အဇဋာကာသံ ပက္ခန္ဒာ။ တသ္မိံ ဒိဝသေ အပရိမာဏေသု စက္ကဝါဠေသု အပရိမာဏာ သတ္တာ သဗ္ဗေ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာဝ အဟေသုံ။ တံ ဒိဝသဉ္စ ပန ဘဂဝတော သရီရာ နိက္ခန္တာ ယာဝဇ္ဇဒိဝသာပိ ကိရ တာ ရသ္မိယော အနန္တလောကဓာတုယော ဂစ္ဆန္တိယေဝ။ န ကေဝလဉ္စ က္ကမသ္မိံယေဝ သတ္တာဟေ ဓမ္မံ ဝိစိနန္တဿ သရီရတော ရသ္မိယော နိက္ခမိံသု, အထ ခော ရတနဃရသတ္တာဟေပိ ပဋ္ဌာနံ သမ္မသန္တဿ ဧဝမေဝ သရီရတော ရသ္မိယော နိက္ခန္တာ ဧတေတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝုတ္တဉ္စေဟေတံ **အဋ္ဌသာလိနိယံ** (ဓ. သ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ) –

> ''က္ကမေသု စ ဧကေဝီသတိယာ ဒိဝသေသု ဧကဒိဝသေပိ သတ္ထု သရီရတော ရသ္မိယော န နိက္ခန္တာ, စတုတ္ထေ ပန သတ္တာဟေ ပစ္ဆိမုတ္တရာယ ဒိသာယ ရတနဃရေ နိသီဒိ။ တတ္ထ ဓမ္မသင်္ဂဏိံ သမ္မသန္တဿပိ သရီရတော ရသ္မိယော န နိက္ခန္တာ။ ဝိဘင်္ဂပ္ပကရဏံ, ဓာတုကထံ, ပုဂ္ဂလပညတ္တိံ, ကထာဝတ္ထုပ္ပကရဏံ, ယမကပ္ပကရဏံ သမ္မသန္တဿပိ ရသ္မိယော န နိက္ခန္တာ။ ယဒာ ပန မဟာပကရဏံ ဩရုယှ 'ဟေတုပစ္စယော အာရမ္မဏပစ္စယော။ပေ။ အဝိဂတပစ္စယော'တိ သမ္မသနံ အာရဘိ, အထဿ စတုဝီသတိသမန္တပဋ္ဌာနံ သမ္မသန္တဿ ဧကန္တတော သဗ္ဗညုတညာဏံ မဟာပကရဏေ ဩကာသံ လဘိ။ ယထာ ဟိ တိမိရပိင်္ဂလမဟာမစ္ဆော စတုရာသီတိယောဇနသဟဿဂမ္ဘီရေ မဟာသမုဒ္ဒေယေဝ ဩကာသံ လဘတိ, ဧဝမေဝ သဗ္ဗညုတညာဏံ ဧကန္တတော မဟာပကရဏေယေဝ ဩကာသံ လဘိ။
>
> ''သတ္ထု ဧဝံ လဒ္ဓောကာသေန သဗ္ဗညုတညာဏေန ယထာသုခံ သဏှသုခုမဓမ္မံ သမ္မသန္တဿ သရီရတော နီလပီတလောဟိတောဒာတမဉ္ဇိဋ္ဌပဘဿရဝသေန ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိယော နိက္ခမိံသု။ ကေသမဿူဟိ စေဝ အက္ခီနဉ္စ နီလဋ္ဌာနေဟိ **နီလရသ္မိယော** နိက္ခမိံသု, ယာသံ ဝသေန ဂဂနတလံ အဉ္ဇနစုဏ္ဏသမောကိဏ္ဏံ ဝိယ ဥမာပုပ္ဖနီလုပ္ပလဒလသဉ္ဆန္နံ ဝိယ ဝီတိပတန္တမဏိတာလဝဏ္ဋံ ဝိယ သမ္ပသာရိတမေစကပဋံ ဝိယ စ အဟောသိ။ ဆဝိတော စေဝ အက္ခီနဉ္စ ပီတဋ္ဌာနေဟိ **ပီတရသ္မိယော** နိက္ခမိံသု, ယာသံ ဝသေန ဒိသာဘာဂါ သုဝဏ္ဏရသနိသိဉ္စမာနာ ဝိယ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋပသာရိတာ ဝိယ ကုင်္ကုမစုဏ္ဏကဏိကာရပုပ္ဖသမ္ပရိကိဏ္ဏာ ဝိယ စ

ဝိရောစိံသု။ မံသလောဟိတေဟိ စေဝ အက္ခိနဉ္စ ရတ္တဋ္ဌာနေဟိ **လောဟိတရသ္မိယော** နိက္ခမိံသု, ယာသံ ဝသေန ဒိသာဘာဂါ စီနပိဋ္ဌစုဏ္ဏရဉ္ဇိတာ ဝိယ သုပက္ကလာခါရသနိသိဉ္စမာနာ ဝိယ ရတ္တကမ္ဗလပရိက္ခိတ္တာ ဝိယ ဇယသုမနပါရိဘဒ္ဒကဗန္ဓုဇီဝကကုသုမသမ္ပရိကိဏ္ဏာ ဝိယ စ ဝိရောစိံသု။ အဋ္ဌီဟိ စေဝ ဒန္တေဟိ စ အက္ခိနဉ္စ သေတဋ္ဌာနေဟိ **ဩဒာတရသ္မိယော** နိက္ခမိံသု, ယာသံ ဝသေန ဒိသာဘာဂါ ရဇတကုဋေဟိ အာသိဉ္စမာနခီရဓာရာသမ္ပရိကိဏ္ဏာ ဝိယ ပသာရိတရဇတပဋ္ဋဝိတာနာ ဝိယ ဝီတိပတန္တရဇတတာလဝဏ္ဋာ ဝိယ ကုန္ဒကုမုဒသိန္ဒုဝါရသုမနမလ္လိကာဒိကုသုမသဉ္ဆန္နာ ဝိယ စ ဝိရောစိံသု။ **မဉ္ဇိဋ္ဌပဘဿရာ** ပန တမှာ တမှာ သရီရပ္ပဒေသာ နိက္ခမိံသု။ ဣတိ တာ ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိယော နိက္ခမိတွာ ဃနမဟာပထဝိံ ဂဏှိံသု။

"စတုနဟုတာဓိကဒွိယောဇနသတသဟဿဗဟလာ မဟာပထဝီ နိဒ္ဓန္တသုဝဏ္ဏပိဏ္ဍိ ဝိယ အဟောသိ။ ပထဝိံ ဘိန္ဒိတွာ ဟေဋ္ဌာ ဥဒကံ ဂဏှိံသု။ ပထဝီသန္ဓာရကံ အဋ္ဌနဟုတာဓိကစတုယောဇနသတသဟဿဗဟလံ ဥဒကံ သုဝဏ္ဏကလသေဟိ အာသိဉ္စမာနဝိလီနသုဝဏ္ဏံ ဝိယ အဟောသိ။ ဥဒကံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဝါတံ အဂ္ဂဟေသုံ။ ဆန္နဝုတာဓိကနဝယောဇနသတသဟဿဗဟလော ဝါတော သမုဿိတသုဝဏ္ဏက္ခန္ဓော ဝိယ အဟောသိ။ ဝါတံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဟေဋ္ဌာ အဇဋာကာသံ ပက္ခန္ဒိံသု။ ဥပရိဘာဂေန ဥဂ္ဂန္တွာပိ စတုမဟာရာဇိကေ ဂဏှိံသု။ တေ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ တာဝတိံသေ, တတော ယာမေ, တတော တုသိတေ, တတော နိမ္မာနရတီ, တတော ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီ, တတော နဝ ဗြဟ္မလောကေ, တတော ဝေဟပ္ဖလေ, တတော ပဉ္စ သုဒ္ဓါဝါသေ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ စတ္တာရော အာရုပ္ပေ ဂဏှိံသု။ စတ္တာရော စ အာရုပ္ပေ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ အဇဋာကာသံ ပက္ခန္ဒိံသု။

"တိရိယဘာဂေဟိ အနန္တာ လောကဓာတုယော ပက္ခန္ဒိံသု, ဧတ္တကေ ဌာနေ စန္ဒမှိ စန္ဒပ္ပဘာ နတ္ထိ, သူရိယေ သူရိယပ္ပဘာ နတ္ထိ, တာရကရူပေသု တာရကရူပပ္ပဘာ နတ္ထိ, ဒေဝတာနံ ဥယျာနဝိမာနကပ္ပရုက္ခေသု သရီရေ အာဘရဏေသူတိ သဗ္ဗတ္ထ ပဘာ နတ္ထိ။ တိသဟဿိမဟာသဟဿိလောကဓာတုယာ အာလောကဖရဏသမတ္ထော မဟာဗြဟ္မာပိ သူရိယုဂ္ဂမနေ ခဇ္ဇောပနကော ဝိယ အဟောသိ, စန္ဒသူရိယတာရကရူပဒေဝတုယျာနဝိမာနကပ္ပရုက္ခာနံ ပရိစ္ဆေဒမတ္တကမေဝ ပညာယိတ္ထ။ ဧတ္တကံ ဌာနံ ဗုဒ္ဓရသ္မီဟိယေဝ အဇ္ဈောတ္ထဋံ အဟောသိ။ အယဉ္စ နေဝ ဗုဒ္ဓါနံ အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိ, န ဘာဝနာမယိဒ္ဓိ။ သဏှသုခုမဓမ္မံ ပန သမ္မသတော လောကနာထဿ လောဟိတံ ပသီဒိ, ဝတ္ထုရူပံ ပသီဒိ, ဆဝိဝဏ္ဏော ပသီဒိ။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာ ဝဏ္ဏဓာတု သမန္တာ အသီတိဟတ္ထမတ္တေ ပဒေသေ နိစ္စလာ အဋ္ဌာသီ"တိ။

ဧဝံ နိသိန္နေတိ တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ နိသိန္နေ။ **ဧကော ဗြာဟ္မဏော**တိ နာမဂေါတ္တဝသေန အနဘိညာတော အပာကဋော ဧကော ဗြာဟ္မဏော။ **"ဟုံ ဟု"န္တိ ကရောန္တော ဝိစရတီ**တိ သဗ္ဗံ အစောက္ခဇာတိကံ ပဿိတွာ ဇိဂုစ္ဆန္တော "ဟုံ ဟု"န္တိ ကရောန္တော ဝိစရတိ။ **ဧတဒဝေါစာ**တိ (ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၄) ဧတံ ဣဒါနိ ဝတ္တဗ္ဗံ "ကိတ္တာဝတာ နု ခေါ"တိအာဒိဝစနံ အဝေစ။ တတ္ထ **ကိတ္တာဝတာ**တိ ကိတ္တကေန ပမာဏေန။ **နု**-တိ သံသယတ္ထေ နိပါတော, **ခေါ**-တိ ပဒပူရဏေ။ **ဘော**-တိ ဗြာဟ္မဏာနံ ဇာတိသမုဒါဂတံ အာလပနံ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ "ဘောဝါဒိ နာမ သော ဟောတိ, သစေ ဟောတိ သကိဉ္စနော"တိ (ဓ. ပ. ၃၉၆; သု. နိ. ၆၂၅)။ **ဂေါတမာ**တိ ဘဂဝန္တံ ဂေါတ္တေန အာလပတိ။ ကထံ ပနာယံ ဗြာဟ္မဏော သမ္ပတိ သမာဂတော ဘဂဝတော ဂေါတ္တံ ဇာနာတီတိ? နာယံ သမ္ပတိ သမာဂတော, ဆဗ္ဗဿာနိ ပဓာနကရဏကာလေ ဥပဋ္ဌဟန္တေဟိ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေဟိ သဒ္ဓိံ စရမာနော အပရဘာဂေ တံ ဝတံ ဆဍ္ဍေတွာ ဥရုဝေလာယံ သေနနိဂမေ ဧကော အဒုတိယော ဟုတွာ ပိဏ္ဍာယ စရမာနောပိ တေန ဗြာဟ္မဏေန ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော စေဝ သလ္လပိတပုဗ္ဗော စ, တေန သော ပုဗ္ဗေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေဟိ ဂယှမာနံ ဘဂဝတော ဂေါတ္တံ အနုဿရန္တော "ဘော ဂေါတမာ"တိ ဘဂဝန္တံ ဂေါတ္တေန အာလပတိ။ ယတော ပဋ္ဌာယ တ ဘဂဝါ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခန္တော အနောမာနဒီတီရေ ပဗ္ဗဇိ, တတော ပဘုတိ "သမဏော ဂေါတမော"တိ စန္ဒော ဝိယ သူရိယော ဝိယ ပါကဋော ပညာတော ဟောတိ, န စ တဿ ဂေါတ္တဇာနနေ ကာရဏံ ဂဝေသိတဗ္ဗံ။ **ဗြာဟ္မဏကရဏာ**တိ ဗြာဟ္မဏံ ကရောန္တီတိ ဗြာဟ္မဏကရဏာ, ဗြာဟ္မဏဘာဝကရာတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ "ကိတ္တာဝတာ"တိ ဧတေန ယေဟိ ဓမ္မေဟိ ဗြာဟ္မဏော ဟောတိ, တေသံ ဓမ္မာနံ ပရိမာဏံ ပုစ္ဆတိ။ **"ကတမေ"**တိ ပန ဣမိနာ တေသံ သရူပံ ပုစ္ဆတိ။

ဥဒါနံ ဥဒါနေသီတိ "ယော ဗြာဟ္မဏော"တိအာဒိကံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ, န ပန တဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ကသ္မာ? ဓမ္မဒေသနာယ အဘာဇနဘာဝတော။ တထာ ဟိ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဣမံ ကထံ သုတွာ န သစ္စာ

ဘိသမယော အဟောသိ။ ယထာ စ ဣမဿ, ဧဝံ ဥပကဿ အာဇီဝကဿ ဗုဒ္ဓဂုဏပ္ပကာသနံ သုတွာ။ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝ တ္တနတော ဟိ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဘဂဝတာ ဘာသိတံ ပရေသံ သုဏန္တာနမ္ပိ တပုဿဘလ္လိကာနံ သရဏာအနံ ဝိယ တသနာ ဘာဂိယမေဝ ဇာတံ, န အသေက္ခဘာဂိယံ တ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယံ တ။ သော ဟိ ဓမ္မတာတိ။ **ဝေဒေဟိ တ အန္တ** န္တိ ဇွေ **အန္တံ** နာမ သဗ္ဗသင္ခာရပရိယောသာနံ နိဗ္ဗာနံ။ **ဣမေ ဥဿအာ နတ္ထိ** တိ သဗ္ဗသော ဣမေ ပဟီနတ္တာ န သန္တိ။

အဇေဟာလကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မုစလိန္ဒကထာဝဏ္ဏနာ

၅. မုစလိန္ဒမူလေ တိ (ဥအ. အဋ္ဌ. ၁၁) ဇွေ **မုစလိန္ဒော** ဝုစ္စတိ နီပရုက္ခော, ယော "နိစုလော"တိပိ ဝုစ္စတိ, တ ဿ သမီပေတိ အတ္ထော။ ကေစိ ပန "မုစလောတိ တဿ ရုက္ခဿ နာမံ, ဝနဇေဋ္ဌကတာယ ပန မုစလိန္ဒောတိ ဝုတ္တ တ"န္တိ ဝဒန္တိ။ **ဥဒဟာဒီ**တိ သကလစက္ကဝဠဂဗ္ဘံ ပူရေန္တော မဟာမေဃော ဥဒဟာဒိ။ ဧဝရူပေ ကိရ မေဃော ဒွိသု ယေဝ ကာလေသု ဝဿတိ စက္ကဝတ္တိမ္ဟိ တ ဥပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ တ, ဣဓ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒကာလေ ဥဒဟာဒိ။ **ဟေက္ခရဏိယာ နိ ဗ္ဗတ္တော**တိ ဟေက္ခရဏိယာ ဟေဋ္ဌာ နာဂဘဝနံ အတ္ထိ, တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တော။ **သကဘဝနာ**တိ အတ္တနော နာဂဘဝန တော။ **ဧဝံ ဘောဂေဟိ ပရိက္ခိပိတွတ** တိ သတ္တ တရေ အတ္တနော သရီရဘောဂေဟိ ဘဂဝတော ကာယံ ပရိတရေတွတ။ **ဥပ ရိမုဒ္ဓနိ မဟန္တံ ဖဏံ ဝိဟစ္စာ** တိ ဘဂဝတော မုဒ္ဓပ္ပဒေသဿ ဥပရိ အတ္တနော မဟန္တံ ဖဏံ ပသာရေတွတ။ "ဖဏံ က ရိတွတ"တိပိ ပာဠော, သောယေဝတ္ထော။

တဿ ကိရ နာဂရာဇဿ ဧတဒဟောသိ "ဘဂဝတ စ မယှံ ဘဝနသမီပေ ရုက္ခမူလေ နိသိန္နော, အယဉ္စ သတ္တာ ဟာဝဒ္ဒလိကာ ဝတ္တတိ, တသာကရမဿ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ သော သတ္တရတနမယံ ပာသာဒံ နိမ္မိနိတုံ သက္ကောန္တော ပိ "ဧဝံ ကတေ ကာယသာရော ဂဟိတော န ဘဝိဿတိ, ဒသဗလဿ ကာယဝေယျာဝစ္စံ ကရိဿာမီ"တိ မဟန္တံ အတ္တဘာဝံ ကတွတ သတ္ထာရံ သတ္တက္ခတ္တုံ ဘောဂေဟိ ပရိက္ခိပိတွတ ဥပရိ ဖဏံ ဓာရေသိ။ "တဿ ပရိက္ခေပဗ္ ဘန္တရံ လောဟပာသာဒေ ဘဏ္ဍာဂါရဂဗ္ဘပ္ပမာဏံ အဟောသီ"တိ ဣဓ ဝုတ္တံ။ **မဇ္ဈိမဋ္ဌကထာယံ** (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၂၈၄) ပန –

"ပရိက္ခေပဿ အန္တော ဩကာသော ဟေဋ္ဌာ လောဟပာသာဒပ္ပမာဏော အဟောသိ, 'ဣစ္ဆိတိစ္ဆိ တေန ဣရိယာပထေန သတ္ထာ ဝိဟရိဿတီ'တိ နာဂရာဇဿ အဇ္ဈာသယော အဟောသိ, တသ္မာ ဧဝံ မဟန္ တံ ဩကာသံ ပရိက္ခိပိ, မဇ္ဈေ ရတနပလ္လင္ကော ပညတ္တော ဟောတိ, ဥပရိ သုဝဏ္ဏတာရကဝိစိတ္တံ သမော သရိတဂန္ဓအမကုသုမစေလဝိတာနံ အဟောသိ, စတူသု ကောဏေသု ဂန္ဓတေလေန ဒီပာ ဇလိတာ, စတူသု ဒိသာသု ဝိဝရိတွတ စန္ဒနကရဏ္ဍကာ ဌပိတာ"တိ –

ဝုတ္တံ။ **ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတေန ဣရိယာပထေန ဝိဟရိဿတီ** တိ စ နာဂရာဇဿ အဇ္ဈာသယမတ္တမေတံ, ဘဂဝတ ပန ယ ထာနိသိန္နောဝ သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေသိ။

ကိဋ္ဌာပိ။ပေ။ စိန္တေတုံ ယုတ္တ န္တိ ဇွေ ကေစိ ဝဒန္တိ "ဥဏှဂ္ဂဟဏံ ဘောဂပရိက္ခေပဿ ဝိပုလဘာဝ ကရဏေ ကာရဏကိတ္တနံ။ ခုဒ္ဒကေ ဟိ တသ္မိံ ဘဂဝန္တံ နာဂရာဇဿ သရီရသမ္ဖုတ္တာ ဥသ္မာ ဗာဓေယ္ယ, ဝိပုလ ဘာဝကရဏေန ပန တာဒိသံ မာ ဥဏှံ ဗာဓယိတ္ထာ"တိ။ သဥပသဂ္ဂပဒဿ အတ္ထော ဥပသဂ္ဂေန ဝိနာပိ ဝိညာယတီ တိ အာဟ **"ဝိဒ္ဓန္တိ ဥဗ္ဗိဒ္ဓ"** န္တိ, သာ စဿ ဥဗ္ဗိဒ္ဓတာ ဥပက္ကိလေသဝိဂမေန ဒူရဘာဝေန ဥပဋ္ဌာနန္တိ အာဟ **"မေဃဝိဂမေန ဒူရီဘူတ"**န္တိ။ ဣန္ဒနီလမဏိ ဝိယ ဒိဗ္ဗတိ ဇောတတီတိ **ဒေဝော,** အာကာသော။ **ဝိဒိတွတာ**တိ "ဣဒာနိ ဝိဂ တဝလာဟကော အာကာသော, နတ္ထိ ဘဂဝတော သီတာဒိဥပဒ္ဒဝေါ"တိ ဥတွတ။ **ဝိနိဝေဌေတွတာ**တိ အပနေတွတ။ **အတ္တ နော ရူပ**န္တိ အတ္တနော နာဂရူပံ။ **ပဋိသံဟရိတွတာ**တိ အန္တရဓာပေတွတ။ **မာဏဝကဝဏ္ဏ**န္တိ ကုမာရကရူပံ။

ဧတမတ္ထံ **ဝိဒိတွတ**ာတိ "ဝိဝေကသုခပဋိသံဝေဒိနော ယတ္ထ ကတ္ထစိ သုခမေဝ ဟောတီ"တိ ဧတံ အတ္ထံ သဗ္ဗာ ကာရေန ဇာနိတွတ။ **ဣမံ ဥဒာန**န္တိ ဣမံ ဝိဝေကသုခာနုဘာဝဒီပကံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ။ **သုတဓမ္မဿာ** တိ ဝိဿုတဓမ္မ ဿ။ တေနာဟ **"ပကာသိတဓမ္မဿာ"** တိ။ **အကုပ္ပနဘာဝေ** တိ အကုပ္ပနသဘာဝေ။

မုစလိန္ဒကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရာဇာယတနကထာဝဏ္ဏနာ

၆. **သြသဓဟရီတကံ ဥပနေသီ**တိ န ကေဝလံ သြသဓဟရီတကမေဝ, ဒန္တကဋ္ဌမ္ပိ ဥပနေသိ။ **ပစ္စဂ္ဃေ** တိ ဧတ္ထ ပုရိမံ အတ္ထဝိကပ္ပံ ကေစိ န ဣစ္ဆန္တိ, တေနေဝ **အာစရိယဓမ္မပာလတ္ထေရေန** ဝုတ္တံ ''ပစ္စဂ္ဃေတိ အဘိနဝေ။ ပ စ္စေကံ မဟဂ္ဃတာယ ပစ္စဂ္ဃေတိ ကေစိ, တံ န သုန္ဒရံ။ န ဟိ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော မဟဂ္ဃံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တိ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ ဝါ''တိ။

ရာဇာယတနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဗြဟ္မယာစနကထာဝဏ္ဏနာ

၇. **အာစိဏ္ဏသမာစိဏ္ဏော** တိ အာစရိတော စေဝ အာစရန္တေဟိ စ သမ္မဒေဝ အာစရိတောတိ အတ္ထော။ ဧတေန အယံ ပရိဝိတက္ကော သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ ပဌမာဘိသမ္ဗောဓိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတေဝါတိ အယမေတ္ထ ဓမ္မတာတိ ဒဿေတိ။ ဂမ္ဘီ ရောပိ ဓမ္မော ပဋိပက္ခဝိဓမနေန သုပာကဋော ဘဝေယျ, ပဋိပက္ခဝိဓမနံ ပန သမ္မာပဋိပတ္တိပဋိဗဒ္ဓံ, သာ သဒ္ဓမ္မသဝနာဓိ နာ, တံ သတ္ထရိ ဓမ္မေ စ ပသာဒာယတ္တံ။ သော ဝိသေသတော လောကေ သမ္ဘာဝနီယဿ ဂရုကာတဗ္ဗဿ အဘိပတ္ထနာဟေတုကောတိ ပရမ္ပရာယ သတ္တာနံ ဓမ္မသမ္ပဋိပတ္တိယာ ဗြဟ္မုနော ယာစနာနိမိတ္တန္တိ တံ ဒဿေန္တော **''ဗြဟ္မုနာ ယာစိတေ ဒေသေတုကာမတာယာ''** တိအာဒိမာဟ။

အဓိဂတောတိ ပဋိဝိဒ္ဓေါ, သယမ္ဘုဉာဏေန ''ဣဒံ ဒုက္ခ''န္တိအာဒိနာ ယထာဘူတံ အဝဗုဒ္ဓေါတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မော** တိ စတုသစ္စဓမ္မော တဗ္ဗိနိမုတ္တဿ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗဓမ္မဿ အဘာဝတော။ **ဂမ္ဘီရော** တိ မဟာသမုဒ္ဒေါ ဝိယ မက သတုဏ္ဍသူစိယာ အညတြ သမုပစိတပရိပက္ကဉာဏသမ္ဘာရေဟိ အညေသံ ဉာဏေန အလဒ္ဓနေယျပတိဋ္ဌော။ ဂမ္ဘီ ရတ္တာဝ **ဒုဒ္ဒသော** ဒုက္ခေန ဒဋ္ဌဗ္ဗော, န သက္ကာ သုခေန ဒဋ္ဌုံ။ ယော ဟိ အလဒ္ဓနေယျပတိဋ္ဌော, သော သြက ဟိတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ သရူပတော စ ဝိသေသတော စ သုခေန ပဿိတုံ န သက္ကာ, အထ ခော ကိစ္ဆေန ကေနစိ ကအာစိဒေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဒုဒ္ဒသတ္တာဝ **ဒုရနုဗောဓော** ဒုက္ခေန အဝဗုဇ္ဈိတဗ္ဗော, န သက္ကာ သုခေန အဝဗုဇ္ဈိ တုံ။ ယဉှိ ဒဋ္ဌုမေဝ န သက္ကာ, တဿ သြကဟေတ္ဝာ အနုဗုဇ္ဈနေ ကထာ ဧဝ နတ္ထိ အဝဗောဓဿ ဒုက္ကရဘာဝ တော။ ဣမဿိ ဌာနေ ''တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ကတမံ နု ခော ဒုက္ကရတရံ ဝါ ဒုရဘိသမ္ဘဝတရံ ဝါ''တိ (သံ. နိ. ၅.၁၁၁၅) **သုတ္တပဒံ** ဝတ္တဗ္ဗံ။

သန္တော တိ အနုပသန္တသဘာဝါနံ ကိလေသာနံ သင်္ခါရာနဉ္စ အဘာဝတော ဝူပသန္တသဗ္ဗပရိဠာဟတာယ သန္ တော နိဗ္ဗုတော, သန္တာရမ္မဏတာယ ဝါ သန္တော။ ဧတ္ထ စ နိရောဓသစ္စံ သန္တံ အာရမ္မဏန္တိ သန္တာရမ္မဏံ, မဂ္ဂသ စ္စံ သန္တံ သန္တာရမ္မဏဉ္စာတိ သန္တာရမ္မဏံ။ ပဓာနဘာဝံ နီတောတိ **ပဏီတော**။ အထ ဝါ **ပဏီတော**တိ အတိတ္တိကရဏ ဋ္ဌေန အတပ္ပကော သာဒုရသဘောဇနံ ဝိယ။ သန္တပဏီတဘာဝေနေဝ စေတ္ထ အသေစနကတာယ အတပ္ပကတာ ဒဋ္ဌ ဗ္ဗာ။ ဣဒဉှိ ဒွယံ လောကုတ္တရမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အတက္ကာဝစရော** တိ ဥတ္တမဉာဏဝိသယတ္တာ တက္ကေန အဝစရိတဗ္ဗော သြကဟိတဗ္ဗော န ဟောတိ, ဉာဏေနေဝ အဝစရိတဗ္ဗော။ တတော ဧဝ နိပုဏဉာဏဂေါစရတာယ သဏှ ဟသုခုမသဘာဝတ္တာ စ **နိပုဏော သဏှဋ္ဌေဟ။ ပဏ္ဍိတဝေဒနီယော**တိ ဗာလာနံ အဝိသယတ္တာ သမ္မာပဋိပဒံ ပဋိပန္နေဟိ ပဏ္ဍိတေဟိ ဧဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အလ္လီယန္တိ အဘိရမိတဗ္ဗဋ္ဌေန သေဝိယန္တီတိ **အာလယာ,** ပဉ္စ ကာမဂုဏာတိ အာဟ **''သတ္တာ ပဉ္စကာမဂု ဏေ အလ္လီယန္တိ, တသ္မာ တေ အာလယာတိ ဝုစ္စန္တီ''**တိ။ တတ္ထ **ပဉ္စကာမဂုဏေ အလ္လီယန္တီ** တိ ပဉ္စကာမဂုဏေ သေဝန္တီတိ အတ္ထော။ **တေ**တိ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ။ **ရမန္တီ** တိ ရတိံ ဝိန္ဒန္တိ ကီဠန္တိ လဠန္တိ။ အာလီယန္တိ အဘိရမဏာဝ သေန သေဝန္တီတိ အာလယာ, အဋ္ဌသတံ တဏှာဝိစရိတာနိ, တေဟိ အာလယေဟိ ရမန္တီတိ **အာလယရာမာ**တိ ဧဝမ္ ပေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဣမေ ဟိ သတ္တာ ယထာ ကာမဂုဏေ, ဧဝံ ရာဂမ္ပိ အဿာဒေန္တိ အဘိနန္ဒန္တီယေဝ။ ယထေဝ ဟိ သုသဇ္ဇိတပုပ္ဖဖလဘာရိတရုက္ခာဒိသမ္ပန္နံ ဥယျာနံ ပဝိဋ္ဌော ရာဇာ တာယ တာယ သမ္ပတ္တိယာ ရမတိ, သမ္

မုဒိတော အာမောဒိတပမောဒိတော ဟောတိ, န ဥက္ကဏ္ဌတိ, သာယမ္ပိ နိက္ခမိတုံ န ဣစ္ဆတိ, ဧဝမိမေဟိ ကာမာလယ တဏှာပဟာလယေဟိ သတ္တာ ရမန္တိ, သံသာရဝဋ္ဋေ သမ္မောဒိတာ အနုက္ကဏ္ဌိတာ ဝသန္တိ။ တေန နေသံ ဘဂဝါ ဒုဝိဓမ္ပိ အာလယံ ဥယျာနဘူမိံ ဝိယ ဒဿေန္တော **"အာလယရာမာ"**တိအာဒိမာဟ။ **ရတာ**တိ နိရတာ။ **သုဋ္ဌု မုဒိတာ** တိ အတိဝိယ မုဒိတာ အနုက္ကဏ္ဌနတော။

ဌာနံ သန္ဒဿ တိ ဌာနသဒ္ဒံ သန္ဒဿ။ အတ္ထတော ပန **ဌာနန္တိ** စ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ ဧဝ အဓိပ္ပေတော ။ တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထ ဖလံ တဒာယတ္တဝုတ္တိတာယာတိ **ဌာနံ,** သင်္ခါရာဒီနံ ပစ္စယဘူတာ အဝိဇ္ဇာဒယော။ ဣမေသံ သင်္ခါရာဒီနံ ပစ္စယာတိ ဣဒပ္ပစ္စယာ, အဝိဇ္ဇာဒယော။ ဣဒပ္ပစ္စယာ ဧဝ **ဣဒပ္ပစ္စယတာ** ယထာ ဒေဝတာ ဧဝ ဒေဝတာ။ ဣဒပ္ပစ္စယာနံ တ အဝိဇ္ဇာဒီနံ အတ္တနော ဖလံ ပဋိစ္စ ပစ္စယဘာဝတေ ဥပ္ပာဒနသမတ္ထတာ **ဣဒပ္ပစ္စယတာ** ။ တေန သမတ္ထပစ္စယလက္ခဏော ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ ဒဿိတော ဟောတိ။ ပဋိစ္စ သမုပ္ပဇ္ဇတိ ဖလံ တေသ္မာတိ **ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော** ။ ပဒဒွဝယေန ပိ ဓမ္မာနံ ပစ္စယဋ္ဌော ဧဝ ဝိဘာဝိတော။ သင်္ခါရာဒိပစ္စယာနဉှိ အဝိဇ္ဇာဒီနံ ဇတံ အဓိဝစနံ ဣဒပ္ပစ္စယတာပဋိစ္စသမုပ္ပာဒောတိ။ **သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော** တိအာဒိ သဗ္ဗံ အတ္ထတော နိဗ္ဗာနမေဝ။ ယသ္မာ ဟိ တံ အာဂမ္မ ပဋိစ္စ အရိယမဂ္ဂဿ အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝဟေတု သဗ္ဗသင်္ခါရဝိပ္ဖန္ဒိတာနိ သမ္မန္တိ ဝူပသမ္မန္တိ, တသ္မာ "သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော"တိ ဝုစ္စတိ။ သဗ္ဗသင်္ခတဝိသံယုတ္တေ ဟိ နိဗ္ဗာနေ သင်္ခါရဝူပသမပရိယာယော ဉာယာဂတောယေဝါတိ။ ဣဒံ ပနေတ္ထ နိဗ္ဗစနံ – သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ သမ္မန္တိ ဧတ္ထာတိ **သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော** တိ။

ယသ္မာ စ တံ အာဂမ္မ သဗ္ဗေ ဥပဓယော ပဋိနိဿဋ္ဌာ သမုစ္ဆေဒဝသေန ပရိစ္စတ္တာ ဟောန္တိ, အဋ္ဌသတပ္ပဘေဒာ သဗ္ဗာပိ တဏှာ ခီယန္တိ, သဗ္ဗေ ကိလေသရာဂာ ဝိရဇ္ဇန္တိ, ဇရာမရဏာဒိဘေဒံ သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ နိရုဇ္ဈတိ, တသ္မာ **"သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှာက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော"** တိ ဝုစ္စတိ, ယာ ပနေသာ တဏှာ တေန တေန ဘဝေန ဘဝန္တရံ ဘဝနိကန္တိဘာဝေန ဝိနတိ သံသိဗ္ဗတိ, ဖလေန ဝါ သဒ္ဓိံ ကမ္မံ ဝိနတိ သံသိဗ္ဗတီတိ ကတွာ ဝါနန္တိ ဝုစ္စတိ, တတော နိက္ခန္တံ ဝါနတောတိ **နိဗ္ဗာနံ။ ကိလမထော** တိ ကာယကိလမထော။ ဝိဟေသာပိ ကာယဝိဟေသာယေဝ, စိတ္တေ ပန ဥဘယမ္ပေတံ ဗုဒ္ဓါနံ နတ္ထိ ဗောဓိမူလေယေဝ သမုစ္ဆိန္နတ္တာ။ ဧတ္ထ စ စိရနိသဇ္ဇာစိရဘာသ နေဟိ ပိဋ္ဌိအာဂိလာယနတာလုဂလသောသာဒိဝသေန ကာယကိလမထော စေဝ ကာယဝိဟေသာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ, သာ စ ခော ဒေသနာယ အတ္ထံ အဇာနန္တာနဉ္စ အပ္ပဋိပဇ္ဇန္တာနဉ္စ ဝသေန။ ဇာနန္တာနံ ပန ပဋိပဇ္ဇန္တာနဉ္စ ဒေသနာယ ကာယပရိဿမောပိ သတ္ထု အပရိဿမော၀, တေနာဟ ဘဂဝါ "န စ မံ ဓမ္မာဓိကရဏံ ဝိဟေသေတီ"တိ။ တေနေဝ ဝုတ္တံ **"ယာ အဇာနန္တာနံ ဒေသနာ နာမ, သော မမ ကိလမထော အဿာ"** တိ။

အပိဿု တိ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထေ နိပါတော။ သော န ကေဝလံ ဧတဒဟောသိ, ဣမာပိ ဂါထာ ပဋိဘံသူတိ ဒီပေတိ။ **ဘဂဝန္တန္တိ** ပဋိသဒ္ဒယောဂေန သာမိအတ္ထေ ဥပယောဂဝစနန္တိ အာဟ **"ဘဂဝတော"**တိ။ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တာ အစ္ဆရိယာ တ **အနစ္ဆရိယာ** ။ ဝုဒ္ဓိအတ္ထောပိ ဟိ အ-ကာရော ဟောတိ ယထာ "အသေက္ခာ ဓမ္မာ"တိ။ ကပ္ပာနံ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ သတသဟဿဉ္စ သဒေဝကဿ လောကဿ ဓမ္မသံဝိဘာဂကရဏတ္ထမေဝ ပာရမိယော ပူရေတွာ ဣဒါနိ သမဓိဂတဓမ္မရဇ္ဇဿ တတ္ထ အပ္ပေါဿုက္ကတာပတ္တိဒီပနတ္တာ ကထာတ္တဿ အနုအစ္ဆရိယတာ တဿ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တိ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အတ္ထဒွာရေန ဟိ ကထာနံ အနစ္ဆရိယတာ။ **ဂေါစရာ အဟေသုန္တိ** ဥပဋ္ဌဟံသု, ဥပဋ္ဌာနဉ္စ ဝိတက္ကယိတဗ္ဗတာတိ အာဟ **"ပရိဝိတက္ကယိတဗ္ဗဘာဝံ ပာပုဏိံသူ"** တိ။

ကိစ္ဆေန တိ န ဒုက္ခပ္ပဋိပဒါယ။ ဗုဒ္ဓါနဉှိ စတ္တာရောပိ မဂ္ဂါ သုခပ္ပဋိပဒါ၀ ဟောန္တိ။ ပါရမီပူရဏကာလေ ပန သရာဂသဒေါသသမောဟဿေဝ သတော အာဂတာဂတာနံ ယာစကာနံ အလင်္ကတပ္ပဋိယတ္တံ သီသံ ကန္တိတွာ ဂလလောဟိတံ နီဟရိတွာ သုအဉ္ဇိတာနိ အက္ခီနိ ဥပ္ပာဋေတွာ ကုလဝံသပ္ပဒီပံ ပုတ္တံ မနာပစာရိနိံ ဘရိယန္တိ ဧဝမာဒီနိ ဒေန္တဿ အညာနိ စ ခန္တိဝါဒိသဒိသေသု အတ္တဘာဝေသု ဆေဇ္ဇဘေဇ္ဇာဒီနိ ပာပုဏန္တဿ အာဂမနီယပဋိပဒံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ဟ**-ဣတိ တ ဗျတ္တန္တိ ဧတသ္မိံ အတ္ထေ နိပါတော။ ဧကံသတ္ထေတိ ကေစိ။ **ဟ** ဗျတ္တံ ဧကံ သေန တ **အလံ** နိပ္ပယောဇနံ ဧဝံ ကိစ္ဆေန အဓိဂတံ ဓမ္မံ ဒေသေတုန္တိ ယောဇနာ။ **ဟလန္တိ** တ အလန္တိ ဣမိနာ သမာနတ္ထံ ပဒံ "ဟလန္တိ ဝဒါမီ"တိအာဒီသု ဝိယ။ "ပကာသိတ"န္တိပိ ပဌန္တိ, ဒေသိတန္တိ အတ္ထော။ ဧဝံ ကိစ္ဆေန အဓိဂတဿ ဓမ္မဿ အလံ ဒေသိတံ ပရိယတ္တံ ဒေသိတံ, ကော အတ္ထော ဒေသိတေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ရာဂဒောသပရေတေဟီ**တိ ရာဂဒောသဖုဋ္ဌေဟိ, ဖုဋ္ဌဝသေန ဝိယ သပ္ပေန ရာဂေန ဒောသေန စ သမ္ဖုဋ္ဌေဟိ အဘိဘူတေဟီတိ

အတ္ထော။ အထ တ **ရာဂအေသပရေတေဟီ**တိ ရာဂအေသာနုဂတေဟိ, ရာဂေန စ အေသေန စ အနုဗဒ္ဓေဟီတိ အတ္ထော။

ပဋိသောတဂါမိန္တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၆၅; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၂၈၁; သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၁၇၂) နိစ္စာဒီနံ ပဋိသောတံ အနိစ္စံ ဒုက္ခမနတ္တာ အသုဘန္တိ ဧဝံ ဂတံ ပဝတ္တံ စတုသစ္စဓမ္မန္တိ အတ္ထော။ **ရာဂရတ္တာ** တိ ကာမရာဂေန ဘဝရာဂေန ဒိဋ္ဌိရာဂေန စ ရတ္တာ။ **န ဒက္ခန္တီ** တိ အနိစ္စံ ဒုက္ခမနတ္တာ အသုဘန္တိ ဣမိနာ သဘာဝေန န ပဿိဿန္တိ, တေ အပဿန္တေ ကော သက္ခိဿတိ အနိစ္စန္တိအာဒိနာ သဘာဝေန ယာထာဝတော ဓမ္မံ ဇာနာပေတုန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ရာဂအေသပရေတတာပိ နေသံ သမ္မုဋ္ဌုဟာဘာဝေနေတတိ အာဟ **"တမောခန္ဓေန အာဝုဋ္ဌာ"** တိ, အဝိဇ္ဇာရာသိနာ အဇ္ဈောတ္ထဋ္ဌာတိ အတ္ထော။

အပ္ပောဿုက္ကတာယ စိတ္တံ နမတီ တိ ကဿာ ပနဿ ဧဝံ စိတ္တံ နမိ, နနု ဧသ "မုတ္တောဟံ မောစေဿာမိ, တိဏ္ဏောဟံ တာရေဿာမိ,

> ကိံ မေ အညာတဝေသေန, ဓမ္မံ သစ္ဆိကတေနိဓ။
> သဗ္ဗညုတံ ပာပုဏိတွာ, တာရယိဿံ သဒေဝက"န္တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၅၅) –

ပတ္ထနံ ကတွာ ပာရမိယော ပူရေတွာ သဗ္ဗညုတံ ပတ္တောတိ? သစ္စမေဝ, တဒေဝ ပစ္စဝေက္ခဏာနုဘာဝေန ပနဿ ဧဝံ စိတ္တံ နမိ။ တဿ ဟိ သဗ္ဗညုတံ ပတွာ သတ္တာနံ ကိလေသဂဟနတံ ဓမ္မဿ စ ဂမ္ဘီရတံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ သတ္တာနံ ကိလေသဂဟနတာ စ ဓမ္မဂမ္ဘီရတာ စ သဗ္ဗာကာရေန ပာကဋာ ဇာတာ။ အထဿ "ဣမေ သတ္တာ ကဉ္ဇိယပုဏ္ဏလာဗု ဝိယ တက္ကာဘရိတစာဋိ ဝိယ ဝသာတေလပီတပိလောတိကာ ဝိယ အဉ္ဇနမက္ခိတဟတ္ထော ဝိယ စ ကိလေသဘရိတာ အတိသံကိလိဋ္ဌာ ရာဂရတ္တာ ဒေါသဒုဋ္ဌာ မောဟမုဋ္ဌာ, တေ ကိံ နာမ ပဋိဝိဇ္ဈိဿန္တီ"တိ စိန္တယတော ကိလေသဂဟနပစ္စဝေက္ခဏာနုဘာဝေနပိ ဧဝံ စိတ္တံ နမိ။

"အယံ ဓမ္မော ပထဝိသန္ဓာရကဥဒကက္ခန္ဓော ဝိယ **ဂမ္ဘီရော,** ပဗ္ဗတေန ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဌပိတော သာသပေါ ဝိယ **ဒုဒ္ဒသော,** သတဓာ ဘိန္နဿ ဝါလဿ ကောဋိ ဝိယ **အဏု**။ မယာ ဟိ ဣမံ ဓမ္မံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ ဝါယမန္တေန အဒိန္နံ အဒါနံ နာမ နတ္ထိ, အရက္ခိတံ သီလံ နာမ နတ္ထိ, အပရိပူရိတာ ကာစိ ပာရမီ နာမ နတ္ထိ, တဿ မေ နိရုဿာဟံ ဝိယ မာရဗလံ ဝိဓမန္တဿပိ ပထဝီ န ကမ္ပိတ္ထ, ပဌမယာမေ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရန္တဿပိ န ကမ္ပိတ္ထ, မဇ္ဈိမယာမေ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓေန္တဿပိ န ကမ္ပိတ္ထ, ပစ္ဆိမယာမေ ပန ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တဿေဝ မေ ဒသသဟဿိ လောကဓာတု ကမ္ပိတ္ထ။ ဣတိ မာဒိသေနပိ တိက္ခဉာဏေန ကိစ္ဆေနေဝါယံ ဓမ္မော ပဋိဝိဒ္ဓေါ, တံ လောကိယမဟာဇနာ ကထံ ပဋိဝိဇ္ဈိဿန္တီ"တိ ဓမ္မဂမ္ဘီရတာယ ပစ္စဝေက္ခဏာနုဘာဝေနပိ ဧဝံ စိတ္တံ နမီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိစ ဗြဟ္မုနာ ယာစိတေ ဒေသေတုကာမတာယပိဿ ဧဝံ စိတ္တံ နမိ။ ဇာနာတိ ဟိ ဘဂဝါ "မမ အပ္ပောဿုက္ကတာယ စိတ္တေ နမမာနေ မဟာဗြဟ္မာ ဓမ္မဒေသနံ ယာစိဿတိ, ဣမေ စ သတ္တာ ဗြဟ္မဂရုကာ, တေ 'သတ္ထာ ကိရ ဓမ္မံ န ဒေသေတုကာမော အဟောသိ, အထ နံ မဟာဗြဟ္မာ ယာစိတွာ ဒေသာပေတိ, သန္တော ဝတ ဘော ဓမ္မော ပဏီတော'တိ မညမာနာ သုဿူသိဿန္တီ"တိ။ ဣဒမ္ပိဿ ကာရဏံ ပဋိစ္စ အပ္ပောဿုက္ကတာယ စိတ္တံ နမိ, နော ဓမ္မဒေသနာယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၈. သဟမ္ပတိဿာ တိ သော ကိရ ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနေ သဟကော နာမ ထေရော ပဌမဇ္ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ပဌမဇ္ဈာနဘူမိယံ ကပ္ပာယုကဗြဟ္မာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော, တတြ နံ သဟမ္ပတိ ဗြဟ္မာတိ သဉ္ဇာနန္တိ။ တံ သန္ဓာယာဟ **"ဗြဟ္မုနော သဟမ္ပတိဿာ"** တိ။ **နဿတိ ဝတ** တိ သော ကိရ ဣမံ သဒ္ဒံ တထာ နိစ္ဆာရေသိ, ယထာ ဒသသဟဿိလောကဓာတုဗြဟ္မာနော သုတွာ သဗ္ဗေ သန္နိပတိံသု။ **အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာ** တိ ပညာမယေ အက္ခိမှိ အပ္ပံ ပရိတ္တံ ရာဂအေသမောဟရဇံ ဧတေသံ ဧဝံသဘာဝါတိ အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာ။ အပ္ပံ ရာဂါဒိရဇံ ယေသံ တေ သဘာဝါ အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **အဿဝနတာ** တိ "သယံ အဘိညာ"တိအာဒိသု ဝိယ ကရဏတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစနံ, အဿဝနတာယာတိ အတ္ထော။ **ဘဝိဿန္တီ** တိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ဒသပုညကိရိယဝသေန ကတာဓိကာရာ ပရိပာကဂတပဒုမာနိ ဝိယ သူရိယရသ္မိသမ္ဖဿံ ဓမ္မဒေသနံယေဝ အာကင်္ခမာနာ စတုပ္ပဒိကက

ထာဝသာနေ အရိယဘူမိံ ဩက္ကမနာရဟာ န ဧကော, န ဒွေ၀, အနေကသတသဟဿာ ဓမ္မဿ အညာတာရော ဘဝိဿ န္တီတိ ဒဿေတိ။

ဟာတုရဟောသီတိ ဟာတုဘဝိ။ **သမလေဟိ စိန္တိတော** တိ သမလေဟိ ပူရဏကဿပါဒီဟိ ဆဟိ သတ္ထာရေဟိ စိန္တိတော။ တေ ဟိ ပုရေတရံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ကဏ္ဋကေ ပတ္ထရမာနာ ဝိယ ဝိသံ သိဉ္စမာနာ ဝိယ စ သမလံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဓမ္မံ ဒေသယိံသု။ တေ ကိရ ဗုဒ္ဓကောလာဟလာနုဿဝေန သဉ္ဇာတကုတူဟလာ လောကံ ဝဉ္စေတွာ ကောဟညေ ဌတွာ သဗ္ဗညုတံ ပဋိဇာနန္တာ ယံ ကိဉ္စိ အဓမ္မံယေဝ ဓမ္မောတိ ဒီပေသုံ။ **အပာပုရေတ**န္တိ ဝိဝရ တေံ။ **အမတဿ ဒ္ဒွာရ**န္တိ အမတဿ နိဗ္ဗာနဿ ဒွါရဘူတံ အရိယမဂ္ဂံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – တေံ ကဿပဿ ဘဂဝတော သာသနန္တရဓာနတော ပဘုတိ ပိဟိတံ နိဗ္ဗာနနဂရဿ မဟာဒွါရံ အရိယမဂ္ဂံ သဒ္ဓမ္မဒေသနာဟတ္ထေန အပာပုရ ဝိဝရ ဥဂ္ဃာဋေဟီတိ။ **သုဏန္တု ဓမ္မံ ဝိမလေနာနုဗုဒ္ဓ** န္တိ ဣမေ သတ္တာ ရာဂါဒိမလာနံ အဘာဝတော ဝိမလေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန အနုဗုဒ္ဓံ စတုသစ္စဓမ္မံ သုဏန္တု တာဝ ဘဂဝါတိ ယာစတိ။

သေလပဗ္ဗတော ဥစ္စော ဟောတိ ထိရော စ, န ပံသုပဗ္ဗတော မိဿကပဗ္ဗတော ဝါတိ အာဟ **"သေလေ ယထာ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိဋ္ဌိတော"**တိ။ တဿတ္ထော "သေလမယေ ဧကဃနေ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိ ယထာဋ္ဌိတောဝ။ န ဟိ တတ္ထ ဌိ တဿ ဒဿနတ္ထံ ဂီဝုက္ခိပနပသာရဏာဒိကိစ္စံ အတ္ထိ"တိ။ **တထူပမ**န္တိ တပ္ပဋိဘာဂံ သေလပဗ္ဗတူပမံ။ **ဓမ္မမယံ ပါသာဒ**န္တိ လောကုတ္တရဓမ္မမာဟ။ သော ဟိ သဗ္ဗသော ပသာဒာဝဟော သဗ္ဗဓမ္မေ အတိက္ကမ္မ အဗ္ဘုဂ္ဂတဋ္ဌေန ပါသာဒသဒိသော စ, ပညာပရိယာယော တ ဣဓ ဓမ္မ-သဒ္ဒေါ။ ပညာ ဟိ အဗ္ဘုဂ္ဂတဋ္ဌေန ပါသာဒောတိ အဘိဓမ္မေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။ တထာ စာဟ –

> "ပညာပါသာဒမာရုယှ, အသောကော သောကိနိံ ပဇံ။
> ပဗ္ဗတဋ္ဌောဝ ဘူမဋ္ဌေ၊ ဓီရော ဗာလေ အဝေက္ခတီ"တိ။ (ဓ. ပ. ၂၈)။

အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – ယထာ သေလပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိ ယထာဋ္ဌိတောဝ စက္ခုမာ ပုရိသော သမန္တတော ဇနတံ ပဿေယျ, တထာ တွံပိ သုမေဓ သုန္ဒရပည သဗ္ဗညုတညာဏေန သမန္တစက္ခု ဘဂဝ ဓမ္မမယံ ပညာမယံ ပါသာဒမာရုယှ သယံ အပေတသောကော သောကာဝတိဏ္ဏံ ဇာတိဇရာဘိဘူတံ ဇနတံ အဝေက္ခဿု ဥပဓာရယ ဥပပရိက္ခာတိ။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ယထာ ဟိ ပဗ္ဗတပါဒေ သမန္တာ မဟန္တံ ခေတ္တံ ကတွာ တတ္ထ ကေဒါရပါဠီသု ကုဋိကာယော ကတွာ ရတ္တိံ အဂ္ဂိံ ဇာလေယျုံ, စတုရင်္ဂသမန္နာဂတဉ္စ အန္ဓကာရံ အဿ, အထ တဿ ပဗ္ဗတဿ မတ္ထကေ ဌတွာ စက္ခုမတော ပုရိသဿ ဘူမိံ ဩလောကယတော နေဝ ခေတ္တံ, န ကေဒါရပါဠိယော, န ကုဋိကာယော, န တတ္ထ သယိတမနုဿာ ပညာယေယျုံ အနုဇ္ဇလဘာဝတော, ကုဋိကာသု ပန အဂ္ဂိဇာလာမတ္တမေဝ ပညာယေယျ ဥဇ္ဇလဘာဝတော, ဧဝံ ဓမ္မပါသာဒံ အာရုယှ သတ္တနိကာယံ ဩလောကယတော တထာဂတဿ ယေ တေ အကတကလျာဏာ သတ္တာ, တေ ဧကဝိဟာရေ ဒက္ခိဏဇာဏုပဿေ နိသိန္နာပိ ဗုဒ္ဓစက္ခုဿ အာပာထံ နာဂစ္ဆန္တိ ဉာဏဂ္ဂိနာ အနုဇ္ဇလဘာဝတော အနုဋ္ဌာရဘာဝတော စ, ရတ္တိံ ခိတ္တာ သရာ ဝိယ ဟောန္တိ။ ယေ ပန ကတကလျာဏာ ဝေနေယျပုဂ္ဂလာ, တေ ဧဝဿ ဒူရေပိ ဌိတာ အာပာထမာဂစ္ဆန္တိ ပရိပက္ကဉာဏဂ္ဂိတာယ သမုဇ္ဇလဘာဝတော ဥဋ္ဌာရသန္တာနတာယ စ, သော အဂ္ဂိ ဝိယ ဟိမဝန္တပဗ္ဗတော ဝိယ စ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

> "ဒူရေ သန္တော ပကာသေန္တိ၊ ဟိမဝန္တောဝ ပဗ္ဗတော။
> အသန္တေတ္ထ န ဒိဿန္တိ၊ ရတ္တိံ ခိတ္တာ ယထာ သရာ"တိ။ (ဓ. ပ. ၃၀၄)။

ဥဋ္ဌေဟီ တိ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနတ္ထံ စာရိကစရဏံ ယာစန္တော ဘဏတိ။ **ဥဋ္ဌေဟီ** တိ တ ဓမ္မဒေသနာယ အပ္ပောဿုက္ကတာသင်္ခါတသင်္ကောစာပတ္တိတော ကိလာသုဘာဝတော ဥဋ္ဌဟ။ **ဝီရာ**တိအာဒီသု ဘဂဝတ သာတိသယစတုဗ္ဗိဓသမ္မပ္ပဓာနဝီရိယဝန္တတာယ **ဝီရော,** ဒေဝပုတ္တမစ္စုကိလေသာဘိသင်္ခါရာနံ ဝိဇိတတ္တာ **ဝိဇိတသင်္ဂါမော,** ဇာတိကန္တာရာဒိတော ဝေနေယျသတ္တံ တပာနသမတ္ထတာယ နိဗ္ဗာနသင်္ခါတံ ခေမပ္ပဒေသံ သမ္ပာပနသမတ္ထတာယ **သတ္ထဝါဟော,** ကာမစ္ဆန္ဒဣဏဿ အဘာဝတော **အဏဏော**တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယော ဟိ ပရေသံ ဣဏံ ဂဟေတွာ ဝိနာသေတိ, သော တေဟိ "ဣဏံ ဒေဟီ"တိ တဇ္ဇမာနောပိ ဖရုသံ ဝုစ္စမာနောပိ ဝဇ္ဈမာနောပိ ဝဓိယမာနောပိ ကိဉ္စိ

စိ ပဋိပ္ပဟရိတုံ န သက္ကောတိ, သဗ္ဗံ တိတိက္ခတိ။ တိတိက္ခာကာရဏာဥဟိဿ တံ ဣဏံ ဟောတိ, ဧဝမေဝ ယော ယမ္ဟိ ကာမစ္ဆန္ဒေန ရဇ္ဇတိ, တဏှာဟာဂဟဏေန တံ ဝတ္ထုံ ဂဏှာတိ, သော တေန ဖရုသံ ဝုစ္စမာနောပိ ဝမ္ဘမာနောပိ ဝဓိယမာနောပိ ကိဉ္စိ ပဋိပ္ပဟရိတုံ န သက္ကောတိ, သဗ္ဗံ တိတိက္ခတိ။ တိတိက္ခာကာရဏာဥဟိဿ သော ကာမစ္ဆန္ဒော ဟောတိ ဃရသာမိကေဟိ ဝိဟေဌိယမာနာနံ ဣဏဋ္ဌိနံ ဝိယ။ ကသ္မာ? ဣဏာသဒိသတ္တာ ကာမစ္ဆန္ဒဿ။

၉. **အဇ္ဈေသန** န္တိ ဂရုဋ္ဌာနီယံ ပယိရုပာသိတွာ ဂရုတရံ ပယောဇနံ ဥဒ္ဒိဿ အဘိပတ္ထနာ အဇ္ဈေသနာ, သာပိ အတ္ထတော ယာစနာ ဧဝ။ **ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ**တိ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တဉာဏေန စ အာသယာနုသယဉာဏေန စ။ ဣမေသဉှိ ဒွိန္နံ ဉာဏာနံ **ဗုဒ္ဓစက္ခု** တိ နာမံ, သဗ္ဗညုတညာဏဿ **သမန္တစက္ခု** တိ ။ ဟေဋ္ဌိမာနံ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂဉာဏာနံ **ဓမ္မစက္ခူ**တိ။ **အပ္ပရဇက္ခေ** တိအာဒီသု ယေသံ ဝုတ္တနယေနေဝ ပညာစက္ခုမှိ ရာဂါဒိရဇံ အပ္ပံ, တေ **အပ္ပရဇက္ခာ** ။ ယေသံ တံ မဟန္တံ, တေ **မဟာရဇက္ခာ** ။ ယေသံ သဒ္ဓါဒီနိ ဣန္ဒြိယာနိ တိက္ခာနိ, တေ **တိက္ခိန္ဒြိယာ** ။ ယေသံ တာနိ မုဒူနိ, တေ **မုဒိန္ဒြိယာ**။ ယေသံ တေယေဝ သဒ္ဓါဒယော အာကာရာ သုန္ဒရာ, တေ **သွာကာရာ**။ ယေ ကထိတကာရဏံ သလ္လက္ခေန္တိ, သုခေန သက္ကာ ဟောန္တိ ဝိညာပေတုံ, တေ **သုဝိညာပယာ**။ ယေ ပရလောကဉ္စေဝ ဝဇ္ဇဉ္စ ဘယတော ပဿန္တိ, တေ **ပရလောကဝဇ္ဇဘယဒဿာဝိနော** နာမ။

ဥပ္ပလာနိ ဧတ္ထ သန္တီတိ ဥပ္ပလိနီ, ဂစ္ဆောပိ ဇလာသယောပိ, ဣဓ ပန ဇလာသယော အဓိပ္ပေတော, တသ္မာ ဥပ္ပလိနိယန္တိ ဥပ္ပလဝနေတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဣတောပိ ပရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အန္တောနိမုဂ္ဂပောသီနီ**တိ ယာနိ ဥဒကသ္မာ အန္တော နိမုဂ္ဂါနေဝ ဟုတွာ ပုဿန္တိ ဝမုန္တိ, တာနိ အန္တောနိမုဂ္ဂပောသီနိ။ **ဥဒကံ အစ္စုဂ္ဂမ္မ တိဋ္ဌန္တီ**တိ ဥဒကံ အတိက္ကမိတွာ တိဋ္ဌန္တိ။ တတ္ထ ယာနိ အစ္စုဂ္ဂမ္မ ဌိတာနိ သူရိယရသ္မိသမ္ဖဿံ အာဂမယမာနာနိ, တာနိ အဇ္ဇ ပုပ္ဖနကာနိ။ ယာနိ သမောဒကံ ဌိတာနိ, တာနိ သွေဝ ပုပ္ဖနကာနိ။ ယာနိ ဥဒကာ အနုဂ္ဂတာနိ အန္တောနိမုဂ္ဂပောသီနိ, တာနိ တတိယဒိဝသေ ပုပ္ဖနကာနိ။ ဥဒကာ ပန အနုဂ္ဂတာနိ အညာနိပိ သရောဂဥပ္ပလာဒီနိ နာမ အတ္ထိ, ယာနိ နေဝ ပုပ္ဖိဿန္တိ, မစ္ဆကစ္ဆပဘက္ခာနေဝ ဘဝိဿန္တိ, တာနိ ဟဋ္ဌံ နာရုဠှာနိ, အာဟရိတွာ ပန ဒီပေတဗ္ဗာနီတိ အဋ္ဌကထာယံ ပကာသိတာနိ။ ယထေဝ ဟိ တာနိ စတုဗ္ဗိဓာနိ ပုပ္ဖာနိ, ဧဝမေဝ ဥဂ္ဃဋိတညူ ဝိပဉ္စိတညူ နေယျော ပဒပရမောတိ စတ္တာရော ပုဂ္ဂလာ။

တတ္ထ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ သဟ ဥဒာဟဋဝေလာယ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ "စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ"တိအာဒိနာ နယေန သံခိတ္တေန မာတိကာယ ဌပိယမာနာယ ဒေသနာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှိတုံ သမတ္ထော ပုဂ္ဂလော **ဥဂ္ဃဋိတညူ** တိ ဝုစ္စတိ။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထေ ဝိဘဇိယမာနေ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော **ဝိပဉ္စိတညူ** ။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ဥဒ္ဒေသတော ပရိပုစ္ဆတော ယောနိသော မနသိကရောတော ကလျာဏမိတ္တေ သေဝတော ဘဇတော ပယိရုပာသတော အနုပုဗ္ဗေန ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော **နေယျော** ။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ဗဟုမ္ပိ သုဏတော ဗဟုမ္ပိ ဘဏတော ဗဟုမ္ပိ ဓာရယတော ဗဟုမ္ပိ ဝါစယတော န တာယ ဇာတိယာ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ, တေန အတ္တဘာဝေန မဂ္ဂံ ဝါ ဖလံ ဝါ အန္တမသော ဈာနံ ဝါ ဝိပဿနံ ဝါ နိဗ္ဗတ္တေတုံ န သက္ကောတိ, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော **ပဒပရမော**။ တတ္ထ ဘဂဝါ ဥပ္ပလဝနာဒိသဒိသံ ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဩလောကေန္တော အဇ္ဇ ပုပ္ဖနကာနိ ဝိယ ဥဂ္ဃဋိတညူ, သွေဝ ပုပ္ဖနကာနိ ဝိယ ဝိပဉ္စိတညူ, တတိယဒိဝသေ ပုပ္ဖနကာနိ ဝိယ နေယျေ, မစ္ဆကစ္ဆပဘက္ခပုပ္ဖာနိ ဝိယ ပဒပရမေ စ အဒ္ဒသ, ပဿန္တော စ "ဧတ္တကာ အပ္ပရဇက္ခာ, ဧတ္တကာ မဟာရဇက္ခာ, တတြာပိ ဧတ္တကာ ဥဂ္ဃဋိတညူ"တိ ဧဝံ သဗ္ဗာကာရတောဝ အဒ္ဒသ။

တတ္ထ တိဏ္ဏံ ပုဂ္ဂလာနံ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာ အတ္ထံ သာဓေတိ။ ပဒပရမာနံ အနာဂတတ္ထာယ ဝာသနာ ဟောတိ။ အထ ဘဂဝါ ဣမေသံ စတုန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ အတ္ထာဝဟံ ဓမ္မဒေသနံ ဝိဒိတွာ ဒေသေတုကမျတံ ဥပ္ပာဒေတွာ ပုန သဗ္ဗေပိ တီသု ဘဝေသု သတ္တေ ဘဗ္ဗာဘဗ္ဗဝသေန ဒွေဝ ကောဋ္ဌာသေ အကာသိ။ ယေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "ယေ တေ သတ္တာ ကမ္မာဝရဏေန သမန္နာဂတာ ဝိပာကာဝရဏေန သမန္နာဂတာ ကိလေသာဝရဏေန သမန္နာဂတာ အဿဒ္ဓါ အစ္ဆန္ဒိကာ ဒုပ္ပညာ အဘဗ္ဗာ နိယာမံ ဩက္ကမိတုံ ကုသလေသု ဓမ္မေသု သမ္မတ္တံ, ဣမေ တေ သတ္တာ အဘဗ္ဗာ။ ကတမေ တေ သတ္တာ ဘဗ္ဗာ? ယေ တေ သတ္တာ န ကမ္မာဝရဏေန။ပေ.။ ဣမေ တေ သတ္တာ ဘဗ္ဗာ"တိ (ဝိဘ. ၈၂၆-၈၂၇)။ တတ္ထ သဗ္ဗေပိ အဘဗ္ဗပုဂ္ဂလေ ပဟာယ ဘဗ္ဗပုဂ္ဂလေယေဝ ဉာဏေန

ပရိဂ္ဂဟေတ္ဝာ "ဝေဒ္ဂကာ ရာဂစရိတာ, ဝေဒ္ဂကာ ဒောသ, မောဟ, ဝိတက္က, သဒ္ဓာ, ဗုဒ္ဓိစရိတာ"တိ ဆ ကောဋ္ဌာသေ အကာသိ, ဧဝံ ကတ္ဝာ ဓမ္မံ ဒေသေဿာမီတိ စိန္တေသိ။ ဝေဒ္ဂ စ အပ္ပရဇက္ခာဒိဘဗ္ဗာဘဗ္ဗာဒိဝသေန အာဝဇ္ဇေန္တဿ ဘဂဝတော တေ သတ္တာ ပုဉ္စပုဉ္စာဝ ဟုတ္ဝာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, န ဧကေကာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပစ္စဘာသီ တိ ပတိအဘာသိ။ **အပာရုတာ**တိ ဝိဝဋာ။ **အမတဿ ဒွါရာ** တိ အရိယမဂ္ဂေါ။ သော ဟိ အမတသင်္ခါတဿ နိဗ္ဗာနဿ ဒွါရံ, သော မယာ ဝိဝရိတွာ ဌပိတော မဟာကရုဏူပနိဿယေန သယမ္ဘုဉာဏေန အဓိဂတတ္တာတိ ဒဿေတိ။ "အပာရုတံ တေသံ အမတဿ ဒွါရ"န္တိ ကေစိ ပဌန္တိ။ **ပမုဉ္စန္တု သဒ္ဓ** န္တိ သဗ္ဗေ အတ္တနော သဒ္ဓံ မုဉ္စန္တု ဝိဿဇ္ဇေန္တု ပဝေဒေန္တု, မယာ ဒေသိတေ ဓမ္မေ မယိ စ အတ္တနော သဒ္ဒဟနာကာရံ ဥဋ္ဌာပေန္တူတိ အတ္ထော။ ပစ္ဆိမပဒဒွယေ အယမတ္ထော – အဟဉှိ အတ္တနော ပဂုဏံ သုပ္ပဝတ္တိတမ္ပိ ဣမံ ပဏီတံ ဥတ္တမံ ဓမ္မံ ကာယဝါစာကိလမထသညီ ဟုတွာ န ဘာသိံ, န ဘာသိဿာမီတိ စိန္တေသိံ, ဣဒါနိ ပန သဗ္ဗော ဇနော သဒ္ဓာဘာဇနံ ဥပနေတု, ပူရေဿာမိ နေသံ သင်္ကပ္ပန္တိ။ **အန္တရဓာယီ** တိ သတ္ထာရံ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇေတွာ အန္တရဟိတော, သကဋ္ဌာနမေဝ ဂတောတိ အတ္ထော။ သတ္ထုသန္တိကဉှိ ဥပဂတာနံ ဒေဝတာနံ ဗြဟ္မာနဉ္စ တဿ ပုရတော အန္တရဓာနံ နာမ သကဋ္ဌာနဂမနမေဝ။

ဗြဟ္မယာစနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဉ္စဝဂ္ဂိယကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀. ဧတဒဟောသီတိ ဧတံ အဟောသိ, "ကဿ နု ခော အဟံ ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေယျ"န္တိ အယံ ဓမ္မဒေသနာပဋိသံယုတ္တော ဝိတက္ကော ဥဒပါဒီတိ အတ္ထော။ **အာဠာရော**တိ တဿ နာမံ။ ဒီဃပိင်္ဂလော ကိရေသော။ သော ဟိ တုင်္ဂသရီရတာယ ဒီဃော, ပိင်္ဂလစက္ခုတာယ ပိင်္ဂလော, တေနဿ "အာဠာရော"တိ နာမံ အဟောသိ။ **ကာလာမော**တိ ဂေါတ္တံ။ **ပဏ္ဍိတော** တိ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၂၈၄) ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတော, သမာပတ္တိပဋိလာဘသံသိဒ္ဓေန အဓိဂမဗာဟုသစ္စသင်္ခါတေန ပဏ္ဍိတဘာဝေန သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။ **ဗျတ္တော** တိ ဝေယျတ္တိယေန သမန္နာဂတော, သမာပတ္တိပဋိလာဘပစ္စယေန ဟာရိဟာရိကပညာသင်္ခါတေန ဗျတ္တဘာဝေန သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။ **မေဓာဝီ**တိ ဌာနုပ္ပတ္တိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော။ အထ ဝါ **မေဓာဝီ**တိ တိဟေတုကပဋိသန္ဓိပညာသင်္ခါတာယ တံတံဣတိကတ္တဗ္ဗတာပညာသင်္ခါတာယ စ မေဓာယ သမန္နာဂတောတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **အပ္ပရဇက္ခဇာတိကော** တိ သမာပတ္တိယာ ဝိက္ခမ္ဘိတတ္တာ နိက္ကိလေသဇာတိကော ဝိသုဒ္ဓသတ္တော။ **အာဇာနိဿတီ** တိ သလ္လက္ခေဿတိ ပဋိဝိဇ္ဈိဿတိ။

ဘဂဝတောပိ ခေါ ဉာဏံ ဥဒပါဒီတိ ဘဂဝတောပိ သဗ္ဗညုတညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ဘဂဝတ ကိရ ဒေဝတာယ ကထိတေနေဝ နိဋ္ဌံ အဂန္တွာ သယမ္ပိ သဗ္ဗညုတညာဏေန ဩလောကေန္တော ဣတော သတ္တမဒိဝသမတ္ထကေ ကာလံ ကတွာ အာကိဉ္စညာယတနေ နိဗ္ဗတ္တောတိ အဒ္ဒသ။ တံ သန္ဓာယာဟ "ဘဂဝတောပိ ခေါ ဉာဏံ ဥဒပါဒီ"တိ။ **မဟာဇာနိယော**တိ သတ္တဒိဝသဗ္ဘန္တရေ ပတ္တဗ္ဗမဂ္ဂဖလတော ပရိဟီနတ္တာ မဟတီ ဇာနိ ပရိဟာနိ အဿာတိ မဟာဇာနိယော။ အက္ခဏေ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ ဣဓ ဓမ္မဒေသနဋ္ဌာနံ အာဂမနပါဒာပိ နတ္ထိ, အထာပံ တတ္ထ ဂစ္ဆေယျံ, ဂန္တွာ ဒေသိယမာနံ ဓမ္မမ္ပိဿ သောတုံ သောတပသာဒောပိ နတ္ထိ, ဧဝံ မဟာဇာနိယော ဇာတောတိ ဒဿေတိ။ ကိံ ပန ဘဂဝတာ တံ အတ္တနော ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန ဓမ္မံ ဉာပေတုံ န သက္ကာတိ? အာမ န သက္ကာ, န ဟိ ပရတောဃောသမန္တရေန သာဝကာနံ ဓမ္မာဘိသမယော သမ္ဘဝတိ, အညထာ ဣတရပစ္စယရဟိတဿပိ ဓမ္မာဘိသမယေန ဘဝိတဗ္ဗံ, န စ တံ အတ္ထိ။ ဝုတ္တဉှေ ဟေတံ – "ဒွေမေ, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စယာ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဥပ္ပါဒာယ ပရတော စ ဃောသော အဇ္ဈတ္တဉ္စ ယောနိသောမနသိကာရော"တိ (အ. နိ. ၂.၁၂၇)။

ဥဒကောတိ တဿ နာမံ, ရာမဿ ပန ပုတ္တတာယ **ရာမပုတ္တော။ အဘိဒောသကာလကတော** တိ အဍ္ဎရတ္တေ ကာလကတော။ **ဘဂဝတောပိ ခေါ ဉာဏံ ဥဒပါဒီ**တိ ဣဓာပိ ကိရ ဘဂဝတ ဒေဝတာယ ကထိတဝစနေန သန္နိဋ္ဌာနံ အကတွာ သဗ္ဗညုတညာဏေန ဩလောကေန္တော "ဟိယျော အဍ္ဎရတ္တေ ကာလံ ကတွာ ဥဒကော ရာမပုတ္တော နေဝသညာနာသညာယတနေ နိဗ္ဗတ္တော"တိ အဒ္ဒသ, တသ္မာ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ။

ဗဟူပကာရာတိ ဗဟုဥပကာရာ။ **ပဓာနပဟိတတ္တံ ဥပဋ္ဌဟိံသူ**တိ ပဓာနတ္ထာယ ပေသိတတ္တဘာဝံ ဝသနဋ္ဌာနေ ပရိဝေဏသမ္မဇ္ဇနေန ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ အနုဗန္ဓနေန မုခောဒကဒန္တကဋ္ဌအနာဒိနာ စ ဥပဋ္ဌဟိံသု။ ကေ ပနေတေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ နာမ? ယေ တေ –

ရာမော ဓဇော လက္ခဏော စာပိ မန္တီ။
ကောဏ္ဍညော စ ဘောဇော သုယာမော သုဒတ္တော။
ဧတေ တဒါ အဋ္ဌ အဟေသုံ ဗြာဟ္မဏာ။
ဆဠင်္ဂဝါ မန္တံ ဝိယာကရိံသူတိ။ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၂၈၄; ဇာ. အဋ္ဌ. ၁.နိဒါနကထာ; အပ. အဋ္ဌ. ၁.အဝိဒူရေနိဒါနကထာ)။

ဗောဓိသတ္တဿ ဇာတကာလေ သုပိနပဋိဂ္ဂါဟကာ စေဝ လက္ခဏပဋိဂ္ဂါဟကာ စ အဋ္ဌ ဗြာဟ္မဏာ။ တေသု တယော ဒွေဝဓာ ဗျာကရိံသု “ဣမေဟိ လက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတော အဂါရံ အဇ္ဈာဝသမာနော ရာဇာ ဟောတိ စက္ကဝတ္တီ, ပဗ္ဗဇမာနော ဗုဒ္ဓေါ”တိ။ ပဉ္စ ဗြာဟ္မဏာ ဧကံသဗျာကရဏာ အဟေသုံ “ဣမေဟိ လက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတော အဂါရေ န တိဋ္ဌတိ, ဗုဒ္ဓေါဝ ဟောတီ”တိ။ တေသု ပုရိမာ တယော ယထာမန္တပဒံ ဂတာ။ ဧတေ ဟိ လက္ခဏမန္တသင်္ခါတဝေဒဝစနာနုရူပံ ပဋိပန္နာ ဒွေဝ ဂတိယော ဘဝန္တိ အနညာတိ ဝုတ္တနိယာမေန နိစ္ဆိနိတုံ အသက္ကောန္တာ ဝုတ္တမေဝ ပဋိပဇ္ဇိံသု, န မဟာပုရိသဿ ဗုဒ္ဓဘာဝပ္ပတ္တိံ ပစ္စာသီသိံသု။ ဣမေ ပန ကောဏ္ဍညာဒယော ပဉ္စ “ဧကံသတော ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ”တိ ဇာတနိစ္ဆယတ္တာ မန္တပဒံ အတိက္ကန္တာ။ တေ အတ္တနာ လဒ္ဓံ တုဋ္ဌိဒါနံ ဉာတကာနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ “အယံ မဟာပုရိသော အဂါရေ န အဇ္ဈာဝသိဿတိ, ဧကန္တေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ”တိ နိဗ္ဗေမတိကာ ဗောဓိသတ္တံ ဥဒ္ဒိဿ သမဏပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတာ, တေသံ ပုတ္တာတိပိ ဝဒန္တိ, တံ အဋ္ဌကထာယံ ပဋိက္ခိတ္တံ။ ဧတေ ကိရ ဒဟရကာလေဝ ဗဟူ မန္တေ ဇာနိံသု, တသ္မာ နေ ဗြာဟ္မဏာ အာစရိယဋ္ဌာနေ ဌပယိံသု။ တေ “ပစ္ဆာ အမှေဟိ ပုတ္တဒါရဇဋံ ဆိန္ဒိတွာ န သက္ကာ ဘဝိဿတိ ပဗ္ဗဇိတု”န္တိ ဒဟရကာလေယေဝ ပဗ္ဗဇိတွာ ရမဏီယာနိ သေနာသနာနိ ပရိဘုဉ္ဇန္တာ ဝိစရိံသု။ ကာလေန ကာလံ ပန “ကိံ ဘော မဟာပုရိသော မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခန္တော”တိ ပုစ္ဆန္တိ။ မနုဿာ “ကုဟိံ တုမှေဟ မဟာပုရိသံ ပဿိဿထ, တီသု ပါသာဒေသု ဝိဝိဓနာဋကမဇ္ဈေ ဒေဝေါ ဝိယ သမ္ပတ္တိံ အနုဘောတီ”တိ ဝဒန္တိ။ တေ သုတွာ “န တာဝ မဟာပုရိသဿ ဉာဏံ ပရိပါကံ ဂစ္ဆတီ”တိ အပ္ပေါဿုက္ကာ ဝိဟရိံသုယေဝ။

ကသ္မာ ပနေတ္ထ ဘဂဝတာ “ဗဟုကာရာ ခော မေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ”တိ အာဟ။ ကိံ ဥပကာရကာနံယေဝ ဧသ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, အနုပကာရကာနံ န ဒေသေတီတိ? နော န ဒေသေတိ။ ပရိစယဝသေန ဟေသ အာဠာရဉ္စေဝ ကာလာမံ ဥဒကဉ္စ ရာမပုတ္တံ ဩလောကေသိ။ တေသံ ပန ဗုဒ္ဓက္ခေတ္တေ ဌပေတွာ အညာသိကောဏ္ဍညံ အညော ပဌမံ ဓမ္မံ သစ္ဆိကာတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ ကသ္မာ? တထာဝိဓဉပနိဿယတ္တာ။ ပုဗ္ဗေ ကိရ ပုညကရဏကာလေ ဒွေ ဘာတရော အဟေသုံ။ တေ စ ဧကတော သဿံ အကံသု။ တတ္ထ ဇေဋ္ဌဿ “ဧကသ္မိံ သဿေ နဝ ဝါရေ အဂ္ဂသဿဒါနံ မယာ ဒါတဗ္ဗ”န္တိ အဟောသိ။ သော ဝပ္ပကာလေ ဗီဇဂ္ဂံ နာမ ဒတွာ ဂဗ္ဘကာလေ ကနိဋ္ဌေန သဒ္ဓိံ မန္တေသိ “ဂဗ္ဘကာလေ ဂဗ္ဘံ ဖာလေတွာ ဒဿာမီ”တိ။ ကနိဋ္ဌော “တရုဏသဿံ နာသေတုကာမောသီ”တိ အာဟ။ ဇေဋ္ဌော ကနိဋ္ဌဿ အနနုဝတ္တနဘာဝံ ဉတွာ ခေတ္တံ ဝိဘဇိတွာ အတ္တနော ကောဋ္ဌာသတော ဂဗ္ဘံ ဖာလေတွာ ခီရံ နီဟရိတွာ သပ္ပိဖာဏိတေန ယောဇေတွာ အဒါသိ, ပုထုကကာလေ ပုထုကံ ကာရေတွာ အဒါသိ , လာယနေ လာယနဂ္ဂံ, ဝေဏိကရဏေ ဝေဏဂ္ဂံ, ဝေဏိယော ပုရိသဘာရဝသေန ဗန္ဓိတွာ ကလာပကရဏေ ကလာပဂ္ဂံ, ခလေ ကလာပါနံ ဌပနဒိဝသေ ခလဂ္ဂံ, မဒ္ဒိတွာ ဝီဟီနံ ရာသိကရဏဒိဝသေ ခလဘဏ္ဍဂ္ဂံ, ကောဋ္ဌာကရေ ဓညဿ ပက္ခိပနဒိဝသေ ကောဋ္ဌဂ္ဂန္တိ ဧဝံ ဧကသ္မိံ သဿေ နဝ ဝါရေ အဂ္ဂဒါနံ အဒါသိ။ ကနိဋ္ဌော ပန ခလတော ဓညံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဂဟဏဒိဝသေ အဒါသိ။ တေသု ဇေဋ္ဌော အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရော ဇာတော, ကနိဋ္ဌော သုဘဒ္ဒပရိဗ္ဗာဇကော။ ဣတိ ဧကသ္မိံ သဿေ နဝန္နံ အဂ္ဂဒါနာနံ ဒိန္နတ္တာ ဌပေတွာ ထေရံ အညော ပဌမံ ဓမ္မံ သစ္ဆိကာတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ။ “နဝန္နံ အဂ္ဂဒါနာနံ ဒိန္နတ္တာ”တိ ဣဒဉ္စ တဿ ရတ္တညူနံ အဂ္ဂဘာဝတ္ထာယ ကတာဘိနီဟာရာနုရူပံ ပဝတ္တိတသာဝကပါရမိယာ စိဏ္ဏန္တေ ပဝတ္တိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ တိဏ္ဏမ္ပိ ဟိ ဗောဓိသတ္တာနံ တံတံပါရမိယာ သိခါပ္ပတ္တကာလေ ပဝတ္တိတံ ပုညံ အပုညံ ဝါ ဂရုတရဝိပါကမေဝ ဟောတိ, ဓမ္မဿ စ သဗ္ဗပဌမံ သစ္ဆိကိရိယာယ ဝိနာ ကထံ ရတ္တညူနံ အဂ္ဂဘာဝသိဒ္ဓီတိ? “ဗဟုကာရာ ခော မေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ”တိ ဣဒံ ပန ဥပကာရာနုဿရဏမတ္တကေနေဝ ဝုတ္တံ။

ဣသိပတနေ မိဂဒါယေတိ တသ္မိံ ကိရ ပဒေသေ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓါ ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတေ သတ္တာဟံ နိရောဓသမာပတ္တိယာ ဝီတိနာမေတွာ နိရောဓာ ဝုဋ္ဌာယ နာဂလတာဒန္တကဋ္ဌံ ခါဒိတွာ အနောတတ္တဒဟေ မုခံ ဓောဝိတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ အာကာသေန အာဂန္တွာ နိပတန္တိ။ တတ္ထ စီဝရံ ပါရုပိတွာ နဂရေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကတဘတ္တကိစ္စာ ဂမနကာလေပိ တတောယေဝ ဥပ္ပတိတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣတိ ဣသယော ဧတ္ထ နိပတန္တိ ဥပ္ပတန္တိ စာတိ တံ ဌာနံ "ဣသိပတန"န္တိ သင်္ခံ ဂတံ, မိဂါနံ ပန အဘယတ္ထာယ ဒိန္နတ္တာ "မိဂဒါယော"တိ ဝုစ္စတိ။ တေန ဝုတ္တံ "ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ"တိ။ အညေ ဗုဒ္ဓါ ပဌမံ ဓမ္မဒေသနတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တာ အာကာသေန ဂန္တွာ တတ္ထေဝ ဩတရန္တိ, အမှာကံ ပန ဘဂဝါ ဥပကဿ အာဇီဝကဿ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ "ဥပကော ဣမံ အဒ္ဓါနံ ပဋိပန္နော, သော မံ ဒိသွာ သလ္လပိတွာ ဂမိဿတိ, အထ ပုန နိဗ္ဗိန္နော အာဂမ္မ အရဟတ္တံ သစ္ဆိကရိဿတီ"တိ ဉတွာ အဋ္ဌာရသယောဇနံ မဂ္ဂံ ပဒသာဝ အဂမာသိ။ တေန ဝုတ္တံ "ယေန ဗာရာဏသီ, တေန စာရိကံ ပက္ကာမီ"တိ။

၁၁. အန္တရာ စ ဂယံ အန္တရာ စ ဗောဓိန္တိ ဂယာယ စ ဗောဓိဿ စ ဝိဝရေ တိဂါဝုတန္တရေ ဌာနေ။ ဗောဓိမဏ္ဍတော ဟိ ဂယာ တီဏိ ဂါဝုတာနိ, ဗာရာဏသီ အဋ္ဌာရသ ယောဇနာနိ။ ဥပကော ဗောဓိမဏ္ဍဿ စ ဂယာယ စ အန္တရေ ဘဂဝန္တံ အဒ္ဒသ။ အန္တရာ-သဒ္ဒေန ပန ယုတ္တတ္တာ ဥပယောဂဝစနံ ကတံ။ ဤဒိသေသု စ ဌာနေသု အက္ခရစိန္တကာ "အန္တရာ ဂါမဉ္စ နဒိဉ္စ ယာတီ"တိ ဧဝံ ဧကမေဝ အန္တရာ-သဒ္ဒံ ပယုဇ္ဇန္တိ, သော ဒုတိယပဒေနပိ ယောဇေတဗ္ဗော ဟောတိ, အယောဇိယမာနေ ဥပယောဂဝစနံ န ပာပုဏာတိ သာမိဝစနပ္ပသင်္ဂေ အန္တရာ-သဒ္ဒယောဂေန ဥပယောဂဝစနဿ ဣစ္ဆိတတ္တာ။ ဣဓ ပန ယောဇေတွာ ဧဝ ဝုတ္တော။ **အဒ္ဓါနမဂ္ဂ**န္တိ အဒ္ဓါနသင်္ခါတံ မဂ္ဂံ, ဒီဃမဂ္ဂန္တိ အတ္ထော။ အဒ္ဓါနဂမနသမယဿ ဝိဘင်္ဂေ "အဍ္ဎယောဇနံ ဂစ္ဆိဿာမီတိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ"န္တိအာဒိဝစနတော (ပါစိ. ၂၁၈) အဍ္ဎယောဇနမ္ပိ အဒ္ဓါနမဂ္ဂေါ ဟောတိ။ ဗောဓိမဏ္ဍတော ပန ဂယာ တိဂါဝုတံ။ **ဝိပ္ပသန္နာနီ**တိ သုဋ္ဌု ပသန္နာနိ။ **ဣန္ဒြိယာနီ**တိ မနစ္ဆဋ္ဌာနိ ဣန္ဒြိယာနိ။ **ပရိသုဒ္ဓေါ**တိ နိဒ္ဒေါသော။ **ပရိယောဒါတော**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ နိရုပက္ကိလေသတာယေဝ ဟိ သော "ပရိယောဒါတော"တိ ဝုတ္တော, န သေတဘာဝေန။ တဿ ပရိယောဒါတတံ ဒိသွာဝ ဣန္ဒြိယာနံ ဝိပ္ပသန္နတံ အညာသိ, နယဂ္ဂါဟီပညာ ကိရေသာ တဿ အာဇီဝကဿ။

သဗ္ဗာဘိဘူတိ သဗ္ဗံ တေဘူမကဓမ္မံ အဘိဘဝိတွာ ဌိတော။ **သဗ္ဗဝိဒူ**တိ သဗ္ဗံ စတုဘူမကဓမ္မံ အဝေဒိံ အညာသိံ သဗ္ဗသော ဉေယျာဝရဏဿ ပဟီနတ္တာ။ **သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု အနူပလိတ္တော**တိ သဗ္ဗေသု တေဘူမကဓမ္မေသု ရဇ္ဇနဒုဿနမုယှနာဒိနာ ကိလေသလေပေန အလိတ္တော။ **သဗ္ဗဉ္ဇဟော**တိ သဗ္ဗံ တေဘူမကဓမ္မံ ဇဟိတွာ ဌိတော။ အပ္ပဟာတဗ္ဗမ္ပိ ဟိ ကုသလာဗျာကတံ တပ္ပဋိဗဒ္ဓကိလေသပ္ပဟာနေန ပဟီနတ္တာ န ဟောတီတိ ဇဟိတမေဝ ဟောတိ။ **တဏှက္ခယေ ဝိမုတ္တော**တိ တဏှက္ခယေ နိဗ္ဗာနေ အာရမ္မဏကရဏဝသေန ဝိမုတ္တော။ **သယံ အဘိညာယာ**တိ သဗ္ဗံ စတုဘူမကဓမ္မံ အတ္တနာဝ ဇာနိတွာ။ **ကမုဒ္ဒိသေယျ**န္တိ ကံ အညံ "အယံ မေ အာစရိယော"တိ ဥဒ္ဒိသေယျံ။

န မေ အာစရိယော အတ္ထီတိ လောကုတ္တရဓမ္မေ မယှံ အာစရိယော နာမ နတ္ထိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ လောကိယဓမ္မာနမ္ပိ ယာဒိသော လောကနာထဿ အဓိဂမော, န တာဒိသော အဓိဂမော ပရူပဒေသော အတ္ထိ, လောကုတ္တရဓမ္မေ ပနဿ လေသောပိ နတ္ထိ။ **နတ္ထိ မေ ပဋိပုဂ္ဂလော**တိ မယှံ သီလာဒီဟိ ဂုဏေဟိ ပဋိနိဓိဘူတော ပုဂ္ဂလော နာမ နတ္ထိ။ **သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ**တိ ဟေတုနာ နယေန စတ္တာရိ သစ္စာနိ သယံ ဗုဒ္ဓေါ ။ **သီတိဘူတော**တိ သဗ္ဗကိလေသဂ္ဂိနိဗ္ဗာပနေန သီတိဘူတော, ကိလေသာနံ ယေဝ နိဗ္ဗုတတ္တာ **နိဗ္ဗုတော** ။

ကာသိနံ ပုရန္တိ ကာသိရဋ္ဌေ နဂရံ။ **အာဟဉ္ဆ**န္တိ အာဟနိဿာမိ။ **အမတဒုန္ဒုဘိ**န္တိ ဝေနေယျာနံ အမတာဓိဂမာယ ဥဃ္ဃောသနာဒိံ ကတွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနာ "အမတဒုန္ဒုဘီ"တိ ဝုတ္တာ, ဓမ္မစက္ကပဋိလာဘာယ တံ အမတဘေရိံ ပဟရိဿာမီတိ ဂစ္ဆာမီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အရဟာသိ အနန္တဇိနောတိ အနန္တဇိနောပိ ဘဝိတုံ ယုတ္တောတိ အတ္ထော။ အနန္တညာဏော ဇိတကိလေသောတိ **အနန္တဇိနော**။ **ဟုပေယျာဝုသော**တိ အာဝုသော ဧဝမ္ပိ နာမ ဘဝေယျ, ဧဝံဝိဓေ နာမ ရူပရတနေ ဤဒိသေန ဉာဏေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ အယညှိဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ပစ္စယော ဇာတော။ ကတာဓိကာရော ဟေသ။ တထာ ဟိ ဘဂဝါ တေန သမာဂမနတ္ထံ ပဒသာဝ တံ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ **ပက္ကာမီ**တိ ဝင်္ကဟာရဇနပဒံ နာမ အဂမာသိ။

တတ္ထေကံ မိဂလုဒ္ဒကကမကံ နိဿာယ တသံ ကပေ့ယသိ, ဇေဋ္ဌကလုဒ္ဒကော တံ ဥပဋ္ဌာသိ။ တသ္မိဉ္စ ဇနပဒေ စဏ္ဍာ မက္ခိကာ ဟောန္တိ။ အထ နံ ကောယ စာဋိယာ ဝသာပေသုံ။ မိဂလုဒ္ဒကော ဒူရံ မိဂဝံ ဂစ္ဆန္တော “အမှာကံ အရဟန္တေ မာ ပမဇ္ဇီ”တိ စာပံ နာမ ဓီတရံ အာဏာပေတွာ အဂမာသိ သဒ္ဓိံ ပုတ္တဘာတုကေဟိ။ သာ စဿ ဓီတာ ဒဿနီယာ ဟောတိ ကောဋ္ဌာသသမ္ပန္နာ။ ဒုတိယဒိဝသေ ဥပကော ဃရံ အာဂတော တံ အရိကံ သဗ္ဗံ ဥပစာရံ ကတွာ ပရိဝိသိတုံ ဥပဂတံ ဒိသွာ ရာဂေန အဘိဘူတော ဘုဥ္ဇိတုမ္ပိ အသက္ကောန္တော ဘာဇနေန ဘတ္တံ အာဒာယ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဘတ္တံ ဧကမန္တံ နိက္ခိပိတွာ “သစေ စာပံ လဘာမိ, ဇီဝာမိ။ နော စေ, မရာမိ”တိ နိရာဟာရော သယိ။ သတ္တမေ ဒိဝသေ မာဂဝိကော အာဂန္တွာ ဓီတရံ ဥပကဿ ပဝတ္တိံ ပုစ္ဆိ။ သာ “ဧကဒိဝသမေဝ အာဂန္တွာ ပုန နာဂတပုဗ္ဗော”တိ အာဟ။

မာဂဝိကော အာဂတဝေသေနေဝ နံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆိဿာမီတိ တင်္ခဏံယေဝ ဂန္တွာ “ကိံ, ဘန္တေ, အဖာသုက”န္တိ ဟာဒေ ပရာမသန္တော ပုစ္ဆိ။ ဥပကော နိတ္ထုနန္တော ပရိဝတ္တတိယေဝ။ သော “ဝဒ ဘန္တေ, ယံ မယာ သက္ကာ ကာတုံ, သဗ္ဗံ ကရိဿာမီ”တိ အာဟ။ ဥပကော “သစေ စာပံ လဘာမိ, ဇီဝာမိ, နော စေ, မယှမေဝ မရဏံ သေယျော”တိ အာဟ။ ဇာနာသိ ကိရ, ဘန္တေ, ကိဉ္စိ သိပ္ပန္တိ? န ဇာနာမီတိ။ န, ဘန္တေ, ကိဉ္စိ သိပ္ပံ အဇာနန္တေန သက္ကာ ဃရာဝါသံ အဓိဋ္ဌာတုန္တိ။ သော အာဟ “နာဟံ ကိဉ္စိ သိပ္ပံ ဇာနာမိ, အပိစ တုမှာကံ မံသဟာရကော ဘဝိဿာမိ, မံသဉ္စ ဝိက္ကိဏိဿာမီ”တိ။ မာဂဝိကော “အမှာကမ္ပိ ဧတဒေဝ ရုစ္စတီ”တိ ဥတ္တရသာဋကံ ဒတွာ ဃရံ အာနေတွာ ဓီတရံ အဒါသိ။ တေသံ သံဝါသမန္ဝာယ ပုတ္တော ဝိဇာယိ, “သုဘဒ္ဒော”တိဿ နာမံ အကံသု။ စာပါ တဿ ရောဒနကာလေ “မံသဟာရကဿ ပုတ္တ မိဂလုဒ္ဒကဿ ပုတ္တ မာ ရောဒိ မာ ရောဒီ”တိအာဒီနိ ဝဒမာနာ ပုတ္တတောသနဂီတေန ဥပကံ ဥပ္ပဏ္ဍေသိ။ “ဘဒ္ဒေ တွံ မံ အနာထောတိ မညသိ, အတ္ထိ မေ အနန္တဇိနော နာမ သဟာယော, တဿာဟံ သန္တိကံ ဂမိဿာမီ”တိ အာဟ။ စာပါ “ဧဝမယံ အဋ္ဋီယတီ”တိ ဉတွာ ပုနပ္ပုနံ ကထေသိ။ သော ဧကဒိဝသံ အနာရောစေတွာဝ မဇ္ဈိမဒေသာဘိမုခေ ပက္ကာမိ။

ဘဂဝါ စ တေန သမယေန သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ, အထ ခေါ ဘဂဝါ ပဋိကစ္စေဝ ဘိက္ခူ အာဏာပေသိ “ယော, ဘိက္ခဝေ, အနန္တဇိနောတိ ပုစ္ဆမာနော အာဂစ္ဆတိ, တဿ မံ ဒဿေယျာထာ”တိ။ ဥပကောပိ ခေါ “ကုဟိံ အနန္တဇိနော ဝသတီ”တိ ပုစ္ဆန္တော အနုပုဗ္ဗေန သာဝတ္ထိံ အာဂန္တွာ ဝိဟာရမဇ္ဈေ ဌတွာ “ကုဟိံ အနန္တဇိနော”တိ ပုစ္ဆိ။ တံ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော သန္တိကံ နယိံသု။ သော စ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ “သဉ္ဇာနာထ မံ ဘဂဝါ”တိ အာဟ။ အာမ ဥပက သဉ္ဇာနာမိ, ကုဟိံ ပန တွံ ဝသိတ္ထာတိ။ ဝင်္ကဟာရဇနပဒေ, ဘန္တေတိ။ ဥပက မဟလ္လကောသိ ဇာတော, ပဗ္ဗဇိတုံ သက္ခိဿသီတိ။ ပဗ္ဗဇိဿာမိ, ဘန္တေတိ။ ဘဂဝါ ပဗ္ဗာဇေတွာ တဿ ကမ္မဋ္ဌာနံ အဒါသိ။ သော ကမ္မဋ္ဌာနေ ကမ္မံ ကရောန္တော အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ ကာလံ ကတွာ အဝိဟေသု နိဗ္ဗတ္တော, နိဗ္ဗတ္တက္ခဏေယေဝ စ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အဝိဟေ နိဗ္ဗတ္တမတ္တာ ဟိ သတ္တ ဇနာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု, တေသံ သော အညတရော။ ဝုတ္တဉှေတံ –

“အဝိဟံ ဥပပန္နာသေ၊ ဝိမုတ္တာ သတ္တ ဘိက္ခဝေါ။
ရာဂဒောသပရိက္ခီဏာ၊ တိဏ္ဏာ လောကေ ဝိသတ္တိကံ။

“ဥပကော ပလဂဏ္ဍော စ၊ ပုက္ကုသာတိ စ တေ တယော။
ဘဒ္ဒိယော ခဏ္ဍဒေဝေါ စ၊ ဗာဟုရဂ္ဂိ စ သင်္ဂိယော။
တေ ဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ ဒိဗ္ဗယောဂံ ဥပစ္စဂု”န္တိ။ (သံ. နိ. ၁.၅၀၊ ၁၀၅)။

၁၂. သဏ္ဌပေသု န္တိ “နေဝ အဘိဝါဒေတဗ္ဗော”တိအာဒိနာ ကတိကံ အကံသု။ **ဗာဟုလ္လိကော** တိ စီဝရဗာဟုလ္လာဒီနံ အတ္ထာယ ပဋိပန္နော။ **ပဓာနဝိဗ္ဘန္တော** တိ ပဓာနတော ပုဗ္ဗေ အနုဋ္ဌိတဒုက္ကရစရဏတော ဝိဗ္ဘန္တော ဘဋ္ဌော ပရိဟီနော။ **အာဝတ္တော ဗာဟုလ္လာယာ** တိ စီဝရာဒိဗဟုဘာဝတ္ထာယ အာဝတ္တော။ **အပိစ ခေါ အာသနံ ဌပေတဗ္ဗ** န္တိ အပိစ ခေါ ပနဿ ဥစ္စကုလေ နိဗ္ဗတ္တဿ အာသနမတ္တံ ဌပေတဗ္ဗန္တိ ဝဒိံသု။ **အသဏ္ဌဟန္တာ** တိ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန ဗုဒ္ဓတေဇေန အဘိဘူတာ အတ္တနော ကတိကာယ ဌာတုံ အသက္ကောန္တာ။ **နာမေန စ အာဝုသောဝါဒေန စ သမုဒာစရန္တီ** တိ “ဂောတမာ”တိ စ “အာဝုသော”တိ စ ဝဒန္တိ, “အာဝုသော ဂောတမ, မယံ ဥရုဝေလာယံ ပဓာနကာလေ တုယှ

ဟံ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ ဝိစရိမှာ, မုခေဒကံ ဒန္တကဋ္ဌံ အဒမှာ, ဝုတ္တပရိဝေဏံ သမ္မဇ္ဇိမှာ, ပဏ္ဍာ တေ ကော ဝတ္တပဋိပတ္တိံ အကာသိ, ကစ္စိ အမှေဟသု ပက္ကန္တေသု န စိန္တယိတ္ထာ''တိ ဝေရဉ္စံ ကထံ ကထေန္တိတိ အတ္ထော။

န စိရဿေဝတိ အစိရေနေဝ။ **ကုလပုတ္တာ**တိ ဒုဝိဓာ ကုလပုတ္တာ ဇာတိကုလပုတ္တာ အာစာရကုလပုတ္တာ စ, ဧတေ ပန ဥဘယထာပိ ကုလပုတ္တာယေဝ။ **အဂာရသ္မာ**တိ ဃရာ။ အဂါရာယ ဟိတံ အဂါရိယံ, ကသိဂောရက္ခာဒိ ကုဋုမ္ဗပေါသနကမ္မံ ဝုစ္စတိ။ နတ္ထိ ဧတ္ထ အဂါရိယန္တိ **အနဂါရိယံ**။ ပဗ္ဗဇ္ဇာယေတံ အဓိဝစနံ။ **ပဗ္ဗဇန္တိ**တိ ဥပဂစ္ဆန္တိ ဥပသင်္ကမန္တိ။ **တဒနုတ္တရ**န္တိ တံ အနုတ္တရံ။ **ဗြဟ္မစရိယပရိယောသာန**န္တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ ပရိယောသာနံ, အရဟတ္တဖလန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တဿ ဟိ အတ္ထာယ ကုလပုတ္တာ ပဗ္ဗဇန္တိ။ **ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ**တိ တသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ။ **သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ**တိ အတ္တနောယေဝ ပညာယ ပစ္စက္ခံ ကတွာ, အပရပ္ပစ္စယံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿထာ**တိ ပာပုဏိတွာ သမ္ပာဒေတွာ ဝိဟရိဿထ။

ကိရိယာယာတိ ဒုက္ကရကိရိယာယ။ **ပဋိပဒာယာ**တိ ဒုက္ကရပဋိပတ္တိယာ။ **ဒုက္ကရကာရိကာယာ**တိ ပသတပသတမုဂ္ဂယူသာဒိအာဟာရကရဏာဒိနာ ဒုက္ကရကရဏေန။ **ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မာ**တိ မနုဿဓမ္မတော ဥပရိ။ အလံ အရိယံ ကာတုန္တိ အလမရိယော, အရိယဘာဝာယ သမတ္ထောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ဉာဏဒဿနမေဝ ဉာဏဒဿနဝိသေသော, အလမရိယော စ သော ဉာဏဒဿနဝိသေသော စာတိ **အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသော**။ **ဉာဏဒဿန**န္တိ စ ဒိဗ္ဗစက္ခုပိ ဝိပဿနာပိ မဂ္ဂေပိ ဖလမ္ပိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏမ္ပိ သဗ္ဗညုတညာဏမ္ပိ ဝုစ္စတိ။ ''အပ္ပမတ္တော သမာနော ဉာဏဒဿနံ အာရာဓေတီ''တိ (မ. နိ. ၁.၃၁၁) ဟိ ဧတ္ထ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဉာဏဒဿနံ နာမ။ ''ဉာဏဒဿနာယ စိတ္တံ အဘိနီဟရတိ အဘိနိန္နာမေတီ''တိ (ဒီ. နိ. ၁.၂၃၅) ဧတ္ထ ဝိပဿနာဉာဏံ။ ''အဘဗ္ဗာ တေ ဉာဏဒဿနာယ အနုတ္တရာယ သမ္ဗောဓာယာ''တိ (အ. နိ. ၄.၁၉၆) ဧတ္ထ မဂ္ဂေါ။ ''အယမညော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသော အဓိဂတော ဖာသုဝိဟာရော''တိ (မ. နိ. ၁.၃၂၈) ဧတ္ထ ဖလံ။ ''ဉာဏဉ္စ ပန မေ ဒဿနံ ဥဒပါဒိ 'အကုပ္ပာ မေ စေတော ဝိမုတ္တိ, အယမန္တိမာ ဇာတိ, နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ'''တိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၈၁; မဟာဝ. ၁၆) ဧတ္ထ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ။ ''ဉာဏဉ္စ ပန မေ ဒဿနံ ဥဒပါဒိ 'သတ္တာဟကာလင်္ကတော အာဠာရော ကာလာမော'''တိ (မ. နိ. ၁.၂၈၄; ၂.၃၄၀; မဟာဝ. ၁၀) ဧတ္ထ သဗ္ဗညုတညာဏံ။ ဣဓ ပန သဗ္ဗညုတညာဏပဒဋ္ဌာနော အရိယမဂ္ဂေါ သဗ္ဗညုတညာဏမေဝ ဝါ အဓိပ္ပေတံ။

အဘိဇာနာထ မေ နောတိ အဘိဇာနာထ နု မေ။ **ဧဝရူပံ ပဘာဝိတမေတ**န္တိ ဧတ္ထ ဧဝရူပံ ဝါက္ယဘေဒန္တိ အတ္ထော, အပိ နု အဟံ ဥရုဝေလာယံ ပဓာနေ တုမှာကံ သင်္ဂဏှာဟနတ္ထံ အနုက္ကဏှာနတ္ထံ ရတ္တိံ တ ဒိဝါ တ အာဂန္တွာ တ ''အာဝုသော, မယံ ယတ္ထ ကတ္တစိ ဂမိဿာမာတိ မာ ဝိတက္ကယိတ္ထ, မယှံ ဩဘာသော ဝါ ကမ္မဋ္ဌာနနိမိတ္တံ ဝါ ပညာယတီ''တိ ဧဝရူပံ ကဉ္စိ ဝစနဘေဒံ အကာသိန္တိ အဓိပ္ပာယော။ တေ ဧကပဒေနေဝ သတိံ လဘိတွာ ဥပ္ပန္နဂါရဝါ ''အဒ္ဓာ သေ ဗုဒ္ဓေါ ဇာတော''တိ သဒ္ဒဟိတွာ ''နော ဟေတံ ဘန္တေ''တိ အာဟံသု။ **အသက္ခိ ခော ဘဂဝါ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ ဘိက္ခူ သညာပေတု**န္တိ ဘဂဝါ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ ဘိက္ခူ ''ဗုဒ္ဓေါ အဟ''န္တိ ဇာနာပေတုံ အသက္ခိ။ **အညာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေသု**န္တိ အညာယ အရဟတ္တပ္ပတ္တိယာ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေသုံ အဘိနီဟရိံသု။

ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၁၃. ဒွေမေ, ဘိက္ခဝေ, အန္တာတိ ဒွေ ဣမေ, ဘိက္ခဝေ, ကောဋ္ဌာသာ, ဒွေ ဘာဂါတိ အတ္ထော။ ဘာဂဝစနော ဟေတ္ထ အန္တ-သဒ္ဒေါ ''ပုဗ္ဗန္တေ ဉာဏံ အပရန္တေ ဉာဏ''န္တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၁၀၆၃) ဝိယ။ ဣမဿ ပန ပဒဿ ဥစ္စာရဏသမကာလံ ပဝတ္တနိဃောသော ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန ဟေဋ္ဌာ အဝီစိံ ဥပရိ ဘဝဂ္ဂံ ပတွာ ဒသသဟဿိလောက ဓာတုံ ဖရိတွာ အဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံယေဝ သမယေ ပရိပက္ကကုသလမူလာ သစ္စာဘိသမ္ဗောဓာယ ကတာဓိကာရာ အဋ္ဌာရသကောဋိသင်္ခါ ဗြဟ္မာနော သမာဂစ္ဆိံသု။ ပစ္ဆိမဒိသာယ သူရိယော အတ္ထမေတိ, ပါစီနဒိသာယ အာသာဠှနက္ခတ္တေန ယုတ္တော ပုဏ္ဏစန္ဒော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။ တသ္မိံ သမယေ ဘဂဝါ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ္တံ အာရဘန္တော ''ဒွေမေ, ဘိက္ခဝေ, အန္တာ''တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ပဗ္ဗဇိတေနာ** တိ ဂိဟိဗန္ဓနံ ဆေတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇုပဂတေန။ **န သေဝိတဗ္ဗာ** တိ န ဝဠဥ္ဇေတဗ္ဗာ နာနုယုဥ္ဇိတ
ဗ္ဗာ။ **ယော စာယံ ကာမေသု ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂေါ** တိ ယော စ အယံ ဝတ္ထုကာမေသု ကိလေသကာမသုခဿ
အနုယောဂေါ, ကိလေသကာမသံယုတ္တဿ သုခဿ အနုဂတောတိ အတ္ထော။ **ဟီနော**တိ လာမကော။ **ဂမ္မော** တိ က
မတာသီနံ သန္တကော ဂေဟဿိတောတိ သေဝိတဗ္ဗတာယ။ **ပေါထုဇ္ဇနိကော** တိ ပုထုဇ္ဇနေန အန္ဓဗာလဇနေန အာစိဏ္ဏော။ **အနရိ
ယော**တိ န အရိယော န ဝိသုဒ္ဓော န ဥတ္တမော, န ဝါ အရိယာနံ သန္တကော။ **အနတ္ထသံဟိတော** တိ န အတ္ထသံဟိ
တော, ဟိတသုခာဝဟကာရဏံ အနိဿိတောတိ အတ္ထော။ **အတ္တကိလမထာနုယောဂေါ**တိ အတ္တနော ကိလမထဿ
အနုယောဂေါ, ဒုက္ခကရဏံ ဒုက္ခုပ္ပာဒနန္တိ အတ္ထော။ **ဒုက္ခော** တိ ကဏ္ဋကာပဿယသေယျာဒီဟိ အတ္တဗာဓနေဟိ
ဒုက္ခာဝဟော။ **မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ** တိ အရိယမဂ္ဂံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ မဂ္ဂော ဟိ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂေါ ဧကော အန္တော, အတ္တကိလမထာနုယောဂေါ ဧကော အန္တော, ဧတေ ဒွေ အန္တေ န ဥပေတိ န ဥပဂစ္ဆတိ, ဝိမုတ္တော ဧတေဟိ
အန္တေဟိ, တသ္မာ “မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ”တိ ဝုစ္စတိ။ ဧတေသံ မဇ္ဈေ ဘဝတ္တာ **မဇ္ဈိမာ,** ဝဋ္ဋဒုက္ခနိဿရဏတ္ထိကေ
ဟိ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗတော စ **ပဋိပဒါ**တိ, တထာ လောဘော ဧကော အန္တော, ဒေါသော ဧကော အန္တော။ သဿတံ ဧကံ
အန္တံ, ဥစ္ဆေဒေါ ဧကော အန္တောတိ ပုရိမနယေနေဝ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။

စက္ခုကရဏီတိအာဒီဟိ တမေဝ ပဋိပဒံ ထောမေတိ။ ပညာစက္ခုံ ကရောတီတိ စက္ခုကရဏီ။ သာ ဟိ စတုန္နံ သစ္စာနံ ဒ
ဿနာယ သံဝတ္တတိ ပရိညာဘိသမယာဒိဘေဒဿ ဒဿနဿ ပဝတ္တနဋ္ဌေနာတိ “စက္ခုကရဏီ”တိ ဝုစ္စတိ။ တ
ယိဒံ သတိပိ ပဋိပဒါယ အနညတ္တေ အဝယဝဝသေန သိဒ္ဓမာနော အတ္ထော သမုဒါယေန ကတော နာမ ဟောတီတိ
ဥပစာရဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဒုတိယပဒံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ဥပသမာယာ**တိ ကိလေသုပသမတ္ထာယ။ **အဘိညာ
ယာ**တိ စတုန္နံ သစ္စာနံ အဘိဇာနနတ္ထာယ။ **သမ္ဗောဓာယာ** တိ တေသံယေဝ သမ္ဗုဇ္ဈနတ္ထာယ။ **နိဗ္ဗာနာယာ** တိ နိဗ္ဗာန
သစ္ဆိကိရိယာယ။ အထ ဝါ **နိဗ္ဗာနာယာ** တိ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနာယ။ “ဥပသမာယာ”တိ ဟိ ဣမိနာ သဥပါဒိသေသနိဗ္
ဗာနံ ဂဟိတံ။

ဣဒါနိ တံ မဇ္ဈိမပ္ပဋိပဒံ သရူပတော ဒဿေတုကာမော “ကတမာ စ သာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “အယမေဝာ”တိအာဒိ
နာ နယေန ဝိဿဇ္ဇေသိ။ တတ္ထ **အယမေဝ**တိ အဝဓာရဏဝစနံ အညဿ နိဗ္ဗာနဂါမိမဂ္ဂဿ အတ္ထိဘာဝပဋိသေ
ဓနတ္ထံ။ သတ္တာပဋိက္ခေပေ ဟိ ဣဓ ပဋိသေဓနံ အလဗ္ဘမာနတ္တာ အညဿ မဂ္ဂဿ။ **အရိယော**တိ ကိလေသာ
နံ အာရကတ္တာ အရိယော နိရုတ္တိနယေန။ အရိပဟာနာယ သံဝတ္တတီတိပိ **အရိယော** အရယော ဟပမ္ဗော ယန္တိ အပဂစ္
ဆန္တိ ဧတေနာတိ ကတွာ။ အရိယေန ဘဂဝတာ ဒေသိတတ္တာ အရိယဿ အယန္တိပိ **အရိယော,** အရိယဘာဝပ္ပဋိ
လာဘာယ သံဝတ္တတီတိပိ **အရိယော**။ ဧတ္ထ ပန အရိယကရော အရိယောတိပိ ဥတ္တရပဒလောပေန အရိယ-သဒ္ဒသိဒ္ဓိ ဝေ
ဒိတဗ္ဗာ။ အဋ္ဌဟိ အင်္ဂေဟိ ဥပေတတ္တာ **အဋ္ဌင်္ဂိကော** ။ မဂ္ဂင်္ဂသမုဒါယေ ဟိ မဂ္ဂတေဟာရော, သမုဒါယော စ သမု
ဒါယီဟိ သမန္နာဂတော နာမ ဟောတိ။ အယံ ပနေတ္ထ ဝစနတ္ထော – အတ္တနော အဝယဝဘူတာနိ အဋ္ဌင်္ဂါနိ ဧတဿ
သန္တီတိ အဋ္ဌင်္ဂိကောတိ။ ပရမတ္ထတော ပန အင်္ဂါနိယေဝ မဂ္ဂေါ ပဉ္စင်္ဂိကတူရိယာဒီနိ ဝိယ, န စ အင်္ဂဝိနိမုတ္
တော ဆဠင်္ဂေါ ဝေဒေါ ဝိယ။ ကိလေသေ မာရေန္တော ဂစ္ဆတီတိ **မဂ္ဂေါ** နိရုတ္တိနယေန, နိဗ္ဗာနံ မဂ္ဂတိ ဂဝေသတီ
တိ ဝါ **မဂ္ဂေါ** ။ အရိယမဂ္ဂေါ ဟိ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကရောန္တော ဂဝေသန္တော ဝိယ ဟောတိ။ နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ မဂ္ဂီ
ယတီတိ ဝါ **မဂ္ဂေါ** ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယပုညကရဏတော ပဋ္ဌာယ တဒတ္ထပဋိပတ္တိတော။ ဂမ္မတိ ဝါ တေဟိ ပဋိပဇ္ဇီ
ယတီတိ **မဂ္ဂေါ** ။ ဧတ္ထ ပန အာဒိအန္တဝိပရိယာယေန သဒ္ဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သေယျထိဒ န္တိ နိပါတော, တဿ ကတမော သော ဣတိ စေတိ အတ္ထော, ကတမာနိ ဝါ တာနိ အဋ္ဌင်္ဂါနီတိ။
သဗ္ဗလိင်္ဂဝိဘတ္တိဝစနသာဓာရဏော ဟိ အယံ နိပါတော။ ကေမေကမ္ပိ အင်္ဂံ မဂ္ဂေါယေဝ။ ယထာဟ “သမ္မာဒိဋ္ဌိ မဂ္
ဂေါ စေဝ ဟေတု စာ”တိ (ဓ. သ. ၁၀၃၉)။ ပေါရာဏာပိ ဘဏန္တိ “ဒဿနမဂ္ဂေါ သမ္မာဒိဋ္ဌိ, အဘိနိရောပနမဂ္ဂေါ
သမ္မာသင်္ကပ္ပော။ပေ.။ အဝိက္ခေပမဂ္ဂေါ သမ္မာသမာဓီ”တိ။ နနု စ အင်္ဂါနိ သမုဒိတာနိ မဂ္ဂေါ အန္တမသော သတ္တင်္
ဂဝိကလဿ အရိယမဂ္ဂဿ အဘာဝတောတိ? သစ္စမေတံ သစ္စသမ္ပဋိဝေဓေ, မဂ္ဂပ္ပစ္စယတာယ ပန ယထာသကံ
ကိစ္စကရဏေန ပစ္စေကမ္ပိ တာနိ မဂ္ဂေါယေဝ, အညထာ သမုဒိတာနမ္ပိ တေသံ မဂ္ဂကိစ္စံ န သမ္ဘဝေယျာတိ။ သမ္မာ
ဒိဋ္ဌိအာဒီသု သမ္မာ ပဿတီတိ **သမ္မာဒိဋ္ဌိ,** သမ္မာ သင်္ကပ္ပေတိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ နိဗ္ဗာနသင်္ခါတေ အာရမ္မဏေ
အဘိနိရောပေတီတိ **သမ္မာသင်္ကပ္ပော,** သမ္မာ ဝဒတိ ဧတာယာတိ **သမ္မာဝါစာ,** သမ္မာ ကရောတိ ဧတေနာတိ သမ္မာကမ္မံ,
တဒေဝ **သမ္မာကမ္မန္တော,** သမ္မာ အာဇီဝတိ ဧတေနာတိ **သမ္မာအာဇီဝေါ,** သမ္မာ ဝါယမတိ ဥဿဟတီတိ **သမ္မာဝါယာ**

မော, သမ္မာ သရတိ အနုဿရတီတိ **သမ္မာသတိ,** သမ္မာ သမာဓိယတိ စိတ္တံ ဧတေနာတိ **သမ္မာသမာဓီ**တိ ဧဝံ နိဗ္ဗစနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣဓာနိ **အယံ ခေါ သာ ဘိက္ခဝေ** တိ တမေဝ ပဋိပဒံ နိဂမေန္တော အာဟ။ တဿတ္ထော – ယွာယံ စတ္တာရော ပိ လောကုတ္တရမဂ္ဂေ ဧကတော ကတွာ ကထိတော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ, အယံ ခေါ သာ ဘိက္ခဝေ။ပေ.။ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတီတိ။

၁၄. ဧဝံ မဇ္ဈိမပဋိပဒံ သရူပတော ဒဿေတွာ ဣဒာနိ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ဒဿေတုံ **"ဣဒံ ခေါ ပန, ဘိက္ခဝေ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၅၃၀) **ဒုက္ခ**န္တိ ဧတ္ထ **ဒု**-ဣတိ အယံ သဒ္ဒေါ ကုစ္ဆိတေ ဒိဿတိ။ ကုစ္ဆိတဉှိ ပုတ္တံ "ဒုပ္ပုတ္တော"တိ ဝဒန္တိ, **ခံ**-သဒ္ဒေါ ပန တုစ္ဆေ။ တုစ္ဆဉှိ အာကာသံ "ခ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဣဒဉ္စ ပဌမသစ္စံ ကုစ္ဆိတံ အနေကဥပဒ္ဒဝါဓိဋ္ဌာနတော, တုစ္ဆံ ဗာလဇနပရိကပ္ပိတဓုဝသုဘသုခတ္တဘာဝဝိရဟိတတော, တသ္မာ ကုစ္ဆိတတ္တာ တုစ္ဆတ္တာ စ "ဒုက္ခ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ ယသ္မာ ပနေတံ ဗုဒ္ဓါဒယော အရိယာ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ, တသ္မာ **"အရိယသစ္စ"** န္တိ ဝုစ္စတိ။ အရိယပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗဉှိ သစ္စံ ပုရိမပဒေ ဥတ္တရပဒလောပေန **"အရိယသစ္စ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ အရိယဿ တထာဂတဿ သစ္စန္တိပိ အရိယသစ္စံ။ တထာဂတေန ဟိ သယံ အဓိဂတတ္တာ ပဝေဒိတတ္တာ တတော ဧဝ စ အညေဟိ အဓိဂမနီယတ္တာ တံ တဿ ဟောတီတိ။ အထ ဝါ ဧတဿ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓတ္တာ အရိယဘာဝသိဒ္ဓိတော အရိယသာဓကံ သစ္စန္တိပိ **အရိယသစ္စံ** ပုဗ္ဗေ ဝိယ ဥတ္တရပဒလောပေန ။ အဝိတထဘာဝေန ဝါ အရဏီယတ္တာ အဓိဂန္တဗ္ဗတ္တာ အရိယံ သစ္စန္တိပိ **အရိယသစ္စံ** ။ သစ္စတ္ထံ ပန စတုန္နမ္ပိ သစ္စာနံ ပရတော ဧကဇ္ဈံ ဒဿယိဿာမ။

ဣဒါနိ တံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ သရူပတော ဒဿေတုံ **"ဇာတိပိ ဒုက္ခာ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထာယံ **ဇာတိ**-သဒ္ဒေါ အနေကတ္ထော။ တထာ ဟေသ "ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော"တိ (ဒီ. နိ. ၁.၃၁; မ. နိ. ၁.၁၄၈) ဧတ္ထ ဘဝေ အာဂတော။ "အတ္ထိ, ဝိသာခေ, နိဂဏ္ဌာ နာမ သမဏဇာတီ"တိ (အ. နိ. ၃.၇၁) ဧတ္ထ နိကာယေ။ "ဇာတိ ဒွီဟိ ခန္ဓေဟိ သင်္ဂဟိတာ"တိ (ဓာတု. ၇၁) ဧတ္ထ သင်္ခတလက္ခဏေ။ "ယံ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ပဌမံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ပဌမံ ဝိညာဏံ ပါတုဘူတံ, တဒုပါဒါယ သာဝဿ ဇာတီ"တိ (မဟာဝ. ၁၂၄) ဧတ္ထ ပဋိသန္ဓိယံ။ "သမ္ပတိဇာတော, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တော"တိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၁; မ. နိ. ၃.၂၀၇) ဧတ္ထ ပသူတိယံ။ "အက္ခိတ္တော အနုပကုဋ္ဌော ဇာတိဝါဒေနာ"တိ (ဒီ. နိ. ၁.၃၀၃) ဧတ္ထ ကုလေ။ ဣဓ ပနာယံ သဝိကာရေသု ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တက္ခန္ဓေသု ဝတ္တတိ။ တသ္မာ ဇာယမာနကသတ္တဿ ဇာတိ ဖြစ်ပွားခြင်း...

ကသ္မာ ပနေသာ ဒုက္ခာတိ စေ? အနေကေသံ ဒုက္ခာနံ ဝတ္ထုဘာဝတော။ အနေကာနိ ဟိ ဒုက္ခာနိ။ သေယျထိဒံ – ဒုက္ခဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဒုက္ခံ သင်္ခါရဒုက္ခံ ပဋိစ္ဆန္နဒုက္ခံ အပ္ပဋိစ္ဆန္နဒုက္ခံ ပရိယာယဒုက္ခံ နိပ္ပရိယာယဒုက္ခန္တိ။ တတ္ထ ကာယိကစေတသိကာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ သဘာဝတော စ နာမတော စ ဒုက္ခတ္တာ **ဒုက္ခဒုက္ခ**န္တိ ဝုစ္စတိ။ သုခါ ဝေဒနာ ဝိပရိဏာမဒုက္ခုပ္ပတ္တိဟေတုတော **ဝိပရိဏာမဒုက္ခံ** ။ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ စေဝ သေသာ စ တေဘူမကာ သင်္ခါရာ ဥဒယဗ္ဗယပီဠိတတ္တာ **သင်္ခါရဒုက္ခံ** ။ ကဏ္ဏသူလဒန္တသူလရာဂဇပရိဠာဟဒေါသဇပရိဠာဟာဒိကာယိကစေတသိကာ အာဗာဓာ ပုစ္ဆိတွာ ဇာနိတဗ္ဗတော ဥပက္ကမဿ စ အပါကဋဘာဝတော **ပဋိစ္ဆန္နဒုက္ခံ** ။ ဒွတ္တိံသကမ္မကာရဏာဒိသမုဋ္ဌာနော အာဗာဓော အပုစ္ဆိတွာဝ ဇာနိတဗ္ဗတော ဥပက္ကမဿ စ ပါကဋဘာဝတော **အပ္ပဋိစ္ဆန္နဒုက္ခံ** ။ ဌပေတွာ ဒုက္ခဒုက္ခံ သေသဒုက္ခံ သစ္စဝိဘင်္ဂေ အာဂတံ ဇာတိအာဒိ သဗ္ဗမ္ပိ တဿ တဿ ဒုက္ခဿ ဝတ္ထုဘာဝတော **ပရိယာယဒုက္ခံ**။ ဒုက္ခဒုက္ခံ ပန **နိပ္ပရိယာယဒုက္ခ** န္တိ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထာယံ ဇာတိ ယံ တံ **ဗာလပဏ္ဍိတသုတ္တာ** ဒီသု (မ. နိ. ၃.၂၄၆ အာဒယော) ဘဂဝတာပိ ဥပမာဝသေန ပကာသိတံ အာပာယိကံ ဒုက္ခံ, ယဉ္စ သုဂတိယမ္ပိ မနုဿလောကေ ဂဗ္ဘောက္ကန္တိမူလကာဒိဘေဒံ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ ဝတ္ထုဘာဝတော ဒုက္ခာ။ တေနာဟု ပေါရာဏာ –

"ဇာယေထ နော စေ နရကေသု သတ္တော။
တတ္ထဂ္ဂိဒါဟာဒိကမပ္ပသယှံ။
လဘေထ ဒုက္ခံ န ကုဟိံ ပတိဋ္ဌံ။
ဣစ္စာဟ ဒုက္ခာတိ မုနီဓ ဇာတိံ။

"ဒုက္ခံ တိရစ္ဆေသု ကသာပတောဒ-

ဒဏ္ဍာဘိဃာတာဒိဘ၀ံ အနေကံ။
ယံ တံ ကထံ တတ္ထ ဘဝေယျ ဇာတိ။
ဝိနာ တဟိံ ဇာတိ တတောပိ ဒုက္ခာ။

‘‘ပေတေသု ဒုက္ခံ ပန ခုပ္ပိပာသာ-
တတာတပာဒိပ္ပဘဝံ ဝိစိတ္တံ။
ယသ္မာ အဇာတဿ န တတ္ထ အတ္ထိ။
တသ္မာပိ ဒုက္ခံ မုနိ ဇာတိမာဟ။

‘‘တိဗ္ဗန္ဓကာရေ စ အသယှ်ပ သီတေ။
လောကန္တရေ ယံ အသုရေသု ဒုက္ခံ။
န တံ ဘဝေ တတ္ထ န စဿ ဇာတိ။
ယတော အယံ ဇာတိ တတောပိ ဒုက္ခာ။

‘‘ယဉ္စာပိ ဂူထနရကေ ဝိယ မာတု ဂဗ္ဘေ။
သတ္တော ဝသံ စိရမတော ဗဟိ နိက္ခမဉ္စ။
ပပ္ပောတိ ဒုက္ခမတိဃောရမိဒမ္ပိ နတ္ထိ။
ဇာတိံ ဝိနာ ဣတိပိ ဇာတိ အယဉှိ ဒုက္ခာ။

‘‘ကိံ ဘာသိတေန ဗဟုနာ နနု ယံ ကုဟိဉ္စိ။
အတ္ထီဓ ကိဉ္စိဒပိ ဒုက္ခမိဒံ ကအာစိ။
နေဝတ္ထိ ဇာတိဝိရဟေန ယတော မဟေသိ။
ဒုက္ခာတိ သဗ္ဗပဌမံ ဣမမာဟ ဇာတိ’’န္တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၅၄၁; ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၁၉၁; မဟာနိ. အဋ္ဌ. ၅; ပဋိ. မ. အဋ္ဌ. ၅. ၁.၁.၃၂-၃၃)။

ဇရာပိ ဒုက္ခာ တိ ဧတ္ထ ပန ဒုဝိဓာ ဇရာ သင်္ခတလက္ခဏဉ္စ ခဏ္ဍိစ္စာဒိသမ္မတော သန္တတိယံ ဧကဘဝပရိယာပန္နက္ခန္ဓပုရာဏဘာဝေါ စ, သာ ဣဓ အဓိပ္ပေတာ။ သာ ပနေသာ ဇရာ သင်္ခါရဒုက္ခဘာဝတော စေဝ ဒုက္ခဝတ္ထုတော စ ဒုက္ခာ။ ယဉှိ အင်္ဂပစ္စင်္ဂသိထိလဘာဝဣန္ဒြိယဝိကာရဝိရူပတာယောဗ္ဗနဝိနာသဗလဝိရိယာဝိသာဒသတိမတိဝိပ္ပဝါသပရပရိဘဝါဒိအနေကပစ္စယံ ကာယိကစေတသိကံ ဒုက္ခမုပ္ပဇ္ဇတိ, ဇရာ တဿ ဝတ္ထု။ တေနာဟု ပေါရာဏာ –

‘‘အင်္ဂါနံ သိထိလီဘာဝါ, ဣန္ဒြိယာနံ ဝိကာရတော။
ယောဗ္ဗနဿ ဝိနာသေန, ဗလဿ ဥပဃာတတော။

‘‘ဝိပ္ပဝါသာ သတာဒီနံ, ပုတ္တဒါရေဟိ အတ္တနော။
အပ္ပသာဒနီယတော စေဝ, ဘိယျော ဗာလတ္တပတ္တိယာ။

‘‘ပပ္ပောတိ ဒုက္ခံ ယံ မစ္စော, ကာယိကံ မာနသံ တထာ။
သဗ္ဗမေတံ ဇရာဟေတု, ယသ္မာ တသ္မာ ဇရာ ဒုခါ’’တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၅၄၂; ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၁၉၂; မဟာနိ. အဋ္ဌ. ၅; ပဋိ. မ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၃၂-၃၃)။

ဗျာဓိပိ ဒုက္ခော တိ ဣဒံ ပဒံ ဝိဘင်္ဂေ ဒုက္ခသစ္စနိဒ္ဒေသပါဠိယံ န အာဂတံ, တေနေဝ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေပိ** ဒုက္ခသစ္စနိဒ္ဒေသေ တံ န ဥဒ္ဓဋံ, **ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တန** သုတ္တန္တပါဠိယံယေဝ ပန ဥပလဗ္ဘတိ, တသ္မာ တတ္ထေဝိမဿ ဝဏ္ဏနေ အညတ္ထ စ အဝဏ္ဏနေ ကာရဏံ ဝီမံသိတဗ္ဗံ။

မရဏမ္ပိ ဒုက္ခ န္တိ ဧတ္ထာပိ ဒုဝိခံ မရဏံ သင်္ခတလက္ခဏဉ္စ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "ဇရာမရဏံ ဒွီဟိ ခန္ဓေဟိ သင်္ဂဟိတ"န္တိ (ဓာတု. ၇၁)။ ဧကဘဝပရိယာပန္နဇီဝိတိန္ဒြိယပ္ပဗန္ဓဝိစ္ဆေဒော စ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "နိစ္စံ မရဏ တော ဘယ"န္တိ (သု. နိ. ၅၈၁; ဇာ. ၁.၁၁.၈၈), တံ ဣဓ အဓိပ္ပေတံ။ ဇာတိပစ္စယမရဏံ ဥပက္ကမမရဏံ သရသမရဏံ အာယုက္ခယမရဏံ ပုညက္ခယမရဏန္တိပိ တဿေဝ နာမံ။ တယိဒံ ဒုက္ခဿ ဝတ္ထုဘာဝတော ဒုက္ခန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနာဟု ပောရာဏာ –

"ပာပဿ ပာပကမ္မာဒိ-နိမိတ္တမနုပဿတော။
ဘဒ္ဒဿာပသဟန္တဿ၊ ဝိယောဂံ ပိယဝတ္ထုကံ။
မီယမာနဿ ယံ ဒုက္ခံ၊ မာနသံ အဝိသေသတော။

"သဗ္ဗေသဉ္စာပိ ယံ သန္ဓိ-ဗန္ဓနစ္ဆေဒနာဒိကံ။
ဝိတုဇ္ဇမာနမမ္မာနံ၊ ဟောတိ ဒုက္ခံ သရီရဇံ။

"အသယှပ္ပဋိကာရံ၊ ဒုက္ခဿေတဿိဒံ ယတော။
မရဏံ ဝတ္ထု တေနေတံ၊ ဒုက္ခမိစ္စေဝ ဘာသိတ"န္တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၅၄၃; ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၁၉၃; မဟာနိ. အဋ္ဌ. ၅; ပဋိ. မ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၃၂-၃၃)။

ဣမသ္မိဉ္စ ဌာနေ "သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပာယာသာပိ ဒုက္ခာ"တိ ဝိဘင်္ဂေ ဒုက္ခသစ္စနိဒ္ဒေသေ အာဂတံ, ဣဓ ပန တံ နတ္ထိ, တတ္ထာပိ ကာရဏံ ပရိယေသိတဗ္ဗံ။

အပ္ပိယေဟိ သမ္ပယောဂေ ဒုက္ခော တိ ဧတ္ထ အပ္ပိယသမ္ပယောဂေ နာမ အမနာပေဟိ သတ္တသင်္ခါရေဟိ သမောဓာနံ။ သောပိ ဒုက္ခဝတ္ထုတော ဒုက္ခော။ တေနာဟု ပောရာဏာ –

"ဒိသွာဝ အပ္ပိယေ ဒုက္ခံ၊ ပဌမံ ဟောတိ စေတသိ။
တဒုပက္ကမသမ္ဘူတ-မထ ကာယေ ယတော ဣဓ။

"တတော ဒုက္ခဒွယဿာပိ၊ ဝတ္ထုတော သော မဟေသိနာ။
ဒုက္ခော ဝုတ္တောတိ ဝိညေယျော၊ အပ္ပိယေဟိ သမာဂမော"တိ။

ပိယေဟိ ဝိပ္ပယောဂေ ဒုက္ခော တိ ဧတ္ထ ပန ပိယဝိပ္ပယောဂေ နာမ မနာပေဟိ သတ္တသင်္ခါရေဟိ ဝိနာဘာဝေါ။ သောပိ သောကဒုက္ခဿ ဝတ္ထုတော ဒုက္ခော။ တေနာဟု ပောရာဏာ –

"ဉာတိဓနာဒိဝိယောဂါ။
သောကသရသမပ္ပိတာ ဝိတုဇ္ဇန္တိ။
ဗာလာ ယတော တတောယံ။
ဒုက္ခောတိ မတော ပိယဝိပ္ပယောဂေ"တိ။

ယမ္ပိစ္ဆံ န လဘတီ တိ ဧတ္ထ "အဟော ဝတ မယံ န ဇာတိဓမ္မာ အဿာမာ"တိအာဒီသု အလဗ္ဘနေယျဝတ္ထုသု ဣစ္ဆာဝ "ယမ္ပိစ္ဆံ န လဘတိ, တမ္ပိ ဒုက္ခ"န္တိ ဝုတ္တာ, သာပိ ဒုက္ခဝတ္ထုတော ဒုက္ခာ။ တေနာဟု ပောရာဏာ –

"တံ တံ ပတ္ထယမာနာနံ၊ တဿ တဿ အလာဘတော။
ယံ ဝိဃာတမယံ ဒုက္ခံ၊ သတ္တာနံ ဣဓ ဇာယတိ။

"အလဗ္ဘနေယျဝတ္ထူနံ၊ ပတ္ထနာ တဿ ကာရဏံ။
ယသ္မာ တသ္မာ ဇိနော ဒုက္ခံ၊ ဣစ္ဆိတာလာဘမဗ္ရဝိ"တိ။

သံခိတ္တေန ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ တိ ဧတ္ထ ပန ယသ္မာ ဣန္ဓနမိဝ ပာဝကော, လက္ခမိဝ ပဟရဏာနိ, ဂေါရူပံ ဝိယ ဍံသမကသာဒယော, ခေတ္တမိဝ လာယကာ, ဂါမံ ဝိယ ဂါမဃာတကာ, ဥပါဒါနက္ခန္ဓပဉ္စကမေဝ ဇာတိအာဒယော နာနပ္ပကာရေဟိ ဝိဗာဓေန္တာ တိဏလတာဒီနိ ဝိယ ဘူမိယံ, ပုပ္ဖဖလပလ္လဝါနိ ဝိယ ရုက္ခေသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသုယေဝ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ဥပါဒါနက္ခန္ဓာနဉ္စ အာဒိဒုက္ခံ ဇာတိ, မဇ္ဈေဒုက္ခံ ဇရာ, ပရိယောသာနဒုက္ခံ မရဏံ, မရဏန္တိကဒုက္ခာဘိဃာတေန ပရိဍယှမာနဒုက္ခံ သောကော, တဒသဟနတော လာလပ္ပနဒုက္ခံ ပရိဒေဝေါ, တတော ဓာတုက္ခောဘသင်္ခါတအနိဋ္ဌဖောဋ္ဌဗ္ဗသမာယောဂတော ကာယဿ အာဗာဓနဒုက္ခံ ဒုက္ခံ, တေန ဗာဓိယမာနာနံ ပုထုဇ္ဇနာနံ တတ္ထ ပဋိဃုပ္ပတ္တိတော စေတောဗာဓနဒုက္ခံ ဒေါမနဿံ, သောကာဒိဝုဍ္ဎိယာ ဇနိတဝိသာဒါနံ အနုတ္ထုနနဒုက္ခံ ဥပါယာသော, မနောရထဝိဃာတပ္ပတ္တာနဉ္စ ဣစ္ဆာဝိဃာတဒုက္ခံ ဣစ္ဆိတာလာဘောတိ ဧဝံ နာနပ္ပကာရတော ဥပပရိက္ခိယမာနာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဝ ဒုက္ခာတိ ယဒေတံ ဧကမေကံ ဒဿေတွာ ဝုစ္စမာနံ အနေကေဟိပိ ကပ္ပေဟိ န သက္ကာ အနဝသေသတော ဝတ္တုံ, တသ္မာ တံ သဗ္ဗမ္ပိ ဒုက္ခံ ဧကဇလဗိန္ဒုမှိ သကလသမုဒ္ဒဇလရသံ ဝိယ ယေသု ကေသုစိ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓေသု သင်္ခိပိတွာ ဒဿေတုံ ''သံခိတ္တေန ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ''တိ ဘဂဝါ အဝေါစ။ တေနာဟု ပေါရာဏာ –

> ''ဇာတိပ္ပဘုတိကံ ဒုက္ခံ၊ ယံ ဝုတ္တမိဓ တာဒိနာ။
> အဝုတ္တံ ယဉ္စ တံ သဗ္ဗံ၊ ဝိနာ ဧတေ န ဝိဇ္ဇတိ။
>
> ''ယသ္မာ တသ္မာ ဥပါဒါန-က္ခန္ဓာ သင်္ခေပတော ဣမေ။
> ဒုက္ခာတိ ဝုတ္တာ ဒုက္ခန္တ-ဒေသကေန မဟေသိနာ''တိ။

ဧဝံ သရူပတော ဒုက္ခသစ္စံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ သမုဒယသစ္စံ ဒဿေတုံ **''ကတမံ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခသမုဒယ''**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သံ**-ဣတိ အယံ သဒ္ဒေါ ''သမာဂမော သမေတ''န္တိအာဒီသု သံယောဂံ ဒီပေတိ, **ဥ**-ဣတိ အယံ ''ဥပ္ပန္နံ ဥဒိတ''န္တိအာဒီသု ဥပ္ပတ္တိံ။ **အယ**-သဒ္ဒေါ ပန ကာရဏံ ဒီပေတိ။ ဣဒဉ္စာပိ ဒုတိယသစ္စံ အဝသေသပစ္စယသမာယောဂေ သတိ ဒုက္ခဿုပ္ပတ္တိကာရဏန္တိ ဒုက္ခဿ သံယောဂေ ဥပ္ပတ္တိကာရဏတ္တာ ''ဒုက္ခသမုဒယ''န္တိ ဝုစ္စတိ။ **ယာယံ တဏှာ**တိ ယာ အယံ တဏှာ။ **ပောနောဗ္ဘဝိကာ** တိ ပုနဗ္ဘဝကရဏံ ပုနဗ္ဘဝော ဥတ္တရပဒလောပေန, ပုနဗ္ဘဝော သီလမေတိဿာတိ ပောနောဗ္ဘဝိကာ။ နန္ဒီရာဂေန သဟဂတာတိ **နန္ဒီရာဂသဟဂတာ** ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ ''နန္ဒနတော ရဇ္ဇနတော စ နန္ဒီရာဂဘာဝံ သဗ္ဗာသု အဝတ္ထာသု အပ္ပစ္စက္ခာယ ဝုတ္တိယာ နန္ဒီရာဂသဟဂတာ''တိ။ **တတြတတြာဘိနန္ဒိနီ** တိ ယတြ ယတြ အတ္တဘာဝေါ နိဗ္ဗတ္တတိ, တတြတတြာဘိနန္ဒိနီ။

သေယျထိဒ န္တိ နိပါတော, တဿ သာ ကတမာတိ စေတိ အယမတ္ထော။ ရူပတဏှာဒိဘေဒေန ဆဗ္ဗိဓာယေဝ တဏှာ ပဝတ္တိအာကာရဘေဒတော ကာမတဏှာဒိဝသေန တိဝိဓာ ဝုတ္တာ။ ရူပတဏှာယေဝ ဟိ ယဒါ စက္ခုဿ အာပါထမာဂတံ ရူပာရမ္မဏံ ကာမဿာဒဝသေန အဿာဒယမာနာ ပဝတ္တတိ, တဒါ **ကာမတဏှာ** နာမ ဟောတိ။ ယဒါ တဒေဝါရမ္မဏံ ဓုဝံ သဿတန္တိ ပဝတ္တာယ သဿတဒိဋ္ဌိယာ သဒ္ဓိံ ပဝတ္တတိ, တဒါ **ဘဝတဏှာ** နာမ ဟောတိ။ သဿတဒိဋ္ဌိသဟဂတော ဟိ ရာဂေါ ''ဘဝတဏှာ''တိ ဝုစ္စတိ။ ယဒါ ပန တဒေဝါရမ္မဏံ ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ ဝိနဿတီတိ ပဝတ္တာယ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယာ သဒ္ဓိံ ပဝတ္တတိ, တဒါ **ဝိဘဝတဏှာ** နာမ ဟောတိ။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသဟဂတော ဟိ ရာဂေါ ''ဝိဘဝတဏှာ''တိ ဝုစ္စတိ။ ဧသ နယော သဒ္ဒတဏှာဒီသုပိ။

ကသ္မာ ပနေတ္ထ တဏှာဝ သမုဒယသစ္စံ ဝုတ္တာတိ? ဝိသေသဟေတုဘာဝတော။ အဝိဇ္ဇာ ဟိ ဘဝေသု အာဒီနဝံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တီ ဒိဋ္ဌိအာဒိဥပါဒါနဉ္စ တတ္ထ တတ္ထ အဘိနိဝိသမာနံ တဏှံ အဘိဝဍ္ဎေတိ, ဒေါသာဒယောပိ ကမ္မဿ ကာရဏံ ဟောန္တိ, တဏှာ ပန တံတံဘဝယောနိဂတိဝိညာဏဋ္ဌိတိသတ္တာဝါသသတ္တနိကာယကုလဘောဂိဿရိယာဒိဝိစိတ္တတံ အဘိပတ္ထေန္တီ ကမ္မဝိစိတ္တတာယ ဥပနိဿယတံ ကမ္မဿ စ သဟာယဘာဝံ ဥပဂစ္ဆန္တီ ဘဝါဒိဝိစိတ္တတံ နိယမေတိ, တသ္မာ ဒုက္ခဿ ဝိသေသဟေတုဘာဝတော အညေသုပိ အဝိဇ္ဇာဥပါဒါနကမ္မာဒီသု သုတ္တေ အဘိဓမ္မေ စ အဝသေသကိလေသာကုသလမူလာဒီသု ဝုတ္တေသု ဒုက္ခဟေတူသု ဝိဇ္ဇမာနေသု တဏှာဝ ''သမုဒယသစ္စ''န္တိ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣဒါနိ ဒုက္ခနိရောဓံ အရိယသစ္စံ ဒဿေတုံ **''ကတမံ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခနိရောဓ''** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယသ္မာ **နိ**-သဒ္ဒေါ အဘာဝံ, **ရောဓ**-သဒ္ဒေါ စ စာရကံ ဒီပေတိ, တသ္မာ အဘာဝေါ ဧတ္ထ သံသာရစာရကသင်္ခါတဿ ဒုက္ခရောဓဿ သဗ္ဗဂတိသုညတ္တာ, သမဓိဂတေ ဝါ တသ္မိံ သံသာရစာရကသင်္ခါတဿ ဒုက္ခရောဓဿ အဘာဝေါ ဟောတိ တပ္ပဋိပက္ခတ္တာတိပိ ''ဒုက္ခနိရောဓ''န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဒုက္ခဿ ဝါ အနုပ္ပာဒနိရောဓပစ္စယတ္တာ **ဒုက္ခနိရောဓံ**။

ဒုက္ခနိရောဓံ ဒဿေန္တေန စေတ္ထ **"ယော တဿာယေဝ တဏှာယာ"** တိအာဒိနာ နယေန သမုဒယနိရောဓော ဝုတ္တော, သော ကသ္မာ ဝုတ္တောတိ စေ? သမုဒယနိရောဓေန ဒုက္ခနိရောဓော။ ဗျာဓိနိမိတ္တဝူပသမေန ဗျာဓိဝူပသမော ဝိယ ဟိ ဟေတုနိရောဓေန ဖလနိရောဓော, တသ္မာ သမုဒယနိရောဓေနေဝ ဒုက္ခံ နိရုဇ္ဈတိ, န အညထာ။ တေနာဟ –

"ယထာပိ မူလေ အနုပဒ္ဒဝေ ဒဠှေ။
ဆိန္နောပိ ရုက္ခော ပုနရေဝ ရူဟတိ။
ဧဝမ္ပိ တဏှာနုသယေ အနူဟတေ။
နိဗ္ဗတ္တတီ ဒုက္ခမိဒံ ပုနပ္ပုန"န္တိ။ (ဓ. ပ. ၃၃၈)။

ဣတိ ယသ္မာ သမုဒယနိရောဓေနေဝ ဒုက္ခံ နိရုဇ္ဈတိ, တသ္မာ ဘဂဝါ ဒုက္ခနိရောဓံ ဒဿေန္တော သမုဒယနိရောဓေန ဒေသေသိ။ သီဟသမာနဝုတ္တိနော ဟိ တထာဂတာ။ တေ ဒုက္ခံ နိရောဓေန္တာ ဒုက္ခနိရောဓဉ္စ ဒေသေန္တာ ဟေတုမှိ ပဋိပဇ္ဇန္တိ, န ဖလေ။ ယထာ ဟိ သီဟော ယေနတ္တနိ သရော ခိတ္တော, တတ္ထေဝ အတ္တနော ဗလံ ဒဿေတိ, န သရေ, တထာ ဗုဒ္ဓာနံ ကာရဏေ ပဋိပတ္တိ, န ဖလေ။ တိတ္ထိယာ ပန သုတာနုဝုတ္တိနော။ တေ ဒုက္ခံ နိရောဓေန္တာ ဒုက္ခနိရောဓဉ္စ ဒေသေန္တာ အတ္တကိလမထာနုယောဂဒေသနာဒီဟိ ဖလေ ပဋိပဇ္ဇန္တိ, န ဟေတုမှိ။ ယထာ ဟိ သုနခါ ကေနစိ လေဍ္ဍုပ္ပဟာရေ ဒိန္နေ ဘုသ္သန္တာ လေဍ္ဍုံ ခါဒန္တိ, န ပဟာရဒာယကေ ဥဋ္ဌဟန္တိ, ဧဝံ အညတိတ္ထိယာ ဒုက္ခံ နိရောဓေတုကာမာ ကာယခေဒမနုယုဉ္ဇန္တိ, န ကိလေသနိရောဓနံ, ဧဝံ တာဝ ဒုက္ခနိရောဓဿ သမုဒယနိရောဓဝသေန ဒေသနာယ ပယောဇနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော။ **တဿာယေဝ တဏှာယာ** တိ တဿာ "ပောနောဗ္ဘဝိကာ"တိ ဝတွာ ကာမတဏှာဒိဝသေန ဝိဘတ္တတဏှာယ။ ဝိရာဂေါ ဝုစ္စတိ မဂ္ဂေါ။ "ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတီ"တိ (မ. နိ. ၁.၂၄၅; သံ. နိ. ၃.၁၂, ၅၉) ဟိ ဝုတ္တံ။ ဝိရာဂေန နိရောဓော ဝိရာဂနိရောဓော, အနုသယသမုဂ္ဃာတတော အသေသော ဝိရာဂနိရောဓော **အသေသဝိရာဂနိရောဓော**။ အထ ဝါ ဝိရာဂေါတိ ပဟာနံ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ အနုသယသမုဂ္ဃာတတော အသေသော ဝိရာဂေါ အသေသော နိရောဓောတိ ဧဝမ္ပေတ္ထ ယောဇနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, အတ္ထတော ပန သဗ္ဗာနေဝ တောနိ နိဗ္ဗာနဿ ဝေဝစနာနိ။ ပရမတ္ထတော ဟိ ဒုက္ခနိရောဓော အရိယသစ္စန္တိ နိဗ္ဗာနံ ဝုစ္စတိ။ ယသ္မာ ပန တံ အာဂမ္မ တဏှာ ဝိရဇ္ဇတိ စေဝ နိရုဇ္ဈတိ စ, တသ္မာ "ဝိရာဂေါ"တိ စ "နိရောဓော"တိ စ ဝုစ္စတိ။ ယသ္မာ စ တဒေဝ အာဂမ္မ တဿာ စာဂါဒယော ဟောန္တိ, ကာမဂုဏာလယာဒီသု စေတ္ထ ဧကောပိ အာလယော နတ္ထိ, တသ္မာ **စာဂေါ ပဋိနိဿဂ္ဂေါ မုတ္တိ အနာလယော** တိ ဝုစ္စတိ။

ဣဒါနိ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒါအရိယသစ္စံ ဒဿေတုံ **"ကတမံ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ"** တိအာဒိမာဟ။ ယသ္မာ ပနေတံ အရိယသစ္စံ ဒုက္ခနိရောဓံ ဂစ္ဆတိ အာရမ္မဏဝသေန တဒဘိမုခဘူတတ္တာ, ပဋိပဒါ စ ဟောတိ ဒုက္ခနိရောဓပ္ပတ္တိယာ, တသ္မာ "ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ"တိ ဝုစ္စတိ။ သေသမေတ္ထ ဝုတ္တနယမေဝ။ ကော ပန နေသံ ဒုက္ခာဒီနံ သစ္စဋ္ဌောတိ? ယော ပညာစက္ခုနာ ဥပပရိက္ခမာနာနံ မာယာဝ ဝိပရီတော, မရီစိဝ ဝိသံဝါဒကော, တိတ္ထိယာနံ အတ္တာ ဝိယ အနုပလဗ္ဘသဘာဝေါ စ န ဟောတိ, အထ ခေါ ဗာဓနပ္ပဘဝသန္တိနိယျာနပ္ပကာရေန တစ္ဆာဝိပရီတဘူတဘာဝေန အရိယဉာဏဿ ဂေါစရော ဟောတိယေဝ, ဧသ အဂ္ဂိလက္ခဏံ ဝိယ လောကပကတိ ဝိယ စ တစ္ဆာဝိပရီတဘူတဘာဝေါ သစ္စဋ္ဌောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာ စ အဂ္ဂိလက္ခဏံ နာမ ဥဏှတ္တံ။ တဥ္ဟိ ကတ္ထစိ ကဋ္ဌာဒိဥပာဒါနဘေဒေ ဝိသံဝါဒကံ ဝိပရီတံ အဘူတံ ဝါ ကဒါစိပိ န ဟောတိ, "ဇာတိဓမ္မာ ဇရာဓမ္မာ, အထော မရဏဓမ္မိနော"တိ (အ. နိ. ၅.၅၇) ဧဝံ ဝုတ္တဇာတိအာဒိကာ လောကပကတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ "ဧကစ္စာနံ တိရစ္ဆာနာနံ တိရိယံ ဒီဃတာ, မနုဿာဒီနံ ဥဒ္ဓံ ဒီဃတာ, ဝုဒ္ဓိနိဋ္ဌပ္ပတ္တာနံ ပုန အဝဍ္ဎနန္တိ ဧဝမာဒိကာ စ လောကပကတီ"တိ ဝဒန္တိ။

အပိစ –

နာဗာဓကံ ယတော ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခာ အညံ န ဗာဓကံ။
ဗာဓကတ္တနိယာမေန၊ တတော သစ္စမိဒံ မတံ။

တံ ဝိနာ နာညတော ဒုက္ခံ၊ န ဟောတိ န စ တံ တတော။

ဒုက္ခဟေတုနိယာမေန၊ ဣတိ သစ္စံ ဝိသတ္တိကာ။

နာညာ နိဗ္ဗာနတော သန္တိ၊ သန္တံ န စ န တံ ယတော။
သန္တဘာဝနိယာမေန၊ တတော သစ္စမိဒံ မတံ။

မဂ္ဂါ အညံ န နိယျာနံ၊ အနိယျာနော န စာပိ သော။
တစ္ဆနိယျာနဘာဝတ္တာ၊ ဣတိ သော သစ္စသမ္မတော။

ဣတိ တစ္ဆာဝိပလ္လာသ-ဘူတဘာဝံ စတူသုပိ။
ဒုက္ခာဒီသွဝိသေသေန၊ သစ္စဋ္ဌံ အာဟု ပဏ္ဍိတာတိ။ (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၁၈၉)။

၁၅. ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသူ တိ ဣတော ပုဗ္ဗေ "ဣဒံ ဒုက္ခ"န္တိအာဒိနာ န အနုဿုတေသု အဿုတပုဗ္ဗေသု စတုသစ္စဓမ္မေသု။ **စက္ခု**န္တိအာဒီနိ ဉာဏဝေဝစနာနေဝ။ ဉာဏမေဝ ဟေတ္ထ ပစ္စက္ခတော ဒဿနဋ္ဌေန စက္ခု ဝိယာတိ **စက္ခု,** ဉာဏဋ္ဌေန **ဉာဏံ,** ပကာရတော ဇာနနဋ္ဌေန **ပညာ,** ပဋိဝိဇ္ဈနဋ္ဌေန **ဝိဇ္ဇာ,** သစ္စပ္ပဋိစ္ဆာဒကဿ မောဟန္ဓကာရဿ ဝိဓမနတော သြဘာသနဋ္ဌေန **အာလောကော**တိ ဝုတ္တံ။ တံ ပနေတံ စတူသု သစ္စေသု လောကိယလောကုတ္တရမိဿကံ နိဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၆. ယာဝကီဝဉ္စ တိ ယတ္တကံ ကာလံ။ **တိပရိဝဋ္ဋ** န္တိ သစ္စဉာဏကိစ္စဉာဏကတဉာဏသင်္ခာတာနံ တိဏ္ဏံ ပရိဝဋ္ဋာနံ ဝသေန တိပရိဝဋ္ဋံ။ သစ္စဉာဏာဒိဝသေန ဟိ တယော ပရိဝဋ္ဋာ ဧတဿာတိ တိပရိဝဋ္ဋန္တိ ဝုစ္စတိ ဉာဏဒဿနံ။ ဧတ္ထ စ "ဣဒံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ, ဣဒံ ဒုက္ခသမုဒယ"န္တိ ဧဝံ စတူသု သစ္စေသု ယထာဘူတဉာဏံ **သစ္စဉာဏံ** နာမ။ တေသုယေဝ "ပရိညေယျံ ပဟာတဗ္ဗံ သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ ဘာဝေတဗ္ဗ"န္တိ ဧဝံ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စဇာနနဉာဏံ **ကိစ္စဉာဏံ** နာမ။ "ပရိညာတံ ပဟီနံ သစ္ဆိကတံ ဘာဝိတ"န္တိ ဧဝံ တဿ ကတဘာဝဇာနနဉာဏံ **ကတဉာဏံ** နာမ။ **ဒွါဒသာကာရ**န္တိ တေသံယေဝ ဧကေကသ္မိံ သစ္စေ တိဏ္ဏံ တိဏ္ဏံ အာကာရာနံ ဝသေန ဒွါဒသာကာရံ။ **ဉာဏဒဿန** န္တိ ဧတေသံ တိပရိဝဋ္ဋာနံ ဒွါဒသန္နံ အာကာရာနံ ဝသေန ဥပ္ပန္နဉာဏသင်္ခာတံ ဒဿနံ။

အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိ န္တိ ဥတ္တရဝိရဟိတံ သဗ္ဗသေဋ္ဌံ သမ္မာ သာမဉ္စ ဗောဓိံ။ အထ ဝါ ပသတ္ထံ သုန္ဒရဉ္စ ဗောဓိံ။ **ဗောဓီ**တိ စ ဘဂဝတော အရဟတ္တမဂ္ဂေါ ဣဓာဓိပ္ပေတော။ သာဝကာနံ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ အနုတ္တရာ ဗောဓိ ဟောတိ, န ဟောတီတိ? န ဟောတိ။ ကသ္မာ? အသဗ္ဗဂုဏဒာယကတ္တာ။ တေသဉှိ ကဿစိ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ အရဟတ္တဖလမေဝ ဒေတိ, ကဿစိ တိဿော ဝိဇ္ဇာ, ကဿစိ ဆ အဘိညာ, ကဿစိ စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ, ကဿစိ သာဝကပါရမီဉာဏံ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနမ္ပိ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏမေဝ ဒေတိ, ဗုဒ္ဓါနံ ပန သဗ္ဗဂုဏသမ္ပတ္တိံ ဒေတိ အဘိသေကော ဝိယ ရညော သဗ္ဗလောကိဿရိယဘာဝံ။ တသ္မာ အညဿ ကဿစိပိ အနုတ္တရာ ဗောဓိ န ဟောတီတိ။ **အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ ပစ္စညာသိ**န္တိ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ အဟံ ပတ္တော ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဌိတောတိ ဧဝံ ပဋိဇာနိံ။ **ဉာဏဉ္စ ပန မေ ဒဿနံ ဥဒပါဒီ**တိ အဓိဂတဂုဏာနံ ယာထာဝတော ဒဿနသမတ္ထံ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏဉ္စ ပန မေ ဥဒပါဒိ။ **အကုပ္ပါ မေ ဝိမုတ္တီ**တိ အယံ မယှံ အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိ အကုပ္ပါ ပဋိပက္ခေဟိ န ကောပေတဗ္ဗာတိ ဧဝံ ဉာဏံ ဥဒပါဒိ။ တတ္ထ ဒွီဟာကာရေဟိ အကုပ္ပတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ မဂ္ဂသင်္ခာတကာရဏတော စ အာရမ္မဏတော စ။ သာ ဟိ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ သမုစ္ဆိန္နကိလေသာနံ ပုန အနိဝတ္တနတာယ **ကာရဏတောပိ** အကုပ္ပါ, အကုပ္ပဓမ္မံ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပဝတ္တတာယ **အာရမ္မဏတောပိ** အကုပ္ပါ အနာကုပ္ပါရမ္မဏာနံ လောကိယသမာပတ္တီနံ တဒဘာဝတော။ **အန္တိမာ** တိ ပစ္ဆိမာ။ **နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ** တိ ဣဒါနိ ပုန အညော ဘဝေါ နာမ နတ္ထီတိ။

ဣမသ္မိဉ္စ ပန ဝေယျာကရဏသ္မိံ န္တိ ဣမသ္မိံ နိဂ္ဂါထကေ သုတ္တေ။ နိဂ္ဂါထကဉှိ သုတ္တံ ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနသဟိတံ "ဝေယျာကရဏ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ **ဘညမာနေ**တိ ဘဏိယမာနေ, ဒေသိယမာနေတိ အတ္ထော။ **ဝိရဇ** န္တိ အပါယဂမနီယရာဂရဇာဒီနံ ဝိဂမေန ဝိရဇံ။ **ဝီတမလ**န္တိ အနဝသေသဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာမလာပဂမေန ဝီတမလံ ။ ပဌမမဂ္ဂဝဇ္ဈကိလေသရဇာဘာဝေန ဝါ **ဝိရဇံ,** ပဉ္စဝိဓဒုဿီလျမလာပဂမေန **ဝီတမလံ။ ဓမ္မစက္ခု**န္တိ **ဗြဟ္မာယုသုတ္တေ** (မ. နိ. ၂.၃၈၃ အာဒယော) ဟေဋ္ဌိမာ တယော မဂ္ဂါ ဝုတ္တာ, **စူဠရာဟုလောဝါဒေ** (မ. နိ. ၃.၄၁၆ အာဒယော) အာသဝက္ခယော, ဣဓ ပန သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ အဓိပ္ပေတော။ စတုသစ္စသင်္ခာတေသု ဓမ္မေသု တေသံ ဒဿနဋ္ဌေန စက္ခူတိ **ဓမ္မစက္ခု,**

ဟေဋ္ဌိမေသု တ တီသု မဂ္ဂဓမ္မေသု ဧကံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂသင်္ခါတံ စက္ခုန္တိ **ဓမ္မစက္ခုံ**, သမထဝိပဿနာဓမ္မနိဗ္ဗတ္တတ္တာယ သီလာဒိတိဝိဓဓမ္မက္ခန္ဓဘူတတ္တာယ တ ဓမ္မမယံ စက္ခုန္တိပိ **ဓမ္မစက္ခုံ**, တဿ ဥပ္ပတ္တိအာကာရဒဿနတ္ထံ **"ယံ ကိဉ္စိ သမုဒယဓမ္မံ, သဗ္ဗံ တံ နိရောဓဓမ္မ"** န္တိ အာဟ။ နနု စ မဂ္ဂဉာဏံ အသင်္ခတဓမ္မာရမ္မဏံ, န သင်္ခတဓမ္မာရမ္မဏန္တိ? သစ္စမေတံ, ယသ္မာ တံ နိရောဓံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ကိစ္စဝသေန သဗ္ဗသင်္ခတံ အသမ္မောဟပ္ပဋိဝေဓဝသေန ပဋိဝိဇ္ဈန္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ တထာ ဝုတ္တံ။

၁၇. ဓမ္မစက္ကေ တိ ပဋိဝေဓဉာဏေ စေဝ ဒေသနာဉာဏေ စ ပဝတ္တနဋ္ဌေန စက္ကန္တိ ဓမ္မစက္ကံ။ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ နိသိန္နဿ ဟိ စတူသု သစ္စေသု ဥပ္ပန္နံ ဒွါဒသာကာရံ ပဋိဝေဓဉာဏမ္ပိ, ဣသိပတနေ နိသိန္နဿ ဒွါဒသာကာရာယ သစ္စဒေသနာယ ပဝတ္တကံ ဒေသနာဉာဏမ္ပိ ဓမ္မစက္ကံ နာမ။ ဥဘယမ္ပိ ဟေတံ ဒသဗလဿ ဥရေ ပဝတ္တဉာဏမေဝ။ တဒုဘယံ ဣမာယ ဒေသနာယ ပကာသေန္တေန ဘဂဝတာ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ နာမ။ တံ ပနေတံ ဓမ္မစက္ကံ ယာဝ အညာသိကောဏ္ဍညတ္ထေရော အဋ္ဌာရသဟိ ဗြဟ္မကောဋီဟိ သဒ္ဓိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာတိ, တာဝ ဘဂဝတ **ပဝတ္တေတိ** နာမ ပဝတ္တနကိစ္စဿ အနိဋ္ဌိတတ္တာ။ ပတိဋ္ဌိတေ **ပဝတ္တိတံ** နာမ ကဿပသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သာသနန္တရဓာနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒော, ဧတ္တကံ ကာလံ အပ္ပဝတ္တပုဗ္ဗဿ ပဝတ္တိတတ္တာ။ တံ သန္ဓာယ "ပဝတ္တိတေ စ ပန ဘဂဝတာ ဓမ္မစက္ကေ ဘုမ္မာ ဒေဝါ သဒ္ဒမနုဿာဝေသု"န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဘုမ္မာ** တိ ဘူမဋ္ဌကဒေဝတာ။ **သဒ္ဒမနုဿာဝေသု** န္တိ ဧကပ္ပဟာရေနေဝ သာဓုကာရံ ဒတွာ "ဧတံ ဘဂဝတာ"တိအာဒီနိ ဝဒန္တာ အနုဿာဝယိံသု။ **ဩဘာသော**တိ သဗ္ဗညုတညာဏာနုဘာဝေန ပဝတ္တော စိတ္တပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနော ဩဘာသော။ သော ဟိ တဒါ ဒေဝါနံ ဒေဝါနုဘာဝံ အတိက္ကမိတွာ ဝိရောစိတ္ထ။ **အညာသိ ဝတ ဘော ကောဏ္ဍညော** တိ ဣမဿပိ ဥဒါနဿ ဥဒါဟရဏဃောသော ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဖရိတွာ အဋ္ဌာသိ။ ဘဂဝတော ဟိ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနဿ အာရမ္ဘေ ဝိယ ပရိသမာပနေပိ အတိဝိယ ဥဠာရတမံ ပီတိသောမနဿံ ဥဒပါဒိ။

၁၈. ဒိဋ္ဌော အရိယသစ္စဓမ္မော ဧတေနာတိ **ဒိဋ္ဌဓမ္မော** ။ ဧသ နယော သေသပဒေသုပိ။ ဧတ္ထ စ ဒဿနံ နာမ ဉာဏဒဿနတော အညမ္ပိ အတ္ထီတိ တံနိဝတ္တနတ္ထံ **"ပတ္တဓမ္မော"** တိ ဝုတ္တံ။ ပတ္တိ စ ဉာဏသမ္ပတ္တိတော အညာပိ ဝိဇ္ဇတီတိ တတော ဝိသေသနတ္ထံ **"ဝိဒိတဓမ္မော"** တိ ဝုတ္တံ။ သာ ပနေသာ ဝိဒိတဓမ္မတာ ဧကဒေသတောပိ ဟောတီတိ နိပ္ပဒေသတော ဝိဒိတဘာဝံ ဒဿေတုံ **"ပရိယောဂါဠှဓမ္မော"** တိ ဝုတ္တံ။ တေနဿ သစ္စာဘိသမ္ဗောဓိံ ယေဝ ဒီပေတိ။ မဂ္ဂဉာဏဉှိ ဧကာဘိသမယဝသေန ပရိညာဒိကိစ္စံ သာဓေန္တံ နိပ္ပဒေသေန စတုသစ္စဓမ္မံ သမန္တတော ဩဂါဠှံ နာမ ဟောတိ။ သပ္ပဋိဘယကန္တာရသဒိသာ သောဠသဝတ္ထုကာ အဋ္ဌဝတ္ထုကာ စ တိဏ္ဏာ ဝိစိကိစ္ဆာ အနေနာတိ **တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော** ။ ပဝတ္တိအာဒီသု "ဧဝံ နုခော န နုခော"တိ ဧဝံ ပဝတ္တိကာ ဝိဂတာ သမုစ္ဆိန္နာ ကထံကထာ အဿာတိ **ဝိဂတကထံကထော။ ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တော** တိ သာရဇ္ဇကရာနံ ပာပဓမ္မာနံ ပဟီနတ္တာ တပ္ပဋိပက္ခေသု စ သီလာဒီသု ဂုဏေသု သုပ္ပတိဋ္ဌိတတ္တာ ဝိသာရဒဘာဝံ ဝေယျတ္တိယံ ပတ္တော အဓိဂတော။ သွာယံ ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တိသုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝေ ကတ္ထာတိ အာဟ **"သတ္ထုသာသနေ"** တိ။ အတ္တနာ ပစ္စက္ခတော အဓိဂတတ္တာ န ပရံ ပစ္စေတိ, ပရဿ သဒ္ဓါယ ဧတ္ထ နပ္ပဝတ္တတီတိ, န တဿ ပရော ပစ္စေတဗ္ဗော အတ္ထီတိ **အပရပ္ပစ္စယော** ။

လဘေယျာဟ န္တိ လဘေယျံ အဟံ, အာယာစနဝစနမေတံ။ **ဧဟီ**တိ အာယာစိတာနံ ပဗ္ဗဇ္ဇူပသမ္ပဒါနံ အနုမတဘာဝပ္ပကာသနဝစနံ, တသ္မာ ဧဟိ သမ္ပဋိစ္ဆာဟိ ယထာယာစိတံ ပဗ္ဗဇ္ဇူပသမ္ပဒံ ဝိသေသန္တိ အတ္ထော။ **ဣတိ**-သဒ္ဒေါ တဿ ဧဟိဘိက္ခူပသမ္ပဒါပဋိလာဘနိမိတ္တဝစနပရိယောသာနဒဿနော။ တဒဝသာနော ဟိ တဿ ဘိက္ခုဘာဝေါ။ တေနေတမာဟ **"ဧဟိ ဘိက္ခူတိ ဘဂဝတော ဝစနေန အဘိနိပ္ဖန္နာ သာဝ တဿ အာယသ္မတော ဧဟိဘိက္ခူပသမ္ပဒါ အဟောသီ"**တိ။ **စရ ဗြဟ္မစရိယ** န္တိ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယသင်္ခါတံ ဗြဟ္မစရိယံ သမဓိဂစ္ဆ။ ကိမတ္ထံ? **သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယ**။ ဣဓာပိ "အတေစာ"တိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ "နဝ ကောဋိသဟဿာနီ"တိအာဒိနာ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၀; ပဋိ. မ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၃၇) ဝုတ္တပ္ပဘေဒါနံ အနေကသဟဿာနံ သံဝရဝိနယာနံ သမာဒိယိတွာ ဝတ္တနေန ဥပရိဘူတာ အဂ္ဂဘူတာ သမ္ပဒါတိ **ဥပသမ္ပဒါ** ။

၁၉. နီဟာရဘတ္တော တိ နီဟဋဘတ္တော, ကမတော ဘိက္ခံ နီဟရိတွာ ဘိက္ခူဟိ ဒိန္နဘတ္တောတိ အတ္ထော ။ ဘဂဝါ ဟိ ဒဟရကုမာရကေ ဝိယ တေ ဘိက္ခူ ပရိဟရန္တော ပါဋိပဒဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ပိဏ္ဍပါတတ္ထာယပိ ကမံ အပဝိသိတွာ အန္တောဝိဟာရေယေဝ ဝသိ။

အနတ္တလက္ခဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၂၀. **အာမန္တေသီ** တိ အာသာဠ္ဟပုဏ္ဏမဒိဝသေ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနတော ပဋ္ဌာယ အနုက္ကမေန သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတေ အညာသိကောဏ္ဍညပ္ပမုခေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ ''ဣဒါနိ တေသံ အာသဝက္ခယာယ ဓမ္မံ ဒေသေဿာမီ''တိ ပဉ္စမိယာ ပက္ခဿ အာမန္တေသိ။ **အနတ္တာ** တိ အဝသဝတ္တနဋ္ဌေန အသာမိကဋ္ဌေန သုညတဋ္ဌေန အတ္တပဋိက္ခေပဋ္ဌေနာတိ ဇံ စတူဟိ ကာရဏေဟိ အနတ္တာ။ တတ္ထ ''ဥပ္ပန္နံ ရူပံ ဌိတိံ မာ ပာပုဏာတု, ဌာနပ္ပတ္တံ မာ ဇီရတု, ဇရပ္ပတ္တံ မာ ဘိဇ္ဇတု, ဥဒယဗ္ဗယေဟိ မာ ကိလမယတူ''တိ န ဧတ္ထ ကဿစိ ဝသီဘာဝေါ အတ္ထိ, သ္ဝါယမဿ **အဝသဝတ္တနဋ္ဌော** ။ သာမိဘူတဿ ကဿစိ အဘာဝတော **အသာမိကဋ္ဌော** ။ နိဝါသီကာရကဝေဒကအဓိဋ္ဌာယကဝိရဟေန တတော သုညတာ **သုညတဋ္ဌော** ။ ပရပရိကပ္ပိတအတ္တသဘာဝဘာဝတော ဧဝ **အတ္တပဋိက္ခေပဋ္ဌော** ။ ဣဒါနိ အနတ္တတံယေဝ ဝိဘာဝေတုံ **''ရူပဉ္စ ဟိဒံ ဘိက္ခဝေ''** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အတ္တာ အဘဝိဿာ** တိ ကာရကော ဝေဒကော သယံဝသီတိ ဇံဘူတော အတ္တာ အဘဝိဿာတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧဝဉ္ဟိ သတိ ရူပဿ အာဗာဓာယ သံဝတ္တနံ အယုတ္တမာနကံ သိယာ။ ကာမဉ္စေတ္ထ ''ယသ္မာ စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ရူပံ အနတ္တာ, တသ္မာ ရူပံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တတီ''တိ ရူပဿ အနတ္တတာယ ဒုက္ခတာ ဝိဘာဝိတာ ဝိယ ဒိဿတိ, တထာပိ ''ယသ္မာ ရူပံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ, တသ္မာ အနတ္တာ''တိ ဟကဋ္ဌာယ သာဗာဓတာယ ရူပဿ အတ္တသာရာဘာဝေါ ဝိဘာဝိတော, တတော ဧဝ စ ''န စ လဗ္ဘတိ ရူပေ 'ဇံ မေ ရူပံ ဟောတု, ဇံ မေ ရူပံ မာ အဟောသီ'တိ'' ရူပေ ကဿစိ အနိဿရတာ တဿ စ အဝသဝတ္တနာကာရော ဒဿိတော။ **ဝေဒနာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

၂၁. **တံ ကိံမညထ ဘိက္ခဝေ** တိ ဣဒံ ကသ္မာ အာရဒ္ဓံ? ဧတ္တကေန ဌာနေန အနတ္တလက္ခဏမေဝ ကထိတံ, န အနိစ္စဒုက္ခလက္ခဏာနိ, ဣဒါနိ တာနိ ဒဿေတွာ သမောဓာနေတွာ တီဏိပိ လက္ခဏာနိ ဒဿေတုံ ဣဒမာရဒ္ဓန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အနိစ္စံ ဘန္တေ** တိ ဘန္တေ ယသ္မာ ဟုတွာ န ဟောတိ, တသ္မာ အနိစ္စံ။ ယသ္မာ ပုဗ္ဗေ အသန္တံ ပစ္စယသမဝါယေန ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပုန ဘင်္ဂုပဂမနေန န ဟောတိ, တသ္မာ န နိစ္စန္တိ အနိစ္စံ, အဒ္ဓုဝန္တိ အဓိပ္ပာယော။ အထ ဝါ ဥပ္ပာဒဝယဝန္တတာယ တာဝကာလိကတာယ ဝိပရိဏာမကောဋိယာ နိစ္စပဋိက္ခေပတောတိ ဣမေဟိပိ ကာရဏေဟိ **အနိစ္စံ** ။ ဧတ္ထ ခဏေ ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇနဝသေန နိရုဇ္ဈနဝသေန စ ပဝတ္တနတော **ဥပ္ပာဒဝယဝန္တတာ** ။ တင်္ခဏိကတာယ **တာဝကာလိကတာ**။ ဝိပရိဏာမဝန္တတာယ **ဝိပရိဏာမကောဋိ**။ ရူပဉ္ဟိ ဥပ္ပာဒါဒိဝိကာရာပဇ္ဇနေန ဝိပရိဏာမန္တံ ဝိနာသံ ပာပုဏာတိ။ နိစ္စသဘာဝဘာဝတော ဧဝ **နိစ္စပဋိက္ခေပတော** ။ အနိစ္စာ ဟိ ဓမ္မာ, တေနေဝ အတ္တနော အနိစ္စဘာဝေန အတ္ထတော နိစ္စတံ ပဋိက္ခိပန္တိ နာမ။

ဒုက္ခံ ဘန္တေ တိ ဘန္တေ ပဋိပီဠနာကာရေန ဒုက္ခံ။ ဥပ္ပာဒဇရာဘင်္ဂဝသေန ဟိ ရူပဿ နိရန္တရံ ဗာဓတိ, ပဋိပီဠနာကာရေနဿ ဒုက္ခတာ။ အထ ဝါ သန္တာပဋ္ဌေန ဒုက္ခမဋ္ဌေန ဒုက္ခဝတ္ထုကဋ္ဌေန သုခပဋိက္ခေပဋ္ဌေန စာတိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ ဒုက္ခံ။ ဧတ္ထ စ **သန္တာပေါ** နာမ ဒုက္ခဒုက္ခတာဒိဝသေန သန္တာပနံ ပရိဒဟနံ။ တတော ဧဝဿ ဒုဿဟတာယ **ဒုက္ခမတာ**။ တိဿန္နံ ဒုက္ခတာနံ သံသာရဒုက္ခဿ စ အဓိဋ္ဌာနတာယ **ဒုက္ခဝတ္ထုကတာ**။ သုခသဘာဝဘာဝတော ဧဝ **သုခပဋိက္ခေပေါ။ ဝိပရိဏာမဓမ္မန္တိ** ဇရာယ မရဏေန စ ဝိပရိဏာမသဘာဝံ။ **ကလ္လံ နု** တိ ယုတ္တံ နု။ **တန္တိ** ဇံ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ ရူပံ။ **ဇတံ မမာ**တိ တဏှာဂါဟော မမင်္ကာရဘာဝတော။ **ဧသောဟမသ္မီ** တိ မာနဂါဟော အဟင်္ကာရဘာဝတော။ **ဧသော မေ အတ္တာ** တိ ဒိဋ္ဌိဂါဟော အတ္တဘာဝဝိပလ္လာသဂ္ဂဟတော။ **တဏှာဂါဟော** စေတ္ထ အဋ္ဌသတတဏှာဝိစရိတဝသေန, **မာနဂါဟော** နဝဝိဓမာနဝသေန, **ဒိဋ္ဌိဂါဟော** ဒ္ဝါသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဂါဟာနံ ဝသေန ယုတ္တံ နု တံ သမနုပဿိတုန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဣတိ ဘဂဝါ အနိစ္စဒုက္ခဝသေန အနတ္တလက္ခဏံယေဝ ဒဿေသိ။ ဘဂဝါ ဟိ ကတ္ထစိ အနိစ္စဝသေန အနတ္တတံ ဒဿေတိ, ကတ္ထစိ ဒုက္ခဝသေန, ကတ္ထစိ ဥဘယဝသေန။ တထာ ဟိ ''စက္ခုံ အတ္တာတိ ယော ဝဒေယျ, တံ န ဥပပဇ္ဇတိ, စက္ခုဿ ဥပ္ပာဒေါပိ ဝယောပိ ပညာယတိ။ ယဿ ခေါ ပန ဥပ္ပာဒေါပိ ဝယောပိ ပညာယတိ, 'အတ္တာ မေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စေဝ ဝေတိ စာ'တိ ဣစ္စဿ ဧဝမာဂတံ ဟောတိ, တသ္မာ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ။ 'စက္ခု အတ္တာ'တိ ယော ဝဒေယျ, ဣတိ စက္ခု အနတ္တာ''တိ ဣမသ္မိံ **ဆဆက္ကသုတ္တေ** (မ. နိ. ၃.၄၂၂) အနိစ္စဝသေန အနတ္တတံ ဒဿေသိ။ ''ရူပဉ္စ

ဟိဒံ, ဘိက္ခဝေ, အတ္တာ အဘဝိဿ။ပေ။ ဧဝံ မေ ရူပံ မာ အဟောသီ’’တိ ဣမသ္မိံယေဝ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တေ ဒုက္ခဝသေန အနတ္တတံ ဒဿေသိ။ ‘‘ရူပံ, ဘိက္ခဝေ, အနိစ္စံ, ယဒနိစ္စံ တံ ဒုက္ခံ, ယံ ဒုက္ခံ တဒနတ္တာ, ယဒနတ္တာ, တံ ‘နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေ သော အတ္တာ’တိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗ’’န္တိ ဣမသ္မိံ **အရဟန္တသုတ္တေ** (သံ. နိ. ၃.၇၆-၇၇) ဥဘယဝသေန အနတ္တတံ ဒဿေသိ။ ကသ္မာ? အနိစ္စံ ဒုက္ခဉ္စ ပါကဋံ, အနတ္တတာ အပါကဋာ။ ပရိဘောဂဘာဇနာဒီသု ဟိ ဘိန္နေသု ‘‘အဟော အနိစ္စ’’န္တိ ဝဒန္တိ, ‘‘အဟော အနတ္တာ’’တိ ပန ဝတ္တာ နာမ နတ္ထိ။ သရီရေ ဂဏ္ဍပိဠကာသု ဝါ ဥဋ္ဌိတာသု ကဏ္ဋကေန ဝါ ဝိဒ္ဓါ ‘‘အဟော ဒုက္ခ’’န္တိ ဝဒန္တိ, ‘‘အဟော အနတ္တာ’’တိ ပန ဝတ္တာ နာမ နတ္ထိ။ ကသ္မာ? ဣဒဉှိ အနတ္တလက္ခဏံ နာမ အဝိဘူတံ ဒုဒ္ဒသံ ဒုပ္ပညာပနံ။ တထာ ဟိ သရဘင်္ဂါဒယောပိ သတ္ထာရော နာဒ္ဒသံသု, ကုတော ပညာပနာ, တေန နံ ဘဂဝါ အနိစ္စဝသေန ဝါ ဒုက္ခဝသေန ဝါ ဥဘယဝသေန ဝါ ဒဿေသိ။ တယိဒံ ဣမသ္မိမ္ပိ တေပရိဝဋ္ဋေ အနိစ္စဒုက္ခဝသေနေဝ ဒဿိတံ။ **ဝေဒနာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

၂၂. **တသ္မာတိဟာ**တိ တသ္မာ ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ။ **တိ**-ကာရ **ဟ**-ကာရာ နိပါတာ, ယသ္မာ ဣမေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ အနတ္တာ, တသ္မာတိ အတ္ထော။ **ယံ ကိဉ္စိ**တိ အနဝသေသပရိယာဒါနမေတံ။ **ယ**န္တိ ဟိ သာမညေန အနိယမဒဿနံ, **ကိဉ္စိ**တိ ပကာရတော ဘေဒံ အာမသိတွာ အနိယမဒဿနံ။ ဥဘယေနပိ အတီတံ ဝါ။ပေ။ သန္တိကေ ဝါ အပ္ပံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ ယာဒိသံ ဝါ တာဒိသံ ဝါ နပုံသကနိဒ္ဒေသာရဟံ သဗ္ဗံ ဗျာပေတွာ သင်္ဂဏှာတိ, တသ္မာ အနဝသေသပရိယာဒါနမေတံ ‘‘ယံ ကိဉ္စိ’’တိ။ ဧဝဉ္စ သတိ အညေသုပိ နပုံသကနိဒ္ဒေသာရဟေသု ပသင်္ဂံ ဒိသွာ တတ္ထ အဓိပ္ပေတတ္ထံ အဓိစ္စ ပဝတ္တနတော အတိပ္ပသင်္ဂဿ နိယမနတ္ထံ **‘‘ရူပ’’**န္တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ပဒဒွယေနပိ ရူပဿ အသေသပရိဂ္ဂဟော ကတော ဟောတိ။ အထဿ အတီတာဒိဝိဘာဂံ အာရဘတိ **‘‘အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္န’’**န္တိအာဒိနာ။ တဉှိ ကိဉ္စိ အတီတံ ကိဉ္စိ အနာဂတာဒိဘေဒန္တိ။ ဧသ နယော **ဝေဒနာ**ဒီသုပိ။

တတ္ထ ရူပံ တာဝ အဒ္ဓာသန္တတိသမယခဏဝသေန စတုဓာ အတီတံ နာမ ဟောတိ, တထာ အနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ။ တတ္ထ **အဒ္ဓာဝသေန** တာဝ ဧကဿ ဧကသ္မိံ ဘဝေ ပဋိသန္ဓိတော ပုဗ္ဗေ အတီတံ, စုတိတော ဥဒ္ဓံ အနာဂတံ, ဥဘိန္နမန္တရေ ပစ္စုပ္ပန္နံ။ **သန္တတိဝသေန** သဘာဂဧကဥတုသမုဋ္ဌာနံ ဧကာဟာရသမုဋ္ဌာနဉ္စ ပုဗ္ဗာပရိယဝသေန ဝတ္တမာနမ္ပိ ပစ္စုပ္ပန္နံ, တတော ပုဗ္ဗေ ဝိသဘာဂဥတုအာဟာရသမုဋ္ဌာနံ အတီတံ, ပစ္ဆာ အနာဂတံ။ စိတ္တဇံ ဧကဝီထိဧကဇဝနဧကသမာပတ္တိသမုဋ္ဌာနံ ပစ္စုပ္ပန္နံ, တတော ပုဗ္ဗေ အတီတံ, ပစ္ဆာ အနာဂတံ။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနဿ ပါဋိယေက္ကံ သန္တတိဝသေန အတီတာဒိဘေဒေါ နတ္ထိ။ တေသံယေဝ ပန ဥတုအာဟာရစိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ဥပတ္ထမ္ဘကဝသေန တဿ အတီတာဒိဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သမယဝသေန** ဧကမုဟုတ္တပုဗ္ဗဏှသာယနှရတ္တိဒိဝါဒီသု သမယေသု သန္တာနဝသေန ပဝတ္တမာနံ တံတံသမယဝန္တံ ရူပံ ပစ္စုပ္ပန္နံ နာမ, တတော ပုဗ္ဗေ အတီတံ, ပစ္ဆာ အနာဂတံ။ **ခဏဝသေန** ဥပ္ပါဒါဒိက္ခဏတ္တယပရိယာပန္နံ ပစ္စုပ္ပန္နံ, တတော ပုဗ္ဗေ အတီတံ, ပစ္ဆာ အနာဂတံ, ဣဒမေဝေတ္ထ နိပ္ပရိယာယံ, သေသာ ပရိယာယကထာ။

အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါတိ စက္ခာဒိပဉ္စဝိဓံ ရူပံ အတ္တဘာဝံ အဓိကိစ္စ ပဝတ္တတ္တာ အဇ္ဈတ္တံ, သေသံ တတော ဗာဟိရတ္တာ ဗဟိဒ္ဓါ။ အပိစ နိယကဇ္ဈတ္တမ္ပိ ဣဓ အဇ္ဈတ္တံ, ပရပုဂ္ဂလိကမ္ပိ စ ဗဟိဒ္ဓါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဩဠာရိကံ ဝါ သုခုမံ ဝါ**တိ စက္ခာဒီနိ နဝ, အာပောဓာတုဝဇ္ဇာ တိဿော ဓာတုယော စာတိ ဒွါဒသဝိဓံ ရူပံ ဃဋ္ဋနဝသေန ဂဟေတဗ္ဗတော ဩဠာရိကံ, သေသံ တတော ဝိပရီတတ္တာ သုခုမံ။ **ဟီနံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ**တိ ဧတ္ထ ဟီနပဏီတဘာဝေါ ပရိယာယတော နိပ္ပရိယာယတော စ။ တတ္ထ အကနိဋ္ဌာနံ ရူပတော သုဒဿီနံ ရူပံ ဟီနံ, တဒေဝ သုဒဿာနံ ရူပတော ပဏီတံ။ ဧဝံ ယာဝ နရကသတ္တာနံ ရူပံ, တာဝ ပရိယာယတော ဟီနပဏီတတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ နိပ္ပရိယာယတော ပန ယံ အာရမ္မဏံ ကတွာ အကုသလဝိပါကဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ ဟီနံ အနိဋ္ဌဘာဝတော။ ယံ ပန အာရမ္မဏံ ကတွာ ကုသလဝိပါကဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ ပဏီတံ ဣဋ္ဌဘာဝတော။ ယထာ ဟိ အကုသလဝိပါကော သယံ အနိဋ္ဌော အနိဋ္ဌေ ဧဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န ဣဋ္ဌေ, ဧဝံ ကုသလဝိပါကောပိ သယံ ဣဋ္ဌော ဣဋ္ဌေယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န အနိဋ္ဌေ။ **ယံ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ**တိ ယံ သုခုမံ, တဒေဝ ဒုပ္ပဋိဝိဇ္ဈသဘာဝတ္တာ ဒူရေ, ဣတရံ သုပ္ပဋိဝိဇ္ဈသဘာဝတ္တာ သန္တိကေ။ အပိစေတ္ထ ဩကာသတောပိ ဥပါဒါယုပါဒါယ ဒူရသန္တိကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **တံ သဗ္ဗ**န္တိ တံ အတီတာဒီဟိ ပဒေဟိ ဝိသုံ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ သဗ္ဗံ ရူပံ။ **သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗ**န္တိ သဟဝိပဿနာယ မဂ္ဂပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ယာ ကာစိ ဝေဒနာတိအာဒီသု ပန သန္တတိဝသေန စ ခဏဝသေန စ ဝေဒနာယ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နဘာဝေ
ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၄၉၇ အာဒယော) **သန္တတိဝသေန** ဧကဝီထိဧကဇဝနဧကသမာပတ္တိပရိယာပန္နာ
ဧကဝိဓဝိသယသမာယောဂပ္ပဝတ္တာ စ ဒိဝသမ္ပိ ဗုဒ္ဓရူပံ ပဿန္တဿ ဓမ္မံ သုဏန္တဿ ပဝတ္တသဒ္ဓါဒိသဟိတ
ဝေဒနာ ပစ္စုပ္ပန္နာ, တတော ပုဗ္ဗေ အတီတာ, ပစ္ဆာ အနာဂတာ။ **ခဏဝသေန** ခဏတ္တယပရိယာပန္နာ ပစ္စုပ္ပန္နာ, တ
တော ပုဗ္ဗေ အတီတာ, ပစ္ဆာ အနာဂတာ။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါဘေဒော နိယကဇ္ဈတ္တဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဩဠာရိကသုခု
မဘေဒော “အကုသလာ ဝေဒနာ ဩဠာရိကာ, ကုသလာဗျာကတာ ဝေဒနာ သုခုမာ”တိအာဒိနာ နယေန **ဝိဘင်္ဂေ** (ဝိဘ.
၁၁) ဝုတ္တေန ဇာတိသဘာဝပုဂ္ဂလလောကိယလောကုတ္တရဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဇာတိဝသေန** တာဝ အကုသလ
ဝေဒနာ သာဝဇ္ဇကိရိယဟေတုတော ကိလေသသန္တာပသဘာဝတော စ အဝူပသန္တဝုတ္တီတိ ကုသလဝေဒနာယ ဩဠာရိ
ကာ, သဗျာပာရတော သဥဿာဟတော သဝိပါကတော ကိလေသသန္တာပသဘာဝတော သာဝဇ္ဇတော စ ဝိပါကာဗျာ
ကတာယ ဩဠာရိကာ, သဝိပါကတော ကိလေသသန္တာပသဘာဝတော သဗျာပဇ္ဇတော သာဝဇ္ဇတော စ ကိရိယာဗျာက
တာယ ဩဠာရိကာ, ကုသလာဗျာကတာ ပန ဝုတ္တဝိပရိယာယတော အကုသလာယ သုခုမာ။ ဒွေပိ ကုသလာကုသလ
ဝေဒနာ သဗျာပာရတော သဥဿာဟတော သဝိပါကတော စ ယထာယောဂံ ဒုဝိဓာယပိ အဗျာကတာယ ဩဠာရိကာ, ဝု
တ္တဝိပရိယာယေန ဒုဝိဓာပိ အဗျာကတာ တာဟိ သုခုမာ။ ဧဝံ တာဝ ဇာတိဝသေန ဩဠာရိကသုခုမတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သဘာဝဝသေန ပန ဒုက္ခဝေဒနာ နိရဿာဒတော သဝိပ္ဖာရတော ခုဗ္ဘဇနီယတော အဘိဘဝနတော စ ဣတရာဟိ ဒွ
ေီဟိ ဩဠာရိကာ, ဣတရာ ပန ဒွေ သာတတော သန္တတော ပဏီတတော မနာပတော မဇ္ဈတ္တတော စ ယထာယောဂံ ဒု
က္ခာယ သုခုမာ။ ဥဘော ပန သုခဒုက္ခာ သဝိပ္ဖာရတော ခောဘကရဏတော ပါကဋတော စ အဒုက္ခမသုခာယ ဩဠာရိကာ,
သာ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန တဒုဘယတော သုခုမာ။ ဧဝံ သဘာဝဝသေန ဩဠာရိကသုခုမတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ပုဂ္ဂလဝသေန**
ပန အသမာပန္နဿ ဝေဒနာ နာနာရမ္မဏဝိက္ခိတ္တဘာဝတော သမာပန္နဿ ဝေဒနာယ ဩဠာရိကာ, ဝိပရိယာယေန
ဣတရာ သုခုမာ။ ဧဝံ ပုဂ္ဂလဝသေန ဩဠာရိကသုခုမတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **လောကိယလောကုတ္တရဝသေန** ပန သာသဝ
ဝေဒနာ လောကိယာ။ သာ အာသဝုပ္ပတ္တိဟေတုတော ဩဃနိယတော ယောဂနိယတော ဂန္ထနိယတော နီဝရဏိယတော
ဥပါဒါနိယတော သံကိလေသိကတော ပုထုဇ္ဇနသာဓာရဏတော စ အနာသဝါယ ဩဠာရိကာ, သာ ဝိပရိယာယေန သာသ
ဝါယ သုခုမာ။ ဧဝံ လောကိယလောကုတ္တရဝသေန ဩဠာရိကသုခုမတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တတ္ထ ဇာတိအာဒိဝသေန သမ္ဘေဒော ပရိဟရိတဗ္ဗော။ အကုသလဝိပါကကာယဝိညာဏသမ္ပယုတ္တာ ဟိ
ဝေဒနာ ဇာတိဝသေန အဗျာကတတ္တာ သုခုမာပိ သမာနာ သဘာဝါဒိဝသေန ဩဠာရိကာ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ “အ
ဗျာကတာ ဝေဒနာ သုခုမာ, ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ဩဠာရိကာ။ အသမာပန္နဿ ဝေဒနာ ဩဠာရိကာ, သာသဝါ ဝေဒနာ ဩဠာရိ
ကာ”တိ (ဝိဘ. ၁၁)။ ယထာ စ ဒုက္ခဝေဒနာ, ဧဝံ သုခါဒယောပိ ဇာတိဝသေန ဩဠာရိကာ, သဘာဝါဒိဝသေန သုခုမာ ဟောန္
တိ။ တသ္မာ ယထာ ဇာတိအာဒိဝသေန သမ္ဘေဒော န ဟောတိ, တထာ ဝေဒနာနံ ဩဠာရိကသုခုမတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေယျ
ထိဒံ – အဗျာကတာ ဇာတိဝသေန ကုသလာကုသလာဟိ သုခုမာ။ န တတ္ထ “ကတမာ အဗျာကတာ, ကိံ ဒုက္ခာ, ကိံ
သုခါ, ကိံ သမာပန္နဿ, ကိံ အသမာပန္နဿ, ကိံ သာသဝါ, ကိံ အနာသဝါ”တိ ဧဝံ သဘာဝါဒိဘေဒော ပရာမသိတဗ္
ဗော။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။

အပိစ “တံ တံ ဝါ ပန ဝေဒနံ ဥပါဒါယုပါဒါယ ဝေဒနာ ဩဠာရိကာ သုခုမာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ”တိ ဝစနတော အကုသလာဒီသု
ပိ လောဘသဟဂတာယ ဒောသသဟဂတဝေဒနာ အဂ္ဂိ ဝိယ အတ္တနော နိဿယဒဟနတော ဩဠာရိကာ, လောဘသဟဂ
တာ သုခုမာ။ ဒောသသဟဂတာပိ နိယတာ ဩဠာရိကာ, အနိယတာ သုခုမာ။ နိယတာပိ ကပ္ပဋ္ဌိတိကာ ဩဠာရိကာ, ဣတရာ
သုခုမာ။ ကပ္ပဋ္ဌိတိကာသုပိ အသင်္ခါရိကာ ဩဠာရိကာ, ဣတရာ သုခုမာ။ လောဘသဟဂတာ ပန ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တာ ဩ
ဠာရိကာ, ဣတရာ သုခုမာ။ သာပိ နိယတာ ကပ္ပဋ္ဌိတိကာ အသင်္ခါရိကာ ဩဠာရိကာ, ဣတရာ သုခုမာ, အဝိသေသေန အ
ကုသလာ ဗဟုဝိပါကာ ဩဠာရိကာ, အပ္ပဝိပါကာ သုခုမာ။ ကုသလာ ပန အပ္ပဝိပါကာ ဩဠာရိကာ, ဗဟုဝိပါကာ သုခုမာ။

အပိစ ကာမာဝစရကုသလာ ဩဠာရိကာ, ရူပါဝစရာ သုခုမာ, တတော အရူပါဝစရာ, တတော လောကုတ္တရာ။ ကာမာဝ
စရာ စ ဒါနမယာ ဩဠာရိကာ, သီလမယာ သုခုမာ, တတော ဘာဝနာမယာ။ ဘာဝနာမယာပိ ဒုဟေတုကာ ဩဠာရိကာ , တိ
ဟေတုကာ သုခုမာ။ တိဟေတုကာပိ သသင်္ခါရိကာ ဩဠာရိကာ, အသင်္ခါရိကာ သုခုမာ။ ရူပါဝစရာ ပဌမဇ္ဈာနိကာ ဩဠာ
ရိကာ။ပေ.။ ပဉ္စမဇ္ဈာနိကာ သုခုမာဝ။ အရူပါဝစရာ အာကာသာနဉ္စာယတနသမ္ပယုတ္တာ ဩဠာရိကာ။ပေ.။ နေဝသညာနာ

သညာယတနသမ္ပယုတ္တာ သုခုမာဝ။ လောကုတ္တရာ စ သောတာပတ္တိမဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ ဩဠာရိကာ။ပေ.။ အရဟတ္တမဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ သုခုမာဝ။ သေ နယော တံတံဘူမိဝိပာကကိရိယဝေဒနာသု ဒုက္ခာဒိအသမာပန္နာဒိသာသဝာဒိဝသေန ဝုတ္တဝေဒနာသု စ။

ဩဠာရိကသုခုမသေန စာပိ နိရယေ ဒုက္ခာ ဩဠာရိကာ, တိရစ္ဆာနယောနိယံ သုခုမာ။ပေ.။ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီ သုခုမာဝ။ ယထာ စ ဒုက္ခာ, ဧဝံ သုခာပိ သဗ္ဗတ္ထ ယထာနုရူပံ ယောဇေတဗ္ဗာ။ **ဝတ္ထုဝသေန** စာပိ ဟီနဝတ္ထုကာ ယာ ကာစိ ဝေဒနာ ဩဠာရိကာ, ပဏီတဝတ္ထုကာ သုခုမာ။ ဟီနပ္ပဏီတဘေဒေ ယာ ဩဠာရိကာ, သာ ဟီနာ။ ယာ စ သုခုမာ, သာ ပဏီတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဒူရပဒံ ပန အကုသလာ ဝေဒနာ ကုသလာဗျာကတာဟိ ဝေဒနာဟိ ဒူရေ, သန္တိကပဒံ အကုသလာ ဝေဒနာ အကုသလာယ ဝေဒနာယ သန္တိကေတိအာဒိနာ နယေန ဝိဘတ္တံ။ တသ္မာ အကုသလာ ဝေဒနာ ဝိသဘာဂတော အသံသဋ္ဌတော အသရိက္ခတော စ ကုသလာဗျာကတာဟိ ဒူရေ, တထာ ကုသလာဗျာကတာ အကုသလာယ။ သေ နယော သဗ္ဗတရေသု။ အကုသလာ ပန ဝေဒနာ သဘာဂတော စ သံသဋ္ဌတော စ သရိက္ခတော စ အကုသလာယ သန္တိကေတိ။ တံတံဝေဒနာသမ္ပယုတ္တာနံ ပန သညာဒီနမ္ပိ ဧဝမေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၃. **သုတတ**တိ အာဂမာဓိဂမသင်္ခာတေန ဗာဟုသစ္စေန သမန္နာဂတတ္တာ သုတတ။ **နိဗ္ဗိန္ဒတီ** တိ ဥက္ကဏ္ဌတိ။ တတ္ထ စ **နိဗ္ဗိဒာ** တိ ဝုဋ္ဌာနဂာမိနီဝိပဿနာ အဓိပ္ပေတာ။ **နိဗ္ဗိန္ဒံ ဝိရဇ္ဇတီ** တိ တတ္ထ ဝိရာဂဝသေန စတ္တာရော မဂ္ဂေ ကထိတာ။ **ဝိရာဂ ဝိမုစ္စတီ** တိ ဝိရာဂေန မဂ္ဂေနေဝ ဟေတုဘူတေန ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိဝသေန ဝိမုစ္စတိ။ ဣမိနာ စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ ကထိတာနိ။ **ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတီ** တိ ဣမိနာ ပန ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ ကထိတံ။ **ခီဏာ ဇာတီ**တိအာဒီဟိ တဿ ဘူမိ။ တေန ဟိ ဉာဏေန အရိယသာဝကော ပစ္စဝေက္ခန္တော "ခီဏာ ဇာတီ"တိအာဒီနိ ပဇာနာတိ။ ကတမာ ပနဿ ဇာတိ ခီဏာ, ကထဉ္စ နံ ပဇာနာတီတိ? န တာဝဿ အတီတာ ဇာတိ ခီဏာ ပုဗ္ဗေဝ ခီဏတ္တာ, န အနာဂတာ အနာဂတေ ဝါယာမာဘာဝတော, န ပစ္စုပ္ပန္နာ။ ယာ ပန မဂ္ဂဿ အဘာဝိတတ္တာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဧကစတုပဉ္စဝေါကာရဘဝေသု ဧကစတုပဉ္စက္ခန္ဓပ္ပဘေဒါ ဇာတိ, သာ မဂ္ဂဿ ဘာဝိတတ္တာ အနုပ္ပါဒဓမ္မတံ အာပဇ္ဇနေန ခီဏာ, တံ သော မဂ္ဂဘာဝနာယ ပဟီနကိလေသေ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ကိလေသာဘာဝေ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ကမ္မံ အာယတိံ အပ္ပဋိသန္ဓိကံ ဟောတီတိ ဇာနန္တော ပဇာနာတိ။

ဝုသိတန္တိ ဝုတ္ထံ ပရိဝုတ္ထံ, ကတံ စရိတံ နိဋ္ဌိတန္တိ အတ္ထော။ **ဗြဟ္မစရိယ** န္တိ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ။ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကေန ဟိ သဒ္ဓိံ သတ္တ သေက္ခာ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ ဝသန္တိ နာမ, ခီဏာသဝေါ ဝုတ္ထဝါသော, တသ္မာ အရိယသာဝကော အတ္တနော ဗြဟ္မစရိယဝါသံ ပစ္စဝေက္ခန္တော "ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယ"န္တိ ပဇာနာတိ။ **ကတံ ကရဏီယ**န္တိ စတူသု သစ္စေသု စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ပရိညာပဟာနသစ္ဆိကိရိယာဘာဝနာဝသေန သောဠသဝိဓမ္ပိ ကိစ္စံ နိဋ္ဌာပိတန္တိ အတ္ထော။ ပုထုဇ္ဇနကလျာဏကာဒယော ဟိ တံ ကိစ္စံ ကရောန္တိ, ခီဏာသဝေါ ကတကရဏီယော။ တသ္မာ အရိယသာဝကော အတ္တနော ကရဏီယံ ပစ္စဝေက္ခန္တော "ကတံ ကရဏီယ"န္တိ ပဇာနာတိ။ **နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ** တိ ဣဒါနိ ပုန ဣတ္ထဘာဝါယ ဧဝံသောဠသကိစ္စဘာဝါယ, ကိလေသက္ခယာယ ဝါ မဂ္ဂဘာဝနာကိစ္စံ မေ နတ္ထီတိ ပဇာနာတိ။ အထ ဝါ **ဣတ္ထတ္တာယာ** တိ ဣတ္ထဘာဝတော ဣမသ္မာ ဧဝံပကာရာ ဣဒါနိ ဝတ္တမာနက္ခန္ဓသန္တာနာ အပရံ ခန္ဓသန္တာနံ မယှံ နတ္ထိ, ဣမေ ပန ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိညာတာ တိဋ္ဌန္တိ ဆိန္နမူလကာ ရုက္ခာ ဝိယ။ တေ စရိမကဝိညာဏနိရောဓေန အနုပါဒါနော ဝိယ ဇာတဝေဒေါ နိဗ္ဗာယိဿန္တီတိ ပဇာနာတိ။

၂၄. **အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒု** န္တိ တေ ဘိက္ခူ သကမနာ တုဋ္ဌမနာ, ပီတိသောမနဿေဟိ ဝါ သမတ္တမနာ ဟုတွာ ကရဝီကရုတမဉ္ဇုနာ ကဏ္ဏသုခေန ပဏ္ဍိတဇနဟဒယာနံ အမတာဘိသေကသဒိသေန ဗြဟ္မဿရေန ဘာသတော ဘဂဝတော ဝစနံ သုကထိတံ သုလပိတံ "ဧဝမေတံ ဘဂဝါ, ဧဝမေတံ သုဂတာ"တိ မတ္ထကေန သမ္ပဋိစ္ဆန္တာ အနုမောဒိံသု စေဝ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု စာတိ အတ္ထော။ အယဉှိ **အဘိနန္ဒ** -သဒ္ဒေါ "အဘိနန္ဒတိ အဘိဝဒတီ"တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၃.၅; ၄.၁၁၄, ၁၁၈) တဏှာယပိ အာဂတော။ "အန္နမေဝါဘိနန္ဒန္တိ, ဥဘယေ ဒေဝမာနုသာ"တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၄၃) ဥပဂမနေပိ။

"စိရပ္ပဝါသိံ ပုရိသံ၊ ဒူရတော သောတ္ထိမာဂတံ။
ဉာတိမိတ္တာ သုဟဇ္ဇာ စ၊ အဘိနန္ဒန္တိ အာဂတ"န္တိ။ (ဓ. ပ. ၂၁၉; ဝိ. ဝ. ၈၆၁) –

အာဒီသု သမ္ပဋိစ္ဆနေပိ။ ‘‘အဘိနန္ဒိတ္ဝာ အနုမောဒိတ္ဝာ’’တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၀၅) အနုမောဒနေပိ။ သွာယမိဓ အနုမောဒနသမ္ပဋိစ္ဆနေသု ယုဇ္ဇတိ။ တေန ဝုတ္တံ ‘‘အနုမောဒိံသု စေဝ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု စာ’’တိ။ **အနုဟာအယ အာသဝေဟိ စိတ္တာနိ ဝိမုစ္စိံသူ**တိ အနုပ္ပာဒနိရောဓေန နိရုဇ္ဈမာနေဟိ အာသဝေဟိ အနုပာဒာယ အဂ္ဂဟေတွာ ကဉ္စိ ဓမ္မံ ‘‘အဟံ မမာ’’တိ အနာဒိယိတ္ဝာဝ စိတ္တာနိ ဝိမုစ္စိံသု။ **ဆ အရဟန္တော** တိ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ ဆ ဇနာ အရဟန္တော။ အညေသံ ပန ဒေဝဗြဟ္မာနမ္ပိ အရဟတ္တပ္ပတ္တိသမ္ဘဝတော ကြဒံ မနုဿအရဟန္တေယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **‘‘ဆ မနုဿာ အရဟန္တော ဟောန္တီ’’**တိ။

အနတ္တလက္ခဏသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဉ္စဝဂ္ဂိယကထာ နိဋ္ဌိတာ။

ယသဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ

၂၅. ကြအနိ ယသဿ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဒဿေတုံ **‘‘တေန ခော ပန သမယေနာ’’**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထာယံ အနုတ္တာန ပဒဝဏ္ဏနာ – **ဟေမန္တိကော** တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၄၂; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃.၃၉) ယတ္ထ သုခံ ဟောတိ ဟေမန္တကာလေ ဝသိတုံ, အယံ ဟေမန္တိကော။ ကြတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ အယံ ပနေတ္ထ ဝစနတ္ထော – ဟေမန္တေ ဝသော ဟေမန္တံ ဥတ္တရပဒလောပေန, ဟေမန္တံ အရဟတီတိ **ဟေမန္တိကော** ။ ကြတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ ဝဿိကော ဟာသာအော နာတိဥစ္စော ဟောတိ နာတိနီစော, ဒွါရဝါတပါနာနိပိဿ နာတိဗဟူနိ နာတိတနူနိ, ဘူမတ္ထရဏပစ္စတ္ထရဏခဇ္ဇဘောဇ္ဇာနိပေတ္ထ မိဿကာနေဝ ဝဋ္ဋန္တိ။ ဟေမန္တိကေ ထမ္ဘာပိ ဘိတ္တိယောပိ နီစာ ဟောန္တိ, ဒွါရဝါတပါနာနိ တနုကာနိ သုခုမဆိဒ္ဒါနိ, ဥဏှပ္ပဝေသနတ္ထာယ ဘိတ္တိနိယ္ယူဟာနိ ဟရိယန္တိ, ဘူမတ္ထရဏပစ္စတ္ထရဏနိဝါသနပါရုပနာနိ ပနေတ္ထ ဥဏှဝိရိယာနိ ကမ္ဗလာဒီနိ ဝဋ္ဋန္တိ, ခဇ္ဇဘောဇ္ဇံ သိနိဒ္ဓံ ကဋုကသန္နိဿိတဥ္စ။ ဂိမှိကေ ထမ္ဘာပိ ဘိတ္တိယောပိ ဥစ္စာ ဟောန္တိ, ဒွါရဝါတပါနာနိ ပနေတ္ထ ဗဟူနိ ဝိပုလဇာလာနိ ဟောန္တိ, ဘူမတ္ထရဏာနိ သီတဝိရိယာနိ ဒုကူလမယာနိ ဝဋ္ဋန္တိ, ခဇ္ဇဘောဇ္ဇာနိ မဓုရရသသီတဝိရိယာနိ, တတ္ထ ဟနသမီပေသု စေတ္ထ နဝ စာဋိယော ဌပေတွာ ဥဒကဿ ပူရေတွာ နီလုပ္ပလာဒီဟိ သဉ္ဆာဒေန္တိ, တေသု တေသု ပဒေသေသု ဥဒကယန္တာနိ ကရောန္တိ, ယေဟိ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ဝိယ ဥဒကဓာရာ နိက္ခမန္တိ။

နိပ္ပုရိသေဟီ တိ ပုရိသဝိရဟိတေဟိ။ န ကေဝလဥ္စေတ္ထ တူရိယာနေဝ နိပ္ပုရိသာနိ, သဗ္ဗဋ္ဌာနာနိပိ နိပ္ပုရိသာနေဝ။ ဒောဝါရိကာပိ ကြတ္ထိယောဝ, နဟာပနာဒိပရိကမ္မကရာပိ ကြတ္ထိယောဝ။ ပိတာ ကိရ ‘‘တထာရူပံ ကြဿရိယသုခသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝမာနဿ ပုရိသံ ဒိသွာ ပရိသင်္ကာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သာ မေ ပုတ္တဿ မာ အဟောသီ’’တိ သဗ္ဗကိစ္စေသု ကြတ္ထိယောဝ ဌပေသိ။ **ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟီ**တိ ရူပသဒ္ဒါဒီဟိ ပဉ္စဟိ ကာမကောဋ္ဌာသေဟိ။ **သမပ္ပိတဿာ** တိ သမ္မာ အပ္ပိတဿ, ဥပေတဿာတိ အတ္ထော။ **သမင်္ဂီဘူတဿာ** တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ပရိစာရယမာနဿာ** တိ ပ ရိတော စာရယမာနဿ, တသ္မိံ တသ္မိံ ကာမဂုဏေ ကြန္ဒြိယာနိ စာရယမာနဿာတိ အတ္ထော။ **အာဠမ္ဗရ** န္တိ ပဏဝံ။ **ဝိကေသိက** န္တိ မုတ္တကေသံ, ဝိပ္ပကိဏ္ဏကေသန္တိ အတ္ထော။ **ဝိက္ခေဠိက** န္တိ ဝိဿန္ဒမာနလာလံ။ **ဝိပ္ပလပန္တိယော**တိ ဝိရုဒ္ဓံ ပလပန္တိယော တ ရုဒန္တိယော တ။ **သုသာနံ မညေ**တိ အာမကသုသာနံ ဝိယ အဒ္ဒသ သကံ ပရိဇနန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဥအနံ ဥအနေသီ**တိ သံဝေဂဝသေန ဥအနံ ဥအနေသိ, သံဝေဂဝသပ္ပဝတ္တံ တစံ နိစ္ဆာရေသီတိ အတ္ထော။

၂၆. **ကြဒံ ခော ယသာ**တိ ဘဂဝတ နိဗ္ဗာနံ သန္ဓာယာဟ။ တဥ္စဟိ တဏှာဒီဟိ ကိလေသေဟိ အနုပဒ္ဒုတံ အနုပဿဋ္ဌဥ္စ။ **အနုပုဗ္ဗိံ ကထ** န္တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၇၅; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၆၉) အနာနန္တရံ သီလံ, သီလာနန္တရံ သဂ္ဂံ, သဂ္ဂါနန္တရံ မဂ္ဂန္တိ ဧဝမနုပဋိပာဋိကထံ။ တတ္ထ **အနကထာ** နာမ ‘‘ကြဒံ အနံ နာမ သုခာနံ နိဒာနံ, သမ္ပတ္တီနံ မူလံ, ဘောဂါနံ ပတိဋ္ဌာ, ဝိသမဂတဿ တာဏံ လေဏံ ဂတိ ပရာယဏံ, ကြဓလောကပရလောကေသု အနသဒိသော အဝဿယော ပတိဋ္ဌာ အာရမ္မဏံ တာဏံ လေဏံ ဂတိ ပရာယဏံ နတ္ထိ။ ကြဒဉှိ အဝဿယဋ္ဌေန ရတနမယသီဟာသနသဒိသံ, ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌေန မဟာပထဝီသဒိသံ, အာရမ္မဏဋ္ဌေန အာလမ္ဗနရဇ္ဇုသဒိသံ, ကြဒဉှိ ဒုက္ခနိတ္ထရဏဋ္ဌေန နာဝါ, သမဿာသနဋ္ဌေန သင်္ဂါမသူရော, ဘယပရိတ္တာဏဋ္ဌေန သုသင်္ခတနဂရံ, မစ္ဆေရမလာဒီဟိ အနုပလိတ္တဋ္ဌေန ပဒုမံ, တေသံ နိဒဟနဋ္ဌေန အဂ္ဂိ, ဒုရာသဒဋ္ဌေန အာသီဝိသော, အသန္တာသနဋ္ဌေန သီဟော, ဗလဝန္တဋ္ဌေန ဟတ္ထိ, အဘိမင်္ဂလသမ္မတဋ္ဌ

ဌေန သေတဥသဘော, ခေမန္တဘူမိသမ္ဘာပနဌေန ဝလာဟကော အဿရာဇာ။ အနံ နာမေတံ မယာ ဂတမဂ္ဂေ, မယ္ဟ ပေဝေသော ဝံသော, မယာ ဒသ ဟာရမိယော ပူရေန္တေန ဝေလာမမဟာယညာ မဟာဂောဝိန္ဒမဟာယညာ မဟာသုဒဿနမဟာယညာ ဝေဿန္တရမဟာယညာတိ အနေကေ မဟာယညာ ပဝတ္တိတာ, သသဘူတေန ဇလိတေ အဂ္ဂိက္ခန္ဓေ အတ္တာနံ နိယ္ယာတေန္တေန သမ္ပတ္တယာစကာနံ စိတ္တံ ဂဟိတံ။ အနဉ္ဉဟိ လောကေ သက္ကသမ္ပတ္တိ ဒေဝတိ, မာရသမ္ပတ္တိ ဗြဟ္မသမ္ပတ္တိ စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိ သာဝကပာရမိဉာဏံ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ အဘိသမ္ဗောဓိဉာဏံ ဒေတိ''တိ ဧဝမာဒိနာ အာနုဂုဏပ္ပဋိသံယုတ္တကထာ။

ယသ္မာ ပန အနံ ဒဒန္တော သီလံ သမာဒာတုံ သက္ကောတိ, တသ္မာ တဒနန္တရံ သီလကထံ ကထေသိ။ အနဉ္ဉဟိ နာမ ဒက္ခိဏေယျေသု ဟိတဇ္ဈာသယေန ပူဇနဇ္ဈာသယေန တ အတ္တနော သန္တကဿ ပရေသံ ပရိစ္စဇနံ, တသ္မာ အယကော သတ္တေသု ဧကန္တဟိတဇ္ဈာသယော ပုရိသပုဂ္ဂလော, ပရေသံ တ သန္တကံ ဟရတီတိ အဌာနမေတံ။ တသ္မာ အနံ ဒဒန္တော သီလံ သမာဒာတုံ သက္ကောတီတိ အနာနန္တရံ သီလံ ဝုတ္တံ။ အပိစ **အနကထာ** တာဝ ပစုရဇနေသုပိ ပဝတ္တိယာ သဗ္ဗသာဓာရဏတ္တာ သုကရတ္တာ သီလေ ပတိဋ္ဌာနဿ ဥပာယဘာဝတော စ အာဒိတော ကထိတာ။ ပရိစ္စာဂသီလော ဟိ ပုဂ္ဂလော ပရိဂ္ဂဟဝတ္ထူသု နိဿင်္ဂဘာဝတော သုခေနေဝ သီလာနိ သမာဒိယတိ, တတ္ထ စ သုပ္ပတိဋ္ဌိတော ဟောတိ။ သီလေန အယကပဋိဂ္ဂါဟကဝိသုဒ္ဓိတော ပရာနုဂ္ဂဟံ ဝတွာ ပရပီဠာနိဝတ္တိဝစနတော ကိရိယဓမ္မံ ဝတွာ အကိရိယဓမ္မဝစနတော ဘောဂယသသမ္ပတ္တိဟေတုံ ဝတွာ ဘဝသမ္ပတ္တိဟေတုဝစနတော စ အနကထာနန္တရံ သီလကထာ ကထိတာ။

သီလကထာ နာမ ''သီလံ နာမေတံ အဝဿယော ပတိဋ္ဌာ အာရမ္မဏံ တာဏံ လေဏံ ဂတိ ပရာယဏံ။ သီလံ နာမေတံ မမ ဝံသော, အဟံ သင်္ခပာလနာဂရာဇကာလေ ဘူရိဒတ္တနာဂရာဇကာလေ စမ္ပေယျနာဂရာဇကာလေ သီလဝရာဇကာလေ မာတုပေါသကဟတ္ထိရာဇကာလေ ဆဒ္ဒန္တဟတ္ထိရာဇကာလေတိ အနန္တေသု အတ္တဘာဝေသု သီလံ ပရိပူရေသိံ။ ဣဓလောကပရလောကသမ္ပတ္တီနဉ္ဉဟိ သီလသဒိသော အဝဿယော သီလသဒိသာ ပတိဋ္ဌာ အာရမ္မဏံ တာဏံ လေဏံ ဂတိ ပရာယဏံ နတ္ထိ, သီလာလင်္ကာရသဒိသော အလင်္ကာရော နတ္ထိ, သီလပုပ္ဖသဒိသံ ပုပ္ဖံ နတ္ထိ, သီလဂန္ဓသဒိသော ဂန္ဓော နတ္ထိ။ သီလာလင်္ကာရေန ဟိ အလင်္ကတံ သီလကုသုမပိဠန္ဓနံ သီလဂန္ဓာနုလိတ္တံ သဒေဝကောပိ လောကော ဩလောကေန္တော တိတ္တိံ န ဂစ္ဆတီ''တိ ဧဝမာဒိသီလဂုဏပ္ပဋိသံယုတ္တကထာ။

ဣဒံ ပန သီလံ နိဿာယ အယံ သဂ္ဂေ လဗ္ဘတီတိ ဒဿနတ္ထံ သီလာနန္တရံ သဂ္ဂကထံ ကထေသိ။ **သဂ္ဂကထာ** နာမ ''အယံ သဂ္ဂေ နာမ ဣဋ္ဌော ကန္တော မနာပေ, နိစ္စမေတ္ထ ကီဠာ, နိစ္စံ သမ္ပတ္တိယော လဗ္ဘန္တိ, စာတုမဟာရာဇိကာ ဒေဝတ နဝုတိဝဿသတသဟဿာနိ ဒိဗ္ဗသုခံ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ ပဋိလဘန္တိ, တာဝတိံသာ တိဿော စ ဝဿကောဋိယော သဋ္ဌိ စ ဝဿသတသဟဿာနီ''တိ ဧဝမာဒိသဂ္ဂဂုဏပဋိသံယုတ္တကထာ။ သဂ္ဂသမ္ပတ္တိံ ကထယန္တာနဉ္ဉဟိ ဗုဒ္ဓာနံ မုခံ နပ္ပဟောတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ ''အနေကပရိယာယေန ခေါ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဂ္ဂကထံ ကထေယျ''န္တိအာဒိ။

ဧဝံ သဂ္ဂကထာယ ပလောဘေတွာ ပုန ဟတ္ထိံ အလင်္ကရိတွာ တဿ သောဏ္ဍံ ဆိန္ဒန္တော ဝိယ အယမ္ပိ သဂ္ဂေ အနိစ္စော အဒ္ဓုဝေ, န ဧတ္ထ ဆန္ဒရာဂေ ကာတဗ္ဗောတိ ဒဿနတ္ထံ ''အပ္ပဿာဒါ ကာမာ ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟုပါယာသာ, အာဒီနဝေါ ဧတ္ထ ဘိယ္ယော''တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၁၇၇; ပာစိ. ၄၁၇) နယေန ကာမာနံ အာဒီနဝံ ဩကာရံ သံကိလေသံ ကထေသိ။ တတ္ထ **အာဒီနဝေါ**တိ ဒေါသော, အနိစ္စတာဒိနာ အပ္ပဿာဒတာဒိနာ စ ဒူသိတဘာဝေါတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ အာဒီနံ ဝါတိ ပဝတ္တတီတိ **အာဒီနဝေါ,** ပရမကပဏတာ။ တထာ စ ကာမာ ယထာဘူတံ ပစ္စဝေက္ခန္တာနံ ပစ္စုပတိဋ္ဌန္တိ။ **ဩကာရော**တိ လာမကဘာဝေါ နိဟီနဘာဝေါ အသေဋ္ဌေဟိ သေဝိတဗ္ဗတာ သေဋ္ဌေဟိ န သေဝိတဗ္ဗတာ စ။ **သံကိလေသော**တိ တေဟိ သတ္တာနံ သံကိလိဿနံ, ဝိဗာဓေတဗ္ဗတာ ဥပတာပေတဗ္ဗတာတိ အတ္ထော။

ဧဝံ ကာမာဒီနဝေန တဇ္ဇေတွာ **နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ ပကာသေသိ** ။ ယတ္တကာ စ ကာမေသု အာဒီနဝါ, ပဋိပက္ခတော တတ္တကာဝ နေက္ခမ္မေ အာနိသံသာ။ အပိစ ''နေက္ခမ္မံ နာမေတံ အသမ္ဗာဓံ အသံကိလိဋ္ဌံ, နိက္ခန္တံ ကာမေဟိ, နိက္ခန္တံ ကာမသညာယ, နိက္ခန္တံ ကာမဝိတက္ကေဟိ, နိက္ခန္တံ ကာမပရိဠာဟေဟိ, နိက္ခန္တံ ဗျာပါဒတော''တိအာဒိနာ နယေန နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ ပကာသေသိ, ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဈာနာဒီသု စ ဂုဏေ ဝိဘာဝေသိ ဝဏ္ဏေသိ။

တ္တေ စ သင်္ဂံ ကထေတ္ဝာ သ္ဝတယံ သင်္ကေ ရာကဒီဟိ ဥပက္ကိလိဋ္ဌော, သဗ္ဗထာပိ အနုပက္ကိလိဋ္ဌော အရိယမဂ္ဂေ တိ ဒဿနတ္ထံ သက္ကနန္တရံ မဂ္ဂေ ကထေတဗ္ဗော။ မဂ္ဂဋ္ဌ ကထေန္တေန တဒဓိဂမုပာယသန္ဒဿနတ္ထံ သဂ္ဂပ ရိယာပန္နာပိ ပဂေဝ ဣတရေ သဗ္ဗေပိ ကာမာ နာမ ဗဟုဒ္ဓတဒီနတ အနိစ္စာ အဒ္ဓုဝ ဝိပရိဏာမဓမ္မာတိ ကာမာနံ အာဒီန တေ, ဟီနာ ဂမ္မာ ပောထုဇ္ဇနိကာ အနရိယာ အနတ္ထသဉှိတာတိ တေသံ ဩကာရော လာမကဘာတေ, သဗ္ဗေပိ ဘတ ကိလေသာနံ ဝတ္ထုဘူတာတိ တတ္ထ သံကိလေသော, သဗ္ဗသံကိလေသဝိပ္ပမုတ္တံ နိဗ္ဗာနန္တိ နေက္ခမ္မေ အာနိသံသော စ ကထေတဗ္ဗောတိ ကာမေသု အာဒီနတေ ဩကာရော သံကိလေသော နေက္ခမ္မေ စ အာနိသံသော ပကာသိတောတိ ဒဋ္ဌ ဗ္ဗံ။

ကလ္လစိတ္တ န္တိ ကမ္မနိယစိတ္တံ, ဟေဋ္ဌာ ပဝတ္တိတဒေသနာယ အဿဒ္ဓိယာဒီနံ စိတ္တဒေသာနံ ဝိဂတတ္တာ ဥပရိဒေသနာယ ဘာဇနဘာဝူပဂမနေန ကမ္မက္ခမစိတ္တန္တိ အတ္ထော။ အဿဒ္ဓိယာဒယော တ ယသ္မာ စိတ္တဿ ရောဂဘူတာ တဒာ တဿ ဝိဂတာ, တသ္မာ ကလ္လစိတ္တံ အရောဂစိတ္တန္တိ အတ္ထော။ ဒိဋ္ဌိမာနာဒိကိလေသဝိဂမေန **မုဒုစိတ္တံ,** ကာမစ္ဆန္ဒာဒိဝိဂမေန **ဝိနီဝရဏစိတ္တံ,** သမ္မာပဋိပတ္တိယံ ဥဠာရပီတိပာမောဇ္ဇယောဂေန **ဥဒဂ္ဂစိတ္တံ** ။ တ တ္ထ သဒ္ဓာသမ္ပတ္တိယာ ပသန္နစိတ္တံ ယဒါ ဘဂဝတ အညာသီတိ သမ္ဗန္ဓော။ အထ တ **ကလ္လစိတ္တ** န္တိ ကာမစ္ဆန္ဒဝိ ဂမေန အရောဂစိတ္တံ။ **မုဒုစိတ္တ** န္တိ ဗျာပာဒဝိဂမေန မေတ္တာဝသေန အကဋိနစိတ္တံ။ **ဝိနီဝရဏစိတ္တ** န္တိ ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စဝိဂမေန ဝိက္ခေပဿ ဝိဂတတ္တာ တေန အပိဟိတစိတ္တံ။ **ဥဒဂ္ဂစိတ္တ** န္တိ ထိနမိဒ္ဓဝိဂမေန သမ္ပဂ္ဂဟဝသေန အလီနစိတ္တံ။ **ပသန္နစိတ္တ** န္တိ ဝိစိကိစ္ဆာဝိဂမေန သမ္မာပဋိပတ္တိယံ အဓိမုတ္တစိတ္တန္တိ ဧဝမ္ပေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိ တဗ္ဗော။ **သာမုက္ကံသိကာ** တိ သာမံ ဥက္ကံသိကာ, အတ္တနာယေဝ ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ ဂဟိတာ, သယမ္ဘုညာဏေန ဒိဋ္ဌာ အသာ ဓာရဏာ အညေသန္တိ အတ္ထော။ ကာ စ ပန သာတိ? အရိယသစ္စဒေသနာ။ တေနေတဟ ''ဒုက္ခံ သမုဒယံ နိရောဓံ မဂ္ဂ ဂ''န္တိ။

သေယျထာပီ တိအာဒိနာ ဥပမာဝသေန တဿ ကိလေသပ္ပဟာနံ အရိယမဂ္ဂုပ္ပာဒဥ္စ ဒဿေတိ။ **အပဂတကာဠ ကန္တိ** ဝိဂတကာဠကံ။ **သမ္မဒေဝ** တိ သုဋ္ဌု ဧဝ။ **ရဇနန္တိ** နီလပီတာဒိရင်္ဂဇာတံ။ **ပဋိဂ္ဂဏှေယျာ** တိ ဂဏှေယျ, ပဘဿရံ ဘဝေယျ။ **တသ္မိံယေဝ အာသနေ** တိ တဿံယေဝ နိသဇ္ဇာယံ။ ဧတေနဿ လဟုဝိပဿကတာ တိက္ခ ပညတာ သုခပဋိပဒခိပ္ပာဘိညတာ စ ဒဿိတာ ဟောတိ။ **ဝိရဇန္တိ**အာဒိ ဝုတ္တနယမေဝ။ တတ္ရိဒံ ဥပမာသံသန္ဒနံ – ဝ တ္ထံ ဝိယ စိတ္တံ, ဝတ္ထဿ အာဂန္တုကမလေဟိ ကိလိဋ္ဌဘာဝေါ ဝိယ စိတ္တဿ ရာဂါဒိမလေဟိ သံကိလိဋ္ဌဘာ တေ, ဓောဝနသိလာ ဝိယ အနုပုဗ္ဗိကထာ, ဥဒကံ ဝိယ သဒ္ဓာ, ဥဒကေန တေမေတ္ဝာ တေမေတ္ဝာ ဦသကေမယဆာရိကခာ ရကေဟိ ကာဠကပဒေသေ သမ္မဒ္ဒိတ္ဝာ ဝတ္ထဿ ဓောဝနပယောဂေ ဝိယ သဒ္ဓာသိနေဟေန တေမေတ္ဝာ တေမေတ္ဝာ တ သတိသမာဓိပညာဟိ ဒေါသေ သိထိလေ ကတ္ဝာ သီလသုတာဒိဝိဓိနာ စိတ္တဿ သောဓနေ ဝီရိယာရမ္ဘော, တေန ပ ယောဂေန ဝတ္ထေ ကာဠကာပဂမော ဝိယ ဝီရိယာရမ္ဘေန ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနံ, ရင်္ဂဇာတံ ဝိယ အရိယမဂ္ဂေ, တေန သုဒ္ဓဿ ဝတ္ထဿ ပဘဿရဘာတေ ဝိယ ဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသဿ စိတ္တဿ မဂ္ဂေန ပရိယောဒပနန္တိ။

၂၇. **အဿဒ္ဒူတေ** တိ အာရုဠ္ဟအဿေ ဒူတေ။ **ဣဒ္ဓာဘိသင်္ခါရ** န္တိ ဣဒ္ဓိကိရိယံ။ **အဘိသင်္ခရေယျ** တိ အဘိသ င်္ခရိ, အကာသီတိ အတ္ထော။ ကိမတ္ထန္တိ စေ? ဥဘိန္နံ ပဋိလဘိတဗ္ဗဝိသေသန္တရာယနိသေဓနတ္ထံ။ ယဒိ ဟိ သော ပုတ္တံ ပဿေယျ, ပုတ္တဿပိ အရဟတ္တုပ္ပတ္တိ သေဋ္ဌိဿပိ ဓမ္မစက္ခုပဋိလာဘော န သိယာ။ အဒိဋ္ဌသစ္စောပိ ဟိ ''ဒေဟိ တေ မာတုယာ ဇီဝိတ''န္တိ ယာစန္တော ကထဥ္စိ နာမ ဝိက္ခေပံ ပဋိဗာဟိတ္ဝာ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနာနုသာ ရေန ဉာဏံ ပေသေတ္ဝာ ဓမ္မစက္ခုံ ပဋိလဘေယျ, ယသော စ ဧဝံ တေန ယာစိယမာနော ကထံ တံ ဝိက္ခေပံ ပဋိဗာဟိတ္ဝာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟေယျ။

တေဒတေစာတိ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနံ အဗ္ဘာနုမောဒမာနော တော် ''အဘိက္ကန္တံ ဘန္တေ''တိအာဒိဝစနံ အတေစ။ **အဘိက္ကန္တ** -သဒ္ဒေ စာယမိမ အဗ္ဘာနုမောဒနေ, တသ္မာ သာဓု သာဓု ဘန္တေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

''ဘယေ ကောဓေ ပသံသာယံ, တုရိတေ ကောတူဟလစ္ဆရေ။
ဟာသေ သောကေ ပသာဒေ စ, ကရေ အာမေဍိတံ ဗုဓော''တိ။ –

ဣမိနာဝ လက္ခဏေန ဣဓ ပသာဒဝသေန ပသံသာဝသေန စာယံ ဒွိက္ခတ္တုံ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သေယျထာပီ**တိအာဒိနာ စတူဟိ ဥပမာဟိ ဘဂဝတော ဒေသနံ ထောမေတိ။ တတ္ထ **နိက္ကုဇ္ဇိတ** န္တိ အဓောမုခဋ္ဌပိတံ, ဟေဋ္ဌာမုခဇာတံ ဝါ။ **ဥက္ကုဇ္ဇေယျာ** တိ ဥပရိမုခံ ကရေယျ။ **ပဋိစ္ဆန္န** န္တိ တိဏပဏ္ဏာဒိဆာဒိတံ။ **ဝိဝရေယျာ** တိ ဥဃ္ဃာဋေယျ။ **မူဠှဿာ** တိ ဒိသာမူဠှဿ။ **မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျာ** တိ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ "ဧသ မဂ္ဂေါ"တိ ဝဒေယျ။ **အန္ဓကာရေ**တိ ကာဠပက္ခစာတုဒ္ဒသီ အဍ္ဎရတ္တိ ဃနဝနသဏ္ဍမေဃပဋလေဟိ စတုရင်္ဂတမေ။

ဧဝံ ဒေသနံ ထောမေတွာ ဣမာယ ဒေသနာယ ရတနတ္တယေ ပသန္နစိတ္တော ပသန္နာကာရံ ကရောန္တော **"ဧသာဟ"**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဧသာဟ**န္တိ ဧသော အဟံ။ **ဥပါသကံ မံ ဘဂဝါ ဓာရေတူ**တိ မံ ဘဂဝါ "ဥပါသကော အယ"န္တိ ဧဝံ ဓာရေတု, ဇာနာတူတိ အတ္ထော။ **အဇ္ဇတဂ္ဂေ** တိ ဧတ္ထာယံ **အဂ္ဂ** -သဒ္ဒော အာဒိအတ္ထော, တသ္မာ **အဇ္ဇတဂ္ဂေ**တိ အဇ္ဇတံ အာဒိံ ကတွာတိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဇ္ဇတန္တိ အဇ္ဇဘာဝံ။ "အဇ္ဇဒဂ္ဂေ"တိ ဝါ ပါဌော, ဒ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော, အဇ္ဇ အဂ္ဂံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **ပါဏုပေတ**န္တိ ပါဏေဟိ ဥပေတံ။ ယာဝ မေ ဇီဝိတံ ပဝတ္တတိ, တာဝ ဥပေတံ, အနညသတ္ထုကံ တီဟိ သရဏဂမနေဟိ သရဏံ ဂတံ ဥပါသကံ ကပ္ပိယကာရကံ မံ ဘဂဝါ ဓာရေတု ဇာနာတု။ အဟဉှိ သစေပိ မေ တိခိဏေန အသိနာ သီသံ ဆိန္ဒေယျ, နေဝ ဗုဒ္ဓံ "န ဗုဒ္ဓေါ"တိ ဝါ, ဓမ္မံ "န ဓမ္မော"တိ ဝါ, သင်္ဃံ "န သင်္ဃော"တိ ဝါ ဝဒေယျန္တိ ဧဝံ အတ္တသန္နိယျာတနေန သရဏံ အဂမာသိ။ ဧဝံ "အဘိက္ကန္တ"န္တိအာဒီနံ အနုတ္တာနပဒတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော, ဝိတ္ထာရော ပန ဟေဋ္ဌာ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍဝဏ္ဏနာယံ အာဂတောယေဝါတိ ဣဓ န ဒဿိတော။

၂၈. ဘူမိံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာ တိ အတ္တနာ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ။ **ဣဒ္ဓာဘိသင်္ခါရံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေသီ**တိ ယထာ တံ သေဋ္ဌိ ဂဟပတိ တတ္ထ နိသိန္နောဝ ယသံ ကုလပုတ္တံ ပဿတိ, တထာ အဓိဋ္ဌာသီတိ အတ္ထော။ **အဓိဝါသေတူ**တိ သမ္ပဋိစ္ဆတု။ **အဇ္ဇတနာယာ** တိ ယံ မေ တုမှေသု သက္ကာရံ ကရောတော အဇ္ဇ ဘဝိဿတိ ပုညဉ္စ ပီတိပါမောဇ္ဇဉ္စ, တဒတ္ထာယ။ **အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ တုဏှီဘာဝေနာ**တိ ဘဂဝါ ကာယင်္ဂံ ဝါ ဝါစင်္ဂံ ဝါ အစောပေတွာ အဗ္ဘန္တရေယေဝ ခန္တိံ ကရောန္တော တုဏှီဘာဝေန အဓိဝါသေသိ, သေဋ္ဌိဿ အနုဂ္ဂဟတ္ထံ မနသာဝ သမ္ပဋိစ္ဆီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **"ဧဟိ ဘိက္ခူ"တိ ဘဂဝါ အဝေါစ** တိ တဿ ကိရ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဿ ဥပနိဿယံ ဩလောကေန္တော အနေကာသု ဇာတီသု စီဝရာဒိအဋ္ဌပရိက္ခာရဒါနံ ဒိသွာ "ဧဟိ ဘိက္ခူ"တိ အဝေါစ။ သော တာဝဒေဝ ဘဏ္ဍု ကာသာဝဝသနော အဋ္ဌဟိ ဘိက္ခုပရိက္ခာရေဟိ သရီရေ ပဋိမုက္ကေဟေဝ ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရော ဝိယ ဘဂဝန္တံ နမဿမာနောဝ နိသီဒိ။ ယော ဟိ စီဝရာဒိကေ အဋ္ဌ ပရိက္ခာရေ ပတ္တစီဝရမေဝ ဝါ သောတာပန္နာဒိအရိယဿ ပုထုဇ္ဇနဿေဝ ဝါ သီလသမ္ပန္နဿ ဒတွာ "ဣဒံ ပရိက္ခာရဒါနံ အနာဂတေ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝါယ ပစ္စယော ဟောတူ"တိ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေတိ, တဿ တံ သတိ အဓိကာရသမ္ပတ္တိယံ ဗုဒ္ဓါနံ သမ္မုခီဘာဝေ ဣဒ္ဓိမယပရိက္ခာရလာဘာယ သံဝတ္တတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၉. ပဏီတေနာတိ ဥတ္တမေန။ **သဟတ္ထာ** တိ သဟတ္ထေန။ **သန္တပ္ပေတွာ** တိ သုဋ္ဌု တပ္ပေတွာ, ပရိပုဏ္ဏံ သုဟိတံ ယာဝဒတ္ထံ ကတွာ။ **သမ္ပဝါရေတွာ** တိ သုဋ္ဌု ပဝါရေတွာ, အလံ အလန္တိ ဟတ္ထသညာယ ပဋိက္ခိပါပေတွာ။ **ဘုတ္တာဝိ** န္တိ ဘုတ္တဝန္တံ။ **ဩနီတပတ္တပါဏိ** န္တိ ပတ္တတော ဩနီတပါဏိံ, အပနီတဟတ္ထန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ "ဩနိတ္တပတ္တပါဏိ"န္တိပိ ပါဌော, တဿတ္ထော – ဩနိတ္တံ နာနာဘူတံ ဝိနာဘူတံ ပတ္တံ ပါဏိတော အဿာတိ ဩနိတ္တပတ္တပါဏိ, တံ **ဩနိတ္တပတ္တပါဏိံ,** ဟတ္ထေ စ ပတ္တဉ္စ ဓောဝိတွာ ဧကမန္တံ ပတ္တံ နိက္ခိပိတွာ နိသိန္နန္တိ အတ္ထော။ **ဧကမန္တံ နိသီဒိံသူ** တိ ဘဂဝန္တံ ဧဝံဘူတံ ဉတွာ ဧကသ္မိံ ဩကာသေ နိသီဒိံသူတိ အတ္ထော။ **ဓမ္မိယာ ကထာယာ** တိအာဒီသု တင်္ခဏာနုရူပါယ ဓမ္မိယာ ကထာယ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကအတ္ထံ **သန္ဒဿေတွာ** ကုသလေ စ ဓမ္မေ **သမာဒပေတွာ** တတ္ထ စ နံ **သမုတ္တေဇေတွာ** သဥဿာဟံ ကတွာ တာယ စ သဥဿာဟတာယ အညေဟိ စ ဝိဇ္ဇမာနဂုဏေဟိ **သမ္ပဟံသေတွာ** ဓမ္မရတနဝဿံ ဝဿိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။

ယသဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုဂိဟိသဟာယပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ

၃၀. ဣတ္ထာတိ တဿ သဟာယာနံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဒဿေန္တော **"အဿောသုံ ခေါ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထာယံ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ – သေဋ္ဌိနော စ အနုသေဋ္ဌိနော စ ယေသံ ကုလာနံ တာနိ သေဋ္ဌာနုသေဋ္ဌီနိ ကုလာနိ, တေသံ **သေဋ္ဌာနုသေဋ္ဌီနံ ကုလာနံ,** ပဝေဏိဝသေန အာဂတေဟိ သေဋ္ဌီဟိ စ အနုသေဋ္ဌီဟိ စ သမန္နာဂတာနံ ကုလာနန္တိ အတ္ထော။ **ဝိမလော**တိအာဒီနိ တေသံ ပုတ္တာနံ နာမာနိ။ **ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ** တိ ကေသဉ္စ မဿုဉ္စ ဩရောပေတွာ။ **ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနီ**တိ ကသာယရသပီတာနိ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တာနံ အနုစ္ဆဝိကာနိ ဝတ္ထာနိ။ **ဩရကော**တိ ဦနကော လာမကော။ သေသမေတ္ထ ဝုတ္တနယမေဝ။

စတုဂိဟိသဟာယပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပညာသဂိဟိသဟာယပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ

၃၁. ပညာသမတ္တာနံ ဂိဟိသဟာယာနံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယပိ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဝုတ္တမေဝ။ ဣမေသံ ပန သဗ္ဗေသံ ပုဗ္ဗယောဂေ ဝတ္တဗ္ဗောတိ တံ ဒဿေတုံ **"ယသအာဒီနံ ကုလပုတ္တာနံ အယံ ပုဗ္ဗယောဂေ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝဂ္ဂဗန္ဓနေနာ**တိ ဂဏဗန္ဓနေန, ဧကီဘူတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အနာထသရီရာနီ**တိ အနာထာနိ မတကဠေဝရာနိ။ **ပဋိဇဂ္ဂန္တာ**တိ ဗဟိ နီဟရိတွာ ဈာပေန္တာ။

ပညာသဂိဟိသဟာယပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မာရကထာဝဏ္ဏနာ

၃၂. ဣတ္ထာနိ သရဏဂမနူပသမ္ပဒံ ဒဿေတုံ **"အထ ခေါ ဘဂဝါ"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထာယံ အနုပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ (သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၁၄၁) – **မုတ္တာဟ** န္တိ မုတ္တော အဟံ။ **စာရိက**န္တိ အနုပုဗ္ဗဂမနစာရိကံ, ကမနိဂမရာဇဓာနီသု အနုက္ကမေန ဂမနသင်္ခာတံ စာရိကန္တိ အတ္ထော။ **စရထာ**တိ ဒိဝသံ ယောဇနပရမံ ဂစ္ဆန္တာ စရထ။ **မာ ဧကေန ဒွေ အဂမိတ္ထာ**တိ ဧကေန မဂ္ဂေန ဒွီသု ဂတေသု ဧကသ္မိံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တေ ဧကေန တုဏှီဘူတေန ဌာတဗ္ဗံ ဟောတိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **အာဒိကလျာဏ** န္တိ အာဒိမှိ ကလျာဏံ သုန္ဒရံ ဘဒ္ဒကံ, တထာ **မဇ္ဈေပရိယောသာနေသု** ။ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနဉ္စ နာမေတံ သာသနဿ စ ဒေသနာယ စ ဝသေန ဒုဗ္ဗိဓံ။ တတ္ထ သာသနဿ သီလံ အာဒိ, သမထဝိပဿနာမဂ္ဂါ မဇ္ဈံ, ဖလနိဗ္ဗာနာနိ ပရိယောသာနံ။ သီလသမာဓယော ဝါ အာဒိ, ဝိပဿနာမဂ္ဂါ မဇ္ဈံ, ဖလနိဗ္ဗာနာနိ ပရိယောသာနံ။ သီလသမာဓိဝိပဿနာ ဝါ အာဒိ, မဂ္ဂေါ မဇ္ဈံ, ဖလနိဗ္ဗာနာနိ ပရိယောသာနံ။ ဒေသနာယ ပန စတုပ္ပဒိကာယ ဂါထာယ တာဝ ပဌမပါဒေါ အာဒိ, ဒုတိယတတိယာ မဇ္ဈံ, စတုတ္ထော ပရိယောသာနံ။ ပဉ္စပဒဆပ္ပဒာနံ ပဌမပါဒေါ အာဒိ, အဝသာနပါဒေါ ပရိယောသာနံ, သေသာ မဇ္ဈံ။ ဧကာနုသန္ဓိကဿ သုတ္တဿ နိဒာနံ အာဒိ, ဣဒမဝေါစာတိ ပရိယောသာနံ, သေသံ မဇ္ဈံ။ အနေကာနုသန္ဓိကဿ သုတ္တဿ မဇ္ဈေ ဗဟုကမ္ပိ အနုသန္ဓိ မဇ္ဈမေဝ, နိဒာနံ အာဒိ, ဣဒမဝေါစာတိ ပရိယောသာနံ။ **သာတ္ထ** န္တိ သာတ္ထကံ ကတွာ ဒေသေထ။ **သဗျဉ္ဇန** န္တိ ဗျဉ္ဇနေဟိ စေဝ ပဒေဟိ စ ပရိပူရံ ကတွာ ဒေသေထ။ **ကေဝလပရိပုဏ္ဏ** န္တိ သကလပရိပုဏ္ဏံ။ **ပရိသုဒ္ဓ** န္တိ နိရုပက္ကိလေသံ။ **ဗြဟ္မစရိယ** န္တိ သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟံ သာသနဗြဟ္မစရိယံ။ **ပကာသေထာ**တိ အာဝိ ကရောထ။

အပ္ပရဇက္ခဇာတိကာ တိ ပညာစက္ခုမှိ အပ္ပကိလေသရဇသဘာဝါ, ဒုက္ကရကာရိကာယ ပဋိစ္ဆန္နာ ဝိယ စတုပ္ပဒိကကထာပရိယောသာနေ အရဟတ္တံ ပတ္တုံ သမတ္ထာ သတ္တာ သန္တီတိ အတ္ထော။ **ပရိဟာယန္တိ** တိ အလာဘပရိဟာနိယာ ဓမ္မတော ပရိဟာယန္တိ။ တေနေတဟ **"အနဓိဂတံ နာဓိဂစ္ဆန္တာ ဝိသေသာဓိဂမတော ပရိဟာယန္တီ"** တိ။ **သေနာနိဂမော**တိ သေနာယ နိဂမော။ ပဌမကပ္ပိကာနံ ကိရ တသ္မိံ ဌာနေ သေနာနိဝေသော အဟောသိ, တသ္မာ သော ပဒေသော "သေနာနိဂမော"တိ ဝုစ္စတိ။ "သေနာနိကမော"တိပိ ပါဌော, သေနာနိ နာမ သုဇာတာယ ပိတာ, တဿ ကမောတိ အတ္ထော။ **တေနုပသင်္ကမိဿာမီ** တိ နာဟံ တုမှေဟ ဥယျောဇေတွာ ပရိဝေဏာဒီနိ ကာရေတွာ ဥပဋ္ဌာကာဒီဟိ ပရိစရိယမာနော ဝိဟရိဿာမိ, တိဏ္ဏံ ပန ဇဋိလာနံ အမုဗ္ဗုနာနိ ဟဋ္ဌိဟာရိယသဟဿာနိ ဒဿေတွာ ဓမ္မမေဝ ဒေသေတုံ ဥပသင်္ကမိဿာမိ။

၃၃. **မာရော ဟပိမာ**တိ အတ္တနော ဝိသယံ အတိက္ကမိတုံ ပဋိပန္နေ သတ္တေ မာရေတီတိ **မာရော,** ပရေ ဟာပေ နိ ယောဇေတိ, သယံ တ ဟာပေ နိယုတ္တောတိ **ဟပိမာ**။ အညာနိပိဿ ကဏှောဟာ အဓိပတိ ဝသဝတ္တီ အန္တကော နမုစိ ပ မတ္တဗန္ဓုတိအာဒီနိ ဗဟူနိ နာမာနိ, ဣဓ ပန နာမဒ္ဝယမေဝ ဂဟိတံ။ **ဥပသင်္ကမီ** တိ "အယံ သမဏော ကေတမော မဟာယုဒ္ဓံ ဝိစာရေန္တော ဝိယ 'မာ ဇနေန ဒ္ဝေ အဂမိတ္ထ, ဓမ္မံ ဒေသေထာ'တိ သဋ္ဌိ ဇနေ ဥယျောဇေတိ, ဣမသ္မိံ ပန ဧကေ သ္မိမ္ပိ ဓမ္မံ ဒေသေန္တေ မယ္ဟံ စိတ္တဿ သာတံ နတ္ထိ, ဧဝံ ဗဟူသု ဒေသေန္တေသု ကုတော ဘဝိဿတိ, ပဋိဗာဟာ မိ န"န္တိ စိန္တေတ္ဝာ ဥပသင်္ကမိ။

သဗ္ဗပာသေဟီ တိ သဗ္ဗေဟိ ကိလေသပာသေဟိ။ **ယေ ဒိဗ္ဗာ ယေ စ မာနုသာ** တိ ယေ ဒိဗ္ဗကာမဂုဏသင်္ခါတာ မာ နုသကကာမဂုဏသင်္ခါတာ စ ကိလေသပာသာ နာမ အတ္ထိ, သဗ္ဗေဟိ တေဟိ တွံ ဗဒ္ဓောတိ ဝဒတိ။ **မဟာဗန္ဓနဗဒ္ဓ ဓော**တိ မဟတာ ကိလေသဗန္ဓနေန ဗဒ္ဓော, မဟတိ ဝါ ဗန္ဓနေ ဗဒ္ဓော, ကိလေသဗန္ဓနဿ ဌာနဘူတေ ဘဝစာရကေ ဗ ဒ္ဓောတိ အတ္ထော။ **န မေ သမဏ မောက္ခသိ** တိ သမဏ တွံ မမ ဝိသယတော န မုစ္စိဿသိ။ "န မေ သမဏ မောက္ခ သီ"တိ စ ဣဒံ မာရော "မုတ္တာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗပာသေဟီ"တိ ဘဂဝတော ဝစနံ အသဒ္ဒဟန္တော ဝဒတိ, သဒ္ဒဟန္ တောပိ တ "ဧဝမယံ ပရေသံ သတ္တာနံ မောက္ခာယ ဥဿာဟံ န ကရေယျာ"တိ သန္တဇ္ဇေန္တော ကောဟညေ ဌတွာ တ ဝဒတိ။

နိဟတောတိ တွံ မယာ နိဟတော, နိဗ္ဗိသေဝနဘာဝံ ဂမိတော ပရာဇိတောတိ အတ္ထော။ အန္တလိက္ခေ စရန္တေ ပဉ္စာဘိညေပိ ဗန္ဓတီတိ **အန္တလိက္ခစရော** ။ ရာဂပာသော ဟိ အန္တလိက္ခစရေသုပိ ကိစ္စသာဓနတော "အန္တလိက္ခစ ရော"တိ ဝုစ္စတိ, တေနေဝ နံ မာရောပိ အန္တလိက္ခစရောတိ မညတိ။ မနသိ ဇာတောတိ **မာနသော,** မနသမ္ပယုတ္တော တိ အတ္ထော။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

မာရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဗ္ဗဇ္ဇူပသမ္ပဒာကထာဝဏ္ဏနာ

၃၄. "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ"တိအာဒိကာယ ပန ဟင်္ဂိယာ ယော ပဗ္ဗဇ္ဇူပသမ္ပဒာဝိနိစ္ဆယော ဝတ္တဗ္ဗော, တံ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတုံ **"ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခံ ကုလပုတ္တံ ပဗ္ဗာဇေန္တေနာ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယေ ပုဂ္ဂလာ ပဋိက္ ခိတ္တာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သယံ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော** တိ ကေသစ္ဆေဒနာဒီနိ သယံ ကရောန္တေန ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော။ ကေသစ္ဆေ ဒနံ ကာသာယစ္ဆာဒနံ သရဏဒာနန္တိ ဟိ ဣမာနိ တီဏိ ကရောန္တော **"ပဗ္ဗာဇေတီ"** တိ ဝုစ္စတိ။ ဧတေသု ဧကံ ဒ္ဝေ ဝါ ပိ ကရောန္တော တထာ ဝေဟာရီယတိယေဝ, တသ္မာ **ဧတံ ပဗ္ဗာဇေဟီ** တိ ကေသစ္ဆေဒနံ ကာသာယစ္ဆာဒနဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဥပဇ္ဈာယံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗာဇေတီ** တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **ခဏ္ဍသီမံ နေတွာ** တိ ဘဏ္ဍုကမ္မာရောစနပရိ ဟရဏတ္ထံ ဝုတ္တံ။ တေန သဘိက္ခုကေ ဝိဟာရေ အညမ္ပိ "ဧတဿ ကေသေ ဆိန္ဒာ"တိ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ပဗ္ဗာဇေ တွာ**တိ ကေသစ္ဆေဒနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဘိက္ခုတော အညော ပဗ္ဗာဇေတုံ န လဘတီ** တိ သရဏဒာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တေနေတဟ **"သာမဏေရော ပနာ"**တိအာဒိ။ **ဘဗ္ဗရူပေ** တိ ဘဗ္ဗသဘာဝေ။ တမေဝတ္ထံ ပရိယာယန္တရေန ဝိဘာဝေ တိ **"သဟေတုကော"**တိ။ **ဉာတော**တိ ပာကဋော။ **ယသဿီ** တိ ပရိဝါရသမ္ပတ္တိယာ သမန္နာဂတော။

ဝဏ္ဏသဏ္ဍာနဂန္ဓာသယောကာသဝသေန အသုစိဇေဂုစ္ဆပဋိကူလဘာဝံ ပာကဋံ ကရောန္တေနာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တ တ္ထ **ကေသာ** နာမေတေ ဝဏ္ဏတောပိ ပဋိကူလာ, သဏ္ဍာနတောပိ ဂန္ဓတောပိ အာသယတောပိ ဩကာသတောပိ ပဋိကူလာ။ မနုညေပိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၈၃; ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၃၅၆; သာရတ္ထ. ဋီ. ပာရာဇိကကဏ္ဍ ၂.၁၆၂) ဟိ ယာဂုပတ္တေ ဝါ ဘတ္တပတ္ တေ ဝါ ကေသဝဏ္ဏံ ကိဉ္စိ ဒိသွာ "ကေသမိဿကမိဒံ, ဟရထ န"န္တိ ဇိဂုစ္ဆန္တိ, ဧဝံ ကေသာ **ဝဏ္ဏတော** ပဋိကူ လာ။ ရတ္တိံ ဘုဉ္ဇန္တာပိ ကေသသဏ္ဍာနံ အက္ကဝါကံ ဝါ မကစိဝါကံ ဝါ ဆုပိတွာ တထေဝ ဇိဂုစ္ဆန္တိ, ဧဝံ **သဏ္ဍာ နတော** ပဋိကူလာ။ တေလမက္ခနပုပ္ဖဓူမာဒိသင်္ခါရဝိရဟိတာနဉ္စ ကေသာနံ ဂန္ဓော ပရမဇေဂုစ္ဆော ဟောတိ, တ တော ဇေဂုစ္ဆတရော အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိတ္တာနံ။ ကေသာ ဟိ ဝဏ္ဏသဏ္ဍာနတော အပ္ပဋိကူလာပိ သိယုံ, **ဂန္ဓေန** ပန ပဋိကူ လာယေဝ။ ယထာ ဟိ ဒဟရဿ ကုမာရကဿ ဝစ္စံ ဝဏ္ဏတော ဟလိဒ္ဒိဝဏ္ဏံ, သဏ္ဍာနတောပိ ဟလိဒ္ဒိပိဏ္ဍိသဏ္ဍာ နံ။ သင်္ကာရဋ္ဌာနေ ဆဍ္ဍိတဉ္စ ဥဒ္ဓုမာတကကာဠသုနခသရီရံ ဝဏ္ဏတော တာလပက္ကဝဏ္ဏံ, သဏ္ဍာနတော ဝဋ္ဋေတွာ

တ ဝိသုဒ္ဓမုဒိင္ဂသဏ္ဌာနံ, အဒ္ဓာပိဿ သုမနမကုဠသဒိသာ, တံ ဥဘယမ္ပိ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနတော သိယာ အပ္ပဋိကူလံ, ဂန္ဓေန ပန ပဋိကူလမေဝ, ဧဝံ ကေသာပိ သိယုံ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနတော အပ္ပဋိကူလာ, ဂန္ဓေန ပန ပဋိကူလာယေဝါတိ။ ယထာ ပန အသုစိဋ္ဌာနေ ဂါမနိဿန္ဒေန ဇာတာနိ သူပေယျပဏ္ဏာနိ နာဂရိကမနုဿာနံ ဇေဂုစ္ဆာနိ ဟောန္တိ အပရိဘောဂါနိ, ဧဝံ ကေသာပိ ပုဗ္ဗလောဟိတမုတ္တကရီသပိတ္တသေမှာဒိနိဿန္ဒေန ဇာတတ္တာ ပရမဇေဂုစ္ဆာတိ ဧဝံ **အာသယတော** ပဋိကူလာ။ ဣမေ စ ကေသာ နာမ ဂူထရာသိမှိ ဥဋ္ဌိတကဏ္ဏကံ ဝိယ ဧကတိံသကောဋ္ဌာသရာသိမှိ ဇာတာ, တေ သုသာနသင်္ကာရဋ္ဌာနာဒီသု ဇာတသာကံ ဝိယ ပရိခါဒီသု ဇာတကမလကုဝလယာဒိပုပ္ဖံ ဝိယ စ အသုစိဋ္ဌာနေ ဇာတတ္တာ ပရမဇေဂုစ္ဆာတိ ဧဝံ **ဩကာသတော** ပဋိကူလာတိအာဒိနာ နယေန တစပဉ္စကဿ ဝဏ္ဏာဒိဝသေန ပဋိကူလဘာဝံ ပကာသေန္တေနာတိ အတ္ထော။

နိဗ္ဗိဝနိဿတ္တဘာဝံ တ ဟာကဋ္ဌံ ကရောန္တေနာ တိ ဣမေ ကေသာ နာမ သီသကဋာဟပလိဝေဌနစမ္မေ ဇာတာ။ တတ္ထ ယထာ ဝမ္မိကမတ္ထကေ ဇာတေသု ကုဏ္ဌတိဏေသု န ဝမ္မိကမတ္ထကော ဇာနာတိ "မယိ ကုဏ္ဌတိဏာနိ ဇာတာနီ"တိ, နာပိ ကုဏ္ဌတိဏာနိ ဇာနန္တိ "မယံ ဝမ္မိကမတ္ထကေ ဇာတာနီ"တိ, ဧဝမေဝ န သီသကဋာဟပလိဝေဌနစမ္မံ ဇာနာတိ "မယိ ကေသာ ဇာတာ"တိ, နာပိ ကေသာ ဇာနန္တိ "မယံ သီသကဋာဟပလိဝေဌနစမ္မေ ဇာတာ"တိ။ အညမညံ အာဘောဂပစ္စဝေက္ခဏရဟိတာ ဧတေ ဓမ္မာ။ ဣတိ ကေသာ နာမ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပာဋိယေက္ကော ကောဋ္ဌာသော အစေတနော အဗျာကတော သုညော နိဿတ္တော ထဒ္ဓော ပထဝီဓာတူတိအာဒိနာ နယေန နိဗ္ဗိဝနိဿတ္တဘာဝံ ပကာသေန္တေန။ **ပုဗ္ဗေ** တိ ပုရိမဗုဒ္ဓာနံ သန္တိကေ။ **မဒ္ဒိတသင်္ခါရော** တိ နာမရူပဝဝတ္ထာနေန စေဝ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဝသေန စ ဉာဏေန ပရိမဒ္ဒိတသင်္ခါရော။ **ဘာဝိတဘာဝနော**တိ ကလာပသမ္မသနာဒိနာ သဗ္ဗသော ကုသလဘာဝနာယ ပူရဏေန ဘာဝိတဘာဝနော။

အဒိန္နံ န ဝဋ္ဋတီ တိ ဧတ္ထ ပဗ္ဗဇ္ဇာ န ရုဟတီတိ ဝဒန္တိ။ **အနုညာတဥပသမ္ပဒာ** တိ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မေန အနုညာတဥပသမ္ပဒာ။ **ဌာနကရဏာသမ္ပဒ** န္တိ ဧတ္ထ ဥရာဒီနိ ဌာနာနိ, သံဝုတာဒီနိ ကရဏာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ အနုနာသိကန္တံ ကတွာ အနကာလေ အန္တရာ ဝိစ္ဆေဒံ အကတွာ အာတဗ္ဗာနီတိ ဒဿေတုံ **"ကေသမ္မန္တာနီ"** တိ ဝုတ္တံ။ **ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာတ**တိ မ-ကာရန္တံ ကတွာ အနသမယေ ဝိစ္ဆေဒံ ကတွာ။ **သဗ္ဗမဿ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ အာစိက္ခိတဗ္ဗ** န္တိ ဒသသိက္ခာပဒဝိနိမုတ္တံ ပရာမာသာပရာမာသာဒိဘေဒံ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ **အာဘိသမာစာရိကေသု ဝိနေတဗ္ဗော**တိ ဣမိနာ သေခိယဥပဇ္ဈာယဝတ္တာဒိအာဘိသမာစာရိကသီလမနေန ပူရေတဗ္ဗံ, တတ္ထ စ ကတ္တဗ္ဗဿ အကရဏေ အကတ္တဗ္ဗဿ စ ကရဏေ ဒဏ္ဍကမ္မာရဟော ဟောတီတိ ဒီပေတိ။

ပဗ္ဗဇ္ဇူပသမ္ပဒာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယမာရကထာဝဏ္ဏနာ

၃၅. **အထ ခော ဘဂဝါ ဝဿံဝုဋ္ဌော** တိအာဒိကာယ ပန ဟဋ္ဌိယာ အယံ အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနာ။ **ယောနိသောမနသိကာရာ** တိ ဥပာယမနသိကာရေန, အနိစ္စာဒီသု အနိစ္စာဒိတော မနသိကရဏေနာတိ အတ္ထော။ **ယောနိသော သမ္မပ္ပဓာနာ** တိ ဥပာယဝီရိယေန, အနုပ္ပန္နာကုသလာနုပ္ပာဒနာဒိဝိဓိနာ ပဝတ္တဝီရိယေနာတိ အတ္ထော။ **ဝိမုတ္တိ** တိ ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသေန အရဟတ္တဖလဝိမုတ္တိ ဝုတ္တာ။ **အဇ္ဈဘာသိ** တိ "အယံ အတ္တနာ ဝီရိယံ ကတွာ အရဟတ္တံ ပတွာပိ န တုဿတိ, ဣဒါနိ အညေသမ္ပိ 'ဟာပုဏာထာ'တိ ဥဿာဟံ ကရောတိ, ပဋိဗာဟေဿာမိ န"န္တိ စိန္တေတွာ အဘာသိ။ **မာရပာသေ နာ**တိ ကိလေသပာသေန။ သေသမေတ္ထ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဒုတိယမာရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆. တိံသဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယဝတ္ထုမှိ **ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာ** တိ ယထာအဇ္ဈာသယံ ဝိဟရိတွာ။ ဗုဒ္ဓါနဉ္ဟိ ကေသ္မိံ ဌာနေ ဝသန္တာနံ ဆာယူဒကာဒီနံ ဝိပတ္တိ တ အဖာသုကသေနာသနံ တ မနုဿာနံ အဿဒ္ဓာဒိဘာဝံ တ အာဂမ္မ အနဘိရတိ နာမ နတ္ထိ, တေသံ သမ္ပတ္တိယာ "ဣဓ ဖာသုံ ဝိဟရာမာ"တိ အဘိရမိတွာ စိရဝိဟာရောပိ နတ္ထိ။ ယတ္ထ ပန တထာ

ဂတေ ဝိဟရန္တေ သတ္ထာ သရဏေသု စ တီသု ပတိဋ္ဌဟန္တိ, သီလာနိ စ သမာဒိယန္တိ, ပဗ္ဗဇန္တိ စ, သောတာပတ္တိမဂ္ဂါဒီနံ စ ပရေသံ ဥပနိဿယော ဟောတိ, တတ္ထ ဗုဒ္ဓါ သတ္တေ တာသု သမ္ပတ္တီသု ပတိဋ္ဌာပနအဇ္ဈာသယေန ဝသန္တိ, တာသံ အဘာဝေ ပက္ကမန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ **“ယထာအဇ္ဈာသယံ ဝိဟရိတွာ”** တိ။ **အဇ္ဈောကာသေ ဝုတ္ထာ**တိ ပဝိသိတွာ။ **တိံသမတ္တာ** တိ တိံသပမာဏာ။ သေသမေတ္ထ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥရုဝေလပာဋိဟာရိယကထာဝဏ္ဏနာ

၃၇-၃၈. ဥရုဝေလကဿပဝတ္ထုမှိ **ဇဋိလော**တိ ဇဋာဓရော။ ဇဋာ အဿ အတ္ထီတိ ဟိ **ဇဋိလော**။ နေတီတိ **နာယကော,** သာမံ ဝိနေတိ အတ္တနော လဒ္ဓိံ သိက္ခာပေတီတိ **ဝိနာယကော**။ **သစေ တေ ကဿပ အဂရု** တိ ကဿပ သစေ တုယှံ ဘာရိယံ အဖာသုကံ ကိဉ္စိ နတ္ထိ။ **အဟ္ယာကရေ** တိ အဂ္ဂိသာလာယံ။ **ဥဘိန္နံ သဇောတိဘူတာန** န္တိ ဥဘောသု သဇောတိဘူတေသု ပဇ္ဇလိတေသု။ **ယတ္ထ ဟိ နာမာ** တိ ယော နာမ။

၃၉. **အဇ္ဇဏှေဟာ** တိ အဇ္ဇ ဧကဒိဝသံ။ **အဂ္ဂိသာလမှိ** တိ အဟ္ယာကရေ။ **သုမနမနသော**တိ သုန္ဒရစိတ္တသင်္ခာတမနော။ **တေဇောဓာတူသု ကုသလော**တိ တေဇောကသိဏသမာပတ္တီသု ကုသလော။ **ဥဒိစ္စရေ** တိ ဥလ္လောကေသုံ, ပရိတရေသုန္တိ စ အတ္ထော။ **ပတ္တမှိ ဩဒဟိတွာ** တိ ပတ္တေ ပက္ခိပိတွာ။ **ခုဝဘတ္တေနာ** တိ နိစ္စဘတ္တေန။

၄၀. **အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ** တိ ဧတ္ထ **အဘိက္ကန္တ** -သဒ္ဒော ခယေ ဝတ္တတိ, တေန ပရိက္ခီဏာယ ရတ္တိယာတိ အတ္ထော။ ဧတေ ဟိ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော မဇ္ဈိမယာမသမနန္တရေ အာဂတာ။ နိယာမော ကိရေသ ဒေဝတာနံ, ယဒိဒံ ဗုဒ္ဓါနံ စ ဗုဒ္ဓသာဝကာနံ စ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂစ္ဆန္တာ မဇ္ဈိမယာမသမနန္တရေ အာဂစ္ဆန္တိ။ **အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏာ**တိ အဘိရူပဆဝိဝဏ္ဏာ, ကဉ္စဝဏ္ဏာ မနာပဝဏ္ဏာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဒေဝတာ ဟိ မနုဿလောကံ အာဂစ္ဆမာနာ ပကတိဝဏ္ဏံ ပကတိဣဒ္ဓိံ ဇဟိတွာ ဩဠာရိကံ အတ္တဘာဝံ ကတွာ အတိရေကဝဏ္ဏဝတ္ထာလင်္ကာရကာယာဒီဟိ ဩဘာသံ မုဉ္စမာနာဒိဝသေန စ ဒိဗ္ဗံ ကဉ္စနုဘာဝဉ္စ နိမ္မိနိတွာ နဋသမဇ္ဇာဒီနိ ဂစ္ဆန္တာ မနုဿာ ဝိယ အဘိသင်္ခတေန ကာယေန အာဂစ္ဆန္တိ။ တတ္ထ ကာမာဝစရာ အနဘိသင်္ခတေနပိ အာဂန္တုံ သက္ကောန္တိ ဩဠာရိကရူပတ္တာ။ တထာ ဟိ တေ ကဗဠီကာရာဟာရဘက္ခာ, ရူပါဝစရာ ပန အနဘိသင်္ခတေန ကာယေန အာဂန္တုံ န သက္ကောန္တိ သုခုမတရရူပတ္တာ။ တေသဉှိ အတိသုခုမော ဝ အတ္တဘာဝေ, န တေန ဣရိယာပထကပ္ပနံ ဟောတိ။ တသ္မာ ဗြဟ္မလောကေပိ ဗြဟ္မာနော ယေဘုယျေန နိမ္မိတရူပေနေဝ ပဝတ္တန္တိ။ မူလပဋိသန္ဓိရူပဉှိ နေသံ အတိဝိယ သုခုမမဟာရူပံ, ကေဝလံ တံ စိတ္တုပ္ပာဒဿ နိဿယာဓိဋ္ဌာနဘူတံ သဏ္ဌာနဝန္တံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ။

ကေဝလကပ္ပ န္တိ ဧတ္ထ **ကေဝလ**-သဒ္ဒဿ အနဝသေသတ္တံ အတ္ထော, **ကပ္ပ** -သဒ္ဒဿ သမန္တဘာဝေ, တသ္မာ **ကေဝလကပ္ပံ ဝနသဏ္ဍ** န္တိ အနဝသေသံ သမန္တတော ဝနသဏ္ဍန္တိ အတ္ထော။ အနဝသေသံ ဖရိတုံ သမတ္ထဿပိ ဟိ ဩဘာသဿ ကေနစိ ကာရဏေန ဧကဒေသဖရဏမ္ပိ သိယာ, အယံ ပန သဗ္ဗသော ဖရတီတိ ဒဿေတုံ သမန္တတ္ထော ကပ္ပ-သဒ္ဒော ဂဟိတော။ အထ ဝါ ဤသံ အသမတ္တံ ကေဝလကပ္ပံ။ ဘဂဝတော ပဘာယ အနောဘာသိတမေဝ ဟိ ပဒေသံ ဒေဝတာ အတ္တနော ပဘာယ ဩဘာသေန္တိ။ န ဟိ ဘဂဝတော ပဘာ ကာယစိ ပဘာယ အဘိဘုယျတိ, သူရိယာဒီနမ္ပိ ပန ပဘံ သာ အဘိဘုယျ တိဋ္ဌတီတိ။ **ဩဘာသေတွာ**တိ ဝတ္ထာလင်္ကာရသရီရသမုဋ္ဌိတာယ အာဘာယ ဖရိတွာ, စန္ဒော ဝိယ သူရိယော ဝိယ စ ဧကောဘာသံ ဧကပဇ္ဇောတံ ကရိတွာတိ အတ္ထော။ ဒေဝတာနဉှိ သရီရာဘာ ဒသဒွါဒသယောဇနမတ္တဋ္ဌာနံ တတော ဘိယျောပိ ဖရိတွာ တိဋ္ဌတိ, တထာ ဝတ္ထာဘရဏာဒီသု သမုဋ္ဌိတာ ပဘာ။ **စတုဒ္ဒိသာ** တိ စတူသု ဒိသာသု။ **ယတ္ရ ဟိ နာမာ** တိ ယံ နာမ။

၄၃. **အင်္ဂမဂဓာ** တိ ဥဘော အင်္ဂမဂဓရဋ္ဌဝါသိနော။ **ဣဒ္ဓိပာဋိဟာရိယ** န္တိ ဣဒ္ဓိဘူတံ ပာဋိဟာရိယံ, န အာဒေသနာနုသာသနီပာဋိဟာရိယန္တိ အတ္ထော။ တိဝိဓဉှိ ပာဋိဟာရိယံ ဣဒ္ဓိပာဋိဟာရိယံ အာဒေသနာပာဋိဟာရိယံ အနုသာသနီပာဋိဟာရိယန္တိ။ တတ္ထ “ဧက ဘိက္ခု ဧကောပိ ဟုတွာ ဗဟုဓာ ဟောတိ, ဗဟုဓာပိ ဟုတွာ ဧကော ဟောတိ အာဝိဘာဝံ တိရောဘာဝ”န္တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တံ (ဒီ. နိ. ၁.၂၃၈-၂၃၉; မ. နိ. ၁.၁၄၇; သံ. နိ. ၂.၇၀; ၅.၈၃၄) ဣဒ္ဓိဝိဓမေဝ **ဣဒ္ဓိပာဋိဟာရိယံ**။ “ဧက ဘိက္ခု ပရသတ္တာနံ ပရပုဂ္ဂလာနံ စိတ္တမ္ပိ အာဒိသတိ, စေတသိကမ္ပိ အာဒိသတိ, ဝိတက္ကိတမ္ပိ

ပိ အာဒိသတိ, ဝိစာရိတမ္ပိ အာဒိသတိ 'ဧဝမ္ပိ တေ မနော, ဣတ္ထမ္ပိ တေ မနော'''တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တံ (ပဋ္ဌိ. မ. ၃.၃၀) ပရဿ စိတ္တံ ဥတ္တ ကထနံ **အာဒေသနာပာဋိဟာရိယံ**။ ''ဣဓ ဘိက္ခု ဧဝမနုသာသတိ 'ဧဝံ ဝိတက္ကေထ, မာ ဧဝံ ဝိတက္ကယိတ္ထ, ဧဝံ မနသိ ကရောထ, မာ ဧဝံ မာနသာ ကရိတ္ထ, ဣဒံ ပဇဟထ, ဣဒံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရထာ'''တိ (ပဋ္ဌိ. မ. ၃.၃၀) ဧဝမာဒိနယပ္ပဝတ္တာ သာဝကာနံ ဗုဒ္ဓါနဉ္စ သဗ္ဗကာလံ ဒေသေတဗ္ဗဓမ္မဒေသနာ **အနုသာသနီပာဋိဟာရိယံ**။

တတ္ထ (ဥဒာ. အဋ္ဌ. ၁) ပာဋိဟာရိယပဒဿ ဝစနတ္ထံ ပဋိပက္ခဟရဏတော ရာဂါဒိကိလေသာပနယနတော **ပာဋိဟာရိယန္တိ** ဝဒန္တိ။ ဘဂဝတော ပန ပဋိပက္ခာ ရာဂါဒယော န သန္တိ ယေ ဟရိတဗ္ဗာ, ပုထုဇ္ဇနာနမ္ပိ ဝိဂတူပက္ကိလေသေ အဋ္ဌဂုဏသမန္နာဂတေ စိတ္တေ ဟတပဋိပက္ခေ ဣဒ္ဓိဝိဓံ ပဝတ္တတိ, တသ္မာ တတ္ထ ပဝတ္တဝေဟာရေန စ န သက္ကာ ဣဓ ပာဋိဟာရိယန္တိ ဝတ္တုံ။ သစေ ပန မဟာကာရုဏိကဿ ဘဂဝတော ဝေနေယျဂတာ စ ကိလေသာ ပဋိပက္ခာ, တေသံ ဟရဏတော **ပာဋိဟာရိယန္တိ** ဝုတ္တံ, ဧဝံ သတိ ယုတ္တမေတံ။ အထ ဝါ ဘဂဝတော စ သာသနဿ စ ပဋိပက္ခာ တိတ္ထိယာ, တေသံ ဟရဏတော **ပာဋိဟာရိယံ**။ တေ ဟိ ဒိဋ္ဌိဟရဏဝသေန ဒိဋ္ဌိပ္ပကာသနေ အသမတ္ထဘာဝေန စ ဣဒ္ဓိအာဒေသနာနုသာသနီဟိ ဟရိတာ အပနီတာ ဟောန္တီတိ။ **ပဋီ**တိ ဝါ အယံ သဒ္ဒော ပစ္ဆာတိ ဧတဿ အတ္ထံ ဗောဓေတိ ''တသ္မိံ ပဋိပဝိဋ္ဌမှိ, အညော အာဂဉ္ဆိ ဗြာဟ္မဏော''တိအာဒီသု (သု.နိ. ဝတ္ထုဂါထာ ၄) ဝိယ, တသ္မာ သမာဟိတေ စိတ္တေ ဝိဂတူပက္ကိလေသေန ကတကိစ္စေန ပစ္ဆာ ဟရိတဗ္ဗံ ပဝတ္တေတဗ္ဗန္တိ ပဋိဟာရိယံ, အတ္တနော ဝါ ဥပက္ကိလေသေသု စတုတ္ထဇ္ဈာနမဂ္ဂေဟိ ဟရိတေသု ပစ္ဆာ ဟရဏံ ပဋိဟာရိယံ, ဣဒ္ဓိအာဒေသနာနုသာသနိယော စ ဝိဂတူပက္ကိလေသေန ကတကိစ္စေန သတ္တဟိတတ္ထံ ပုန ပဝတ္တေတဗ္ဗာ, ဟရိတေသု စ အတ္တနော ဥပက္ကိလေသေသု ပရသတ္တာနံ ဥပက္ကိလေသဟရဏာနိ ဟောန္တီတိ ပဋိဟာရိယာနိ ဘဝန္တိ, ပဋိဟာရိယမေဝ **ပာဋိဟာရိယံ**။ ပဋိဟာရိယေ ဝါ ဣဒ္ဓိအာဒေသနာနုသာသနီသမုဒာယေ ဘဝံ ဧကေကံ **ပာဋိဟာရိယန္တိ** ဝုစ္စတိ။ ပဋိဟာရိယံ ဝါ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ မဂ္ဂေ စ ပဋိပက္ခဟရဏတော, တတ္ထ ဇာတံ နိမိတ္တဘူတေ, တတော ဝါ အာဂတန္တိ **ပာဋိဟာရိယံ**။ **သဝ္ဝတနာယာ**တိ သေ့ဝ အတဗ္ဗဿ အတ္ထာယ။

၄၄. ပံသုကူလံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတီ တိ ပရိယေသမာနဿ ပဋိလာဘဝသေန ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ။ ဝိစိတ္တပာဋိဟာရိယဒဿနတ္ထာဝ သာ ပရိယေသနာ။ ယသ္မာ ဟဏိနာ ဖုဋ္ဌမတ္တေ သာ ပောက္ခရဏီ နိမ္မိတာ အဟောသိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **''ပာဏိနာ ပောက္ခရဏိံ ခဏိတွာ''** တိ။

၄၆-၄၉. ဇဋိလာတိ တာပသာ။ တေ ဟိ ဇဋာဓာရိတာယ ဣဓ ''ဇဋိလာ''တိ ဝုတ္တာ။ **အန္တရဋ္ဌကာသု ဟိမပာတသမယေ**တိ ဟေမန္တဿ ဥတုနော အဗ္ဘန္တရဘူတေ မာဃမာသဿ အဝသာနေ စတဿော, ဖဂ္ဂုဏမာသဿ အာဒိမှိ စတဿောတိ ဧဝံ ဥဘိန္နမန္တရေ အဋ္ဌရတ္တိသု ဟိမပတနကာလေ။ **နေရဉ္ဇရာယ ဥမ္မုဇ္ဇန္တိ** တိ ကေစိ တသ္မိံ တိတ္ထသမ္မတေ ဥဒကေ ပဌမံ နိမုဂ္ဂသကလသရီရာ တတော ဥမ္မုဇ္ဇန္တာ ဝုဋ္ဌဟန္တိ ဥပ္ပိလဝန္တိ။ **နိမုဇ္ဇန္တီ** တိ သသီသံ ဥဒကေ သြသီဒန္တိ။ **ဥမ္မုဇ္ဇနနိမုဇ္ဇနမ္ပိ ကရောန္တီ** တိ ပုနပ္ပုနံ ဥမ္မုဇ္ဇနနိမုဇ္ဇနာနိပိ ကရောန္တိ။ တတ္ထ ဟိ ကေစိ ''ကေုမ္မုဇ္ဇနေနေဝ ပာပသုဒ္ဓိ ဟောတီ''တိ ဧဝံဒိဋ္ဌိကာ, တေ ဥမ္မုဇ္ဇနမေဝ ကတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ ဥမ္မုဇ္ဇနံ ပန နိမုဇ္ဇန မန္တရေန နတ္ထီတိ အဝိနာဘာဝတော နိမုဇ္ဇနမ္ပိ တေ ကရောန္တိယေဝ။ ယေပိ ''ကေနိမုဇ္ဇနေနေဝ ပာပသုဒ္ဓိ ဟောတီ''တိ ဧဝံဒိဋ္ဌိကာ, တေပိ ဧကဝါရမေဝ နိမုဇ္ဇိတွာ ဝုတ္တနယေနေဝ အဝိနာဘာဝတော ဥမ္မုဇ္ဇနမ္ပိ ကတွာ ပက္ကမန္တိ။ အပရေ ''ပုနပ္ပုနံ ဥမ္မုဇ္ဇနနိမုဇ္ဇနာနိ ကတွာ နဟာတေ ပာပသုဒ္ဓိ ဟောတီ''တိ ဧဝံဒိဋ္ဌိကာ, တေ ကာလေန ကာလံ ဥမ္မုဇ္ဇနနိမုဇ္ဇနာနိ ကရောန္တိ။ တေ သဗ္ဗေပိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''ဥမ္မုဇ္ဇန္တိပိ နိမုဇ္ဇန္တိပိ ဥမ္မုဇ္ဇနနိမုဇ္ဇနမ္ပိ ကရောန္တီ''တိ။ တွေ့ စ ကိဉ္စာပိ နိမုဇ္ဇနပုဗ္ဗကံ ဥမ္မုဇ္ဇနံ, နိမုဇ္ဇနမေဝ ပန ကရောန္တာ ကတိပယာ, ဥမ္မုဇ္ဇနံ တဒုဘယဉ္စ ကရောန္တာ ဗဟူတိ တေသံ ယေဘုယျဘာဝဒဿနတ္ထံ ဥမ္မုဇ္ဇနံ ပဌမံ ဝုတ္တံ။

၅၀-၅၁. ဥဒကတပာကောတိ ဥဒကောဃော။ **ရေဏုပာတယာ**တိ ရဇောဂတာယ, ရဇောကိဏ္ဏာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နေဝ စ ခေါ တွံ ကဿပ အရဟာ** တိ ဧတေန တဒါ ကဿပဿ အသေက္ခဘာဝံ ပဋိက္ခိပတိ, **နာပိ အရဟတ္တမဂ္ဂသမာပန္နော**တိ ဧတေန သေက္ခဘာဝံ။ ဥဘယေနပိဿ အနရိယဘာဝမေဝ ဒီပေတိ။ **သာပိ တေ ပဋိပဒါ နတ္ထိ, ယာယ တွံ အရဟာ ဝါ အဿသိ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ဝါ သမာပန္နော**တိ ဣမိနာ ပနဿ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနဘာဝမ္ပိ ပဋိက္ခိပတိ။ တတ္ထ **ပဋိပဒါ**တိ သီလဝိသုဒ္ဓိအာဒယော ဆ ဝိသုဒ္ဓိယော။ ပဋိပဇ္ဇတိ ဧတာယ အရိယမဂ္ဂေတိ **ပဋိပဒါ**။ **အဿသီ**တိ ဘဝေယျာသိ။ **စိရပဋိကာ**တိ စိရကာလတော ပဋ္ဌာယ, နာဂဒမနတော ပဋ္ဌာယာတိ အတ္ထော။ **ခါရိကာဇ**

မိဿုန္တိ ဧတ္ထ **ခာရီ**တိ အရဏိကမဏ္ဍလုသူစိအာဒယော တာပသပရိက္ခာရာ, တံ ဟရဏကာဇံ **ခာရိကာဇံ**။ **အဂ္ဂိဟုတ မိဿုန္တိ** ဒဗ္ဗိအာဒိအဂ္ဂိပူဇောပကရဏံ။

၅၂-၅၃. **ဥပသင္ကေ** တိ ဥပဒ္ဒုတေ။ ဣဒာနိ အမုဗ္ဗာနိ ဟဋ္ဌပ္ပဟာရိယသဟဿာနိ ဧကတော ဂဏေတွာ ဒဿေတုံ **"ဘဂဝတော အဓိဋ္ဌာနေန ပဥ္စ ကဋ္ဌသတာနိ န ဖာလိယိံသူ"** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ နာဂဒမနာဒီနိ ပန သောဠသ ဟဋ္ဌပ္ပဟာရိယာနိ ဣဓ န ဂဏိတာနိ, တေဟိ သဒ္ဓိံ သောဠသာတိရေကအမုဗ္ဗုဟဋ္ဌပ္ပဟာရိယသဟဿာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အာဒိတ္တပရိယာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၄. ဣဒာနိ တဿ ဘိက္ခုသဟဿဿ အာဒိတ္တပရိယာယဒေသနာယ အရဟတ္တပ္ပတ္တိံ ဒဿေတုံ **"အထ ခော ဘဂဝါ"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ဂယာယံ ဝိဟရတိ ဂယာသီသေ**တိ ဂယာနာမိကာယ နဒိယာ အဝိဒူရေ ဘဝတ္တာ ဂမော ဂယာ နာမ, တဿံ ဂယာယံ ဝိဟရတိ။ သမီပတ္ထေ စေတံ ဘုမ္မဝစနံ။ ဂယာဂာမဿ ဟိ အဝိဒူရေ ဂယာတိ ဧကော ပေါက္ခရဏီပိ အတ္ထိ နဒီပိ ဂယာသီသနာမကော ဟတ္ထိကုမ္ဘသဒိသော ပိဋ္ဌိပါသာဏောပိ။ ယတ္ထ ဘိက္ခုသဟဿဿ ဩကာသော ပဟောတိ, ဘဂဝါ တတ္ထ ဝိဟရတိ။ တေန ဝုတ္တံ **"ဂယာသီသေ"**တိ, ဂယာဂာမဿ အာသန္နေ ဂယာသီသနာမကေ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ ဝိဟရတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ** တိ တေသံ သပ္ပာယဓမ္မဒေသနံ ဝိစိနိတွာ တံ ဒေသေဿာမီတိ အာမန္တေသိ။ ဘဂဝါ ဟိ တံ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရဓရံ သမဏသဟဿံ အာဒာယ ဂယာသီသံ ဂန္တွာ တေန ပရိဝါရိတော နိသီဒိတွာ "ကတရာ နု ခော ဧတေသံ ဓမ္မကထာ သပ္ပာယာ"တိ စိန္တေန္တော "ဣမေ သာယံ ပါတံ အဂ္ဂိံ ပရိစရန္တိ, ဣမေသံ ဒွါဒသာယတနာနိ အာဒိတ္တာနိ သမ္ပဇ္ဇလိတာနိ ဝိယ ကတွာ ဒေသေဿာမိ, ဧဝံ ဣမေ အရဟတ္တံ ပာပုဏိတုံ သက္ခိဿန္တီ"တိ သန္နိဋ္ဌာနမကာသိ။ အထ နေသံ တထာ ဒေသေတုံ "သဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, အာဒိတ္တ"န္တိအာဒိနာ ဣမံ အာဒိတ္တပရိယာယံ အဘာသိ။

တတ္ထ (သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၄.၂၃) သဗ္ဗံ နာမ စတုဗ္ဗိဓံ သဗ္ဗသဗ္ဗံ အာယတနသဗ္ဗံ သက္ကာယသဗ္ဗံ ပဒေသသဗ္ဗန္တိ။ တတ္ထ –

> "န တဿ အဒိဋ္ဌမိဓတ္ထိ ကိဉ္စိ၊
> အထော အဝိညာတမဇာနိတဗ္ဗံ။
> သဗ္ဗံ အဘိညာသိ ယဒတ္ထိ နေယျံ၊
> တထာဂတော တေန သမန္တစက္ခူ"တိ (မဟာနိ. ၁၅၆; စူဠနိ. ဓောတကမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၃၂; ပဋိ. မ. ၁.၁၂၁) –

ဣဒံ **သဗ္ဗသဗ္ဗံ** နာမ။ "သဗ္ဗံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ, တံ သုဏာထာ"တိ (သံ. နိ. ၄.၂၃) ဣဒံ **အာယတနသဗ္ဗံ** နာမ။ "သဗ္ဗဓမ္မမူလပရိယာယံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမီ"တိ (မ. နိ. ၁.၁) ဣဒံ **သက္ကာယသဗ္ဗံ** နာမ။ "သဗ္ဗဓမ္မေသု ဝါ ပဌမသမန္နာဟာရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ စိတ္တံ မနော မာနသံ တဇ္ဇာ မနောဝိညာဏဓာတူ"တိ ဣဒံ **ပဒေသသဗ္ဗံ** နာမ။ ဣတိ ပဉ္စာရမ္မဏမတ္တံ ပဒေသသဗ္ဗံ, တေဘူမကာ ဓမ္မာ သက္ကာယသဗ္ဗံ, စတုဘူမကာ ဓမ္မာ အာယတနသဗ္ဗံ, ယံ ကိဉ္စိ နေယျံ သဗ္ဗသဗ္ဗံ။ ပဒေသသဗ္ဗံ သက္ကာယသဗ္ဗံ န ပာပုဏာတိ တဿ တေဘူမကဓမ္မေသုပိ ဧကဒေသဿ အသင်္ဂဟိတတ္တာ။ သက္ကာယသဗ္ဗံ အာယတနသဗ္ဗံ န ပာပုဏာတိ လောကုတ္တရဓမ္မာနံ အသင်္ဂဟိတတ္တာ။ အာယတနသဗ္ဗံ သဗ္ဗသဗ္ဗံ န ပာပုဏာတိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ အာယတနသဗ္ဗေန စတုဘူမကဓမ္မာဝ ပရိဂ္ဂဟိတာ, န လက္ခဏပညတ္တိယောတိ။ ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ အာယတနသဗ္ဗံ အဓိပ္ပေတံ, တတ္ထာပိ ဣဓ ဝိပဿနုပဂဓမ္မာဝ ဂဟေတဗ္ဗာ။

စက္ခူ တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၅၉၆; သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၄.၁) ဒွေဝ စက္ခူနိ ဉာဏစက္ခု စေဝ မံသစက္ခု စ။ တတ္ထ ဉာဏစက္ခု ပဉ္စဝိဓံ ဗုဒ္ဓစက္ခု ဓမ္မစက္ခု သမန္တစက္ခု ဒိဗ္ဗစက္ခု ပညာစက္ခူတိ။ တေသု **ဗုဒ္ဓစက္ခု** နာမ အာသယာနုသယဉာဏဉ္စေဝ ဣန္ဒြိယ ပရောပရိယတ္တဉာဏဉ္စ, ယံ "ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကံ ဝောလောကေန္တော"တိ (ဒီ. နိ. ၂.၆၉; မ. နိ. ၁.၂၈၃) အာဂတံ။ **ဓမ္မစက္ခု** နာမ ဟေဋ္ဌိမာ တယော မဂ္ဂါ တီဏိ စ ဖလာနိ, ယံ "ဝိရဇံ ဝီတမလံ ဓမ္မစက္ခုံ ဥဒပါဒီ"တိ (ဒီ. နိ. ၁.၃၅၅; သံ. နိ. ၅.၁၀၈၁) အာဂတံ။ **သမန္တစက္ခု** နာမ သဗ္ဗညုတဉာဏံ, ယံ "ပာသာဒမာရုယှ သမန္တစက္ခူ"တိ (ဒီ. နိ. ၂.၇၀; မ. နိ.

၁.၂၈၂) အာဂတံ။ **ဒိဗ္ဗစက္ခု** နာမ အာလောကဝဍ္ဎနေန ဥပ္ပန္နဉာဏံ, ယံ "ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန"တိ (မ. နိ. ၁.၁၄၈, ၂၈၄) အာဂတံ။ **ပညာစက္ခု** နာမ စတုသစ္စပရိစ္ဆေဒကဉာဏံ, ယံ "စက္ခုံ ဥဒပာဒီ"တိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၈၁; မဟာဝ. ၁၅) အာဂတံ။ မံသစက္ခုပိ ဒုဝိဓံ သသမ္ဘာရစက္ခု ပသာဒစက္ခူတိ။ တေသု ယွာယံ အက္ခိကူပကေ အက္ခိပဋလေဟိ ပရိဝါရိတော မံသပိဏ္ဍော, ယတ္ထ စတဿော ဓာတုယော ဝဏ္ဏဂန္ဓရသောဇာ သမ္ဘဝော ဇီဝိတံ ဘာဝေါ စက္ခုပ္ပသာဒေါ ကာယပ္ပသာဒေါတိ သင်္ခေပတော တေရသ သမ္ဘာရာ ဟောန္တိ, ဝိတ္ထာရတော ပန စတဿော ဓာတုယော ဝဏ္ဏဂန္ဓရသောဇာ သမ္ဘဝောတိ ဣမေ နဝ စတုသမုဋ္ဌာနဝသေန ဆတ္တိံသ, ဇီဝိတံ ဘာဝေါ စက္ခုပ္ပသာဒေါ ကာယပ္ပသာဒေါတိ ဣမေ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာ တာဝ စတ္တာရောတိ စတ္တာလီသ သမ္ဘာရာ ဟောန္တိ, ဣဒံ **သသမ္ဘာရစက္ခု** နာမ။ ယံ ပနေတ္ထ သေတမဏ္ဍလပရိစ္ဆိန္နေန ကဏှမဏ္ဍလေန ပရိဝါရိတေ ဒိဋ္ဌိမဏ္ဍလေ သန္နိဝိဋ္ဌံ ရူပဒဿနသမတ္ထံ ပသာဒမတ္တံ, ဣဒံ **ပသာဒစက္ခု** နာမ။ တဿ တတော ပရေသဉ္စ သောတာဒီနံ ဝိတ္ထာရကထာ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၄၃၆) ဝုတ္တာဝ။

တတ္ထ ယဒိဒံ ပသာဒစက္ခု, တဉ္စ ဂဟေတွာ ဘဂဝတာ **"စက္ခု အာဒိတ္တ"**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အာဒိတ္တ**န္တိ ပဒိတ္တံ, သမ္ပဇ္ဇလိတံ ဧကာဒသဟိ အဂ္ဂီဟိ ဧကဇာလီဘူတန္တိ အတ္ထော။ စက္ခုသန္နိဿိတံ ဝိညာဏံ **စက္ခုဝိညာဏံ,** စက္ခုဿ ဝါ ကာရဏဘူတဿ ဝိညာဏံ **စက္ခုဝိညာဏံ**။ ကာမံ ရူပာလောကမနသိကာရာဒယောပိ တဿ ဝိညာဏဿ ကာရဏံ, တေ ပန သာဓာရဏကာရဏံ, စက္ခု အသာဓာရဏန္တိ အသာဓာရဏကာရဏေနာယံ နိဒ္ဒေသော ယထာ "ယဝင်္ကုရော"တိ။ **သောတဝိညာဏာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ စက္ခုသန္နိဿိတော ဖဿော **စက္ခုသမ္ဖဿော,** စက္ခုဝိညာဏသမ္ပယုတ္တဖဿဿေတံ အဓိဝစနံ။ **သောတသမ္ဖဿာ** ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **စက္ခုသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတ**န္တိ စက္ခုသမ္ဖဿံ မူလပစ္စယံ ကတွာ ဥပ္ပန္နာ သမ္ပဋိစ္ဆနသန္တီရဏတဒါရမ္မဏဇဝနဝေဒနာ။ စက္ခုဝိညာဏသမ္ပယုတ္တာယ ပန ဝေဒနာယ စက္ခုသမ္ဖဿော ပစ္စယဘာဝေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ စက္ခုသမ္ဖဿော ဟိ သဟဇာတာယ ဝေဒနာယ သဟဇာတာဒိဝသေန, အသဟဇာတာယ ဥပနိဿယာဒိဝသေန ပစ္စယော ဟောတိ။ တေနေဝ "စက္ခုသမ္ဖဿပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝေဒယိတံ သုခံ ဝါ ဒုက္ခံ ဝါ အဒုက္ခမသုခံ ဝါ"တိ ဝုတ္တံ။ **သောတဒွါရဝေဒနာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ ပန **မနော**တိ ဘဝင်္ဂစိတ္တံ မနောဒွါရဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ **ဓမ္မာ** တိ ဓမ္မာရမ္မဏံ။ **မနောဝိညာဏ**န္တိ သဟာဝဇ္ဇနကံ ဇဝနံ။ **မနောသမ္ဖဿော** တိ ဘဝင်္ဂသဟဇာတော ဖဿော။ **ဝေဒယိတ**န္တိ အာဝဇ္ဇနဇဝနဝေဒနာယ သဒ္ဓိံ ဇဝနဝေဒနာ။ ဘဝင်္ဂသမ္ပယုတ္တာယ ပန ဝေဒနာယ ဂဟဏေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ အာဝဇ္ဇနံ တ ဘဝင်္ဂတော အမောစေတွာ **မနော**တိ သာဝဇ္ဇနံ ဘဝင်္ဂံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဓမ္မာ** တိ ဓမ္မာရမ္မဏမေဝ။ **မနောဝိညာဏ**န္တိ ဇဝနဝိညာဏံ။ **မနောသမ္ဖဿော** တိ ဘဝင်္ဂာဝဇ္ဇနသဟဇာတော ဖဿော။ **ဝေဒယိတ**န္တိ ဇဝနသဟဇာတာ ဝေဒနာ, ဘဝင်္ဂာဝဇ္ဇနသဟဇာတာပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။

ရာဂဂ္ဂိနာ တိအာဒီသု ရာဂေါဝ အနုဒဟနဋ္ဌေန အဂ္ဂီတိ **ရာဂဂ္ဂိ** ။ ရာဂေါ ဟိ တိခိဏံ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော သတ္တေ အနုဒဟတိ ဈာပေတိ, တသ္မာ "အဂ္ဂီ"တိ ဝုစ္စတိ။ ဣတရေသုပိ ဒွီသု ဧသေဝ နယော။ တတ္ရိမာနိ ဝတ္ထူနိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၃၀၅; ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၉၂၄) – ဧကာ ဒဟရဘိက္ခုနီ စိတ္တလပဗ္ဗတဝိဟာရေ ဥပေါသထာဂါရံ ဂန္တွာ ဒွါရပါလရူပံ ဩလောကယမာနာ ဌိတာ။ အထဿာ အန္တော ရာဂေါ တိခိဏတရော ဟုတွာ ဥပ္ပန္နော, တသ္မာ တံသမုဋ္ဌာနာ တေဇောဓာတု အတိဝိယ တိခိဏဘာဝေန သဒ္ဓိံ အတ္တနာ သဟဇာတဓမ္မေဟိ ဟဒယပဒေသံ ဈာပေသိ ယထာ တံ ဗာဟိရာ တေဇောဓာတု သန္နိဿယံ, တေန သာ ဘိက္ခုနီ ဈာယိတွာ ကာလမကာသိ။ ဘိက္ခုနိယော ဂစ္ဆမာနာ "အယံ ဒဟရာ ဌိတာ, ပက္ကောသထ န"န္တိ အာဟံသု။ ဧကာ ဂန္တွာ "ကသ္မာ ဌိတာသီ"တိ ဟတ္ထေ ဂဏှိ။ ဂဟိတမတ္တာ ပရိဝတ္တိတွာ ပပတာ။ ဣဒံ တာဝ ရာဂဿ အနုဒဟနတာယ ဝတ္ထု။

ဒောသဿ ပန အနုဒဟနတာယ မနောပဒောသိကာ ဒေဝါ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တေသု (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၄၇-၄၈) ကိရ ဧကော ဒေဝပုတ္တော "နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမီ"တိ သပရိဝါရော ရထေန ဝီထိံ ပဋိပဇ္ဇတိ။ အထညော နိက္ခမန္တော တံ ပုရတော ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ "ဘော အယံ ကပဏော အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ ဝိယ ဧတံ ဒိသွာ ပီတိယာ ဥဒ္ဓုမာတော ဝိယ ဘိဇ္ဇမာနော ဝိယ စ ဂစ္ဆတီ"တိ ကုဇ္ဈတိ။ ပုရတော ဂစ္ဆန္တောပိ နိဝတ္တိတွာ တံ ကုဒ္ဓံ ဒိသွာ ကုဒ္ဓာ နာမ သုဝိဇာနာ ဟောန္တီတိ ကုဒ္ဓဘာဝမဿ ဉတွာ "တွံ ကုဒ္ဓေါ မယှံ ကိံ ကရိဿသိ, အယံ သမ္ပတ္တိ မယာ အနသီလာဒီနံ ဝသေန လဒ္ဓါ, န တုယှံ ဝသေနာ"တိ ပဋိကုဇ္ဈတိ။ ဧကသ္မိဉှိ ကုဒ္ဓေ ဣတရော အကုဒ္ဓေါ ရက္ခတိ။ ကုဒ္ဓဿ ဟိ သော ကောဓော ဣတရသ္မိံ အကုဇ္ဈန္တေ အနုပါဒါနော ဧကတရမေဝ ဥပ္ပတ္တိယာ အနာသေဝနော စာဝေတုံ န သက္ကောတိ, ဥဒကံ ပတွာ အဂ္ဂိ ဝိယ နိဗ္ဗာယတိ, တသ္မာ အကုဒ္ဓေါ တံ စဝနတော ရက္ခတိ။ ဥဘောသု ပန ကုဒ္ဓေသု ဧကဿ ကောဓော

ဣတရသ္သ ပစ္စယော ဟောတိ, တသ္သပိ ကောဓော ဣတရသ္သ ပစ္စယော ဟောတီတိ ဥဘော ကန္ဒန္တာနံယေဝ ဩရောဓာနံ စဝန္တိ။ ဥဘောသု ဟိ ကုဒ္ဓေသု ဘိယျော ဘိယျော အညမညမှိ ပရိဝဍ္ဎနဝသေန တိခိဏသမုဒာစာရော နိဿယဒဟနရသော ကောဓော ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဟဒယဝတ္ထုံ နိဒ္ဒဟန္တော အစ္စန္တသုခုမာလံ ကရဇကာယံ ဝိနာသေတိ, တတော သကလောပိ အတ္တဘာဝေ အန္တရဓာယတိ။ ဣဒံ ဒေါသသ္သ အနုဒဟနတာယ ဝတ္ထု။

မောဟသ္သ ပန အနုဒဟနတာယ ခိဍ္ဍာပဒောသိကာ ဒေဝါ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ မောဟဝသေန ဟိ တေသံ သတိသမ္မောသော ဟောတိ, တသ္မာ ခိဍ္ဍာဝသေန အာဟာရကာလံ အတိဝတ္တေတွာ ကာလံ ကရောန္တိ။ တေ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၄၅-၄၆) ကိရ ပုညဝိသေသာဓိဂတေန မဟန္တေန အတ္တနော သိရိဝိဘဝေန နက္ခတ္တံ ကီဠန္တာ တာယ သမ္ပတ္တိမဟန္တတာယ "အာဟာရံ ပရိဘုဉ္ဇိမှ, န ပရိဘုဉ္ဇိမှာ"တိပိ န ဇာနန္တိ။ အထ ဧကာဟာရာတိက္ကမနတော ပဋ္ဌာယ နိရန္တရံ ခါဒန္တာပိ ပိဝန္တာပိ စဝန္တိယေဝ န တိဋ္ဌန္တိ။ ကသ္မာ? ကမ္မဇတေဇသ္သ ဗလဝတာယ။ မနုဿာနဉှိ ကမ္မဇတေဇော မန္ဒော, ကရဇကာယော ဗလဝါ။ တေသံ တေဇသ္သ မန္ဒတာယ ကရဇကာယသ္သ ဗလဝတာယ သတ္တာဟမ္ပိ အတိက္ကမိတွာ ဥဏှောဒကအစ္ဆယာဂုအာဒီဟိ သက္ကာ ဝတ္ထုံ ဥပတ္ထမ္ဘေတုံ။ ဒေဝါနံ ပန တေဇော ဗလဝါ ဟောတိ ဥဠာရပုညနိဗ္ဗတ္တတ္တာ ဥဠာရဂရုသိနိဒ္ဓသုဓာဟာရဇိရဏတော စ, ကရဇံ မန္ဒံ မုဒုသုခုမာလဘာဝတော။ တေနေဝ ဟိ ဘဂဝါ ဣန္ဒသာလဂုဟာယံ ပကတိပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာတုံ အသက္ကောန္တံ သက္ကံ ဒေဝရာဇာနံ "ဩဠာရိကကာယံ အဓိဋ္ဌာဟီ"တိ အာဟ, တသ္မာ တေ ဧကံ အာဟာရဝေလံ အတိက္ကမိတွာ သဏ္ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ။ ယထာ နာမ ဂိမှာနံ မဇ္ဈနှိကေ တတ္တပါသာဏေ ဌပိတံ ပဒုမံ ဝါ ဥပ္ပလံ ဝါ သာယနှသမယေ ဃဋသတေနပိ သိဉ္စိယမာနံ ပါကတိကံ န ဟောတိ ဝိနဿတိယေဝ, ဧဝမေဝ ပစ္ဆာ နိရန္တရံ ခါဒန္တာပိ ပိဝန္တာပိ စဝန္တိယေဝ န တိဋ္ဌန္တိ။

ကော ပန တေသံ အာဟာရော, ကာ အာဟာရဝေလာတိ? သဗ္ဗေသမ္ပိ ကာမာဝစရဒေဝါနံ သုဓာ အာဟာရော, သော ဟေဋ္ဌိမေဟိ ဟေဋ္ဌိမေဟိ ဥပရိမာနံ ဥပရိမာနံ ပဏီတတမော ဟောတိ။ တံ ယထာသကံ ဒိဝသဝသေန ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဘုဉ္ဇန္တိ။ ကေစိ ပန "ဗိဠာရပဒပ္ပမာဏံ သုဓာဟာရံ ဘုဉ္ဇန္တိ။ သော ဇိဝှာယ ဌပိတမတ္တော ယာဝ ကေသဂ္ဂနခဂ္ဂ ကာယံ ဖရတိ, တေသံယေဝ ဒိဝသဝသေန သတ္တဒိဝသံ ယာပနသမတ္ထော ဟောတီ"တိ ဝဒန္တိ။

ကေ ပန တေ ခိဍ္ဍာပဒောသိကာ နာမ ဒေဝါတိ? ဣမေ နာမာတိ အဋ္ဌကထာယံ ဝိစာရဏာ နတ္ထိ, "ကမ္မဇတေဇော ဗလဝါ ဟောတိ, ကရဇံ မန္ဒ"န္တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ ပန ယေ ကေစိ ကဗဠီကာရာဟာရူပဇီဝိနော ဒေဝါ ဧဝံ ကရောန္တိ, တေ ဧဝံ စဝန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကေစိ ပနာဟု "နိမ္မာနရတိပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိနော တေ ဒေဝါ။ ခိဍ္ဍာယ ပဒုဿနမတ္တေနေဝ ဟေတေ ခိဍ္ဍာပဒောသိကာတိ ဝုတ္တာ"တိ။ မနောပဒောသိကာ ပန စာတုမဟာရာဇိကာတိ အဋ္ဌကထာယမေဝ ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန "ခိဍ္ဍာပဒောသိကာပိ စာတုမဟာရာဇိကာယေဝါ"တိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ တာဝ ရာဂါဒယော တယော အနုဒဟနဋ္ဌေန "အဂ္ဂီ"တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဇာတိအာဒိတ္တယံ ပန နာနပ္ပကာရဒုက္ခဝတ္ထုဘာဝေန အနုဒဟနတော အဂ္ဂိ။ သောကာဒီနံ အနုဒဟနတာ ပါကဋာယေဝ။ သေသမေတ္ထ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ဒုက္ခလက္ခဏံ ကထိတံ စက္ခါဒီနံ ဧကာဒသဟိ အဂ္ဂီဟိ အာဒိတ္တဘာဝေန ဒုက္ခမတာယ ဒုက္ခဘာဝသ္သ ကထိတတ္တာ။

အာဒိတ္တပရိယာယသုတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥရုဝေလပါဋိဟာရိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဗိမ္ဗိသာရသမာဂမကထာဝဏ္ဏနာ

၅၅. ဣဒါနိ "အထ ခေါ ဘဂဝါ ဂယာသီသေ ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာ"တိအာဒီသု ယာ သာ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ, တံ ဒဿေတုံ **"လဋ္ဌိဝနေတိ တာလုယျာနေ"** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **တာလုယျာနေ** တိ တာလရုက္ခာနံ ဗဟုဘာဝတော ဧဝံလဒ္ဓနာမေ ဥယျာနေ။ **အပ္ပေကစ္စေ ယေန ဘဂဝါ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ** တိအာဒီသု **အဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ**တိ ယေ ဥဘတောပက္ခိကာ, တေ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ တေ ကိရ ဧဝံ စိန္တယိံသု "သစေ နော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ စောဒေဿန္တိ 'ကသ္မာ တုမှေ သမဏံ ဂေါတမံ ဝန္ဒိတ္ထာ'တိ, တေသံ 'ကိံ အဉ္ဇလိမတ္တကရဏေနပိ ဝန္ဒိတံ ဟောတီ'တိ ဝက္ခာမ။ သစေ နော သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ စောဒေဿန္တိ 'ကသ္မာ ဘဂဝန္တံ န ဝန္ဒိတ္ထာ'တိ, 'ကိံ သီသေန ဘူမိံ ပဟရန္တေနေဝ ဝန္ဒိတံ ဟောတိ, နနု အဉ္ဇလိကမ္မမ္ပိ ဝန္ဒနာ ဧဝါ'တိ ဝက္ခာမာ"တိ။ **နာမဂေါတ္တံ သာဝေတွာ** တိ "ဘော

ကေတမ, အဟံ အသုကဿ ပုတ္တော ဒတ္တော နာမ မိတ္တော နာမ ဣဓ အာဂတော''တိ ဝဒန္တာ နာမံ သာဝေန္တိ နာမ, ''ဘော ကေတမ, အဟံ တသေဌော နာမ ကစ္စာနော နာမ ဣဓာဂတော''တိ ဝဒန္တာ ဂောတ္တံ သာဝေန္တိ နာမ။ ဧတေ ကိရ ဒလိဒ္ဒာ ဇိဏ္ဏကုလပုတ္တာ ပရိသမဇ္ဈေ နာမဂောတ္တဝသေန ပာကဋာ ဘဝိဿာမာတိ ဧဝံ အကံသု။ ယေ ပန တုဏှီဘူတာ နိသီဒိံသု, တေ ကေရာဋိကာ စေဝ အန္ဓဗာလာ စ။ တတ္ထ ကေရာဋိကာ ''ဧကံ ဒွေ ဝ ကထာသလ္လာပေ ကရောန္တေ ဝိဿာသိကော ဟောတိ, အထ ဝိဿာသေ သတိ ဧကံ ဒွေ ဝ ဘိက္ခာ အဒာတုံ န ယုတ္တ''န္တိ တတော အတ္တာနံ မောစေန္တာ တုဏှီ နိသီဒန္တိ။ အန္ဓဗာလာ အညာဏတာယေဝ အဝကိတ္တာ မတ္တိကာပိဏ္ဍော ဝိယ ယတ္ထ ကတ္ထစိ တုဏှီဘူတာ နိသီဒန္တိ။

ကိသကောဝအနောတိ ဧတ္ထ ကိသကာနံ ဩဝအနော **ကိသကောဝအနောတိ** ဣမံ တာဝ အတ္ထဝိကပ္ပံ ဒဿေတုံ **''တာပသစရိယာယ ကိသသရီရတ္တာ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အဂ္ဂိဟုတ္တ** န္တိ အဂ္ဂိပရိစရဏံ။ ရူပာဒယောဝ ဣဓ ကာမနီယ ဋ္ဌေန ''ကာမာ''တိ ဝုတ္တာတိ အာဟ **''ဧတေ ရူပာဒယော ကာမေ''**တိ။ **ယညာ အဘိဝဒန္တီ** တိ ယာဂဟေတု ဣဇ္ဈန္တီတိ ဝဒန္တိ။ **ဥပဓီသူ**တိ ဧတ္ထ စတ္တာရော ဥပဓီ ကာမုပဓိ ခန္ဓုပဓိ ကိလေသုပဓိ အဘိသင်္ခာရုပဓီတိ။ ကာမာပိ ဟိ ''ယံ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ, အယံ ကာမာနံ အဿာဒေါ''တိ (မ. နိ. ၁.၁၆၇) ဧဝံ ဝုတ္တဿ သုခဿ အဓိဋ္ဌာနဘာဝတော ဥပဓီယတိ ဧတ္ထ သုခန္တိ ဣမိနာ ဝစနတ္ထေန ''ဥပဓီ''တိ ဝုစ္စန္တိ။ ခန္ဓာပိ ခန္ဓမူလက ဿ ဒုက္ခဿ အဓိဋ္ဌာနဘာဝတော, ကိလေသာပိ အပါယဒုက္ခဿ အဓိဋ္ဌာနဘာဝတော, အဘိသင်္ခာရာပိ ဘဝဒုက္ခ ဿ အဓိဋ္ဌာနဘာဝတော ''ဥပဓီ''တိ ဝုစ္စန္တိ, တေသု ခန္ဓုပဓိ ဣဓာဓိပ္ပေတောတိ အာဟ **''ခန္ဓုပဓီသု မလန္တိ ဉတွာ''**တိ။ **ယညာ မလမေဝ ဝဒန္တီ** တိ ယာဂဟေတု မလမေဝ ဣဇ္ဈတီတိ ဝဒန္တိ။ **ယိဋ္ဌေ** တိ မဟာယာဂေ။ **ဟုတေ**တိ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ကတ္တဗ္ဗအဂ္ဂိပရိစရဏေ။ **ကာမဘဝေ အသတ္တန္တိ** ကာမဘဝေ အလဂ္ဂံ, တဗ္ဗိနိမုတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၅၇-၅၈. အာသီသနာတိ ပတ္ထနာ။ ဒိဗ္ဗသုဝဏ္ဏေသုပိ သိင်္ဂီသုဝဏ္ဏဿ သဗ္ဗသေဋ္ဌတ္တာ **''သိင်္ဂီနိက္ခသုဝဏ္ဏော''**တိ ဝုတ္တံ။ ယထေဝ ဟိ မနုဿပရိဘောဂေ သုဝဏ္ဏေ ယုတ္တိကတံ ဟီနံ, တတော ရသဝိဒ္ဓံ သေဋ္ဌံ, ရသဝိဒ္ဓတော အာကရုပ္ပန္နံ, တတော ယံ ကိဉ္စိ ဒိဗ္ဗံ သေဋ္ဌံ, ဧဝံ ဒိဗ္ဗသုဝဏ္ဏေသုပိ စာမီကရတော သာတကုမ္ဘံ, သာတကုမ္ဘတော ဇမ္ဗုနဒံ, ဇမ္ဗုနဒတော သိင်္ဂီသုဝဏ္ဏံ, တသ္မာ တံ သဗ္ဗသေဋ္ဌံ။ **သိင်္ဂီနိက္ခ** န္တိ စ နိက္ခပရိမာဏေန သိင်္ဂီသုဝဏ္ဏေန ကတံ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋံ။ ဦနကနိက္ခေန ကတဉှိ ဃဋ္ဋနမဇ္ဇနက္ခမံ န ဟောတိ, အတိရေကေန ကတံ ဃဋ္ဋနမဇ္ဇနံ ခမတိ, ဝဏ္ဏဝန္တံ ပန န ဟောတိ, ဖရုသဓာတုကံ ခာယတိ, နိက္ခေန ကတံ ဃဋ္ဋနမဇ္ဇနဉ္စေဝ ခမတိ ဝဏ္ဏဝန္တဉ္စ ဟောတိ။ နိက္ခံ ပန ဝီသတိသုဝဏ္ဏန္တိ ကေစိ ။ ပဉ္စဝီသတိသုဝဏ္ဏန္တိ အပရေ။ **မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယံ** ပန ''နိက္ခံ နာမ ပဉ္စသုဝဏ္ဏာ''တိ ဝုတ္တံ။ **သုဝဏ္ဏော** နာမ စတုဓရဏန္တိ ဝဒန္တိ။

ဒသသု အရိယဝာသေသု ဝုတ္ထဝာသော တိ –

''ဣဓ, (ဒီ. နိ. ၃.၃၄၈; အ. နိ. ၁၀.၂၀) ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနော ဟောတိ ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတော ဧကာရက္ခော စတုရာပဿေနော ပနုဏ္ဏပစ္စေကသစ္စော သမဝယသဋ္ဌေသနော အနာဝိလသင်္ကပ္ပော ပဿဒ္ဓကာယသင်္ခါရော သုဝိမုတ္တစိတ္တော သုဝိမုတ္တပညော။

''ကထဉ္စ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီနော ဟောတိ, ဗျာပါဒေါ ပဟီနော ဟောတိ, ထိနမိဒ္ဓံ ပဟီနံ ဟောတိ, ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဟီနံ ဟောတိ, ဝိစိကိစ္ဆာ ပဟီနာ ဟောတိ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနော ဟောတိ။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ နေဝ သုမနော ဟောတိ န ဒုမ္မနော, ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော။ သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ ပေ.။ ဃာနေန ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ။ ဇိဝှာယ ရသံ သာယိတွာ။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ နေဝ သုမနော ဟောတိ န ဒုမ္မနော, ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတော ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကောရက္ခော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သတာရက္ခေန စေတသာ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကောရက္ခော ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု စတုရာပဿေနော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သင်္ခါယေကံ ပဋိသေဝတိ, သင်္ခါယေကံ အဓိဝါသေတိ, သင်္ခါယေကံ ပရိဝဇ္ဇေတိ, သင်္ခါယေကံ ဝိနောဒေတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု စတုရာပဿေနော ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပနုဏ္ဏပစ္စေကသစ္စော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ယာနိ တာနိ ပုထုသမဏဗြာဟ္မဏာနံ ပုထုပစ္စေကသစ္စာနိ, သဗ္ဗာနိ တာနိ နုဏ္ဏာနိ ဟောန္တိ ပနုဏ္ဏာနိ စတ္တာနိ ဝန္တာနိ မုတ္တာနိ ပဟီနာနိ ပဋိနိဿဋ္ဌာနိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပနုဏ္ဏပစ္စေကသစ္စော ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သမဝယသဋ္ဌေသနော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ကာမေသနာ ပဟီနာ ဟောတိ, ဘဝေသနာ ပဟီနာ ဟောတိ, ဗြဟ္မစရိယေသနာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓါ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သမဝယသဋ္ဌေသနော ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အနာဝိလသင်္ကပ္ပော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ကာမသင်္ကပ္ပော ပဟီနော ဟောတိ, ဗျာပါဒသင်္ကပ္ပော ပဟီနော ဟောတိ, ဝိဟိံသာသင်္ကပ္ပော ပဟီနော ဟောတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အနာဝိလသင်္ကပ္ပော ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဿဒ္ဓကာယသင်္ခါရော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿဒေါမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာ အဒုက္ခမသုခံ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိံ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဿဒ္ဓကာယသင်္ခါရော ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သုဝိမုတ္တစိတ္တော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ရာဂါ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ ဟောတိ, ဒေါသာ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ ဟောတိ, မောဟာ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ ဟောတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သုဝိမုတ္တစိတ္တော ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သုဝိမုတ္တပညော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ‘ရာဂေါ မေ ပဟီနော ဥစ္ဆိန္နမူလော တာလာဝတ္ထုကတော အနဘာဝံကတော အာယတိံ အနုပ္ပါဒဓမ္မော’တိ ပဇာနာတိ, ‘ဒေါသော မေ ပဟီနော။ပေ.။ မောဟော မေ ပဟီနော ဥစ္ဆိန္နမူလော တာလာဝတ္ထုကတော အနဘာဝံကတော အာယတိံ အနုပ္ပါဒဓမ္မော’တိ ပဇာနာတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သုဝိမုတ္တပညော ဟောတီ”တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၄၈; အ. နိ. ၁၀.၂၀) –

ဧဝမာဂတေသု ဒသသု အရိယဝါသေသု ဝုတ္ထဝါသော။

တတ္ထ ဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝါသာ, အရိယာနံ ဧဝ ဝါသာတိ **အရိယဝါသာ** အနရိယာနံ တာဒိသာနံ ဝါသာနံ အသမ္ဘဝတော။ အရိယာတိ စေတ္ထ ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသေန ခီဏာသဝါ ဂဟိတာ။ **ကောရက္ခော** တိ ကော သတိသင်္ခါတာ အာရက္ခာ ဧတဿာတိ ကောရက္ခော။ ခီဏာသဝဿ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၃၄၈; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၁၀.၂၀) ဟိ တီသု ဒွါရေသု သဗ္ဗကာလေ သတိ အာရက္ခကိစ္စံ သာဓေတိ။ တေနေဝဿ စရတော စ တိဋ္ဌတော စ သုတ္တဿ စ ဇာဂရဿ စ သတတံ သမိတံ ဉာဏဒဿနံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတီတိ ဝုစ္စတိ။

စတုရာပဿေနော တိ စတ္တာရိ အပဿေနာနိ အပဿယာ ဧတဿာတိ စတုရာပဿေနော။ **သင်္ခါယာ** တိ ဉာဏေန (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၃၀၈)။ **ပဋိသေဝတီ**တိ ဉာဏေန ဉတွာ သေဝိတဗ္ဗယုတ္တကမေဝ သေဝတိ။ တဿ ဝိတ္ထာရော “ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော စီဝရံ ပရိဘုဉ္ဇတီ”တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၂၃; အ. နိ. ၆.၅၈) နယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သင်္ခါယေကံ အဓိဝါသေတီ**တိ ဉာဏေန ဉတွာ အဓိဝါသေတဗ္ဗယုတ္တကမေဝ အဓိဝါသေတိ။ ဝိတ္ထာရော ပနေတ္ထ “ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော ခမော ဟောတိ သီတဿာ”တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၂၄) နယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပရိဝဇ္ဇေတီ** တိ ဉာဏေန ဉ

တ္တတ ပရိဝဇ္ဇေတဗ္ဗယုတ္တကမေဝ ပရိဝဇ္ဇေတိ။ တသ္သ ဝိတ္ထာရော ''ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော စဏ္ဍံ ဟတ္ထိံ ပရိဝဇ္ဇေတီ''တိအာဒိနာ နယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဝိနောဒေတီ**တိ ဉာဏေန ဥတ္တတ ဝိနောဒေတဗ္ဗမေဝ ဝိနောဒေတိ နုဒတိ နီဟရတိ အန္တော ဝသိတုံ န ဒေတိ။ တသ္သ ဝိတ္ထာရော ''ဥပ္ပန္နံ ကာမဝိတက္ကံ နာဓိဝါသေတီ''တိအာဒိနာ နယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပနုဏ္ဏပစ္စေကသစ္စောတိ (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၄.၃၈; ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၃၄၈) ''ဣဒမေဝ ဒဿနံ သစ္စံ, ဣဒမေဝ သစ္စ''န္တိ ဧဝံ ဟဋ္ဌိယေက္ကံ ဂဟိတတ္တာ ပစ္စေကသင်္ခါတာနိ ဒိဋ္ဌိသစ္စာနိ ပနုဏ္ဏာနိ နီဟဋာနိ ပဟီနာနိ အဿာတိ ပနုဏ္ဏပစ္စေကသစ္စော။ **ပုထုသမဏဗြာဟ္မဏာန**န္တိ ဗဟူနံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ။ ဧတ္ထ စ **သမဏာ**တိ ပဗ္ဗဇ္ဇုပဂတာ။ **ဗြာဟ္မဏာ**တိ ဘောဝါဒိနော။ **ပုထုပစ္စေကသစ္စာနီ**တိ ဗဟူနိ ဟဋ္ဌေက္ကသစ္စာနိ, ''ဣဒမေဝ ဒဿနံ သစ္စံ, ဣဒမေဝ သစ္စ''န္တိ ဟဋ္ဌိယေက္ကံ ဂဟိတာနိ ဗဟူနိ သစ္စာနီတိ အတ္ထော။ **နုဏ္ဏာနီ**တိ နီဟဋာနိ။ **ပနုဏ္ဏာနီ**တိ သုဋ္ဌု နီဟတာနိ။ **စတ္တာနီ**တိ ဝိဿဋ္ဌာနိ။ **ဝန္တာနီ**တိ ဝမိတာနိ။ **မုတ္တာနီ**တိ ဆိန္နဗန္ဓနာနိ ကတာနိ။ **ပဟီနာနီ**တိ ပဇဟိတာနိ။ **ပဋိနိဿဋ္ဌာနီ**တိ ယထာ န ပုန စိတ္တံ အာရောဟန္တိ, ဧဝံ ပဋိဝိဿဇ္ဇိတာနိ။ သဗ္ဗာနေဝ စေတာနိ အရိယမဂ္ဂါဓိဂမတော ပုဗ္ဗေ ဂဟိတဿ ဒိဋ္ဌိဂ္ဂဟဿ ဝိဿဋ္ဌဘာဝဝေဝစနာနိ။

သမဝယသဋ္ဌေသနောတိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၃၄၈; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၁၀.၂၀) ဧတ္ထ **အဝယာ**တိ အနူနာ။ **သဋ္ဌာ**တိ နိဿဋ္ဌာ။ သမ္မာ အဝယာ သဋ္ဌာ ဧသနာ အဿာတိ **သမဝယသဋ္ဌေသနော,** သမ္မာ ဝိဿဋ္ဌသဗ္ဗေသနောတိ အတ္ထော။ **''ရာဂါ စိတ္တံ ဝိမုတ္တ''**န္တိအာဒီဟိ မဂ္ဂဿ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိ ကထိတာ ရာဂါဒီနံ ပဟီနဘာဝဒီပနတော။ **''ရာဂေါ မေ ပဟီနော''**တိအာဒီဟိ ပစ္စဝေက္ခဏာမုခေန အရိယဖလံ ကထိတံ။ အဓိဂတေ ဟိ အဂ္ဂဖလေ သဗ္ဗသော ရာဂါဒီနံ အနုပ္ပါဒဓမ္မတံ ပဇာနာတိ, တဒ္ဓ ပဇာနနံ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏန္တိ။ တတ္ထ ပဋ္ဌင်္ဂဝိပ္ပဟာနပစ္စေကသစ္စပနောဒနသေနာသမဝယ သဋ္ဌနာနိ ''သင်္ခါယေကံ ပဋိသေဝတိ အဓိဝါသေတိ ပရိဝဇ္ဇေတိ ဝိနောဒေတီ''တိ ဝုတ္တေသု အပဿေနေသု ဝိနောဒနာ စ မဂ္ဂကိစ္စာနေဝ, ဣတရေ စ မဂ္ဂေနေဝ သမိဇ္ဈန္တိ။

ဒသဖလောတိ ကာယဖလသင်္ခါတာနိ ဉာဏဖလသင်္ခါတာနိ စ ဒသ ဖလာနိ ဧတဿာတိ ဒသဖလော။ ဒုဝိဓဉ္ဟိ တထာဂတဿ ဖလံ ကာယဖလံ ဉာဏဖလဉ္စ။ တေသု ကာယဖလံ ဟတ္ထိကုလာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ပေါရာဏေဟိ –

> ''ကာဠာဝကဉ္စ ဂင်္ဂေယျံ, ပဏ္ဍရံ တမ္ဗပိင်္ဂလံ။
> ဂန္ဓမင်္ဂလဟေမဉ္စ, ဥပောသထဆဒ္ဒန္တိမေ ဒသာ''တိ။ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၄၈; သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂.၂၂; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၁၀.၂၁; ဝိဘ. အဋ္ဌ ၇၆; ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၇၅; ဗု. ဝံ. အဋ္ဌ. ၁.၃၉; ပဋိ. မ. အဋ္ဌ. ၂.၂.၄၄; စူဠနိ. အဋ္ဌ. ၈၁)။

ဣမာနိ ဟိ ဒသ ဟတ္ထိကုလာနိ။ တတ္ထ **ကာဠာဝက**န္တိ ပကတိဟတ္ထိကုလံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယံ ဒသန္နံ ပုရိသာနံ ကာယဖလံ, တံ ဧကဿ ကာဠာဝကဿ ဟတ္ထိနော။ ယံ ဒသန္နံ ကာဠာဝကာနံ ဖလံ, တံ ဧကဿ ဂင်္ဂေယျဿ။ ယံ ဒသန္နံ ဂင်္ဂေယျာနံ, တံ ဧကဿ ပဏ္ဍရဿ။ ယံ ဒသန္နံ ပဏ္ဍရာနံ, တံ ဧကဿ တမ္ဗဿ။ ယံ ဒသန္နံ တမ္ဗာနံ, တံ ဧကဿ ပိင်္ဂလဿ။ ယံ ဒသန္နံ ပိင်္ဂလာနံ, တံ ဧကဿ ဂန္ဓဟတ္ထိနော။ ယံ ဒသန္နံ ဂန္ဓဟတ္ထီနံ, တံ ဧကဿ မင်္ဂလဿ။ ယံ ဒသန္နံ မင်္ဂလာနံ, တံ ဧကဿ ဟေမဝတဿ။ ယံ ဒသန္နံ ဟေမဝတာနံ, တံ ဧကဿ ဥပောသထဿ။ ယံ ဒသန္နံ ဥပောသထာနံ, တံ ဧကဿ ဆဒ္ဒန္တဿ။ ယံ ဒသန္နံ ဆဒ္ဒန္တာနံ, တံ ဧကဿ တထာဂတဿ ကာယဖလံ။ နာရာယနသင်္ဃာတဖလန္တိပိ ဣဒမေဝ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ နာရာ ဝုစ္စန္တိ ရသ္မိယော, တာ ဗဟူ နာနာဝိဓာ တတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ **နာရာယနံ,** ဝဇိရံ, တသ္မာ ဝဇိရသင်္ဃာတဖလန္တိ အတ္ထော။ တဒေတံ ပကတိဟတ္ထိဂဏနာယ ဟတ္ထီနံ ကောဋိသဟဿာနံ, ပုရိသဂဏနာယ ဒသန္နံ ပုရိသကောဋိသဟဿာနံ ဖလံ ဟောတိ။ ဣဒံ တာဝ တထာဂတဿ **ကာယဖလံ**။

ဉာဏဖလံ ပန ဟဋ္ဌိယံ အာဂတမေဝ။ တတ္ထာယံ ဟဋ္ဌိ (မ. နိ. ၁.၁၄၈; အ. နိ. ၁၀.၂၁) –

> ''ဒသ ခော ပနိမာနိ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတဿ တထာဂတဖလာနိ, ယေဟိ ဖလေဟိ သမန္နာဂတော တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။ ကတမာနိ ဒသ?

ကတမဉ္စ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတော ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ယမ္ပိ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတော ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ဣဒမ္ပိ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ ဟောတိ, ယံ ဗလံ အာဂမ္မ တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။ (၁)

''ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတော အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနံ ကမ္မသမာဒာနာနံ ဌာနသော ဟေတုသော ဝိပာကံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ပေ။။ (၂)

''ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတော သဗ္ဗတ္ထဂါမိနိံ ပဋိပဒံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ပေ။။ (၃)

''ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတော အနေကဓာတုံ နာနာဓာတုံ လောကံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ပေ။။ (၄)

''ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတော သတ္တာနံ နာနာဓိမုတ္တိကတံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ပေ။။ (၅)

''ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတော ပရသတ္တာနံ ပရပုဂ္ဂလာနံ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ပေ။။ (၆)

''ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတော ဈာနဝိမောက္ခသမာဓိသမာပတ္တီနံ သံကိလေသံ ဝောဒါနံ ဝုဋ္ဌာနံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ပေ။။ (၇)

''ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတော အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။ သေယျထိဒံ? ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒ္ဝေပိ ဇာတိယောပေ။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။ပေ။။ (၈)

''ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ, ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ။ပေ။။ (၉)

''ပုန စပရံ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတော အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ပေ။ ဣဒမ္ပိ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ ဟောတိ, ယံ ဗလံ အာဂမ္မ တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။ ဣမာနိ ခော, သာရိပုတ္တ, ဒသ တထာဂတဿ တထာဂတဗလာနီ''တိ။ (၁၀)

တတ္ထ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၄၈; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၁၀.၂၁; ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၇၆၀) **ဌာနဉ္စ ဌာနတော**တိ ကာရဏဉ္စ ကာရဏတော။ ''ယေ ယေ ဓမ္မာ ယေသံ ယေသံ ဓမ္မာနံ ဟေတူ ပစ္စယာ ဥပ္ပာဒာယ, တံ တံ ဌာနံ။ ယေ ယေ ဓမ္မာ ယေသံ ယေသံ ဓမ္မာနံ န ဟေတူ န ပစ္စယာ ဥပ္ပာဒာယ, တံ တံ အဋ္ဌာန''န္တိ ပဇာနန္တော ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ **ယမ္ပီ**တိ ယေန ဉာဏေန။

ကမ္မသမာဒာနာနန္တိ သမာဒိယိတွာ ကတာနံ ကုသလာကုသလကမ္မာနံ, ကမ္မမေဝ ဝါ ကမ္မသမာဒာနံ။ **ဌာနသော ဟေတုသော**တိ ပစ္စယတော စေဝ ဟေတုတော စ။ တတ္ထ ဂတိဥပဓိကာလပယောဂါ ဝိပာကဿ ဌာနံ, ကမ္မံ ဟေတု။

သဗ္ဗတ္ထဂါမိနိန္တိ သဗ္ဗဂတိဂါမိနိဉ္စ အဂတိဂါမိနိဉ္စ။ **ပဋိပဒ**န္တိ မဂ္ဂံ။ **ယထာဘူတံ ပဇာနာတီ**တိ ဗဟူသုပိ မနုဿေသု ဧကမေဝ ပါဏံ ဃာတေန္တေသု ကာမံ သဗ္ဗေသမ္ပိ စေတနာ တဿေဝေကဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယာရမ္မဏာ, တံ ပန ကမ္မံ တေသံ နာနာကာရံ။ တေသု ဟိ ဧကော အာဒရေန ဆန္ဒဇာတော ကရောတိ, ဧကော ''ဧဟိ တွမ္ပိ ကရောဟီ''တိ ပရေဟိ နိပ္ပီဠိတော ကရောတိ, ဧကော သမာနစ္ဆန္ဒော ဝိယ ဟုတွာ အပ္ပဋိဗာဟိယမာနော ဝိစရတိ, တသ္မာ တေသု ဧကော တေနေဝ ကမ္မေန နိရယေ နိဗ္ဗတ္တတိ, ဧကော တိရစ္ဆာနယောနိယံ, ဧကော ပေတ္တိဝိသယေ။ တံ တထာဂတော အာယူဟနက္ခဏေယေဝ ''ဣမိနာ နီဟာရေန အာယူဟိတတ္တာ ဧသ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ, ဧသ တိရစ္ဆာနယောနိ

ယံ, သေ ပေတ္တိဝိသယေ”တိ ဇာနာတိ။ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တမာနမ္ပိ “သေ မဟာနိရယေ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ, သေ ဥဿဒနိရယေ”တိ ဇာနာတိ။ တိရစ္ဆာနယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တမာနမ္ပိ “သေ အပဒကော ဘဝိဿတိ, သေ ဒွိပဒကော, သေ စတုပ္ပာဒေ, သေ ဗဟုပ္ပာဒေ”တိ ဇာနာတိ။ ပေတ္တိဝိသယေ နိဗ္ဗတ္တမာနမ္ပိ “သေ နိဇ္ဈာမတဏှိကော ဘဝိဿတိ, သေ ခုပ္ပိပာသိကော, သေ ပရဒတ္တူပဇီဝီ”တိ ဇာနာတိ။ တေသု စ ကမ္မေသု “ဣဒံ ကမ္မံ ပဋိသန္ဓိံ အာကဍ္ဎိဿတိ, တေံ အညေန ဒိန္နာယ ပဋိသန္ဓိယာ ဥပဓိဝေပက္ကံ ဘဝိဿတီ”တိ ဇာနာတိ။

တထာ သကလကမတသိကေသု ကေတော ပိဏ္ဍပာတံ ဒဒမာနေသု ကာမံ သဗ္ဗေသမ္ပိ စေတနာ ပိဏ္ဍပာတာရမ္မဏာဝ, တံ ပန ကမ္မံ တေသံ နာနာကာရံ။ တေသု ဟိ ကော အာဒရေန ကရောတီတိ သဗ္ဗံ ပုရိမသဒိသံ။ တသ္မာ တေသု စ ကေစိ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ကေစိ မနုဿလောကေ။ တံ တထာဂတော အာယူဟနက္ခဏေယေဝ ဇာနာတိ။ “ဣမိနာ နီဟာရေန အာယူဟိတတ္တာ သေ မနုဿလောကေ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ, သေ ဒေဝလောကေ, တတ္ထာပိ သေ ခတ္တိယကုလေ, သေ ဗြာဟ္မဏကုလေ, သေ ဝေဿကုလေ, သေ သုဒ္ဒကုလေ, သေ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီသု, သေ နိမ္မာနရတီသု, သေ တုသိတေသု, သေ ယာမေသု, သေ တာဝတိံသေသု, သေ စာတုမဟာရာဇိကေသု, သေ ဘုမ္မဒေဝေသူ”တိအာဒိနာ တတ္ထ တတ္ထ ဟီနပဏီတသုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏအပ္ပပရိဝါရမဟာပရိဝါရတာဒိဘေဒံ တံ တံ ဝိသေသံ အာယူဟနက္ခဏေယေဝ ဇာနာတိ။

တထာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေန္တေသုယေဝ “ဣမိနာ နီဟာရေန သေ ကိဉ္စိ သလ္လက္ခေတုံ န သက္ခိဿတိ, သေ မဟာဘူတမတ္တမေဝ ဝဝတ္ထပေဿတိ, သေ ရူပပရိဂ္ဂဟေ ဝေ ဌဿတိ, သေ အရူပပရိဂ္ဂဟေယေဝ, သေ နာမရူပပရိဂ္ဂဟေယေဝ, သေ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေယေဝ, သေ လက္ခဏာရမ္မဏိကဝိပဿနာယမေဝ, သေ ပဌမဖလေယေဝ, သေ ဒုတိယဖလေ ဝေ, သေ တတိယဖလေ ဝေ, သေ အရဟတ္တံ ပာပုဏိဿတီ”တိ ဇာနာတိ။ ကသိဏပရိကမ္မံ ကရောန္တေသုပိ “ဣမဿ ပရိကမ္မမတ္တမေဝ ဘဝိဿတိ, သေ နိမိတ္တံ ဥပ္ပာဒေဿတိ, သေ အပ္ပနံ ဝေ ပာပုဏိဿတိ, သေ ဈာနံ ပာဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အရဟတ္တံ ဂဏှိဿတီ”တိ ဇာနာတိ။

အနေကဓာတုန္တိ စက္ခုဓာတုအာဒီဟိ, ကာမဓာတုအာဒီဟိ တ ဓာတူဟိ ဗဟုဓာတုံ။ **နာနာဓာတုန္တိ** တာသံယေဝ ဓာတူနံ ဝိလက္ခဏတ္တာ နာနပ္ပကာရဓာတုံ။ **လောကန္တိ** ခန္ဓာယတနဓာတုလောကံ။ **ယထာဘူတံ ပဇာနာတီ**တိ တာသံ ဓာတူနံ အဝိပရီတတော သဘာဝံ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။

နာနာဓိမုတ္တိကတ န္တိ ဟီနာဒီဟိ အဓိမုတ္တီဟိ နာနာဓိမုတ္တိကဘာဝံ။ **ပရသတ္တာန** န္တိ ပဓာနသတ္တာနံ။ **ပရပုဂ္ဂလာနန္တိ** တတော ပရေသံ ဟီနသတ္တာနံ။ ဧကတ္ထမေဝ တ တေံ ပဒဒွယံ, ဝေနေယျဝသေန ပန ဒွေဓာ ဝုတ္တံ။ **ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တန္တိ** သဒ္ဓာဒီနံ ဣန္ဒြိယာနံ ပရဘာဝဉ္စ အပရဘာဝဉ္စ, ဝုဒ္ဓိဉ္စ ဟာနိဉ္စာတိ အတ္ထော။

ဈာနဝိမောက္ခသမာဓိသမာပတ္တီန န္တိ ပဌမာဒီနံ စတုန္နံ ဈာနာနံ, “ရူပီ ရူပါနိ ပဿတီ”တိအာဒီနံ အဋ္ဌန္နံ ဝိမောက္ခာနံ, သဝိတက္ကသဝိစာရာဒီနံ တိဏ္ဏံ သမာဓီနံ, ပဌမဇ္ဈာနသမာပတ္တိအာဒီနဉ္စ နဝန္နံ အနုပုဗ္ဗသမာပတ္တီနံ။ **သံကိလေသန္တိ** ဟာနဘာဂိယဓမ္မံ။ **ဝောဒာန** န္တိ ဝိသေသဘာဂိယဓမ္မံ။ **ဝုဋ္ဌာန** န္တိ “ဝောဒာနမ္ပိ ဝုဋ္ဌာနံ, တမှာ တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌာနမ္ပိ ဝုဋ္ဌာန”န္တိ (ဝိဘ. ၈၂၈) ဧဝံ ဝုတ္တံ ပဂုဏဇ္ဈာနဉ္စေဝ ဘဝင်္ဂဖလသမာပတ္တိယော စ။ ဟေဋ္ဌိမံ ဟေဋ္ဌိမဉ္ဟိ ပဂုဏဇ္ဈာနံ ဥပရိမဿ ဥပရိမဿ ပဒဋ္ဌာနံ ဟောတိ, တသ္မာ “ဝောဒာနမ္ပိ ဝုဋ္ဌာန”န္တိ ဝုတ္တံ။ ဘဝင်္ဂေန သဗ္ဗဈာနေဟိ ဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ, ဖလသမာပတ္တိယာ နိရောဓသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ တမေတံ သန္ဓာယ “တမှာ တမှာ သမာဓိမှာ ဝုဋ္ဌာနမ္ပိ ဝုဋ္ဌာန”န္တိ ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗဉာဏာနဉ္စ ဝိတ္ထာရကထာယ ဝိနိစ္ဆယော **သမ္မောဟဝိနောဒနိယံ ဝိဘင်္ဂဋ္ဌကထာယံ** (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၇၆၀) ဝုတ္တော။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဒိဗ္ဗစက္ခုအာသဝက္ခယဉာဏကထာ ပန **ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍေ** (ပာရာ. ၁၂) ဝိတ္ထာရိတာယေဝ။

ဣမာနိ ခေါ သာရိပုတ္တာ တိ ယာနိ ပုဗ္ဗေ “ဒသ ခေါ ပနိမာနိ, သာရိပုတ္တ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလာနီ”တိ အဝေါစံ, ဣမာနိ တာနီတိ အပ္ပနံ ကရောတိ။ တတ္ထ ပရတိဒိကထာ ဟောတိ “ဒသဗလဉာဏံ နာမ ပာဋိယေက္ကံ နတ္ထိ, သဗ္ဗညုတညာဏဿေဝတယံ ပဘေဒေါ”တိ, တံ န တထာ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အညမေဝ ဟိ ဒသဗလဉာဏံ, အညံ သဗ္ဗညုတညာဏံ။ ဒသဗလဉာဏံ သကသကကိစ္စမေဝ ဇာနာတိ, သဗ္ဗညုတညာဏံ တမ္ပိ တတော အဝသေသမ္ပိ ပဇာနာတိ။ ဒသဗလဉာဏေသု

ဟိ ပဍ္စမံ ကာရဏာကာရဏမေဝ ဇာနာတိ, ဒုတိယံ ကမ္မန္တရဝိပာကန္တရမေဝ, တတိယံ ကမ္မပရိစ္ဆေဒမေဝ, စတုတ္ထံ ဓာတုနာနတ္တကာရဏမေဝ , ပဉ္စမံ သတ္တာနံ အဇ္ဈာသယာဓိမုတ္တိမေဝ, ဆဋ္ဌံ ဣန္ဒြိယာနံ တိက္ခမုဒုဘာဝမေဝ, သတ္တမံ ဈာနာဒီဟိ သဒ္ဓိံ တေသံ သံကိလေသာဒိမေဝ, အဋ္ဌမံ ပုဗ္ဗေနိဝုတ္ထက္ခန္ဓသန္တတိမေဝ, နဝမံ သတ္တာနံ စုတိပဋိသန္ဓိမေဝ, ဒသမံ သစ္စပရိစ္ဆေဒမေဝ။ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပန ဧတေဟိ ဇာနိတဗ္ဗဉ္စ တတော ဥတ္တရိဉ္စ ပဇာနာတိ, ဧတေသံ ပန ကိစ္စံ န သဗ္ဗံ ကရောတိ။ တဉှိ ဈာနံ ဟုတွာ အပ္ပေတုံ န သက္ကောတိ, ဣဒ္ဓိ ဟုတွာ ဝိကုဗ္ဗိတုံ န သက္ကောတိ, မဂ္ဂေါ ဟုတွာ ကိလေသေ ခေပေတုံ န သက္ကောတိ။ ဣတိ ယထာဝုတ္တကာယဗလေန စေဝ ဉာဏဗလေန စ သမန္နာဂတတ္တာ ဘဂဝာ ''ဒသဗလော''တိ ဝုစ္စတိ။

ဒသဟိ အသေက္ခေဟိ အင်္ဂေဟိ ဥပေတော တိ ''အသေက္ခာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ, အသေက္ခော သမ္မာသင်္ကပ္ပော, အသေက္ခာ သမ္မာဝါစာ, အသေက္ခော သမ္မာကမ္မန္တော, အသေက္ခော သမ္မာအာဇီဝေါ, အသေက္ခော သမ္မာဝါယာမော, အသေက္ခာ သမ္မာသတိ, အသေက္ခော သမ္မာသမာဓိ, အသေက္ခံ သမ္မာဉာဏံ, အသေက္ခာ သမ္မာဝိမုတ္တိ''တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၄၈, ၃၆၀) ဧဝံ ဝုတ္တေဟိ ဒသဟိ အသေက္ခဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော။ အသေက္ခာ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒယော စ သဗ္ဗေ ဖလသမ္ပယုတ္တဓမ္မာ ဧဝ။ ဧတ္ထ စ **သမ္မာဒိဋ္ဌိ သမ္မာဉာဏ** န္တိ ဒွိဓာ ဝုတ္တော ပညာဝ ကထိတာ ''သမ္မာ ဒဿနဋ္ဌေန သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာ ပဇာနနဋ္ဌေန သမ္မာဉာဏ''န္တိ။ အတ္ထိ ဟိ ဒဿနဇာနနာနံ ဝိသယေ ပဝတ္တိအာကာရဝိသေသော။ **သမ္မာဝိမုတ္တီ**တိ ဣမိနာ ပန ပဒေန ဝုတ္တာဝသေသာ ဖလသမာပတ္တိသဟဂတဓမ္မာ သင်္ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ ။ အရိယဖလသမ္ပယုတ္တဓမ္မာပိ ဟိ သဗ္ဗသော ပဋိပက္ခတော ဝိမုတ္တတံ ဥပာဒါယ ဝိမုတ္တီတိ ဝတ္တဗ္ဗတံ လဘန္တိ။

၅၉. ဝစနသဒ္ဒေန အပ္ပသဒ္ဒ န္တိ အာရာမုပစာရေန ဂစ္ဆတော အဒ္ဓိကဇနဿပိ ဝစနသဒ္ဒေန အပ္ပသဒ္ဒံ။ **နဂရနိဂ္ဃောသသဒ္ဒေနာ**တိ အဝိဘာဝိတတ္ထေန နဂရေ မနုဿာနံ နိဃောသသဒ္ဒေန။ မနုဿေဟိ သမာဂမ္မ ဧကေဇ္ဈံ ပဝတ္တိတသဒ္ဒော ဟိ နိဃောသော။ **အနုသဉ္စရဏဇနဿာ** တိ အန္တောသဉ္စာရိနော ဇနဿ။ **မနုဿာနံ ရဟဿကိရိယဋ္ဌာနိယ** န္တိ မနုဿာနံ ရဟဿကရဏဿ ယုတ္တံ အနုစ္ဆဝိကံ။ **ဝိဝေကာနုရူပ** န္တိ ဧကီဘာဝဿ အနုရူပံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ဗိမ္ဗိသာရသမာဂမကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ

၆၀. ဣဒါနိ ''တေန ခေါ ပန သမယေန သဉ္စယော ပရိဗ္ဗာဇကော''တိအာဒိသု အပုဗ္ဗပဒဝဏ္ဏနံ ဒဿေန္တော **''သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သာရိဗြာဟ္မဏိယာ ပုတ္တော **သာရိပုတ္တော,** မောဂ္ဂလိဗြာဟ္မဏိယာ ပုတ္တော **မောဂ္ဂလ္လာနော** ။ အမှာကံ ကိရ (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၁၈၉-၁၉၀; ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀ သာရိပုတ္တတ္ထေရဝတ္ထု) ဘဂဝတော နိဗ္ဗတ္တိတော ပုရေတရမေဝ သာရိပုတ္တော ရာဇဂဟနဂရဿ အဝိဒူရေ ဥပတိဿဂါမေ သာရိဗြာဟ္မဏိယာ နာမ ကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တံဒိဝသမေဝဿ သဟာယောပိ ရာဇဂဟဿေဝ အဝိဒူရေ ကောလိတဂါမေ မောဂ္ဂလိဗြာဟ္မဏိယာ ကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တာနိ ကိရ ဒွေပိ ကုလာနိ ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာ အာဗဒ္ဓပဋိဗဒ္ဓသဟာယာနေဝ။ တေသံ ဒွိန္နံ ဧကဒိဝသမေဝ ဂဗ္ဘပရိဟာရံ အဒံသု။ ဒသမာသစ္စယေန ဇာတာနမ္ပိ တေသံ ဆသဋ္ဌိ ဓာတိယော ဥပနယိံသု။ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ သာရိဗြာဟ္မဏိယာ ပုတ္တဿ ဥပတိဿဂါမေ ဇေဋ္ဌကုလဿ ပုတ္တတ္တာ ''ဥပတိဿော''တိ နာမံ အကံသု, ဣတရဿ ကောလိတဂါမေ ဇေဋ္ဌကုလဿ ပုတ္တတ္တာ ''ကောလိတော''တိ နာမံ အကံသု။ တေန ဝုတ္တံ **''ဂိဟိကာလေ ဥပတိဿော ကောလိတောတိ ဧဝံ ပညာယမာနနာမာ''**တိ။

အမုတေယျသတမာဏဝကပရိဝါရာ တိ ဧတ္ထ ပဉ္စပဉ္စသတမာဏဝကပရိဝါရာတိပိ ပဒန္တိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ **အင်္ဂုတ္တရနိကာယဋ္ဌကထာယံ** (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၁၈၉-၁၉၀) –

> ''ဥပတိဿမာဏဝကဿ ကီဠနတ္ထာယ နဒိံ ဝာ ဥယျာနံ ဝာ ဂမနကာလေ ပဉ္စ သုဝဏ္ဏသိဝိကာသတာနိ ပရိဝါရာနိ ဟောန္တိ, ကောလိတမာဏဝကဿ ပဉ္စ အာဇညရထသတာနိ။ ဒွေပိ ဇနာ ပဉ္စပဉ္စမာဏဝကသတပရိဝါရာ ဟောန္တိ''တိ။

ရာဇဂဟေ စ အနုသံဝစ္ဆရံ ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇံ နာမ ဟောတိ။ တေသံ ဒွိန္နမ္ပိ ကေဗ္ဗာနေယေဝ မဥ္စကံ ဗန္ဓန္တိ။ ဒွေပိ ကေတော ဝ နိသီဒိတ္ဝာ သမဇ္ဇံ ပဿိတွာ ဟသိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ ဟသန္တိ, သံဝေဂဋ္ဌာနေ သံဝိဇ္ဇန္တိ, အယံ အတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနေ အယံ ဒေန္တိ။ တေသံ ဣမိနာဝ နိယာမေန ကေဒိဝသံ သမဇ္ဇံ ပဿန္တာနံ ပရိပာကဂတတ္တာ ဉာဏဿ ပုရိမဒိဝသေသု ဝိယ ဟသိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ ဟာသော တ သံဝေဂဋ္ဌာနေ သံဝိဇ္ဇနံ တ အယံ အတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနေ အယအနံ တ နာ ဟောသိ။ ဒွေပိ ပန ဇနာ ဧဝံ စိန္တယိံသု "ကိံ ဧတ္ထ ဩလောကေတဗ္ဗံ အတ္ထိ, သဗ္ဗေပိမေ အပ္ပတ္တေ ဝဿသတေ အပဏ္ဏတ္တိကဘာဝံ ဂမိဿန္တိ, အမှေဟိ ပန ဧကံ မောက္ခဓမ္မံ ဂဝေသိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ အာရမ္မဏံ ဂဟေတွာ နိသီဒိံသု။ တတော ကောလိတော ဥပတိဿံ အာဟ "သမ္မ ဥပတိဿ, န တွံ အညဒိဝသေသု ဝိယ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော, အနတ္တမနဓာတုကောသိ, ကိံ တေ သလ္လက္ခိတ"န္တိ။ "သမ္မ ကောလိတ, ဧတေသံ ဩလောကနေ သာရော နတ္ထိ, နိရတ္ထကမေတံ, အတ္တနော မောက္ခဓမ္မံ ဂဝေသိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဣဒံ စိန္တယန္တော နိသိန္နောမှီတိ။ တွံ ပန ကသ္မာ အနတ္တမနောတိ။ သောပိ တထေဝ အာဟ။ အထဿ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ဧကဇ္ဈာသယတံ ဉတွာ ဥပတိဿော ဧဝမာဟ "အမှာကံ ဥဘိန္နံ သုစိန္တိတံ, မောက္ခဓမ္မံ ပန ဂဝေသန္တေဟိ ဧကာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, ကဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇာမာ"တိ။

တေန ခော ပန သမယေန သဉ္စယော ပရိဗ္ဗာဇကော ရာဇဂဟေ ပဋိဝသတိ မဟတိယာ ပရိဗ္ဗာဇကပရိသာယ သဒ္ဓိံ။ တေ "တဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿာမာ"တိ ပဉ္စဟိ မာဏဝကသတေဟိ သဒ္ဓိံ သဉ္စယဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိံသု။ တေသံ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ သဉ္စယော အတိရေကလာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော အဟောသိ။ တေ ကတိပာဟေနေဝ သဗ္ဗံ သဉ္စယဿ သမယံ ပရိမဒ္ဒိတွာ "အာစရိယ, တုမှာကံ ဇာနနသမယော ဧတ္တကောဝ, ဥဒါဟု ဥတ္တရိပိ အတ္ထီ"တိ ပုစ္ဆိံသု။ သဉ္စယော "ဧတ္တကောဝ, သဗ္ဗံ တုမှေဟိ ဉာတ"န္တိ အာဟ။ တဿ ကထံ သုတွာ စိန္တယိံသု "ဧဝံ သတိ ဣမဿ သန္တိကေ ဗြဟ္မစရိယဝါသော နိရတ္ထကော, မယံ မောက္ခဓမ္မံ ဂဝေသိတုံ နိက္ခန္တာ, သော ဣမဿ သန္တိကေ ဥပ္ပာဒေတုံ န သက္ကာ, မဟာ ခေါ ပန ဇမ္ဗုဒီပေါ, ဂါမနိဂမရာဇဓာနိယော စရန္တာ အဝဿံ မောက္ခဓမ္မဒေသကံ အာစရိယံ လဘိဿာမာ"တိ။ တေ တတော ပဋ္ဌာယ "ယတ္ထ ယတ္ထ ပဏ္ဍိတာ သမဏဗြာဟ္မဏာ အတ္ထီ"တိ သုဏန္တိ, တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာ ပဉ္ဟသာကစ္ဆံ ကရောန္တိ, တေဟိ ပုဋ္ဌံ ပဉ္ဟံ အညော ကထေတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ, တေ ပန တေသံ ပဉ္ဟံ ဝိဿဇ္ဇေန္တိ။ ဧဝံ သကလဇမ္ဗုဒီပံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ နိဝတ္တိတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ အာဂန္တွာ "သမ္မ ကောလိတ, ယော ပဌမံ အမတံ အဓိဂစ္ဆတိ , သော အာရောစေတူ"တိ ကတိကံ အကံသု။ ဣမမေဝ ဝတ္ထုံ သင်္ခိပိတွာ ဒဿေန္တော **"တတ္ရ နေသံ မဟာဇနံ ဒိသွာ။ပေ။ ကတိကံ အကံသူ"** တိ အာဟ။

တတ္ထ **ဆန္နပရိဗ္ဗာဇကဿာ** တိ သေတပဋ္ဋရေဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ။ တေန နာယံ နဂ္ဂပရိဗ္ဗာဇကောတိ ဒဿေတိ။ **ဟာသာဒိကေန အဘိက္ကန္တေနာ** တိအာဒီသု **ဟာသာဒိကေနာ**တိ ပသာဒာဝဟေန သာရုပ္ပေန သမဏာနုစ္ဆဝိကေန။ **အဘိက္ကန္တေနာ** တိ ဂမနေန။ **ပဋိက္ကန္တေနာ** တိ နိဝတ္တနေန။ **အာလောကိတေနာ**တိ ပုရတော ဒဿနေန။ **ဝိလောကိတေနာ**တိ ဣတော စိတော ဒဿနေန။ **သမိဉ္ဇိတေနာ** တိ ပဗ္ဗသင်္ကောစနေန။ **ပသာရိတေနာ**တိ တေသံယေဝ ပသာရဏေန။ သဗ္ဗတ္ထ ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏေ ကရဏဝစနံ, တသ္မာ သတိသမ္ပဇညကေဟိ ဝတိသင်္ခတတ္တာ ဟာသာဒိကအဘိက္ကန္တပဋိက္ကန္တအာလောကိတဝိလောကိတသမိဉ္ဇိတပသာရိတော ဟုတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဩက္ခိတ္တစက္ခူ**တိ ဟေဋ္ဌာခိတ္တစက္ခု။ **ဣရိယာပထသမ္ပန္နော** တိ တာယ ဟာသာဒိကအဘိက္ကန္တာဒိတာယ သမ္ပန္နဣရိယာပထော။ **အတ္ထိကေဟိ ဥပညာတ** န္တိ "မရဏေ သတိ အမတေနပိ ဘဝိတဗ္ဗ"န္တိ ဧဝံ အနုမာနဉာဏေန "အတ္ထီ"တိ ဥပဂတံ နိဗ္ဗာနံ နာမ, တံ မဂ္ဂန္တော ပရိယေသန္တော ယန္နူနာဟံ ဣမံ ဘိက္ခုံ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အနုဗန္ဓေယျန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **သုဒိန္နကဏ္ဍေ ဝုတ္တပ္ပကာရ** န္တိ "အနုပတိနံ ဃရေသု သာလာ ဟောန္တိ, အာသနာနိ စေတ္ထ ပညတ္တာနိ ဟောန္တိ, ဥပဋ္ဌာပိတံ ဥဒကကဉ္စိယံ, တတ္ထ ပဗ္ဗဇိတာ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ နိသီဒိတွာ ဘုဉ္ဇန္တိ။ သစေ ဣစ္ဆန္တိ, အနုပတိနမ္ပိ သန္တကံ ဂဏှန္တိ, တသ္မာ တမ္ပိ အညတရဿ ကုလဿ ဉာဒိသာယ သာလာယ အညတရံ ကုဋ္ဋမူလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗ"န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တပ္ပကာရံ။

အပ္ပံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ ဘာသဿု တိ ပရိဗ္ဗာဇကော "အဟံ ဥပတိဿော နာမ, တွံ ယထာသတ္တိယာ အပ္ပံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ ဟာဝဒ, ဧတံ နယသတေန နယသဟဿေန ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ မယှံ ဘာရော"တိ စိန္တေတွာ ဧဝမာဟ။ နိရောဓော စ နိရောဓုပါယော စ ဧကဒေသသရူပေကသေသနယေန "နိရောဓော"တိ ဝုတ္တောတိ ဒဿေန္တော **"အထ ဝါ"**တိအာဒိမာ

ဟ။ **ပဋိဟဒေန္တော** တိ နိဂမေန္တော။ **ဣမံ ဓမ္မပရိယာယံ သုတွာ ဝိရဇံ ဝီတမလံ ဓမ္မစက္ခုံ ဥဒပာဒီ** တိ ဧတ္ထ ပရိဗ္ဗာဇကော ပဌမပဒဒွယမေဝ သုတွာ သဟဿနယသမ္ပန္နေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ ဣတရပဒဒွယံ သောတာပန္နကာလေ နိဋ္ဌာသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဗဟုကေဟိ ကပ္ပနဟုတေဟီ တိ ဧတ္ထ ဒသ ဒသကာနိ သတံ, ဒသ သတာနိ သဟဿံ, သဟဿာနံ သတံ သတသဟဿံ, သတသဟဿာနံ သတံ ကောဋိ, ကောဋိသတသဟဿာနံ သတံ ပကောဋိ, ပကောဋိသတသဟဿာနံ သတံ ကောဋိပကောဋိ, ကောဋိပကောဋိသတသဟဿာနံ သတံ နဟုတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၆၁. အထ ခေါ သာရိပုတ္တော ပရိဗ္ဗာဇကော ယေန မောဂ္ဂလ္လာနော ပရိဗ္ဗာဇကော တေနုပသင်္ကမီ တိ (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၁၈၉-၁၉၀; ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀ သာရိပုတ္တတ္ထေရဝတ္ထု) သောတာပန္နော ဟုတွာ ဥပရိဝိသေသေ အပ္ပဝတ္တန္တေ "ဘဝိဿတိ ဧတ္ထ ကာရဏ"န္တိ သလ္လက္ခေတွာ ထေရံ အာဟ "ဘန္တေ, မာ ဥပရိ ဓမ္မဒေသနံ ဝဍ္ဎယိတ္ထ, ဧတ္တကမေဝ ဟောတု, ကဟံ အမှာကံ သတ္ထာ ဝသတီ"တိ။ ဝေဠုဝနေ ပရိဗ္ဗာဇကာတိ။ "ဘန္တေ, တုမှေ ပုရတော ယာထ, မယှံ ဧကော သဟာယကော အတ္ထိ, အမှေဟိ စ အညမညံ ကတိကာ ကတာ 'ယော ပဌမံ အမတံ အဓိဂစ္ဆတိ, သော အာရောစေတူ'တိ, အဟံ တံ ပဋိညံ မောစေတွာ သဟာယကံ ဂဟေတွာ တုမှာကံ ဂတမဂ္ဂေနေဝ သတ္ထု သန္တိကံ အာဂမိဿာမီ"တိ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ထေရဿ ပာဒေသု နိပတိတွာ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ထေရံ ဥယျောဇေတွာ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမာဘိမုခေါ အဂမာသိ။

၆၂. သာရိပုတ္တံ ပရိဗ္ဗာဇကံ ဧတဒဝေါစာ တိ "အဇ္ဇ မယှံ သဟာယဿ မုခဝဏ္ဏော န အညဒိဝသေသု ဝိယ, အဒ္ဓာ အနေန အမတံ အဓိဂတံ ဘဝိဿတီ"တိ အမတာဓိဂမံ ပုစ္ဆန္တော ဧတဒဝေါစ။ သောပိဿ "အာမာဝုသော, အမတံ အဓိဂတ"န္တိ ပဋိဇာနိတွာ တဗ္ဗံ ပဝတ္တိံ အာရောစေတွာ တမေဝ ကထံ အဘာသိ။ ကထာပရိယောသာနေ မောဂ္ဂလ္လာနော ပရိဗ္ဗာဇကော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တေန ဝုတ္တံ **"အထ ခေါ မောဂ္ဂလ္လာနဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ။ပေ.။ ဓမ္မစက္ခုံ ဥဒပာဒီ"**တိ။ **ဂစ္ဆာမ မယံ, အာဝုသော, ဘဂဝတော သန္တိကေ** တိ "ကဟံ သမ္မ သတ္ထာ ဝသတီ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဝေဠုဝနေ ကိရ သမ္မ, ဧဝံ နော အာစရိယေန အဿဇိတ္ထေရေန ကထိတ"န္တိ ဝုတ္တေ ဧဝမာဟ။

သာရိပုတ္တတ္ထေရော စ နာမေသ သဒါပိ အာစရိယပူဇကော၀, တသ္မာ သဟာယံ မောဂ္ဂလ္လာနံ ပရိဗ္ဗာဇကံ ဧဝမာဟ "အမှေဟိ အဓိဂတံ အမတံ အမှာကံ အာစရိယဿ သဉ္စယပရိဗ္ဗာဇကဿပိ ကထေဿာမ, ဗုဇ္ဈမာနော ပဋိဝိဇ္ဈိဿတိ, အပ္ပဋိဝိဇ္ဈန္တော အမှာကံ သဒ္ဒဟိတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂမိဿတိ, ဗုဒ္ဓာနံ ဒေသနံ သုတွာ မဂ္ဂဖလပ္ပဋိဝေဓံ ကရိဿတီ"တိ။ တတော ဒွေပိ ဇနာ သဉ္စယဿ သန္တိကံ အဂမံသု။ တေန ဝုတ္တံ **"အထ ခေါ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ ယေန သဉ္စယော ပရိဗ္ဗာဇကော တေနုပသင်္ကမိံသူ"**တိ။ ဥပသင်္ကမိတွာ စ "အာစရိယ, တွံ ကိံ ကရောသိ, လောကေ ဗုဒ္ဓေါ ဥပ္ပန္နော, သွာက္ခာတော ဓမ္မော, သုပ္ပဋိပန္နော သင်္ဃော, အာယာမ ဒသဗလံ ပဿိဿာမာ"တိ။ သော "ကိံ ဝဒထ တာတာ"တိ တေပိ တရေတွာ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တိမေဝ နေသံ ဒီပေတိ။ တေ "အမှာကံ ဧဝရူပေ အန္တေဝာသိကဝါသော နိစ္စမေဝ ဟောတု, တုမှာကံ ပန ဂမနံ ဝါ အဂမနံ ဝါ ဇာနာထာ"တိ အာဟံသု။ သဉ္စယော "ဣမေ ဧတ္တကံ ဇာနန္တာ မမ ဝစနံ န ကရိဿန္တီ"တိ ဥတွာ "ဂစ္ဆထ တုမှေ တာတာ, အဟံ မဟလ္လကကာလေ အန္တေဝာသိကဝါသံ ဝသိတုံ န သက္ကောမီ"တိ အာဟ။ တေ အနေကေဟိပိ ကာရဏသတေဟိ တံ ဗောဓေတုံ အသက္ကောန္တာ အတ္တနော ဩဝါဒေ ဝတ္တမာနံ ဇနံ အာဒာယ ဝေဠုဝနံ အဂမံသု။ ပဉ္စသု အန္တေဝာသိကသတေသု အဍ္ဎတေယျသတာ နိဝတ္တိံသု, အဍ္ဎတေယျသတာ တေဟိ သဒ္ဓိံ အဂမံသု။ တေန ဝုတ္တံ **"အထ ခေါ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ တာနိ အဍ္ဎတေယျာနိ ပရိဗ္ဗာဇကသတာနိ အာဒာယ ယေန ဝေဠုဝနံ တေနုပသင်္ကမိံသူ"**တိ။

ဝိမုတ္တေ တိ ယထာဝုတ္တလက္ခဏေ နိဗ္ဗာနေ တဒာရမ္မဏာယ ဖလဝိမုတ္တိယာ အဓိမုတ္တေ နေ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေ ဗျာကာသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

ဧဝံ ဗျာကရိတွာ စ သတ္ထာ စတုပရိသမဇ္ဈေ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော နေသံ ပရိသာယ စရိယဝသေန ဓမ္မဒေသနံ ဝဍ္ဎေသိ, ဌပေတွာ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကေ သဗ္ဗေပိ အဍ္ဎတေယျသတာ ပရိဗ္ဗာဇကာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိံသု။ သတ္ထာ

"ထေ ဘိက္ခဝေ"တိ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ, သဗ္ဗေသံ ကေသမဿု အန္တရဓာယိ, ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရံ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ အဟောသိ။ အဂ္ဂသာဝကာနမ္ပိ ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရံ အာဂတံ, ဥပရိမဂ္ဂတ္တယကိစ္စံ ပန န နိဋ္ဌာတိ။ ကသ္မာ? သာဝကပာရမိဉာဏဿ မဟန္တတာယ။ အထာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော သတ္တမေ ဒိဝသေ မဂဓရဋ္ဌေ ကလ္လဝါလဂါမကံ ဥပနိဿာယ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ထိနမိဒ္ဓေ ဩက္ကမန္တေ သတ္ထာရာ သံဝေဇိတော ထိနမိဒ္ဓံ ဝိနောဒေတွာ တထာဂတေန ဒိန္နံ ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနံ သုဏန္တောဝ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ သာဝကပာရမိဉာဏဿ မတ္ထကံ ပတ္တော။ သာရိပုတ္တတ္ထေရောပိ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော အဍ္ဎမာသံ အတိက္ကမိတွာ သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံ တမေဝ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ သူကရခတလေဏေ ဝိဟရန္တော အတ္တနော ဘာဂိနေယျဿ ဒီဃနခပရိဗ္ဗာဇကဿ ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟသုတ္တန္တေ ဒေသိယမာနေ သုတ္တာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတွာ ပရဿ ဝဍ္ဎိတဘတ္တံ ဘုဉ္ဇန္တော ဝိယ သာဝကပာရမိဉာဏဿ မတ္ထကံ ပတ္တော။ တေနေတံ ဝုတ္တံ **"မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော သတ္တဟိ ဒိဝသေဟိ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌိတော, သာရိပုတ္တတ္ထေရော အဍ္ဎမာသေနာ"**တိ။

ယဒိပိ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော န စိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပတ္တော, ဓမ္မသေနာပတိ တတော စိရေန, ဧဝံ သန္တေပိ သာရိပုတ္တတ္ထေရောဝ မဟာပညတရော။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော ဟိ သာဝကာနံ သမ္မသနစာရံ ယဋ္ဌိကောဋိယာ ဥပ္ပီဠေန္တော ဝိယ ဧကဒေသမေဝ သမ္မသန္တော သတ္တ ဒိဝသေ ဝါယမိတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တော။ သာရိပုတ္တတ္ထေရော ဌပေတွာ ဗုဒ္ဓါနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနဉ္စ သမ္မသနစာရံ သာဝကာနံ သမ္မသနစာရံ နိပ္ပဒေသံ သမ္မသိ, ဧဝံ သမ္မသန္တော အဍ္ဎမာသံ ဝါယမိ။ ဥက္ကံသဂတဿ သာဝကာနံ သမ္မသနစာရဿ နိပ္ပဒေသေန ပဝတ္တိယမာနတ္တာ သာဝကပာရမိဉာဏဿ စ တထာ ပရိပါစေတဗ္ဗတ္တာ။ ယထာ ဟိ ပုရိသော "ဝေဠုယဋ္ဌိံ ဂဏှိဿာမီ"တိ မဟာဇဋံ ဝေဠုံ ဒိသွာ "ဇဋံ ဆိန္ဒန္တဿ ပပဉ္စော ဘဝိဿတီ"တိ အန္တရေန ဟတ္ထံ ပဝေသေတွာ သမ္ပတ္တမေဝ ယဋ္ဌိံ မူလေ စ အဂ္ဂေ စ ဆိန္ဒိတွာ အာဒါယ ပက္ကမေယျ, သော ကိဉ္စာပိ ပဌမတရံ ဂစ္ဆတိ, ယဋ္ဌိံ ပန သာရံ ဝါ ဥဇုံ ဝါ န လဘတိ။ အပရော တထာရူပမေဝ ဝေဠုံ ဒိသွာ သစေ သမ္ပတ္တယဋ္ဌိံ ဂဏှိဿာမိ, သာရံ ဝါ ဥဇုံ ဝါ န လဘိဿာမီတိ ကစ္ဆံ ဗန္ဓိတွာ မဟန္တေန သတ္ထေန ဝေဠုဇဋံ ဆိန္ဒိတွာ သာရာ စေဝ ဥဇူ စ ယဋ္ဌိယော ဥစ္စိနိတွာ အာဒါယ ပက္ကမေယျ, အယံ ကိဉ္စာပိ ပစ္ဆာ ဂစ္ဆတိ, ယဋ္ဌိယော ပန သာရာ စေဝ ဥဇူ စ လဘတိ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဣမေသံ ဒွိန္နံ ထေရာနံ ပဓာနံ။

သမ္မသနစာရော စ နာမေတ္ထ ဝိပဿနာဘူမိ ဝေဒိတဗ္ဗာ သမ္မသနံ စရတိ ဧတ္ထာတိ သမ္မသနစာရောတိ ကတွာ။ တတ္ထ ဗုဒ္ဓါနံ သမ္မသနစာရော ဒသသဟဿိလောကဓာတုယံ သတ္တသန္တာနဂတာ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓါ စ သင်္ခါရာတိ ဝဒန္တိ။ ကောဋိသတသဟဿစက္ကဝါဠေသူတိ အပရေ။ တထာ ဟိ အတ္တနိယဝသေန ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒနယံ ဩတရိတွာ ဆတ္တိံသကောဋိသတသဟဿမုခေန ဗုဒ္ဓါနံ မဟာဝဇိရဉာဏံ ပဝတ္တံ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ သသန္တာနဂတေဟိ သဒ္ဓိံ မဇ္ဈိမဒေသဝါသိသတ္တသန္တာနဂတာ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓါ စ သင်္ခါရာ သမ္မသနစာရောတိ ဝဒန္တိ။ ဇမ္ဗုဒီပဝါသိသန္တာနဂတာတိ ကေစိ။ သသန္တာနဂတေ သဗ္ဗဓမ္မေ ပရသန္တာနဂတေ စ သန္တာနဝိဘာဂံ အကတွာ ဗဟိဒ္ဓါဘာဝသာမညတော သမ္မသနံ, အယံ သာဝကာနံ သမ္မသနစာရော။ မောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော ပန ဗဟိဒ္ဓါ ဓမ္မေပိ သသန္တာနဝိဘာဂေန ကေစိ ကေစိ ဥဒ္ဓရိတွာ သမ္မသိ, တဉ္စ ခေါ ဉာဏေန ဖုဋ္ဌမတ္တံ ကတွာ။ တေန ဝုတ္တံ "ယဋ္ဌိကောဋိယာ ဥပ္ပီဠေန္တော ဝိယ ဧကဒေသမေဝ သမ္မသန္တော"တိ။ တတ္ထ ဉာဏေန နာမ ယာဝတာ နေယျံ ဝတ္တိတဗ္ဗံ, တာဝတာ အဝတ္တနတော "ယဋ္ဌိကောဋိယာ ဥပ္ပီဠေန္တော ဝိယာ"တိ ဝုတ္တံ, အနုပဒဓမ္မဝိပဿနာယ အဘာဝတော "ဧကဒေသမေဝ သမ္မသန္တော"တိ ဝုတ္တံ။ ဓမ္မသေနာပတိနောပိ ယထာဝုတ္တသာဝကာနံ ဝိပဿနာယ ဘူမိယေဝ သမ္မသနစာရော။ တတ္ထ ပန ထေရော သာတိသယံ နိရဝသေသံ အနုပဒဉ္စ သမ္မာ ဝိပဿိ။ တေန ဝုတ္တံ "သာဝကာနံ သမ္မသနစာရံ နိပ္ပဒေသံ သမ္မသီ"တိ။

ဧတ္ထ စ သုက္ခဝိပဿကာ လောကိယာဘိညပ္ပတ္တာ ပကတိသာဝကာ မဟာသာဝကာ အဂ္ဂသာဝကာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါတိ ဆသု ဇနေသု သုက္ခဝိပဿကာနံ ဈာနာဘိညာဟိ အနဓိဂတပညာနေပုညတ္တာ အန္ဓာနံ ဝိယ ဣစ္ဆိတပဒေသောက္ကမနံ ဝိပဿနာကာလေ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဓမ္မဘာဝနာ နတ္ထိ, တေ ယထာပရိဂ္ဂဟိတဓမ္မမတ္တေယေဝ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေန္တိ။ လောကိယာဘိညပ္ပတ္တာ ပန ပကတိသာဝကာ ယေန မုခေန ဝိပဿနံ အာရဘန္တိ, တတော အညေနပိ ဝိပဿနံ ဝိတ္ထာရိကံ ကာတုံ သက္ကောန္တိ ဝိပုလဉာဏတ္တာ။ မဟာသာဝကာ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နတ္တာ တတော သာတိသယံ ဝိပဿနံ ဝိတ္ထာရိကံ ကာတုံ သက္ကောန္တိ။ အဂ္ဂသာဝကေသု ဒုတိယော အဘိနီဟာရသမ္ပတ္တိယာ သမာဓာနဿ သာတိသယတ္တာ ဝိပဿနံ တတောပိ ဝိတ္ထာရိကံ ကရောတိ။ ပဌမော ပန တတောပိ မဟာပညတာယ သာဝကေဟိ

အသာဓာရဏံ ကတွာ ဝိပဿနံ ဝိတ္ထာရိကံ ကရောတိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ တေဟိပိ မဟာဘိနီဟာရတာယ အတ္တနော အဘိနီဟာရာနုရူပံ တတောပိ ဝိတ္ထာရိကံ ဝိပဿနံ ကရောန္တိ။ ဗုဒ္ဓါနံ သမ္မဒေဝ ပရိပူရိတပညာပာရမီပဘာဝိတာ သဗ္ဗညုတညာဏာဓိဂမဿ အနုရူပာ ယထာ နာမ ကတတလဝေဓပရိစယေန သရဘင်္ဂသဒိသေန ဓနုဂ္ဂဟေန ခိတ္တော သရော အန္တရာ ရုက္ခလတာဒီသု အသဇ္ဇမာနော လက္ခေယေဝ ပတတိ, န သဇ္ဇတိ န ဝိရဇ္ဈတိ, ဧဝံ အန္တရာ အသဇ္ဇမာနာ အဝိရဇ္ဈမာနာ ဝိပဿနာ သမ္မသနီယဓမ္မေသု ယာထာဝတော နာနာနယေဟိ ပဝတ္တတိ, ယံ "မဟာဝဇိရဉာဏ"န္တိ ဝုစ္စတိ။

ဧတေသု စ သုက္ခဝိပဿကာနံ ဝိပဿနာစာရော ခဇ္ဇောတပ္ပဘာသဒိသော, အဘိညပ္ပတ္တပကတိသာဝကာနံ ဒီပပ္ပဘာသဒိသော, မဟာသာဝကာနံ ဥက္ကာပ္ပဘာသဒိသော, အဂ္ဂသာဝကာနံ ဩသဓိတာရကပ္ပဘာသဒိသော, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ စန္ဒပ္ပဘာသဒိသော, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနံ ရသ္မိသဟဿပဋိမဏ္ဍိတသရဒသူရိယမဏ္ဍလသဒိသော ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ။ တထာ သုက္ခဝိပဿကာနံ ဝိပဿနာစာရော အန္ဓာနံ ယဋ္ဌိကောဋိဂမနသဒိသော, လောကိယာဘိညပ္ပတ္တပကတိသာဝကာနံ ဒဏ္ဍကသေတုဂမနသဒိသော, မဟာသာဝကာနံ ဇင်္ဃသေတုဂမနသဒိသော, အဂ္ဂသာဝကာနံ သကဋသေတုဂမနသဒိသော, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ မဟာဇင်္ဃမဂ္ဂဂမနသဒိသော, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနံ မဟာသကဋမဂ္ဂဂမနသဒိသော။ တထာ ဗုဒ္ဓါနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနဉ္စ ဝိပဿနာ စိန္တာမယဉာဏသံဝဍ္ဎိတတ္တာ သယမ္ဘုဉာဏဘူတာ, ဣတရေသံ သုတမယဉာဏသံဝဍ္ဎိတတ္တာ ပရောပဒေသသမ္ဘူတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣဒာနိ ဥဘိန္နမ္ပိ ထေရာနံ ပုဗ္ဗယောဂံ ဒဿေတုံ **"အတီတေ ကိရာ"**တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၆၃. **ဂိရိဂ္ဂဇနဂရ** န္တိ သမန္တာ ပဗ္ဗတပရိက္ခိတ္တံ ဝဇသဒိသံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတီတိ ဂိရိဗ္ဗဇန္တိ ဧဝံလဒ္ဓနာမံ ရာဇဂဟနဂရံ။ ဥဿုယနကိရိယာယ ကမ္မဘာဝံ သန္ဓာယ **"ဥပယောဂတ္ထေ တ"** တိ ဝုတ္တံ။

သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပဇ္ဈာယဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၆၄. ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇံ ဥပနိဇ္ဈာယတီတိ ဥပဇ္ဈာယော, နတ္ထိ ဥပဇ္ဈာယော ဧတေသန္တိ **အနုပဇ္ဈာယကာ** ။ တေနာဟ **"ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇံ ဥပနိဇ္ဈာယကေန ဂရုနာ ဝိရဟိတာ"**တိ။ တတ္ထ **ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇ** န္တိ ခုဒ္ဒကံ မဟန္တဉ္စ ဝဇ္ဇံ။ ဝုဒ္ဓိအတ္ထော ဟိ အယမကာရော "ဖလာဖလ"န္တိအာဒီသု ဝိယ။ **ဥတ္တိဋ္ဌပတ္တ** န္တိ ဧတ္ထ ဥစ္ဆိဋ္ဌ-သဒ္ဒသမာနတ္ထော **ဥတ္တိဋ္ဌ** -သဒ္ဒော။ တေနေတဟ **"တသ္မိံဥဟိ မနုဿာ ဥစ္ဆိဋ္ဌသညိနော, တသ္မာ ဥတ္တိဋ္ဌပတ္တန္တိ ဝုတ္တ"** န္တိ။ **ပိဏ္ဍာယ စရဏကပတ္တ**န္တိ ဣမိနာ ပန ပတ္တဿ သရူပဒဿနမုခေန ဥစ္ဆိဋ္ဌကပ္ပနာယ ကာရဏံ ဝိဘာဝိတံ။ **တသ္မိံ** န္တိ တသ္မိံ ပိဏ္ဍာယ စရဏကပတ္တေ။

၆၅. **သကရတ သပ္ပတိဿာ** တိ ဧတ္ထ ဂရုဘာဝေ ကရဏံ, ဟာသာဏစ္စတ္တံ ဝိယ ဂရုကရဏီယတာ။ သဟ ကရဝေနာတိ သကရတ။ ဂရုနာ ကိဉ္စိ ဝုတ္တေ ကရဝဝသေန ပတိဿဝနံ ပတိဿော, ပတိဿဝဘူတံ တံသဘာဂဉ္စ ယံကိဉ္စိ ကရဝန္တိ အတ္ထော။ သဟ ပတိဿေနာတိ သပ္ပတိဿာ, ဩတဒံ သမ္ပဋိစ္ဆန္တာတိ အတ္ထော ။ ပတိဿီယတီတိ တ ပတိဿော, ဂရုကာတဗ္ဗော။ တေန သဟ ပတိဿေနာတိ **သပ္ပတိဿာ** ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ဗျဉ္ဇနဝိစာရံ အကတွာ အတ္ထမတ္တမေဝ ဒဿေတုံ **"ဂရုကဘာဝဉ္စေဝ ဇေဋ္ဌကဘာဝဉ္စ ဥပဋ္ဌပေတွာ"** တိ ဝုတ္တံ။ **သာဟူ** တိ သာဓု။ **လဟူ**တိ အဂရု, မမ တုယှံ ဥပဇ္ဈာယဘာဝေ ဘာရိယံ နာမ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ **ဩပာယိက**န္တိ ဥပာယပဋိသံယုတ္တံ တေ ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏံ ဣမိနာ ဥပာယေန တွံ မေ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဘာရော ဇာတောသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပတိရူပ**န္တိ အနုရူပံ တဝ ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏန္တိ အတ္ထော။ **ပာသာဒိကေနာ**တိ ပသာဒအာဝဟေန ကာယဝစီပယောဂေန။ **သမ္ပာဒေဟီ** တိ တိဝိဓံ သိက္ခံ နိပ္ဖာဒေဟီတိ အတ္ထော။ **ကာယေန တ**တိ ဟတ္ထမုဒ္ဒါဒိံ ဒဿေန္တော ကာယေန တ ဝိညာပေတိ။ **ဂဟိတော တယာ။ပေ။ ဝိညာပေတီ**တိ "သာဟူ"တိအာဒီသု ဧကံ ဝဒန္တောယေဝ ဣမမတ္ထံ ဝိညာပေတီတိ ဝုစ္စတိ။ တေနေတဟ **"ဣဒမေဝ ဟီ"**တိအာဒိ။ **သာဓူတိ သမ္ပဋိစ္ဆနံ သန္ဓာယာ** တိ ဥပဇ္ဈာယေန "သာဟူ"တိ ဝုတ္တေ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆနဝစနံ သန္ဓာယ။ ကသ္မာ နပ္ပမာဏန္တိ အာဟ **"အာယာစနအနမတ္တေန ဟီ"**တိအာဒိ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ "ဥပဇ္ဈာယော မေ, ဘန္တေ, ဟောဟီ"တိ အာယာစနမတ္တေန, ဥပဇ္ဈာယဿ စ

“သာဟူ”တိအာဒိနာ အနဝဇနမတ္တေနာတိ အတ္ထော။ **န တွေ သမ္ပဋိစ္ဆနံ အင်္ဂ** န္တိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ သမ္ပဋိစ္ဆနံ ဥပဇ္ဈာယဂ္ဂဟဏေ အင်္ဂံ န ဟောတိ။

၆၆. **သမ္မာဝတ္တနာ** တိ သမ္မာပဝတ္တိ။ **အဿာ** တိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ။ **တာဒိသမေဝ မုခဓောဝနောဒကံ အာတဗ္ဗ** န္တိ ဥတုမှိ သရီရသဘာဝေ စ ဧကာကာရေ တာဒိသမေဝ အာတဗ္ဗံ။ **ဒွေ စီဝရာနီ**တိ ဟရုပနံ သင်္ဃာဋိဥ္စ သန္ဓာယ ဝဒ တိ။ ယဒိ ဧဝံ “သင်္ဃာဋိယော”တိ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **“သဗ္ဗဉ္ဟိ စီဝရံ သင်္ဃဋိတတ္တာ သင်္ဃာဋီတိ ဝုစ္စ တီ”**တိ။ **ပဒဝီတိဟာရေဟီ**တိ ဧတ္ထ ပဒံ ဝီတိဟရတိ ဧတ္ထာတိ **ပဒဝီတိဟာရော,** ပဒဝီတိဟရဏဋ္ဌာနံ ဒူတဝိလမ္ဗိတံ အ ကတွာ သမဂမနေ ဒွိန္နံ ပဒါနံ အန္တရေ မုဋ္ဌိရတနမတ္တံ။ ပဒါနံ ဝါ ဝီတိဟရဏံ အဘိမုခံ ဟရိတွာ နိက္ခေပေ **ပဒဝီ တိဟာရော**တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဣတော ပဋ္ဌာယ** တိ “န ဥပဇ္ဈာယဿ ဘဏမာနဿာ”တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တ **န-**ကာရတော ပဋ္ဌာယ။ **သဗ္ဗတ္ထ ဒုက္ကဋာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ** တိ “ဤဒိသေသု ဂိလာနောပိ န မုစ္စတီ”တိ ဒသ္သနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ အညမ္ပိ ဟိ ယထာဝုတ္တံ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တံ အနာဒရိယေန အကရောန္တဿ အဂိလာနဿ ဝတ္တ ဘေဒေ သဗ္ဗတ္ထ ဒုက္ကဋမေဝ။ တေနေဝ ဝက္ခတိ “အဂိလာနေန ဟိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန သဋ္ဌိဝဿေနာပိ သဗ္ဗံ ဥပဇ္ဈာယဝတ္တံ ကာတဗ္ဗံ, အနာဒရေန အကရောန္တဿ ဝတ္တဘေဒေ ဒုက္ကဋံ။ **န-**ကာရပဋိသံယုတ္တေသု ပန ပဒေသု ဂိလာနဿာပိ ပဋိက္ခိတ္တကိရိယံ ကရောန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝ”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၆၄)။ **အာပတ္တိယာ အာသန္နတ** န္တိ အာပတ္တိဇနကမေဝ ဝဇနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ ယာယ ဟိ တစာယ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, သာ တစာ တဿာ အာပတ္တိယာ အာသန္နာတိ ဝုစ္စတိ။

စီဝရေန ပတ္တံ ဝေဌေတွာ တိ ဧတ္ထ “ဥတ္တရာသင်္ဂဿ ဧကေန ကဏ္ဏေန ဝေဌေတွာ”တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **ကမေတိ** ကမပရိယာပန္နေ တာဒိသေ ကိသ္မိဉ္စိ ပဒေသေ။ **အန္တရဃရေ** တိ အန္တောဂေဟေ။ **ပဋိက္ကမနေ** တိ အာသနသာလာယံ။ တိက္ခတ္တုံ ဟနိယေန ပုစ္ဆိတဗ္ဗောတိ သမ္ဗန္ဓော, အာဒိမှိ မဇ္ဈေ အန္တေတိ ဧဝံ တိက္ခတ္တုံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **ဥပကဋ္ဌော** တိ အာသန္နော။ **ဓောတတလိကာယာ**တိ နိရဇာယ ပရိသုဒ္ဓတလိကာယ။ **သစေ ပဟောတီ**တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတိ **“န ကေနစိ ဂေလညေန အဘိဘူတော ဟောတီ”**တိ။ **ပရိဝေဏံ ဂန္တွာ** တိ ဥပ ဇ္ဈာယဿ ပရိဝေဏံ ဂန္တွာ။

ဥပဇ္ဈာယဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆၇. သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝတ္တကထာ ဥတ္တာနတ္ထာယေဝ။

နသမ္မာဝတ္တနာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၆၈. နသမ္မာဝတ္တနာဒိကထာယံ **ဂေဟဿိတပေမ** န္တိ “ပိတာ မေ အယ”န္တိ ဧဝံ ဥပ္ပန္နပေမံ။ ဥပဇ္ဈာယမှိ ပိ တုစိတ္တုပဋ္ဌာနမေဝ ဟိ ဣဓ ဂေဟဿိတပေမံ နာမ။ န ဟိ ဣဒံ အကုသလပက္ခိယံ ဂေဟဿိတပေမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ပဋိဝိဒ္ဓသစ္စာနံ ပဟီနာနုဂေဓာနံ တဒသမ္ဘဝတော, န စ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ သံကိလေသေ နိယောဇေတိ, ဂေဟဿိတပေမ သဒိသတ္တာ ပန ပေမမုခေန မေတ္တာသိနေဟော ဣဓ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “တေသု ဧကော ဝတ္တသမ္ပန္နော ဘိက္ခု။ ပေ.။ တေသံ အနာပတ္တီ”တိ ဝဇနတော သစေ ဧကော ဝတ္တသမ္ပန္နော ဘိက္ခု “ဘန္တေ, တုမှေ ဟ အပ္ပေါဿုက္ကာ ဟောထ, အဟံ တုမှာကံ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ အန္တေဝါသိကံ ဝါ ဂိလာနံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ, ဩဝဒိတဗ္ဗံ ဩဝဒိဿာမိ, ကုတိ ကရဏီယေသု ဥဿုက္ကံ အာပဇ္ဇိဿာမီ”တိ ဝဒတိ, တေ ဧဝ တ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒယော “ဘန္တေ, တုမှေ ဟ ကေဝလံ အပ္ပေါဿုက္ကာ ဟောထာ”တိ ဝဒန္တိ, ဝတ္တံ တ န သာဒိယန္တိ, တတော ပဋ္ဌာယ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ အနာပတ္တီတိ ဝဒန္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

နသမ္မာဝတ္တနာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရာဓဗြာဟ္မဏဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၆၉. ရာဇဗ္ဗာဟ္မဏဝတ္ထုမ္ပိ **ကိသော အဟောသီ**တိ ခါဒိတုံ တ ဘုဉ္ဇိတုံ တ အသက္ကောန္တော တနုကော အဟောသိ အပ္ပမံသလောဟိတော။ **ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဇာတော** တိ သဉ္ဇာတုပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဘာဝေ ပဏ္ဍုပလာသပ္ ပဋိဘာဂေ။ **ဓမနိသန္ထတဂတ္တော** တိ ပရိယာဒိန္နမံသလောဟိတတ္တာ သိရာဇာလေနေဝ သန္ထရိတဂတ္တော။ **အဓိ ကာရ**န္တိ အဓိကိရိယံ, သက္ကာရန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကတံ ဇာနန္တီတိ **ကတညုနော,** ကတံ ဟာကဋ္ဌံ ကတ္ဝာ ဇာနန္တီတိ **ကတဝေဒိနော**။ ကိံ ပန ထေရော ဘဂဝတာ ဗာရာဏသိယံ တီဟိ သရဏဂမနေဟိ အနုညာတံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပသမ္ပဒဥ္စ န ဇာနာ တီတိ? နော န ဇာနာတိ။ ယဒိ ဧဝံ ''ကထာဟံ, ဘန္တေ, တံ ဗ္ရာဟ္မဏံ ပဗ္ဗာဇေမိ ဥပသမ္ပာဒေမီ''တိ ကသ္မာ အာဟာတိ ဣမံ အနုယောဂံ သန္ဓာယာဟ **''ကိဉ္စာပိ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော''** တိအာဒိ။ **ပရိမဏ္ဍလေဟီ** တိ ပရိပုဏ္ဏေဟိ။ **အ ညထာ တ ဝတ္တဗ္ဗံ အညထာ ဝဒတီ**တိ ''ဘန္တေ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ ''ဗန္တေ''တိ ဝဒတိ။

၇၁-၇၃. **သမနန္တရာ** တိ အနန္တရံ။ **ပဏ္ဏတ္တိဝီတိက္ကမံ ကရောတီ** တိ သိက္ခာပဒဝီတိက္ကမံ ကရောတိ။ အတ္တဘာဝံ ပရိဟရဏတ္တံ နိဿီယန္တီတိ **နိဿယာ,** ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနာဒိကာ စတ္တာရော ပစ္စယာ။ တတ္ထ **ပိဏ္ဍိယာ လောပဘောဇန**န္တိ ဇင္ဃပိဏ္ဍိယဗလေန စရိတ္ဝာ အာလောပမတ္တံ လဒ္ဓဘောဇနံ။ **အတိရေကလာဘော**တိ ''ပိဏ္ဍိ ယာလောပဘောဇနံ နိဿာယာ''တိ ဧဝံ ဝုတ္တဘိက္ခာဟာရလာဘတော အဓိကလာဘော သင်္ဃဘတ္တာဒိ။ တတ္ထ သ ကလဿ သင်္ဃဿ အတဗ္ဗဘတ္တံ **သင်္ဃဘတ္တံ** ။ ကတိပယေ ဘိက္ခူ ဥဒ္ဒိသိတ္ဝာ အတဗ္ဗဘတ္တံ **ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ**။ နိမန္တေတ္ဝာ အတဗ္ဗဘတ္တံ **နိမန္တနံ** ။ သလာကံ ကဟာပေတ္ဝာ အတဗ္ဗဘတ္တံ **သလာကဘတ္တံ** ။ ဧကသ္မိံ ပက္ခေ ဧကဒိဝသံ အတဗ္ဗဘတ္တံ **ပက္ခိကံ** ။ ဥပေါသထေ အတဗ္ဗဘတ္တံ **ဥပေါသထိကံ**။ ပာဋိပဒဒိဝသေ အတဗ္ဗဘတ္တံ **ပာဋိပဒိကံ**။ ဝိတ္ထာရကထာ နေသံ သေနာသနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာယံ အာဝိ ဘဝိဿတိ။

ဝိဟာရောတိ ပာကာရပရိက္ခိတ္တော သကလော အာဝါသော။ **အဍ္ဍယောဂေ** တိ

ဒီဃပါသာဒေါ။ ဂရုဠသဏ္ဌာနပါသာဒေါတိပိ ဝဒန္တိ။ **ပါသာဒေါ**တိ စတုရဿပါသာဒေါ။ **ဟမ္မိယ** န္တိ မုဏ္ဍစ္ ဆဒနပါသာဒေါ။ အပရေ ပန ဘဏန္တိ ''ဝိဟာရော နာမ ဒီဃမုခပါသာဒေါ, အဍ္ဍယောဂေါ ဧကပဿစ္ဆဒနကသေနာ သနံ , တဿ ကိရ ဧကပဿေ ဘိတ္တိ ဥစ္စတရာ ဟောတိ, ဣတရပဿေ နီစာ, တေန တံ ဧကပဿစ္ဆဒနကံ ဟော တိ, ပါသာဒေါ အာယတစတုရဿပါသာဒေါ, ဟမ္မိယံ မုဏ္ဍစ္ဆဒနံ စန္ဒိကင်္ဂဏယုတ္တ''န္တိ။ **ဂုဟာ**တိ ပဗ္ဗတဂု ဟာ။ **ပူတိမုတ္တ**န္တိ ယံ ကိဉ္စိ မုတ္တံ။ ယထာ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏောပိ ကာယော ''ပူတိကာယော''တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ အဘိနဝမ္ပိ မုတ္ တံ ပူတိမုတ္တမေဝ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ရာဇဗ္ဗာဟ္မဏဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာစရိယဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၇၅. ဥပသေနဝတ္ထုမ္ပိ **အာစိဏ္ဏ**န္တိ စရိတံ ဝတ္တံ အနုဓမ္မတာ။ **ကစ္စိ ဘိက္ခု ခမနီယ** န္တိ ဘိက္ခု ကစ္စိ တုယ္ဟံ ဣဒံ စတုစက္ကံ နဝဒွါရံ သရီရယန္တံ ခမနီယံ သက္ကာ ခမိတုံ သဟိတုံ ပရိဟရိတုံ, န ကိဉ္စိ ဒုက္ခံ ဥပ္ပာဒေတီတိ။ **ကစ္စိ ယာပနီယ**န္တိ ကစ္စိ သဗ္ဗကိစ္စေသု ယာပေတုံ သက္ကာ, န ကိဉ္စိ အန္တရာယံ ဒဿေတီတိ။ **ဇာနန္တာပိ တထာဂတာ** တိ ဧဝမာဒိ ယံ ပရတော ''ကတိ ဝဿောသိ တွံ ဘိက္ခူ''တိအာဒိနာ ပုစ္ဆိ, တဿ ပရိဟာရဒဿနတ္တံ ဝုတ္တံ။ တတ္ ရာယံ သင်္ခေပတ္ထော – တထာဂတာ နာမ ဇာနန္တာပိ သစေ တာဒိသံ ပုစ္ဆာကာရဏံ ဟောတိ, ပုစ္ဆန္တိ။ သစေ ပန တာဒိ သံ ပုစ္ဆာကာရဏံ နတ္ထိ, ဇာနန္တာပိ န ပုစ္ဆန္တိ။ ယသ္မာ ပန ဗုဒ္ဓါနံ အဇာနနံ နာမ နတ္ထိ, တသ္မာ ''အဇာနန္တာပီ''တိ န ဝုတ္ တံ။ **ကာလံ ဝိဒိတွာ ပုစ္ဆန္တီ** တိ သစေ တဿာ ပုစ္ဆာယ သော ကာလော ဟောတိ, ဧဝံ တံ ကာလံ ဝိဒိတွာ ပုစ္ဆန္တိ။ သစေ န ဟောတိ, ဧဝမ္ပိ ကာလံ ဝိဒိတွာဝ န ပုစ္ဆန္တိ။ ဧဝံ ပုစ္ဆန္တာပိ စ အတ္ထသံဟိတံ တထာဂတာ ပုစ္ဆန္တိ, ယံ အတ္ထနိဿိတံ ကာရဏနိဿိတံ, တဒေဝ ပုစ္ဆန္တိ, နော အနတ္ထသံဟိတံ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ **အနတ္ထသံဟိတေ သေတုဃာတော တထာဂတာနံ။ သေတု** ဝုစ္စတိ မဂ္ဂေါ, မဂ္ဂေနေဝ တာဒိသဿ ဝစနဿ ဃာတော သမုစ္ဆေဒေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဣဒါနိ **အတ္ထသံဟိတ** န္တိ ဧတ္ထ ယံ အတ္ထနိဿိတံ ဝစနံ တထာဂတာ ပုစ္ဆန္တိ, တံ ဒဿေန္တော **''ဒွီဟိ အာကာရေဟီ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အာကာရေဟီ**တိ ကာရဏေဟိ ။ **ဓမ္မံ ဝါ ဒေသေဿာမ** တိ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယုတ္

တံ သုတ္တံ တ ပုဗ္ဗစရိတကာရဏယုတ္တံ ဇာတကံ တ ကထယိဿာမ။ **သာဝကာနံ တ သိက္ခာပဒံ ပညပေဿာမာ** တိ သာဝကာနံ တ တာယ ပုစ္ဆာယ ဝီတိက္ကမံ ဟာကဋ္ဋံ ကတ္တတ ဂရုကံ တ လဟုကံ တ သိက္ခာပဒံ ပညပေဿာမ အာဏံ ဌပေဿာမ။ **အတိလဟုန္တိ** အတိသီဃံ။

၇၆. အညတိတ္ထိယဝတ္ထုမ္ဟိ **အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော** တိ ပုဗ္ဗေ အညတိတ္ထိယော ဘူတောတိ အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗော။ ဧတ္ထ (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃.၆၂) စ တိတ္ထံ ဇာနိတဗ္ဗံ, တိတ္ထကရော ဇာနိတဗ္ဗော , တိတ္ထိယာ ဇာနိတဗ္ဗာ, တိတ္ထိယသာဝကာ ဇာနိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ **တိတ္ထံ** နာမ ဒ္ဝါသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော။ ဧတ္ထ ဟိ သတ္တာ တရန္တိ ဥပ္ပိလဝန္တိ ဥမ္မုဇ္ဇနိမုဇ္ဇံ ကရောန္တိ, တသ္မာ ''တိတ္ထ''န္တိ ဝုစ္စန္တိ။ တာသံ ဒိဋ္ဌီနံ ဥပ္ပာဒေတာ **တိတ္ထကရော** နာမ ပူရဏကဿပာဒိကော။ တဿ လဒ္ဓိံ ဂဟေတွာ ပဗ္ဗဇိတာ **တိတ္ထိယာ** နာမ။ တေ ဟိ တိတ္ထေ ဇာတာတိ တိတ္ထိယာ, ယထာဝုတ္တံ ဝါ ဒိဋ္ဌိဂတသင်္ခာတံ တိတ္ထံ ဧတေသံ အတ္ထီတိ တိတ္ထိကာ, တိတ္ထိကာ ဧဝ တိတ္ထိယာ။ တေသံ ပစ္စယဒာယကာ **တိတ္ထိယသာဝကာ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သဟဓမ္မိကံ ဝုစ္စမာနော** တိ သဟဓမ္မိကေန ဝုစ္စမာနော, ကရဏတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ။ ပဉ္စဟိ သဟဓမ္မိကေဟိ သိက္ခိတဗ္ဗတ္တာ, တေသံ တ သန္တကတ္တာ ''သဟဓမ္မိက''န္တိ လဒ္ဓနာမေန ဗုဒ္ဓပညတ္တေန သိက္ခာပဒေန ဝုစ္စမာနောတိ အတ္ထော။ **ပဿူရေ**တိ တဿ နာမံ။ **ပရိဗ္ဗာဇကော** တိ ဂိဟိဗန္ဓနံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇ္ဇူပဂတော။

တံယေဝ တိတ္ထာယတန န္တိ ဧတ္ထ ဒ္ဝါသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိသင်္ခာတံ တိတ္ထမေဝ အာယတနန္တိ တိတ္ထာယတနံ, တိတ္ထံ တ ဧတေသံ အတ္ထီတိ တိတ္ထိနော, တိတ္ထိယာ, တေသံ အာယတနန္တိပိ **တိတ္ထာယတနံ။ အာယတန** န္တိ စ ''အဿာနံ ကမ္ဗောဇော အာယတနံ, ဂုန္နံ ဒက္ခိဏာပထော အာယတန''န္တိ ဧတ္ထ သဉ္ဇာတိဋ္ဌာနံ အာယတနံ နာမ။

''မနောရမေ အာယတနေ၊ သေဝန္တိ နံ ဝိဟင်္ဂမာ။
ဆာယံ ဆာယတ္ထိနော ယန္တိ၊ ဖလတ္ထံ ဖလဘောဇိနော''တိ။ (အ. နိ. ၅.၃၈) –

ဧတ္ထ သမောသရဏဋ္ဌာနံ။ ''ပဉ္စိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ဝိမုတ္တာယတနာနီ''တိ (အ. နိ. ၅.၂၆) ဧတ္ထ ကာရဏံ, တံ ဣဓ သဗ္ဗမ္ပိ လဗ္ဘတိ။ သဗ္ဗေပိ ဟိ ဒိဋ္ဌိဂတိကာ သဉ္ဇာယမာနာ ဣမာသုယေဝ ဒ္ဝါသဋ္ဌိယာ ဒိဋ္ဌီသု သဉ္ဇာယန္တိ, သမောသရမာနာပိ ဧတာသုယေဝ သမောသရန္တိ သန္နိပတန္တိ, ဒိဋ္ဌိဂတိကဘာဝေ စ နေသံ ဣမာယေဝ ဒ္ဝါသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော ကာရဏံ, တသ္မာ ယထာဝုတ္တံ တိတ္ထမေဝ သဉ္ဇာတိအာဒိနာ အတ္ထေန အာယတနန္တိ တိတ္ထာယတနံ, တေနေဝတ္ထေန တိတ္ထီနံ အာယတနန္တိပိ တိတ္ထာယတနံ။

အာယသ္မတော နိဿာယ ဝစ္ဆာမိ တိ ဧတ္ထ **အာယသ္မတော** တိ ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနံ, အာယသ္မန္တံ နိဿာယ ဝသိဿာမီတိ အတ္ထော။ **ဗျတ္တော။ပေ။ ဝုတ္တလက္ခဏောယေဝ** တိ ပရိသုပဋ္ဌာပကဗဟုဿုတံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ပဉ္စဟုပါလိ အင်္ဂေဟီ** တိအာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ပရတော အာဝိ ဘဝိဿတိ။

အာစရိယဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဏ္ဍကာမနာခမာပနာကထာဝဏ္ဏနာ

၈၀. ယံ ပုဗ္ဗေ လက္ခဏံ ဝုတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော, ''တေနေဝ လက္ခဏေန နိဿယန္တေဝါသိကဿ အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ''တိ ဟေတ္တကေသု ဟဗ္ဗော ဒိဿတိ, ''န တေနေဝ လက္ခဏေန နိဿယန္တေဝါသိကဿ အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ''တိ ဧဝံ ပနေတ္ထ ဟဗ္ဗော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ ဝုတ္တလက္ခဏေန နိဿယန္တေဝါသိကဿ အာပတ္တိ န ဝေဒိတဗ္ဗာတိ ဧဝံ ပနေတ္ထ အတ္ထောပိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အညထာ ''နိဿယန္တေဝါသိကေန ဟိ ယာဝ အာစရိယံ နိဿာယ ဝသတိ, တာဝ သဗ္ဗံ အာစရိယဝတ္တံ ကာတဗ္ဗ''န္တိ ဣဒံ ဝိရုဇ္ဈေယျ။ ဣဒဉ္ဟိ ဝစနံ နိဿယန္တေဝါသိကဿ အမုတ္တနိဿယဿေဝ ဝတ္တံ အကရောန္တဿ အာပတ္တီတိ ဒီပေတိ။ တသ္မာ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ ယထာဝုတ္တဝတ္တံ အကရောန္တဿ နိဿယမုတ္တကဿ အမုတ္တကဿပိ အာပတ္တိ, နိဿယန္တေဝါသိကဿ ပန အမုတ္တနိဿယဿေဝ အာပတ္တီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တေနေဝ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေပိ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၄၁) **ဉာတိပလိဗောဓကထာယံ** –

“ဉာတီတိ ဝိဟာရေ အာစရိယုပဇ္ဈာယသဒ္ဓိဝိဟာရိကအန္တေဝါသိကသမာနုပဇ္ဈာယကသမာနာစရိယကာ, ဃရေ မာတာ ပိတာ ဘဂိနီ ဘာတာတိ ဧဝမာဒိကာ။ တေ ဂိလာနာ ဣမဿ ပလိဗောဓာ ဟောန္တိ, တသ္မာ သော ပလိဗောဓော ဥပဋ္ဌဟိတွာ တေသံ ပါကတိကကရဏေန ဥပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ဥပဇ္ဈာယော တာဝ ဂိလာနော သစေ လဟုံ န ဝုဋ္ဌာတိ, ယာဝဇီဝံပိ ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗော။ တထာ ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယော ဥပသမ္ပဒာစရိယော သဒ္ဓိဝိဟာရိကော ဥပသမ္ပာဒိတပဗ္ဗာဇိတအန္တေဝါသိကသမာနုပဇ္ဈာယကာ စ။ နိဿယာစရိယ ဥဒ္ဒေသာစရိယ နိဿယန္တေဝါသိက ဥဒ္ဒေသန္တေဝါသိကသမာနာစရိယကာ ပန ယာဝ နိဿယဥဒ္ဒေသာ အနုပစ္ဆိန္နာ, တာဝ ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗာ”တိ –

ဝိဘာဂေန ဝုတ္တံ။ အယဉ္စ ဝိဘာဂေါ “တေနေဝ လက္ခဏေန နိဿယန္တေဝါသိကဿ အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ”တိ ဇံ ဟဋ္ဌေ သတိ န ယုဇ္ဇေယျ။ အယဉှိ ဟဋ္ဌော သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ ဝိယ နိဿယန္တေဝါသိကဿပိ ယထာဝုတ္တဝတ္တံ အကရောန္တဿ နိဿယမုတ္တကဿ အမုတ္တကဿပိ အာပတ္တီတိ ဣမမတ္ထံ ဒီပေတိ, တသ္မာ ဝုတ္တနယေနေဝေတ္ထ ဟဋ္ဌော ဂဟေတဗ္ဗော။

ပဗ္ဗဇ္ဇဥပသမ္ပဒဓမ္မန္တေဝါသိကေဟိ ပန။ပေ။ တာဝ ဝတ္တံ ကာတဗ္ဗ န္တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယဥပသမ္ပဒာစရိယဓမ္မာစရိယာနံ

ဧတေဟိ ယထာဝုတ္တဝတ္တံ ကာတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ယေန သိက္ခာပဒာနိ ဒိန္နာနိ, အယံ **ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယော** ။ ယေန ဥပသမ္ပဒကမ္မေ ကမ္မဝါစာ ဝုတ္တာ, အယံ **ဥပသမ္ပဒာစရိယော** ။ ယော ဥဒ္ဒေသံ ပရိပုစ္ဆံ ဝါ ဒေတိ, အယံ **ဓမ္မာစရိယော** တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ပဏ္ဏာမနာခမာပနာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိကထာဝဏ္ဏနာ

၈၃. နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိကထာယံ **ဒိသံ ဂတောတိ** ပုန အာဂန္တုကာမော အနာဂန္တုကာမော ဝါ ဟုတွာ တံ ဒိသံ ဂတော။ **ဘိက္ခုနော သဘာဂတန္တိ** ပေသလဘာဝံ။ **ဩလောကေတွာတိ** ဥပပရိက္ခိတွာ။ **ဝိဗ္ဘန္တော။ ပေ။ တတ္ထ ဂန္တဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထ သစေ ကေနစိ ကရဏီယေန တဒဟေဝ ဂန္တုံ အသက္ကောန္တော ကတိပါဟေန ဂမိဿာမီတိ ဂမနေ သဉ္ဉသာဟော ဟောတိ, ရက္ခတီတိ ဝဒန္တိ။ **မာ ဣဓ ပဋိက္ကမီ** တိ မာ ဣဓ ပဝိသိ။ **တတ္ထေဝ ဝသိ တဗ္ဗန္တိ** တတ္ထေဝ နိဿယံ ဂဟေတွာ ဝသိတဗ္ဗံ။ **တံယေဝ ဝိဟာရံ။ပေ။ ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ ဥပဇ္ဈာယေန ပရိစ္စတ္တတ္တာ ဥပဇ္ဈာယသမောဓာနပရိဟာရော နတ္ထိ, တသ္မာ ဥပဇ္ဈာယေန သမောဓာနဂတဿပိ အာစရိယဿ သန္တိကေ ဂဟိတနိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။

အာစရိယမှာ နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓီသု အာစရိယော ပက္ကန္တော ဝါ ဟောတီ တိ ဧတ္ထ “ပက္ကန္တောတိ ဒိသံ ဂတော”တိအာဒိနာ ဥပဇ္ဈာယဿ ပက္ကမနေ ယော ဝိနိစ္ဆယော ဝုတ္တော, သော တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဣဓာပိ သက္ကာ ဝိညာတုန္တိ တံ အဝတွာ “ကောစိ အာစရိယော အာပုစ္ဆိတွာ ပက္ကမတီ”တိအာဒိနာ အညောယေဝ နယော အာရဒ္ဓေါ, အယဉ္စ နယော ဥပဇ္ဈာယပက္ကမနေပိ ဝေဒိတဗ္ဗောယေဝ။ ဤဒိသေသု ဟိ ဌာနေသု ဧကတ္ထ ဝုတ္တလက္ခဏံ အညတ္ထာပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **သစေ ဒွေဝ လေဍ္ဍုပာတေ အတိက္ကမိတွာ နိဝတ္တတိ, ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော ဟောတီ** တိ ဧတ္ထ ဧတ္တာဝတာ ဒိသာပက္ကန္တော နာမ ဟောတီတိ အန္တေဝါသိကေ အနိက္ခိတ္တဓုရေပိ နိဿယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ **အာစရိယုပဇ္ဈာယာ ဒွေ လေဍ္ဍုပာတေ အတိက္ကမ္မ အညသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသန္တီ** တိ ဗဟိဥပစာရသီမာယံ အန္တေဝါသိကသဒ္ဓိဝိဟာရိကာနံ ဝသနဋ္ဌာနတော ဒွေ လေဍ္ဍုပာတေ အတိက္ကမ္မ အညသ္မိံ သေနာသနေ ဝသန္တိ, အန္တောဥပစာရသီမာယံ ပန ဒွေ လေဍ္ဍုပာတေ အတိက္ကမိတွာပိ ဝသတော နိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ “သစေပိ အာစရိယော မုဉ္စိတုကာမောဝ ဟုတွာ နိဿယပဏ္ဏာမနာယ ပဏ္ဏာမေတီ”တိအာဒိ သဗ္ဗံ ဥပဇ္ဈာယဿ အာဏတ္တိယမ္ပိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈၄. ပဉ္စဟိ , ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတေန တိအာဒီသု **န သာမဏေရော ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော** တိ ဥပဇ္ဈာယေန ဟုတွာ သာမဏေရော န ဂဟေတဗ္ဗော။ အယမတ္ထော **အင်္ဂုတ္တရနိကာယဋ္ဌကထာယံ** (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၅.၂၅၁-၂၅၃) ဝုတ္တောယေဝ။

“အတ္တာနမေဝ ပဌမံ၊ ပတိရူပေ နိဝေသယေ။
အထညမနုသာသေယျ၊ န ကိလိဿေယျ ပဏ္ဍိတော”တိ။ (ဓ. ပ. ၁၅၈) –

ဣမဿ အနုရူပဝသေန ပဌမံ တာဝ အတ္တသမ္ပတ္တိယံ နိယောဇေတုံ **“န အသေက္ခေန သီလက္ခန္ဓေန”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ, န အာပတ္တိအင်္ဂဝသေန။ တတ္ထ **အသေက္ခေန သီလက္ခန္ဓေန** တိ အသေက္ခဿ သီလက္ခန္ဓော အသေက္ခော သီလက္ခန္ဓော နာမ။ အသေက္ခဿ အယန္တိ ဟိ အသေက္ခော, သီလက္ခန္ဓော။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။ ဧတ္ထ စ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနသင်္ခါတဿ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏဿပိ အသေက္ခတာ ဥပပန္နာ။ **အသေက္ခသီလ** န္တိ စ န မဂ္ဂဖလမေဝ အဓိပ္ပေတံ, အထ ခေါ ယံကိဉ္စိ အသေက္ခသန္တာနေ ပဝတ္တသီလံ လောကိယလောကုတ္တရမိဿကဿ သီလဿ ဣဓာဓိပ္ပေတတ္တာ။ သမာဓိက္ခန္ဓာဒီသုပိ ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓပရိယောသာနေသု အယမေဝ နယော။ တသ္မာ ယထာ သီလသမာဓိပညာက္ခန္ဓာ မိဿကာ အဓိပ္ပေတာ, ဧဝံ ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓောပီတိ တဒင်္ဂဝိမုတ္တိအာဒယောပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, န ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိမုတ္တိ ဧဝ။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ ပန လောကိယမေဝ။ တေနေဝ **သံယုတ္တနိကာယဋ္ဌကထာယံ** (သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၁၃၅) ဝုတ္တံ “ပုရိမေဟိ စတူဟိ ပဒေဟိ လောကိယလောကုတ္တရသီလသမာဓိပညာဝိမုတ္တိယော ကထိတာ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံ ဟောတိ, တံ လောကိယမေဝ”တိ။

အဿဒ္ဓော တိအာဒီသု တီသု ဝတ္ထူသု သဒ္ဓာ ဧတဿ နတ္ထီတိ **အဿဒ္ဓော** ။ သုက္ကပက္ခေ သဒ္ဒဟတီတိ **သဒ္ဓော,** သဒ္ဓါ ဝါ ဧတဿ အတ္ထီတိပိ သဒ္ဓော။ နတ္ထိ ဧတဿ ဟိရီတိ **အဟိရိကော,** အကုသလသမာပတ္တိယာ အဇိဂုစ္ဆမာနဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဟိရီ ဧတဿ အတ္ထီတိ **ဟိရိမာ**။ န ဩတ္တပ္ပတီတိ **အနောတ္တပ္ပီ,** အကုသလသမာပတ္တိယာ န ဘာယတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တဗ္ဗိပရီတော **ဩတ္တပ္ပီ** ။ ကုစ္ဆိတံ သီဒတီတိ **ကုသီတော,** ဟီနဝီရိယဿေတံ အဓိဝစနံ။ အာရဒ္ဓံ ဝီရိယံ ဧတဿာတိ **အာရဒ္ဓဝီရိယော,** သမ္မပ္ပဓာနယုတ္တဿေတံ အဓိဝစနံ။ မုဋ္ဌာ သတိ ဧတဿာတိ **မုဋ္ဌဿတိ,** နဋ္ဌဿတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဥပဋ္ဌိတာ သတိ ဧတဿာတိ **ဥပဋ္ဌိတဿတိ,** နိစ္စံ အာရမ္မဏာဘိမုခပ္ပဝတ္တသတိဿေတံ အဓိဝစနံ။

အဓိသီလေ သီလဝိပန္နော စ **အဇ္ဈာစာရေ အာစာရဝိပန္နော** စ အာပဇ္ဇိတွာ အဝုဋ္ဌိတော။ သဿုတုန္ထေဒသင်္ခာတံ အန္တံ ဂဏှာတီတိ ကဟယတီတိ ဝါ **အန္တဂ္ဂါဟိကာ,** မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ **ပုရိမာနိ ဒွေ ပဒါနီ** တိ “န ပဋိဗလော ဟောတိ အန္တေဝါသိံ ဝါ သဒ္ဓိဝိဟာရိံ ဝါ ဂိလာနံ ဥပဋ္ဌာတုံ ဝါ ဥပဋ္ဌာပေတုံ ဝါ, အနဘိရတံ ဝူပကာသေတုံ ဝါ ဝူပကာသာပေတုံ ဝါ”တိ ဣမာနိ ဒွေ ပဒါနိ။

အဘိဝိသိဋ္ဌော ဥတ္တမော သမာစာရောတိ အဘိသမာစာရော, အဘိသမာစာရောဝ သိက္ခိတဗ္ဗတော သိက္ခာတိ **အာဘိသမာစာရိကာ သိက္ခာ,** အဘိသမာစာရံ ဝါ အာရဗ္ဘ ပညတ္တာ သိက္ခာ **အာဘိသမာစာရိကာ**။ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဿ အာဒိဘူတာတိ **အာဒိဗြဟ္မစရိယကာ,** ဥဘတောဝိဘင်္ဂပရိယာပန္နသိက္ခာယေတံ အဓိဝစနံ။ တေနေဝ “ဥဘတောဝိဘင်္ဂပရိယာပန္နံ အာဒိဗြဟ္မစရိယကံ, ခန္ဓကဝတ္တပရိယာပန္နံ အာဘိသမာစာရိက”န္တိ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၁) ဝုတ္တံ။ တသ္မာ **သေက္ခပဏ္ဏတ္တိယ** န္တိ ဧတ္ထ သိက္ခိတဗ္ဗတော သဗ္ဗာပိ ဥဘတောဝိဘင်္ဂပရိယာပန္နာ ပဏ္ဏတ္တိ တီတိ ဂဟေတဗ္ဗာ။ တေနေဝ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပိ ဝုတ္တံ “သေက္ခပဏ္ဏတ္တိယန္တိ ဟရာဇိကမာဒိံ ကတွာ သိက္ခိတဗ္ဗ သိက္ခာပဒပညတ္တိယ”န္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗပုဂ္ဂလကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၈၆. အညတိတ္ထိယဝတ္ထုမ္ပိ အာဇီဝကော အစေလကောတိ ဒုဝိဓော နဂ္ဂပရိဗ္ဗာဇကောတိ အာဟ **"နဂ္ဂပရိဗ္ဗာဇကဿေဝ အာဇီဝကဿ တ"**တိအာဒိ။ တတ္ထ **အာဇီဝကော** ဥပရိ ဧကမေဝ ဝတ္ထံ ဥပကစ္ဆကေ ပဝေသေတ္ဝာ ပရိဒဟတိ, ဟေဋ္ဌာ နဂ္ဂေါ။ **အစေလကော** သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ နဂ္ဂေါယေဝ။

၈၇. **အာမိသကိဉ္စိက္ခသမ္ပဒာနံ** နာမ အပ္ပမတ္တကဿေဝ ဒေယ္ယဓမ္မဿ အနုပ္ပဒာနံ။ **ရူပူပဇီဝိကာ**တိ အတ္တနော ရူပံယေဝ နိဿာယ ဇီဝန္တိယော။ ဝေသိယာ ကေဝလံ မိတ္တသန္ထဝဝသေန ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ အဿာတိ **ဝေသိယာကေစရော**။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **ယောဗ္ဗနပ္ပတ္တာ ယောဗ္ဗနာတီတာ တ** တိ ဥဘယေနပိ မဟလ္လိကာ အနိဝိဒ္ဓကုမာရိယောဝ ဝဒတိ။ **ဘိက္ခုနိယော** နာမ ဉဿနုဗ္ဗဟ္မစရိယာ, တထာ **ဘိက္ခုပိ** ။ တေသံ အညမညဝိသဘာဂဝတ္ထုဘာဝတော သန္ထဝဝသေန ဥပသင်္ကမနေ ကတိပါဟေနေဝ ဗ္ရဟ္မစရိယန္တရာယော သိယာတိ အာဟ **"တာဟိ သဒ္ဓိံ ခိပ္ပမေဝ ဝိဿာသော ဟောတိ, တတော သီလံ ဘိဇ္ဇတီ"**တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

အညတိတ္ထိယပုဗ္ဗဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဏ္ဍကာဗဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၈၈. ပဏ္ဍကာဗဝတ္ထုမ္ပိ **နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏ** န္တိ ဧတ္ထ "ကနိဋ္ဌင်္ဂုလိနခပိဋ္ဌိ အဓိပ္ပေတာ"တိ တီသုပိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **"တဉ္စေ နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏမ္ပိ ဝမုနကပက္ခေ ဌိတံ ဟောတိ, န ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော"** တိ ဣမိနာ သာမညတော လက္ခဏံ ဒဿိတံ, တသ္မာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ သရီရာဝယဝေသု နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏံ ဝမုနကပက္ခေ ဌိတဉ္စေ, န ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။ ဧဝဉ္စ သတိ နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏမ္ပိ အဝမုနကပက္ခေ ဌိတဉ္စေ, သဗ္ဗတ္ထ ဝဋ္ဋတီတိ အာပန္နံ, တဉ္စ န သာမညတော အဓိပ္ပေတန္တိ ပဒေသဝိသေသေယေဝ နိယမေတ္ဝာ ဒဿေန္တော **"သစေ ပနာ"**တိအာဒိမာဟ။ သစေဟိ အဝိသေသေန နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏံ အဝမုနကပက္ခေ ဌိတံ ဝဋ္ဋေယျ, "နိတာသနပာရုပနေဟိ ပကတိပဋိစ္ဆန္နေ ဋ္ဌာနေ"တိ ပဒေသနိယမံ န ကရေယျ, တသ္မာ နိတာသနပာရုပနေဟိ ပကတိပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနတော အညတ္ထ နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏံ အဝမုနကပက္ခေ ဌိတမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ, နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏတော ခုဒ္ဒကတရံ ပန အဝမုနကပက္ခေ ဝမုနကပက္ခေ တ ဌိတံ ဟောတု, ဝဋ္ဋတိ နခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏတော ခုဒ္ဒကတရဿ ဝမုနကပက္ခေ အဝမုနကပက္ခေ တ ဌိတဿ မုခာဒီသုယေဝ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ။

ဂဏ္ဌေပိ ဣမိနာဝ နယေန ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ပန မုခာဒီသု ကောလဋ္ဌိမတ္တတော ခုဒ္ဒကတရောပိ ဂဏ္ဌော န ဝဋ္ဋတီတိ ဝိသုံ န ဒဿိတော။ "မုခာဒိကေ အပ္ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ အဝမုနကပက္ခေ ဌိတောပိ န ဝဋ္ဋတီ"တိ ဧတ္တကမေဝ ဟိ တတ္ထ ဝုတ္တံ, တထာပိ ကုဋ္ဌေ ဝုတ္တနယေန မုခာဒီသု ကောလဋ္ဌိပ္ပမာဏတော ခုဒ္ဒကတရောပိ ဂဏ္ဍော န ဝဋ္ဋတီတိ ဝိညာယတိ, တသ္မာ **အဝမုနကပက္ခေ ဌိတောပီ** တိ ဧတ္ထ **ပိ**-သဒ္ဒေါ အဝုတ္တသမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော။ တေန ကောလဋ္ဌိမတ္တတော ခုဒ္ဒကတရောပိ န ဝဋ္ဋတီတိ အယမတ္ထော ဒဿိတောယေဝတိ အယမမ္ဟာကံ ခန္တိ။ **ပကတိဝဏ္ဏေ ဇာတေ** တိ ရောဂဟေတုကဿ ဝိကာရဝဏ္ဏဿ အဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ကောလဋ္ဌိမတ္တကော** တိ ဗဒရဋ္ဌိပ္ပမာဏော။ **သုဆဝိံ ကာရေတ္ဝာ**တိ သဉ္ဇာတဆဝိံ ကာရေတ္ဝာ။ "သဉ္ဆဝိံ ကာရေတ္ဝာ"တိပိ ပါဌော, ဝိဇ္ဇမာန ဆဝိံ ကာရေတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **ပဒုမပုဏ္ဍရီကပတ္တဝဏ္ဏ** န္တိ ရတ္တပဒုမသေတပဒုမဝသေန ပဒုမပတ္တဝဏ္ဏံ။ **သောသဗ္ယာဓီ**တိ ခယရောဂေါ။

ပဏ္ဍကာဗဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရာဇဘဋ္ဋာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၉၀-၉၆. ရာဇဘဋ္ဋာဒိဝတ္ထူသု **အာဟံသူ**တိ မနုဿာ ဝဒိံသု။ **တသ္မာ။ပေ။ ဧဝမာဟာ** တိ ယသ္မာ သယံ ဓမ္မဿ သာမီ, တသ္မာ ဘိက္ခူဟိ အပဗ္ဗာဇိတဗ္ဗံ စောရံ အင်္ဂုလိမာလံ ပဗ္ဗာဇေတ္ဝာ အာယတိံ အကရဏတ္ထာယ ဘိက္ခူနံ သိက္ခာပဒံ ပညပေန္တော "န, ဘိက္ခဝေ, ဓဇဗန္ဓော စောရော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော, ယော ပဗ္ဗာဇေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ အာဟ။ **ဥပရမန္တီ** တိ ဝိရမန္တိ နိဝတ္တန္တိ။ **ဘိန္ဒိတ္ဝာ** တိ အန္ဒုဗန္ဓနံ ဘိန္ဒိတ္ဝာ။ **ဆိန္ဒိတ္ဝာ** တိ သင်္ခလိ

ကပဗန္ဓနံ ဆိန္ဒိတွာ။ **မုဥ္စိတွာ** တိ ရဇ္ဇုဗန္ဓနံ မုဉ္စိတွာ။ **ဝိဝရိတွာ**တိ ကမဗန္ဓနာဒီသု ကမဒ္ဒတရာဒီနိ ဝိဝရိတွာ။ **အပ သ္သမာနာနံ တ ပလာယတီ**တိ ပုရိသဂုတ္တိယံ ပုရိသာနံ အပဿမာနာနံ ပလာယတိ။ **ဥပမာ ပုမာ** န္တိ ထောက ထောကံ။

၉၇. အဘိသေကာဒီသု ဗန္ဓနာကရာဒီနိ သောဓေန္တိ, တံ သန္ဓာယာဟ **"သဗ္ဗသာဓာရဏေန တ နယေနာ"**တိ။ **သစေ သယမေဝ ပဏ္ဏံ အာရောပေန္တိ, န ဝဋ္ဋတီ**တိ တာ ဘုဇိဿိတ္တိယော "မယမ္ပိ အသိယော ဟောမာ"တိ သယမေဝ အာသိပဏ္ဏံ လိခာပေန္တိ, န ဝဋ္ဋတိ။ **တက္ကံ သီသေ အာသိတ္တကသဒိသာဝ ဟောန္တီ** တိ ယထာ အအာသေ ကရောန္တ တာ တက္ကေန သီသံ ဓောဝိတွာ အအာသံ ကရောန္တိ, ဧဝံ အာရာမိကဝစနေန ဒိန္နတ္တာ အအာသာဝ တေတိ အဓိပ္ပာ ယော။ တက္ကာသိဥ္စနံ ပန သီဟဠဒီပေ စာရိတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။ **နေဝ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တ** န္တိ ကပ္ပိယဝစနေန ဒိန္န နေပိ သင္ဃဿ အာရာမိကအာသတ္တာ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ **နိဿာမိကအာသော** နာမ ယဿ သာမိကာ သပုတ္တအာရာဒယော မတာ ဟောန္တိ, န ကောစိ တဿ ပရိဂ္ဂဟကော, သောပိ ပဗ္ဗာဇေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တံ ပန အတ္တနာပိ ဘုဇိဿံ ကာတုံ ဝ ဋ္ဋတိ။ ယေ တ ပန တသ္မိံ ရဋ္ဌေ သာမိနော, တေဟိပိ ကာရာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ "ဒေဝအာသိပုတ္တံ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ **တီသု ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ အသဿ ပဗ္ဗဇိတွာ အတ္တနော သာမိကေ ဒိသွာ ပလာယန္တဿ အာပတ္တိ နတ္ထီတိ ဝဒန္တိ။ သေသံ သဗ္ဗတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ရာဇဘဋဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဿယမုစ္စနကကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၃. နိဿယမုစ္စနကဿ ဝတ္ထေသု ပဉ္စကဆက္ကေသု ပန **ဥဘယာနိ ခော ပနဿ ပေ။ အနုဗ္ယဉ္ဇနသော** တိ ဧ တ္ထ "သဗ္ဗောပိ စာယံ ပဘေဒေ မာတိကာဋ္ဌကထာယံ ဉာတာယံ ဉာတော ဟောတီ"တိ **တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **အာပတ္တိံ ဇာနာတီ** တိအာဒီသု စ "ဟဋ္ဌေ အဝတ္တမာနေပိ 'ဣဒံ နာမ ကတွာ ဣဒံ အာပဇ္ဇတီ'တိ ဇာနာတိ စေ, ဝဋ္ဋ တီ"တိ တတ္ထေဝ ဝုတ္တံ။ တဥ္စ ခော ပုဗ္ဗေ ဟဋ္ဌေ ပဂုဏေ ကတေတိ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ စ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနမ္ပိ ဧသေ ဝ နယောတိ စ ကေစိ ဝဒန္တိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

နိဿယမုစ္စနကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရာဟုလဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၅. ရာဟုလဝတ္ထုမှိ **တတ္ထေဝ ဝိဟာသိ** တိ သဗ္ဗေပိ တေ အရဟတ္တံ ပတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ အရိယာ နာမ မဇ္ဈတ္တာဝ ဟောန္တီတိ ရညော ပဟိတသာသနံ ဒသဗလဿ အနာရောစေတွာဝ တတ္ထ ဝိဟာသိ။ **ကေဒိဝသံ ဇာတံ ကာဠုဒာယိံ နာမ အမစ္စ**န္တိ အယံ ကိရ (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၂၂၅) ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေ ဟေ နိဗ္ဗတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုဏန္တော သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုံ ကုလပ္ပသာဒကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိ သွာ တ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သော ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တော အမှာကံ ဗောဓိသတ္တဿ မာတုကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံယေဝ အမစ္စဂေဟေ ပဋိ သန္ဓိံ ဂဏှိ။ ဇာတဒိဝသေ ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံယေဝ ဇာတောတိ တံ ဒိဝသံယေဝ ဒုကူလစုမ္ဗဋကေ နိပဇ္ဇာပေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဥပဋ္ဌာနတ္ထာယ နယိံသု။ ဗောဓိသတ္တေန ဟိ သဒ္ဓိံ ဗောဓိရုက္ခော ရာဟုလမာတာ စတဿော နိဓိ ကုမ္ဘိယော အာရောဟနိယဟတ္ထိ ကဏ္ဍကော ဆန္နော ကာဠုဒာယီတိ ဣမေ သတ္တ ဧကဒိဝသေ ဇာတတ္တာ သဟဇာတာ နာမ အဟေသုံ။ အထဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ သကလနဂရဿ ဥဒဂ္ဂစိတ္တဒိဝသေ ဇာတောတိ ဥဒာယီတွေဝ နာမံ အကံသု။ ထောကံ ကာဠဓာတုကတ္တာ ပန ကာဠုဒာယီ နာမ ဇာတော။ သော ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ ကုမာရကီဠံ ကီဠန္တော ဝုဍ္ဎိံ အဂမာသိ။

သဋ္ဌိမတ္တာဟိ ကထာဟီတိ –

"အင်္ဂါရိနော အနိ ဒုမာ ဘဒန္တေ၊
ဖလေသိနော ဆဒနံ ဝိပ္ပဟာယ။

တေ အစ္စိမန္တော၀ ပဘာသယန္တိ။
သမယော မဟာဝီရ ဘာဂီရသာနံ။ (ထေရဂ. ၅၂၇)

“နာတိသီတံ နာတိဥဏှံ၊ နာတိဒုဗ္ဘိက္ခဆာတကံ။
သဒ္ဒလာ ဟရိတာ ဘူမိ၊ ဧသ ကာလော မဟာမုနီ”တိ။ –

အာဒိကာဟိ သဋ္ဌိမတ္တာဟိ ကထာဟိ။ **“ဟေက္ခရ၀သ္သ** န္တိ ဟေက္ခရပတ္တ၀ဏ္ဏမုဒက”န္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ ဟေက္ခရပတ္တပ္ပမာဏံ မဇ္ဈေ ဥဋ္ဌဟိတွာ အနုက္ကမေန သတပဋလံ သဟဿပဋလံ ဟုတွာ ဝဿနကဝဿန္တိပိ ဝဒန္တိ။ တသ္မိံ ကိရ ဝဿန္တေ တေမေတုကာမာဝ တေမေန္တိ, န ဣတရေ။ **ဧကောပိ ရာဇာ တ။ပေ။ ဂတော နတ္ထီ**တိ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပက္ကန္တေသု ဉာတီသု ဧကောပိ ရာဇာ တ ရာဇမဟာမတ္တော တ “သေ့ဝ အမှာကံ ဘိက္ခံ ဂဏှာထာ”တိ နိမန္တေတွာ ဂတော နတ္ထိ။ ပိတာပိဿ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာ “မယှံ ပုတ္တော မမ ဂေဟံ အနာဂန္တွာ ကဟံ ဂမိဿတီ”တိ အနိမန္တေတွာဝ အဂမာသိ, ဂန္တွာ ပန ဂေဟေ ဝီသတိယာ ဘိက္ခုသဟဿာနံ ယာဂုအာဒီနိ ပဋိယာဒာပေတွာ အာသနာနိ ပညာပေသိ။

ကုလနဂရေတိ ဉာတိကုလဿ နဂရေ။ **ဥဏှီသတော ပဋ္ဌာယာ** တိ သီသတော ပဋ္ဌာယ။ **ဥဏှီသ**န္တိ ဟိ ဥဏှီသသဒိသတ္တာ ဘဂဝတော ပရိပုဏ္ဏနလာဋဿ ပရိပုဏ္ဏသီသဿ စ ဧတံ အဓိဝစနံ။ ဘဂဝတော ဟိ ဒက္ခိဏကဏ္ဏစူဠိကတော ပဋ္ဌာယ မံသပဋလံ ဥဋ္ဌဟိတွာ သကလနလာဋံ ဆာဒယမာနံ ပူရယမာနံ ဂန္တွာ တမကဏ္ဏစူဠိကာယ ပတိဋ္ဌိတံ သဏှတမတာယ သု၀ဏ္ဏ၀ဏ္ဏတာယ ပဘာဿရတာယ ပရိပုဏ္ဏတာယ စ ရညော ဗဒ္ဓဥဏှီသပဋ္ဋော ဝိယ ဝိရောစတိ။ ဘဂဝတော ကိရ ဣမံ လက္ခဏံ ဒိသွာ ရာဇူနံ ဥဏှီသပဋ္ဋံ အကံသု။ အညေ ပန ဇနာ အပရိပုဏ္ဏသီသာ ဟောန္တိ, ကေစိ ကပ္ပသီသာ, ကေစိ ဖလသီသာ, ကေစိ အဋ္ဌိသီသာ, ကေစိ တုမ္ဗသီသာ, ကေစိ ကုမ္ဘသီသာ, ကေစိ ပဗ္ဘာရသီသာ, ဘဂဝတော ပန အာရဂ္ဂေန ဝဋ္ဋေတွာ ဌပိတံ ဝိယ သုပရိပုဏ္ဏံ ဥဒကပုဗ္ဗုဠသဒိသမ္ပိ ဟောတိ။ တေနေ၀ ဥဏှီသဝေဌိတသီသသဒိသတ္တာ ဥဏှီသံ ဝိယ သဗ္ဗတ္ထ ပရိမဏ္ဍလသီသတ္တာ စ ဥဏှီသသီသောတိ ဘဂဝတ ဝုစ္စတိ။

နရသီဟကထာဟိ နာမ အဋ္ဌဟိ ကထာဟီ တိ –

“သိနိဒ္ဓနီလမုဒုကုဉ္စိတကေသော။
သူရိယနိမ္မလတလာဘိနလာဋော။
ယုတ္တတုင်္ဂမုဒုကာယတနာသော။
ရံသိဇာလဝိတတော နရသီဟော”တိ။ (ဇာ. အဋ္ဌ. ၁.သန္တိကေနိဒါနကထာ; အပ. အဋ္ဌ. ၁.သန္တိကေနိဒါနကထာ) –

ဧဝမာဒိကာဟိ အဋ္ဌဟိ ကထာဟိ။ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ပန –

“စက္က၀ရင်္ကိတရတ္တသုပာဒေါ။
လက္ခဏမဏ္ဍိတအာယတပဏှိ။
စာမရဆတ္တဝိဘူသိတပာဒေါ။
ဧသ ဟိ တုယှ ပိတာ နရသီဟော။

“သက္ယကုမာရ၀ရော သုခုမာလော။
လက္ခဏစိတ္တိကပုဏ္ဏသရီရော။
လောကဟိတာယ ဂတော နရဝီရော။
ဧသ ဟိ တုယှ ပိတာ နရသီဟော။

“ပုဏ္ဏသသင်္ကနိဘော မုခဝဏ္ဏော။

ဒေဝနရာန ပိယော နရနာကော။
မတ္တဂဇိန္ဒဝိလာသိတကမီ။
သေ ဟိ တုယှ ပိတာ နရသီဟော။

‘‘ခတ္တိယသမ္ဘဝအဂ္ဂကုလီနော။
ဒေဝမနုဿနမဿိတပါဒော။
သီလသမာဓိပတိဋ္ဌိတစိတ္တော။
သေ ဟိ တုယှ ပိတာ နရသီဟော။

‘‘အာယတယုတ္တသုသဏ္ဌိတနာသော။
ဂေါပခုမော အဘိနီလသုနေတ္တော။
ဣန္ဒဓနူအဘိနီလဘမူကော။
သေ ဟိ တုယှ ပိတာ နရသီဟော။

‘‘ဝဋ္ဋသုဝဋ္ဋသုသဏ္ဌိတဂီဝေါ ။
သီဟဟနူ မိဂရာဇသရီရော။
ကဉ္စနသုစ္ဆဝိဥတ္တမဝဏ္ဏော။
သေ ဟိ တုယှ ပိတာ နရသီဟော။

‘‘သိနိဒ္ဓသုဂမ္ဘိရမဉ္ဇုသဃောသော။
ဟိင်္ဂုလဗန္ဓုကရတ္တသုဇိဝှော။
ဝီသတိဝီသတိသေတသုဒန္တော။
သေ ဟိ တုယှ ပိတာ နရသီဟော။

‘‘အဉ္ဇနဝဏ္ဏသုနီလသုကေသော ။
ကဉ္စနပဋ္ဋဝိသုဒ္ဓနလာဋော။
ဩသဓိပဏ္ဍရသုဒ္ဓသုဥဏ္ဏော။
သေ ဟိ တုယှ ပိတာ နရသီဟော။

‘‘ဂစ္ဆတိနီလပထေ ဝိယ စန္ဒော။
တာရဂဏာပရိဝေဋ္ဌိတရူပေါ။
သာဝကမဇ္ဈဂတော သမဏိန္ဒော။
သေ ဟိ တုယှ ပိတာ နရသီဟော’’တိ။ (ဇာ. အဋ္ဌ. ၁.သန္တိကေနိဒါနကထာ) –

ဣမာ နဝ ကထာယောပိ ဧတ္ထ ဒဿိတာ, တာ ပန ‘‘အဋ္ဌဟိ ကထာဟိ’’တိ ဝစနေန န သမေန္တိ။ ဥဏှဟိသတော ပဌာယ ယာဝ ပာဒတလာတိ ဝုတ္တာနုက္ကမောပိ တတ္ထ န ဒိဿတိ။ ဘိက္ခာယ စရတီတိ **ဘိက္ခာစာရော** ။

ဥတ္တိဋ္ဌေ တိ ဥတ္တိဋ္ဌိတွာ ပရေသံ ဃရဒွါရေ ဌတွာ ဂဟေတဗ္ဗပိဏ္ဍေ။ **နပ္ပမဇ္ဇေယျာ** တိ ပိဏ္ဍစာရိက ဝတ္တံ ဟာပေတွာ ပဏီတဘောဇနာနိ ပရိယေသန္တော ဥတ္တိဋ္ဌေ ပမဇ္ဇတိ နာမ, သပဒါနံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော ပန န ပ္ပမဇ္ဇတိ နာမ, ဧဝံ ကရောန္တော ဥတ္တိဋ္ဌေ နပ္ပမဇ္ဇေယျ။ **ဓမ္မန္တိ** အနေသနံ ပဟာယ သပဒါနံ စရန္တော တမေဝ ဘိက္ခာစရိယဓမ္မံ သုစရိတံ စရေ။ **သုခံ သေတီ**တိ ဒေသနာမတ္တမေတံ, ဧဝံ ပနေတံ ဘိက္ခာယ စရိယဓမ္မံ စရန္တော ဓမ္မစာရီ ဣဓလောကေ စ ပရလောကေ စ စတူဟိပိ ဣရိယာပထေဟိ သုခံ ဝိဟရတီတိ အတ္ထော။

ဒုတိယကထာယ **န နံ ဒုစ္စရိတ** န္တိ ဝေသိယာဒိဘေဒေ အဂေါစရေ စရန္တော နံ ဘိက္ခာစရိယဓမ္မံ ဒုစ္စရိတံ စရတိ နာမ, ဧဝံ အစရိတွာ တံ ဓမ္မံ စရေ သုစရိတံ, န နံ ဒုစ္စရိတံ စရေ။ သေသမေတ္ထ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ ဣမံ ပန ဒုတိယကထံ

ပိတု နိဝေသနံ ဂန္တွာ အဘာသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေဝ **ထေရကထာသံဝဏ္ဏနာယံ** (ထေရက. အဋ္ဌ. ၁.၁၅၆ နန္ဒတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ) **အာစရိယဓမ္မပာလတ္ထေရေန** ဝုတ္တံ "ဒုတိယဒိဝသေ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌော 'ဥတ္တိဋ္ဌေ နပ္ပမဇ္ဇေယျာ'တိ ကထာယ ပိတရံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ နိဝေသနံ ဂန္တွာ 'ဓမ္မံ စရေ သုစရိတ'န္တိ ကထာယ မဟာပဇာပတိံ သောတာပတ္တိဖလေ ရာဇာနဉ္စ သကဒါဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေသီ"တိ။ **ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာယမ္ပိ** (ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၁.၁၂ နန္ဒတ္ထေရဝတ္ထု) ဝုတ္တံ "ပုနဒိဝသေ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌော 'ဥတ္တိဋ္ဌေ နပ္ပမဇ္ဇေယျာ'တိ ကထာယ ပိတရံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ 'ဓမ္မံ စရေ'တိ ကထာယ မဟာပဇာပတိံ သောတာပတ္တိဖလေ ရာဇာနဉ္စ သကဒါဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေသီ"တိ။

ဓမ္မပါလဇာတကံ သုတွာ အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌာသီ တိ ပုနေကဒိဝသံ ရာဇနိဝေသနေ ကတဘတ္တကိစ္စော ဧကမန္တံ နိသိန္နေန ရညာ "ဘန္တေ, တုမှာကံ ဒုက္ကရကာရိကကာလေ ဧကာ ဒေဝတာ မံ ဥပသင်္ကမိတွာ 'ပုတ္တော တေ ကာလကတော'တိ အာဟ။ အဟံ တဿာ ဝစနံ အသဒ္ဒဟန္တော 'န မယှံ ပုတ္တော ဗောဓိံ အပ္ပတွာ ကာလံ ကရော တီ'တိ ပဋိက္ခိပိန္တိ ဝုတ္တေ ဣဒါနိ ကထံ သဒ္ဒဟိဿထ, ပုဗ္ဗေပိ အဋ္ဌိကာနိ ဒဿေတွာ 'ပုတ္တော တေ မတော'တိ ဝုတ္တေ န သဒ္ဒဟိတ္ထာ"တိ ဣမိဿာ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ မဟာဓမ္မပါလဇာတကံ ကထေသိ။ တံ သုတွာ ရာဇာ အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။

ကေသဝိဿဇ္ဇနံ န္တိ ကုလမရိယာဒဝသေန ကေသောရောပနံ။ **ပဋ္ဋဗန္ဓော** တိ ယုဝရာဇပဋ္ဋဗန္ဓော။ အဘိနဝဃရပ္ပဝေသနမင်္ဂလံ **ဃရမင်္ဂလံ,** ဝိဝါဟကရဏမင်္ဂလံ **အာဝါဟမင်္ဂလံ။ ဆတ္တမင်္ဂလ** န္တိ ယုဝရာဇဆတ္တမင်္ဂလံ။ **ဇနပဒကလျာဏီ**တိ (ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၂၂) ဇနပဒမ္ဟိ ကလျာဏီ ဥတ္တမာ ဆသရီရဒောသရဟိတာ ပဉ္စကလျာဏသမန္နာဂတာ။ သာ ဟိ ယသ္မာ နာတိဒီဃာ နာတိရဿာ နာတိကိသာ နာတိထူလာ နာတိကာဠာ နာစ္စောဒာတာတိ အတိက္ကန္တာ မာနုသံ ဝဏ္ဏံ, အပ္ပတ္တာ ဒိဗ္ဗံ ဝဏ္ဏံ, တသ္မာ ဆသရီရဒောသရဟိတာ။ ဆဝိကလျာဏံ မံသကလျာဏံ နှာရုကလျာဏံ အဋ္ဌိကလျာဏံ ဝယကလျာဏန္တိ ဣမေဟိ ပန ပဉ္စဟိ ကလျာဏေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ ပဉ္စကလျာဏသမန္နာဂတာ နာမ။ တဿာ ဟိ အာဂန္တုကောဘာသကိစ္စံ နတ္ထိ။ အတ္တနော သရီရောဘာသေနေဝ ဒွါဒသဟတ္ထဋ္ဌာနေ အာလောကံ ကရောတိ, ပိယင်္ဂုသာမာ ဝါ ဟောတိ သုဝဏ္ဏသာမာ ဝါ, အယမဿာ **ဆဝိကလျာဏတာ** ။ စတ္တာရော ပန ဿာ ဟတ္ထပါဒါ မုခပရိယောသာနဉ္စ လာခါရသပရိကမ္မကတံ ဝိယ ရတ္တပဝါဠရတ္တကမ္ဗလသဒိသံ ဟောတိ, အယမဿာ **မံသကလျာဏတာ** ။ ဝီသတိ ပန နခပတ္တာနိ မံသတော အမုတ္တဋ္ဌာနေ လာခါရသပူရိတာနိ ဝိယ မုတ္တဋ္ဌာနေ ခီရဓာရာသဒိသာနိ ဟောန္တိ, အယမဿာ **နှာရုကလျာဏတာ** ။ ဒွတ္တိံသ ဒန္တာ သုဖုသိတာ သုဓောတဝဇိရပန္တိ ဝိယ ခာယန္တိ, အယမဿာ **အဋ္ဌိကလျာဏတာ** ။ ဝီသတိဝဿသတိကာပိ သမာနာ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကာ ဝိယ ဟောတိ နိဝလိပလိတာ, အယမဿာ **ဝယကလျာဏတာ** ။ ဣတိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ကလျာဏေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ ဇနပဒကလျာဏီတိ ဝုစ္စတိ။

တုဝဋ္ဋန္တိ သီဃံ။ သောပိ ဘဂဝန္တံ "ပတ္တံ ဂဏှထာ"တိ ဝတ္တုံ အဝိသဟမာနော ဝိဟာရံယေဝ အဂမာသီတိ။ သော ကိရ တထာဂတေ ဂါရဝေန "ပတ္တံ တေ ဘန္တေ ဂဏှထာ"တိ ဝတ္တုံ နာသက္ခိ။ ဧဝံ ပန စိန္တေသိ "သောပါနသီသေ ပတ္တံ ဂဏှိဿတီ"တိ။ သတ္ထာ တသ္မိမ္ပိ ဌာနေ န ဂဏှိ။ ဣတရော "သောပါနပါဒမူလေ ဂဏှိဿတီ"တိ စိန္တေသိ။ သတ္ထာ တတ္ထာပိ န ဂဏှိ။ ဣတရော "ရာဇင်္ဂဏေ ဂဏှိဿတီ"တိ စိန္တေသိ။ သတ္ထာ တတ္ထာပိ န ဂဏှိ။ ကုမာရော နိဝတ္တိတုကာမော အရုစိယာ ဂစ္ဆန္တော သတ္ထု ဂါရဝေန "ပတ္တံ ဂဏှထာ"တိ ဝတ္တုမ္ပိ အသက္ကောန္တော "ဣဓ ဂဏှိဿတိ, ဧတ္ထ ဂဏှိဿတီ"တိ စိန္တေန္တော ဂစ္ဆတိ။ ဇနပဒကလျာဏိယာ စ ဝုတ္တဝစနံ တဿ ဟဒယေ တိရိယံ ပတိတွာ ဝိယ ဋ္ဌိတံ။ နန္ဒကုမာရဉ္ဟိ အဘိသေကမင်္ဂလံ န တထာ ပီဠေသိ, ယထာ ဇနပဒကလျာဏိယာ ဝုတ္တဝစနံ, တေနဿ စိတ္တသန္တာပေ ဗလဝ အဟောသိ။ အထ နံ "ဣမသ္မိံ ဌာနေ နိဝတ္တိဿတိ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ နိဝတ္တိဿတီ"တိ စိန္တေန္တမေဝ သတ္ထာ ဝိဟာရံ နေတွာ "ပဗ္ဗဇိဿသိ နန္ဒာ"တိ အာဟ။ သော ဗုဒ္ဓဂါရဝေန "န ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ အဝတွာ "အာမ ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ အာဟ။ သတ္ထာ "တေန ဟိ နန္ဒံ ပဗ္ဗာဇေထာ"တိ ဝတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ တေန ဝုတ္တံ **"အနိစ္ဆမာနံယေဝ ဘဂဝါ ပဗ္ဗာဇေသီ"** တိ။ "သတ္ထာ ကပိလပုရံ ဂန္တွာ တတိယဒိဝသေ နန္ဒံ ပဗ္ဗာဇေသီ"တိ **ဓမ္မပဒဋ္ဌကထာယံ** (ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၁.၁၂ နန္ဒတ္ထေရဝတ္ထု) ဝုတ္တံ, **အင်္ဂုတ္တရနိကာယဋ္ဌကထာယံ** (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၂၃၀) ပန –

“မဟာသတ္တောပိ သဗ္ဗညုတံ ပတ္ဝာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော လောကာနုဂ္ဂဟံ ကရောန္တော ရာဇဂဟတော ကပိလဝတ္ထုံ ဂန္တွာ ပဌမဒဿနေနေဝ ပိတရံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေသိ, ပုနဒိဝသေ ပိတု နိဝေသနံ ဂန္တွာ ရာဟုလမာတာယ ဩဝါဒံ ကတွာ သေသဇနဿပိ ဓမ္မံ ကထေသိ, ပုနဒိဝသေ နန္ဒကုမာရဿ အဘိသေကဂေဟပ္ပဝေသနအာဝါဟမင်္ဂလေသု ဝတ္တမာနေသု တဿ နိဝေသနံ ဂန္တွာ ကုမာရံ ပတ္တံ ဂါဟာပေတွာ ပဗ္ဗာဇေတုံ ဝိဟာရာဘိမုခော ဟယာသိ”တိ –

ဝုတ္တံ, ဣဓ ပန “ဘဂဝါ ကပိလပုရံ အာဂန္တွာ ဒုတိယဒိဝသေ နန္ဒံ ပဗ္ဗာဇေသိ”တိ ဝုတ္တံ, သဗ္ဗမေ့တံ အာစရိယေန တံတံဘာဏကာနံ တထာ တထာ အနုဿဝဝသေန ပရိဟရိတွာ အာဂတဘာဝတော တတ္ထ တတ္ထ တထာ တထာ ဝုတ္တန္တိ နတ္ထေတ္တ အာစရိယဝစနေ ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓော။

ဗြဟ္မရူပဝဏ္ဏန္တိ ဗြဟ္မရူပသမာနရူပံ။ **တုဿာ**တိ တေ အဿ။ **ဝဋ္ဋာနုဂတ**န္တိ ဝဋ္ဋပရိယာပန္နံ။ **သဝိဃာတ**န္တိ ဒုက္ခသဟိတတ္တာ သဝိဃာတံ, သဒုက္ခန္တိ အတ္ထော။ **သတ္တဝိဓံ အရိယဓန**န္တိ –

“သဒ္ဓါဓနံ သီလဓနံ, ဟိရိဩတ္တပ္ပိယံ ဓနံ။
သုတဓနဉ္စ စာဂေါ စ, ပညာ ဝေ သတ္တမံ ဓန”န္တိ။ (အ. နိ. ၇.၅-၆) –

ဧဝံ ဝုတ္တံ သတ္တဝိဓံ အရိယဓနံ။ **ဥပဇ္ဈာစရိယာယာ**တိ ဘိက္ခာစရိယာယ။ ပုတ္တသိနေဟော ဥပ္ပဇ္ဇမာနော သကလသရီရံ ခောဘေတွာ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ အာဟစ္စ တိဋ္ဌတီတိ အာဟ **“ပုတ္တပေမံ ဘန္တေ။ပေ.။ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ အာဟစ္စ တိဋ္ဌတီ”**တိ။ ပုတ္တသိနေဟော ဟိ ဗလဝဘာဝတော သဟဇာတပီတိဝေဂဿ သဝိပ္ဖာရတာယ တံသမုဋ္ဌာနရူပဓမ္မေဟိ ဖရဏဝသေန သကလသရီရံ အာလောဠေတွာ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ အာဟစ္စ တိဋ္ဌတိ။ **ယတ္ထ ဟိ နာမာ**တိ ယော နာမ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ရာဟုလဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သိက္ခာပဒဒဏ္ဍကမ္မဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၆. အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သာမဏေရာနံ ဒသ သိက္ခာပဒါနီတိအာဒီသု သိက္ခိတဗ္ဗာနိ ပဒါနိ **သိက္ခာပဒါနိ,** သိက္ခာကောဋ္ဌာသာတိ အတ္ထော။ သိက္ခာယ ဝါ ပဒါနိ သိက္ခာပဒါနိ, အဓိသီလအဓိစိတ္တအဓိပညာသိက္ခာယ အဓိဂမုပါယာတိ အတ္ထော။ အတ္ထတော ပန ကာမာဝစရကုသလစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ ဝိရတိယော, တံသမ္ပယုတ္တဓမ္မာ ပနေတ္ထ တဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗာ။ သရသေနေဝ ပတနသဘာဝဿ အန္တရာ ဧဝ အတိပါတနံ အတိပါတော, သဏိကံ ပတိတုံ အဒတွာ သီဃံ ပါတနန္တိ အတ္ထော။ အတိက္ကမ္မ ဝါ သတ္ထာဒီဟိ အဘိဘဝိတွာ ပါတနံ အတိပါတော, ပါဏဿ အတိပါတော **ပါဏာတိပါတော,** ပါဏဝဓော ပါဏဃာတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပါဏော**တိ စေတ္ထ ဝေါဟာရတော သတ္တော, ပရမတ္ထတော ဇီဝိတိန္ဒြိယံ။ တသ္မိံ ပန ပါဏေ ပါဏသညိနော ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒကဥပက္ကမသမုဋ္ဌာပိကာ ကာယဝစီဒွါရာနံ အညတရပ္ပဝတ္တာ ဝဓကစေတနာ ပါဏာတိပါတော, တတော **ပါဏာတိပါတာ**။

ဝေရမဏီတိ ဝေရဟေတုတာယ ဝေရသညိတံ ပါဏာတိပါတာဒိပာပဓမ္မံ မဏာတိ, “မယိ ဣဓ ဌိတာယ ကထမာဂစ္ဆသီ”တိ တ တဇ္ဇေန္တီ ဝိယ နီဟရတီတိ ဝေရမဏီ။ ဝိရမတိ ဧတာယာတိ ဝါ ဝိရမဏီတိ ဝတ္တဗ္ဗေ နိရုတ္တိနယေန “ဝေရမဏီ”တိ ဝုတ္တံ။ အတ္ထတော ပန **ဝေရမဏီ**တိ ကာမာဝစရကုသလစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ ဝိရတိယော။ သာ “ပါဏာတိပါတာဒိ ဝိရမန္တဿ ယာ တသ္မိံ သမယေ ပါဏာတိပါတာ အာရတိ ဝိရတိ ပဋိဝိရတိ ဝေရမဏီ အကိရိယာ အကရဏံ အနဇ္ဈာပတ္တိ ဝေလာအနတိက္ကမော သေတုဃာတော”တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန **ဝိဘင်္ဂေ** (ဝိဘ. ၇၀၄) ဝုတ္တာ။ ကာမဉ္စေသာ ဝေရမဏီ နာမ လောကုတ္တရာပိ အတ္ထိ, ဣဓ ပန သမာဒာနဝသပ္ပဝတ္တာ ဝိရတိ အဓိပ္ပေတာတိ လောကုတ္တရာယ ဝိရတိယာ သမာဒာနဝသေန ပဝတ္တိအသမ္ဘဝတော ကာမာဝစရကုသလစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ ဝိရတိယော ဂဟေတဗ္ဗာ။

အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီတိအာဒီသု အဒိန္နဿ အာဒါနံ **အဒိန္နာဒါနံ,** ပရဿဟရဏံ, ထေယျံ စောရိကာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ **အဒိန္န**န္တိ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ။ ယတ္ထ ပရော ယထာကာမကာရိတံ အာပဇ္ဇန္တော အဒဏ္ဍာရဟော

အနုပဝဇ္ဇော စ ဟောတိ, တသ္မိံ ပန ပရပရိဂ္ဂဟိတေ ပရပရိဂ္ဂဟိတသညိနော တဒာဒာယကဥပက္ကမသမုဋ္ဌာပိကာ ထေယျစေတနာ အဒိန္နာဒာနံ။

အဗ္ရဟ္မစရိယံ နာမ အသဒ္ဓမ္မစရိယံ ဒွယံဒွယသမာပတ္တိ။ သာ ဟိ ''အပ္ပဿာဒါ ကာမာ ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟုပါယာသာ, အာဒီနဝေါ ဧတ္ထ ဘိယျော''တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၁၇၇; ၂.၄၂) ဟီဠိတတ္တာ အသေဋ္ဌာ အပ္ပသတ္ထာ စရိယာတိ တ အသေဋ္ဌာနံ နိဟီနာနံ ကဏ္ဍုပုရိသာနံ စရိယာတိ တ အသေဋ္ဌစရိယံ, အသေဋ္ဌစရိယတ္တာ အဗ္ရဟ္မစရိယန္တိ စ ဝုစ္စတိ , အတ္ထတော ပန အသဒ္ဓမ္မသေဝနာဓိပ္ပာယေန ကာယဒွါရပ္ပဝတ္တာ မဂ္ဂေနမဂ္ဂပ္ပဋိပတ္တိသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ အဗ္ရဟ္မစရိယံ။

မုသာတိ အဘူတံ အတစ္ဆံ ဝတ္ထု, **တအော**တိ တဿ ဘူတတော တစ္ဆတော ဝိညာပနံ။ လက္ခဏတော ပန အတထံ ဝတ္ထုံ တထတော ပရံ ဝိညာပေတုကာမဿ တထာဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ **မုသာတအော** မုသာ ဝဒီယတိ ဝုစ္စတိ ဧတာယာတိ ကတွာ။

သုရာမေရယမဇ္ဇပ္ပမာဒဋ္ဌာနာ တိ ဧတ္ထ **သုရာ**တိ ပူဝသုရာ ပိဋ္ဌသုရာ ဩဒနသုရာ ကိဏ္ဏပက္ခိတ္တာ သမ္ဘာရသံယုတ္တာတိ ပဉ္စ သုရာ။ **မေရယ**န္တိ ပုပ္ဖာသဝေါ ဖလာသဝေါ မဓွာသဝေါ ဂုဠာသဝေါ သမ္ဘာရသံယုတ္တောတိ ပဉ္စ အာသဝါ။ တတ္ထ ပူဝေ ဘာဇနေ ပက္ခိပိတွာ တဇ္ဇံ ဥဒကံ ဒတွာ မဒ္ဒိတွာ ကတာ **ပူဝသုရာ**။ ဧဝံ သေသသုရာပိ။ **ကိဏ္ဏာ**တိ ပန တဿာ သုရာယ ဗီဇံ ဝုစ္စတိ, ယေ သုရာမောဒကာတိ ဝုစ္စန္တိ, တေ ပက္ခိပိတွာ ကတာ **ကိဏ္ဏပက္ခိတ္တာ**။ ဟရီတကီသာသပာဒိနာနာသမ္ဘာရေဟိ သံယောဇိတာ **သမ္ဘာရသံယုတ္တာ** ။ မဓုကတာလနာဠိကေရာဒိပုပ္ဖရသော စိရပရိဝါသိတော **ပုပ္ဖာသဝေါ** ။ ပနသာဒိဖလရသော **ဖလာသဝေါ**။ မုဒ္ဒိကာရသော **မဓွာသဝေါ**။ ဥစ္ဆုရသော **ဂုဠာသဝေါ**။ ဟရီတကာမလကကဋုကဘဏ္ဍာဒိနာနာသမ္ဘာရာနံ ရသော စိရပရိဝါသိတော **သမ္ဘာရသံယုတ္တော** ။ တံ သဗ္ဗမ္ပိ မဒကရဏဝသေန **မဇ္ဇံ** ပိဝန္တံ မဒယတီတိ ကတွာ။ **ပမာဒဋ္ဌာန** န္တိ ပမာဒကာရဏံ။ ယာယ စေတနာယ တံ မဇ္ဇံ ပိဝန္တိ, တဿာ ဧတံ အဓိဝစနံ။ သုရာမေရယမဇ္ဇေ ပမာဒဋ္ဌာနံ သုရာမေရယမဇ္ဇပ္ပမာဒဋ္ဌာနံ, တသ္မာ **သုရာမေရယမဇ္ဇပ္ပမာဒဋ္ဌာနာ**။

ဝိကာလဘောဇနာတိ အရုဏုဂ္ဂမနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ မဇ္ဈန္ဟိကာ။ အယံ ဗုဒ္ဓါဒီနံ အရိယာနံ အာစိဏ္ဏသမာစိဏ္ဏော ဘောဇနဿ ကာလော နာမ, တဒညော ဝိကာလော။ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗဋ္ဌေန ဘောဇနံ, ယာဂုဘတ္တာဒိ သဗ္ဗံ ယာဝကာလိကဝတ္ထု။ ယထာ စ ''ရတ္တူပရတော''တိ (ဒီ. ၁.၁၀, ၁၉၄; မ. နိ. ၁.၂၉၃; ၃.၁၄) ဧတ္ထ ရတ္တိယာ ဘောဇနံ ရတ္တီတိ ဥတ္တရပဒလောပေန ဝုစ္စတိ, ဧဝမေတ္ထ ဘောဇနဇ္ဈောဟရဏံ ဘောဇနန္တိ။ ဝိကာလေ ဘောဇနံ ဝိကာလဘောဇနံ, တတော **ဝိကာလဘောဇနာ,** ဝိကာလေ ယာဝကာလိကဝတ္ထုဿ အဇ္ဈောဟရဏာတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ န ဧတ္ထ ကမ္မသာဓနော ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတ္ထဝစနော ဘောဇနသဒ္ဒော, အထ ခော ဘာဝသာဓနော အဇ္ဈောဟရဏတ္ထဝစနော ဂဟေတဗ္ဗော , တသ္မာ ဝိကာလေ ဘောဇနံ အဇ္ဈောဟရဏံ ဝိကာလဘောဇနံ။ ကဿ ပန အဇ္ဈောဟရဏန္တိ? ယာမကာလိကာဒီနံ အနုညာတတ္တာ ဝိကာလဘောဇန-သဒ္ဒဿ တ ယာဝကာလိကဇ္ဈောဟရဏေ နိရုဠှတ္တာ ယာဝကာလိကဿာတိ ဝိညာယတိ, အတ္ထတော ပန ကာယဒွါရပ္ပဝတ္တာ ဝိကာလေ ယာဝကာလိကဇ္ဈောဟရဏစေတနာ ''ဝိကာလဘောဇန''န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

နစ္စဂီတဝါဒိတဝိသူကဒဿနာ တိ ဧတ္ထ သာသနဿ အနနုလောမတ္တာ ဝိသူကံ ပဋိဏီဘူတံ ဒဿနန္တိ ဝိသူကဒဿနံ။ နစ္စာဒီနညှိ ဒဿနံ သဆန္ဒရာဂပ္ပဝတ္တိတော သဒ္ဓေပတော ''သဗ္ဗပာပဿ အကရဏ''န္တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တံ (ဒီ. နိ. ၂.၉၀; ဓ. ပ. ၁၈၃) ဘဂဝတော သာသနံ န အနုလောမေတိ။ နစ္စဉ္စ ဂီတဉ္စ ဝါဒိတဉ္စ ဝိသူကဒဿနဉ္စ **နစ္စဂီတဝါဒိတဝိသူကဒဿနံ**။ အတ္တနာ ပယောဇိယမာနံ ပရေဟိ ပယောဇာပိယမာနဉ္စေတ္ထ နစ္စံ နစ္စဘာဝသာမညတော ဟဋ္ဌိယံ ဧကေနေဝ နစ္စ-သဒ္ဒေန ဂဟိတံ, တထာ ဂီတဝါဒိတ-သဒ္ဒေဟိ ကယနကယာပနတဒနတအပနာနိ, တသ္မာ အတ္တနာ နစ္စနနစ္စာပနာဒိဝသေန နစ္စာ စ ဂီတာ စ ဝါဒိတာ စ အန္တမသော မယူရနစ္စာဒိဝသေနပိ ပဝတ္တာနံ နစ္စာဒီနံ ဝိသူကဘူတာ ဒဿနာ စ ဝေရမဏီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ နစ္စာဒီနိ အတ္တနာ ပယောဇေတုံ တ ပရေဟိ ပယောဇာပေတုံ တ ပယုတ္တာနိ ပဿိတုံ တ နေဝ ဘိက္ခူနံ န ဘိက္ခုနီနံ ဝဋ္ဋတိ။ ဒဿနေန စေတ္ထ သဝနမ္ပိ သင်္ဂဟိတံ ဝိရူပေကသေသနယေန။ ယထာ သကံ ဝိသယအာလောစနသဘာဝတာယ တ ပဉ္စန္နံ ဝိညာဏာနံ သဝနကိရိယာယပိ ဒဿ

သနသင္ေပသမ္ပဝေတာ “ဒသ္သနာ” ႃကေ့စဝ ဝုတ္တံ။ ေတေနေဝ ဝုတ္တံ “ပဥွဟိ ဝိညာေဏဟိ န ကဥွိ ဓမ္မံ ပဋိဝိဇာ နာတိ အညတၱ အဘိနိပာတမတ္တာ”တိ။ ဒသ္သနကမ္မတာယ ဥပသင္ကမိတ္ဝာ ပသ္သေတာ ဧဝ ေစတ္ထ ဝီတိကၠ ေမာ ေဟာတိ, ၌ိတနိသိန္နသယေနာေကာသေ ပန အာဂတံ ဂစ္ဆန္တံ့ ဝါ တ အာဟာထဂတံ ပသ္သေတာ သိယာ သံကိေလ ေသာ, န ဝီတိကၠေမာ။

မာလာဂႏၶဝိေလပနဓာရဏမဏ္ဍနဝိဘူသနဌာနာ တိ ေဧတ္ထ **မာလာ**တိ ယံ ကိဥွိ ပုပ္ဖံ။ ကိဥွာပိ ဟိ မာလာ-သေဒၵါ ေလာေက ဗဒၶမာလတစေကော, သာသေန ပန ရုဥွဟိယာ ပုပ္ဖေသုပိ ဝုတ္တော, တသ္မာ ယံ ကိဥွိ ပုပ္ဖံ ဗဒၶမဗဒၶံ တ, တံ သဗ္ဗံ “မာလာ”တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဂႏၶန္တိ** တသစုဏ္ဏဓူမာဒိကံ ဝိေလပနေတာ အညံ ယံ ကိဥွိ ဂႏၶဇာတံ။ **ဝိေလပနန္တိ** ဝိေလပ နတ္ထံ ပိသိတ္ဝာ ပဋိယတ္တံ ယံ ကိဥွိ ဆဝိရာဂကရဏံ။ ပိဠန္ဓန္နံ **ဓာရဏံ,** ဦနဋ္ဌာနပူရဏံ **မဏ္ဍနံ,** ဂႏၶဝေသန ဆဝိရာဂဝ ေသန စ သာဒိယနံ **ဝိဘူသနံ**။ ေတေနေဝ **ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ** (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀) **မဇ္ဈိမနိကာယဋ္ဌကထာယဥွ** (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၂၉၃) “ပိဠန္ဓေန္တာ ဓာေရတိ နာမ, ဦနဋ္ဌာနံ ပူေရေန္တာ မေဏ္ဍတိ နာမ, ဂႏၶဝေသန ဆဝိရာဂဝေသန စ သာဒိယ ေန္တာ ဝိဘူေသတိ နာမာ”တိ ဝုတ္တံ။ **ပရမတ္ထေဇာတိကာယံ** ပန **ခုဒၵကဋ္ဌကထာယံ** (ခု. ပ. အဋ္ဌ. ၂.ပစ္ဆိမပဥွသိကၡာပ ဒဝဏၰနာ) “မာလာဒီသု ဓာရဏာဒီနိ ယထာသင္ခ်ံ ေယာေဇတဗ္ဗာနီ”တိ ေတြကေမဝ ဝုတ္တံ။ **ဌာနံ** ဝုစ္စတိ ကာရဏံ, တ သ္မာ ယာယ ဒုသ္သီလ္ယေစတနာယ တာနိ မာလာဓာရဏာဒီနိ မဟာဇေနာ ကေရာတိ, သာ ဓာရဏမဏ္ဍနဝိဘူသနဌာနံ။

ဥစ္စာသယနမဟာသယနာတိ ေဧတ္ထ **ဥစ္စာ**တိ ဥစ္စ-သေဒၵန သမာနတ္ထံ ဧကံ သဒၵန္တရံ။ ေသတိ ေဧတ္ထာတိ သယ နံ, ဥစ္စာသယနဥွ မဟာသယနဥွ **ဥစ္စာသယနမဟာသယနံ။ ဥစ္စာသယနံ** ဝုစ္စတိ ပမာဏာတိကၠႏ္တံ မဥွာဒိ။ **မဟာသယ နံ** အကပ္ပိယတ္ထရေဏဟိ အတ္ထတံ အာသႏၵာဒိ။ အာသနဥ္စတ္ထ သယေနေနေဝ သင္ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယသ္မာ ပန အာဓာေရ ပဋိကၡိတ္ေတ တအာဓာရာ ကိရိယာ ပဋိကၡိတ္တာဝ ေဟာတိ, တသ္မာ “ဥစ္စာသယနမဟာသယနာ” ႃကေ့စဝ ဝု တ္တံ, အတ္ထေတာ ပန တဒုပေဘာဂဘူတနိသဇ္ဇာနိပဇ္ဇေနဟိ ဝိရတိ ဒသ္သိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ အထ တ ဥစ္စာသယနမဟာ သယနသယနာတိ ေတသိံ အေတြ ေဧေသသနယေန အယံ နိဒၵေသော ကေတာ ယထာ “နာမရူပပစ္စယာ သဠာယ တန”န္တိ, အာသနကိရိယာပုဗ္ဗကတ္တာ သယနကိရိယာယ သယနဂ္ဂဟေဏေနေဝ အာသနမ္ပိ ဂဟိတန္တိ ေဝဒိတဗ္ဗံ။

ဇာတရူပရဇတပဋိဂ္ဂဟဏာ တိ ေဧတ္ထ **ဇာတရူပ**န္တိ သုဝဏၰံ။ **ရဇတ**န္တိ ကဟာပေဏာ ေလာဟမာသေကာ ဇတု မာသေကာ အရုမာသေကာတိ ေယ ေတဟာရံ ဂစ္ဆႏ္တိ, တသ္သ ဥဘယသ္သပိ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဇာတရူပရဇတပဋိဂ္ဂဟဏံ။ တိဝိဓဥ္စတ္ထ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ကာေယန တစာယ မနသာတိ။ တတ္ထ ကာေယန ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဥဂ္ဂဏွနံ, တစာယ ပဋိဂ္ဂဟ ဏံ ဥဂ္ဂဟာပနံ, မနသာ ပဋိဂ္ဂဟဏံ သာဒိယနံ။ တိဝိဓမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဟဏံ သာမညနိဒၵေသေန ေဧေသသနယေန တ ဂေဟတ္ဝာ တ “ပဋိဂ္ဂဟဏာ”တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ေနဝ ဥဂ္ဂေဟတုံ န ဥဂ္ဂဟာပေတုံ န ဥပနိကၡိတ္တံ တ သာဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ႃကမာနိ ပန ဒသ သိကၡာပအနိ ဂဟဋ္ဌာနမ္ပိ သာဓာရဏာနိ။ ဝုတ္တဥ္ေဟတံ **ဝိသုဒၶိမဂ္ေဂ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁၃) “ဥပာသကဥပာသိကာနံ နိစ္စသီလဝေသန ပဥွ သိကၡာပအနိ, သတိ တ ဥသ္သာဟေ ဒသ, ဥေပာသထင္ဂဝေသန အဋ္ဌာတိ ႃကဒံ ဂဟဋ္ဌသီလ”န္တိ။ ဧ တ္ထ ဟိ **ဒသာ**တိ သာမေဏရေဟိ ရကၡိတဗ္ဗသီလမာဟ ယဋ္ဌိကာရာဒီနံ ဝိယ။ **ပရမတ္ထေဇာတိကာယံ** ပန **ခုဒၵကဋ္ဌက ထာယံ** (ခု. ပ. အဋ္ဌ. ၂.သာဓာရဏဝိေသသဝဝတ္ထာန) “အာဒိေတာ ေဒ္ဝ စတုတ္ထပဥွမာနိ ဥပာသကာနံ သာမေဏရာနဥွ သာဓာရဏာနိ နိစ္စသီလဝေသန, ဥေပာသထသီလဝေသန ပန ဥပာသကာနံ သတ္တမဋ္ဌမံ ေစကံ အင္ဂံ ကတ္ဝာ သဗ္ဗပစ္ဆိမဝဇၨာ နိ သဗ္ဗာနိပိ သာမေဏရေဟိ သာဓာရဏာနိ, ပစ္ဆိမံ ပန သာမေဏရာနမေဝ ဝိေသသဘူတ”န္တိ ဝုတ္တံ, တံ “သတိ တ ဥ သ္သာဟေ ဒသာ”တိ ႃကမိနာ န သေမတိ။ **နာသနဝတ္ထု** တိ လိင္ဂနာသနာယ ဝတ္ထု, အဓိဋ္ဌာနံ ကာရဏန္တိ ဝုတ္တံ ေဟာ တိ။

၁၀၇. **ကိန္တိ** တိ ေကန နု ေခာ ဥပာေယန။ **“အတ္တေနာ ပရိေဝဏန္တိ ႃကဒံ ပုဂ္ဂလိကံ သႏ္ဓာယ ဝုတ္တ”န္တိ ဂဏ္ဌိပ ေဒသု** ဝုတ္တံ။ အယေမတ္ထ ဂဏ္ဌိပဒကာရာနံ အဓိပ္ပာေယာ – “ဝသ္သဂ္ေဂန ပတ္တေသနာသန”န္တိ ႃကမိနာ တသ္သ ဝ သ္သဂ္ေဂန ပတ္တံ သင္ဃိကေသနာသနံ ဝုတ္တံ, “အတ္တေနာ ပရိေဝဏ”န္တိ ႃကမိနာပိ တသ္ေသဝ ပုဂ္ဂလိကေသနာသနံ ဝု တ္တန္တိ။ အယံ ပေနတ္ထ အမ္ဟာကံ ခႏ္တိ – “ယတ္ထ တ ဝသတီ”တိ ႃကမိနာ သင္ဃိကံ တ ေဟာတု ပုဂ္ဂလိကံ တ, တ သ္သ နိဗဒၶဝသနကေသနာသနံ ဝုတ္တံ။ “ယတ္ထ တ ပဋိကၠမတီ”တိ ႃကမိနာ ပန ယံ အာစရိယသ္သ ဥပဇ္ဈာယသ္သ တ ဝသနဋ္ဌာနံ ဥပဋ္ဌာနာဒိနိမိတ္တံ နိဗဒၶံ ပဝိသတိ, တံ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ တဒုဘယံ ဒသ္ ေသတုံ **“ဥဘေယနပိ အတ္တေနာ ပရိေဝဏဥွ ဝသ္သဂ္ေဂန ပတ္တေသနာသနဥွ ဝုတ္တ”** န္တိ အာဟ။ တတ္ထ အတ္တ

နော ပရိဝေဏာတိ ဣမိနာ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဒဿိတံ, **ဝဿဂ္ဂေန ပတ္တသေနာသန**န္တိ ဣမိနာ ပန တဿ ဝသနဋ္ဌာနံ။ တဒုဘယမ္ပိ သင်္ဃိကံ တ ဟောတု ပုဂ္ဂလိကံ တ, အာဝရဏံ ကာတဗ္ဗမေဝါတိ။ **မုခဒ္ဝါရိက**န္တိ မုခဒ္ဝါရေန ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ **ဒဏ္ဍကမ္မံ ကတ္ဝာ**တိ ဒဏ္ဍကမ္မံ ယောဇေတွာ။ ဒဏ္ဍေတ္ဗန္တိ ဝိနေန္တိ ဧတေနာတိ ဒဏ္ဍော, သောယေဝ ကာတဗ္ဗတ္တာ ကမ္မန္တိ **ဒဏ္ဍကမ္မံ,** အာဝရဏာဒိ။

သိက္ခာပဒဒဏ္ဍကမ္မဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အနာပုစ္ဆာဝရဏဝတ္ထုအာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၈. ဒဏ္ဍကမ္မမဿ ကရေယျာတိ အဿ ဒဏ္ဍကမ္မံ ယောဇေထ အာဏာပေထ။ **ဒဏ္ဍကမ္မ**န္တိ တ နိဂ္ဂဟကမ္မံ, တသ္မာ နိဂ္ဂဟမဿ ကရေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ ဉာဒိသေသု ဌာနေသု။ **သေနာသနဂ္ဂါဟော စ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ**တိ ဣမိနာ စ ဆိန္နဝဿော စ ဟောတီတိ ဒီပေတိ။ **သစေ အာကိဏ္ဏဒောသောဝ ဟောတိ, အာယတိံ သံဝရေ န တိဋ္ဌတိ, နိက္ကမိုတဗ္ဗော**တိ ဧတ္ထ သစေ ယာဝတတိယံ ဝုစ္စမာနော န ဩရမတိ, သင်္ဃံ အပလောကေတွာ နာသေတဗ္ဗော။ ပုန ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစမာနောပိ အပလောကေတွာ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗောတိ ဝဒန္တိ။ **ပစ္ဆိမိကာယ ဝဿာတသိကံ လစ္ဆတီ**တိ ပစ္ဆိမိကာယ ပုန ဝဿံ ဥပဂတတ္တာ လစ္ဆတိ။ **အပလောကေတွာ လာဘော အာတဗ္ဗော**တိ ဆိန္နဝဿတာယ ဝုတ္တံ။ **ဣတရာနိ ပဉ္စ သိက္ခာပဒါနီ**တိ ဝိကာလဘောဇနာဒီနိ ပဉ္စ။ **အစ္စယံ ဒေသာပေတဗ္ဗော**တိ "အစ္စယော မံ, ဘန္တေ, အစ္စဂမာ"တိအာဒိနာ နယေန ဒေသာပေတဗ္ဗော။

အနာပုစ္ဆာဝရဏဝတ္ထုအာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဏ္ဍကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၉. ပဏ္ဍကဝတ္ထုမ္ဟိ "ယော ကာဠပက္ခေ ဣတ္ထီ ဟောတိ, ဇုဏှပက္ခေ ပုရိသော, အယံ **ပက္ခပဏ္ဍကော**"တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, အဋ္ဌကထာယံ ပန "ကာဠပက္ခေ ပဏ္ဍကော ဟောတိ, ဇုဏှပက္ခေ ပနဿ ပရိဠာဟော ဝူပသမ္မတီ"တိ အပဏ္ဍကပက္ခေ ပရိဠာဟဝူပသမဿေဝ ဝုတ္တတ္တာ ပဏ္ဍကပက္ခေ ဥဿန္နပရိဠာဟတာ ပဏ္ဍကဘာဝပတ္တီတိ ဝိညာယတိ, တသ္မာ ဣဒမေဝေတ္ထ သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ။ ဣတ္ထိဘာဝေါ ပုမ္ဘာဝေါ ဝါ နတ္ထိ ဧတဿာတိ **အဘာဝကော။ တသ္မိံ ယေဝဿ ပက္ခေ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဝါရိတာ**တိ ဧတ္ထ "အပဏ္ဍကပက္ခေ ပဗ္ဗာဇေတွာ ပဏ္ဍကပက္ခေ နာသေတဗ္ဗော"တိ **တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန "အပဏ္ဍကပက္ခေ ပဗ္ဗဇိတော သစေ ကိလေသက္ခယံ ပာပုဏာတိ, န နာသေတဗ္ဗော"တိ ဝဒန္တိ, တံ ဧတသံ မတိမတ္တံ ပဏ္ဍကဿ ကိလေသက္ခယာသမ္ဘဝတော ခီဏကိလေသဿ စ ပဏ္ဍကဘာဝါနုပပတ္တိတော။ အဟေတုကပဋိသန္ဓိကထာယဉှိ အဝိသေသေန ပဏ္ဍကဿ အဟေတုကပဋိသန္ဓိတာ ဝုတ္တာ။ အာသိတ္တဥဿူယပက္ခပဏ္ဍကာနဉ္စ ပဋိသန္ဓိတော ပဋ္ဌာယေဝ ပဏ္ဍကသဘာဝေါ, န ပဝတ္တိယံယေဝါတိ ဝဒန္တိ။ တေနေဝ အဟေတုကပဋိသန္ဓိနိဒ္ဒေသေ ဇစ္စန္ဓဗဓိရာဒယော ဝိယ ပဏ္ဍကော ဇာတိသဒ္ဒေန ဝိသေသေတွာ န နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ ဣဓာပိ စတုတ္ထပာရာဇိကသံဝဏ္ဏနာယံ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၃၃) "အဘဗ္ဗပုဂ္ဂလေ ဒဿေန္တေန ပဏ္ဍကတိရစ္ဆာနဂတဥဘတောဗျဉ္ဇနကာ တယော ဝတ္ထုဝိပန္နာ အဟေတုကပဋိသန္ဓိကာ, တေသံ သဂ္ဂေ အတရိတော, မဂ္ဂေ ပန တရိတော"တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ။

ပဏ္ဍကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ထေယျသံဝါသကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၀. ထေယျသံဝါသကဝတ္ထုမ္ဟိ **ကောလညာ**တိ မာတုဝံသေ ပိတုဝံသေ စ ဇာတာ မာတာပိတုပုဗ္ဗဘုတိသဗ္ဗဉာတယော။ ထေယျာယ သံဝါသော ဧတဿာတိ **ထေယျသံဝါသကော**။ သော စ န သံဝါသမတ္တဿေဝ ထေနကော ဣဓာဓိပ္ပေတော, အထ ခော လိင်္ဂဿ တဒုဘယဿ စ ထေနကောပီတိ အာဟ **"တယော ထေယျသံဝါသကာ"**တိအာဒိ။ **န ယထာဝုဍ္ဎံ ဝန္ဒနံ သာဒိယတီ**တိ ယထာဝုဍ္ဎံ ဘိက္ခူနံ တ သာမဏေရာနံ တ ဝန္ဒနံ န သာဒိယတိ။ **ယထာဝုဍ္ဎံ ဝန္ဒ**

ဒနံ သာဒိယတီတိ အတ္တနာ မုသာတဒံ ကတွာ ဒဿိတဝဿာနုရူပံ ယထာဝုမုံ ဝန္ဒနံ သာဒိယတိ။ **ဘိက္ခုဝဿဂဏနာဒိကော**တိ ဣမိနာ န ကေကမ္မာဒိကော ဣဓ သံဝါသော နာမာတိ ဒဿေတိ။

ရာဇ။ပေ။ ဘယေနာတိ ဧတ္ထ **ဘယ**-သဒ္ဒော ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော "ရာဇဘယေန ဒုဗ္ဘိက္ခဘယေနာ"တိ အာဒိနာ ။ **သံဝါသံ နာဓိဝါသေတိ, ယာဝ သော သုဒ္ဓမာနသော** တိ ရာဇဘယာဒီဟိ ဂဟိတလိင်္ဂတာယ သော သုဒ္ဓမာနသော ယာဝ သံဝါသံ နာဓိဝါသေတီတိ အတ္ထော။ ယော ဟိ ရာဇဘယာဒိံ ဝိနာ ကေဝလံ ဘိက္ခူ ဝဉ္စေတွာ တေဟိ သဒ္ဓိံ သံဝသိတုကာမတာယ လိင်္ဂံ ဂဏှာတိ, သော အသုဒ္ဓစိတ္တတာယ လိင်္ဂဂ္ဂဟဏေနေဝ ထေယျသံဝါသကော နာမ ဟောတိ။ အယံ ပန တာဒိသေန အသုဒ္ဓစိတ္တေန ဘိက္ခူ ဝဉ္စေတုကာမတာယ အဘာဝတော ယာဝ သံဝါသံ နာဓိဝါသေတိ, တာဝ ထေယျသံဝါသကော နာမ န ဟောတိ။ တေနေဝ "ရာဇဘယာဒီဟိ ဂဟိတလိင်္ဂါနံ 'ဂိဟီ မံ သမဏောတိ ဇာနန္တူ'တိ ဝဉ္စနာစိတ္တေ သတိပိ ဘိက္ခူနံ ဝဉ္စေတုကာမတာယ အဘာဝတော ဒေါသော န ဇာတော"တိ **တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန "ဝူပသန္တဘယတာ ဣဓ သုဒ္ဓစိတ္တတာ"တိ ဝဒန္တိ, ဧဝဉ္စ သတိ သော ဝူပသန္တဘယော ယာဝ သံဝါသံ နာဓိဝါသေတိ, တာဝ ထေယျသံဝါသကော န ဟောတီတိ အယမတ္ထော ဝိညာယတိ။ ဣမသ္မိဉ္စ အတ္ထေ ဝိညာယမာနေ အဝူပသန္တဘယဿ သံဝါသသာဒိယနေပိ ထေယျသံဝါသကတာ န ဟောတီတိ အာပဇ္ဇေယျ, န စ အဋ္ဌကထာယံ အဝူပသန္တဘယဿ သံဝါသသာဒိယနေပိ အထေယျသံဝါသကတာ ဒဿိတာ။ **သဗ္ဗပါသဏ္ဍိယဘတ္တာနိ ဘုဉ္ဇန္တော**တိ စ ဣမိနာ အဝူပသန္တဘယေနပိ သံဝါသံ အသာဒိယန္တေနေဝ ဝသိတဗ္ဗန္တိ ဒီပေတိ။ တေနေဝ **တီသုပိ ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ "ယသ္မာ ဝိဟာရံ အာဂန္တွာ သင်္ဃိကံ ဂဏှန္တဿ သံဝါသံ ပရိဟရိတုံ ဒုက္ကရံ, တသ္မာ သဗ္ဗပါသဏ္ဍိယဘတ္တာနိ ဘုဉ္ဇန္တောတိ ဣဒံ ဝုတ္တ"န္တိ, တသ္မာ ရာဇဘယာဒီဟိ ဂဟိတလိင်္ဂတာယေဝေတ္ထ သုဒ္ဓစိတ္တတာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

သဗ္ဗပါသဏ္ဍိယဘတ္တာနီတိ သဗ္ဗသာမယိကာနံ သာဓာရဏံ ကတွာ ဝိထိစတုက္ကာဒီသု ဌပေတွာ ဒာတဗ္ဗဘတ္တာနိ။ **ကာယပရိဟာရိယာနီ**တိ ကာယေန ပရိဟရိတဗ္ဗာနိ။ **အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆန္တီ**တိ အဘိမုခံ ဂစ္ဆန္တိ။ **ကမ္မန္တာနုဋ္ဌာနေနာ**တိ ကသိကေရက္ခာဒိကမ္မကရဏေန။ **တဒေဝ ပတ္တစီဝရံ အာဒာယ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆတီ**တိ စီဝရာနိ နိဝါသနပါရုပနဝသေန အာဒာယ ပတ္တဉ္စ အံသကူဋေ လဂ္ဂေတွာ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆတိ။ **နာပိ သယံ ဇာနာတီ**တိ "ယော ဧဝံ ပဗ္ဗဇတိ, သော ထေယျသံဝါသကော နာမ ဟောတီ"တိ စ "ဧဝံ ကာတုံ န လဗ္ဘတီ"တိ စ "ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတော သမဏော န ဟောတီ"တိ စ န ဇာနာတိ။ **ယော ဧဝံ ပဗ္ဗဇတိ, သော ထေယျသံဝါသကော နာမ ဟောတီ** တိ ဣဒံ ပန နိဒဿနမတ္တံ။ **အနုပသမ္ပန္နကာလေယေဝ** တိ ဣမိနာ ဥပသမ္ပန္နကာလေ သုတွာ သစေပိ နာရောစေတိ, ထေယျသံဝါသကော န ဟောတီတိ ဒီပေတိ။

သိက္ခံ အပစ္စက္ခာယ။ပေ။ ထေယျသံဝါသကော န ဟောတီ တိ ဣဒံ ဘိက္ခူဟိ ဒိန္နလိင်္ဂဿ အပရိစ္စတ္တတ္တာ န လိင်္ဂထေနကော ဟောတိ, လိင်္ဂါနုရူပဿ သံဝါသဿ သာဒိတတ္တာ နာပိ သံဝါသထေနကော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။ **ဧကော ဘိက္ခု ကာသာယေ သဉ္ဇ္ဈာယောဝ ဩဒာတံ နိဝါသေတွာ** တိ ဧတ္ထာပိ ဣဒမေဝ ကာရဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပရတော **သာမဏေရော သလိင်္ဂေ ဌိတော** တိအာဒိနာ သာမဏေရဿ ဝုတ္တဝိဓာနေသုပိ အထေယျသံဝါသကပက္ခေ အယမေဝ နယော။ **ဘိက္ခုနိယာပိ ဧသေဝ နယော**တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ **"သာပိ ဟိ ဂိဟိဘာဝံ ပတ္ထယမာနာ"** တိအာဒိနာ ဝိဘာဝေတိ။ **ယော ကောစိ ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတော** တိ သာမဏေရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **မဟာပေဠာဒီသူ**တိ ဧတေန ဂိဟိသန္တကံ ဒဿိတံ။ **သယံ သာမဏေရောဝ။ပေ။ ထေယျသံဝါသကော န ဟောတီ** တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ ထေယျသံဝါသကော န ဟောတိ, ပါရာဇိကံ ပန အာပဇ္ဇတိယေဝ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ထေယျသံဝါသကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တိတ္ထိယပက္ကန္တကကထာဝဏ္ဏနာ

တိတ္ထိယပက္ကန္တကကထာယံ **တေသံ လိင်္ဂေ အာဒိန္နမတ္တေ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော ဟောတီ** တိ "တိတ္ထိယော ဘဝိဿာမီ"တိ ဂတဿ လိင်္ဂဂ္ဂဟဏေနေဝ တေသံ လဒ္ဓိပိ ဂဟိတာယေဝ ဟောတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ **ကေနစိ** ပန "တေသံ လိင်္ဂေ အာဒိန္နမတ္တေ လဒ္ဓိယာ ဂဟိတာယပိ အဂ္ဂဟိတာယပိ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော ဟောတီ"တိ ဝုတ္တံ,

တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ န ဟိ ''တိတ္ထိယော ဘဝိဿာမီ''တိ ဂတဿ လိင်္ဂသမ္ပဋိစ္ဆနတော အညံ လဒ္ဓိဂ္ဂဟဏံ နာမ အတ္ထိ။ လိင်္ဂသမ္ပဋိစ္ဆနေနေဝ ဟိ သော ဂဟိတလဒ္ဓိကော ဟောတိ။ တေနေဝ **"ဝီမံသနတ္ထံ ကုသစီရာဒီနိ။ပေ.။ ယာဝ န သမ္ပဋိစ္ဆတိ, တာဝ တံ လဒ္ဓိ ရက္ခတိ။ သမ္ပဋိစ္ဆိတမတ္တေ တိတ္ထိယပက္ကန္တကော ဟောတီ"**တိ ဝုတ္တံ။ **နဂ္ဂေ ဝ အာဇီဝကာနံ ဥပဿယံ ဂစ္ဆတိ, ပဒေ ပဒေ ဒုက္ကဋ**န္တိ ''အာဇီဝကော ဘဝိဿ''န္တိ အသုဒ္ဓစိတ္တေန ဂမနပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ နဂ္ဂေန ဟုတွာ ဂမနပစ္စယာပိ ဒုက္ကဋာ န မုစ္စတိယေဝ။ **ကုသစီရဝတ္ထံ ဂဏောဝတ္ထော**တိ ကုသစီရဝတ္ထံ ဂဏောဝတ္ထံ သံတသံ သာဒိယန္တောတိ အဓိပ္ပာယော။

တိတ္ထိယပက္ကန္တကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁၁. တိရစ္ဆာနဂတဝတ္ထု ဥတ္တာနမေဝ။

မာတုဃာတကာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၂. မာတုဃာတကာဒိဝတ္ထူသု **အပဝဟန**န္တိ အပဂမနံ, ပတိကရဏန္တိ အတ္ထော။ ယထာ သမာနဇာတိကဿ ဝိကောပနေ ကမ္မံ ဂရုတရံ, န တထာ ဝိဇာတိကဿာတိ အာဟ **"မနုဿိတ္ထိဘူတာ"** တိ ။ ပုတ္တသမ္ဗန္ဓေန မာတုပိတုသမညာ , ဒတ္တကိတ္တိမာဒိဝသေနပိ ပုတ္တတေဟာရော လောကေ ဒိဿတိ, သော စ ခော ပရိယာယတောတိ နိပ္ပရိယာယသိဒ္ဓတံ ဒဿေတုံ **"ဇနိကာ မာတာ"**တိ ဝုတ္တံ။ ယထာ မနုဿတ္တဘာဝေ ဌိတဿေဝ ကုသလဓမ္မာနံ တိက္ခဝိသဒသူရဘာဝပတ္တိ ယထာ တံ တိဏ္ဏမ္ပိ ဗောဓိသတ္တာနံ ဗောဓိတ္တယနိဗ္ဗတ္တိယံ, ဧဝံ မနုဿတ္တဘာဝေ ဌိတဿေဝ အကုသလဓမ္မာနမ္ပိ တိက္ခဝိသဒသူရဘာဝပတ္တီတိ အာဟ **"သယမ္ပိ မနုဿဇာတိကေနေဝ"** တိ။ စုတိအနန္တရံ ဖလံ အနန္တရံ နာမ, တသ္မိံ အနန္တရေ နိယုတ္တံ, တံနိဗ္ဗတ္တနေန အနန္တရကရဏသီလံ, အနန္တရပယောဇနံ တ အာနန္တရိယံ, တေန **အာနန္တရိယေန မာတုဃာတကကမ္မေန** ။ ပိတုဃာတကေပိ ယေန မနုဿဘူတော ဇနကော ပိတာ သယမ္ပိ မနုဿဇာတိကေနေဝ သတာ သဉ္စိစ္စ ဇီဝိတာ ဝောရောပိတော, အယံ အာနန္တရိယေန ပိတုဃာတကကမ္မေန ပိတုဃာတကောတိအာဒိနာ သဗ္ဗံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ အာဟ **"ပိတုဃာတကေပိ ဧသေဝ နယော"**တိ။

ပရိဝတ္တိတလိင်္ဂမ္ပိ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၁၂၈; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၂၇၅; ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၈၀၉) မာတရံ ပိတရံ ဝါ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေန္တဿ အာနန္တရိယကမ္မံ ဟောတိယေဝ။ သတိပိ ဟိ လိင်္ဂပရိဝတ္တေ သော ဧဝ ဧကကမ္မနိဗ္ဗတ္တော ဘဝင်္ဂပ္ပဗန္ဓော ဇီဝိတိန္ဒြိယပ္ပဗန္ဓော စ, နာညောတိ။ ယော ပန သယံ မနုဿော တိရစ္ဆာနဘူတံ မာတရံ ဝါ ပိတရံ ဝါ, သယံ ဝါ တိရစ္ဆာနဘူတော မနုဿဘူတံ, တိရစ္ဆာနဘူတောယေဝ ဝါ တိရစ္ဆာနဘူတံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတိ, တဿ ကမ္မံ အာနန္တရိယံ န ဟောတိ, ဘာရိယံ ပန ဟောတိ, အာနန္တရိယံ အာဟစ္စေဝ တိဋ္ဌတိ။ ဧဠကစတုက္ကံ သင်္ဂါမစတုက္ကံ စောရစတုက္ကဉ္စေတ္ထ ကထေတဗ္ဗံ။ ''ဧဠကံ မာရေမီ''တိ အဘိသန္ဓိနာပိ ဟိ ဧဠကဋ္ဌာနေ ဌိတံ မနုဿော မနုဿဘူတံ မာတရံ ဝါ ပိတရံ ဝါ မာရေန္တော အာနန္တရိယံ ဖုသတိ မရဏာဓိပ္ပာယေနေဝ အာနန္တရိယဝတ္ထုနော ဝိကောပိတတ္တာ။ ဧဠကာဘိသန္ဓိနာ ပန မာတာပိတိအဘိသန္ဓိနာ ဝါ ဧဠကံ မာရေန္တော အာနန္တရိယံ န ဖုသတိ အာနန္တရိယဝတ္ထုအဘာဝတော။ မာတာပိတိအဘိသန္ဓိနာ မာတာပိတရော မာရေန္တော ဖုသတေဝ။ ဧသ နယော ဣတရသ္မိမ္ပိ စတုက္ကဒွယေ။ ယထာ စ မာတာပိတူသု, ဧဝံ အရဟန္တေပိ ဧတာနိ စတုက္ကာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ သဗ္ဗတ္ထ ဟိ ပုရိမံ အဘိသန္ဓိစိတ္တံ အပ္ပမာဏံ, ဝဓကစိတ္တံ ပန တဒာရမ္မဏံ ဇီဝိတိန္ဒြိယဉ္စ အာနန္တရိယာနာနန္တရိယဘာဝေ ပမာဏံ။ ကတာနန္တရိယကမ္မော စ ''တဿ ကမ္မဿ ဝိဟာနံ ပဋိဗာဟိဿာမီ''တိ သကလစက္ကဝါဠံ မဟာစေတိယပ္ပမာဏေဟိ ကဉ္စနထူပေဟိ ပူရေတွာပိ သကလစက္ကဝါဠံ ပူရေတွာ နိသိန္နဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာပိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သင်္ဃာဋိကဏ္ဏံ အမုဉ္စန္တော ဝိစရိတွာပိ ကာယဿ ဘေဒါ နိရယမေဝ ဥပပဇ္ဇတိ, ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စ န လဘတိ။

၁၁၅. **ဣဏ္ဍမာန** န္တိ ဩဒါတဝတ္ထဝသနံ ဣဏ္ဍမာနံ။ တေနေဝါဟ **"ဂိဟိဘာဝေ သမ္ပဋိစ္ဆိတမတ္တေယေဝ"**တိ။ သင်္ဃဘေဒကကထာဝိတ္ထာရော ပရတော အာဝိ ဘဝိဿတိ။ **စတုန္နံ ကမ္မာန** န္တိ အပလောကနာဒီနံ စတုန္နံ ကမ္မာနံ။ **ဒုဋ္ဌစိတ္တေနာ** တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတိ **"ဝဓကစိတ္တေနာ"** တိ။ ဝဓကစေတနာယ ဟိ ဒူသိတစိတ္တံ ဣဓ ဒုဋ္ဌစိတ္တံ နာမ။ **လောဟိတံ ဥပ္ပာဒေတီ** တိ ဧတ္ထ တထာဂတဿ အဘေဇ္ဇကာယတာယ ပရူပက္ကမေန စမ္မစ္ဆေဒံ ကတွာ လောဟိတပဂ္ဃရဏံ နာမ နတ္ထိ, သရီရဿ ပန အန္တောယေဝ ဧကသ္မိံ ဌာနေ လောဟိတံ သမောသရတိ,

အာဃာတေန ပကုပ္ပမာနံ သန္တိတံ ဟောတိ။ ဒေဝဒတ္တေန ပဝိဋ္ဌသိလတော ဘိဇ္ဇိတ္ဝာ ဂတသက္ခလိကာပိ တထာဂတ ဿ ဟဒန္တံ ပဟရိ, ဖရသုနာ ပဟဋ္ဌော ဝိယ ဟအေ အန္တောလောဟိတောယေဝ အဟောသိ။ ဇီဝကော ပန တထာဂတဿ သ ရုစိယာ သတ္ထကေန စမ္မံ ဆိန္ဒိတွာ တမှာ ဌာနာ ဒုဋ္ဌလောဟိတံ နီဟရိတွာ ဖာသုမကာသိ, တေနဿ ပုညကမ္မ မေဝ အဟောသိ။ တေနာဟ **"ဇီဝကော ဝိယာ"**တိအာဒိ။

အထ ယေ ပရိနိဗ္ဗုတေ တထာဂတေ စေတိယံ ဘိန္ဒန္တိ, ဗောဓိံ ဆိန္ဒန္တိ, ဓာတုမှိ ဥပက္ကမန္တိ, တေသံ ကိံ ဟောတီတိ? ဘာရိယံ ကမ္မံ ဟောတိ အာနန္တရိယသဒိသံ။ သဓာတုကံ ပန ထူပံ တ ပဋိမံ တ ဗာဓမာနံ ဗောဓိသာခံ ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေပိ တတ္ထ နိလီနာ သကုဏာ စေတိယေ ဝစ္စံ ပာတေန္တိ, ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ ပရိဘောဂစေတိယတော ဟိ သရီရစေတိယံ ဂရုတရံ။ စေတိယဝတ္ထုံ ဘိန္ဒိတွာ ဂစ္ဆန္တေ ဗောဓိမူလေပိ ဆိန္ဒိတွာ ဟရိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယာ ပန ဗောဓိသာခာ ဗောဓိဃရံ ဗာဓတိ, တံ ဂေဟရက္ခဏတ္ထံ ဆိန္ဒိတုံ န လဘတိ။ ဗောဓိအတ္ထဉှိ ဂေဟံ, န ဂေဟတ္ထာယ ဗောဓိ။ အာသနဃရေပိ ဧသေဝ နယော။ ယသ္မိံ ပန အာသနဃရေ ဓာတု နိဟိတာ ဟောတိ, တဿ ရက္ခဏတ္ထာယ ဗောဓိသာခံ ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဗောဓိဇဂ္ဂနတ္ထံ ဩဇောဟရဏသာခံ တ ပူတိဋ္ဌာနံ တ ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ, သတ္ထု ရူပကာယပဋိဇဂ္ဂနေ ဝိယ ပုညမ္ပိ ဟောတိ။

မာတုဃာတကာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥဘတောဗျဉ္ဇနကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၆. ဥဘတော ဗျဉ္ဇနမဿ အတ္ထီတိ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကော တိ ဣမိနာ အသမာနာဓိကရဏဝိသယော ဗာဟိရတ္ထသမာသောယံ, ပုရိမပဒေ စ ဝိဘတ္တိအလောပေါတိ ဒဿေတိ။ **ဗျဉ္ဇန** န္တိ စေတ္ထ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ ပုရိသနိမိတ္တဉ္စ အဓိပ္ပေတံ။ အထ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ ကေမေဝ ဣန္ဒြိယံ, ဥဒာဟု ဒွေဝတိ? ကေမေဝ "ယဿ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ ပုရိသိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? နော။ ယဿ ဝါ ပန ပုရိသိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? နော"တိ (ယမ. ၃.ဣန္ဒြိယယမက.၁၈၈) ဧကသ္မိံ သန္တာနေ ဣန္ဒြိယဒွယဿ ပဋိသိဒ္ဓတ္တာ, တဉ္စ ခော ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ, ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ ပုရိသိန္ဒြိယံ။ ယဒိ ဧဝံ ဒုတိယဗျဉ္ဇနကဿ အဘာဝတော အာပဇ္ဇတိ။ ဣန္ဒြိယဉှိ ဗျဉ္ဇနကာရဏံ ဝုတ္တံ, တဉ္စ တဿ နတ္ထီတိ? ဝုစ္စတေ – န တဿ ဣန္ဒြိယံ ဒုတိယဗျဉ္ဇနကာရဏံ။ ကသ္မာ? သဒါ အဘာဝတော။ ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿ ဟိ ယဒါ ဣတ္ထိယာ ရာဂစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒါ ပုရိသဗျဉ္ဇနံ ပာကဋံ ဟောတိ, ဣတ္ထိဗျဉ္ဇနံ ပဋိစ္ဆန္နံ ဂုဠှံ ဟောတိ, တထာ ဣတရဿ ဣတရံ။ ယဒိ စ တေသံ ဣန္ဒြိယံ ဒုတိယဗျဉ္ဇနကာရဏံ ဘဝေယျ, သဒါပိ ဗျဉ္ဇနဒွယံ တိဋ္ဌေယျ, န ပန တိဋ္ဌတိ, တသ္မာ ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ "န တဿ တံ ဗျဉ္ဇနကာရဏံ, ကမ္မသဟာယံ ပန ရာဂစိတ္တမေဝေတ္ထ ကာရဏ"န္တိ။

ယသ္မာ စဿ ဧကမေဝ ဣန္ဒြိယံ ဟောတိ, တသ္မာ ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကော သယမ္ပိ ဂဗ္ဘံ ဂဏှာတိ, ပရမ္ပိ ဂဏှာပေတိ။ ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနကော ပရံ ဂဏှာပေတိ, သယံ ပန န ဂဏှာတိ။ ယဒိ ပဋိသန္ဓိယံ ပုရိသလိင်္ဂံ, ယဒိ ပဋိသန္ဓိယံ ဣတ္ထိလိင်္ဂန္တိ စ ပဋိသန္ဓိယံ လိင်္ဂသဗ္ဘာဝေ **ကုရုန္ဒိယံ** ဝုတ္တော, သော စ အယုတ္တော။ ပဝတ္တိယံယေဝ ဟိ ဣတ္ထိလိင်္ဂာဒီနိ သမုဋ္ဌဟန္တိ, န ပဋိသန္ဓိယံ။ ပဋိသန္ဓိယံ ပန ဣန္ဒြိယမေဝ သမုဋ္ဌာတိ, န လိင်္ဂာဒီနိ။ န စ ဣန္ဒြိယမေဝ လိင်္ဂန္တိ သက္ကာ ဝတ္တုံ ဣန္ဒြိယလိင်္ဂာနံ ဘိန္နသဘာဝတ္တာ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ **အဋ္ဌသာလိနိယံ** (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၆၃၂) –

"ဣတ္ထတ္တံ ဣတ္ထိဘာဝေါတိ ဥဘယံ ဧကတ္ထံ, ဣတ္ထိသဘာဝေါတိ အတ္ထော။ အယံ ကမ္မဇော ပဋိသန္ဓိသမုဋ္ဌိတော။ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒိ ပန ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ပဋိစ္စ ပဝတ္တေ သမုဋ္ဌိတံ။ ယထာ ဗီဇေ သတိ ဗီဇံ ပဋိစ္စ ဗီဇပစ္စယာ ရုက္ခော ဝဍ္ဎိတွာ သာခါဝိဋပသမ္ပန္နော ဟုတွာ အာကာသံ ပူရေတွာ တိဋ္ဌတိ, ဧဝမေဝ ဣတ္ထိဘာဝသင်္ခါတေ ဣတ္ထိန္ဒြိယေ သတိ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒီနိ ဟောန္တိ။ ဗီဇံ ဝိယ ဟိ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ, ဗီဇံ ပဋိစ္စ ဝဍ္ဎိတွာ အာကာသံ ပူရေတွာ ဌိတရုက္ခော ဝိယ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ပဋိစ္စ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒီနိ ပဝတ္တေ သမုဋ္ဌ

ဟန္တိ။ တတ္ထ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ န စက္ခုဝိညေယျံ, မနောဝိညေယျမေဝ။ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒီနိ စက္ခုဝိညေယျာနိ ပိ မနောဝိညေယျာနိပီ''တိ။

တေနေတဟ **''တတ္ထ ဝိစာရဏက္ကမော ဝိတ္ထာရတော အဋ္ဌသာလိနိယာ ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယ ဝေဒိတဗ္ဗော''** တိ။

ဥဘတောဗျဉ္ဇနကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အနုပဇ္ဈာယကာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၇. သိက္ခာပဒံ အပညတ္တံ ဟောတီ တိ ဣမေဝ ပညတ္တံ သိက္ခာပဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဥပဇ္ဈံ အဂ္ဂါဟာပေတွာ** တိ ''ဥပဇ္ဈာယော မေ, ဘန္တေ, ဟောဟီ''တိ ဧဝံ ဥပဇ္ဈံ အဂ္ဂါဟာပေတွာ။ ကမ္မဝါစာယ ပန ဥပဇ္ဈာယကိတ္တနံ ကတံယေဝာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အညထာ ''ပုဂ္ဂလံ န ပရာမသတီ''တိ ဝုတ္တကမ္မဝိပတ္တိသမ္ဘဝတော ကမ္မံ ကုပ္ပေယျ, တေနေဝ ''ဥပဇ္ဈာယံ အကိတ္တေတွာ''တိ အဝတွာ ''ဥပဇ္ဈံ အဂ္ဂါဟာပေတွာ''ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ။ ယထာ စ အပရိပုဏ္ဏပတ္တစီဝရဿ ဥပသမ္ပာဒနကာလေ ကမ္မဝါစာယ ''ပရိပုဏ္ဏဿ ပတ္တစီဝရ''န္တိ အသန္တဝတ္ထုံ ကိတွေတွာ ကမ္မဝါစာယ ကတာယပိ ဥပသမ္ပဒါ ရုဟတိ, ဧဝံ ''အယံ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော အာယသ္မတော ဓမ္မရက္ခိတဿ ဥပသမ္ပဒါပေက္ခော''တိ အသန္တံ ပုဂ္ဂလံ ကိတ္တေတွာ ကေဝလံ သန္တပဒနီဟာရေန ကမ္မဝါစာယ ကတာယ ဥပသမ္ပဒါ ရုဟတိယေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနေတဟ **''ကမ္မံ ပန န ကုပ္ပတီ''** တိ။ ''န, ဘိက္ခဝေ, အနုပဇ္ဈာယကော ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော, ယော ဥပသမ္ပာဒေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ ဧတ္တကမေဝ ဝတွာ ''သော စ ပုဂ္ဂလော အနုပသမ္ပန္နော''တိ အဝုတ္တတ္တာ ကမ္မဝိပတ္တိလက္ခဏဿ စ အသမ္ဘဝတော **''တံ န ဂဟေတဗ္ဗ''** န္တိ ဝုတ္တံ။ ''ပဉ္စဝဂ္ဂကရဏဉ္စေ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မံ ပဏ္ဍကပဉ္စမော ကမ္မံ ကရေယျ, အကမ္မံ န စ ကရဏီယ''န္တိအာဒိဝစနတော (မဟာဝ. ၃၉၀) ပဏ္ဍကာဒီနမ္ပိ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကပရိယန္တာနံ ဂဏပူရကဘာဝေယေဝ ကမ္မံ ကုပ္ပတိ, န အညထာတိ အာဟ **''ဥဘတောဗျဉ္ဇနကုပဇ္ဈာယပရိယောသာနေသုပိ ဧသေဝ နယော''** တိ။

အနုပဇ္ဈာယကာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အပတ္တကာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၈. အညေ တ ဘိက္ခူ အတုကာမာ ဟောန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အနာမဋ္ဌပိဏ္ဍပာတ** န္တိ အဂ္ဂဟိတအဂ္ဂံ ပိဏ္ဍပါတံ။ **သာမဏေရဘာဂသမကော အာမိသဘာဂေ** တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ သာမဏေရာနံ အာမိသဘာဂဿ သမကမေဝ ဒိယျမာနတ္တာ ဝိသုံ သာမဏေရဘာဂေ နာမ နတ္ထိ, ဟေဋ္ဌာ ဂစ္ဆန္တံ ပန ဘတ္တံ ကအာစိ မန္ဒံ ဘဝေယျ, တသ္မာ ဥ ပရိ အဂ္ဂဟေတွာ သာမဏေရဟဋ္ဌိယာဝ ဂဟေတွာ အာတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယော။ နိယတပဗ္ဗဇ္ဇဿေဝ စာယံ ဘာ ဂေ ဒီယတိ။ တေနေဝ **''အပက္ကံ ပတ္တ''** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

အပတ္တကာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁၉. အဇပဒကေ တိ အဇပဒသဏ္ဌာနေ ပဒေသေ။ **ဗြဟ္မုဇုဂတ္တော** တိ ဗြဟ္မာ ဝိယ ဥဇုဂတ္တော။ **အဝသေသော သတ္တော** တိ ဣမိနာ လက္ခဏေန ရဟိတသတ္တော။ ဧတေန ဌပေတွာ မဟာပုရိသံ စက္ကဝတ္တိဉ္စ ဣတရေ သတ္တာ ခုဇ္ဇပက္ခိကာတိ ဒဿေတိ။ ယေဘုယျေန ဟိ သတ္တာ ခန္ဓေ ကဋိယံ ဇာဏူသူတိ တီသု ဌာနေသု နမန္တိ။ တေ ကဋိယံ နမန္တာ ပစ္ဆတော နမန္တိ, ဣတရေသု ဒွီသု ဌာနေသု နမန္တာ ပုရတော နမန္တိ။ ဒီဃသရီရာ ပန ဧကေန ပဿေ သေန ဝင်္က ဟောန္တိ, ဧကေ မုခံ ဥန္နာမေတွာ နက္ခတ္တာနိ ဂဏယန္တာ ဝိယ စရန္တိ, ဧကေ အပ္ပမံသလောဟိတာ သူလ သဒိသာ ဟောန္တိ, ဧကေ ပုရတော ပဗ္ဘာရာ ဟောန္တိ, ပဝေဓမာနာ ဂစ္ဆန္တိ။ **ပရိဝဋုမော** တိ သမန္တတော ဝဋ္ဋုလော။

အင်္ဂီသိရာစမ္မသရီရော တိ အင်္ဂီသိရာစမ္မမတ္တသရီရော။ **ကပ္ပသီသော** တိ ဒွိဓာဘူတသီသော။ **ကေကရော**တိ တိရိယံ ပဿန္တော။ **“ဥဒကတာရကာ** နာမ ဥဒကပုဗ္ဗုဠ”န္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **အက္ခိတာရကာ** တိ အက္ခိဘဏ္ဍကာ။ **နိပ္ပခုမက္ခီ** တိ အက္ခိဒလလောမေဟိ ဝိရဟိတအက္ခိကော။ ပခုမ-သဒ္ဒော ဟိ လောကေ အက္ခိဒလလောမေသု နိရုဠှော။ **ပဠင်္ဂမဏ္ဍူကော** နာမ မဟာမုခမဏ္ဍူကော။ **ဧဠမုခော**တိ နိစ္စပဂ္ဃရဏကလာလမုခော။ **သဗ္ဗဋ္ဌေတ** န္တိ “ကဋ္ဋုဂတ္တော တ”တိအာဒိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဝါတဏ္ဍိကော** တိ အဏ္ဍကေသု ဝုဒ္ဓိရောဂေန သမန္နာဂတော။ **ဝိကဋ္ဋော**တိ တိရိယံ ဂမနပာဒေဟိ သမန္နာဂတော, ယဿ စ စင်္ကမတော ဇာဏုကာ ဗဟိ ဂစ္ဆန္တိ။ **ပဏှော**တိ ပစ္ဆတော ပရိဝတ္တပာဒေဟိ သမန္နာဂတော, ယဿ စင်္ကမတော ဇာဏုကာ အန္တော ပဝိသန္တိ။

ကုဒဏ္ဍပာဒတာယ ကာရဏံ ဝိဘာဝေတိ **“မဇ္ဈေ သင်္ကုဋိတပာဒတ္တာ”** တိ။ **အဂ္ဂေ သင်္ကုဋိတပာဒတ္တာ** တိ ကုဏ္ဍပာဒတာယ ကာရဏနိဒဿနံ။ ကုဏ္ဍပာဒဿေဝ ဂမနသဘာဝံ ဝိဘာဝေတိ **“ပိဋ္ဌိပာဒဂ္ဂေန စင်္ကမန္တော”** တိ။ **မမ္မနန္တိ** ခလိတဝစနံ။ ယော ဧကမေဝ အက္ခရံ စတုပဉ္စက္ခတ္တုံ ဝဒတိ, တဿေတံ အဓိဝစနံ။

ဟတ္ထစ္ဆိန္နာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အလဇ္ဇီနိဿယဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၂၀. နိဿယပဋိသံယုတ္တဝတ္ထူသု ဘိက္ခူဟိ သမာနော သီလာဒိဂုဏဘာဂေ အဿာတိ ဘိက္ခုသဘာဂေ, တဿ ဘာဝေ **ဘိက္ခုသဘာဂတာ။ ဒွေဝ တီဏိ ဒိဝသာနိ ဝသိတွာ ဂန္တုကာမေန အနိဿိတေန ဝသိတဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထ “ယာဝ ဘိက္ခုသဘာဂတံ ဇာနာမီ”တိ အာဘောဂံ ဝိနာပိ အနိဿိတေန ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဘိက္ခုသဘာဂတံ ပန ဇာနန္တော “သွေဝ ဂမိဿာမိ, ကိံ မေ နိဿယေနာ”တိ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေတုံ န လဘတိ။ “ပုရာရုဏာ ဥဋ္ဌဟိတွာဝ ဂမိဿာမီ”တိ အာဘောဂေန သယန္တဿ သစေ အရုဏော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, ဝဋ္ဋတိ။ **“သတ္တာဟံ ဝသိဿာမီ”တိ အာလယံ ကရောန္တေန ပန နိဿယော ဂဟေတဗ္ဗော**တိ “သတ္တာဟမတ္တံ ဝသိဿာမိ, ကိံ ဘိက္ခုသဘာဂတာဇာနနေနာ”တိ ဇာနနေ ဓုရံ နိက္ခိပိတွာ ဝသိတုံ န လဘတိ, ဘိက္ခုသဘာဂတံ ဥပပရိက္ခိတွာ နိဿယော ဂဟေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

ဂမိကာဒိနိဿယဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၂၁. **အန္တရာမဂ္ဂေ ဝိဿမန္တော တ။ပေ။ အနာပတ္တီ** တိ အသတိ နိဿယဒာယကေ အနာပတ္တိ။ **တဿ နိဿာယာ**တိ ပါဠိအနုရူပတော ဝုတ္တံ, တံ နိဿာယာတိ အတ္ထော။ **သစေ ပန အာသာဠှိမာသေ။ပေ။ တတ္ထ ဂန္တဗ္ဗန္တိ** ဧတ္ထ သစေ သော ဝဿူပနာယိကာယ အာသန္နာယ ဂန္တုကာမော သုဏာတိ “အသုကော မဟာထေရော အာဂမိဿတီ”တိ, တဉ္စေ အာဂမေတိ, ဝဋ္ဋတိ။ အာဂမေန္တဿေဝ စေ ဝဿူပနာယိကဒိဝသော ဟောတိ, ဟောတု, ဂန္တဗ္ဗံ တတ္ထ, ယတ္ထ နိဿယဒာယကံ လဘတိ။ ဧကေ ပန “သစေ သော ဂစ္ဆန္တော ဇီဝိတန္တရာယံ ဗြဟ္မစရိယန္တရာယံ ဝါ ပဿတိ, တတ္ထေဝ ဝသိတဗ္ဗ”န္တိ ဝဒန္တိ။

ဂေါတ္တေန အနုဿာဝနာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၂၂. “ကတ္ထန္နာမော ကတ္ထန္နာမဿ အာယသ္မတော”တိ နာမကိတ္တနဿ အနုဿာဝနာယ အာဂတတ္တာ **“နာဟံ ဥဿဟာမိ ထေရဿ နာမံ ဂဟေတု”** န္တိ ဝုတ္တံ, “အာယသ္မတော ပိပ္ပလိဿ ဥပသမ္ပဒာပေက္ခော”တိ ဧဝံ နာမံ ဂဟေတုံ န ဥဿဟာမီတိ အတ္ထော။ “ဂေါတ္တေနပိ အနုဿာဝေတု”န္တိ ဝစနတော ယေန ဝေါဟာရေန ဝေါဟရတိ, တေန ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။ “ကောနာမော တေ ဥပဇ္ဈာယော”တိ ပုဋ္ဌေနပိ ဂေါတ္တမေဝ နာမံ ကတွာ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ သိဒ္ဓံ ဟောတိ, တသ္မာ စတုပ္ပဒိကေသု နာမေသု ယေန ကေနစိ နာမေန အနုဿာဝနာ ကာတဗ္ဗာတိ ဝဒန္တိ။ ဧကဿ ဗဟူနိ နာမာနိ ဟောန္တိ, တတ္ထ ဧကံ နာမံ ဉတ္တိယာ, ဧကံ အနုဿာဝနာယ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, အတ္ထတော ဗျဉ္ဇနတော စ အဘိန္နာဟိ အနုဿာဝနာဟိ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ။ ကိဉ္စာပိ “ကတ္ထန္နာမော ကတ္ထန္နာမဿ အာယသ္မတော”တိ ပါဠိယံ “အာယသ္မတော”တိ ပဒံ ပစ္ဆာ ဝုတ္တံ, ကမ္မဝါစာပါဠိယံ ပန “အယံ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော အာယသ္မတော ဓမ္မရက္ခိတဿာ”တိ ပဌမံ လိခိတန္တိ တံ ဥပ္ပဋိပါဠိယာ ဝုတ္တန္တိ န ပစ္စေတဗ္ဗံ။ ပါဠိယဉ္ဟိ “ကတ္ထန္

နာမော ဣတ္ထန္နာမဿ အာယသ္မတော”တိ အတ္ထမတ္တံ ဒဿိတံ, တသ္မာ ဟဋ္ဌိယံ အဝုတ္တောပိ “အယံ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော အာယသ္မတော ဓမ္မရက္ခိတဿာ”တိ ကမ္မဝါစာဟဋ္ဌိယံ ပယောဂေ ဒဿိတော။ “န မေ ဒိဋ္ဌော ဣတော ပုဗ္ဗေ ဣစ္စာယသ္မာ သာရိပုတ္တော”တိ စ “အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အတ္ထကုသလော”တိ စ ပဌမံ “အာယသ္မာ”တိ ပယောဂဿ ဒဿနတောတိ ဝဒန္တိ။ ကတ္ထစိ “အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတတ္ထေရဿာ”တိ ဝတ္ွာ ကတ္ထစိ ကေဝလံ “ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿာ”တိ သာဝေတိ, သာဝနံ ဟာပေတီတိ န ဝုစ္စတိ နာမဿ အဟာပိတတ္တာတိ ဧကေ။ သစေ ကတ္ထစိ “အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿာ”တိ ဝတ္ွာ ကတ္ထစိ “ဗုဒ္ဓရက္ခိတဿာယသ္မတော”တိ သာဝေတိ, ပာဌာနုရူပတ္တာ ခေတ္တမေဝ ဩတိဏ္ဏန္တိပိ ဧကေ။ ယုဉ္ဇနဘောဒေပသဂ္ဂတော အနုဿာဝနာနံ တံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ သစေ ပန သဗ္ဗဋ္ဌာနေပိ ဧတေနေဝ ပကာရေန ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတိ။

ဒွေဝဥပသမ္ပဒာပေက္ခာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၂၃. **ကောနုဿာဝနေ** တိ ဧတ္ထ ကေတော အနုဿာဝနံ ဧတေသန္တိ **ကောနုဿာဝနာ** တိ အသမာနာဓိကရဏဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနေဝါဟ **“ဒွေဝ ကေတောအနုဿာဝနေ”** တိ။ တတ္ထ **ကေတော**တိ ဧကက္ခဏေတိ အတ္ထော, ဝိဘတ္တိအလောပေန စာယံ နိဒ္ဒေသော။ **ပုရိမနယေနေဝ ကေတောအနုဿာဝနေ ကာတုံ** န္တိ “ဧကေန ဧကဿ, အညေန ဣတရဿာ”တိအာဒိနာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန ဒွီဟိ ဝါ တီဟိ ဝါ အာစရိယေဟိ ဧကေန ဝါ ကေတောအနုဿာဝနေ ကာတုံ။

ဥပသမ္ပဒါဝိဓိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၂၆. **ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇံ ဥပနိဇ္ဈာယတီတိ ဥပဇ္ဈာ** တိ ဣမိနာ ဥပဇ္ဈာယသဒ္ဒသမာနတ္ထော ဥပဇ္ဈာသဒ္ဒောပီတိ ဒဿေတိ။

စတ္တာရောနိဿယာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၃၀. **သမ္ဘောဂေ** တိ ဓမ္မသမ္ဘောဂေ အာမိသသမ္ဘောဂေ စ။ **အနာပတ္တိ သမ္ဘောဂေ သံဝါသေ** တိ ဧတ္ထ စ အယမဓိပ္ပာယော – ယသ္မာ အယံ ဩသာရဏကမ္မဿ ကတတ္တာ ပကတတ္တဋ္ဌာနေ ဌိတော, တသ္မာ န ဥက္ခိတ္တကေန သဒ္ဓိံ သမ္ဘောဂာဒိပစ္စယာ ဟာစိတ္တိယံ, နာပိ အလဇ္ဇိနာ သဒ္ဓိံ ပရိဘောဂပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ အလဇ္ဇိလက္ခဏာနုပပတ္တိတော။ ယော ဟိ ဥစ္ဆုရသကာသဋ္ဌာနံ သတ္တာဟကာလိကယာဝဇီဝိကတ္တာ ဝဋ္ဋတိ ဝိကာလေ ဥစ္ဆု ခာဒိတုန္တိ သညံ ဥပ္ပာဒေတွာ တံ ခါဒိတွာ တပ္ပစ္စယာ ဟာစိတ္တိယံ န ပဿတိ “ဝဋ္ဋတီ”တိ တထာသညိတာယ, ယော တ ပန အာပတ္တိမာပန္နဘာဝံ ပဋိဇာနိတွာ “န ပဋိကရောမီ”တိ အဘိနိဝိသတိ, အယံ –

> “သဉ္စိစ္စ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ၊ အာပတ္တိံ ပရိဂူဟတိ။
> အဂတိဂမနဉ္စ ဂစ္ဆတိ၊ ဧဒိသော ဝုစ္စတိ အလဇ္ဇီပုဂ္ဂလော”တိ။ (ပရိ. ၃၅၉) –

ဝုတ္တလက္ခဏော အပတနတော အလဇ္ဇီ နာမ န ဟောတိ။ တသ္မာ ယထာ ပုဗ္ဗေ ယာဝ ဥက္ခေပနီယကမ္မံ ကတံ, တာဝ တေန သဒ္ဓိံ သမ္ဘောဂေ သံဝါသေ စ အနာပတ္တိ, ဧဝမိဓာပီတိ သဗ္ဗထာ အနာပတ္တိဋ္ဌာနေယေဝ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ ။ န ဟိ ဘဂဝတာ အလဇ္ဇိနာ သဒ္ဓိံ သမ္ဘောဂပစ္စယာ အာပတ္တိသမ္ဘဝေ သတိ “အနာပတ္တိ သမ္ဘောဂေ သံဝါသေ”တိ ဝဒတိ။ တတော ယမေတ္ထ ကေနစိ “အနာပတ္တိ သမ္ဘောဂေ သံဝါသေ”တိ ဣမိနာ ပါစိတ္တိယေန အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ, “အလဇ္ဇီပရိဘောဂပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ ပန အာပဇ္ဇတိယေဝ”တိ ဝတ္ွာ ဗဟုဓာ ပပဉ္စိတံ, န တံ သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ဣတိ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ သာရတ္ထဒီပနိယံ

မဟာခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဥပဟေသထက္ခန္ဓကံ

သန္နိပါတာနုဇာနနာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၃၂. ဥပေါသထက္ခန္ဓကေ တရန္တိ ပ္လဝန္တိ ဧတ္ထ ဗာလာတိ **တိတ္ထံ။ လဒ္ဓိတော** တိ လဒ္ဓိ သာသနေ လဒ္ဓိတော။ **တံ ကထေန္တိ** တိ ''လဒ္ဓိ နာမ ဒိဝသေ မုဟုတ္တေ တ လဒ္ဓံ ကတ္တဗ္ဗ''န္တိအာဒိနာ ကထေန္တိ။

၁၃၄. ''သုဏာတု မေ ဘန္တေ''တိအာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) ဝိတ္ထာရတော အာဂတမေဝါတိ န တံ ဝိတ္ထာရယိဿာမ, အတ္ထိကေဟိ ပန တတော ဂဟေတဗ္ဗံ။

၁၃၅. **အာပဇ္ဇိတ္ဝာ တ ဝုဋ္ဌိတော** တိ ဧတ္ထ အာရောစိတာပိ အာပတ္တိ အသန္တီ နာမ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ ''ယဿ ပန ဧဝံ အနာပန္နာ တ အာပတ္တိ အာပဇ္ဇိတ္ဝာ စ ပန ဝုဋ္ဌိတာ တ ဒေသိတာ တ အာရောစိတာ တ, တဿ သာ အာပတ္တိ အသန္တီ နာမ ဟောတီ''တိ။ မုသာဝါဒေါ နာမ ဝစီဘေဒပစ္စယာ ဟောတီတိ အာဟ **''န မုသာဝါဒလက္ခဏေနာ''** တိ။ **ဘဂဝတော ပန ဝစနေနာ**တိ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ ကိံ ဟောတိ? ''ဒုက္ကဋံ ဟောတီ''တိ ဝုတ္တဝစနေန။ **ဝစီဒွါရေ အကိရိယသမုဋ္ဌာနာ အာပတ္တိ ဟောတီ** တိ ယသ္မာ ယဿ ဘိက္ခုနော အဓမ္မိကာယ ပဋိညာယ တုဏှီဘူတဿ နိသိန္နဿ မနောဒွါရေ အာပတ္တိ နာမ နတ္ထိ, ယသ္မာ ပန အာဝိ ကာတဗ္ဗံ န အာဝိ အကာသိ, တေနဿ ဝစီဒွါရေ အကိရိယသမုဋ္ဌာနာ အာပတ္တိ ဟောတိ။

တစာတိ တစာယ, ယ-ကာရလောပေနာယံ နိဒ္ဒေသော။ ကေနစိ မနုဇေန တစာယ အနာလပန္တောတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဂိရံ နော စ ပရေ ဘဏေယျာ** တိ ''လဒ္ဓိ သောဿန္တီ''တိ ပရပုဂ္ဂလေ သန္ဓာယ သဒ္ဒမ္ပိ န နိစ္ဆာရေယျ။ **အာပဇ္ဇေယျ တစသိက**န္တိ တစတော သမုဋ္ဌိတံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇေယျ။

အန္တရာယကရော တိ ဝိပ္ပဋိသာရဝတ္ထုတာယ ပာမောဇ္ဇာဒိသမ္ဘဝံ နိဝါရေတ္ဝာ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနံ အဓိဂမာယ အန္တရာယကရော။ **တသ္မာ ဘိက္ခုနော ဖာသု ဟောတီ** တိ အဝိပ္ပဋိသာရမူလကာနံ ပာမောဇ္ဇာဒီနံ ဝသေန တဿ ဘိက္ခုနော သုခါ ပဋိပဒါ သမ္ပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။

သန္နိပါတာနုဇာနနာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သီမာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၃၈. **လဒ္ဓရောပီ**တိ သုဒ္ဓပံသုပဗ္ဗတာဒိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဟတ္ထိပ္ပမာဏော နာမ ပဗ္ဗတော** ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ အဋ္ဌမရတနုဗ္ဗေဓော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဧကေန န ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ။ **ဒ္ဝတ္တိံသပလဂုဠပိဏ္ဍပ္ပမာဏတာ** ထူလတာယ ဂဟေတဗ္ဗာ, န တုလဂဏနာယ။ **အန္တောသာရမိဿကာန** န္တိ အန္တောသာရရုက္ခေဟိ မိဿကာနံ။ **သူစိဒဏ္ဍကပ္ပမာဏော**တိ သီဟဠဒီပေ လေခနဒဏ္ဍပ္ပမာဏောတိ ဝဒန္တိ, သော စ ကနိဋ္ဌင်္ဂုလိပရိမာဏောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဧတေ**န္တိ နဝမူလသာခါနိဂ္ဂမနံ။ **ပရဘာဂေ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဗဟိ နိက္ခမိတ္ဝာ ဌိတေသု အဋ္ဌသု မဂ္ဂေသု ဧကိဿာ ဒိသာယ ဧကံ, အပရာယ ဧကန္တိ ဧဝံ စတူသု ဌာနေသု ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဥတ္တရန္တိယာ ဘိက္ခုနိယာ အန္တရဝါသကော တေမိယတီ တိ သိက္ခာကရဏီယံ အာဂတလက္ခဏေန တိမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေတ္ဝာ အန္တရဝါသကံ အနုက္ခိပိတ္ဝာ တိတ္ထေန ဝါ အတိတ္ထေန ဝါ ဥတ္တရန္တိယာ ဘိက္ခုနိယာ ယေဘုယျေန ဒွင်္ဂုလမတ္တမ္ပိ အန္တရဝါသကော တေမိယတိ။ ဘိက္ခုနိယာ ဧဝ ဂဟဏဉ္စေတ္ထ ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေ ဘိက္ခုနိယာ ဝသေန နဒီလက္ခဏဿ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတတ္တာ တေနေဝ နယေန ဒဿနတ္ထံ ကတံ။ **သီမံ ဗန္ဓန္တာနံ နိမိတ္တံ ဟောတီ**တိ အယံ ဝုတ္တလက္ခဏာ နဒီ သမုဒ္ဒံ ဝါ ပဝိသတု တဠာကံ ဝါ, ပဘဝတော ပဋ္ဌာယ နိမိတ္တံ ဟောတိ။ **အဇ္ဈောတ္ထရိတ္ဝာ အာဝရဏံ ပဝတ္တတိယေဝါ**တိ အာဝရဏံ အဇ္ဈောတ္ထရိတ္ဝာ သန္ဒတိယေဝ။ **အပ္ပဝတ္တမာနာ** တိ အသန္ဒမာနုဒကာ။ အာဝရဏဥဒကံ ပတိတ္ဝာ နဒိယာ ယတ္ထကေ ပဒေသေ ဥဒကံ အသန္ဒမာနံ သန္တိဋ္ဌတိ, တတ္ထ နဒီနိမိ

တ္တံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဥပရိ သန္ဒမာနဥဒကေယေဝ ဝဋ္ဋတိ, အသန္ဒမာနဥဒကေ ပန ဥဒကနိမိတ္တံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဌိတမေဝ ဟိ ဥဒကနိမိတ္တေ ဝဋ္ဋတိ, န သန္ဒမာနံ။ တေနေတံ **“ပဝတ္တနဥဒကေ နဒီနိမိတ္တံ, အပ္ပဝတ္တနဥဒကေ ဥဒကနိမိတ္တံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”** တိ။ **နဒိံ ဘိန္ဒိတွာ** တိ မာတိကာမုခဒ္ဝာရေန နဒီကူလံ ဘိန္ဒိတွာ။ **ဥက္ခေပိမ** န္တိ ကူပတော ဝိယ ဥက္ခိပိတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

သိင္ဃာဋကသဏ္ဌာနာ တိ တိကောဏရစ္ဆာသဏ္ဌာနာ။ **မုဒိင္ဂသဏ္ဌာနာ** တိ မုဒိင္ဂဘေရီ ဝိယ မဇ္ဈေ ဝိတ္ထတာ ဥဘောသု ကောဋီသု သင်္ခိတ္တာ ဟောတိ။ **ဥပစာရံ ဥပေတွာ** တိ ပစ္ဆာ သီမံ ဗန္ဓန္တာနံ သီမာယ ဩကာသံ ဥပေတွာ။ **အန္တောနိမိတ္တဂတေဟိ ပနာ** တိ ကေသ္သ ကမသ္သ ဥပမံ အန္တော ကတ္တုကာမတာယ သတိ သဗ္ဗေသံ အာဂမနေ ပယောဇနံ နတ္ထီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ **အာဂန္တဗ္ဗ** န္တိ စ သာမီစိဝသေန ဝုတ္တံ, နာယံ နိယမော “အာဂန္တဗ္ဗမေဝ”တိ။ တေနေတံ **“အာဂမနမ္ပိ အနာဂမနမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ”** တိ။ အဗဒ္ဓာယ ဟိ သီမာယ နာနာကမခေတ္တာနံ နာနာသီမသဘာဝတ္တာ တေသံ အနာဂမနေပိ ဝဂ္ဂကမ္မံ န ဟောတိ, တသ္မာ အနာဂမနမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ဗဒ္ဓာယ ပန သီမာယ ကေဝလသီမဘာဝတော ပုန အညသ္မိံ ကမ္မေ ကရိယမာနေ အန္တော သီမဂတေဟိ အာဂန္တဗ္ဗမေဝတိ အာဟ **“အဝိပ္ပဝာသသီမာ။ ပေ။ အာဂန္တဗ္ဗ”** န္တိ။ နိမိတ္တကိတ္တနကာလေ အသောဓိတာယပိ သီမာယ နေဝတ္ထိ ဒေါသော နိမိတ္တကိတ္တနဿ အပလောကနာဒီသု အညတရာဘာဝတော။

ဘဏ္ဍုကမ္မာပုစ္ဆနံ သန္ဓာယ **ပဗ္ဗဇ္ဇာ** -ဂဟဏံ။ **သုခကရဏတ္ထ** န္တိ သဗ္ဗေသံ သန္နိပတနပရိဿမံ ပဟာယ အပ္ပတရေဟိ သုခကရဏတ္ထံ။ **ကေဝိသတိ ဘိက္ခူ ဂဏှာတီ** တိ ဝီသတိဝဂ္ဂကရဏီယပရမတ္တာ သင်္ဃကမ္မဿ ကမ္မာရဟေန သဒ္ဓိံ ကေဝိသတိ ဘိက္ခူ ဂဏှာတိ။ ကုဒ္ဒြ နိသီဒနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ ဟေဋ္ဌိမန္တတော ဟိ ယတ္တ ကေဝိသတိ ဘိက္ခူ နိသီဒိတုံ သက္ကောန္တိ, တတ္တကေ ပဒေသေ သီမံ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **န သက္ခိဿန္တီ** တိ အဝိပ္ပဝာသသီမာယ ဗဒ္ဓဘာဝံ အသလ္လက္ခေတွာ “သမာနသံဝာသကမေဝ သမူဟနိဿာမာ”တိ ဝါယမန္တာ န သက္ခိဿန္တိ။ ဗဒ္ဓာယ ဟိ အဝိပ္ပဝာသသီမာယ တံ အသမူဟနိတွာ “သမာနသံဝာသကသီမံ သမူဟနိဿာမာ”တိ ကတာယပိ ကမ္မဝါစာယ အသမူဟတာဝ ဟောတိ သီမာ။ ပဌမဉှိ အဝိပ္ပဝာသံ သမူဟနိတွာ ပစ္ဆာ သီမာ သမူဟနိတဗ္ဗာ။ ကေရတနပ္ပမာဏာ သုဝိညေယျတရာ ဟောတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ **“ကေရတနပ္ပမာဏာ ဝဋ္ဋတီ”** တိ။ ကေင်္ဂုလမတ္တာပိ သီမန္တရိကာ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ တတ္တကေနပိ ဟိ သီမာ အသမ္ဘိန္နာဝ ဟောတိ။

အဝသေသနိမိတ္တာနီ တိ မဟာသီမာယ ဗာဟိရပဿေ နိမိတ္တာနိ။ ခဏ္ဍသီမတော ပဋ္ဌာယ ဗန္ဓနံ အာစိဏ္ဏံ, အာစိဏ္ဏကရဏေနေဝ စ သမ္မောဟော န ဟောတီတိ အာဟ **“ခဏ္ဍသီမတောဝ ပဋ္ဌာယ ဗန္ဓိတဗ္ဗာ”** တိ။ **ကုဋ္ဋိဂေဟေ** တိ ကုဋ္ဋိယဃရေ, ဘူမိယဃရေတိ အတ္ထော။ **ဥဒုက္ခလ** န္တိ ခုဒ္ဒကာတဠံ။ **နိမိတ္တံ န ကာတဗ္ဗ** န္တိ တံ ရာဇိံ တ ဥဒုက္ခလံ တ နိမိတ္တံ န ကာတဗ္ဗံ။

ဟေဋ္ဌာ န ဩတရတီ တိ ဘိတ္တိတော ဩရံ နိမိတ္တာနိ ဥပေတွာ ကိတ္တိတတ္တာ ဟေဋ္ဌာ အာကာသပ္ပဒေသံ န ဩတရတိ။ **ဟေဋ္ဌာပိ ဩတရတီ** တိ သစေ ဟေဋ္ဌာ အန္တောဘိတ္တိယံ ကေဝိသတိယာ ဘိက္ခူနံ ဩကာသော ဟောတိ, ဩတရတိ။ ဩတရမာနာ စ ဥပရိသီမပ္ပမာဏေန န ဩတရတိ, သမန္တာ ဘိတ္တိပ္ပမာဏေန ဩတရတိ။ **ဩတရဏာနောတရဏံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗ** န္တိ သစေ ဟေဋ္ဌာ ကေဝိသတိယာ ဘိက္ခူနံ ဩကာသော ဟောတိ, ဩတရတိ။ နောစေ, န ဩတရတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **သဗ္ဗော ဟသာအော သီမဋ္ဌော ဟောတီ** တိ ဥပရိမတလေန သဒ္ဓိံ ကောဗဒ္ဓဘိတ္တိကော တ ဟောတု မာ တ, သဗ္ဗောပိ ဟသာအော သီမဋ္ဌောဝ ဟောတိ။

တာလမူလကပဗ္ဗတေ တိ တာလမူလသဒိသေ ပဗ္ဗတေ။ သော စ ဟေဋ္ဌာ မဟန္တော ဟုတွာ အနုပုဗ္ဗေန တနုကော ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပဏဝသဏ္ဌာနော** မဇ္ဈေ တနုကော ဟောတိ မူလေ အဂ္ဂေ စ ဝိတ္ထတော။ **ဟေဋ္ဌာ တ မဇ္ဈေ တ** တိ မုဒိင္ဂသဏ္ဌာနဿ ဟေဋ္ဌာ ပဏဝသဏ္ဌာနဿ မဇ္ဈေ။ **အာကာသပဗ္ဘာရ** န္တိ ဘိတ္တိယာ အပရိက္ခိတ္တပဗ္ဘာရံ။ **အန္တောလေဏံ ဟောတီ** တိ ပဗ္ဗတဿ အန္တော လေဏံ ဟောတိ။ **သီမာမာဠကေ** တိ ခဏ္ဍသီမာမာဠကေ။ **မဟာသီမံ သောဓေတွာ တ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗ** န္တိ မဟာသီမဂတာ ဘိက္ခူ ဟတ္ထပါသံ တ အာနေတဗ္ဗာ, သီမတော တ ဗဟိ ကာတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ပန “မဟာသီမဂတေဟိ ဘိက္ခူဟိ တံ သာခံ တ ဟာရောဟံ တ အနာမသိတွာ ဌာတဗ္ဗ”န္တိ အဓိပ္ပာယော”တိ ဝုတ္တံ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ပုရိမနယေပီ** တိ ခဏ္ဍသီမာယ ဥဋ္ဌဟိတွာ မဟာသီမာ

ယ ဩဏတရုက္ခေပိ။ **ဥက္ခိပါပေတွာ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ**တိ ခဏ္ဍသီမာယ အန္တော ဌိတတ္တာ ရုက္ခဿ တတ္ထ ဌိတော ဟတ္ထပါသံယေဝ အာနေတဗ္ဗောတိ ဥက္ခိပါပေတွာ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

၁၄၀. **ပါရယတီ**တိ အဇ္ဈောတ္ထရတိ။ **ပါရာ**တိ သီမာပေက္ခော ဣတ္ထိလိင်္ဂနိဒ္ဒေသော။ **အဿာ**တိ ဘဝေယျ။ ဣဓာဓိပ္ပေတနာဝါယ ပမာဏံ ဒဿေန္တော အာဟ **“ယာ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန။ပေ။ တယော ဇနေ ဝဟတီ”**တိ။ ဣမိနာ စ ဝုတ္တပ္ပမာဏတော ခုဒ္ဒကာ နာဝါ ဝိဇ္ဇမာနာပိ ဣဓ အသန္တပက္ခံ ဘဇတီတိ ဒီပေတိ။ အဝဿံ လဗ္ဘနေယျာ ဓုဝနာဝါဝ ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ရုက္ခံ ဆိန္ဒိတွာ ကတောတိ ပါဌသေသော။ **ပရတီရေ သမ္မုခဋ္ဌာနေ**တိ ဩရိမတီရေ သဗ္ဗပရိယန္တနိမိတ္တဿ သမ္မုခဋ္ဌာနေ။ **သဗ္ဗနိမိတ္တာနံ အန္တော ဌိတေ ဘိက္ခူ ဟတ္ထပါသဂတေ ကတွာ**တိ ဧတ္ထ သစေ ဧကံ ဂါမခေတ္တံ ဟောတိ, ဥဘောသု တီရေသု သဗ္ဗနိမိတ္တာနံ အန္တော ဌိတေ ဘိက္ခူ ဟတ္ထပါသဂတေ ကတွာ သမ္မန္နိတဗ္ဗာ။ နာနာဂါမခေတ္တံ စေ, သမာနသံဝါသကသီမာဗန္ဓနကာလေ အနာဂန္တုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ အဝိပ္ပဝါသသီမာသမ္မုတိယံ ပန အာဂန္တဗ္ဗမေဝ။ ယသ္မာ ဥဘောသု တီရေသု နိမိတ္တကိတ္တနမတ္တေန ဒီပကော သင်္ဂဟိတော နာမ န ဟောတိ, တသ္မာ ဒီပကေပိ နိမိတ္တာနိ ဝိသုံ ကိတ္တေတဗ္ဗာနေဝါတိ အာဟ **“ဒီပကဿ ဩရိမန္တေ စ ပါရိမန္တေ စ နိမိတ္တံ ကိတ္တေတဗ္ဗ”**န္တိ။ **ဒီပကသိခရ**န္တိ ဒီပကမတ္ထကံ။ **ပဗ္ဗတသဏ္ဌာနာ**တိ ဒီပကဿ ကေတော အဓိကတရတ္တာ ဝုတ္တံ။

သီမာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပေါသထာဂါရာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၄၂. **ဝတ္ထုဝသေန ဝုတ္တ**န္တိ “မယဉ္စမှာ အသမ္မတာယ ဘူမိယာ နိသိန္နာ ပါတိမောက္ခံ အဿုမှာ”တိ ဝတ္ထုမှိ ပါတိမောက္ခသဝနဿ အာဂတတ္တာ ဝုတ္တံ။ **ဥပေါသထပ္ပမုခံ** နာမ ဥပေါသထာဂါရဿ သမ္မုခဋ္ဌာနံ။ ပါဠိယံ “ပဌမံ နိမိတ္တာ ကိတ္တေတဗ္ဗာ”တိ ဧတ္တကမေဝ ဝတွာ သီမာသမ္မုတိယံ ဝိယ “ပဗ္ဗတနိမိတ္တံ ပါသာဏနိမိတ္တ”န္တိအာဒိနာ ဝိသေသေတွာ နိမိတ္တာနံ အဒဿိတတ္တာ **“ခုဒ္ဒကာနိ ဝါ။ပေ။ ယာနိ ကာနိစိ နိမိတ္တာနီ”**တိ ဝုတ္တံ။ ကိတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။

အဝိပ္ပဝါသသီမာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၄၄. **အဿာ**တိ ဘိက္ခုနိသင်္ဃဿ။ **ဒွေပိ သီမာယော**တိ ပဌမံ ဝုတ္တာ အဝိပ္ပဝါသသီမာ သမာနသံဝါသကသီမာ စ။ **န ကမ္မဝါစံ ဝဂ္ဂံ ကရောန္တီ**တိ ကမ္မဝါစံ န ဘိန္ဒန္တိ, ကမ္မံ န ကောပေန္တီတိ အဓိပ္ပါယော။ **ဧတ္ထာ**တိ “ဌပေတွာ ကမ္မဉ္စ ကမ္မူပစာရဉ္စာ”တိ ဧတ္ထ။ **ကမ္မဉ္စ ကမ္မူပစာရဉ္စ န ဩတ္ထရတီ**တိ “ဌပေတွာ ကမ္မဉ္စ ကမ္မူပစာရဉ္စာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ။ **သီမာသင်္ကရမေဝ ဂစ္ဆတီ**တိ အဝိပ္ပဝါသသီမာသင်္ကရံ ဂစ္ဆတိ။ **ဧကမ္ပိ ကုလံ ပဝိဋ္ဌံ ဝါ**တိ အဘိနဝကတဂေဟေသု သဗ္ဗပဌမံ ဧကမ္ပိ ကုလံ ပဝိဋ္ဌံ အတ္ထိ။ **အဂတံ ဝါ**တိ ပေါရာဏကဂါမေ အညေသု ဂေဟာနိ ဆဍ္ဍေတွာ ဂတေသု ဧကမ္ပိ ကုလံ အဂတံ အတ္ထိ။

အဝိပ္ပဝါသသီမာ န သမူဟန္တဗ္ဗာတိ မဟာသီမံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **နိရာသင်္ကဋ္ဌာနေသု ဌတွာ**တိ စေတိယင်္ဂဏာဒီနံ ခဏ္ဍသီမာယ အနောကာသတ္တာ ဝုတ္တံ။ ခဏ္ဍသီမဉှိ ဗန္ဓိတွာ တာဒိသံ ဌာနံ ပဟာယ အညသ္မိံ ဝိဝိတ္တေ ဩကာသေ ဗန္ဓန္တိ။ **အပ္ပေဝ နာမ သမူဟနိတုံ သက္ခိဿန္တီ**တိ အဝိပ္ပဝါသသီမံယေဝ သမူဟနိတုံ သက္ခိဿန္တိ, န ခဏ္ဍသီမံ။ **ပဋိဗန္ဓိတုံ ပန န သက္ခိဿန္တေဝါ**တိ ခဏ္ဍသီမာယ အညာတတ္တာ န သက္ခိဿန္တိ။ **န သမူဟနိတဗ္ဗာ**တိ ခဏ္ဍသီမံ အဇာနန္တေဟိ န သမူဟနိတဗ္ဗာ။ ဥပေါသထဿ ဝိသုံ ဂဟိတတ္တာ အဝသေသကမ္မဝသေန သမာနသံဝါသတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဂါမသီမာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၄၇. **အပရိစ္ဆိန္နာယာ**တိ ဗဒ္ဓသီမာဝသေန အကတပရိစ္ဆေဒာယ။ **ယေန ကေနစိ ခဏိတွာ အကတော**တိ အန္တမသော တိရစ္ဆာနေနပိ ခဏိတွာ အကတော။ **တဿ အန္တောဟတ္ထပါသံ ဝိဇဟိတွာ ဌိတော ကမ္မံ ကောပေတီ**

တိ ဣမိနာ ဗဟိပရိစ္ဆေဒတော ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဌိတော ကမ္မံ န ကောပေတီတိ ဒီပေတိ။ ယံ ပန ဝုတ္တံ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) ''ပရိစ္ဆေဒဗ္ဘန္တရေ ဟတ္ထပါသံ ဝိဇဟိတွာ ဌိတောပိ ပရိစ္ဆေဒတော ဗဟိ အညံ တတ္တကံယေဝ ပရိစ္ဆေဒံ အနတိက္ကမိတွာ ဌိတောပိ ကမ္မံ ကောပေတိ, ဣဒံ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု သန္နိဋ္ဌာန''န္တိ, တတ္ထ ''အညံ တတ္တကံယေဝ ပရိစ္ဆေဒံ အနတိက္ကမိတွာ ဌိတောပိ ကမ္မံ ကောပေတီ''တိ ဣဒံ နေဝ ဟဋ္ဌိယံ, န အဋ္ဌကထာယံ ဥပလဗ္ဘတိ။ ယဒိ စေတံ ဒွိန္နံ သင်္ဃာနံ ဝိသုံ ဥပေါသထာဒိကမ္မကရဏာဓိကာရေ ဝုတ္တတ္တာ ဥဒကုက္ခေပတော ဗဟိ အညံ ဥဒကုက္ခေပံ အနတိက္ကမိတွာ ဥပေါသထာဒိကရဏတ္တံ ဌိတော သင်္ဃော သီမာသမ္ဘေဒသမ္ဘဝတော ကမ္မံ ကောပေတီတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ သိယာ, ဧဝံ သတိ ယုဇ္ဇေယျ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယ လီနတ္ထပ္ပကာသနိယံ** ဝုတ္တံ ''အညံ တတ္တကံယေဝ ပရိစ္ဆေဒန္တိ ဒုတိယံ ဥဒကုက္ခေပံ အနတိက္ကန္တော ပိ ကောပေတိ။ ကသ္မာ? အတ္တနော ဥဒကုက္ခေပသီမာယ ပရေသံ ဥဒကုက္ခေပသီမာယ အဇ္ဈောတ္ထရဏတ္တာ သီမာသမ္ဘေဒအော ဟောတိ, တသ္မာ ကောပေတီ''တိ။ ''ဣဒံ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု သန္နိဋ္ဌာန''န္တိ စ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ သဗ္ဗာသုပိ အဋ္ဌကထာသု သီမာသမ္ဘေဒဿ အနိစ္ဆိတတ္တာ။ တေနေဝ ဟိ ''အတ္တနော စ အညေသဉ္စ ဥဒကုက္ခေပပရိစ္ဆေဒဿ အန္တရာ အညော ဥဒကုက္ခေပေါ သီမန္တရိကတ္ထာယ ဌပေတဗ္ဗော''တိ ဝုတ္တံ။ အညေ ပနေတ္ထ အညထာပိ ပပဉ္စေန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။

သဗ္ဗတ္ထ သင်္ဃော နိသီဒတီ တိ ဟတ္ထပါသံ အဝိဇဟိတွာ နိသီဒတိ။ **ဥဒကုက္ခေပသီမာကမ္မံ နတ္ထီ** တိ ယသ္မာ သဗ္ဗောပိ နဒီပဒေသော ဘိက္ခူဟိ အဇ္ဈောတ္ထဋော, တသ္မာ သမန္တတော နဒီယာ အဘာဝ ဥဒကုက္ခေပေ ပယော ဇနံ နတ္ထိ။ ဥဒကုက္ခေပပပ္ပမာဏာ သီမန္တရိကာ သုဝိညေယျာတရာ ဟောတိ, သီမာသမ္ဘေဒသင်္ကာ န စ သိယာတိ သာမီ စိဒဿနတ္ထံ **''အညော ဥဒကုက္ခေပေါ သီမန္တရိကတ္ထာယ ဌပေတဗ္ဗော''** တိ ဝုတ္တံ။ ယတ္တကေန ပန သီမာသမ္ဘေအော န ဟောတိ, တတ္တကံ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ တေနေတဟု ဟောရဏာ ''ယတ္တကေန သီမာသင်္ကရော န ဟောတိ, တတ္တကမ္ပိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ **ဥိနကံ ပန န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဣဒမ္ပိ ဥဒကုက္ခေပသီမာယ ပရိသဝသေန ဝဍ္ဎန တော သီမာသမ္ဘေဒသင်္ကာ သိယာတိ တံနိတရဏတ္ထမေဝ ဝုတ္တံ။

ဂစ္ဆန္တိယာ ပန **နာဝါယ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ထ ဥဒကုက္ခေပမနတိက္ကမိတွာ ပရိဝတ္တမာနာယ ကာတုံ ဝ ဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သီမံ တ သောဓေတွာတိ** ဧတ္ထ **သီမသောဓနံ** နာမ ကမသီမာဒီသု ဌိတာနံ ဟတ္ထပါသာနယနာဒိ။ **''နဒီ ဝိနာသေတွာ တဠာကံ ကရောန္တီ''** တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတိ **''ဟေဋ္ဌာ ပါဠိ ဗဒ္ဓါ''** တိ, ဟေဋ္ဌာနဒီ အာဝ ရိတွာ ပါဠိ ဗဒ္ဓါတိ အတ္ထော။ **ဆဍ္ဍိတမောဒက** န္တိ တဠာကရက္ခဏတ္ထံ ဧကမန္တေန ဆဍ္ဍိတမုဒကံ။ **ဒေဝေ အဝ သ္သန္တေ**တိ ဒုဗ္ဗုဋ္ဌိကာလေ ဝဿာနေပိ ဒေဝေ အဝဿန္တေ။ **ဥပ္ပတိတွာ** တိ ဥတ္တရိတွာ။ **ကမနိဂမသီမံ ဩတ္ထရိတွာ ပဝတ္တတီ**တိ ဝုတ္တပ္ပကာရေ ဝဿကာလေ စတ္တာရော မာသေ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ပဝတ္တတိ။ **ဝိဟာရသီမ** န္တိ ဗဒ္ဓသီမံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

အဂမနပထေတိ ယတ္ထ တဒဟေဝ ဂန္တွာ ပစ္စာဂန္တုံ န သက္ကာ ဟောတိ, တာဒိသေ ပဒေသေ အရညသီမာသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတီတိ သတ္တဗ္ဗန္တရသီမံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **တေသန္တိ** မစ္ဆဗန္ဓာနံ။ **ဂမနပရိယန္တဿ ဩရတော** တိ ဂမနပရိယန္တဿ ဩရိမဘာဂေ ဒီပကံ ပဗ္ဗတဥ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န သမုဒ္ဒပ္ပဒေသံ။

၁၄၈. သံသဋ္ဌဝိဋပ္ပ တိ ဣမိနာ အညမညဿ အာသန္နတံ ဒီပေတိ။ **ဗဒ္ဓါ ဟောတီ** တိ ပစ္ဆိမဒိသာဘာဂေ သီမံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **တဿာ ပဒေသ** န္တိ ယတ္ထ ဌတွာ ဘိက္ခူဟိ ကမ္မံ ကာတုံ သက္ကာ ဟောတိ, တာဒိသံ ပဒေသံ။ ယတ္ထ ပန ဌိတေဟိ ကမ္မံ ကာတုံ န သက္ကာ ဟောတိ, တာဒိသံ ပဒေသံ အန္တောကရိတွာ ဗန္ဓန္တာ သီမာယ သီမံ သမ္ဘိန္ဒန္တိ နာမ။ **ဒွိန္နံ သီမာနံ နိမိတ္တံ ဟောတီ** တိ နိမိတ္တဿ သီမတော ဗာဟိရတ္တာ သီမာသမ္ဘေအော န ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။ **သီမာသင်္ကရံ ကရောတီ** တိ ဝမိုတွ သီမပ္ပဒေသံ ပဝိဋ္ဌေ ဒွိန္နံ သီမာနံ ဂတဋ္ဌာနဿ ဒုဝိညေယျတ္တာ ဝုတ္တံ, န ပန တတ္ထ ကမ္မံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿနတ္ထံ။ န ဟိ သီမာ တတ္တကေန အသီမာ ဟောတိ, ဒွေ ပန သီမာ ပစ္ဆာ ဝမိုတေန ရုက္ခေန အဇ္ဈောတ္ထဋတ္တာ ဧကာဗဒ္ဓါ ဟောန္တိ, တသ္မာ ဧကတ္ထ ဌတွာ ကမ္မံ ကရောန္တေ တေဟိ ဣတရံ သောဓေတွာ ကာတဗ္ဗံ။

ကမသီမာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပောသထဘေဒါဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၄၉. အဓမ္မေန ဝဂ္ဂံ ဥပောသထကမ္မန္တိ ဧတ္ထ ယတ္ထ စတ္တာရော ဝသန္တိ, တတ္ထ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသော အနုညာတော။ ယတ္ထ ဒွေ ဝါ တယော ဝါ ဝသန္တိ, တတ္ထ ပါရိသုဒ္ဓိဥပောသထော။ ဣဓ ပန တထာ အကတွာ စတုန္နံ ဝသန္တာနေ ပါရိသုဒ္ဓိဥပောသထဿ ကတတ္တာ တိဏ္ဏံ ဝသန္တာနေ စ ပါတိမောက္ခဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ “အဓမ္မေနာ”တိ ဝုတ္တံ။ ယသ္မာ သဗ္ဗေဝ န သန္နိပတိံသု, ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိ စ သင်္ဃမဇ္ဈံယေဝ အာဂစ္ဆတိ, န ဂဏမဇ္ဈံ, တသ္မာ “ဝဂ္ဂ”န္တိ ဝုတ္တံ။

ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကထာဝဏ္ဏနာ

၁၅၀. ဝေမတိကာ ဓာရယာမီတိ “သုတာ ခော ပနာယသ္မန္တေဟီ”တိ ဧတ္ထ “ဝေမတိကာ ဓာရယာမီ”တိ ဝတွာ “ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ ခော အာယသ္မန္တော နိဒါနံ, သုတာ ခော ပနာယသ္မန္တေဟိ စတ္တာရော ပါရာဇိကာ ဓမ္မာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိဒါနဝဏ္ဏနာ) “တတ္ထာယသ္မန္တေ ပုစ္ဆာမိ ကစ္စိတ္ထ ပရိသုဒ္ဓါ, ဒုတိယမ္ပိ ပုစ္ဆာမိ။ပေ.။ တသ္မာ တုဏှီ, ဧဝမေတံ ဓာရယာမီတိ ဝတွာ ‘ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ ခော အာယသ္မန္တော နိဒါန’န္တိအာဒိနာ နယေန အဝသေသေ သုတေန သာဝိတေ ဥဒ္ဒိဋ္ဌော ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ။ **သုတေနာ**တိ သုတပဒေန။ **သဝရာဘယ**န္တိ ဝနစရကဘယံ။ တေနာဟ **“အဋ္ဌဝိမနုဿဘယ”**န္တိ။ “အဝသေသံ သုတေန သာဝေတဗ္ဗ”န္တိ ဝစနတော နိဒါနုဒ္ဒေသေ အနိဋ္ဌိတေ သုတေန သာဝေတဗ္ဗံ နာမ နတ္ထီတိ အာဟ **“ဒုတိယာဒီသု ဥဒ္ဒေသေသူ”**တိ။ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဥဒ္ဒေသာပေက္ခာယ ဟိ အဝသေသဂ္ဂဟဏံ, တသ္မာ နိဒါနေ ဥဒ္ဒိဋ္ဌေ ပါရာဇိကုဒ္ဒေသာဒီသု ယသ္မိံ ဝိပ္ပကတေ အန္တရာယော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေန သဒ္ဓိံ အဝသေသံ သုတေန သာဝေတဗ္ဗံ။

တီဟိပိ ဝိဓီဟီတိ ဩသာရဏကထနသရဘညေဟိ။ ဧတ္ထ စ အတ္ထံ ဘဏိတုကာမတာယ သုတ္တဿ ဩသာရဏာ **ဩသာရဏံ** နာမ။ တဿေဝ အတ္ထပ္ပကာသနာ **ကထနံ** နာမ။ သုတ္တဿ တဒတ္ထဿ ဝါ သရေန ဘဏနံ **သရဘညံ** နာမ။ **သဇ္ဈာယံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ**တိ “သဇ္ဈာယံ ကရောမီ”တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ။ **ဩသာရေတွာ ပန ကထေန္တေနာ**တိ ပဌမံ ဥဿာရေတွာ ပစ္ဆာ အတ္ထံ ကထေန္တေန။ **မနုဿာနံ ပန “ဘဏထာဟီ”တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ ဧတ္ထ ဥစ္စတရေ နိသိန္နေနပိ မနုဿာနံ ဘဏထာဟီတိ ဝိသေသေတွာ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ, အဝိသေသေတွာ ပန န ဝဋ္ဋတိ။ **သဇ္ဈာယံ ကရောန္တေနာ**တိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ နိသီဒိတွာ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တေန။ **ထေရော**တိ ယော ကောစိ အတ္တနာ ဝုဍ္ဎတရော။ **ဧကံ အာပုစ္ဆိတွာ**တိ ဧကံ ဝုဍ္ဎတရံ အာပုစ္ဆိတွာ။ **အပရော အာဂစ္ဆတီ**တိ အပရော တတောပိ ဝုဍ္ဎတရော အာဂစ္ဆတိ။

ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသကအဇ္ဈေသနာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၅၅. စောဒနာဝတ္ထု နာမ ဧကံ နဂရံ။ **သင်္ဃဥပောသထာဒိဘေဒေန နဝဝိဓ**န္တိ သင်္ဃေ ဥပောသထော ဂဏေ ဥပောသထော ပုဂ္ဂလေ ဥပောသထောတိ ဧဝံ ကာရကဝသေန တယော, သုတ္တုဒ္ဒေသော ပါရိသုဒ္ဓိဥပောသထော အဓိဋ္ဌာနုပောသထောတိ ဧဝံ ကတ္တဗ္ဗာကာရဝသေန တယော, စာတုဒ္ဒသိကော ပန္နရသိကော သာမဂ္ဂီဥပောသထောတိ ဧဝံ ဒိဝသဝသေန တယောတိ နဝဝိဓံ။ **စတုဗ္ဗိဓံ ဥပောသထကမ္မ**န္တိ အဓမ္မေန ဝဂ္ဂံ ဥပောသထကမ္မံ, အဓမ္မေန သမဂ္ဂံ ဥပောသထကမ္မံ, ဓမ္မေန ဝဂ္ဂံ ဥပောသထကမ္မံ, ဓမ္မေန သမဂ္ဂံ ဥပောသထကမ္မန္တိ ဧဝံ စတုဗ္ဗိဓမ္ပိ ဥပောသထကမ္မံ။ **ဒုဝိဓံ ပါတိမောက္ခ**န္တိ ဘိက္ခုပါတိမောက္ခံ ဘိက္ခုနီပါတိမောက္ခန္တိ ဒုဝိဓံ ပါတိမောက္ခံ။ **နဝဝိဓံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသ**န္တိ ဘိက္ခူနံ ပဉ္စ ဥဒ္ဒေသာ, ဘိက္ခုနီနံ ဌပေတွာ အနိယတုဒ္ဒေသံ အဝသေသာ စတ္တာရောတိ နဝဝိဓံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ။

ပက္ခဂဏနာဒိဥဂ္ဂဟဏာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၅၈-၁၆၁. သမန္တာဟရထာတိ သလ္လက္ခေထ။ **ပရိယေသိတဗ္ဗာနီ**တိ ဘိက္ခာစာရေန ပရိယေသိတဗ္ဗာနိ။

ဒိသံဂမိကာဒိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆၃. ဥတုဝဿေယေဝ တိ ဟေမန္တဂိမှေဟသုယေဝ။

ဟရိသုဒ္ဓိအနုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆၄. ယေန ကေနစိ အင်္ဂပစ္စင်္ဂေန ဝိညာပေတီ တိ မနသာ စိန္တေတွာ ဟတ္ထပ္ပယောကာဒိနာ ယေန ကေနစိ ဝိညာပေတိ။ **သင်္ဃော နပ္ပဟောတီ** တိ ဒွဝိန္နံ ဒွဝိန္နံ အန္တရာ ဟတ္ထပာသံ အဝိဇဟိတွာ ပဋိပာဋိယာ ဌာတုံ နပ္ပဟောတိ။ **ဣတရာ ပန ဗိဠာလသင်္ခလိကဟရိသုဒ္ဓိ နာမာ** တိ ဧတ္ထ ကေစိ ဝဒန္တိ "ဗိဠာလသင်္ခလိကာ ဗဒ္ဓာဝ ဟောတိ အန္တောဂေဟေ ဧဝ သမ္ပယောဇနတ္တာ, ယထာ သာ န ကတ္ထစိ ဂစ္ဆတိ, တထာ သာပိ န ဂစ္ဆတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဣတရထာ ဝိသေသနံ နိရတ္ထကံ ဟောတီ"တိ။ အပရေ ပန "ယထာ ဗဟူဟိ မနုဿေဟိ ကေဿ ဗိဠာလဿ အတ္တနော အတ္တနော သင်္ခလိကာ ဂီဝါယ အာဗဒ္ဓါ ဗိဠာလေ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တိ အာဗဒ္ဓတ္တာ, န အညသ္မိံ ဗိဠာလေ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တိ အနာဗဒ္ဓတ္တာ, ဧဝမေဝဿ ဘိက္ခုဿ ဗဟူဟိ သင်္ခလိကသဒိသာ ဆန္ဒဟရိသုဒ္ဓိ ဒိန္နာ, သာ တသ္မိံ ဘိက္ခုသ္မိံ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆတိ တသ္မိံ သင်္ခလိကာ ဝိယ အာဗဒ္ဓတ္တာ, န အညသ္မိံ အနာဗဒ္ဓတ္တာ"တိ ဝဒန္တိ။ သဗ္ဗမ္ပေတံ န သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ။ အယံ ပနေတ္ထ သာရော – ယထာ သင်္ခလိကာယ ပဌမဝလယံ ဒုတိယံယေဝ ဝလယံ ဟာပုဏာတိ, န တတိယံ, ဧဝမယမ္ပိ ဟရိသုဒ္ဓိအယကေန ယဿ ဒိန္နာ, တတော အညတ္ထ န ဂစ္ဆတီတိ သင်္ခလိကသဒိသတ္တာ "ဗိဠာလသင်္ခလိကာ"တိ ဝုတ္တာ။ ဗိဠာလသင်္ခလိကဂဟဏဉ္စေတ္ထ ယာသံ ကာသဉ္စိ သင်္ခလိကာနံ ဥပလက္ခဏမတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဆန္ဒအနုကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆၅. "သန္တိ သင်္ဃဿ ကရဏီယာနီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဝစနဝိပလ္လာသေန "ကရဏီယ"န္တိ ဝုတ္တံ။ တဿ သမ္မုတိအနုကိစ္စံ နတ္ထိ။ "ဟတ္ထပာသံ အာနေတဗ္ဗောယေဝ"တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။

သင်္ဃုပေါသထာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆၈. သင်္ဃသန္နိပာတတော ပဌမံ ကာတဗ္ဗံ **ပုဗ္ဗကရဏ**န္တိ ဝုတ္တံ, ပုဗ္ဗကရဏတော ပစ္ဆာ ကာတဗ္ဗမ္ပိ ဥပေါသထကမ္မတော ပဌမံ ကာတဗ္ဗတ္တာ **ပုဗ္ဗကိစ္စ**န္တိ ဝုတ္တံ။ ဥဘယမ္ပိ စေတံ ဥပေါသထကမ္မတော ပဌမံ ကတ္တဗ္ဗတ္တာ ကတ္ထစိ **ပုဗ္ဗကိစ္စ**မိစ္စေဝ ဝေဟရီယတိ "ကိံ သင်္ဃဿ ပုဗ္ဗကိစ္စ"န္တိအာဒီသု ဝိယ။

ဥပေါသထောတိ တီသု ဥပေါသထဒိဝသေသု အညတရဒိဝသော။ တသ္မိဉှိ သတိ ဣဒံ သင်္ဃဿ ဥပေါသထကမ္မံ ပတ္တကလ္လံ နာမ ဟောတိ, နာသတိ။ ယထာဟ "န စ, ဘိက္ခဝေ, အနုပေါသထေ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော"တိ (မဟာဝ. ၁၈၃)။ **ယာဝတိကာ စ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ** တိ ယတ္တကာ ဘိက္ခူ တဿ ဥပေါသထကမ္မဿ ပတ္တာ ယုတ္တာ အနုရူပါ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန စတ္တာရော ဘိက္ခူ ပကတတ္တာ, တေ စ ခေါ ဟတ္ထပာသံ အဝိဇဟိတွာ ဧကသီမာယံ ဌိတာ။ **သဘာဂါပတ္တိယော စ န ဝိဇ္ဇန္တီ** တိ ဧတ္ထ ယံ သဗ္ဗော သင်္ဃော ဝိကာလဘောဇနာဒိနာ သဘာဂဝတ္ထုနာ လဟုကာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, ဧဝရူပါ **"ဝတ္ထုသဘာဂါ"**တိ ဝုစ္စန္တိ။ တာသု ဟိ အဝိဇ္ဇမာနာသု ဝိသဘာဂါသု ဝိဇ္ဇမာနာသုပိ **ပတ္တကလ္လံ** ဟောတိယေဝ။

ဝဇ္ဇနီယာ စ ပုဂ္ဂလာ တသ္မိံ န ဟောန္တီ တိ "န, ဘိက္ခဝေ, သဂဟဋ္ဌာယ ပရိသာယာ"တိ (မဟာဝ. ၁၅၄) ဝစနတော ဂဟဋ္ဌော, "န, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနိယာ နိသိန္နပရိသာယ ပာတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗ"န္တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၁၈၃) နယေန ဝုတ္တာ ဘိက္ခုနီ သိက္ခမာနာ သာမဏေရော သာမဏေရီ သိက္ခာပစ္စက္ခာတကော အန္တိမဝတ္ထုအဇ္ဈာပန္နကော အာပတ္တိယာ အဒဿနေ ဥက္ခိတ္တကော အာပတ္တိယာ အပ္ပဋိကမ္မေ ဥက္ခိတ္တကော ပါပိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂေ ဥက္ခိတ္တကော ပဏ္ဍကော ထေယျသံဝါသကော တိတ္ထိယပက္ကန္တကော တိရစ္ဆာနဂတော မာတုဃာတကော ပိတုဃာတကော အရဟန္တဃာတကော ဘိက္ခုနီဒူသကော သင်္ဃဘေဒကော လောဟိတုပ္ပာဒကော ဥဘတောဗျဉ္ဇနကောတိ ဣမေ ဝီသတိ စာတိ ဧကဝီသတိ ပုဂ္ဂလာ ဝဇ္ဇနီယာ နာမ, တေ ဟတ္ထပာသတော ဗဟိကရဏဝသေန ဝဇ္ဇေတဗ္ဗ

ဗာ။ ဧတေသု ဟိ တိဝိဓေ ဉက္ခိတ္တကေ သတိ ဥပေါသထံ ကရောန္တော သင်္ဃော ဟစိတ္တိယံ အာပဇ္ဇတိ, သေသေသု ဒုက္ကဋံ။ တွေ့ စ **တိရစ္ဆာနဂတော** တိ ယသ္သ ဥပသမ္ပဒါ ပဋိက္ခိတ္တာ, သောဝ အဓိပ္ပေတော, တိတ္ထိယာ ဂဟဋ္ဌေ နေဝ သင်္ဂဟိတာ။ ဧတေပိ ဟိ ဝဇ္ဇနီယာ။ ဇံ ပတ္တကလ္လံ ဣမေဟိ စတူဟိ အင်္ဂေဟိ သင်္ဂဟိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အဇ္ဇ မေ ဥပေါသထော ပန္နရသောတိပိ တိ ပိ-သဒ္ဒေန ဟဋ္ဌိယံ အာဂတနယေနေဝ “အဇ္ဇ မေ ဥပေါသထော”တိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ **မာတိကာဋ္ဌကထာယံ** (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. နိဒာနဝဏ္ဏနာ) ပန “အဇ္ဇ မေ ဥပေါသထော စာတုဒ္ဒသောတိ ဝါ ပန္နရသောတိ ဝါ ဝတွာ အဓိဋ္ဌာမီတိ ဝတ္တဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။

သင်္ဃုပေါသထာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာပတ္တိပဋိကမ္မဝိဓိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၆၉. နနု စ “န, ဘိက္ခဝေ, သာပတ္တိကေန ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော, ယော ကရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ ဇံ သာပတ္တိကဿ ဥပေါသထကရဏေ ဝိသုံ ပညတ္တာ အာပတ္တိ န ဒိဿတိ, တသ္မာ ဘဂဝတာ ပညတ္တံ “န သာပတ္တိကေန ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော”တိ ဣဒံ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **“ယဿ သိယာ အာပတ္တိ။ ပေ.။ ပညတ္တံ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗ”**န္တိ။ ကိဉ္စာပိ ဝိသုံ ပညတ္တာ အာပတ္တိ န ဒိဿတိ, အထ ခေါ “ယဿ သိယာ အာပတ္တိ, သော အာဝိကရေယျာ”တိအာဒိ ဝဒန္တေန အတ္ထတော ပညတ္တာယေဝါတိ အဓိပ္ပါယော။

ဟာရိသုဒ္ဓိအနုပညာပနေန စာ တိ ဣမိနာဝ “သာပတ္တိကေန ဟာရိသုဒ္ဓိပိ န အတဗ္ဗာ”တိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ န ဟိ သာပတ္တိကော သမာနော “ဟာရိသုဒ္ဓိံ ဒမ္မိ, ဟာရိသုဒ္ဓိံ မေ ဟရ, ဟာရိသုဒ္ဓိံ မေ အာရောစေဟီ”တိ ဝတ္တုမရဟတိ။ တသ္မာ ဟာရိသုဒ္ဓိံ ဒေန္တေန ပဌမံ သန္တိံ အာပတ္တိံ ဒေသေတဗ္ဗာ “အဟံ, အာဝုသော, ဣတ္ထန္နာမာယ အာပတ္တိယာ ဝေမတိကော, ယဒါ နိဗ္ဗေမတိကော ဘဝိဿာမိ, တဒါ တံ အာပတ္တိံ ပဋိကရိဿာမီ”တိ ဝတွာ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော။ “ဟတိမောက္ခံ သောတဗ္ဗ”န္တိ ဝစနတော ယာဝ နိဗ္ဗေမတိကော န ဟောတိ, တာဝ သဘာဂာပတ္တိံ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ န လဘတိ, အညေသဉ္စ ကမ္မာနံ ပရိသုဒ္ဓော နာမ ဟောတိ။ “ပုန နိဗ္ဗေမတိကော ဟုတွာ ဒေသေတဗ္ဗံ န စာ”တိ နေဝ ဟဋ္ဌိယံ န အဋ္ဌကထာယံ အတ္ထိ, ဒေသိတေ ပန ဒေသော နတ္ထိ။ “ဣတော ဝုဋ္ဌဟိတွာ ပဋိကရိဿာမီတိ ဧတ္တာပိ ဧ သေဝ နယော”တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ ယထာ သဗ္ဗော သင်္ဃော သဘာဂပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ “သုဏာတု မေ ဘန္တေ, သင်္ဃော။ပေ။ ပဋိကရိဿတီ”တိ ဉတ္တိံ ဌပေတွာ ဥပေါသထံ ကာတုံ လဘတိ, ဇံ တီဟိ “သုဏန္တု မေ အာယသ္မန္တာ, ဣမေ ဘိက္ခူ သဘာဂံ အာပတ္တိံ အာပန္နာ။ ယဒါ အညံ ဘိက္ခုံ သုဒ္ဓံ အနာပတ္တိကံ ပဿိဿန္တိ, တဒါ တဿ သန္တိကေ တံ အာပတ္တိံ ပဋိကရိဿန္တီ”တိ ဂဏဉတ္တိံ ဌပေတွာ, ဒွီဟိ အညမညံ အာရောစေတွာ ဥပေါသထံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧကေနပိ “ပရိသုဒ္ဓံ လဘိတွာ ပဋိကရိဿာမီ”တိ အာဘောဂံ ကတွာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ စ ဝဒန္တိ။

အာပတ္တိပဋိကမ္မဝိဓိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

လိင်္ဂါဒိဒဿနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၇၉. အာစာရသဏ္ဌာန န္တိ အာစာရသဏ္ဌိတိ။ အာကရီယတိ ပကာသီယတိ ဧတေနာတိ **အာကာရော**။ လီနံ ဂမယတိ ဗောဓေတီတိ **လိင်္ဂံ**။ နိမိယန္တိ ပရိစ္ဆိဇ္ဇ ဉာယန္တိ ဧတေနာတိ **နိမိတ္တံ**။ ဥဒ္ဒိသီယန္တိ အပဒိသီယန္တိ ဧတေနာတိ **ဥဒ္ဒေသော**။ “အမှာကံ ဣဒ”န္တိ အညာတံ အဝိဒိတန္တိ **အညာတကံ**။ တဉ္စ အတ္ထတော ပရသန္တကံယေဝါတိ အာဟ **“အညေသံ သန္တက”** န္တိ။

၁၈၀. နာနာသံဝါသကဘာဝ န္တိ လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကဘာဝံ။ တဿ အဘိဘာတေ နာမ တေသံ လဒ္ဓိဝိဿဇ္ဇာပန န္တိ အာဟ **“တံ ဒိဋ္ဌိံ န နိဿဇ္ဇာပေန္တီတိ အတ္ထော”** တိ။

နဂန္တဗ္ဗဂန္တဗ္ဗဝါရကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၁. ဥပေါသထာဓိဋ္ဌာနတ္ထံ သီမာပိ နဒီပိ န ဂန္တဗ္ဗာ တိ ဂရုကံ ဟုတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ ဝိသ္သဇ္ဇေတ္ဝာ လဟုကသ္သ အကတ္တဗ္ဗတ္တာ ဝုတ္တံ။ **အာရညကေနာပိ ဘိက္ခုနာ**တိ ဧကစာရိကေန အာရညကဘိက္ခုနာ, ယတ္ထ တ သင်္ဃပဟောနကာ ဘိက္ခူ န သန္တိ, တာဒိသေ အရညေ ဝသန္တေန။ **တတ္ထ ဥပေါသထံ ကတွာဝ ဂန္တဗ္ဗ** န္တိ တသ္သ ဝသနဋ္ဌာနေ သင်္ဃုပေါသထသ္သ အပ္ပဝတ္တနတော ဝုတ္တံ။ **ဥပေါသထန္တရာယော** တိ အတ္တနော ဥပေါသထန္တရာယော။

ဝဇ္ဇနီယပုဂ္ဂလသန္ဒဿနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၃. ဟတ္ထပါသုပဂမနမေဝ **ပမာဏ**န္တိ ဘိက္ခုနီအာဒယော ဌပေတွာ တ ဟောန္တု နိသိန္နာ တ, တေသံ ဟတ္ထပါသုပဂမနမေဝ အာပတ္တိယာ ပမာဏန္တိ အဓိပ္ပာယော, တသ္မာ ကေသီမာယမ္ပိ ဟတ္ထပါသံ ဇဟာပေတွာ ဥပေါသထံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ဥပေါသထက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓကံ

ဝဿူပနာယိကာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၄. ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓကေ **ဣလ-ဘဒ္ဒော နိုဟတမတ္တော** တိ ဩကာသပရိဒီပနသ္သပိ အသမ္ဘဝတော အ တ္ထန္တရသ္သ အဘာဝနေတော ဝုတ္တံ။ **အပရဇ္ဇုဂတာယ အသဠ္ဃာ** တိ ဣမိနာ အသမာနာဓိကရဏဝိသယော ဗာဟိရတ္ ထသမာသောယန္တိ ဒဿေတိ။ **အပရဇ္ဇု** တိ အာသာဠ္ဟီပုဏ္ဏမိတော အပရံ ဒိနံ, ဟဋ္ဌိပဒန္တိ အတ္ထော။ **အသဠ္ဃာ** တိ အာသာဠ္ဟီပုဏ္ဏမိယာ။

ဝဿာနေ စာရိကာပဋိက္ခေပာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၅. **အနပေက္ခဂမနေန ဝ အညတ္ထ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပနေန ဝ အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ** တိ ဧတ္ထ အနပေက္ခဂမ နေန ဥပစာရာတိက္ကမေ အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, သာပေက္ခဂမနေန အညတ္ထ အရုဏုဋ္ဌာပနေန အာပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ ဗာ။

သတ္တာဟကရဏီယာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၇-၁၈၉. **တီဏိ ပရိဟီနာနီ**တိ ဘိက္ခုနီနံ ဝစ္စကုဋိအာဒီနံ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ ပဟီနာနိ။ **တရေဃူဿ** န္တိ အာတပဟဝိ တပဟမင္ဂလံ။ **သုတ္တန္တော** တိ အတ္တနော ပဂုဏသုတ္တန္တော။ **န ပလုဇ္ဇတီ** တိ န ဝိနဿတိ န အန္တရဓာယတိ။

ပဟိတေယေဝ အနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၉၉. **ဘိက္ခုဂတိကော**တိ ဘိက္ခုနိဿိတကော။ သော ပန ယသ္မာ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဝသတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **"ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဝသနကပုရိသော"**တိ။ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂန္တွာ ဗဟိဒ္ဓာ အရုဏုဋ္ဌာပနံ **ရတ္တိစ္ဆေဒေါ။ အနိမန္တ တိတေန ဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတီ**တိ ဧတ္ထ အနိမန္တိတတ္တာ သတ္တာဟကိစ္စံ အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ ဂစ္ဆန္တသ္သပိ ဝဿစ္ဆေ ဒော စေဝ ဒုက္ကဋဉ္စ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာဝုတ္တဥဟိ ရတ္တိစ္ဆေဒကာရဏံ ဝိနာ တိရောဝိဟာရေ ဝသိတ္ဝာ အာဂစ္ဆိဿာမီတိ ဂစ္ဆတောပိ ဝဿစ္ဆေဒံ ဝဒန္တိ။ **ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ ဂစ္ ဆန္တေန စ အန္တောဥပစာရသီမာယံ ဌိတေနေဝ "အန္တောသတ္တာဟေ အာဂစ္ဆိဿာမီ"တိ အာဘောဂံ ကတ္ဝာ ဂန္ တဗ္ဗံ။ သစေ အာဘောဂံ အကတ္ဝာ ဥပစာရသီမံ အတိက္ကမတိ, ဆိန္နဝဿော ဝ ဟောတီတိ ဝဒန္တိ။ **ဘဏ္ဍက** န္တိ စီဝ ရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပဟိဏန္တိ** တိ စီဝရဓောဝနာဒိကမ္မေန ပဟိဏန္တိ။ **သမ္မာပုဏိတုံ န သက္ကောတိ, ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္ ထ "အဇ္ဇေဝ အာဂမိဿာမီ"တိ သာမန္တဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပုန အာဂစ္ဆန္တသ္သ အန္တရာမဂ္ဂေ သစေ အရုဏုဂ္ဂမနံ ဟောတိ, ဝဿစ္ဆေဒောပိ န ဟောတိ, ရတ္တိစ္ဆေဒဒုက္ကဋဉ္စ နတ္ထီတိ ဝဒန္တိ။ **"အာစရိယံ ပဿိဿာမီ"တိ ပန ဂန္တုံ လဘတီ**တိ "အဂိလာနမ္ပိ အာစရိယံ ဥပဇ္ဈာယံ ဝ ပဿိဿာမီ"တိ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂန္တုံ လဘတိ။ **သစေ ပန နံ အာစရိယော "အဇ္ဇ မာ ဂစ္ဆာ"တိ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧဝံ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂတံ အန္တောသတ္တာ ဟေယေဝ ပုန အာဂစ္ဆန္တံ သစေ အာစရိယော ဥပဇ္ဈာယော ဝ "အဇ္ဇ မာ ဂစ္ဆာ"တိ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတိ, သတ္တာဟာတိ က္ကမေပိ အနာပတ္တီတိ အဓိပ္ပာယော, ဝဿစ္ဆေဒော ပန ဟောတိယေဝာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ သတ္တာဟဿ ဗဟိဒ္ဓာ ဝီတိ နာမိတတ္တာ။

အန္တရာယေ အနာပတ္တိဝဿစ္ဆေဒကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၁. **သစေ ဒူရံ ဂတော ဟောတိ, သတ္တာဟဝာရေန အရုဏော ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗော** တိ ဣမိနာ ဝဿစ္ဆေဒကာရဏော သတိ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။

ဝဇာဒီသု ဝဿူပဂမနကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၃. **“ကာမ ဝသ္သံ ဥပေမီ”တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဗ္ဗ**န္တိ သတ္တသ္သာဝိဟာရတ္တာ “ကာမသ္မိံ ဝိဟာရေ”တိ အဝတွာ “ကာမ ဝသ္သံ ဥပေမီ”တိ ဧတ္တကမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **သစေ ပန ဝသ္သံ ဥပဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတီ**တိ ကုဋ္ဋိကာဒီနံ အဘာဝေ “ကာမ ဝသ္သံ ဥပေမီ”တိ ဝစီဘေဒံ ကတွာ ဥပဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတိ, အာလယကရဏမတ္တေနေဝ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပါယော။ **ဝိပ္ပကိရတီ**တိ ဝိသုံ ဝိသုံ ဂစ္ဆတိ။ **တီသု ဌာနေသု နတ္ထိ ဝသ္သစ္ဆေဒေ အာပတ္တီ**တိ ဧတေဟိ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တဿေဝ နတ္ထိ အာပတ္တိ, ဧတေဟိ ဝိယုဇ္ဇိတွာ ဂမနေ ပန အာပတ္တိယေဝ, ပဝါရေတုဉ္စ န လဘတိ။

ဝဿံ အနုပဂန္တဗ္ဗဋ္ဌာနကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၄. **သေယျထာပိ ပိသာစိလ္လိကာ**တိ ဧတ္ထ ပိသာစာ ဧဝ **ပိသာစိလ္လိကာ,** ပိသာစဒာရကာတိပိ ဝဒန္တိ။ **ပဝိသနဒွါရံ ယောဇေတွာ**တိ သကဝါဋဗဒ္ဓမေဝ ယောဇေတွာ။ **ပဉ္စန္နံ ဆဒနာန**န္တိ တိဏပဏ္ဏဣဋ္ဌကသိလာသုဓာသင်္ခါတာနံ ပဉ္စန္နံ ဆဒနာနံ။ ဣဒဉ္စ ယေဘုယျေန ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ ရုက္ခာဒီသု ပဒရစ္ဆဒနာယပိ ကုဋိကာယ ဝသ္သူပဂမနဿ ဝုတ္တတ္တာ။ **န, ဘိက္ခဝေ, အသေနာသနိကေန ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗ**န္တိ ဝစီဘေဒံ ကတွာ ဝဿူပဂမနံ သန္ဓာယေဝ ပဋိက္ခေပေါ, န အာလယကရဏဝသေန ဥပဂမနံ သန္ဓာယာတိ ဝဒန္တိ။ ဟေဋ္ဌာ ပန အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ အဋ္ဌကထာယဉ္စ ဒုတိယပါရာဇိကသံဝဏ္ဏနာယံ (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၈၄) “ဝဿံ ဥပဂစ္ဆန္တေန ဟိ နာလကပဋိပဒံ ပဋိပန္နေနပိ ပဉ္စန္နံ ဆဒနာနံ အညတရေန ဆန္နေယေဝ သဒွါရဗန္ဓေ သေနာသနေ ဥပဂန္တဗ္ဗံ။ တသ္မာ ဝဿကာလေ သစေ သေနာသနံ လဘတိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ လဘတိ, ဟတ္ထကမ္မံ ပရိယေသိတွာပိ ကာတဗ္ဗံ။ ဟတ္ထကမ္မံ အလဘန္တေန သာမမ္ပိ ကာတဗ္ဗံ, န တွေဝ အသေနာသနိကေန ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗ”န္တိ ဒဠှံ ကတွာ ဝုတ္တတ္တာ အသေနာသနိကဿ နာဝါဒိံ ဝိနာ အညတ္ထ အာလယော န ဝဋ္ဋတီတိ အမှာကံ ခန္တိ။ နာဝါသတ္ထဝဇေသုယေဝ ဟိ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, နာဝါယ ဝဿံ ဥပဂန္တု”န္တိအာဒိနာ သတိ အသတိ ဝါ သေနာသနေ ဝဿူပဂမနဿ ဝိသုံ အနုညာတတ္တာ “န, ဘိက္ခဝေ, အသေနာသနိကေန ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗ”န္တိ အယံ ပဋိက္ခေပေါ တတ္ထ န လဗ္ဘတီတိ အသတိ သေနာသနေ အာလယဝသေနပိ နာဝါဒီသု ဥပဂမနံ ဝုတ္တံ။ **ဆဝကုဋိကာ**တိ ဧတ္ထ နာမ ဒီဃေ မဉ္စပါဒေ မဇ္ဈေ ဝိဇ္ဈိတွာ အဋနိယော ပဝေသေတွာ ကတော မဉ္စော။ တဿ ဥပရိ ဥပရိ ဟေဋ္ဌာတိ နတ္ထိ, ပရိဝတ္တေတွာ အတ္ထတော ပါဒိသောဝ ဟောတိ, တံ သုသာနေ ဒေဝဋ္ဌာနေ စ ဌပေန္တိ, စတုန္နံ ပါသာဏာနံ ဥပရိ ပါသာဏံ အတ္ထရိတွာ ကတံ ဂေဟမ္ပိ “ဆဝကုဋိကာ”တိ ဝုစ္စတိ။

ဝဿံ အနုပဂန္တဗ္ဗဋ္ဌာနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဓမ္မိကကတိကကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၅. **တသ္သာ လက္ခဏံ မဟာဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တ**န္တိ စတုတ္ထပါရာဇိကသံဝဏ္ဏနာယံ “ယော ဣမမှာ အာဝါသာ ပဌမံ ပက္ကမိဿတိ, တံ မယံ အရဟာတိ ဇာနိဿာမာ”တိ (ပါရာ. ၂၂၈) ဧတ္ထ ဒဿိတံ အဓမ္မိကကတိကဝတ္တလက္ခဏံ သန္ဓာယ ဝဒတိ, ပရတောပိ သေနာသနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာယံ အဓမ္မိကံ ကတိကဝတ္တံ အာဝိ ဘဝိဿတိယေဝ။

ပဋိဿဝဒုက္ကဋာပတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၇. ယသ္မာ နာနာသီမာယံ ဒွီသု အာဝါသေသု ဝဿံ ဝသန္တဿ ဒုတိယေ “ဝသာမီ”တိ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ ပဌမသေနာသနဂ္ဂါဟော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ, ပုန ပဌမေယေဝ “ဝသာမီ”တိ စိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ ဒုတိယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ, တသ္မာ **“တဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပုရိမိကာ စ န ပညာယတီ”**တိ ဝုတ္တံ။ ပဋိဿဝဿ ဝိသံဝါဒနပစ္စယာ ဟောန္တမ္ပိ ဒုက္ကဋံ သတိယေဝ ပဋိဿဝေ ဟောတီတိ အာဟ **“တဿ တဿ ပဋိဿဝေ ဒုက္ကဋ”**န္တိ။ ဧတေနေဝ ဟ **“တဉ္စ ခော။ပေ။ ပဋ္ဌာ ဝိသံဝါဒနပစ္စယာ”**တိ။

အကရဏီယောတိ သတ္တာဟကရဏီယေန အကရဏီယော။ **သကရဏီယော**တိ သတ္တာဟကရဏီယေနေဝ သကရဏီယော။ ယဒိ ဧဝံ “သတ္တာဟကရဏီယေန အကရဏီယော သကရဏီယော”တိ စ ကသ္မာ န ဝုတ္တန္တိ? “အကရဏီယော”တိ ဝုတ္တေပိ သတ္တာဟကရဏီယေန သကရဏီယာကရဏီယတာ ဝိညာယတီတိ ကတွာ န ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဧဝံ ပရတော “သတ္တာဟကရဏီယေန ပက္ကမတီ”တိ တရဒွဝယေပိ “သကရဏီယော ပက္ကမတီ”တိ ဧတ္တကမေဝ ကသ္မာ

န ဝုတ္တန္တိ? ဝုစ္စတေ – တတ္ထ ‘‘သတ္တာဟကရဏီယေနာ’’တိ အဝတွာ ‘‘သကရဏီယော ပက္ကမတီ’’တိ ဝုတ္တေ သော တံ သတ္တာဟံ ဗဟိဒ္ဓာ ဝီတိနာမေတီတိ န သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ ‘‘သတ္တာဟကရဏီယေန ပက္ကမတီ’’တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝဉ္ဟိ ဝုတ္တေ သတ္တာဟဿ အဓိကတတ္တာ သော တံ သတ္တာဟံ ဗဟိ ဝီတိနာမေတီတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ။

ဧတ္ထ စ အာဒိမှိ စတ္တာရော တရာ နိရပေက္ခဂမနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ, တတ္ထာပိ ပုရိမာ ဒွေ ဝ တရာ ဝဿံ အနုပဂတဿ ဝသေန ဝုတ္တာ, ပစ္ဆိမာ ပန ဒွေ ဝ တရာ ဝဿံ ဥပဂတဿ ဝသေန, တတော ပရံ ဒွေ ဝ တရာ သာပေက္ခဂမနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ, တတ္ထာပိ ပဌမတရော သာပေက္ခဿပိ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂန္တွာ တံ သတ္တာဟံ ဗဟိဒ္ဓာ ဝီတိနာမေန္တဿ ဝဿစ္ဆေဒဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တော, ဣတရော ဝုတ္တနယေနေဝ ဂန္တွာ အန္တောသတ္တာဟေ နိဝတ္တန္တဿ ဝဿစ္ဆေအဘာဝဒဿနတ္ထံ။ ‘‘သော သတ္တာဟံ အနာဂတာယ ပဝာရဏာယ သကရဏီယော ပက္ကမတီ’’တိ အယံ ပန တရော နဝမိတော ပဋ္ဌာယ ဂန္တွာ သတ္တာဟံ ဗဟိဒ္ဓာ ဝီတိနာမေန္တဿပိ ဝဿစ္ဆေအဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တော။ ဧတ္ထ စ ‘‘အကရဏီယော ပက္ကမတီ’’တိ ဒုတိယတရဿ အနာဂတတ္တာ နဝမိတော ပဋ္ဌာယ ဂစ္ဆန္တေနပိ သတိယေဝ ကရဏီယေ ဂန္တဗ္ဗံ, နာသတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဣမေ စ သတ္တ တရာ ဗဟိဒ္ဓာ ကတဥပောသထိကဿ ဝသေန အာဂတာ, အပရေ သတ္တ အန္တောဝိဟာရေ ဂန္တွာ ကတဥပောသထဿ ဝသေနာတိ ဧဝံ ပုရိမိကာယ ဝသေန စုဒ္ဒသ တရာ ဝုတ္တာ, တတော ပရံ ပစ္ဆိမိကာယ ဝသေန တေယေဝ စုဒ္ဒသ တရာ ဝုတ္တာတိ ဧဝမေတေသံ နာနာကရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣမေဟိ ပန သဗ္ဗတရေဟိ ဝုတ္တမတ္ထံ သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ဒဿေတုံ **‘‘သော တဒဟေဝ အကရဏီယောတိအာဒိသု’’**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **ကော ပန တအေ ဒွီဟတီဟံ ဝသိတွာ အန္တောသတ္တာဟေ နိဝတ္တန္တဿ** တိ ဝဿံ ဥပဂန္တွာ ဒွီဟတီဟံ ဝသိတွာ သတ္တာဟကရဏီယေန ဂန္တွာ အန္တောသတ္တာဟေ နိဝတ္တန္တဿ ကော ပန တအေ, ကထာ ဧဝ နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။ **အသတိယာ ပန ဝဿံ န ဥပေတီ** တိ ‘‘ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဣမံ တေမာသံ ဝဿံ ဥပေမီ’’တိ ဝစီဘေဒံ ကတွာ န ဥပေတိ။

ကောမုဒိယာ စာတုမာသိနိယာတိ ပစ္ဆိမကတ္တိကပုဏ္ဏမာယံ။ သာ ဟိ ကုမုဒာနံ အတ္ထိတာယ ကောမုဒီ, စတုန္နံ ဝဿိကာနံ မာသာနံ ပရိယောသာနတ္တာ ‘‘စာတုမာသိနီ’’တိ ဝုစ္စတိ။ တဒာ ဟိ ကုမုဒာနိ သုပုပ္ဖိတာနိ ဟောန္တိ, တသ္မာ ကုမုဒာနံ သမူဟော, ကုမုဒါနိ ဧဝ တ **ကောမုဒာ,** တေ ဧတ္ထ အတ္ထီတိ **‘‘ကောမုဒီ’’**တိ ဝုစ္စတိ, ကုမုဒဝတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ပဋိဿဝဒုက္ကဋာပတ္တိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ပတရဏကွန္ဓကံ

အဖာသုကဝိဟာရကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၉. ပတရဏကွန္ဓကေ အာဒိတော လာဟေ **အာလာဟေ,** ဝဇနပဋ္ဌိဝဇနဝသေန သမံ လာဟေ **သလ္လာဟော။ ပိဏ္ဍာယ ပဋ္ဌိက္ကမေယျာ**တိ ကမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတ္ဝာ ပစ္စာဂစ္ဆေယျ။ **အဝက္ကာရပာတိံ ဓောဝိတ္ဝာ ဥပဋ္ဌာပေယျာ**တိ အတိရေကပိဏ္ဍပာတံ အပနေတ္ဝာ ဌပနတ္ထာယ ဧကံ သမုဂ္ဂပာတိံ ဓောဝိတ္ဝာ ဌပေယျ။ **သမုဂ္ဂပာတိ** နာမ သမုဂ္ဂပုဋ္ဌသဒိသာ ပာတိ။ **အပ္ပဟရိတေ**တိ အပရူဠ္ဟဟရိတေ, ယသ္မိံ ဌာနေ ပိဏ္ဍပာတဆ္ဍ္ဍောတ္ထရဏေန ဝိနဿနဓမ္မာနိ တိဏာနိ နတ္ထိ, တသ္မိန္တိ အတ္ထော။ တေန နိတ္တိဏဋ္ဌ မဟာတိဏဂဟနဋ္ဌ ယတ္ထ သကဋ္ဋေနပိ ဆဍ္ဍိတေ ပိဏ္ဍပာတေ တိဏာနိ န ဝိနဿန္တိ, တဋ္ဌ ဌာနံ ပရိဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ။ ဘူတဂါမသိက္ခာပဒဿ ဟိ အဝိကောပနတ္ထမေတံ ဝုတ္တံ။ **အပ္ပာဏကေ** တိ နိပ္ပာဏကေ, ပိဏ္ဍပာတဆ္ဍ္ဍောတ္ထရဏေန မရိတဗ္ဗပာဏကရဟိတေ တ မဟာဥဒကက္ခန္ဓေ။ ပရိတ္တောဒကေ ဧဝ ဟိ ဘတ္တပက္ခေပေန အာလုဠိတေ သုခုမပာဏကာ မရန္တိ, န မဟာတဠာကာဒီသူတိ။ ပာဏကာနုရက္ခဏတ္ထဉ္စိဟိ ဧတံ ဝုတ္တံ။ **ဩပိလာပေယျာ** တိ နိမုဇ္ဇာပေယျ။

ဝစ္စဃဋ္ဋ န္တိ အာစမနကုမ္ဘိံ။ **ရိတ္တ** န္တိ ရိတ္တကံ။ **တုစ္ဆ** န္တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **အဝိသယှ**န္တိ ဥက္ခိပိတုံ အသက္ကုဏေယျံ အတိဘာရိကံ။ **ဟတ္ထဝိကာရေနာ** တိ ဟတ္ထသညာယ။ ဟတ္ထေဟိ ဥက္ခိပနံ ဟတ္ထဝိလင်္ဃနံ။ တေနာဟ **"ဟတ္ထုက္ခေပကေနာ"** တိ။ အထ တ ဝိလင်္ဃေတိ ဒေသန္တရံ ပာပေတိ ဧတေနာတိ ဝိလင်္ဃကော, ဟတ္ထော ဧဝ ဝိလင်္ဃကော ဟတ္ထဝိလင်္ဃကော, တေန **ဟတ္ထဝိလင်္ဃကေန,** အညမညံ သံသိဗ္ဗိတဟတ္ထေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဒွေဝ ဟိ ဇနာ ဟတ္ထေန ဟတ္ထံ သံသိဗ္ဗေတ္ဝာ ဒွီသု ဟတ္ထေသု ဌပေတ္ဝာ ဥဋ္ဌပေန္တာ ဟတ္ထဝိလင်္ဃကေန ဥဋ္ဌပေန္တိ နာမ။ **တိတ္တိယသမာအန**န္တိ တိတ္တိယေဟိ သမာအာတဗ္ဗံ။

အဖာသုကဝိဟာရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပတရဏဘေဒကထာဝဏ္ဏနာ

၂၁၂. ဒွေဝမာ , ဘိက္ခဝေ, ပတရဏာ စာတုဒ္ဒသိကာ စ ပန္နရသိကာ စာ တိ ဧတ္တ ပုရိမဝဿံဝုတ္ထာနံ ပုဗ္ဗကတ္တိကပုဏ္ဏမာ, တေသံယေဝ သစေ ဘဏ္ဍနကာရကေဟိ ဥပဒ္ဒုတာ ပတရဏံ ပစ္စုက္ကမန္တိ, အထ ကတ္တိကမာသဿ ကာဠပက္ခစာတုဒ္ဒသော တ ပစ္ဆိမကတ္တိကပုဏ္ဏမာ တ, ပစ္ဆိမဝဿံဝုတ္ထာနဉ္စ ပစ္ဆိမကတ္တိကပုဏ္ဏမာ ဧဝ တတိ က္လမေ တယော ပတရဏာဒိဝသာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ က္လဒဉ္စ ပကတိစာရိတ္တဝသေန ဝုတ္တံ, တထာရူပပစ္စယေ ပန သတိ ဒွိန္နံ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာနံ ပုရိမေသု စာတုဒ္ဒသေသုပိ ပတရဏံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, တေနေဝ မဟာဝိဟာရေ ဘိက္ခူ စာတုဒ္ဒသိယာ ပတရေတ္ဝာ ပန္နရသိယာ ကာယသာမဂ္ဂိံ ဒေန္တိ, စေတိယဂိရိမဟာဒဿနတ္ထမ္ပိ အဋ္ဌမိယာ ဂစ္ဆန္တိ, တမ္ပိ စာတုဒ္ဒသိယံ ပတရေတုကာမာနညေဝ ဟောတိ။

ပတရဏာအနာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၂၁၃. သစေ ပန ဝုမှတရော ဟောတိ တိ သစေ ပတရဏာအယကော ဘိက္ခု ဝုမှတရော ဟောတိ။ **တေန စ ဘိက္ခုနာ** တိ ပတရဏာအယကေန ဘိက္ခုနာ။

အနာပတ္တိပန္နရသကကထာဝဏ္ဏနာ

၂၂၂. ပန္နရသကေသု **ပတရိတမတ္တေ** တိ ပတရိတသမနန္တရံ။ **အဝုဋ္ဌိတာယ ပရိသာယာ** တိ ပတရေတ္ဝာ ပစ္ဆာ အညမညံ ကထေန္တိယာ။ **ဧကစ္စာယ ဝုဋ္ဌိတာယာ** တိ ဧကစ္စေသု ယထာနိသိန္နေသု ဧကစ္စေသု သကသကဋ္ဌာနံ ဂတေသု။ **ပုန ပတရိတဗ္ဗ** န္တိ ပုနပိ သဗ္ဗေဟိ သမာဂန္တွာ ပတရေတဗ္ဗံ။ **အာဂစ္ဆန္တိ သမသမာ, တေသံ သန္တိကေ ပတရေတဗ္ဗ**န္တိ ဂတေ အနာနေတွာ နိသိန္နာနညေဝ သန္တိကေ ပတရေတဗ္ဗံ။ **သဗ္ဗာယ ဝုဋ္ဌိတာယ ပရိသာယ အာဂစ္ဆန္တ**

တိ သမသမာ, တေသံ သန္တိကေ ပတရေတဗ္ဗန္တိ ယဒိ သဗ္ဗေ ဝုဋ္ဌဟိတ္ဝာ ဂတာ သန္နိပာတေတုဥ္စ န သက္ကာ, ဧကစ္စေ သန္နိပာတေတွာ ပတရေတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဥတ္တိံ ဌပေတွာ ကတ္တဗ္ဗသင်္ဃကမ္မာဘာတ ဝဂ္ဂံ န ဟောတိ။ ဥပေ သထေပိ ဧသေဝ နယော။

ပတရဏာဌပနကထာဝဏ္ဏနာ

၂၄၇. ''နတ္ထိ ဒိန္န''န္တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာ ဒသဝတ္ထုကာ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ**။ ''ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ , န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ''တိအာဒိနာ သဿတုစ္ဆေဒသင်္ခာတံ အန္တံ ဂဏှာတီတိ **အန္တဂ္ဂာဟိကာ** ။

ဘဏ္ဍနကာရကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၂၅၀. **စတုတ္ထေ ကတေ သုဏန္တီ** တိ စတုတ္ထေ ပန္နရသိကုပောသထေ ကတေ အမှာကံ ပတရဏံ ဌပေဿန္တီတိ သုဏန္တိ။ **ဝေမ္ပိ ဒ္ဝေ စာတုဒ္ဒသိကာ ဟောန္တီ** တိ တတိယေန သဒ္ဓိံ ဒ္ဝေ စာတုဒ္ဒသိကာ ဟောန္တိ။

ပတရဏာသင်္ဂဟကထာဝဏ္ဏနာ

၂၅၁. အယံ ပတရဏာသင်္ဂဟော ကေဿ ဒိန္နောပိ သဗ္ဗေသံ ဒိန္နောဝ ဟောတီတိ အာဟ **''ကေဿပိ ဝသေန အာတဗ္ဗော''**တိ။ **အာဂန္တုကာ တေသံ သေနာသနံ ဂဟေတုံ န လဘန္တီ** တိ သစေပိ သင်္ဃဝဿဘိက္ခူ အာဂစ္ဆန္တိ, တေသံ သေနာသနံ ဂဟေတုံ န လဘန္တိ။ **ပတရေတွာ ပန အန္တရာပိ စာရိကံ ပက္ကမိတုံ လဘန္တီ** တိ ပတရဏာသင်္ဂဟေ ကတေ အန္တရာ ပက္ကမိတုကာမာ သင်္ဃံ သန္နိပာတာပေတွာ ပတရေတုံ လဘန္တိ။ သေသမေတ္ထ ဟင်္ဒိတော အဋ္ဌကထာတော စ သုဝိညေယျမေဝ။

ပတရဏက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. စမ္မက္ခန္ဓကံ

သောဏကောဠိဝိသဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၂၄၂. စမ္မက္ခန္ဓကေ **ဥဏ္ဏာပဟတရဏာ**န္တိ ဥဏ္ဏာမယံ ဟတရဏံ။ **ဝိဟာရပစ္ဆာယာယ**န္တိ ဝိဟာရပစ္စန္တေ ဆာယာယံ။ ဝိဟာရဿ ဝဍ္ဎမာနစ္ဆာယာယန္တိပိ ဝဒန္တိ။

သောဏဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ

၂၄၃. သုတ္တတ္ထော ပန သုတ္တဝဏ္ဏနာတောယေဝ ဂဟေတဗ္ဗောတိ တ္ထောယံ သုတ္တဝဏ္ဏနာ။ **သီတဝနေ**တိ (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၆.၅၅) ဧဝံနာမကေ ဝနေ။ တသ္မိံ ကိရ ပဋိဟဋ္ဌိယာ ပဉ္စ စင်္ကမနသတာနိ မာပိတာနိ, တေသု ထေရော အတ္တနော သပ္ပာယံ စင်္ကမနံ ဂဟေတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောတိ။ တဿ အာရဒ္ဓဝီရိယဿ ဟုတွာ စင်္ကမတော ဟာဒတလာနိ ဘိဇ္ဇိံသု, ဇာဏူဟိ စင်္ကမတော ဇာဏုကာနိပိ ဟတ္ထတလာနိပိ ဘိဇ္ဇိံသု, ဆိဒ္ဒါနိ အဟေသုံ။ ဧဝံ အာရဒ္ဓဝီရိယောပိ ဝိဟရန္တော ဩဘာသနိမိတ္တမတ္တကမ္ပိ ဒဿေတုံ နာသက္ခိ။ တဿ ဝီရိယေန ကိလမိတကာယဿ စင်္ကမနကောဋိယံ ဟာသာဏဖလကေ နိသိန္နဿ ယော ဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ, တံ ဒဿေတုံ **"အထ ခော အာယသ္မတော"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အာရဒ္ဓဝီရိယာ** တိ ပရိပုဏ္ဏပဂ္ဂဟိတဝီရိယာ။ **န အနုပာဒာယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတီ** တိ "သစေ အဟံ ဥဃဋိတညူ ဝါ ဝိပဉ္စိတညူ ဝါ နေယျော ဝါ, န မေ စိတ္တံ န ဝိမုစ္စေယျ, အဒ္ဓါ ပန ပဒပရမော, ယေန မေ စိတ္တံ န မုစ္စတီ"တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ **"သံဝိဇ္ဇန္တိ ခေါ ပနာ"** တိအာဒီနိ စိန္တေသိ။ တတ္ထ **ဘောဂာ**တိ ဥပယောဂတ္ထေ ပစ္စတ္တံ။

ဟတုရဟောသီတိ ထေရဿ စိတ္တာစာရံ ဥတွာ "အယံ သောဏော အဇ္ဇ သီတဝနေ ပဓာနဘူမိယံ နိသိန္နော ဣမံ ဝိတက္ကံ ဝိတက္ကေတိ, ဂန္တွာဿ ဝိတက္ကံ သဟောမုံ ဂဏှိတွာ ဝီဏောပမကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေဿာမီ"တိ သီတဝနေ ဟတုရဟောသိ။ **ပညတ္တေ အာသနေ** တိ ပဓာနိကဘိက္ခူ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ ဩဝဒိတုံ အာဂတဿ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော နိသီဒနတ္ထံ ယထာလာဘေန အာသနမ္ပိ ပညပေတွာဝ ပဓာနံ ကရောန္တိ, အညံ အလဘမာနာ ပုရာဏပဏ္ဏာနိ သင်္ဃရိတွာ ဥပရိ သင်္ဃာဋိံ ပညပေန္တိ။ ထေရောပိ အာသနံ ပညပေတွာဝ ပဓာနံ အကာသိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "ပညတ္တေ အာသနေ"တိ။

တံ ကိံ မညသီတိ သတ္ထာ "ဣမဿ ဘိက္ခုနော အဝသေသကမ္မဋ္ဌာနေန အတ္ထော နတ္ထိ, အယံ ဂန္ဓဗ္ဗသိပ္ပေ ဆေကော စိဏ္ဏဝသီ, အတ္တနော ဝိသယေ ကထိယမာနေ ခိပ္ပမေဝ သလ္လက္ခေဿတီ"တိ ဝီဏောပမံ ကထေတုံ "တံ ကိံ မညသီ"တိအာဒိမာဟ။ **ဝီဏာယ တန္တိဿရေ ကုသလော** နာမ ဝီဏာယ တဒနကုသလတာ, သော စ တတ္ထ ကုသလော။ မာတာပိတရော ဟိဿ "အမှာကံ ပုတ္တော အညံ သိပ္ပံ သိက္ခန္တော ကာယေန ကိလမိဿတိ, ဣဒံ ပန အာသနေ နိသိန္နေနေဝ သက္ကာ ဥဂ္ဂဏှိတု"န္တိ ဂန္ဓဗ္ဗသိပ္ပမေဝ ဥဂ္ဂဏှာပေသုံ။ တဿ –

"သတ္တ သရာ တယော ဂါမာ၊ မုစ္ဆနာ ဧကဝီသတိ။
ဌာနာ ဧကူနပညာသ၊ ဣစ္စေတေ သရမဏ္ဍလာ"တိ။ –

အာဒိကံ ဂန္ဓဗ္ဗသိပ္ပံ သဗ္ဗမေဝ ပဂုဏံ အဟောသိ။ **အစ္စာယတာ** တိ အတိအာယတာ ခရမုစ္ဆနာ။ **သရဝတီ**တိ သရသမ္ပန္နာ။ **ကမ္မညာ**တိ ကမ္မက္ခမာ ကမ္မယောဂ္ဂါ။ **အတိသိထိလာ**တိ မန္ဒမုစ္ဆနာ။ **သမေ ဂုဏေ ပတိဋ္ဌိတာ** တိ မဇ္ဈိမေ သရေ ဌပေတွာ မုစ္ဆိတာ။

အစ္စာရဒ္ဓန္တိ အတိကဋ္ဌဟံ။ **ဥဒ္ဓစ္စာယ သံဝတ္တတီ** တိ ဥဒ္ဓတဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။ **အတိလီန**န္တိ အတိသိထိလံ။ **ကောသဇ္ဇာယာ** တိ ကုသီတဘာဝတ္ထာယ။ **ဝီရိယသမထံ အဓိဋ္ဌာဟီ** တိ ဝီရိယသမ္ပယုတ္တံ သမထံ အဓိဋ္ဌာဟိ, ဝီရိယံ သမထေန ယောဇေဟီတိ အတ္ထော။ **ဣန္ဒြိယာနဉ္စ သမတံ အဓိဋ္ဌာဟီ** တိ သဒ္ဓာဒီနံ ဣန္ဒြိယာနံ သမတံ သမဘာဝံ အဓိဋ္ဌာဟိ။ တတ္ထ သဒ္ဓံ ပညာယ, ပညဉ္စ သဒ္ဓါယ, ဝီရိယံ သမာဓိနာ, သမာဓိဉ္စ ဝီရိယေန ယောဇယတာ ဣန္ဒြိယာနံ

သမတာ အဓိဋ္ဌိတာ နာမ ဟောတိ။ သတိ ပန သဗ္ဗတ္ထိကာ, သာ သအာပိ ဗလဝတီယေဝ ဝဋ္ဋတိ။ တဋ္ဌ ပန နေသံ ယောဇနာဝိဓာနံ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၆၀-၆၂) အာဂတနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တတ္ထ စ နိမိတ္တံ ဂဏှာဟီ** တိ တသ္မိံ ဋ္ဌ သမဘာဝေ သတိ ယေန အာအသေ မုခဗိမ္ဗေနေဝ နိမိတ္တေန ဥပ္ပဇ္ဇိတဗ္ဗံ, တံ သမထနိမိတ္တံ ဝိပဿနာနိမိတ္တံ မဂ္ဂနိမိတ္တံ ဖလနိမိတ္တဉ္စ ဂဏှ နိဗ္ဗတ္တေဟီတိ ဧဝမဿ သတ္ထာ အရဟတ္တေ ပက္ခိပိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထေသိ။

တတ္ထ စ နိမိတ္တံ အဂ္ဂဟေသီ တိ သမထနိမိတ္တဉ္စ ဝိပဿနာနိမိတ္တဉ္စ အဂ္ဂဟေသိ။ **ဧကော**တိ အသဟာယော။ **ဝူပကဋ္ဌော** တိ ဝတ္ထုကာမေဟိ စ ကိလေသကာမေဟိ စ ကာယေန စေဝ စိတ္တေန စ ဝူပကဋ္ဌော။ **အပ္ပမတ္တော** တိ ကမ္မဋ္ဌာနေ သတိံ အဝိဇဟန္တော။ **အာတာပီ**တိ ကာယိကစေတသိကဝီရိယာတာပေန အာတာပော။ အာတပ္ပတိ ကိလေသေဟီတိ အာတာပော, ဝီရိယံ။ **ပဟိတတ္တော** တိ ကာယေ စ ဇီဝိတေ စ အနပေက္ခတာယ ပေသိတတ္တော ဝိဿဋ္ဌအတ္တဘာဝေ, နိဗ္ဗာနေ တ ပေသိတစိတ္တော။ **န စိရဿေဝ** တိ ကမ္မဋ္ဌာနာရမ္ဘတော န စိရေနေဝ။ **အညတရော**တိ ဧကော။ **အရဟတ**န္တိ ဘဂဝတော သာဝကာနံ အရဟန္တာနံ အဗ္ဘန္တရော ဧကော မဟာသာဝကော အဟောသီတိ အတ္ထော။

၂၄၄. **ဝုသိတဝာ**တိ ဝုတ္ထဗြဟ္မစရိယဝာသော။ **ကတကရဏီယော**တိ စတူဟိ မဂ္ဂေဟိ ကတ္တဗ္ဗံ ကတွာ ဌိတော။ **ဩဟိတဘာရော**တိ ခန္ဓဘာရံ ကိလေသဘာရံ အဘိသင်္ခါရဘာရဉ္စ ဩတာရေတွာ ဌိတော။ **အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထော**တိ သဒတ္ထော ဝုစ္စတိ အရဟတ္တံ, တံ ပတ္တောတိ အတ္ထော။ **ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနော** တိ ခီဏဘဝဗန္ဓနော။ **သမ္မဒညာ ဝိမုတ္တော** တိ သမ္မာ ဟေတုနာ ကာရဏေန ဇာနိတွာ ဝိမုတ္တော။ **ဆ ဌာနာနီ**တိ ဆ ကာရဏာနိ။ **အဓိမုတ္တော ဟောတီ**တိ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ပစ္စက္ခံ ကတွာ ဌိတော ဟောတိ။ **နေက္ခမ္မာဓိမုတ္တော** တိအာဒိ သဗ္ဗံ အရဟတ္တဝသေန ဝုတ္တံ။ အရဟတ္တဉ္ဟိ သဗ္ဗကိလေသေဟိ နိက္ခန္တတ္တာ **နေက္ခမ္မံ,** တေဟေဝ ပဝိဝိတ္တတ္တာ **ပဝိဝေကော,** ဗျာပဇ္ဇာဘာဝတော **အဗျာပဇ္ဇံ,** ဥပာဒါနဿ ခယန္တေ ဥပ္ပန္နတ္တာ **ဥပာဒါနက္ခယော,** တဏှာယ ခယန္တေ ဥပ္ပန္နတ္တာ **တဏှက္ခယော,** သမ္မောဟာဘာဝတော **အသမ္မောဟော** တိ စ ဝုစ္စတိ။

ကေဝလံ သဒ္ဓာမတ္တက န္တိ ပဋိဝေဓရဟိတံ ကေဝလံ ပဋိဝေဓပညာယ အသမ္မိဿံ သဒ္ဓာမတ္တကံ။ **ပဋိစယ**န္တိ ပုနပ္ပုနံ ကရဏေန ဝဍ္ဎိံ။ **ဝီတရာဂတ္တာ** တိ မဂ္ဂပဋိဝေဓေန ရာဂဿ ဝိဟတတ္တာယေဝ နေက္ခမ္မသင်္ခာတံ အရဟတ္တံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ သစ္ဆိကတွာ ဌိတော ဟောတိ, ဖလသမာပတ္တိဝိဟာရေန ဝိဟရတိ, တန္နိန္နမာနသောယေဝ ဟောတီတိ အတ္ထော။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။

လာဘသက္ကာရသိလောက န္တိ စတုပစ္စယလာဘဉ္စ တေသံယေဝ သုကတဘာဝဉ္စ ဝဏ္ဏဘဏနဉ္စ။ **နိကာမယမာနော**တိ ဣစ္ဆမာနော ပတ္ထယမာနော။ **ပဝိဝေကာဓိမုတ္တော** တိ "ပဝိဝေကေ အဓိမုတ္တော အဟ"န္တိ ဧဝံ အရဟတ္တံ ဗျာကရောတီတိ အတ္ထော။

သီလဗ္ဗတပရာမာသ န္တိ သီလဉ္စ ဝတဉ္စ ပရာမသိတွာ ဂဟိတဂ္ဂဟဏမတ္တံ။ **သာရတော ပစ္စာဂစ္ဆန္တော** တိ သာရဘာဝေန ဇာနန္တော။ **အဗျာပဇ္ဇာဓိမုတ္တော** တိ အဗျာပဇ္ဇံ အရဟတ္တံ ဗျာကရောတိ။ ဣမိနာဝ နယေန သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အပိစေတ္ထ "နေက္ခမ္မာဓိမုတ္တောတိ ဣမသ္မိံယေဝ အရဟတ္တံ ကထိတံ, သေသေသု ပဉ္စသု နိဗ္ဗာန"န္တိ ဧကေ ဝဒန္တိ။ အပရေ "အသမ္မောဟာဓိမုတ္တောတိ ဧတ္ထေဝ နိဗ္ဗာနံ ကထိတံ, သေသေသု အရဟတ္တ"န္တိ ဝဒန္တိ။ အယံ ပနေတ္ထ သာရော – "သဗ္ဗေသွေဝဝေတေသု အရဟတ္တမ္ပိ နိဗ္ဗာနမ္ပိ ကထိတမေဝာ"တိ။

ဘုသာတိ ဗလဝန္တော ဒိဗ္ဗရူပသဒိသာ။ **နေဝဿ စိတ္တံ ပရိယာဒိယန္တိ** တိ ဧတဿ ခီဏာသဝဿ စိတ္တံ ဂဟေတွာ ဌာတုံ န သက္ကောန္တိ။ ကိလေသာ ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ စိတ္တံ ဂဏှန္တိ နာမ။ **အမိဿီကတ** န္တိ အမိဿကတံ။ ကိလေသာ ဟိ အာရမ္မဏေန သဒ္ဓိံ စိတ္တံ မိဿံ ကရောန္တိ, တေသံ အဘာဝါ အမိဿီကတံ။ **ဌိတ**န္တိ ပတိဋ္ဌိတံ။ **အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တ** န္တိ အစလနပ္ပတ္တံ။ **ဝယဉ္စဿာနုပဿတီ** တိ တဿ စေသ စိတ္တဿ ဥပ္ပာဒမ္ပိ ဝယမ္ပိ ပဿတိ။ **ဘုသာ ဝာတဝုဋ္ဌီ** တိ ဗလဝ ဝာတက္ခန္ဓော။ **နေဝ နံ သင်္ကမ္ပေယျာ** တိ ဧကေဘာဂေန စာလေတုံ န သက္ကု

ကုဏေယျ။ **န သမ္ပကမ္ပေယျာ** တိ ထူဏံ ဝိယ သဗ္ဗဘာဂတော ကမ္ပေတုံ န သက္ကုဏေယျ။ **န သမ္ပဝေဓေယျာ** တိ ဝေဓေတွာ ပဝေဓေတွာ ဟာတေတုံ န သက္ကုဏေယျ။

နေက္ခမ္မံ အဓိမုတ္တဿာ တိ အရဟတ္တံ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဌိတဿ။ သေသပဒေသုပိ အရဟတ္တမေဝ ကထိတံ။ **ဥပာဒါနက္ခယဿ စာ** တိ ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနံ။ **အသမ္မောဟဉ္စ စေတသော** တိ စိတ္တဿ စ အသမ္မောဟံ အဓိမုတ္တဿ။ **ဒိသွာ အာယတနုပ္ပာဒ** န္တိ အာယတနာနံ ဥပ္ပာဒဉ္စ ဝယဉ္စ ဒိသွာ။ **သမ္မာ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတီ** တိ သမ္မာ ဟေတုနာ နယေန ဣမာယ ဝိပဿနာယ ပဋိပတ္တိယာ ဖလသမာပတ္တိဝသေန စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, နိဗ္ဗာနာရမ္မဏေ အဓိ မုစ္စတိ။ အထ ဝါ ဣမိနာ ခီဏာသဝဿ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါ ကထိတာ။ တဿ ဟိ အာယတနုပ္ပာဒံ ဒိသွာ ဣမာယ ဝိပဿ နာယ အဓိဂတဿ အရိယမဂ္ဂဿ အာနုဘာဝေန သဗ္ဗကိလေသေဟိ သမ္မာ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ။ ဧဝံ **တဿ သမ္မာ ဝိမု တ္တဿ။ပေ။ န ဝိဇ္ဇတီ**။ တတ္ထ **သန္တစိတ္တဿာ** တိ နိဗ္ဗုတစိတ္တဿ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

သောဏသုတ္တ ပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သဗ္ဗနီလိကာဒိပဋိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ

၂၄၆. **အဒ္ဒာရိဋ္ဌကဝဏ္ဏာ** တိ အဘိနဝါရိဋ္ဌဖလဝဏ္ဏာ။ ဥဒကေန တိန္တကာကပတ္တဝဏ္ဏာတိပိ ဝဒန္တိ။

အဇ္ဈာရာမေ ဥပါဟနပဋိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ

၂၄၈. အဘိဇီဝန္တိ ဧတေနာတိ **အဘိဇီဝနိကံ**။ ကိန္တံ? သိပ္ပံ။ တေနာဟ **"ယေန သိပ္ပေနာ"** တိအာဒိ။

ကဋ္ဌပါဒုကာဒိပဋိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ

၂၅၁. **ဥဏ္ဏာဟိ ကတပါဒုကာ** တိ ဥဏ္ဏာလောမမယကမ္ဗလေဟိ, ဥဏ္ဏာလောမေဟိ ဧဝ ဝါ ကတပါဒုကာ။ **န, ဘိက္ခဝေ, ကဝိနံ ဝိသာဏေသု ဂဟေတဗ္ဗ**န္တိအာဒီသု "မောက္ခာဓိပ္ပာယေန ဝိသာဏာဒီသု ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ **ဂဏ္ဌိ ပဒေသု** ဝုတ္တံ။

ယာနာဒိပဋိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ

၂၅၃. **အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသယုတ္တံ ဟတ္ထဝဋ္ဋက** န္တိ ဧတ္ထ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသယုတ္တံ, အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဟတ္ထဝဋ္ဋက"န္တိ ဧဝံ ပစ္စေကတက္ကပရိသမာပနံ အဓိပ္ပေတန္တိ အာဟ **"ပုရိသယုတ္တံ ဣတ္ထိသာရထိ ဝါ။ပေ။ ပုရိသာ ဝါ, ဝဋ္ဋတိယေဝါ"**တိ။ **ပီဌကသိဝိက**န္တိ ပီဌကယာနံ။ **ပဋ္ဋင္ဂိ** န္တိ အန္ဒောလိကာ ယေတံ အဓိဝစနံ။

ဥစ္စာသယနမဟာသယနပဋိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ

၂၅၄. **တဋ္ဋရူပကနီ**တိ အာဟရိမာနိ တဋ္ဋရူပကနိ။ "အကပ္ပိယရူပာကုလော အကပ္ပိယမဉ္စော ပလ္လင်္ကော"တိ **သာရသ မာသေ** ဝုတ္တံ။ **"ဒီဃလောမကော မဟာကောဇဝေ**တိ စတုရင်္ဂုလာဓိကလောမော ကာဠကောဇဝော။ "စတုရင်္ဂုလာဓိ ကာနိ ကိရ တဿ လောမာနီ"တိ ဝစနတော စတုရင်္ဂုလတော ဟေဋ္ဌာ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ **တနစိတ္တော ဥဏ္ဏာမယတ္ထ ရဏော**တိ ဘိတ္တိစ္ဆေဒါဒိဝသေန ဝိစိတ္တော ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏော။ **ဃနပုပ္ဖကော ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏော** တိ ဥဏ္ဏာမယလောဟိတတ္ထရဏော။ **ပကတိတူလိကာ**တိ ရုက္ခတူလလတာတူလပောဋကိတူလသင်္ခာတာနံ တိဏ္ဏံ တူလာ နံ အညတရပုဏ္ဏာ တူလိကာ။ **"ဥဒ္ဒလောမီ** တိ ဥဘတောဒသံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ။ **ဧကန္တလောမီ**တိ ဧကတောဒသံ ဥ ဏ္ဏာမယတ္ထရဏ"န္တိ **ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ** (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၅) ဝုတ္တံ, **သာရသမာသေ** ပန "ဥဒ္ဒလောမီတိ ဧကတော ဥဂ္ဂတပုပ္ဖံ။ ဧကန္တလောမီတိ ဥဘတော ဥဂ္ဂတပုပ္ဖ"န္တိ ဝုတ္တံ။ **"ကောသေယျကဋ္ဋိဿမယ** န္တိ ကော သေယျကသဋ္ဋမယ"န္တိ **အာစရိယဓမ္မပါလတ္ထေရေန** ဝုတ္တံ။ **သုဒ္ဓကောသေယျ** န္တိ ရတနပရိသိဗ္ဗနရဟိတံ။ **ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ** ပနေတ္ထ "ဌပေတွာ တူလိကံ သဗ္ဗာနေဝ ဂေါနကာဒီနိ ရတနပရိသိဗ္ဗိတာနိ ဝဋ္ဋန္တီ"တိ ဝု

တ္တံ။ တတ္ထ ''ဥပေတ္တ တူလိက''န္တိ ဧတေန ရတနပရိသိဗ္ဗနရဟိတာပိ တူလိကာ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ ''ရတနပရိသိဗ္ဗိတာနိ ဝဋ္ဋန္တီ''တိ ဣမိနာ ပန ယာနိ ရတနပရိသိဗ္ဗိတာနိ, တာနိ ဘူမတ္ထရဏဝသေန ယထာနုရူပံ မဉ္စာဒီသု စ ဥပနေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ စ ဝိနယပရိယာယံ ပတ္ဝာ ဂရုကေ ဌာတဗ္ဗတ္တာ ဣမဝ ဝုတ္တနယေနေဝေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သုတ္တန္တိကဒေသနာယံ ပန ဂဟဋ္ဌာနမ္ပိ ဝသေန ဝုတ္တတ္တာ တေသံ သင်္ဂဏှနတ္ထံ ''ဥပေတ္တ တူလိကံ။ပေ။ ဝဋ္ဋန္တီ''တိ ဝုတ္တန္တိ အပရေ။

အဇိနစမ္မေဟိ တိ အဇိနမိဂစမ္မေဟိ။ တာနိ ကိရ စမ္မာနိ သုခုမတရာနိ, တသ္မာ ဒုပဋ္ဋတိပဋ္ဋာနိ ကတွာ သိဗ္ဗန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ **''အဇိနပဝေဏီ''**တိ။ ဥတ္တရံ ဥပရိဘာဂံ ဆာဒေတီတိ **ဥတ္တရစ္ဆဒော,** ဝိတာနံ, တဉ္စ လောဟိတဝိတာနံ ဣဓာဓိပ္ပေတန္တိ အာဟ **''ဥပရိဗဒ္ဓေန ရတ္တဝိတာနေနာ''** တိ။ ''ရတ္တဝိတာနေသု စ ကာသာဝံ ဝဋ္ဋတိ, ကုသုမ္ဘာဒိရတ္တမေဝ န ဝဋ္ဋတီ''တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **မဟာဥပဓာနန္တိ** ပမာဏာတိက္ကန္တံ ဥပဓာနံ။ ဧတ္ထ စ ကိဉ္စာပိ **ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ** (ဒီ. နိ အဋ္ဌ. ၁.၁၅) ''အလောဟိတကာနိ ဒ္ဝေပိ ဝဋ္ဋန္တိယေဝ, တတော ဥတ္တရိ လဘိတွာ အညေသံ အတဗ္ဗာနိ, အတုံ အသက္ကောန္တော မဥ္စေ တိရိယံ အတ္ထရိတွာ ဥပရိ ပစ္စတ္ထရဏံ ဒတွာ နိပဇ္ဇိတုမ္ပိ လဘတီ''တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ, **သေနာသနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာယံ** (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၉၇) ပန ''အဂိလာနဿ သီသုပဓာနဉ္စ ပါဒုပဓာနဉ္စာတိ ဒွယမေဝ ဝဋ္ဋတိ, ဂိလာနဿ ဗိမ္ဗောဟနာနိ သန္ထရိတွာ ဥပရိ ပစ္စတ္ထရဏံ ဒတွာ နိပဇ္ဇိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ဂိလာနောယေဝ မဉ္စေ တိရိယံ အတ္ထရိတွာ နိပဇ္ဇိတုံ လဘတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဥစ္စာသယနမဟာသယနပဋိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဂိဟိဝိကတာနုညာတာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၂၅၆. အဘိနိသ္သာယ **နိသီဒိတုန္တိ** အပဿာယ နိသီဒိတုံ။

သောဏကုဋိကဏ္ဏဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၂၅၇. ပပတကေ ပဗ္ဗတေ တိ ဧတ္ထ ''ပဝတ္တေ ပဗ္ဗတေ''တိပိ ပဌန္တိ, ပဝတ္တနာမကေ ပဗ္ဗတေတိ အတ္ထော။ **သောဏော ဥပာသကော**တိအာဒီသု (ဥဒာ. အဋ္ဌ. ၄၆) နာမေန သောဏော နာမ, တီဟိ သရဏဂမနေဟိ ဥပာသကတ္တပဋိဝေဒနေန ဥပာသကော, ကောဋိအဂ္ဃနကဿ ကဏ္ဏပိဠန္ဓနဿ ဓာရဏေန ''ကောဋိကဏ္ဏော''တိ စ ဝတ္တဗ္ဗေ ''ကုဋိကဏ္ဏော''တိ ဧဝံ အဘိညာတော, န သုကုမာရသောဏောတိ အဓိပ္ပာယော။ အယဉ္ဟိ အာယသ္မတော မဟာကစ္စာနဿ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ သာသနေ အဘိပ္ပသန္နော သရဏေသု စ သီလေသု စ ပတိဋ္ဌိတော ပပတကေ ပဗ္ဗတေ ဆာယူဒကသမ္ပန္နေ ဌာနေ ဝိဟာရံ ကာရေတွာ ထေရံ တတ္ထ ဝသာပေတွာ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌာတိ။ တေန ဝုတ္တံ **''အာယသ္မတော မဟာကစ္စာနဿ ဥပဋ္ဌာကော ဟောတီ''** တိ။

သော ကာလေန ကာလံ ထေရဿ ဥပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတိ, ထေရောပိ စဿ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, တေန သံဝေဂဗဟုလော ဓမ္မစရိယာယံ ဥဿာဟဇာတော ဝိဟရတိ။ သော ဧကအ သတ္ထေန သဒ္ဓိံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဥဇ္ဇေနိံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ အဋဝိယံ သတ္ထေ နိဝိဋ္ဌေ ရတ္တိယံ ဇနသမ္ဗာဓဘယေန ဧကမန္တံ အပက္ကမ္မ နိဒ္ဒံ ဥပဂစ္ဆိ။ သတ္ထော ပစ္စူသဝေလာယံ ဥဋ္ဌာယ ဂတော, န ဧကောပိ သောဏံ ပဗောဓေသိ, သဗ္ဗေ ဝိဿရိတွာ အဂမိံသု။ သော ပဘာတာယ ရတ္တိယာ ပဗုဇ္ဈိတွာ ဥဋ္ဌာယ ကဉ္စိ အပဿန္တော သတ္ထေန ဂတမဂ္ဂံ ဂဟေတွာ သီဃံ သီဃံ ဂစ္ဆန္တော ဧကံ ဝဋရုက္ခံ ဥပဂစ္ဆိ။ တတ္ထ အဒ္ဒသ ဧကံ မဟာကာယံ ဝိရူပဒဿနံ ဗီဘစ္ဆံ ပုရိသံ အဋ္ဌိတော မုတ္တာနိ အတ္တနော မံသာနိ သယမေဝ ခါဒန္တံ, ဒိသွာန ''ကောသိ တွံ''န္တိ ပုစ္ဆိ။ ပေတောသ္မိ, ဘန္တေတိ။ ကသ္မာ ဧဝံ ကရောသီတိ? အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မေနာတိ။ ကိံ ပန တံ ကမ္မန္တိ? အဟံ ပုဗ္ဗေ ဘာရုကစ္ဆနဂရဝါသီ ကူဋဝါဏိဇော ဟုတွာ ပရေသံ သန္တကံ ဝဉ္စေတွာ ခါဒိံ, သမဏေ စ ဘိက္ခာယ ဥပဂတေ ''တုမှာကံ မံသံ ခါဒထာ''တိ အက္ကောသိံ, တေန ကမ္မေန ဧတရဟိ ဣမံ ဒုက္ခံ အနုဘဝါမီတိ။ တံ သုတွာ သောဏော အတိဝိယ သံဝေဂံ ပဋိလဘိ။

တတော ပရံ ဂစ္ဆန္တော မုခတော ပဂ္ဃရိတကာဠလောဟိတေ ဒ္ဝေ ပေတဒါရကေ ပဿိတွာ တထေဝ ပုစ္ဆိ, တေပိဿ အတ္တနော ကမ္မံ ကထေသုံ။ တေ ကိရ ဘာရုကစ္ဆနဂရေ ဒါရကကာလေ ဂန္ဓဝါဏိဇ္ဇာယ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တာ

တာ အတ္တနော မာတရိ ခီဏာသဝေ နိမန္တေတွာ ဘောဇေန္တိယာ ဂေဟံ ဂန္တွာ ''အမ္ဟာကံ သန္တကံ ကသ္မာ သမဏာနံ ဒေသိ, တယာ ဒိန္နံ ဘောဇနံ ဘုဥ္ဇနကသမဏာနံ မုခတော ကာဠလောဟိတံ ပဂ္ဃရတူ''တိ အက္ကောသိံသု။ တေ တေန ကမ္မေန နိရယေ ပစ္စိတွာ တဿ ဝိပာကာဝသေသေန ပေတယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တအာ ဣမံ ဒုက္ခံ အနုဘဝန္တိ။ တမ္ပိ သုတွာ သောဏော အတိဝိယ သံဝေဂဇာတော အဟောသိ။

သော ဥဇ္ဇေနိံ ဂန္တွာ တံ ကရဏီယံ တီရေတွာ ကုရရဃရံ ပစ္စာဂတော ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ကတပဋိသန္ထာရော တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ ထေရောပိဿ ပဝတ္တိနိဝတ္တီသု အာဒီနဝါနိသံသေ ဝိဘာဝေန္တော ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သော ထေရံ ဝန္ဒိတွာ ဂေဟံ ဂတော သာယမာသံ ဘုဥ္ဇိတွာ သယနံ ဥပဂတော ထောကံယေဝ နိဒ္ဒာယိတွာ ပဗုဇ္ဈိတွာ သယနတလေ နိသဇ္ဇ ယထာသုတံ ဓမ္မံ ပစ္စဝေက္ခိတုံ အာရဒ္ဓော။ တဿ တံ ဓမ္မံ ပစ္စဝေက္ခတော တေ စ ပေတတ္တဘာဝေ အနုဿရတော သံသာရဒုက္ခံ အတိဝိယ ဘယာနကံ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာသိ, ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စိတ္တံ နမိ။ သော ဝိဘာတာယ ရတ္တိယာ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ ထေရံ ဥပဂန္တွာ အတ္တနော အဇ္ဈာသယံ အာရောစေတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ တေန ဝုတ္တံ **''အထ ခေါ သောဏော ဥပာသကော။ပေ။ ပဗ္ဗာဇေတု မံ, ဘန္တေ, အယျော မဟာကစ္စာနော''** တိ။

တတ္ထ **ယထာ ယထာ**တိအာဒိပဒါနံ အယံ သင်္ခေပတ္ထော – ယေန ယေန အာကာရေန အယျော မဟာကစ္စာနော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာစိက္ခတိ ပညပေတိ ပဋ္ဌပေတိ ဝိဝရတိ ဝိဘဇတိ ဥတ္တာနိံ ကရောတိ ပကာသေတိ, တေန တေန မေ ဥပပရိက္ခတော ဧဝံ ဟောတိ ''ယဒေတံ သိက္ခတ္တယဗြဟ္မစရိယံ ဧကမ္ပိ ဒိဝသံ အခဏ္ဍံ ကတွာ စရိမကစိတ္တံ ဟာပေတဗ္ဗတာယ **ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ,** ဧကဒိဝသမ္ပိ ကိလေသမလေန အမလီနံ ကတွာ စရိမကစိတ္တံ ဟာပေတဗ္ဗတာယ **ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ, သင်္ခလိခိတံ** လိခိတသင်္ခသဒိသံ ဓောတသင်္ခသပ္ပဋိဘာဂံ စရိတဗ္ဗံ, ဣဒံ န သုကရံ အကရံ အဇ္ဈာဝသတာ အကာရမဇ္ဈေ ဝသန္တေန ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ။ပေ။ စရိတုံ''န္တိ။

ဧဝံ အတ္တနော ပရိဝိတက္ကိတံ သောဏော ဥပာသကော ထေရဿ အာရောစေတွာ တံ ပဋိပဇ္ဇိတုကာမော **''ဣစ္ဆာမဟံ ဘန္တေ''**တိအာဒိမာဟ။ ထေရော ပန ''န တာဝဿ ဉာဏံ ပရိပာကံ ဂတ''န္တိ ဥပဓာရေတွာ ဉာဏပရိပာကံ အာဂမယမာနော **''ဒုက္ကရံ ခေါ''** တိအာဒိနာ ပဗ္ဗဇ္ဇာဆန္ဒံ နိဝတ္တေသိ။ တတ္ထ **ဧကသေယျံ** န္တိ အဒုတိယသေယျံ။ ဧတ္ထ စ သေယျာသီသေန ''ဧကော တိဋ္ဌတိ, ဧကော ဂစ္ဆတိ, ဧကော နိသီဒတီ''တိအာဒိနာ နယေန ဝုတ္တံ စတူသု ဣရိယာပထေသု ကာယဝိဝေကံ ဒီပေတိ, န ဧကိကာ ဟုတွာ သယနမတ္တံ။ **ဧကဘတ္တ** န္တိ ''ဧကဘတ္တိကော ဟောတိ ရတ္တူပရတော ဝိရတော ဝိကာလဘောဇနာ''တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၀, ၁၉၄; မ. နိ. ၁.၂၉၃ အ. နိ. ၃.၇၁) ဧဝံ ဝုတ္တံ ဝိကာလဘောဇနာ ဝိရတိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဗြဟ္မစရိယ** န္တိ မေထုနဝိရတိဗြဟ္မစရိယံ, သိက္ခတ္တယာနုယောဂသင်္ခာတံ သာသနဗြဟ္မစရိယံ ဝါ။ **ဣင်္ဃ** တိ စောဒနတ္ထေ နိပါတော။ **တတ္ထေဝ** တိ ဂေဟေယေဝ။ **ဗုဒ္ဓါနံ သာသနံ အနုယုဉ္ဇ** တိ နိစ္စသီလဥပောသထသီလနိယမာဒိဘေဒံ ပဉ္စင်္ဂ အဋ္ဌင်္ဂ ဒသင်္ဂဉ္စ သီလံ တဒနုရူပဉ္စ သမာဓိပညာဘာဝနံ အနုယုဉ္ဇ။ တေဥဘ ဟိ ဥပာသကေန ပုဗ္ဗဘာဂေ အနုယုဉ္ဇိတဗ္ဗံ ဗုဒ္ဓသာသနံ နာမ။ တေနာဟ **''ကာလယုတ္တံ ဧကသေယျံ ဧကဘတ္တံ ဗြဟ္မစရိယ''**န္တိ။

တတ္ထ **ကာလယုတ္တ** န္တိ စာတုဒ္ဒသီပဉ္စဒ္ဒသီအဋ္ဌမီပာဋိဟာရိကပက္ခသင်္ခာတေန ကာလေန ယုတ္တံ, ယထာဝုတ္တကာလေ တ တုယှံ အနုယုဉ္ဇန္တဿ ယုတ္တံ ပတိရူပံ သက္ကုဏေယျံ, န သဗ္ဗကာလံ သဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော ။ သဗ္ဗမေတံ ဉာဏဿ အပရိပက္ကတ္တာ တဿ ကာမာနံ ဒုပ္ပဟာနတာယ သမ္မာ ပဋိပတ္တိယံ ယောဂ္ဂံ ကာရာပေတုံ ဝဒတိ, န ပဗ္ဗဇ္ဇာဆန္ဒံ နိဝတ္တေတုံ။ **ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိသင်္ခါရော** တိ ပဗ္ဗဇိတုံ အာရမ္ဘော ဥဿာဟော။ **ပဋိပ္ပဿမ္ဘိ** တိ ဣန္ဒြိယာနံ အပရိပက္ကတ္တာ သံဝေဂဿ စ နာတိတိက္ခဘာဝတော ဝူပသမိ။ ကိဉ္စာပိ ပဋိပ္ပဿမ္ဘိ, ထေရေန ဝုတ္တဝိဓိံ ပန အနုတိဋ္ဌန္တော ကာလေန ကာလံ ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပယိရုပာသန္တော ဓမ္မံ သုဏာတိ။ တဿ ဝုတ္တနယေနေဝ ဒုတိယမ္ပိ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိ, ထေရဿ စ အာရောစေသိ, ဒုတိယမ္ပိ ထေရော ပဋိက္ခိပိ။ တတိယဝါရေ ပန ဉာဏဿ ပရိပက္ကဘာဝံ ဥတွာ ''ဣဒါနိ နံ ပဗ္ဗာဇေတုံ ကာလော''တိ ထေရော ပဗ္ဗာဇေသိ, ပဗ္ဗဇိတဉ္စ တံ တီဏိ သံဝစ္ဆရာနိ အတိက္ကမိတွာ ဂဏံ ပရိယေသိတွာ ဥပသမ္ပာဒေသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **''ဒုတိယမ္ပိ ခေါ သောဏော။ပေ။ ဥပသမ္ပာဒေသီ''**တိ။

တတ္ထ **အပ္ပဘိက္ခုကောတိ** ကတိပယဘိက္ခုကော။ တဒ ကိရ ဘိက္ခူ ယေဘုယျေန မဇ္ဈိမဒေသေယေဝ ဝသိံသု, တသ္မာ တတ္ထ ကတိပယာ ဧဝ အဟေသုံ ။ တေ စ ကေသ္မိံ ကမေ ဇနော, ကေသ္မိံ နိဂမေ ဒွေဝတိ ဖံ ဝိသုံ ဝိသုံ ဝသိံသု။ **ကိစ္ဆေနာ** တိ ဒုက္ခေန။ **ကသိရေနာ**တိ အာယာသေန။ **တတော တတော**တိ တသ္မာ တသ္မာ ကမနိဂမာဒိတော။ ထေရေန ဟိ ကတိပယေ ဘိက္ခူ အာနေတုံ့တ အညေသု အာနီယမာနေသု ပုဗ္ဗေ အာနီတာ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန ပက္ကမိံသု, ကဥ္စိ ကာလံ အာဂမေတွာ ပုန တေသု အာနီယမာနေသု ဣတရေ ပက္ကမိံသု။ ဖံ ပုနပ္ပုနံ အာနယနေန သန္နိပာတော စိရေနေဝ အဟောသိ။ ထေရောပိ တဒ ကေဝိဟာရီ အဟောသိ။ တေန ဝုတ္တံ **“တိဏ္ဏံ ဝဿာနံ။ပေ။ သန္နိပာတာပေတွာ”**တိ။

ဝဿံဝုတ္ထဿာ တိ ဝဿံ ဥပဂန္တွာ ဝုသိတဝတော။ **ဒေိသော စ ဒေိသော စာ**တိ ဝေရူပော စ ဝေရူပော စ။ “ဧဝရူပာယ နာမ ရူပကာယသမ္ပတ္တိယာ သမန္နာဂတော, ဝေရူပာယ ဓမ္မကာယသမ္ပတ္တိယာ သမန္နာဂတော”တိ **သုတောယေဝ မေ သော ဘဂဝါ။ န စ မယာ သမ္မုခာ ဒိဋ္ဌော**တိ ဧတ္ထ ပန ပုထုဇ္ဇနသဒ္ဓာယ ဧဝ အာယသ္မာ သောဏော ဘဂဝန္တံ ဒဋ္ဌုကာမော အဟောသိ။ အပရဘာဂေ ပန သတ္ထာရာ သဒ္ဓိံ ဧကဂန္ဓကုဋိယံ ဝသိတွာ ပစ္စူသသမယံ အဇ္ဈိဋ္ဌော သောဠသ အဋ္ဌကဝဂ္ဂိယာနိ သတ္ထု သမ္မုခာ အဋ္ဌိ ကတွာ မနသိ ကတွာ သဗ္ဗံ စေတသာ သမန္နာဟရိတွာ အတ္ထဓမ္မပဋိသံဝေဒီ ဟုတွာ ဘဏန္တော ဓမ္မူပသဥ္ဟိတပာမောဇ္ဇာဒိမုခေန သမာဟိတော သရဘညပရိယောသာနေ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ သင်္ခါရေ သမ္မသန္တော အနုပုဗ္ဗေန အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေဒတ္ထမေဝ ဟိဿ ဘဂဝတာ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ဧကဂန္ဓကုဋိယံ ဝသော အာဏတ္တောတိ ဝဒန္တိ။

ကေစိ ပနာဟု “န စ မယာ သမ္မုခာ ဒိဋ္ဌော တိ ဣဒံ ရူပကာယဒဿနမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အာယသ္မာ ဟိ သောဏော ပဗ္ဗဇိတွာ ထေရဿ သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဃဋေန္တော ဝါယမန္တော အနုပသမ္ပန္နောဝ သောတာပန္နော ဟုတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇိတွာ ‘ဥပာသကာပိ သောတာပန္နာ ဟောန္တိ, အဟမ္ပိ သောတာပန္နော, ကိမေတ္ထ စိတ္တ’န္တိ ဥပရိမဂ္ဂတ္ထာယ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အန္တောဝဿေယေဝ ဆဠဘိညော ဟုတွာ ဝိသုဒ္ဓိပဝါရဏာယ ပဝါရေသိ။ အရိယသစ္စဒဿနေန ဘဂဝတော ဓမ္မကာယော ဒိဋ္ဌော နာမ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉှေတံ ‘ယော ခော, ဝက္ကလိ, ဓမ္မံ ပဿတိ, သော မံ ပဿတီ’တိ (သံ. နိ. ၃.၈၇)။ တသ္မာဿ ဓမ္မကာယဒဿနံ ပဂေဝ သိဒ္ဓံ, ပဝါရေတွာ ပန ရူပကာယံ ဒဋ္ဌုကာမော အဟောသီ”တိ။

ဟသာဒိကန္တိအာဒိပအနံ အတ္ထော အဋ္ဌကထာယမေဝ ဝုတ္တော။ တတ္ထ **ဝိသူကာယိကဝိပ္ဖန္ဒိတာန** န္တိ ပဋိပက္ခဘူတာနံ ဒိဋ္ဌိစိတ္တဝိပ္ဖန္ဒိတာနန္တိ အတ္ထော။ **ဟသာဒိကန္တိ** (ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၁၀) တ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏ အသီတိအနုဗျဉ္ဇနဗျာမပ္ပဘာကေတုမာလာလင်္ကတာယ သမန္တပာသာဒိကာယ အတ္တနော သရီရပ္ပဘာယ သမ္ပတ္တိယာ ရူပကာယဒဿနဗျာဝဋဿ ဇနဿ သဗ္ဗဘာဂတော ပသာဒအဝဟံ။ **ပသာဒနီယ**န္တိ ဒသဗလစတုဝေသာရဇ္ဇဆ အသာဓာရဏဉာဏအဋ္ဌာရသအာဝေဏိကဗုဒ္ဓဓမ္မပ္ပဘုတိအပရိမာဏဂုဏဂဏသမန္နာဂတာယ ဓမ္မကာယသမ္ပတ္တိယာ ပရိက္ခကဇနဿ ပသာဒနီယံ ပသီဒိတဗ္ဗယုတ္တံ ပသာဒကံ ဝါ။ **သန္တိန္ဒြိယ** န္တိ စက္ခာဒိပဉ္စိန္ဒြိယလောလတာဝိဂမေန ဝူပသန္တပဉ္စိန္ဒြိယံ။ **သန္တမာနသ** န္တိ ဆဋ္ဌဿ မနိန္ဒြိယဿ နိဗ္ဗိသေဝနဘာဝူပဂမနေန ဝူပသန္တမာနသံ။ **ဥတ္တမဒမထသမထံ အနုပ္ပတ္တ** န္တိ လောကုတ္တရပညာဝိမုတ္တိစေတောဝိမုတ္တိသင်္ခါတံ ဥတ္တမံ ဒမထံ သမထဉ္စ အနုပ္ပတွာ အဓိဂန္တွာ ဌိတံ။ **ဒန္တ** န္တိ သုပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရတာယ ဟတ္ထပာဒကုက္ကုစ္စာဘာဝတော ဒတာဒိအဘာဝတော စ ကာယေန ဒန္တံ။ **ဂုတ္တ** န္တိ သုပရိသုဒ္ဓဝစီသမာစာရတာယ နိရတ္ထကတာစာဘာဝတော ရတာဒိအဘာဝတော စ တစာယ ဂုတ္တံ။ **ယတိန္ဒြိယ** န္တိ သုပရိသုဒ္ဓမနောသမာစာရတာယ အရိယိဒ္ဓိယောဂေန အဇ္ဈာဝဋ္ဌအပ္ပဋိသင်္ခု ပေက္ခာဘာဝတော စ မနိန္ဒြိယဝသေန ယတိန္ဒြိယံ။ **နာဂ**န္တိ ဆန္ဒာဒိဝသေန အဂမနတော, ပဟီနာနံ ရာဂါဒိကိလေသာနံ အပုနာဂမနတော အပစ္စာဂမနတော ကဿစိပိ အာဂုဿ သဗ္ဗထာပိ အကရဏတော, ပုနဗ္ဘဝဿ စ အဂမနတောတိ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ နာဂံ။ ဧတ္ထ စ “ဟသာဒိက”န္တိ ဣမိနာ ရူပကာယေန ဘဂဝတော ပမာဏဘူတတံ ဒီပေတိ, “ပသာဒနီယ”န္တိ ဣမိနာ ဓမ္မကာယေန။ “သန္တိန္ဒြိယ”န္တိအာဒိနာ သေသေဟိ ပမာဏဘူတတံ ဒီပေတိ, တေန စတုပ္ပမာဏိကေ လောကသန္နိတသေ အနဝသေသတော သတ္တာနံ ဘဂဝတော ပမာဏဘာဝေ ပကာသိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ကေဝိဟာရေ**တိ ကေဂန္ဓကုဋိယံ။ ဂန္ဓကုဋိ ဟိ ဣဓ “ဝိဟာရော”တိ အဓိပ္ပေတော။ **ဝတ္တု**န္တိ ဝသိတုံ။

၂၅၈. အဇ္ဈောကာသေ ဝီတိနာမေတ္ဝာ တိ (ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၄၆) အဇ္ဈောကာသေ နိသဇ္ဇာယ ဝီတိနာမေတွာ။ ''ယသ္မာ ဘဂဝတာ အာယသ္မတော သောဏဿ သမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနေန ပဋိသန္ထာရံ ကရောန္တော သာဝကသာဓာရဏာ သဗ္ဗာ သမာပတ္တိယော အနုလောမပဋိလောမံ သမာပဇ္ဇန္တော ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ အဇ္ဈောကာသေ နိသဇ္ဇာယ ဝီတိနာမေတွာ ဟာဒေ ပက္ခာလေတွာ ဝိဟာရံ ပာဝိသိ, တသ္မာ အာယသ္မာပိ သောဏော ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယံ ဉတွာ တဒနုရူပံ သဗ္ဗာ တာ သမာပတ္တိယော သမာပဇ္ဇန္တော ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ အဇ္ဈောကာသေ နိသဇ္ဇာယ ဝီတိနာမေတွာ ဟာဒေ ပက္ခာလေတွာ ဝိဟာရံ ပာဝိသီ''တိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ ပဝိသိတွာ စ ဘဂဝတာ အနုညာတော စီဝရံ တိရောကရဏီယံ ကတွာ ပိ ဘဂဝတော ပာဒပဿေ နိသဇ္ဇာယ ဝီတိနာမေသိ။ **အဇ္ဈေသီ** တိ အာဏာပေသိ။ **ပဋိဘာတု တံ ဘိက္ခု ဓမ္မော ဘာသိတု** န္တိ ဘိက္ခု တုယှံ ဓမ္မော ဘာသိတုံ ဥပဋ္ဌာတု ဉာဏမုခံ အာဂစ္ဆတု, ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တံ ဓမ္မံ ဘဏာဟီတိ အတ္ထော။

သဗ္ဗာနေဝ အဋ္ဌကဝဂ္ဂိကာနီ တိ အဋ္ဌကဝဂ္ဂဘူတာနိ **ကာမသုတ္တာ** ဒီနိ (မဟာနိ. ၁) သောဠသ သုတ္တာနိ။ **သရေန အဘာသီ**တိ သုတ္တုဿာရဏာသရေန အဘာသိ, သရဘညဝသေန ကထေသီတိ အတ္ထော။ **သရဘညပရိယောသာနေ**တိ ဥဿာရဏာဝသာနေ။ **သုဂ္ဂဟိတာနီ** တိ သမ္မာ ဥဂ္ဂဟိတာနိ။ **သုမနသိကတာနီ**တိ သုဋ္ဌု မနသိ ကတာနိ။ ကေစိ စော ဥဂ္ဂဟဏကာလေ သမ္မာ ဥဂ္ဂဟေတွာပိ ပစ္ဆာ သဇ္ဈာယာဒိဝသေန မနသိကရဏကာလေ ဗျဉ္ဇနာနိ ဝါ မိစ္ဆာ ရောပေတိ, ပဒပစ္စာဘဋ္ဌံ ဝါ ကရောတိ, န ဧဝမယံ။ ဣမိနာ ပန သမ္မဒေဝ ယထုဂ္ဂဟိတံ မနသိ ကတာနိ။ တေန ဝုတ္တံ ''သုမနသိကတာနီတိ သုဋ္ဌု မနသိ ကတာနီ''တိ။ **သူပဓာရိတာနီ**တိ အတ္ထတောပိ သုဋ္ဌု ဥပဓာရိတာနိ။ အတ္ထေ ဟိ သုဋ္ဌု ဥပဓာရိတေ သက္ကာ ပာဠိံ သမ္မာ ဥဿာရေတုံ။ **ကလျာဏိယာပိ ဝါစာယ သမန္နာဂတော** တိ သိထိလဓနိတာဒီနံ ယထာဝိဓာနံ ဝစနေန ပရိမဏ္ဍလပဒဗျဉ္ဇနာယ ပေါရိယာ ဝါစာယ သမန္နာဂတော။ **ဝိဿဋ္ဌာယာ** တိ ဝိမုတ္တာယ။ ဧတေနဿ ဝိမုတ္တတာဒိတံ ဒဿေတိ။ **အနေလဂလာယာ**တိ ဧလံ ဝုစ္စတိ ဒောသော, တံ န ပဂ္ဃရတီတိ အနေလဂလာ, တာယ နိဒ္ဒောသာယာတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ **အနေလဂလာယာ**တိ အနေလာယ စ အဂလာယ စ, နိဒ္ဒောသာယ အဂလိတပဒဗျဉ္ဇနာယ အပရိဟီနပဒဗျဉ္ဇနာယာတိ အတ္ထော။ တထာ ဟိ နံ ဘဂဝါ ''ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝကာနံ ဘိက္ခူနံ ကလျာဏဝါကကရဏာနံ ယဒိဒံ သောဏော ကုဋိကဏ္ဏော''တိ (အ. နိ. ၁.၁၉၈, ၂၀၆) ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ။ **အတ္ထဿ ဝိညာပနိယာ**တိ ယထာဓိပ္ပေတံ အတ္ထံ ဉာပေတုံ သမတ္ထာယ။

ကတိဝဿောသိ တိ သော ကိရ မဇ္ဈိမဝယဿ တတိယေ ကောဋ္ဌာသေ ဌိတော အာကပ္ပသမ္ပန္နော စ ပရေသံ စိရတရပဗ္ဗဇိတော ဝိယ ခါယတိ။ တံ သန္ဓာယ ဘဂဝါ ပုစ္ဆတီတိ ကေစိ, တံ အကာရဏံ။ ဧဝံ သန္တေ သမာဓိသုခံ အနုဘဝိတုံ ယုတ္တော, တွေကံ ကာလံ ကသ္မာ ပမာဒံ အာပန္နောသီတိ ပန အနုယုဉ္ဇိတုံ သတ္ထာ ''ကတိဝဿောသီ''တိ တံ ပုစ္ဆိ။ တေနေတဟ **''ကိဿ ပန တွံ ဘိက္ခု ဧဝံ စိရံ အကာသီ''** တိ။ တတ္ထ **ကိဿာ** တိ ကိံကာရဏာ။ **ဧဝံ စိရံ အကာသီ**တိ ဧဝံ စိရာယိ, ကေန ကာရဏေန ဧဝံ စိရကာလံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုပဂန္တွာ အကာရမဇ္ဈေ ဝသီတိ အတ္ထော။ **စိရံ ဒိဋ္ဌော မေ** တိ စိရေန စိရကာလေန မယာ ဒိဋ္ဌော။ **ကာမေသူ**တိ ဝတ္ထုကာမေသု ကိလေသကာမေသု စ။ **အာဒီနဝော**တိ ဒောသော။ **အပိစာ**တိ ကာမေသု အာဒီနဝေ ကေနစိ ပကာရေန ဒိဋ္ဌေပိ န တာတဟံ ဃရာတသတော နိက္ခမိတုံ အသက္ခိံ။ ကသ္မာ? **သမ္ဗာဓော ဃရာတသော,** ဥစ္စာဝစေဟိ ကိစ္စကရဏီယေဟိ သမုပဗျူဠ္ဌေဟာ အကရိယဘာဝေ။ တေနေတဟ **''ဗဟုကိစ္စော ဗဟုကရဏီယော''**တိ။

ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တိ ကာမေသု ယထာဘူတံ အာဒီနဝဒဿိနော စိတ္တံ စိရာယိတွာပိ ဃရာတသေ န ပက္ခန္ဒတိ, အညဒတ္ထု ပဒုမပလာသေ ဥဒကဗိန္ဒု ဝိယ ဝိနိဝတ္တတိယေတတိ ဧတမတ္ထံ သဗ္ဗာကာရတော ဝိဒိတွာ။ **ဣမံ ဥဒာန** န္တိ ပဝတ္တိံ နိဝတ္တိဉ္စ သမ္မဒေဝ ဇာနန္တော ပဝတ္တိယံ တံနိမိတ္တေ စ န ကအာစိပိ ရမတီတိ ဣဒမတ္ထဒီပကံ ဣမံ ဥ အာနံ ဥဒာနေသိ။

တတ္ထ **ဒိသွာ အာဒီနဝံ လောကေ**တိ သဗ္ဗသ္မိမ္ပိ သင်္ခါရလောကေ ''အနိစ္စော ဒုက္ခော ဝိပရိဏာမဓမ္မော''တိ အာဒီနဝံ ဒောသံ ပညာစက္ခုနာ ပဿိတွာ။ ဧတေန ဝိပဿနာစာရော ကထိတော။ **ဉတွာ ဓမ္မံ နိရူပဓိ** န္တိ သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂတ္တာ နိရုပဓိံ နိဗ္ဗာနဓမ္မံ ယထာဘူတံ ဉတွာ, နိဿရဏဝိဝေကာသင်္ခတာမတသဘာဝတော မဂ္ဂဉာဏေန ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ။ ''ဒိသွာ ဉတွာ''တိ ဣမေသံ ပဒာနံ ''ဃတံ ပိဝိတွာ ဗလံ ဟောတိ, သီဟံ ဒိသွာ ဘယံ ဟောတိ, ပညာယ စ ဿ ဒိသွာ အာသဝာ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၇၁) ဝိယ ဟေတုအတ္ထတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **အရိယော န**

ရမတီ ဟပေတိ ကိလေသေဟိ အာရကတ္တာ အရိယော သပ္ပုရိသော အဏုမတ္တေပိ ဟပေ န ရမတိ။ ကသ္မာ? **ဟပေ န ရမတီ သုစီ**တိ သုဝိသုဒ္ဓကာယသမာစာရာဒိတာယ သုစိ သုဒ္ဓပုဂ္ဂလော ရာဇဟံသော ဝိယ ဥစ္စာရဋ္ဌာနေ ဟပေ သံကိလိဋ္ဌေ ဓမ္မေ န ရမတိ နာဘိနန္ဒတိ။ ''ဟပေ န ရမတီ သုစိ''န္တိပိ ပဌန္တိ, တဿတ္ထော – ဟပေ ပုဂ္ဂလော သုစိံ အနဝဇ္ဇံ တေအနဓမ္မံ န ရမတိ, အညဒတ္ထု ကမဿကရာဒယော ဝိယ ဥစ္စာရဋ္ဌာနံ အသုစိံ သံကိလေသဓမ္မံယေဝ ရမတီတိ ပဋိပက္ခတော ဒေသနံ ပရိဝတ္တေတိ။

သောဏကုဋိကဏ္ဏဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၅၉. ကာငွသီဟောတိ ကာငွမုခတနရဇာတိ။ သေသမေတ္ထ ဟငွိတော အငွကထာတော စ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

စမ္မက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကံ

ပဉ္စဘေသဇ္ဇာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၂၆၁. ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကေ **နစ္ဆာဒေန္တီ**တိ ရုစိံ န ဥပ္ပာဒေန္တိ။

၂၆၂. **သုသုကာ**တိ သမုဒ္ဒေ ဘဝါ ကော မစ္ဆဇာတိ။ ကုမ္ဘီလာတိပိ ဝဒန္တိ။ **သံသဋ္ဌ**န္တိ ပရိဿာဝိတံ။ **တေလပရိဘောဂေနာ**တိ သတ္တာဟကာလိကပရိဘောဂံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၂၆၃. **ပိဋ္ဌေဟီ**တိ ပိသိတေဟိ။ **ဥဗ္ဘိဒံ** နာမ ဦသရပံသုမယံ။

၂၆၄. **ဆကဏ**န္တိ ဂေါမယံ။ **ဟာကတိကစုဏ္ဏံ** နာမ အပက္ကကသာဝစုဏ္ဏံ။ တေန ဌပေတွာ ဂန္ဓစုဏ္ဏံ သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။

၂၆၅. **သုဝဏ္ဏဂေရုကော**တိ သုဝဏ္ဏတုတ္ထာဒိ။ **အဉ္ဇနူပပိသန**န္တိ အဉ္ဇနတ္ထာယ ဥပပိသိတဗ္ဗံ ယံ ကိဉ္စိ စုဏ္ဏဇာတံ။

၂၆၈. **သာမံ ဂဟေတွာ**တိ ဣဒံ သပ္ပဒဋ္ဌဿ အတ္ထာယ အညေန ဘိက္ခုနာ ဂဟိတမ္ပိ သာမံ ဂဟိတသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၆၉. **ဃရဒိန္နကာဗာဓော** နာမ ဝသီကရဏတ္ထာယ ဃရဏိယာ ဒိန္နဘေသဇ္ဇသမုဋ္ဌိတော အာဗာဓော။ တေနာဟ **"ဝသီကရဏပါဏကသမုဋ္ဌိတရောဂေ"**တိ။ **ဃရ**-သဒ္ဒေါ စေတ္ထ အဘေဒေန ဃရဏိယာ ဝတ္တမာနော အဓိပ္ပေတော။ **"အကဋယူသေနာ**တိ အနဘိသင်္ခတေန မုဂ္ဂယူသေန။ **ကဋာကဋေနာ**တိ မုဂ္ဂေ ပစိတွာ အစာလေတွာဝ ပရိဿာဝိတေန မုဂ္ဂသူပေနာ"တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။

ဂုဠာဒိအနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၂၇၂. **ဂုဠကရဏ**န္တိ ဂုဠကရဏဋ္ဌာနံ, ဥစ္ဆုသာလန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၇၄. **အဝိဿတ္ထာ**တိ သာသင်္ကာ။

၂၇၆. **အပ္ပမတ္တကေပိ ပတရေန္တီ**တိ အပ္ပမတ္တကေပိ ဂဟိတေ ပတရေန္တိ, "ဗဟုမ္ပိ ဂဟိတေ အညေသံ နပ္ပဟောတီ"တိ မညမာနာ အပ္ပမတ္တကံ ဂဟေတွာ ပတရေန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပဋိသင်္ခါပိ ပဋိက္ခိပန္တီ**တိ "ဒိဋ္ဌ ဘောဇနေတွ ထာယ ဘဝိဿတီ"တိ သလ္လက္ခေတွာပိ ပဋိက္ခိပန္တိ။

၂၇၉. သမ္ဘာရေ ဒဟနကမ္မံ ပဋိက္ခေပာဘာဝတော ဝဋ္ဋတိ။

၂၈၀. **ဥဘတောပသန္နာ**တိ ဥဘယတော ပသန္နာ။ **မာဃာတော**တိ "မာ ဃာတေထ ဟဏိနော"တိ ဧဝံ မာဃာတဃောသိတဒိဝသော။

ယာဂုမဓုဂေါဠကာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၂၈၂. **မဓုဂေါဠက**န္တိ သက္ခရာဒိသံယုတ္တပူဝံ။ **အာယုံ ဒေတီ**တိ အာယုအနံ ဒေတိ။ **ဝဏ္ဏ**န္တိ သရီရဝဏ္ဏံ။ **သုခ**န္တိ ကာယိကစေတသိကသုခံ။ **ဗလ**န္တိ သရီရထာမံ။ **ပဋိဘာန**န္တိ ယုတ္တမုတ္တပဋိဘာနံ။ **တတံ အနုလောမေတီ**တိ တတံ အနုလောမေတွာ ဟရတိ။ **ဝတ္ထိံ သောဓေတီ** တိ မေနိယော သုဒ္ဓိံ ကရောတိ။ **အာမာဝသေသံ ဟာစေတီ**တိ သစေ အာမာဝသေသကံ ဟောတိ, တံ ဟာစေတိ။ **အနုပ္ပဝေစ္ဆတီ** တိ ဒေတိ။ တတဥ္စ ဗျပနေတီတိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။

၂၈၃. နနု စ “ပရမ္ပရဘောဇနေန ကာရေတဗ္ဗော”တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ။ ပရမ္ပရဘောဇနဉ္ဟိ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရေန နိမန္တိတဿ တံ ဌပေတွာ အညံ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရံ ဘုဉ္ဇန္တဿ ဟောတိ, ဣမေ စ ဘိက္ခူ ဘောဇ္ဇယာဂုံ ပရိဘုဉ္ဇိံသု, ပဉ္စသု ဘောဇနေသု အညတရန္တိ အာဟ **“ဘောဇ္ဇယာဂုယာ ဟိ ပဝါရဏာ ဟောတီ”** တိ။ ယသ္မာ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရံ ပဋိက္ခိပန္တဿ ဝုတ္တာ ပဝါရဏာ ဘောဇ္ဇယာဂုံ ပဋိက္ခိပန္တဿပိ ဟောတိ ယေဝ, တသ္မာ ဘောဇ္ဇယာဂုပိ ဩဒနဂတိကာယေဝါတိ အဓိပ္ပာယော။

၂၈၄. **သုခုမောဇံ ပက္ခိပိံသူ** တိ “ဘဂဝါ ပရိဘုဉ္ဇိဿတီ”တိ မညမာနာ ပက္ခိပိံသု။

ပါဋလိဂါမဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၂၈၅. **ပါဋလိဂါမော**တိ (ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၇၆) ဧဝံနာမကော မဂဓရဋ္ဌေ ဧကော ဂါမော။ တဿ ကိရ ဂါမဿ မာပနဒိဝသေ ဂါမင်္ဂဏဋ္ဌာနေ ဒွေ တယော ပါဋလင်္ကုရာ ပထဝိတော ဥဗ္ဘိဇ္ဇိတွာ နိက္ခမိံသု။ တေန တံ “ပါဋလိဂါမော” တွေဝ ဝေါဟရိံသု။ **တဒဝသရီ**တိ တံ ပါဋလိဂါမံ အဝသရိ အနုပါပုဏိ။ **ပါဋလိဂါမိကာ**တိ ပါဋလိဂါမဝါသိနော။ **ဥပါသကာ**တိ တေ ကိရ ဘဂဝတော ပဌမဒဿနေန ကေစိ သရဏေသု စ သီလေသု စ ပတိဋ္ဌိတာ။ တေန ဝုတ္တံ “ဥပါသကာ”တိ။ **ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသူ** တိ ပါဋလိဂါမေ ကိရ အဇာတသတ္တုနော လိစ္ဆဝိရာဇူနဉ္စ မနုဿာ ကာလေန ကာလံ ဂန္တွာ ဂေဟသာမိကေ ဂေဟတော နီဟရိတွာ မာသမ္ပိ အဍ္ဎမာသမ္ပိ ဝသန္တိ။ တေန ပါဋလိဂါမဝါသိနော မနုဿာ နိစ္စုပဒ္ဒုတာ “ဧတေသဉ္စေဝ အာဂတကာလေ ဝသနဋ္ဌာနံ ဘဝိဿတီတိ ဧကပဿေ ဣဿရာနံ ဘဏ္ဍပဋိသာမနဋ္ဌာနံ, ဧကပဿေ ဝသနဋ္ဌာနံ, ဧကပဿေ အာဂန္တုကာနံ အဒ္ဓိကမနုဿာနံ, ဧကပဿေ ဒလိဒ္ဒာနံ ကပဏမနုဿာနံ, ဧကပဿေ ဂိလာနာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဘဝိဿတီ”တိ သဗ္ဗေသံ အညမညံ အဃဋ္ဋေတွာ ဝသနပ္ပဟောနကံ နဂရမဇ္ဈေ မဟတိံ သာလံ ကာရေသုံ, တဿာ နာမံ **အာဝသထာဂါရ**န္တိ။ အာဂန္တွာ ဝသန္တိ ဧတ္ထ အာဂန္တုကာတိ အာဝသထော, တဒေဝ အာဂါရံ **အာဝသထာဂါရံ**။

တံ ဒိဝသဉ္စ တံ နိဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ တေ တတ္ထ ဂန္တွာ ဣဋ္ဌကကမ္မသုဓာကမ္မစိတ္တကမ္မာဒိဝသေန သုပရိနိဋ္ဌိတံ သုသဇ္ဇိတံ ဒေဝဝိမာနသဒိသံ ဒွါရကောဋ္ဌကတော ပဋ္ဌာယ ဩလောကေတွာ “ဣဒံ အာဝသထာဂါရံ အတိဝိယ မနောရမံ သဿိရိကံ, ကေန နု ခေါ ပဌမံ ပရိဘုတ္တံ အမှာကံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ အဿာ”တိ စိန္တေသုံ, တသ္မိံယေဝ စ ခဏေ “ဘဂဝါ တံ ဂါမံ အနုပ္ပတ္တော”တိ အဿောသုံ, တေန တေ ဥပ္ပန္နပီတိသောမနဿာ “အမှေဟိ ဘဂဝါ ဂန္တွာပိ အာနေတဗ္ဗော သိယာ, သော သယမေဝ အမှာကံ ဝသနဋ္ဌာနံ သမ္ပတ္တော, အဇ္ဇ မယံ ဘဂဝန္တံ ဣဓ ဝသာပေတွာ ပဌမံ ပရိဘုဉ္ဇာပေဿာမ, တထာ ဘိက္ခုသံဃံ, ဘိက္ခုသံဃေ အာဂတေ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ အာဂတမေဝ ဘဝိဿတိ, သတ္ထာရံ မင်္ဂလံ ဝဒါပေဿာမ, ဓမ္မံ ကထာပေဿာမ, ဣတိ တီဟိ ရတနေဟိ ပရိဘုတ္တေ ပစ္ဆာ အမှာကံ ပရေသဉ္စ ပရိဘောဂေါ ဘဝိဿတိ, ဧဝံ နော ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ ဘဝိဿတီ”တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု။ တသ္မာ ဧဝမာဟံသု **“အဓိဝါသေတု နော, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အာဝသထာဂါရ”**န္တိ။ **တေနုပသင်္ကမိံသူ** တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၂၉၇-၂၉၈; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂၂) ကိဉ္စာပိ တံ ဒိဝသမေဝ ပရိနိဋ္ဌိတတ္တာ ဒေဝဝိမာနံ ဝိယ သုသဇ္ဇိတံ သုပဋိဇဂ္ဂိတံ, ဗုဒ္ဓါရဟံ ပန ကတွာ န ပညတ္တံ။ ဗုဒ္ဓါ ဟိ နာမ အရညဇ္ဈာသယာ အရညာရာမာ, အန္တောဂါမေ ဝသေယျုံ ဝါ နော ဝါ, တသ္မာ ဘဂဝတော ရုစိံ ဇာနိတွာဝ ပညာပေဿာမာတိ စိန္တေတွာ တေ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိံသု, ဣဒါနိ ဘဂဝတော ရုစိံ ဇာနိတွာ တထာ ပညာပေတုကာမာ ယေနာဝသထာဂါရံ တေနုပသင်္ကမိံသု။ **သဗ္ဗသန္ထရိံ အာဝသထာဂါရံ သန္ထရိတွာ** တိ ဧတ္ထ သန္ထရဏံ သန္ထရိ, သဗ္ဗော သကလော သန္ထရိ ဧတ္ထာတိ **သဗ္ဗသန္ထရိ**။ အထ ဝါ သန္ထတန္တိ သန္ထရိ, သဗ္ဗံ သန္ထရိ သဗ္ဗသန္ထရိ, တံ **သဗ္ဗသန္ထရိံ**။ ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသော ဝါယံ, ယထာ သဗ္ဗမေဝ သန္ထတံ ဟောတိ, ဧဝံ သန္ထရိတွာတိ အတ္ထော။ သဗ္ဗပဌမံ တာဝ “ဂေါမယံ နာမ သဗ္ဗမင်္ဂလေသု ဝဋ္ဋတီ”တိ သုဓာပရိကမ္မကတမ္ပိ ဘူမိံ အလ္လဂေါမယေန ဩပုဉ္ဆာပေတွာ ပရိသုက္ခဘာဝံ ဉတွာ ယထာ အက္ကန္တဋ္ဌာနေ ပဒံ ပညာယတိ, ဧဝံ စတုဇ္ဇာတိယဂန္ဓေဟိ လိမ္ပေတွာ ဥပရိ နာနာဝဏ္ဏကဋသာရကေ သန္ထရိတွာ တေသံ ဥပရိ မဟာပိဋ္ဌိကကောဇဝေ အာဒိံ ကတွာ ဟတ္ထတ္ထရဏာဒီဟိ နာနာဝဏ္ဏေဟိ အတ္ထရဏေဟိ သန္ထရိတဗ္ဗယုတ္တကံ သဗ္ဗောကာသံ သန္ထရာပေသုံ။ တေန ဝုတ္တံ “သဗ္ဗသန္ထရိံ အာဝသထာဂါရံ သန္ထရိတွာ”တိ။

အာသနာနီတိ မဇ္ဈဋ္ဌာနေ တာဝ မင်္ဂလတ္ထမ္ဘံ နိဿာယ မဟာရဟံ ဗုဒ္ဓာသနံ ပညပေတ္တတ တတ္ထ ယံ ယံ မုဒုကဋ္ဌ မနောရမဋ္ဌ ပစ္စတ္ထရဏံ, တံ တံ အတ္ထရိတ္တတ ဥဘတောလောဟိတကံ မနုညဒဿနံ ဥပဓာနံ ဥပဒဟိတ္တတ ဥပရိ သုဝဏ္ဏရဇတတာရကဝိစိတ္တဝိတာနံ ဗန္ဓိတ္တတ ဂန္ဓအမပုပ္ဖအမပတ္တာအမာဒီဟိ အလင်္ကရိတ္တတ သမန္တာ ဒွတဒသဟတ္ထေ ဌာနေ ပုပ္ဖဇာလံ ကာရေတ္တတ တိံသဟတ္ထမတ္တံ ဌာနံ ပဋ္ဌသာဏိယာ ပရိက္ခိပာပေတ္တတ ပစ္ဆိမဘိတ္တိံ နိဿာယ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပလ္လင်္ကပီဌအပဿယပီဌမုဏ္ဍပီဌာဒီနိ ပညပာပေတ္တတ ဥပရိ သေတပစ္စတ္ထရဏေဟိ ပစ္စတ္ထရာပေတ္တတ သာလာယ ပာစီနပဿံ အတ္တနော နိသဇ္ဇာယောဂ္ဂံ ကာရေသုံ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “အာသနာနိ ပညပေတ္တတ”တိ။

ဥဒကမဏိကန္တိ မဟာကုစ္ဆိကံ သမေခလံ ဥဒကစာဋိံ။ ဧဝံ ဘဂဝါ ဘိက္ခုသင်္ဃော စ ယထာရုစိယာ ဟတ္ထပာဒေ ဓောဝိဿန္တိ, မုခံ ဝိက္ခာလေဿန္တီတိ တေသု တေသု ဌာနေသု မဏိဝဏ္ဏဿ ဥဒကဿ ပူရေတ္တတ တသတ္ထာယ နာနာပုပ္ဖာနိ စေဝ ဥဒကတာသစုဏ္ဏာနိ စ ပက္ခိပိတ္တတ ကဒလိပဏ္ဏေဟိ ပိဒဟိတ္တတ ပတိဋ္ဌပေသုံ။ တေန ဝုတ္တံ “ဥဒကမဏိကံ ပတိဋ္ဌာပေတ္တတ”တိ။

တေလပဒီပံ အာရောပေတ္တတတိ ရဇတသုဝဏ္ဏာဒိမယဒဏ္ဍာသု ဒဏ္ဍဒီပိကာသု ယောနကရူပကာဒီနံ ဟတ္ထေ ဌပိတသုဝဏ္ဏရဇတာဒိမယကပလ္လိကာသု စ တေလပဒီပေ ဇလယိတ္တတ။ **ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသူ** တိ ဧတ္ထ ပန တေ ပာဋလိကမိကဉပာသကာ န ကေဝလံ အာဝသထာကရမေဝ, အထ ခော သကလသ္မိံပိ ကမေ ဝီထိယော သဇ္ဇာပေတ္တတ ဓဇေ ဥဿာပေတ္တတ ဂေဟဒွါရေသု ပုဏ္ဏဃဋေ စ ကဒလိအာဒယော စ ဌပာပေတ္တတ သကလကမံ ဒီပမာလာဟိ ဝိပ္ပကိဏ္ဏတာရကံ ဝိယ ကတ္တတ “ခီရပကေ အရကေ ခီရံ ပာယေထ, ဒဟရကုမာရေ လဟုံ လဟုံ ဘောဇေတ္တတ သယာပေထ, ဥစ္စာသဒ္ဒံ မာ ကရိတ္ထ, အဇ္ဇ ဧကရတ္တိံ သတ္ထာ အန္တောကမေ ဝသိဿတိ, ဗုဒ္ဓာ နာမ အပ္ပသဒ္ဒကာမာ ဟောန္တိ”တိ ဘေရိံ စရာပေတ္တတ သယံ ဒဏ္ဍဒီပိကာ အာဒာယ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု။

အထ ခော ဘဂဝါ နိတသေတ္တတ ပတ္တစီဝရမာဒာယ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေန ယေန အာဝသထာကရံ တေနုပသင်္ကမီတိ “ယဿ ဒါနိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ကာလံ မညတီ”တိ ဧဝံ ကိရ တေဟိ ကာလေ အာရောစိတေ ဘဂဝါ လာခါရသေန တိန္တရတ္တကောဝိဋ္ဌာရပုပ္ဖဝဏ္ဏံ သုရတ္တံ ဒုပဋ္ဋံ ကတ္တရိယာ ပဒုမံ ကန္တေန္တော ဝိယ, သံဝိဓာယ တိမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တော နိတသေတ္တတ သုဝဏ္ဏပာမင်္ဂေန ပဒုမကလာပံ ပရိက္ခိပန္တော ဝိယ, ဝိဇ္ဇုလတာသဿိရိကံ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတ္တတ ရတ္တကမ္ဗလေန ဂဇကုမ္ဘံ ပရိယောနန္ဓန္တော ဝိယ, ရတနသတုဗ္ဗေဓေ သုဝဏ္ဏဂ္ဃိကေ ပဝါဠဇာလံ ခိပမာနော ဝိယ, မဟတိ သုဝဏ္ဏစေတိယေ ရတ္တကမ္ဗလကဉ္စုကံ ပဋိမုဉ္စန္တော ဝိယ, ဂစ္ဆန္တံ ပုဏ္ဏစန္ဒံ ရတ္တဝလာဟကေန ပဋိစ္ဆာဒယမာနော ဝိယ, ကဉ္စနဂိရိမတ္ထကေ သုပက္ကလာခါရသံ ပရိသိဉ္စန္တော ဝိယ, စိတ္တကူဋပဗ္ဗတမတ္ထကံ ဝိဇ္ဇုလတာဇာလေန ပရိက္ခိပန္တော ဝိယ စ သစက္ကဝါဠသိနေရုယုဂန္ဓရမဟာပထဝိံ စာလေတ္တတ ဂဟိတနိဂြောဓပလ္လဝသမာနဝဏ္ဏံ ရတ္တဝရပံသုကူလံ ပာရုပိတ္တတ ဝနဂဟနတော ကေသရသီဟော ဝိယ, ဥဒယပဗ္ဗတကူဋတော ပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယ, ဗာလသူရိယော ဝိယ စ အတ္တနာ နိဝသိနဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမိ။

အထဿ ကာယတော မေဃမုခတော ဝိဇ္ဇုကလာပာ ဝိယ ရသ္မိယော နိက္ခမိတ္တတ သုဝဏ္ဏရသဓာရာပရိသေကပိဉ္ဇရပတ္တပုပ္ဖဖလသာခါဝိဋပေ ဝိယ သမန္တတော ရုက္ခေ ကရိံသု။ တာဝဒေဝ အတ္တနော အတ္တနော ပတ္တစီဝရမာဒာယ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃော ဘဂဝန္တံ ပရိဝါရေသိ။ တေ စ နံ ပရိဝါရေတ္တတ ဌိတဘိက္ခူ ဧဝရူပါ အဟေသုံ အပ္ပိစ္ဆာ သန္တုဋ္ဌာ ပဝိဝိတ္တာ အသံသဋ္ဌာ အာရဒ္ဓဝီရိယာ ဝတ္တာရော ဝစနက္ခမာ စောဒကာ ပာပဂရဟိနော သီလသမ္ပန္နာ သမာဓိသမ္ပန္နာ ပညာသမ္ပန္နာ ဝိမုတ္တိသမ္ပန္နာ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနသမ္ပန္နာ။ တေဟိ ပရိဝါရိတော ဘဂဝါ ရတ္တကမ္ဗလပရိက္ခိတ္တော ဝိယ သုဝဏ္ဏက္ခန္ဓော, ရတ္တပဒုမသဏ္ဍမဇ္ဈဂတာ ဝိယ သုဝဏ္ဏနာဝါ, ပဝါဠဝေဒိကာပရိက္ခိတ္တော ဝိယ သုဝဏ္ဏပာသာဒေါ ဝိရောစိတ္ထ။ မဟာကဿပပ္ပမုခါ ပန မဟာထေရာ မေဃဝဏ္ဏံ ပံသုကူလစီဝရံ ပာရုပိတ္တတ မဏိဝမ္မဝမ္မိတာ ဝိယ မဟာနာဂါ ပရိဝါရယိံသု ဝီတရာဂါ ဘိန္နကိလေသာ ဝိဇဋိတဇဋာ ဆိန္နဗန္ဓနာ ကုလေ ဝါ ဂဏေ ဝါ အလဂ္ဂါ။

ဣတိ ဘဂဝါ သယံ ဝီတရာဂေါ ဝီတရာဂေဟိ, ဝီတဒေါသော ဝီတဒေါသေဟိ, ဝီတမောဟော ဝီတမောဟေဟိ , နိတ္တဏှော နိတ္တဏှေဟိ, နိက္ကိလေသော နိက္ကိလေသေဟိ, သယံ ဗုဒ္ဓေါ အနုဗုဒ္ဓေဟိ ပရိဝါရိတော ပတ္တပရိဝါရိတံ

ဝိယ ကေသရံ, ကေသရပရိဝါရိတာ ဝိယ ကဏ္ဏိကာ, အဋ္ဌနာဂသဟဿပရိဝါရိတော ဝိယ ဆဒ္ဒန္တော နာဂရာဇာ, နဝုတိဟံသသဟဿပရိဝါရိတော ဝိယ ဓတရဋ္ဌော ဟံသရာဇာ, သေနင်္ဂပရိဝါရိတော ဝိယ စက္ကဝတ္တိ, မရုဂဏပရိဝါရိတော ဝိယ သက္ကော ဒေဝရာဇာ, ဗြဟ္မဂဏပရိဝါရိတော ဝိယ ဟာရိတမဟာဗြဟ္မာ, တာရာဂဏပရိဝုတော ဝိယ ပုဏ္ဏစန္ဒော အသမေန ဗုဒ္ဓဝေသေန အပရိမာဏေန ဗုဒ္ဓဝိလာသေန ဟဋ္ဌလိကမိနံ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။

အထဿ ပုရတ္ထိမကာယတော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ဃနဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဥဋ္ဌဟိတွာ အသီတိဟတ္ထံ ဌာနံ အဂ္ဂဟေသုံ, ပစ္ဆိမကာယတော ဒက္ခိဏပဿတော ဝါမပဿတော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ဃနရသ္မိယော ဥဋ္ဌဟိတွာ အသီတိဟတ္ထံ ဌာနံ အဂ္ဂဟေသုံ, ဥပရိကေသန္တတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗကေသာဝတ္တေဟိ မောရဂီဝဝဏ္ဏာ ဃနဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဂဂနတလေ အသီတိဟတ္ထံ ဌာနံ အဂ္ဂဟေသုံ, ဟေဋ္ဌာပါဒတလေဟိ ပဝါဠဝဏ္ဏာ ရသ္မိယော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဃနပထဝိယံ အသီတိဟတ္ထံ ဌာနံ အဂ္ဂဟေသုံ, ဒန္တတော အက္ခီနံ သေတဋ္ဌာနတော, နခါနဉ္စ မံသဝိနိမုတ္တဋ္ဌာနတော ဩဒါတာ ဃနဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဥဋ္ဌဟိတွာ အသီတိဟတ္ထံ ဌာနံ အဂ္ဂဟေသုံ, ရတ္တပီတဝဏ္ဏာနံ သမ္ဘိန္နဋ္ဌာနတော မဉ္ဇိဋ္ဌဝဏ္ဏာ ရသ္မိယော ဥဋ္ဌဟိတွာ အသီတိဟတ္ထံ ဌာနံ အဂ္ဂဟေသုံ, သဗ္ဗတ္ထကမေဝ ပဘဿရာ ရသ္မိယော ဥဋ္ဌဟိံသု။ ဧဝံ သမန္တာ အသီတိဟတ္ထမတ္တံ ဌာနံ ဆဗ္ဗဏ္ဏာ ဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဝိဇ္ဇောတမာနာ ဝိပ္ဖန္ဒမာနာ ဝိဓာဝမာနာ ကဉ္စနဒဏ္ဍဒီပိကာဟိ နိစ္ဆရိတွာ အာကာသံ ပက္ခန္ဒမာနာ မဟာပဒီပဇာလာ ဝိယ, စာတုဒ္ဒီပိကမဟာမေဃတော နိက္ခန္တဝိဇ္ဇုလတာ ဝိယ စ ဒိသောဒိသံ ပက္ခန္ဒိံသု။ ယာဟိ သဗ္ဗဒိသာဘာဂါ သုဝဏ္ဏစမ္ပကပုပ္ဖေဟိ ဝိကိရိယမာနာ ဝိယ, သုဝဏ္ဏဃဋတော နိက္ခန္တသုဝဏ္ဏရသဓာရာဟိ အာသိဉ္စိယမာနာ ဝိယ, ပသာရိတသုဝဏ္ဏပဋပရိက္ခိတ္တာ ဝိယ, ဝေရမ္ဘဝါတသမုဒ္ဓတကိံသုကကဏိကာရကိကိရာတပုပ္ဖစုဏ္ဏသမောကိဏ္ဏာ ဝိယ စီနပိဋ္ဌစုဏ္ဏသမ္ပရိရဉ္ဇိတာ ဝိယ စ ဝိရောစိံသု။

ဘဂဝတောပိ အသီတိအနုဗျဉ္ဇနဗျာမပ္ပဘာပရိက္ခေပသမုဇ္ဇလံ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏပဋိမဏ္ဍိတံ သရီရံ အဗ္ဘမဟိကာဒိဥပက္ကိလေသဝိမုတ္တံ သမုဇ္ဇလတာရကပဘာသိတံ ဝိယ ဂဂနတလံ, ဝိကသိတံ ဝိယ ပဒုမဝနံ, သဗ္ဗဖာလိဖုလ္လော ဝိယ ယောဇနသတိကော ပါရိစ္ဆတ္တကော, ပဋိပါဋိယာ ဌပိတာနံ ဒွတ္တိံသစန္ဒာနံ ဒွတ္တိံသသူရိယာနံ ဒွတ္တိံသစက္ကဝတ္တီနံ ဒွတ္တိံသဒေဝရာဇာနံ ဒွတ္တိံသမဟာဗြဟ္မာနံ သိရိယာ သိရိံ အဘိဘဝမာနံ ဝိယ ဝိရောစိတ္ထ, ယထာ တံ ဒသဟိ ပါရမီဟိ ဒသဟိ ဥပပါရမီဟိ ဒသဟိ ပရမတ္ထပါရမီဟီတိ သမ္မဒေဝ ပရိပူရိတာဟိ သမတိံသပါရမီဟိ အလင်္ကတံ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ဒိန္နေန ဒါနေန ရက္ခိတေန သီလေန ကတေန ကလျာဏကမ္မေန ဧကသ္မိံ အတ္တဘာဝေ သမောသရိတွာ ဝိပါကံ ဒါတုံ ဩကာသံ အလဘမာနေန သမ္ဗာဓပ္ပတ္တေန ဝိယ နိဗ္ဗတ္တိတံ နာဝါသဟဿဿ ဘဏ္ဍံ ဧကံ နာဝံ အာရောပနကာလော ဝိယ, သကဋသဟဿဿ ဘဏ္ဍံ ဧကံ သကဋံ အာရောပနကာလော ဝိယ, ပဉ္စဝီသတိယာ ဂင်္ဂါနံ သမ္ဘိဇ္ဇ မုခဒွါရေ ဧကတော ရာသိဘူတကာလော ဝိယ စ အဟောသိ။

ဣမာယ ဗုဒ္ဓရသ္မိယာ ဩဘာသမာနဿပိ ဘဂဝတော ပုရတော အနေကာနိ ဒဏ္ဍဒီပိကာသဟဿာနိ ဥက္ခိပိံသု, တထာ ပစ္ဆတော ဝါမပဿေ ဒက္ခိဏပဿေ။ ဇာတိသုမနစမ္ပကဝနမာလိကာရတ္တုပ္ပလနီလုပ္ပလဗကုလသိန္ဒုဝါရာဒိပုပ္ဖာနိ စေဝ နီလပီတာဒိဝဏ္ဏသုဂန္ဓဂန္ဓစုဏ္ဏာနိ စ စာတုဒ္ဒီပိကမဟာမေဃဝိဿဋ္ဌာ သလိလဝုဋ္ဌိယော ဝိယ ဝိပ္ပကိရိံသု။ ပဉ္စင်္ဂိကတူရိယနိဃ္ဃောသာ စေဝ ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃဂုဏပဋိသံယုတ္တာ ထုတိဃောသာ စ သဗ္ဗာ ဒိသာ ပူရယမာနာ မုခရာ ဝိယ အကံသု။ ဒေဝသုပဏ္ဏနာဂယက္ခဂန္ဓဗ္ဗမနုဿာနံ အက္ခီနိ အမတပါနံ ဝိယ လဘိံသု။ ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ ဌတွာ ပဒသဟဿေဟိ ဂမနဝဏ္ဏံ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ တတြိဒံ မုခမတ္တံ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂၂; ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၇၆) –

“ဧဝံ သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္နော၊ ကမ္ပယန္တော ဝသုန္ဓရံ။
အဟေဌယန္တော ပါဏာနိ၊ ယာတိ လောကဝိနာယကော။

“ဒက္ခိဏံ ပဌမံ ပါဒံ၊ ဥဒ္ဓရန္တော နရာသဘော။
ဂစ္ဆန္တော သိရိသမ္ပန္နော၊ သောဘတေ ဒွိပဒုတ္တမော။

“ဂစ္ဆတော ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ၊ ဟေဋ္ဌာပါဒတလံ မုဒု။

သမံ သမ္ဖုသတေ ဘူမိံ၊ ရဇသာနုပလိမ္ပတိ။

“နိန္နံ ဌာနံ ဥန္နမတိ၊ ဂစ္ဆန္တေ လောကနာယကေ။
ဥန္နတဉ္စ သမံ ဟောတိ၊ ပထဝီ စ အစေတနာ။

“ပါသာဏာ သက္ခရာ စေဝ၊ ကထလာ ခါဏုကဏ္ဋကာ။
သဗ္ဗေ မဂ္ဂါ ဝိဝဇ္ဇန္တိ၊ ဂစ္ဆန္တေ လောကနာယကေ။

“နာတိဒူရေ ဥဒ္ဓရတိ၊ နာစ္စာသန္နေ စ နိက္ခိပံ။
အဃဋ္ဋယန္တော နိယျာတိ၊ ဥဘော ဇာဏူ စ ဂေါပ္ဖကေ။

“နာတိသီဃံ ပက္ကမတိ၊ သမ္ပန္နစရဏော မုနိ။
န စာတိသဏိကံ ယာတိ၊ ဂစ္ဆမာနော သမာဟိတော။

“ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယဉ္စ၊ ဒိသဉ္စ ဝိဒိသံ တထာ။
န ပေက္ခမာနော သော ယာတိ၊ ယုဂမတ္တဉှိ ပေက္ခတိ။

“နာဂဝိက္ကန္တစာရော သော၊ ဂမနေ သောဘတေ ဇိနော။
စာရု ဂစ္ဆတိ လောကဂ္ဂေါ၊ ဟာသယန္တော သဒေဝကေ။

“ဥသဘရာဇာဝ သောဘန္တော၊ စာတုစာရီဝ ကေသရီ။
တောသယန္တော ဗဟူ သတ္တေ၊ ဂါမသေဋ္ဌံ ဥပါဂမီ”တိ။ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂၂; ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၇၆)။

ဝဏ္ဏကာလော နာမ ကိရေသ။ ဧဝံဝိဓေသု ကာလေသု ဘဂဝတော သရီရဝဏ္ဏေ ဝါ ဂုဏဝဏ္ဏေ ဝါ ဓမ္မကထိကဿ ထာမောယေဝ ပမာဏံ။ စုဏ္ဏိယပဒေဟိ ဂါထာဗန္ဓေဟိ ဝါ ယတ္တကံ သက္ကောတိ, တတ္တကံ ဝတ္တဗ္ဗံ, “ဒုက္ကထိတ”န္တိ ဝါ “အတိတ္ထေန ပက္ခန္ဒော”တိ ဝါ န ဝတ္တဗ္ဗော။ အပရိမာဏဝဏ္ဏာ ဟိ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော, တေသံ ဗုဒ္ဓါပိ အနဝသေသတော ဝဏ္ဏံ ဝတ္တုံ အသမတ္ထာ။ သကလမ္ပိ ဟိ ကပ္ပံ ဝဒန္တာ ပရိယောသာပေတုံ န သက္ကောန္တိ, ပဂေဝ ဣတရာ ပဇာတိ။ ဣမိနာ သိရိဝိလာသေန အလင်္ကတပဋိယတ္တံ ပါဋလိဂါမံ ပဝိသိတွာ ဘဂဝါ ပသန္နစိတ္တေန ဇနေန ပုပ္ဖဂန္ဓဓူမဝါသစုဏ္ဏာဒီဟိ ပူဇိယမာနော အာဝသထာဂါရံ ပါဝိသိ။ တေန ဝုတ္တံ “အထ ခေါ ဘဂဝါ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုသင်္ဃေန ယေန အာဝသထာဂါရံ တေနုပသင်္ကမီ”တိ။

ပါဒေ ပက္ခာလေတွာတိ ယဒိပိ ဘဂဝတော ပါဒေ ရဇောဇလ္လံ န ဥပလိမ္ပတိ, တေသံ ပန ဥပါသကာနံ ကုသလာဘိဝုဒ္ဓိံ အာကင်္ခန္တော ပရေသံ ဒိဋ္ဌာနုဂတိံ အာပဇ္ဇနတ္ထံ ဘဂဝါ ပါဒေ ပက္ခာလေသိ။ အပိစ ဥပါဒိန္နကသရီရံ နာမ သီတိကာတဗ္ဗမ္ပိ ဟောတီတိ တဒတ္ထမ္ပိ ဘဂဝါ နဟာနပါဒဓောဝနာနိ ကရောတိယေဝ။ **ဘဂဝန္တံယေဝ ပုရက္ခတွာ**တိ ဘဂဝန္တံ ပုရတော ကတွာ။ တတ္ထ ဘဂဝါ ဘိက္ခူနဉ္စေဝ ဥပါသကာနဉ္စ မဇ္ဈေ နိသိန္နော ဂန္ဓောဒကေန နဟာပေတွာ ဒုကူလစုမ္ဗဋေန ဝေါဒကံ ကတွာ ဇာတိဟိင်္ဂုလကေန မဇ္ဇိတွာ ရတ္တကမ္ဗလပလိဝေဌိတေ ပီဌေ ဌပိတာ ရတ္တသုဝဏ္ဏဃနပဋိမာ ဝိယ အတိဝိယ ဝိရောစိတ္ထ။ အယံ ပနေတ္ထ ပေါရာဏာနံ ဝဏ္ဏဘဏနမဂ္ဂေါ –

“ဂန္တွာန မဏ္ဍလမာဠံ၊ နာဂဝိက္ကန္တစာရဏော။
ဩဘာသယန္တော လောကဂ္ဂေါ၊ နိသီဒိ ဝရမာသနေ။

“တဟိံ နိသိန္နော နရဒမ္မသာရထိ၊
ဒေဝါတိဒေဝေါ သတပုညလက္ခဏော။
ဗုဒ္ဓါသနေ မဇ္ဈဂတော ဝိရောစတိ၊
သုဝဏ္ဏနေက္ခံ ဝိယ ပဏ္ဍုကမ္ဗလေ။

‘‘နေက္ခံ ဇမ္ဗောနဒဿေဝ, နိက္ခိတ္တံ ပဏ္ဍုကမ္ဗလေ။
ဝိရောစတိ ဝီတမလော, မဏိ ဝေရောစနော ယထာ။

‘‘မဟာသာလောဝ သမ္ဖုလ္လော, မေရုရာဇာဝလင်္ကတော။
သုဝဏ္ဏယူပသင်္ကာသော, ပဒုမော ကောကနော ယထာ။

‘‘ဇလန္တော ဒီပရုက္ခောဝ, ပဗ္ဗတဂ္ဂေ ယထာ သိခီ။
ဒေဝါနံ ပါရိစ္ဆတ္တောဝ, သဗ္ဗဖုလ္လော ဝိရောစထာ’’တိ။ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂၂; ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၇၆)။

ဟဋ္ဌလိကမိကေ ဥပါသကေ အာမန္တေသီ တိ ယသ္မာ တေသု ဥပါသကေသု ဗဟူ ဇနာ သီလေ ပတိဋ္ဌိတာ, တသ္မာ ပဉ္စမံ တာဝ သီလဝိပတ္တိယာ အာဒီနဝံ ပကာသေတွာ ပစ္ဆာ သီလသမ္ပဒာယ အာနိသံသံ ဒဿေတုံ **‘‘ပဉ္စိမေ ဂဟပတယော’’**တိအာဒိနာ ဓမ္မဒေသနတ္ထံ အာမန္တေသိ။ တတ္ထ **ဒုဿီလော** တိ နိဿီလော (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၁၄၉; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၅.၂၁၃; ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၇၆)။ အဘာဝတ္ထော ဟေတ္ထ **ဒု**-သဒ္ဒော ‘‘ဒုပ္ပညော’’တိအာဒီသု ဝိယ။ **သီလဝိပန္နော** တိ ဝိပန္နသီလော ဘိန္နသံဝရော။ ဧတ္ထ စ ‘‘ဒုဿီလော’’တိ ပဒေန ပုဂ္ဂလဿ သီလာဘာဝေါ ဝုတ္တော။ သော ပနဿ သီလာဘာဝေါ ဒုဝိဓော အသမာဒါနေန ဝါ သမာဒိန္နဿ ဘေဒေန ဝါတိ။ တေသု ပုရိမော န တထာ သာဝဇ္ဇော, ယထာ ဒုတိယော သာဝဇ္ဇတရော။ ယထာဓိပ္ပေတာဒီနဝနိမိတ္တံ သီလာဘာဝံ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာယ ဒေသနာယ ဒဿေတုံ **‘‘သီလဝိပန္နော’’**တိ ဝုတ္တံ, တေန ‘‘ဒုဿီလော’’တိ ပဒဿ အတ္ထံ ဒဿေတိ။ **ပမာဒါဓိကရဏန္တိ** ပမာဒကာရဏာ။ က္ကဒဥ္စ သုတ္တံ ဂဟဋ္ဌာနံ ဝသေန အာဂတံ, ပဗ္ဗဇိတာနမ္ပိ ပန လဗ္ဘတေဝ။ ဂဟဋ္ဌော ဟိ ယေန ယေန သိပ္ပဋ္ဌာနေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ ယဒိ ကသိယာ ယဒိ ဝဏိဇ္ဇာယ ယဒိ ဂေါရက္ခေန။ ပါဏာတိပါတာဒိဝသေန ပမတ္တော တံ တံ ယထာကာလံ သမ္ပာဒေတုံ န သက္ကောတိ, အထဿ ကမ္မံ ဝိနဿတိ။ မာဃာတကာလေ ပါဏာတိပါတံ ပန အဒိန္နာဒါနာဒီနိ စ က ရောန္တော ဒဏ္ဍဝသေန မဟတိံ ဘောဂဇာနိံ နိဂစ္ဆတိ။ ပဗ္ဗဇိတော ဒုဿီလော ပမာဒကာရဏာ သီလတော ဗုဒ္ဓဝစန တော စျာနတော သတ္တအရိယဓနတော စ ဇာနိံ နိဂစ္ဆတိ။

ပါပကော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ တိ ဂဟဋ္ဌဿ ‘‘အသုကော အသုကကုလေ ဇာတော ဒုဿီလော ပါပဓမ္မော ပရိစ္စတ္တ က္ကဓလောကပရလောကော သလာကဘတ္တမတ္တမ္ပိ န ဒေတီ’’တိ စတုပရိသမဇ္ဈေ ပါပကော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆတိ။ ပဗ္ဗဇိတဿ ‘‘အသုကော နာမ သတ္ထုသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ နာသက္ခိ သီလာနိ ရက္ခိတုံ, န ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဟေတုံ, ဝေဇ္ဇကမ္မာဒီဟိ ဇီဝတိ, ဆဟိ အဂါရဝေဟိ သမန္နာဂတော’’တိ ဧဝံ ပါပကော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆတိ။

အဝိသာရဒေါတိ ဂဟဋ္ဌော တာဝ ‘‘အဝဿံ ဗဟူနံ သန္နိပါတဋ္ဌာနေ ကောစိ မမ ကမ္မံ ဇာနိဿတိ, အထ မံ နိဂ္ဂဏှိဿန္တိ’’တိ တ, ‘‘ရာဇကုလဿ တ ဒဿန္တိ’’တိ သဘယော ဥပသင်္ကမတိ, မင်္ကုဘူတော ပတ္တက္ခန္ဓော အဓောမုခေါ နိသီဒတိ, ဝိသာရဒေါ ဟုတွာ ကထေတုံ န သက္ကောတိ။ ပဗ္ဗဇိတောပိ ‘‘ဗဟူ ဘိက္ခူ သန္နိပတိတာ, အဝဿံ ကောစိ မမ ကမ္မံ ဇာနိဿတိ, အထ မေ ဥပေါသထမ္ပိ ပဝါရဏမ္ပိ ဌပေတွာ သာမညတော စာဝေတွာ နိက္ကဍ္ဎိဿန္တိ’’တိ သဘယော ဥပသင်္ကမတိ, ဝိသာရဒေါ ဟုတွာ ကထေတုံ န သက္ကောတိ။ ဧကစ္စော ပန ဒုဿီလောပိ သမာနော ဒပ္ပိတော ဝိယ ဝဒတိ, သောပိ အဇ္ဈာသယေန မင်္ကု ဟောတိယေဝ ဝိပ္ပဋိသာရီဘာဝတော။

သမ္မူဠှော ကာလံ ကရောတီတိ ဒုဿီလဿ ဟိ မရဏမဉ္စေ နိပန္နဿ ဒုဿီလျကမ္မာနံ သမာဒါယ ဝတ္တိတဋ္ဌာနာနိ အာပါထမာဂစ္ဆန္တိ။ သော ဥမ္မီလေတွာ အတ္တနော ပုတ္တအာရာဒိဒဿနဝသေန ဣဓလောကံ ပဿတိ, နိမီလေတွာ ဂတိနိမိတ္တုပဋ္ဌာနဝသေန ပရလောကံ ပဿတိ, တဿ စတ္တာရော အပါယာ ကမ္မာနုရူပံ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ သတ္တိသတေန ပဟရိယမာနော ဝိယ အဂ္ဂိဇာလာယ အာလိင်္ဂိယမာနော ဝိယ စ ဟောတိ။ သော ‘‘ဝါရေထ ဝါရေထာ’’တိ ဝိရဝန္တောဝ မရတိ။ တေန ဝုတ္တံ ‘‘သမ္မူဠှော ကာလံ ကရောတီ’’တိ။

ကာယဿ ဘေဒါ တိ ဥပါဒိန္နကက္ခန္ဓပရိစ္စာဂါ။ **ပရံ မရဏာ**တိ တဒနန္တရံ အဘိနိဗ္ဗတ္တက္ခန္ဓဂ္ဂဟဏေ။ အထ ဝါ **ကာယဿ ဘေဒါ** တိ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ ဥပစ္ဆေဒါ။ **ပရံ မရဏာ**တိ စုတိတော ဥဒ္ဓံ။ **အပါယန္တိ**အာဒိ သဗ္ဗံ နိရယဝေဝစနံ။ နိရယော ဟိ သဂ္ဂမောက္ခဟေတုဘူတာ ပုညသမ္မတာ အယာ အပေတတ္တာ, သုခါနံ ဝါ အာယဿ အာဂမနဿ အဘာဝါ အပါယော။ ဒုက္ခဿ ဂတိ ပဋိသရဏန္တိ **ဒုဂ္ဂတိ,** ဒောသဗဟုလတာယ ဝါ ဒုဋ္ဌေန ကမ္မုနာ နိ

ဗ္ဗတ္တာ ဂတီတိ **ဒုဂ္ဂတိ** ။ ဝိဝသာ နိပတန္တိ ဧတ္ထ ဒုက္ကဋ္ဋကာရိနောတိ **ဝိနိပါတော,** ဝိနဿန္တာ ဧတ္ထ နိပတန္တိ သံဘိဇ္ဇမာနင်္ဂပစ္စင်္ဂာတိ **ဝိနိပါတော**။ နတ္ထိ ဧတ္ထ အဿာဒသညိတော အယောတိ **နိရယော**။

အထ ဝါ အပါယဂ္ဂဟဏေန တိရစ္ဆာနယောနိံ ဒီပေတိ။ တိရစ္ဆာနယောနိ ဟိ အပါယော သုဂတိတော အပေတတ္တာ, န ဒုဂ္ဂတိ မဟေသက္ခာနံ နာဂရာဇာဒီနံ သမ္ဘဝတော။ ဒုဂ္ဂတိဂ္ဂဟဏေန ပေတ္တိဝိသယံ ဒီပေတိ။ သော ဟိ အပါယော စေဝ ဒုဂ္ဂတိ စ သုဂတိတော အပေတတ္တာ ဒုက္ခဿ စ ဂတိဘူတတ္တာ, န တု ဝိနိပါတော အသုရသဒိသံ အဝိနိ ပတိတတ္တာ။ ပေတမဟိဒ္ဓိကာနံ ဝိမာနာနိပိ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ ဝိနိပါတဂ္ဂဟဏေန အသုရကာယံ ဒီပေတိ။ သော ဟိ ယထာ ဝုတ္တေနတ္ထေန အပါယော စေဝ ဒုဂ္ဂတိ စ သဗ္ဗသမ္ပတ္တိသမုဿယေဟိ ဝိနိပါတတ္တာ ဝိနိပါတောတိ စ ဝုစ္စတိ။ နိရ ယဂ္ဂဟဏေန ပန အဝီစိအာဒိကံ အနေကပ္ပကာရံ နိရယမေဝ ဒီပေတိ။ **ဥပပဇ္ဇတီ** တိ နိဗ္ဗတ္တတိ။

အာနိသံသကထာ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အယံ ပန ဝိသေသော – **သီလဝါ**တိ သမာဒာနဝသေန သီလဝါ။ **သီလသမ္ပန္နော** တိ ပရိသုဒ္ဓံ ပရိပုဏ္ဏဥ္စ ကတွာ သီလဿ သမ္ပာဒနေန သီလသမ္ပန္နော။ **ဘောဂက္ခန္ဓ** န္တိ ဘောဂရာသိံ။ **သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောက** န္တိ ဧတ္ထ သုဂတိဂ္ဂဟဏေန မနုဿဂတိပိ သင်္ဂယှတိ, သဂ္ဂဂ္ဂဟဏေန ဒေ ဝဂတိ ဧဝ။ တတ္ထ သုန္ဒရာ ဂတီတိ **သုဂတိ,** ရူပါဒီဟိ ဝိသယေဟိ သုဋ္ဌု အဂ္ဂေါတိ **သဂ္ဂေါ,** သော သဗ္ဗောပိ လုဇ္ဇနပ လုဇ္ဇနဋ္ဌေန **လောကော**တိ။

ဟဋ္ဌလိကမိဂေ ဥပာသကေ ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ ဓမ္မိယာ ကထာယာ တိ အညာယပိ ဟဋ္ဌိမုတ္တာယ ဓမ္မကထာယ စေဝ အာဝသထာနုမောဒနကထာယ စ။ တဒါ ဟိ ဘဂဝါ ယသ္မာ အဇာတသတ္တုနာ တတ္ထ ဟဋ္ဌလိပုတ္တနဂရံ မာပေန္တေန အညာသု ကမနိဂမရာဇဓာနီသု ယေ သီလာစာရသမ္ပန္နာ ကုဋ္ဌမ္ဗိကာ, တေ အာနေတွာ ဓနဓညာနိ ဃရဝတ္ထုခေတ္တဝတ္ထာ ဒီနိ စေဝ ပရိဟာရဥ္စ အပေတွာ နိဝေသိယန္တိ, တသ္မာ ဟဋ္ဌလိကမိကာ ဥပာသကာ အာနိသံသဒဿာဝိတာယ ဝိသေသ တော သီလဂရုကာတိ သဗ္ဗဂုဏာနဥ္စ သီလဿ အဓိဋ္ဌာနဘာဝတော တေသံ ပဉ္စမံ သီလာနိသံသေ ပကာသေတွာ တ တော ပရံ အာကာသဂင်္ဂံ ဩတာရေန္တော ဝိယ ပထဝောဇံ အာကမုန္တော ဝိယ မဟာဇမ္ဗုံ မတ္ထကေ ဂဟေတွာ စာ လေန္တော ဝိယ ယောဇနပ္ပမာဏံ မဟာမဓုံ စက္ကယန္တေန ပီဠေတွာ သုမဓုရရသံ ပာယမာနော ဝိယ စ ဟဋ္ဌလိကမိကာနံ ဥပာသကာနံ ဟိတသုခါဝဟံ ပကိဏ္ဏကကထံ ကထေန္တောပိ "အာဝသထာနံ နာမေတံ ဂဟပတယော မဟန္တံ ပုညံ, တု မှာကံ အာဝသော မယာ ပရိဘုတ္တော, ဘိက္ခုသင်္ဃေန ပရိဘုတ္တော, မယာ စ ဘိက္ခုသင်္ဃေန စ ပရိဘုတ္တော ဓမ္မရ တနေနပိ ပရိဘုတ္တော ယေဝ ဟောတိ, ဧဝံ တီဟိ ရတနေဟိ ပရိဘုတ္တေ အပရိမေယျော ဝိပါကော, အပိစ အာဝသ အနသမိံ ဒိန္နေ သဗ္ဗအနံ ဒိန္နမေဝ ဟောတိ, ဘူမဋ္ဌကပဏ္ဏသာလာယ ဝါ သာခါမဏ္ဍပဿ ဝါ သင်္ဂုံ ဥဒ္ဒိဿ က တဿ အာနိသံသော ပရိစ္ဆိန္ဒိတုံ န သက္ကာ။ အာဝသထာနုဘာဝေန ဟိ ဘဝေ နိဗ္ဗတ္တမာနဿပိ သမ္ပိဋ္ဌိတဂဗ္ဘ ဘဝတသော နာမ န ဟောတိ, ဒွာဒသဟတ္ထော ဩဝရကော ဝိယဿ မာတုကုစ္ဆိ အသမ္ဗာဓော ဟောတီ"တိ ဧဝံ နာနာန ယဝိစိတ္တံ ဗဟုံ ဓမ္မကထံ ကထေတွာ –

"သီတံ ဥဏှံ ပဋိဟန္တိ၊ တတော ဝါဠမိဂါနိ စ။
သရီသပေ စ မကသေ၊ သိသိရေ စာပိ ဝုဋ္ဌိယော။

"တတော ဝါတာတပေါ ဃောရော၊ သဉ္ဇာတော ပဋိဟညတိ။
လေဏတ္ထဉ္စ သုခတ္ထဉ္စ၊ ဈာယိတုဉ္စ ဝိပဿိတုံ။

"ဝိဟာရဒါနံ သင်္ဃဿ၊ အဂ္ဂံ ဗုဒ္ဓေန ဝဏ္ဏိတံ။
တသ္မာ ဟိ ပဏ္ဍိတော ပေါသော၊ သမ္ပဿံ အတ္ထမတ္တနော။

"ဝိဟာရေ ကာရယေ ရမ္မေ၊ ဝါသယေတ္ထ ဗဟုဿုတေ။
တေသံ အန္နဉ္စ ပါနဉ္စ၊ ဝတ္ထသေနာသနာနိ စ။

"ဒဒေယျ ဥဇုဘူတေသု၊ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ။
တေ တဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာပနူဒနံ။

ယံ သော ဓမ္မံ ဣဓညောယ၊ ပရိနိဗ္ဗာတိ အနာသဝေါ''တိ။ (စူဠဝ. ၂၉၅၊ ၃၁၅) –

ဇဝံ အယမ္ပိ အာတသအနေ အာနိသံသော အယမ္ပိ အာတသအနေ အာနိသံသောတိ ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ အတိရေကဒိယမု ယာမံ အာတသအနာနိသံသံ ကထေသိ။ တတ္ထ ဣမာ ကထာဝ သင်္ဂဟံ အာရုဠှာ, ပကိဏ္ဏကဓမ္မဒေသနာ ပန သင်္ဂဟံ န အာရောဟတိ။ **သန္ဒဿေတွာ** တိအာဒီနိ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ။

အဘိက္ကန္တာ တိ အတိက္ကန္တာ ဒွေဝ ယာမာ ဂတာ။ **ယဿဒါနိ တုမ္ဟေ ကာလံ မညထ** တိ ယဿ ဂမနဿ တုမ္ဟေ ကာလံ မညထ, ဂမနကာလော တုမှာကံ, ဂစ္ဆထာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကသ္မာ ပန ဘဂဝါ တေ ဥယျောဇေသီတိ? အနုကမ္ပာယ။ တိယာမရတ္တိဉှိ နိသီဒိတွာ ဝီတိနာမေန္တာနံ တေသံ သရီရေ အာဗာဓော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, ဘိက္ခုသင်္ဃောပိ စ မဟာ, တဿ သယနနိသဇ္ဇာနံ ဩကာသံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, ဣတိ ဥဘယာနုကမ္ပာယ ဥယျောဇေသိ။

သုညာဂါရန္တိ ဟဋ္ဌိယေက္ကံ သုညာဂါရံ နာမ တတ္ထ နတ္ထိ။ တေ ကိရ ဂဟပတယော တဿေဝ အာဝသထာဂါရ ဿ ဧကပဿေ ပဋ္ဋသာဏိံ ပရိက္ခိပာပေတွာ ကပ္ပိယမဉ္စံ ပညပေတွာ တတ္ထ ကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏာနိ အတ္ထရိတွာ ဥပရိ သုဝဏ္ဏရဇတတာရကဂန္ဓမာလာဒိအမပဋိမဏ္ဍိတံ ဝိတာနံ ဗန္ဓိတွာ ဂန္ဓတေလပဒီပံ အာရောပယိံသု ''အပေဝ နာမ သတ္ထာ ဓမ္မာသနတော ဝုဋ္ဌာယ ထောကံ ဝိဿမေတုကာမော ဣဓ နိပဇ္ဇေယျ, ဇဝံ နော ဣဒံ အာဝသထာဂါရံ ဘဂဝတာ စတူဟိ ဣရိယာပထေဟိ ပရိဘုတ္တံ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယ ဘဝိဿတီ''တိ။ သတ္ထာပိ တဒေဝ သန္ဓာယ တတ္ထ သင်္ဃာဋိံ ပညပေတွာ သီဟသေယျံ ကပ္ပေသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''သုညာဂါရံ ဟဝိသီ''တိ။ တတ္ထ ပါဒဓောဝနဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဓမ္မာသနာ အဂမာသိ, ဧတ္တကေ ဌာနေ ဂမနံ နိပ္ဖန္နံ။ ဓမ္မာသနံ ပတွာ ထောကံ အဋ္ဌာသိ, ဣဒံ တတ္ထ ဌာနံ။ ဒွေဝ ယာမေ ဓမ္မာသနေ နိသီဒိ, ဧတ္တကေ ဌာနေ နိသဇ္ဇာ နိပ္ဖန္နာ။ ဥပာသကေ ဥယျောဇေတွာ ဓမ္မာသနတော ဩရုယှ ယထာဝုတ္တေ ဌာနေ သီဟသေယျံ ကပ္ပေသိ ။ ဇတံ ဌာနံ ဘဂဝတာ စတူဟိ ဣရိယာပထေဟိ ပရိဘုတ္တံ အဟောသီတိ။

ပာဋလိဂါမဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သုနိဓဝဿကာရဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၂၈၆. သုနိဓဝဿကာရာ တိ (ဒီ. နိ. ၂.၁၅၃; ဥဒာ. အဋ္ဌ. ၇၆) သုနိဓော စ ဝဿကာရော စ ဒွေဝ ဗြာဟ္မဏာ။ **မဂဓမဟာမတ္တာ**တိ မဂဓရညော မဟာအမစ္စာ, မဂဓရဋ္ဌေ ဝါ မဟာမတ္တာ, မဟတိယာ ဣဿရိယမတ္တာယ သမန္နာဂတာတိ မဂဓမဟာမတ္တာ။ **ပာဋလိဂါမေ နဂရံ မာပေန္တီ** တိ ပါဋလိဂါမန္တသင်္ခာတေ ဘူမိပ္ပဒေသေ နဂရံ မာပေန္တိ, ပုဗ္ဗေ ''ပါဋလိဂါမော''တိ လဒ္ဓနာမံ ဌာနံ ဣဒါနိ နဂရံ ကတွာ မာပေန္တီတိ အတ္ထော။ **ဝဇ္ဇီနံ ပဋိဗာဟာယာ** တိ လိစ္ဆဝိ ရာဇူနံ အာယမုခပစ္ဆိန္ဒနတ္ထံ။ **ဝတ္ထူနီ** တိ ဃရဝတ္ထူနိ ဃရပတိဋ္ဌာပနဋ္ဌာနာနိ။ **စိတ္တာနိ နမန္တိ နိဝေသနာနိ မာပေတုံ** တိ ရညော ရာဇမဟာမတ္တာနဉ္စ နိဝေသနာနိ မာပေတုံ ဝတ္ထုဝိဇ္ဇာပာဌကာနံ စိတ္တာနိ နမန္တိ။ တေ ကိရ အတ္တနော သိပ္ပာနုဘာဝေန ဟေဋ္ဌာပထဝိယံ တိံသဟတ္ထမတ္တေ ဌာနေ ''ဣဓ နာဂါနံ နိတသပရိဂ္ဂဟော, ဣဓ ယက္ခာနံ, ဣဓ ဘူတာနံ နိတသပရိဂ္ဂဟော, ဣဓ ပါသာဏော ဝါ ခါဏုကော ဝါ အတ္ထီ''တိ ဇာနန္တိ, တေ တဒါ သိပ္ပံ ဇပ္ပိတွာ တာဒိ သံ သာရမ္ဘဋ္ဌာနံ ပရိဟရိတွာ အနာရမ္ဘေ ဌာနေ တာဟိ ဝတ္ထုပရိဂ္ဂဟိကာဟိ ဒေဝတာဟိ သဒ္ဓိံ မန္တယမာနာ ဝိယ တံတံဂေဟာနိ မာပေန္တိ။

အထ ဝါ နေသံ သရီရေ ဒေဝတာ အဓိမုစ္စိတွာ တတ္ထ တတ္ထ နိဝေသနာနိ မာပေတုံ စိတ္တံ နာမေန္တိ။ တာ စတူ သု ကောဏေသု ခါဏုကေ ကောဋ္ဋေတွာ ဝတ္ထုမှဟိ ဂဟိတမတ္တေ ပဋိဝိဂစ္ဆန္တိ။ သဒ္ဓါနံ ကုလာနံ သဒ္ဓါ ဒေဝတာ တထာ ကရောန္တိ, အဿဒ္ဓါနံ ကုလာနံ အဿဒ္ဓါ ဒေဝတာ စ။ ကိံ ကာရဏာ? သဒ္ဓါနဉှိ ဇဝံ ဟောတိ ''ဣဓ မနုဿာ နိဝေသနံ မာပေန္တာ ပဌမံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိသီဒါပေတွာ မင်္ဂလံ ဝဒါပေဿန္တိ, အထ မယံ သီလဝန္တာနံ ဒဿနံ ဓမ္မကထံ ပဉှာဝိဿဇ္ဇနံ အနုမောဒနဉ္စ သောတုံ လဘိဿာမ, မနုဿာ အနံ ဒတွာ အမှာကံ ပတ္တိံ ဒဿန္တီ''တိ။ အဿဒ္ဓါ ဒေဝတာပိ ''အတ္တနော ဣစ္ဆာနုရူပံ တေသံ ပဋိပတ္တိံ ပဿိတုံ ကထဉ္စ သောတုံ လဘိဿာမာ''တိ တထာ ကရောန္တိ။

တာဝတိံသေဟီတိ ယထာ ဟိ ကေသိမ္ ကုလေ ဇာေ ပဏ္ဍိတံ မနုသ္သံ, ကေသိမ္ဥ ဝိဟာရေ ဇာေ ဗဟုသ္သုတံ ဘိက္ခုံ ဥပာဒါယ ''အသုကကုလေ မနုသ္သာ ပဏ္ဍိတာ, အသုကဝိဟာရေ ဘိက္ခူ ဗဟုသ္သုတာ''တိ သဒ္ဒော အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆတိ, ဧဝမေဝံ သက္ကံ ဒေဝရာဇာနံ ဝိသ္သကမ္မဥ္ စ ဒေဝပုတ္တံ ဥပာဒါယ ''တာဝတိံသာ ပဏ္ဍိတာ''တိ သဒ္ဒော အဗ္ဘုဂ္ဂတော။ တေနာဟ ''တာဝတိံသေဟီ''တိ။ **သေယ္ယထာပီ** တိအာဒိနာ ဒေဝေဟိ တာဝတိံသေဟိ သဒ္ဓိံ မန္တေတွာ ဝိယ သုနိဓဝသ္သကာရာ နဂရံ မာပေန္တီတိ ဒသ္သေတိ။

ယာဝတာ အရိယံ အာယတနန္တိ ယတ္တကံ အရိယမနုသ္သာနံ သြသရဏဋ္ဌာနံ နာမ အတ္ထိ။ **ယာဝတာ ဝဏိပ္ပထော**တိ ယတ္တကံ တဏိဇာနံ အာဟဋ္ဌဘဏ္ဍသ္သ ရာသိဝသေနေဝ ကယဝိက္ကယဋ္ဌာနံ နာမ, တဏိဇာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ တ အတ္ထိ။ **ဣဒံ အဂ္ဂနဂရ** န္တိ တေသံ အရိယာယတနဝဏိပ္ပထာနံ ဣဒံ နဂရံ အဂ္ဂံ ဘဝိသ္သတိ ဇေဋ္ဌကံ ပာမောက္ခံ။ **ပုဋ္ဌဘေဒန**န္တိ ဘဏ္ဍပုဋ္ဌဘေဒနဋ္ဌာနံ, ဘဏ္ဍဂန္ထိကာနံ မောစနဋ္ဌာနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သကလဇမ္ဗုဒီပေ အလဒ္ဓဘဏ္ဍမ္ပိ ဟိ ဣဓေဝ လဘိသ္သတိ, အညတ္ထ ဝိက္ကယံ အဂစ္ဆန္တမ္ပိ ဣဓ ဝိက္ကယံ ဂစ္ဆိသ္သတိ, တသ္မာ ဣဓေဝ ပုဋံ ဘိန္ဒိသ္သတီတိ အတ္ထော။ အာယန္တိ ယာနိ စတူသု ဒွာရေသု စတ္တာရိ, သဘာယံ ဧကန္တိ ဧဝံ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပဥ္စသတသဟသ္သာနိ တတ္ထ ဥဋ္ဌဟိသ္သန္တိ, တာနိသ္သ ဘာဝီနိ အာယာနိ ဒသ္သေတိ။ **အဂ္ဂိတော တ** တိအာဒီသု စ-ကာရတ္ထော **တ**-သဒ္ဒော, အဂ္ဂိနာ စ ဥဒကေန စ မိထုဘေဒေန စ နသ္သိသ္သတီတိ အတ္ထော။ တသ္သ ဟိ ဧကော ကောဋ္ဌာသော အဂ္ဂိနာ နသ္သိသ္သတိ, နိဗ္ဗာပေတုမ္ပိ နံ န သက္ခိသ္သတိ, ဧကံ ကောဋ္ဌာသံ ဂင်္ဂါ ဂဟေတွာ ဂမိသ္သတိ, ဧကော ဣမိနာ အကထိတံ အမုသ္သ, အမုနာ အကထိတံ ဣမသ္သ ဝဒန္တာနံ ပိသုဏတတစာနံ ဝသေန ဘိန္နာနံ မနုသ္သာနံ အညမညဘေဒေန ဝိနသ္သိသ္သတိ။

ဧဝံ ဝတွာ ဘဂဝတ ပစ္စူသကာလေ ဂင်္ဂါတီရံ ဂန္တွာ ကတမုခဓောဝနော ဘိက္ခာစာရကာလံ အာဂမယမာနော နိသီဒိ။ သုနိဓဝသ္သကာရာပိ ''အမ္ဟာကံ ရာဇာ သမဏသ္သ ဂေါတမသ္သ ဥပဋ္ဌာကော, သော အမှေဟ ဥပဂတေ ပုစ္ဆိသ္သတိ 'သတ္ထာ ကိရ ဟဋ္ဌလိကမံ အဂမာသိ, ကိံ တသ္သ သန္တိကံ ဥပသင်္ကမိတ္ထ, န ဥပသင်္ကမိတ္ထာ'တိ, 'ဥပသင်္ကမိမှာ'တိ စ ဝုတ္တေ 'နိမန္တယိတ္ထ, န နိမန္တယိတ္ထာ'တိ ပုစ္ဆိသ္သတိ, 'န နိမန္တယိမှာ'တိ စ ဝုတ္တေ အမှာကံ ဒေါသံ အာရောပေတွာ နိဂ္ဂဏှိသ္သတိ, ဣဒဥ္စာပိ မယံ အကတဋ္ဌာနေ နဂရံ မာပေမ, သမဏသ္သ ခော ပန ဂေါတမသ္သ ဂတဂတဋ္ဌာနေ ကာဠကဏ္ဏိသတ္တာ ပဋိက္ကမန္တိ, တံ မယံ နဂရမင်္ဂလံ တစာပေသ္သာမာ''တိ စိန္တေတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ နိမန္တယိံသု။ တေန ဝုတ္တံ **''အထ ခော သုနိဓဝသ္သကာရာ''** တိအာဒိ။ **ပုဗ္ဗဏှသမယ**န္တိ ပုဗ္ဗဏှကာလေ။ **နိဝာသေတွာ**တိ ကမပ္ပဝေသနနီဟာရေန နိဝာသနံ နိဝာသေတွာ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ။ **ပတ္တစီဝရမာဒါယာ** တိ ပတ္တဥ္စ စီဝရဥ္စ အာဒိယိတွာ ကာယပဋိဗဒ္ဓံ ကတွာ, စီဝရံ ပာရုပိတွာ ပတ္တံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာတိ အတ္ထော။

သီလဝန္တေတ္ထာ တိ သီလဝန္တေ ဧတ္ထ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ။ **သညတေ**တိ ကာယတစာစိတ္တေဟိ သညတေ။ **တာသံ ဒက္ခိဏမာဒိသေ**တိ သင်္ဃသ္သ ဒိန္နေ စတ္တာရော ပစ္စယေ တာသံ ဃရဒေဝတာနံ အာဒိသေယ္ယ ပတ္တိံ ဒဒေယျ။ **ပူဇိတာ ပူဇယန္တီ** တိ ''ဣမေ မနုသ္သာ အမှာကံ ဉာတကာပိ န ဟောန္တိ, တထာပိ နော ပတ္တိံ ဒေန္တီ''တိ အာရက္ခံ သုသံဝိဟိတံ ကရောထာ''တိ သုဋ္ဌု အာရက္ခံ ကရောန္တိ။ **မာနိတာ မာနယန္တီ** တိ ကာလာနုကာလံ ဗလိကမ္မကရဏေန မာနိတာ ''ဧတေ မနုသ္သာ အမှာကံ ဉာတကာပိ န ဟောန္တိ, တထာပိ စတုမာသဆမာသန္တရေ နော ဗလိကမ္မံ ကရောန္တီ''တိ မာနေန္တိ ဥပ္ပန္နပရိသ္သယံ ဟရန္တိ။ **တတော န**န္တိ တတော နံ ပဏ္ဍိတဇာတိကံ မနုသ္သံ။ **ဩရသ**န္တိ ဥရေ ဌပေတွာ သံဝဍ္ဎိတံ, ယထာ မာတာ ဩရသံ ပုတ္တံ အနုကမ္ပတိ, ဥပ္ပန္နပရိသ္သယဟရဏတ္ထမေဝသ္သ တဃမတိ, ဧဝံ အနုကမ္ပန္တီတိ အတ္ထော။ **ဘဒ္ရာနိ ပသ္သတီ** တိ သုန္ဒရာနိ ပသ္သတိ။

အနုမောဒိတွာတိ တေဟိ တဒာ ပသုတပုညသ္သ အနုမောဒနဝသေန တေသံ ဓမ္မကထံ ကတွာ။ သုနိဓဝသ္သကာရာပိ ''ယာ တတ္ထ ဒေဝတာ အာသုံ, တာသံ ဒက္ခိဏမာဒိသေ''တိ ဘဂဝတော ဝစနံ သုတွာ ဒေဝတာနံ ပတ္တိံ အဒံသု။ **တံ ဂေါတမဒွာရံ နာမ အဟောသီ**တိ တသ္သ နဂရသ္သ ယေန ဒွာရေန ဘဂဝါ နိက္ခမိ, တံ ဂေါတမဒွာရံ နာမ အဟောသိ။ ဂင်္ဂါယ ပန ဥတ္တရဏတ္ထံ အနောတိဏ္ဏတ္တာ ဂေါတမတိတ္ထံ နာမ နာဟောသိ။ **ပူရာ**တိ ပုဏ္ဏာ။ **သမတိတ္တိကာ** တိ တီရသမံ ဥဒကသ္သ တိတ္တာ ဘရိတာ။ **ကာကပေယျာ** တိ တီရေ ဌိတကာကေဟိ ဟတုံ သက္ကုဏေယျဥဒကာ။ တီဟိပိ ပဒေဟိ ဥဘတောကူလသမံ ပရိပုဏ္ဏဘာဝမေဝ ဝဒတိ။ **ဥဠုမ္ပ** န္တိ ပာရဂမနတ္ထာယ လဟုကေ အရဒဏ္ဍေ ဂဟေတွာ

တ ကတဥ္မဖလကေ ဝိယ အညမညသမ္ဗန္ဓေ ကာတုံ အာဏိယော ကောဋ္ဋေတ္ဝာ နာတသင္ဓေပေန ကတံ။ **ကုလ္လ** န္တိ ဝေဠုနဠာဒိကေ သင္ဃရိတ္ဝာ ဝလ္လိအာဒီဟိ ကလာပဝသေန ဗန္ဓိတ္ဝာ ကတံ။

တေမတ္တံ ဝိဒိတ္ဝာတိ တေံ မဟာဇနဿ ဂဂ္ဂုဒကမတ္တဿပိ ကေဝလံ တရိတုံ အသမတ္ထတံ, အတ္တနော ပန ဘိက္ခုသင်္ဃဿ စ အတိဂမ္ဘီရဝိတ္ထတံ သံသာရမဟဏ္ဏဝံ တရိတ္ဝာ ဌိတဘာဝဥ္စ သဗ္ဗာကာရတော ဝိဒိတ္ဝာ တဒတ္ထပရိဒီပနံ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ။ ဥဒာနကထာယ အတ္ထော ပန အဋ္ဌကထာယံ ဒဿိတောယေဝ။ တတ္ထ **ဥဒကဏ္ဏဝန္တိ အဂ္ဂိဝမန္တိ** ယထာဝုတ္တဿ ယဿ ကဿစိ ဥဒကဏ္ဏဝဿ တေံ အဏ္ဏဝန္တိ အဂ္ဂိဝမန်, န သမုဒ္ဒဿေဝတိ အဓိပ္ပာယော။ **သရန္တိ** ဣဓ နဒီ အဓိပ္ပေတာ သရတိ သန္ဒတီတိ ကတ္ဝာ။ **ဂမ္ဘီရံ ဝိတ္ထတ** န္တိ အကဓ္ဓေဌေန ဂမ္ဘီရံ, သကလလောကတ္တယဗျာပိတာယ ဝိတ္ထတံ။ **ဝိသဇ္ဇ** တိ အနာသဇ္ဇ အပ္ပတ္ဝာ ဇေဝ ပလ္လလာနိ တေသံ အတရဏတော။ **ကုလ္လဥ္ဟိ ဇနော ဗန္ဓတီ** တိ ကုလ္လံ ဗန္ဓိတုံ အာယာသံ အာပဇ္ဇတိ။ **ဝိနာ ဧဝ ကုလ္လေနာ** တိ ဤဒိသံ ဥဒကံ ကုလ္လေန ဤဒိသေန ဝိနာ ဧဝ။ **တိဏ္ဏာ မေဓာဝိနော ဇနာ** တိ အရိယမဂ္ဂဉာဏသင်္ခာတာယ မေဓာယ သမန္နာဂတတ္တာ မေဓာဝိနော ဗုဒ္ဓာ စ ဗုဒ္ဓသာဝကာ စ တိဏ္ဏာ ပရတီရေ ပတိဋ္ဌိတာ။

သုနိဓဝဿကာရဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကောဋိဂါမေ သစ္စကထာဝဏ္ဏနာ

၂၈၇. **ကောဋိဂါမော**တိ မဟာပနာဒဿ ရညော ပာသာဒကောဋိယံ ကတဂါမော, ပတိတဿ ပာသာဒဿ ထုပိကာယ ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနေ နိဝိဋ္ဌဂါမောတိ အတ္ထော။ **အရိယသစ္စာနန္တိ** ယေ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ, တေသံ အရိယဘာဝကရာနံ သစ္စာနံ။ **အနနုဗောဓာ**တိ အဗုဇ္ဈနေန အဇာနနေန။ **အပ္ပဋိဝေဓာ**တိ အပ္ပဋိဝိဇ္ဈနေန။ **အနုဗောဓော** စေတ္ထ ပုဗ္ဗဘာဂိယဉာဏံ, **ပဋိဝေဓော** မဂ္ဂဉာဏေန အဘိသမယော။ တတ္ထ ယသ္မာ အနုဗောဓပုဗ္ဗကော ပဋိဝေဓော အနုဗောဓေန ဝိနာ န ဟောတိ, အနုဗောဓောပိ ဧကစ္စော ပဋိဝေဓေသမ္ဗန္ဓော တဒုဘယာဘာဝဟေတုကဥ္စ ဝဋ္ဋေ သံသရဏံ, တသ္မာ ဝုတ္တံ "အနနုဗောဓာ။ပေ.။ တုမှာကဉ္စာ"တိ။ တတ္ထ **သန္ဓာဝိတ** န္တိ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဝသေန ဘဝတော ဘဝန္တရုပဂမနေန သန္ဓာဝိတံ။ **သံသရိတ**န္တိ အပရာပရံ စဝနုပပဇ္ဇနဝသေန သံသရိတံ။ **မမဉ္စေဝ တုမှာကဉ္စာ** တိ မယာ စ တုမှေဟိ စ။ အထ ဝာ **သန္ဓာဝိတံ သံသရိတ** န္တိ သန္ဓာဝနံ သံသရဏံ မမဉ္စေဝ တုမှာကဉ္စ အဟောသီတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

သံသိတန္တိ သံသရိတံ။ **ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ** တိ ဒီဃရဇ္ဇုယာ ဗဒ္ဓသကုဏံ ဝိယ ရဇ္ဇုဟတ္ထော ပုရိသော ဒေသန္တရံ, တဏှာရဇ္ဇုယာ ဗဒ္ဓသတ္တသန္တာနံ အဘိသင်္ခာရော ဘဝန္တရံ နေတိ ဧတာယာတိ ဘဝနေတ္တိ, သာ ဘဝတော ဘဝံ နယနသမတ္ထာ တဏှာရဇ္ဇု အရိယမဂ္ဂသတ္ထေန သုဋ္ဌု ဟတာ ဆိန္နာ အပ္ပဝတ္တိကတာတိ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။

အမ္ဗပါလီဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၂၈၈. **ယာနဿ ဘူမီ**တိ ယတ္တ သက္ကာ ဟောတိ ယာနံ အာရုယှ ယာနေန ဂန္တုံ, အယံ ယာနဿ ဘူမိ နာမ။ **ယာနာ ပစ္စောရောဟိတွာ** တိ ဝိဟာရဿ ဗဟိဒ္ဓါရကောဋ္ဌကေ ယာနတော ဩရောဟိတွာ။

လိစ္ဆဝီဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၂၈၉. **နီလာ**တိ ဣဒံ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝစနံ။ **နီလဝဏ္ဏာ** တိအာဒိ တဿေဝ ဝိဘာဂဒဿနတ္ထံ။ တတ္ထ န တေသံ ပကတိဝဏ္ဏော နီလော, နီလဝိလေပနဝိလိတ္တတ္တာ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ **နီလဝတ္ထာ** တိ ပဋဒုကူလကောသေယျာဒီနိပိ နေသံ နီလာနေဝ ဟောန္တိ။ **နီလာလင်္ကာရာ** တိ နီလမဏိအလင်္ကာရေဟိ နီလပုပ္ဖေဟိ စ အလင်္ကတာ။ တေ ကိရ အလင်္ကာရာ သုဝဏ္ဏဝိစိတ္တာပိ ဣန္ဒနီလမဏိဩဘာသေဟိ ဧကနီလာ ဝိယ ခါယန္တိ, ရထာပိ နေသံ နီလမဏိခစိတာ နီလဝတ္ထပရိက္ခိတ္တာ နီလဇ္ဈနီလဝမ္မိကေဟိ နီလာဘရဏေဟိ နီလအဿေဟိ ယုတ္တာ, ပတောဒယဋ္ဌိယောပိ နီလာယေဝါတိ ဣမိနာ နယေန သဗ္ဗပဒေသု အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပဋိဝဋ္ဋေသီ** တိ ပဟရိ။ **ကိဿ ဇေ အမ္ဗပါလီ** တိ **ဇေ**-တိ အာလပနံ,

ဘောတိ အမ္ဗဟလိ ကိံကာရဏာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သာဟာရန္တိ** တွေ အာဟရန္တိ ကူမသ္မာ ရာဇပုရိသာ ဗလိန္တိ **အာဟာရော,** တဗ္ဗုတ္တဇနပဒေါ။ တေန သဟိတံ သာဟာရံ, သဇနပဒန္တိ အတ္ထော။ **အင်္ဂုလိံ ဖောဋေသု** န္တိ အင်္ဂုလိံ စာလေသုံ။ **အမ္ဗကာယာ** တိ မာတုကမေန။ ဥပစာရဝစနဥ္စေဟတံ, ကူတ္ထိသု ယဒိဒံ အမ္ဗကာ မာတုကမော ဇနနိကာတိ။ ဩ
လောကေထာတိ ပဿထ။ **အပလောကေထာ**တိ အပဝတ္တိတွာ ဩလောကေထ, ပုနပ္ပုနံ ပဿထာတိ အတ္ထော။ ၉
ပသံဟရထာတိ ဥပနေထ, ကူမံ လိစ္ဆဝိပရိသံ တုမှာကံ စိတ္တေန တာဝတိံသသဒိသံ ဥပသံဟရထ ဥပနေထ အလ္လီယာ ပေထ။ ယထေဝ တာဝတိံသာ အဘိရူပာ ပာသာဒိကာ နီလာဒိနာနာဝဏ္ဏာ, ဧဝမိမေ လိစ္ဆဝိရာဇာနောပီတိ တာဝတိံသေဟိ သမကေ ကတွာ ပဿထာတိ အတ္ထော။

ကသ္မာ ပန ဘဂဝါ အနေကသတေဟိ သုတ္တေဟိ စက္ခာဒိနံ ရူပာဒီသု နိမိတ္တဂ္ဂါဟံ ပဋိသေဓေတွာ ကူဓ မဟန္တေန ဥဿာဟေန နိမိတ္တဂ္ဂါဟေ နိယောဇေတီတိ? ဟိတကာမတာယ တေသံ ဘိက္ခူနံ ယထာ အာယသ္မတော နန္ဒဿ ဟိတကာမတာယ သဂ္ဂသမ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ။ တတ္ထ ကိရ ကေစ္စေ ဘိက္ခူ ဩသန္နဝီရိယာ, တေ သမ္ပတ္တိယာ ပလောဘေန္တော “အပ္ပမာဒေန သမဏဓမ္မံ ကရောန္တာနံ ဧဝရူပာ ကူဿရိယသမ္ပတ္တိ သုလဘာ”တိ သမဏဓမ္မေ ဥဿာဟဇနနတ္ထံ အာဟ။ အထ တ နယိဒံ နိမိတ္တဂ္ဂါဟေ နိယောဇနံ, ကေဝလံ ပန “ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိသဒိသာ ဧတေသံ ရာဇူနံ ကူဿရိယသမ္ပတ္တီ”တိ အနုပုဗ္ဗိကထာယ သမ္ပတ္တိကထနံ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အနိစ္စလက္ခဏဝိဘာဝနတ္ထဉ္စာပိ ဧဝမာဟ။ န စိရဿေဝ ဟိ သဗ္ဗေပိမေ အဇာတသတ္တုဿ ဝသေန ဝိနာသံ ဟာပုဏိဿန္တိ, အထ နေသံ ရဇ္ဇသိရိသမ္ပတ္တိ ဒိဿတ ဌိတဘိက္ခူ “တထာရူပာယပိ နာမ သိရိသမ္ပတ္တိယာ ဝိနာသော ပညာယိဿတီ”တိ အနိစ္စလက္ခဏံ ဘာဝေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိဿန္တီတိ အနိစ္စလက္ခဏဝိဘာဝနတ္ထံ အာဟ။

အစိတသေတူတိ အမ္ဗဟလိယာ နိမန္တိတဘာဝံ ဥတ္တပိ ကသ္မာ နိမန္တေန္တီတိ? အသဒ္ဒဟနတာယ စ ဝတ္တသီသေန စ။ သာ ဟိ ဓုတ္တာ ကူတ္ထီ အနိမန္တေတွာပိ “နိမန္တေသိ”န္တိ ဝဒေယျာတိ တေသံ အဟောသိ။ ဓမ္မံ သုတွာ ဂမနကာလေ စ နိမန္တေတွာ ဂမနံ နာမ မနုဿာနံ ဝတ္တမေဝ။

လိစ္ဆဝိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သီဟသေနာပတိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၂၉၀. အဘိညာတာတိ (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၈.၁၂) ဉာတာ ပညာတာ ပာကဋာ။ **သန္ထာကရေ** တိ မဟာဇနဿ သန္ထမ္ဘနာကရေ ဝိဿမနတ္ထာယ ကတေ အကရေ။ သာ ကိရ သန္ထာကရသာလာ နဂရမဇ္ဈေ အဟောသိ, စတူသု ဒွါရေသု ဌိတာနံ ပညာယတိ, စတူဟိ ဒိသာဟိ အာဂတမနုဿာ ပဌမံ တတ္ထ ဝိဿမိတွာ ပစ္ဆာ အတ္တနော အတ္တနော ဖာသုကဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ ရာဇကုလာနံ ရဇ္ဇကိစ္စသန္ထရဏတ္ထံ ကတံ အကရန္တိပိ ဝဒန္တိယေဝ။ တတ္ထ ဟိ နိသီဒိတွာ လိစ္ဆဝိရာဇာနော ရဇ္ဇကိစ္စံ သန္ထရန္တိ ကရောန္တိ ဝိစာရေန္တိ။ **သန္နိသိန္နာ** တိ တေသံ နိသီဒနတ္ထံယေဝ ပညတ္တေသု မဟာရဟပစ္စတ္ထရဏေသု သမုဿိတသေတစ္ဆတ္တေသု အာသနေသု သန္နိသိန္နာ။ **အနေကပရိယာယေန ဗုဒ္ဓဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တီ**တိ ရာဇကုလကိစ္စဥ္စေဝ လောကတ္ထကိရိယဉ္စ ဝိစာရေတွာ အနေကေဟိ ကာရဏေဟိ ဗုဒ္ဓဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တိ။ ပဏ္ဍိတာ ဟိ တေ ရာဇာနော သဒ္ဓါသမ္ပန္နာ သောတာပန္နာပိ သကဒာဂါမိနောပိ အနာဂါမိနောပိ အရိယသာဝကာ, တေ သဗ္ဗေပိ လောကိယဇဋံ ဘိန္ဒိတွာ ဗုဒ္ဓါဒီနံ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တိ။

တတ္ထ တိဝိဓော ဗုဒ္ဓဝဏ္ဏော နာမ စရိယဝဏ္ဏော သရီရဝဏ္ဏော ဂုဏဝဏ္ဏောတိ။ တတ္ရိမေ ရာဇာနော စရိယာယ ဝဏ္ဏံ အာရဘိံသု – “ဒုက္ကရံ ဝတ ကတံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ဒသ ပါရမိယော ဒသ ဥပပါရမိယော ဒသ ပရမတ္ထပါရမိယောတိ သမတိံသ ပါရမိယော ပူရေန္တေန ဉာတတ္ထစရိယံ လောကတ္ထစရိယံ ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယံ မတ္ထကံ ပာပေတွာ ပဉ္စ မဟာပရိစ္စာဂေ ပရိစ္စဇန္တေနာ”တိ အဘိသမ္ဗောဓိတော ဇာတကသတေဟိ ဗုဒ္ဓဝဏ္ဏံ ကထေန္တာ တုသိတဘဝနံ ပာပေတွာ ဌပယိံသု။ ဓမ္မဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တာ ပနေတေ “ဘဂဝတာ ဓမ္မော ဒေသိတော, နိကာယတော ပဉ္စ နိကာယာ ဟောန္တိ, ပိဋကတော တီဏိ ပိဋကာနိ, အင်္ဂတော နဝ အင်္ဂါနိ, ခန္ဓတော စတုရာသီတိဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿာနီ”တိ ကောဋ္ဌာသဝသေန ဓမ္မဂုဏံ ကထယိံသု။ သံဃဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တာ “သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓါ ကုလပုတ္တာ ဘောဂက္ခန္ဓဥ္စေဝ ဉာတိပရိဝဋ္ဋဉ္စ ပဟာယ သေတစ္ဆတ္တ

တဥပရဇ္ဇသေနာပတိသေဋ္ဌိဘဏ္ဍာကရိကဌာနန္တရာဒီနိ အဂဏယိတွာ နိက္ခမ္မ သတ္ထု ဝရသာသနေ ပဗ္ဗဇန္တိ, သေတစ္ဆတ္တံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတာနံ ဘဒ္ဒိယမဟာရာဇမဟာကပ္ပိနပုက္ကုသာတိအာဒိရာဇပဗ္ဗဇိတာနံယေဝ ဗုဒ္ဓကာလေ အသီတိ သဟဿာနိ အဟေသုံ, အနေကကောဋိဓနံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတာနံ ပန ယသကုလပုတ္တသောဏသေဋ္ဌိပုတ္တရဋ္ဌပါလကုလပုတ္တာဒီနံ ပရိစ္ဆေဒော နတ္ထိ, ဧဝရူပ စ ဧဝရူပ စ ကုလပုတ္တာ သတ္ထု သာသနေ ပဗ္ဗဇန္တိ''တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာသင်္ခေပဝသေန သင်္ဃဂုဏံ ကထယိံသု။

သီဟော သေနာပတီတိ ဇေံနာမကော သေနာယ အဓိပတိ။ ဝေသာလိယဥ္ဟိ သတ္တ သဟဿာနိ သတ္တ သတာနိ သတ္တ စ ရာဇာနော, တေ သဗ္ဗေပိ သန္နိပတိတွာ သဗ္ဗေသံ မနံ ဂဟေတွာ ''ရဋ္ဌံ ဝိစာရေတုံ သမတ္ထံ ဧကံ ဝိစိနထာ''တိ ဝိစိနန္တာ သီဟရာဇကုမာရံ ဒိသွာ ''အယံ သက္ခိဿတီ''တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ တဿ ရတ္တမဏိဝဏ္ဏကမ္ဗလပရိယောနဒ္ဓံ သေနာပတိစ္ဆတ္တံ အဒံသု။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''သီဟော သေနာပတီ''တိ။ **နိဂဏ္ဌသာဝကော** တိ နိဂဏ္ဌဿ နာဋပုတ္တဿ ပစ္စယဒာယကော ဥပဋ္ဌာကော။ ဇမ္ဗုဒီပတလသ္မိဥ္ဟိ တယော ဇနာ နိဂဏ္ဌာနံ အဂ္ဂုပဋ္ဌာကာ – နာဠန္ဒာယံ ဥပာလိ ဂဟပတိ, ကပိလပုရေ ဝပ္ပော သက္ကော, ဝေသာလိယံ အယံ သီဟော သေနာပတီတိ။ **နိသိန္နော ဟောတီ** တိ သေသရာဇူနမ္ပိ ပရိသာယ အန္တရေ အာသနာနိ ပညာပယိံသု, သီဟဿ ပန မဇ္ဈေ ဌာနေတိ တသ္မိံ ပညတ္တေ မဟာရဟေ ရာဇာသနေ နိသိန္နော ဟောတိ။ **နိဿံသယ** န္တိ နိဗ္ဗိစိကိစ္ဆံ အဒ္ဓာ ဧကံသေန။ န ဟေတေ ယဿ ဝါ တဿ ဝါ အပ္ပေသက္ခဿ ဇေံ အနေကသတေဟိ ကာရဏေဟိ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တိ။

ယေန နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ တိ နိဂဏ္ဌော ကိရ နာဋပုတ္တော ''သစာယံ သီဟော ကဿစိဒေဝ သမဏဿ ဧကတမဿ ဝဏ္ဏံ ကထေန္တဿ သုတွာ သမဏံ ဧကတမံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိဿတိ, မယှံ ပရိဟာနိ ဘဝိဿတီ''တိ စိန္တေတွာ ပဌမတရံယေဝ သီဟံ သေနာပတိံ ဧတဒဝေစ ''သေနာပတိ ဣမသ္မိံ လောကေ 'အဟံ ဗုဒ္ဓော အဟံ ဗုဒ္ဓော'တိ ဗဟူ ဝဒန္တိ, သစေ တွံ ကဉ္စိ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတုကာမော အဟောသိ, မံ ပုစ္ဆေယ့ာသိ, အဟံ တေ ယုတ္တဋ္ဌာနညေဝ ပေသေဿာမိ, အယုတ္တဋ္ဌာနတော နိဝာရေဿာမီ''တိ။ သော တံ ကထံ အနုဿရိတွာ ''သစေ မံ ပေသေဿတိ, ဂမိဿာမိ။ နော စေ, န ဂမိဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ ယေန နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ။

အထဿ ဝစနံ သုတွာ နိဂဏ္ဌော မဟာပဗ္ဗတေန ဝိယ ဗလဝသောကေန ဩတ္ထဋော ''ယတ္ထ အနိဿာဟံ ဂမနံ န ဣစ္ဆာမိ, တတ္ထေဝ ဂန္တုကာမော ဇာတော, ဟတောဟမသ္မီ''တိ အနတ္တမနော ဟုတွာ ''ပဋိဗာဟနုပာယမဿ ကရိဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ **''ကိံ ပန တွံ''**န္တိအာဒိမာဟ။ ဇေံ ဝဒန္တော စရန္တံ ဂေဏံ တုဏ္ဍော ပဟရန္တော ဝိယ ဇလမာနံ ပဒီပံ နိဗ္ဗာပေန္တော ဝိယ ဘတ္တဘရိတံ ပတ္တံ နိကုဇ္ဇန္တော ဝိယ စ သီဟဿ ဥပ္ပန္နံ ပီတိံ ဝိနာသေသိ။ **ဂမိကာဘိသင်္ခါရော**တိ ဟတ္ထိယာနာဒီနံ ယောဇာပနဂန္ဓမာလာဒိဂ္ဂဟဏဝသေန ပဝတ္တော ပယောဂေ။ **သော ပဋိပ္ပဿမ္ဘီ**တိ သော ဝူပသန္တော။

ဒုတိယမ္ပိ ခေါ တိ ဒုတိယတရမ္ပိ။ ဣမသ္မိဥ္စ တရေ ဗုဒ္ဓဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တာ တုသိတဘဝနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ မဟာဗောဓိပလ္လင်္ကာ ဒသဗလဿ ဟေဋ္ဌာ ဟဒတလေဟိ ဥပရိ ကေသဂ္ဂေဟိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏအသီတိအနုဗျဉ္ဇနဗျာမပ္ပဘာဝသေန သရီရဝဏ္ဏံ ကထယိံသု။ ဓမ္မဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တာ ''ဧကပဒေပိ ဧကဗျဉ္ဇနေပိ အဝက္ခလိတံ နာမ နတ္ထီ''တိ သုကထိတဝသေနေဝ ဓမ္မဂုဏံ ကထယိံသု။ သင်္ဃဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသန္တာ ''ဧဝရူပံ ယသသိရိဝိဘဝံ ပဟာယ သတ္ထု သာသနေ ပဗ္ဗဇိတာ န ကောသဇ္ဇပကတိကာ ဟောန္တိ, တေရသသု ပန ဓုတဂုဏေသု ပရိပူရကာရိနော ဟုတွာ သတ္တသု အနုပဿနာသု ကမ္မံ ကရောန္တိ, အဋ္ဌတိံသ အာရမ္မဏဝိဘတ္တိယော ဝဠဉ္ဇေန္တီ''တိ ပဋိပဒာဝသေန သင်္ဃဂုဏေ ကထယိံသု။

တတိယတရေ ပန ဗုဒ္ဓဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသမာနာ ''ဣတိပိ သော ဘဂဝါ''တိ သုတ္တန္တပရိယာယေနေဝ ဗုဒ္ဓဂုဏေ ကထယိံသု, ''သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော''တိအာဒိနာ သုတ္တန္တပရိယာယေနေဝ ဓမ္မဂုဏေ, ''သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော''တိအာဒိနာ သုတ္တန္တပရိယာယေနေဝ သင်္ဃဂုဏေ စ ကထယိံသု။ တတော သီဟော စိန္တေသိ ''ဣမေသံ လိစ္ဆဝိရာဇကုလာနံ တတိယဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃဂုဏေ ကထေန္တာနံ မုခံ နပ္ပဟောတိ, အဒ္ဓါ အနောမဂုဏသမန္နာဂတော သော ဘဂဝါ, ဣမံ အနိ ဥပ္ပန္နံ ပီတိံ အဝိဇဟိတွာဝ အဟံ အဇ္ဇ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ပဿိဿ

သာမီ”တိ။ အထသ္သ “ကိဥ္စာပိ မေ ကရိသ္သန္တိ နိဂဏ္ဌာ”တိ ဝိတက္ကော ဥဒပာဒိ။ တတ္ထ **ကိဥ္စာပိ မေ ကရိသ္သန္တီ**တိ ကိံ နာမ မယ္ဟံ နိဂဏ္ဌာ ကရိသ္သန္တိ။ **အပလောကိတာ တ အနပလောကိတာ တ**တိ အာပုစ္ဆိတာ တ အနာပုစ္ဆိတာ တ။ န ဟိ မေ တေ အာပုစ္ဆိတာ ယာနတပာနသမ္ပတ္တိံ ကုသ္သရိယယာသဝိသေသံ ဒသ္သန္တိ, နာပိ အနာပုစ္ဆိတာ မာရေသ္သန္တိ, အဖလံ တေသံ အာပုစ္ဆနန္တိ အဓိပ္ပာယော။

ဒိတ ဒိဝသ္သာ တိ ဒိဝသ္သ ဒိတ မဇ္ဈန္ဟိကေ အတိက္ကန္တမတ္တေ။ **ဝေသာလိယာ နိယ္ယာသိ** တိ ယထာ ဟိ ဂိမ္ဟကာလေ ဒေဝေ ဝုဋ္ဌေ ဥဒကံ သန္ဒမာနံ နဒိံ ဩတရိတ္ဝာ ထောကမေဝ ဂန္တ္ဝာ တိဋ္ဌတိ နပ္ပဝတ္တတိ, ဇဝံ သီဟဿ ပဌမဒိဝသေ “ဒသဗလံ ပဿိဿာမီ”တိ ဥပ္ပန္နာယ ပီတိယာ နိဂဏ္ဌေဟိ ပဋိဗာဟိတကာလော, ယထာ ဒုတိယဒိဝသေ ဒေဝေ ဝုဋ္ဌေ ဥဒကံ သန္ဒမာနံ နဒိံ ဩတရိတ္ဝာ ထောကံ ဂန္တ္ဝာ တလိကာပုဥ္ဇံ ပဟရိတ္ဝာ အပ္ပဝတ္တံ ဟောတိ, ဇဝံ သီဟဿ ဒုတိယဒိဝသေ “ဒသဗလံ ပဿိဿာမီ”တိ ဥပ္ပန္နာယ ပီတိယာ နိဂဏ္ဌေဟိ ပဋိဗာဟိတကာလော, ယထာ တတိယဒိဝသေ ဒေဝေ ဝုဋ္ဌေ ဥဒကံ သန္ဒမာနံ နဒိံ ဩတရိတ္ဝာ ပုရာဏပဏ္ဏသုက္ခဒဏ္ဍကနဋ္ဌကစဝရာဒီနိ ပရိကမုန္တံ တလိကာပုဥ္ဇံ ဘိန္ဒိတ္ဝာ သမုဒ္ဒနိန္နမေဝ ဟောတိ, ဇဝံ သီဟော တတိယဒိဝသေ တိဏ္ဏံ ဝတ္ထူနံ ဂုဏကထံ သုတ္ဝာ ဥပ္ပန္နေ ပီတိပာမောဇ္ဇေ “အဖလာ နိဂဏ္ဌာ, နိပ္ဖလာ နိဂဏ္ဌာ, ကိံ မေ က္လမေ ကရိဿန္တိ, ဂမိဿာမဟံ သတ္ထု သန္တိက”န္တိ ဂမနံ အဘိနီဟရိတ္ဝာ ဝေသာလိယာ နိယ္ယာသိ။ နိယ္ယန္တော စ “စိရဿာဟံ ဒသဗလဿ သန္တိကံ ဂန္တုကာမော ဇာတော, န ခော ပန မေ ယုတ္တံ အညာတကဝေသေန ဂန္တု”န္တိ “ယေ ကေစိ ဒသဗလဿ သန္တိကံ ဂန္တုကာမာ, သဗ္ဗေ နိက္ခမန္တူ”တိ ဃောသနံ ကာရေတွာ ပဉ္စ ရထသတာနိ ယောဇာပေတ္ဝာ ဥတ္တမရထေ ဌိတော တေဟိ စေဝ ပဉ္စဟိ ရထသတေဟိ မဟတိယာ စ ပရိသာယ ပရိဝုတော ဂန္ဓပုပ္ဖစုဏ္ဏာဒီနိ ဂာဟာပေတ္ဝာ နိယ္ယာသိ။

ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ တိ အာရာမံ ပဝိသန္တော ဒူရတောဝ အသီတိအနုဗျဉ္ဇနဗျာမပ္ပဘာဒ္ဝတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာနိ ဆဗ္ဗဏ္ဏာ ဃနဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဒိသ္ဝာ “ဧဝရူပံ နာမ ပုရိသံ ဇဝံ အာသန္နေ ဝသန္တံ ဧတ္တကံ ကာလံ နာဒ္ဒသံ, ဝဉ္စိတော ဝတမ္ဟိ, အလာဘာ ဝတ မေ”တိ စိန္တေတွာ မဟာနိဓိံ ဒိသ္ဝာ ဒလိဒ္ဒပုရိသော ဝိယ သဉ္ဇာတပီတိပါမောဇ္ဇော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ။ **ဓမ္မဿ စာနုဓမ္မံ ဗျာကရောန္တီ** တိ ဘောတာ ဂေါတမေန ဝုတ္တကာရဏဿ အနုကာရဏံ ကထေန္တိ။ ကာရဏဝစနော ဟေတ္ထ **ဓမ္မ**-သဒ္ဒေါ “ဟေတုမှိ ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ”တိအာဒီသု (ဝိဘ. ၇၂၀) ဝိယ။ **ကာရဏ**န္တိ စေတ္ထ တထာပဝတ္တဿ သဒ္ဒဿ အတ္ထော အဓိပ္ပေတော တဿ ပဝတ္တိဟေတုဘာဝတော။ အတ္ထပ္ပယုတ္တော ဟိ သဒ္ဒပ္ပယောဂေါ။ **အနုကာရဏ**န္တိ စ သော ဇဝံ ပရေဟိ တထာ ဝုစ္စမာနော။ **သဟဓမ္မိကော ဝါဒါနုဝါဒေါ** တိ ပရေဟိ ဝုတ္တကာရဏေန သကာရဏော ဟုတ္ဝာ တုမှာကံ ဝါဒေါ ဝါ တတော ပရံ တဿ အနုဝါဒေါ ဝါ ကောစိ အပ္ပမတ္တကောပိ ဝိညူဟိ ဂရဟိတဗ္ဗံ ဌာနံ ကာရဏံ န အာဂစ္ဆတိ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ကိံ သဗ္ဗာကာရေနပိ တဝ ဝါဒေ ဂါရယှကာရဏံ နတ္ထီတိ။ **အနဗ္ဘက္ခာတုကာမာ** တိ န အဘူတေန ဝတ္တုကာမာ။

၂၉၁-၂၉၂. **အတ္ထိ သီဟ ပရိယာယော** တိအာဒီနံ အတ္ထော ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍေ အာဂတနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပရမေန အဿာသေနာ**တိ စတုမဂ္ဂစတုဖလသင်္ခါတေန ဥတ္တမအဿာသေန။ **အဿာသာယ ဓမ္မံ ဒေသေတီ** တိ အဿာသနတ္ထာယ သန္ထမ္ဘနတ္ထာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ က္လတိ ဘဂဝါ အဋ္ဌဟင်္ဂေဟိ သီဟသေနာပတိဿ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။

၂၉၃. **အနုဝိစ္စကာရ** န္တိ အနုဝိဒိတွာ စိန္တေတ္ဝာ တုလယိတ္ဝာ ကာတဗ္ဗံ ကရောဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သာဓု ဟောတီ**တိ သုန္ဒရော ဟောတိ။ တုမှာဒိသသ္မိဥ္ဟိ မံ ဒိသ္ဝာ မံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တေ နိဂဏ္ဌံ ဒိသ္ဝာ နိဂဏ္ဌံ သရဏံ ဂစ္ဆန္တေ “ကိံ အယံ သီဟော ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌမေဝ သရဏံ ဂစ္ဆတီ”တိ ဂရဟာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ အနုဝိစ္စကာရော တုမှာဒိသာနံ သာဓူတိ ဒဿေတိ။ **ပဋာကံ ပရိဟရေယျုံ** န္တိ တေ ကိရ ဧဝရူပံ သာဝကံ လဘိတ္ဝာ “အသုကော နာမ ရာဇာ ဝါ ရာဇမဟာမတ္တော ဝါ သေဋ္ဌိ ဝါ အမှာကံ သရဏံ ဂတော သာဝကော ဇာတော”တိ ပဋာကံ ဥက္ခိပိတ္ဝာ နဂရေ ဃောသေန္တာ အာဟိဏ္ဍန္တိ။ ကသ္မာ? “ဧဝံ နော မဟန္တဘာဝေါ အာဝိ ဘဝိဿတီ”တိ စ, သစေ ပနဿ “ကိမဟံ ဧတေ သရဏံ ဂတော”တိ ဝိပ္ပဋိသာရော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, တမ္ပိ သော “ဧတေသံ မေ သရဏဂတဘာဝံ ဗဟူ ဇာနန္တိ, ဒုက္ကရံ အဒါနိ ပဋိနိဝတ္တိတု”န္တိ ဝိနောဒေတ္ဝာ န ပဋိက္ကမိဿတီတိ စ။ တေနာဟ “ပဋာကံ ပရိဟရေယျု”န္တိ။ **ဩပါနဘူတ**န္တိ ပဋိယတ္တဥဒပါနော ဝိယ ဌိတံ။ **ကုလ**န္တိ တဝ နိဝေသနံ။ **အာတဗ္ဗံ မညေယျာသီ** တိ ပုဗ္ဗေပိ ဒသပိ ဝီသတိပိ သဋ္ဌိ

ပိ ဇနေ အာဂတေ ဒိသွာ နတ္ထိတိ အဝတွာ ဒေသိ, ဣာအနိ မံ သရဏံ ဂတကာရဏမတ္တေနေဝ မာ ဣမေသံ ဒေယျဓမ္မံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတ္ထ, သမ္ပတ္တာနဉှိ အတဗ္ဗမေတတိ ဩဝဒတိ။ **သုတံ မေ တံ ဘန္တေ** တိ ကုတော သုတံ? နိဂဏ္ဌာနံ သန္တိကာ။ တေ ကိရ ကုလဃရေသု ဇဝံ ပကာသေန္တိ ''မယံ ယသ္သ ကဿစိ သမ္ပတ္တဿ အတဗ္ဗတ္တိ ဝဒာမ, သမဏော ပန ဂေါတမော 'မယှမေဝ အနံ့ အတဗ္ဗံ။ပေ။ န အညေသံ သာဝကာနံ ဒိန္နံ မဟပ္ဖလ'န္တိ ဇဝံ ဝဒတီ''တိ။ တံ သန္ဓာယ အယံ ''သုတံ မေ တ''န္တိအာဒိမာဟ။

၂၉၄. **ပဝတ္တမံသ**န္တိ ပကတိယာ ပဝတ္တံ ကပ္ပိယမံသံ, မူလံ ဂဟေတွာ အန္တရာပဏေ ပရိယေသာဟီတိ အဓိပ္ပါယော။ **သမ္ဗဟုလာ နိဂဏ္ဌာ** တိ ပဉ္စသတမတ္တာ နိဂဏ္ဌာ။ **ထူလံ ပသု**န္တိ ထူလံ မဟာသရီရံ ကေဏကဏ္ဏမဟိံသသူကရသင်္ခာတံ ပသုံ။ **ဥဒ္ဒိဿကတ**န္တိ အတ္တာနံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ကတံ, မာရိတန္တိ အတ္ထော။ **ပဋိစ္စကမ္မ**န္တိ ဧတ္ထ **ကမ္မ**-သဒ္ဒော ကမ္မသာဓနော အတီတကာလိကောတိ အာဟ **''အတ္တာနံ ပဋိစ္စ ကတ''**န္တိ။ နိမိတ္တကမ္မဿေတံ အဓိဝစနံ ''ပဋိစ္စ ကမ္မံ ဖုသတီ''တိအာဒီသု (ဇာ. ၁.၄.၇၅) ဝိယ။ **နိမိတ္တကမ္မဿာ** တိ နိမိတ္တဘာဝေန လဒ္ဓဗ္ဗကမ္မဿ, န ကရဏကာရာပနဝသေန။ **ပဋိစ္စကမ္မံ ဧတ္ထ အတ္ထီ** တိ မံသံ ပဋိစ္စကမ္မံ ယထာ ''ဗုဒ္ဓိ ဧတဿ အတ္ထီတိ ဗုဒ္ဓေါ''တိ။ အထ ဝါ ပဋိစ္စ ကမ္မံ ဖုသတီတိ ဟဉ္ဉသေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, သွာယံ ဧတံ မံသံ ပဋိစ္စ တံ ဟဏနကကမ္မံ ဖုသတီတိ အတ္ထော။ တဉှိ အကုသလံ ဥပမံ အဃကဿ, ဥပမံ ပဋိဂ္ဂါဟကဿ ဟောတီတိ နေသံ လဒ္ဓိ။ **ဥပကဏ္ဏကေ**တိ ကဏ္ဏမူလေ။ **အလ**န္တိ ပဋိက္ခေပဝစနံ, ဟောတု ကိံ ဣမိနာတိ အတ္ထော။ **န စ ပန တေ**တိ ဧတေ အာယသ္မန္တော ဒီဃရတ္တံ အဝဏ္ဏကာမာ ဟုတွာ အဝဏ္ဏံ ဘာသန္တာပိ အဗ္ဘာစိက္ခန္တာ န ဇိရိဒန္တိ, အဗ္ဘက္ခာနဿ အန္တံ န ဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ လဇ္ဇနတ္တေ ဣဒံ **ဇိရိဒန္တီ** တိ ပဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, န လဇ္ဇန္တီတိ အတ္ထော။

သီဟသေနာပတိဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကပ္ပိယဘူမိအနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၂၉၅. **အဘိလာပမတ္တ**န္တိ ဒေသနာမတ္တံ။ **အာမိသခါဒနတ္ထာယာ** တိ တတ္ထ တတ္ထ ဆဍ္ဍိတဿ အာမိသဿ ခါဒနတ္ထာယ။ **အနုပ္ပဂေယေဝ** တိ ပာတောယေဝ။ **ဩရဝသဒ္ဒ**န္တိ မဟာသဒ္ဒံ။ **တံ ပန အဝတွာပီတိ အနုကဍ္ဎက ထာယံ**ဝတ္ထုနယေန အဝတွာပိ။ **ပိ**-သဒ္ဒေန တထာ ဝစနမ္ပိ အနုဇာနာတိ။ **အဍ္ဎကထာသု ဝုတ္တနယေနာ** တိ သေသ အဍ္ဎကထာသု ဝုတ္တနယေန။ ''ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမာ'တိ တ, 'ကပ္ပိယကုဋီ'တိ တ ဝုတ္တေ သာဓာရဏလက္ခဏ''န္တိ သဗ္ဗအဍ္ဎကထာသု ဝုတ္တဉ္စသ္သာဝနန္တိကာကုဋိကရဏလက္ခဏံ။ **စယ**န္တိ အဓိဋ္ဌာနံ။ **ယတော ပဋ္ဌာယာ** တိ ယတော ဣဋ္ဌကတော သိလတော မတ္တိကာပိဏ္ဍတော တ ပဋ္ဌာယ။ **ပဌမိဋ္ဌကာဒီနံ ဟေဋ္ဌာ န ဝဋ္ဋန္တီ** တိ ဘိတ္တိယာ ပဌမိဋ္ဌကာဒီနံ ဟေဋ္ဌာ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာပိယမာနာ ဣဋ္ဌကာဒယော ဘူမိဂတိကတ္တာ ''ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမာ''တိ ဝတွာ ပတိဋ္ဌာပေတုံ န ဝဋ္ဋန္တိ။ ယဒိ ဇဝံ ဘူမိယံ နိခဏိတွာ ပတိဋ္ဌာပိယမာနာ ထမ္ဘာ ကသ္မာ တထာ ဝတွာ ပတိဋ္ဌာပေတုံ ဝဋ္ဋန္တီတိ အာဟ **''ထမ္ဘာ ပန။ပေ။ ဝဋ္ဋန္တီ''**တိ။ **သင်္ဃသန္တကမေဝါ** တိ တသတ္ထာယ ကတံ သင်္ဃိကသေနာသနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဘိက္ခုသန္တက**န္တိ တသတ္ထာယ ဧဝ ကတံ ဘိက္ခုဿ ပုဂ္ဂလိကသေနာသနံ။ **မုခသန္နိဓီ** တိ ဣမိနာ အန္တောဝုတ္ထဒုက္ကဋမေဝ ဒီပိတံ။

ကပ္ပိယဘူမိအနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကေဏိယဇဋိလဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၀၀. **ယေန အာပဏံ တဒဝသရီ**တိအာဒီသု **အာပဏ**န္တိ ဧဝံနာမကံ နိဂမံ။ တသ္မိံ ကိရ နိဂမေ ဝီသတိ အာပဏမုခသဟဿာနိ ဝိဘတ္တာနိ အဟေသုံ။ ဣတိ သော အာပဏာနံ ဥဿန္နတ္တာ ''အာပဏ''န္တွေဝ သင်္ခံ ဂတော။ တဿ ပန နိဂမဿ အဝိဒူရေ နဒီတီရေ ဃနစ္ဆာယော ရမဏီယဘူမိဘာဂေ မဟာဝနသဏ္ဍော, တသ္မိံ ဘဂဝါ ဝိဟရတိ။ **ကေဏိယော**တိ တဿ နာမံ။ **ဇဋိလော**တိ အာဟရိမဇဋာဓရော တာပသော။ သော ကိရ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလော, ဓနရက္ခဏတ္ထာယ ပန တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ သမာဒာယ ရညော ပဏ္ဏာကာရံ ဒတွာ ဘူမိဘာဂံ ဂဟေတွာ တတ္ထ အဿမံ ကာရေတွာ ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ ဝဏိဇ္ဇံ ပယောဇေတွာ ကုလသဟဿဿ နိဿယော ဟုတွာ ဝသတိ။

အသ္သမေပိ စသ္သ ဧကော တာလရုက္ခော ဒိ၀သေ ဒိ၀သေ ဧကံ သောဝဏ္ဏမယံ ဖလံ မုဥ္စတီတိ ဝဒန္တိ။ သော ဒိတ ကာ သာတနိ ဓာရေတိ, ဇဗ္ဗာ စ ဗန္ဓတိ, ရတ္တိံ ကာမသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝတိ။

ပဝတ္တာရော တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၂၈၅; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၄၂၇; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၅.၁၉၂) ပဝတ္တယိတာရော , ဟာ၀စန၀ သေန ဝတ္တာရောတိ အတ္ထော။ **ယေသန္တိ** ယေသံ သန္တကံ။ **မန္တပဒ** န္တိ မန္တသင်္ခါတံ ဗဟိကတ္တ ရဟော ဘာသိ တဗ္ဗဋ္ဌေန မန္တာ ဧဝ တံတံအတ္ထပဋိပတ္တိဟေတုတာယ ပဒန္တိ မန္တပဒံ, ဝေဒ၀စနံ။ **ဂီတ**န္တိ အဋ္ဌကာဒီဟိ ဒသဟိ ပောရာဏဗြာဟ္မဏေဟိ ဥဒတ္တာနုဒတ္တာဒိသရသမ္ပတ္တိဝသေန သဇ္ဈာယိတံ။ **ပဝုတ္တ** န္တိ ဟာ၀စန၀သေန အညေသံ ဝုတ္တံ, တစိတန္တိ အတ္ထော။ **သမိဟိတ**န္တိ သမုပဗ္ဗူဠှံ ရာသိကတံ, ဣရုဝေဒယဇုဝေဒသာမဝေဒာဒိဝသေန တတ္ထ ထာပိ ပစ္စေကံ မန္တဗြာဟ္မဏာဒိဝသေန သဇ္ဈာယနတစကာဒိဝသေန စ ပိဏ္ဍံ ကတ္တ ဌပိတန္တိ အတ္ထော။ **တဒနုက ယန္တီ**တိ တေရဟိ ဗြာဟ္မဏာ တံ တေဟိ ပုဗ္ဗေ ဂီတံ အနုကယန္တိ အနုသဇ္ဈာယန္တိ။ **တဒနုဘာသန္တီ** တိ တံ အနုဘာ သန္တိ, ဣဒံ ပုရိမဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ဘာသိတမနုဘာသန္တီ** တိ တေဟိ ဘာသိတံ သဇ္ဈာယိတံ အနုသဇ္ဈာယန္တိ။ **တစိတ မနုတစေန္တီ**တိ တေဟိ အညေသံ တစိတံ အနုတစေန္တိ။ **သေယျထိဒ** န္တိ တေ ကတမေတိ အတ္ထော။ **အဋ္ဌကော** တိ အာဒီနိ တေသံ နာမာနိ။ တေ ကိရ ဒိဗ္ဗစက္ခုပရိဘဏ္ဍေန ယထာကမ္မူပဂဉာဏေန သတ္တာနံ ကမ္မဿကတာဒိံ ပုဗ္ဗေနိ တသဉာဏေန အတီတကပ္ပေ ဗြာဟ္မဏာနံ မန္တဇ္ဈေနဝိဓိဥ္စ ဩလောကေတွာ ပရူပဃာတံ အကတွာ ကဿပ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဝစနေန သန္ဓိတ္တာ တေန ဝစနေန သဟ သံသန္ဒိတွာ မန္တေ ဂန္ထေသုံ။ အပရာပရေ ပန ဩ က္ကာကရာဇကာလာဒီသု ဥပ္ပန္နဗြာဟ္မဏာ ဟဏာတိဟတာဒီနိ ပက္ခိပိတွာ တယော ဝေဒေ ဘိန္ဒိတွာ ဗုဒ္ဓ၀စနေန သ ဒ္ဓိံ ဝိရုဒ္ဓေ အကံသု။ ရတ္တိဘောဇနံ ရတ္တိ, တတော ဥပရတာတိ **ရတ္တူပရတာ** ။ အတိက္ကန္တေ မဇ္ဈန္ဟိကေ ယာဝ သူရိယတ္ထင်္ဂမနာ ဘောဇနံ ဝိကာလဘောဇနံ နာမ, တတော ဝိရတတ္တာ **ဝိရတာ ဝိကာလဘောဇနာ။ ပဋိယာအာပေတွာ** တိ သပ္ပိမဓုသက္ကရာဒီဟိ စေဝ မရိစေဟိ စ သုသင်္ခတံ ဟာနံ ပဋိယာအာပေတွာ။

"မဟာ ခော ကေဏိယ ဘိက္ခုသင်္ဃော" တိ ကသ္မာ ဘဂဝါ ပုနပ္ပုနံ ပဋိက္ခိပိ? တိတ္ထိယာနံ ပဋိက္ခေပပသန္နတာ ယ။ တိတ္ထိယာ ဟိ ''အဟော ဝတာယံ အပ္ပိစ္ဆော, ယော နိမန္တိယမာနောပိ န သာဒိယတီ''တိ ဥပနိမန္တိယမာနဿ ပဋိ က္ခေပေ ပသီဒန္တီတိ ကေစိ, အကာရဏမေတံ။ နတ္ထိ ဗုဒ္ဓါနံ ပစ္စယဟေတု ဧဝရူပံ ကောဟညံ, အယံ ပန အမုတေလသာနိ ဘိက္ခုသတာနိ ဒိသွာ ဧတ္တကာနံယေဝ ဘိက္ခံ ပဋိယာဒေဿတိ, သေ၀ဝ သေလော ဗြာဟ္မဏော တီဟိ ပုရိသသတေ ဟိ သဒ္ဓိံ ပဗ္ဗဇိဿတိ, အယုတ္တံ ခေါ ပန နဝကေ အညတော ပေသေတွာ ဣမေဟေဝ သဒ္ဓိံ ဂန္တုံ, ဣမေ တ အည တော ပေသေတွာ နဝကေဟိ သဒ္ဓိံ ဂန္တုံ။ အထာပိ သဗ္ဗေဝ ဂဟေတွာ ဂမိဿာမိ, ဘိက္ခာဟာရော နပ္ပဟောသ္သ သတိ။ တတော ဘိက္ခူ သု ပိဏ္ဍာယ စရန္တေသု မနုဿာ ဥဇ္ဈာယိဿန္တိ ''စိရဿမ္ပိ ကေဏိယော သမဏံ ကေ တမံ နိမန္တေတွာ ယာပနမတ္တံ အတုံ နာသက္ခိ''တိ, သဒ္ဓါဥ္စ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဘဝိဿတိ။ ပဋိက္ခေပေ ပန ကတေ ''သမ ဏော ကေတမော ပုနပ္ပုနံ 'တ္ဝဥ္စ ဗြာဟ္မဏေသု အဘိပ္ပသန္နော'တိ ဗြာဟ္မဏာနံ နာမံ ဂဏှာတီ''တိ စိန္တေတွာ ဗြာဟ္မဏေပိ နိမန္တေတုကာမော ဘဝိဿတိ, တတော ဗြာဟ္မဏေ ဟဋ္ဌိယေက္ခံ နိမန္တေဿတိ, တေ တေန နိမန္တ တိတာ ဘိက္ခူ ဟုတွာ ဘုဥ္စိဿန္တိ, ဧဝမဿ သဒ္ဓါ အနုရက္ခိတာ ဘဝိဿတီတိ ပုနပ္ပုနံ ပဋိက္ခိပိ။ **ကိဥ္စာပိ ခော ဘော ကေတမာ**တိ ဣမိနာ ဣဒံ ဒီပေတိ ''ဘော ကေတမ, ကိံ ဇာတံ, ယဒိ အဟံ ဗြာဟ္မဏေသု အဘိပ္ပသန္နော, အဓိဝ သေတု ဘဝံ ကေတမော, အဟံ ဗြာဟ္မဏာနမ္ပိ အတုံ သက္ကောမိ တုမ္ဟာကမ္ပီ''တိ။ **ဌပေတွာ ဓေဖလရသန္တိ** တေ့ ထ တဏ္ဍုလဓောဝနောဒကမ္ပိ ဓေယရသောယေတတိ ဝဒန္တိ။ **အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဥစ္ဆုရသ** န္တိ တတ္ထ နိက္ကသ ဋ္ဌော ဥစ္ဆုရသော သတ္တာဟကာလိကောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣမာဟိ ကထာဟီတိ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၄၀၀) ဣမာဟိ ကေဏိယဿ စိတ္တာနုကူလာဟိ ကထာဟိ။ တတ္ထ အဂ္ဂိပ ရိစရိယံ ဝိနာ ဗြာဟ္မဏာနံ ယညာဘာဝတော **"အဂ္ဂိဟုတ္တမုခါ ယညာ"** တိ ဝုတ္တံ, အဂ္ဂိဟုတ္တသေဋ္ဌာ အဂ္ဂိဇုဟာန ပ္ပဓာနာတိ အတ္ထော။ ဗြာဟ္မဏာ ဟိ ''အဂ္ဂိမုခါ ဒေဝါ''တိ အဂ္ဂိဇုဟာနပုဗ္ဗကံ ယညံ ဝိဒဟန္တိ။ ဝေဒေ သဇ္ဈာယန္တ တေဟိ ပဌမံ သဇ္ဈာယိတဗ္ဗတော သာဝိတ္တီ ''ဆန္ဒသော မုခ''န္တိ ဝုတ္တာ, သာဝိတ္တီ ဝေဒဿ ပုဗ္ဗင်္ဂမာတိ အတ္ ထော တံပုဗ္ဗကတ္တာ ဝေဒသ၀နဿ။ မနုဿာနံ သေဋ္ဌဘာဝတော ရာဇာ ''မုခ''န္တိ ဝုတ္တော။ ဩကဟန္တီနံ နဒီနံ အာ ဓာရဘာဝတော ဂန္တဗ္ဗဋ္ဌာနဘာဝေန ပဋိသရဏတော စ သာဂရော ''မုခ''န္တိ ဝုတ္တော။ စန္ဒသမာယောဂေန ''အဇ္ဇ ကတ္တိကာ, အဇ္ဇ ရောဟိဏီ''တိ သညာယနတော နက္ခတ္တာနိ အဘိဘဝိတွာ အာလောကကရဏတော နက္ခတ္တေဟိ အတိဝိသေသသောမ္မဘာဝတော စ ''နက္ခတ္တာနံ မုခံ စန္ဒော''တိ ဝုတ္တံ။ ''ဒီပသိခာ အဂ္ဂိဇာလာ အသနိဝိစက္က''န္တိ ဧ

ဝမာဒီနံ တပန္တာနံ ဝိဇ္ဇုလတာနံ အဂ္ဂတ္တာ အာဒိစ္စော “တပတံ မုခ”န္တိ ဝုတ္တော။ ဒက္ခိဏေယျာနံ ပန အဂ္ဂတ္တာ ဝိသေသေန တသ္မိံ သမယေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ သင်္ဃံ သန္ဓာယ “ပုညံ အာကင်္ခမာနာနံ, သင်္ဃော ဝေ ယဇတံ မုခ”န္တိ ဝုတ္တံ။ တေန သင်္ဃော ပုညဿ အာယမုခံ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျဘာဝေနာတိ ဒဿေတိ။

ကေဏိယဇဋိလဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရောဇမလ္လဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၀၁. ရောဇဝတ္ထုမှိ **ဝိဟာရေ**တိ ဂန္ဓကုဋိံ သန္ဓာယ အာဟံသု။ **အတရမာနော**တိ အတုရန္တော, သဏိကံ ပဒပ္ပမာဏဋ္ဌာနေ ပဒံ နိက္ခိပန္တော ဝတ္တံ ကတွာ သုသမ္မဋ္ဌံ မုတ္တာဒလသိန္ဒုဝါရသန္ထရသဒိသံ ဝါလိကံ အဝိနာသေန္တောတိ အတ္ထော။ **အာဠိန္ဒ**န္တိ ပမုခံ။ **ဥက္ကာသိတွာ**တိ ဥက္ကာသိတသဒ္ဒံ ကတွာ။ **အဂ္ဂဠ**န္တိ ကဝါဋံ။ **အာကောဋ္ဋေဟီ**တိ အဂ္ဂနခေန ဤသကံ ကုဉ္စိကဆိဒ္ဒသမီပေ ကောဋ္ဋေဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဒွါရံ ကိရ အတိဥပရိ အမနုဿာ, အတိဟေဋ္ဌာ တိရစ္ဆာနဇာတိကာ ကောဋ္ဋေန္တိ, တထာ အကောဋ္ဋေတွာ မဇ္ဈေ ဆိဒ္ဒသမီပေ မနုဿာ ကောဋ္ဋေန္တိ, ဣဒံ ဒွါရကောဋ္ဋကဝတ္တန္တိ ဒီပေန္တာ ဝဒန္တိ။ **ဝိဝရိ ဘဂဝါ ဒွါရ**န္တိ န ဘဂဝါ ဥဋ္ဌာယ ဒွါရံ ဝိဝရိ, ဝိဝရတူတိ ပန ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ တတော “ဘဂဝါ တုမှေဟိ အနေကာသု ကပ္ပကောဋီသု ဒါနံ ဒဒမာနေဟိ န သဟတ္ထာ ဒွါရဝိဝရဏကမ္မံ ကတ”န္တိ သယမေဝ ဒွါရံ ဝိဝဋံ။ တံ ပန ယသ္မာ ဘဂဝတော မနေန ဝိဝဋံ, တသ္မာ “ဝိဝရိ ဘဂဝါ ဒွါရ”န္တိ ဝုတ္တံ။

ရောဇမလ္လဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၀၂. အာတုမာဝတ္ထုမှိ **အညတရော ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတော**တိ သုဘဒ္ဒော နာမ အညတရော ဘိက္ခု ဝုဍ္ဎကာလေ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ “ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတော”တိ ဝုတ္တော။ **ဒွေ ဒါရကာ**တိ သာမဏေရဘူမိယံ ဌိတာ ဒွေ ပုတ္တာ။ **နာဠိယာဝါပကေနာ**တိ နာဠိယာ စေဝ ထဝိကာယ စ။ **သံဟရိံသူ**တိ ယသ္မာ မနုဿာ တေ ဒါရကေ မဉ္ဇုဘာဏိနေ ပဋိဘာနဝန္တေ ဒိသွာ ကာရေပိ အကာရေပိ ကာရေတုကာမာဝ ဟောန္တိ, ကထာကာလေ စ “ကိံ ဂဏှိဿထ တာတာ”တိ ပုစ္ဆန္တိ။ တေ ဝဒန္တိ “န အမှာကံ အညေန ကေနစိ အတ္ထော, ပိတာ ပန နော ဘဂဝတော အာဂတကာလေ ယာဂုဒါနံ ကာတုကာမော”တိ။ တံ သုတွာ မနုဿာ အပရိဂဏေတွာဝ ယံ တေ သက္ကောန္တိ ဟရိတုံ, သဗ္ဗံ ဒေန္တိ။ ယမ္ပိ န သက္ကောန္တိ, မနုဿေဟိ ပေသေန္တိ။ တသ္မာ တေ ဒါရကာ ဗဟုံ လောဏမ္ပိ တေလမ္ပိ သပ္ပိမ္ပိ တဏ္ဍုလမ္ပိ ခါဒနီယမ္ပိ သံဟရိံသု။

အာတုမာယံ ဝိဟရတီတိ အာတုမံ နိဿာယ ဝိဟရတိ။ **ဘုသာဂါရေ**တိ ဘုသမယေ အဂါရကေ။ တတ္ထ ကိရ မဟန္တံ ပလာလပုဉ္ဇံ အဗ္ဘန္တရတော ပလာလံ နိက္ကဍ္ဎိတွာ သာလာသဒိသံ ပဗ္ဗဇိတာနံ ဝသနယောဂ္ဂဋ္ဌာနသဒိသံ ကတံ, တဒါ ဘဂဝါ တတ္ထ ဝသိ။ အထ ဘဂဝတိ အာတုမံ အာဂန္တွာ ဘုသာဂါရကံ ပဝိဋ္ဌေ သုဘဒ္ဒော သာယနှသမယံ ဂါမဒွါရံ ဂန္တွာ မနုဿေ အာမန္တေသိ “ဥပါသကာ နာဟံ တုမှာကံ သန္တိကာ အညံ ကိဉ္စိ ပစ္စာသီသာမိ, မယှံ ဒါရကေဟိ အာနီတတေလာဒီနိယေဝ သင်္ဃဿ ပဟောန္တိ, ဟတ္ထကမ္မမတ္တံ မေ ဒေထာ”တိ။ ကိံ, ဘန္တေ, ကရောမာတိ? “ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ဂဏှထာ”တိ သဗ္ဗူပကရဏာနိ ဂဟေတွာ ဝိဟာရေ ဥဒ္ဓနာနိ ကာရေတွာ ဧကံ ကာဠကံ ကာသာဝံ နိဝါသေတွာ တာဒိသမေဝ ပါရုပိတွာ “ဣဒံ ကရောထ, ဣဒံ ကရောထာ”တိ သဗ္ဗရတ္တိံ ဝိစာရေန္တော သတသဟဿံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဘောဇ္ဇယာဂုဉ္စ မဓုဂောဠကဉ္စ ပဋိယာဒါပေသိ။ **ဘောဇ္ဇယာဂု** နာမ ဘုဉ္ဇိတွာ ပါတဗ္ဗယာဂု, တတ္ထ သပ္ပိမဓုဖာဏိတမစ္ဆမံသပုပ္ဖဖလရသာဒိ ယံကိဉ္စိ ခါဒနီယံ နာမ, သဗ္ဗံ ပဝိသတိ, ကီဠိတုကာမာနံ သီသမက္ခနယောဂ္ဂါ ဟောတိ သုဂန္ဓဂန္ဓာ။

အထ ဘဂဝါ ကာလဿေဝ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ အာတုမဂါမနဂရာဘိမုခော ပါယာသိ။ မနုဿာ တဿ အာရောစေသုံ “ဘဂဝါ ပိဏ္ဍာယ ဂါမံ ပဝိသတိ, တယာ ကဿ ယာဂု ပဋိယာဒိတာ”တိ။ သော ယထာနိဝတ္ထပါရုတေဟေဝ တေဟိ ကာဠကကာသာဝေဟိ ဧကေန ဟတ္ထေန ဒဗ္ဗိဉ္စ ကဋစ္ဆုဉ္စ ဂ

ဟောတ္တ ဗ္ဗဟ္မာ ဝိယ ဒက္ခိဏဇာဏုမဏ္ဍလံ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာပေတ္ဝာ ဝန္ဒိတ္ဝာ ''ပဋိဂ္ဂဏှာတု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ယာဂု''န္တိ အာဟ။ တေန ဝုတ္တံ **''အထ ခေါ သော ဝုမုပဗ္ဗဇိတော တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ဗဟုတရံ ယာဂုံ ပဋိယာဒာပေတွာ ဘဂဝတော ဥပနာမေသီ''**တိ။ **ဇာနန္တာပိ တထာဂတာ ပုစ္ဆန္တီ** တိအာဒိ ဝုတ္တနယမေဝ။ **ကုတာယန္** တိ ကုတော အယံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

၃၀၄. ဒသဘာဂံ ဒတွာတိ ဒသမဘာဂံ ဒတွာ။ တေနေတဟ **''ဒသ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ဧကော ကောဋ္ဌာသော ဘူမိသာမိကာနံ အတဗ္ဗော''**တိ။

ဝုမုပဗ္ဗဇိတဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုမဟာပဒေသကထာဝဏ္ဏနာ

၃၀၅. ပရိမဒ္ဒန္တာ တိ ဥပပရိက္ခန္တာ။ ပတ္တုဏ္ဏဒေသေ သဉ္ဇာတဝတ္ထံ **ပတ္တုဏ္ဏံ** ။ ကောသေယ္ယဝိသေသောတိ ဟိ အဘိဓာနကောသေ ဝုတ္တံ။ စီနဒေသေ သောမာရဒေသေ စ သဉ္ဇာတဝတ္ထာနိ **စီနသောမာရပဋ္ဋာနိ**။ ပတ္တုဏ္ဏာဒီနိ တီဏိ ကောသေယ္ယဿ အနုလောမာနိ ဟဏကေဟိ ကတသုတ္တမယတ္တာ။ **ဣဒ္ဓိမယိကံ** ဧဟိဘိက္ခူနံ ပုညိဒ္ဓိယာ နိဗ္ဗတ္တစီဝရံ။ တံ ခောမာဒီနံ အညတရံ ဟောတီတိ တေသံယေဝ အနုလောမံ။ ဒေဝတာဟိ ဒိန္နစီဝရံ **ဒေဝဒတ္တိယံ** ။ တံ ကပ္ပရုက္ခေ နိဗ္ဗတ္တံ ဇာလိနီဒေဝကညာယ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဿ ဒိန္နဝတ္ထသဒိသံ။ တမ္ပိ ခောမာဒီနညေဝ အနုလောမံ ဟောတိ တေသု အညတရဘာဝတော။ **ဒွေ ပဋ္ဋာ ဒေသနာမေနေဝ ဝုတ္တာ** တိ တေသံ သရူပဒဿနပရမေတံ, နာညံ နိဝတ္တနပရံ ပတ္တုဏ္ဏပဋ္ဋဿပိ ဒေသနာမေနေဝ ဝုတ္တတ္တာ။ **တုမ္ဗာ** တိ ဘာဇနာနိ ။ **ဖလတုမ္ဗော** တိ လာဗု အာဒိ။ **ဥဒကတုမ္ဗော** တိ ဥဒကုက္ခိပနကကုဋကော။ **ကိလဉ္ဇစ္ဆတ္တ** န္တိ ဝေဠုဝိလီဝေဟိ တယိတွာ ကတဆတ္တံ။ **သမ္ဘိန္နရသ** န္တိ သမ္ဘိန္နတရသံ။ **ဟနကံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဟောတီ** တိ အမ္ဗဟနာဒိဟနကံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဟောတိ, တံ ဝိကာ လေပိ ကပ္ပတိ အသမ္ဘိန္နရသတ္တာ။ **တေန တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတေန သဒ္ဓိ** န္တိ တေန သတ္တာဟကာလိကေန တဒဟုပ ဋိဂ္ဂဟိတေန သဒ္ဓိံ။ သေသမေတ္ထ သုဝိညေယ္ယမေဝ။

စတုမဟာပဒေသကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ကထိနက္ခန္ဓကံ

ကထိနာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၀၆. ကထိနက္ခန္ဓကေ **သီသဝသေနာ**တိ ပဓာနင်္ဂဝသေန။ **"ကထိနန္တိ** ပဉ္စာနိသံသေ အန္တောကရဏသမတ္ထတာယ ထိရန္တိ အတ္ထော"တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **"သော နေသံ ဘဝိဿတီ"တိ ယုဇ္ဇတီ**တိ "သော တုမှာကံ"န္တိ အဝတွာ "နေသ"န္တိ ဝစနံ ယုဇ္ဇတိ။ **ယေ အတ္ထတကထိနာ**တိ န ကေဝလံ တုမှာကမေဝ, ယေ အညေပိ အတ္ထတကထိနာ, တေသမ္ပိ ဘဝိဿတီတိ အတ္ထော။ **အနာမန္တေတွာ စရဏ**န္တိ စာရိတ္တသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တနယေန အနာပုစ္ဆိတွာ ကုလေသု စရဏံ။ **မတကစီဝရ**န္တိ မတဿ သန္တကံ စီဝရံ။ **တတ္ရုပ္ပာဒေန အာဘတ**န္တိ ဝိဟာရဿန္တကေန ခေတ္တဝတ္ထုအာဒိနာ အာနီတံ။

ပဉ္စမပတရဏာယ ပတရိတာတိ ဣဒံ ဝဿံဝုတ္ထဘာဝသန္ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ အန္တရာ ယေန အပ္ပတရိတာနမ္ပိ ဝုတ္ထဝဿာနံ ကထိနတ္ထာရသမ္ဘဝတော။ တေနေဝ "အပ္ပတရိတာ တ"တိ အဝတွာ "ဆိန္နဝဿာ တ ပစ္ဆိမိကာယ ဥပဂတာ တ န လဘန္တီ"တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ။ **အညသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝုတ္ထဝဿာပိ န လဘန္တီ**တိ နာနာသီမာယ အညသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝုတ္ထဝဿာ ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ကထိနတ္ထာရံ န လဘန္တီတိ အတ္ထော။ **ခလိမက္ခိတသာဋကော**တိ အဟတဝတ္ထံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အနုကမ္မတစာ**တိ ကထိနဒုဿအနုကမ္မတစာ။ **အကာတုံ န လဗ္ဘတီ**တိ ဣမိနာ အနာဒရိယေန အကရောန္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ ဒီပေတိ။ **ကမ္မတစာ ပန ကောယေဝ ဝဋ္ဋတီ**တိ ကထိနတ္ထာရသာဋကဿ အနုကာလေ ဝုတ္တာ ဧကာယေဝ ကမ္မတစာ ဝဋ္ဋတိ။ ပုန တဿ အညသ္မိံ ဝတ္ထေ ဒိယျမာနေ ကမ္မတစာယ အတဗ္ဗကိစ္စံ နတ္ထိ, အပလောကနမေဝ အလန္တိ အဓိပ္ပာယော။

၃၀၈. **မဟာဘူမိက**န္တိ မဟာဝိသယံ, စတုဝီသတိအာကာရဝန္တတာယ မဟာဝိတ္ထာရိကန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပဉ္စကန္တိ** ပဉ္စခဏ္ဍံ။ သေ နယော သေသေသုပိ။ **ပဉ္စမစိမိလိကာ**တိ ကထိနဝတ္ထတော အညာ အတ္တနော ပကတိစိမိလိကာ။ **"ကုစ္ဆိစိမိလိကံ ကတွာ သိဗ္ဗိတမတ္တေနာ**တိ ထိရဇိဏ္ဏာနံ စိမိလိကာနံ ဧကတော ကတွာ သိဗ္ဗနသ္သေတံ အဓိဝစန"န္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **မဟာပစ္စရိယံ ကုရုန္ဒိယဉ္စ** "ဝုတ္တဝစနနိဒဿနံ ဗုဒ္ဓေ ဧဝ ဘေအော, အတ္ထေ န တ္ထိတိ ဒဿနတ္ထံ ကတ"န္တိ ဝဒန္တိ။ **ပိဋ္ဌိအနုဝါတာရောပနမတ္တေနာ**တိ ဒီဃတော အနုဝါတဿ အာရောပနမတ္တေန။ **ကုစ္ဆိအနုဝါတာရောပနမတ္တေနာ**တိ ပုထုလတော အနုဝါတဿ အာရောပနမတ္တေန။ **သာရုပ္ပံ ဟောတီ**တိ သမဏသာရုပ္ပံ ဟောတိ။ **ရတ္တိနိဿဂ္ဂိယေနာ**တိ ရတ္တိအတိက္ကန္တေန။

ကထိနာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာဒါယသတ္တကကာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၁၁. **အယန္တိ** အာဿာဝစ္ဆေဒိကော ကထိနုဗ္ဘာရော။ **ဣမ န ဝုတ္တော**တိ ဟဋ္ဌိယံ မာတိကာပဒဘာဇနေ သဝနန္တိ ကာနန္တရံ န ဝုတ္တော။ **တတ္ထာ**တိ တသ္မိံ သီမာတိက္ကန္တိကေ ကထိနုဗ္ဘာရေ။ "သီမာတိက္ကန္တိကော နာမ စီဝရကာလသီမာတိက္ကန္တိကော"တိ **ကေနစိ** ဝုတ္တံ။ "ဗဟိသီမာယံ စီဝရကာလသမယဿ အတိက္ကန္တတ္တာ သီမာတိက္ကန္တိကော"တိ အယံ အမှာကံ ခန္တိ။ သဟုဗ္ဘာရေ "သော ကတစီဝရော"တိ ဟဋ္ဌော ဒိဿတိ, ဧဝဉ္စ သတိ စီဝရပလိဗောဓော ပဉ္စမံ ဆိဇ္ဇတီတိ ဝိညာယတိ, ဣမ ပန ပရိတရဟဋ္ဌိယဉ္စ "ဒွေဝ ပလိဗောဓာ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဆိဇ္ဇန္တီ"တိ (ပရိ. ၄၁၅) ဝစနတော တံ န သမေတိ, တသ္မာ ဝီမံသိတဗ္ဗမေတ္ထ ကာရဏံ။

၃၁၂. "သမာဒါယတရော အာဒါယတရသဒိသော, ဥပသဂ္ဂမတ္တမေဝေတ္ထ ဝိသေသော"တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန "သဗ္ဗံ အတ္တနော ပရိက္ခာရံ အနဝသေသေတွာ ပက္ကမန္တော 'သမာဒါယ ပက္ကမတီ'တိ ဝုစ္စတီ"တိ ဝဒန္တိ။ ပုန သမာဒါယတရေပိ တေယေဝ ဒဿိတာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဝိပ္ပကတစီဝရေ ပက္ကမနန္တိကဿ ကထိနုဗ္ဘာရဿ အသမ္ဘဝတော **"ယထာသမ္ဘဝ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ ပက္ကမနန္တိကော ဟိ ကထိနုဗ္ဘာရော နိဋ္ဌိတစီဝရဿေဝ ဝသေန ဝု

တ္တော ‘‘ဘိက္ခု အတ္တတကထိနော ကတစီဝရံ အာအယ ပက္ကမတိ’’တိ ဝုတ္တတ္တာ, တသ္မာ သော ဝိပ္ပကတစီဝရော န သမ္ဗဝတီတိ ဆင္ဒေဝ ဥဇ္ဈာရာ တတ္ထ ဒဿိတာ။

တတ္ရာယံ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ တရဝိဘာဝနာ – အာအယတရာ သတ္တ, တထာ သမာအယတရာတိ ဒွေဝ သတ္တကတရာ, တတော ပက္ကမနန္တိကံ ဝဇ္ဇေတွာ ဝိပ္ပကတစီဝရဿ အာအယသမာအယတရဝသေန ဒွေဝ ဆက္ကတရာ, တတော ပရံ နိဋ္ဌာနသန္နိဋ္ဌာနနာသနန္တိကာနံ ဝသေန တီဏိ တိကာနိ ဒဿိတာနိ။ တတ္ထ ပဌမတ္တိကံ အန္တောသီမာယံ ‘‘ပစ္စေဿံ န ပစ္စေဿ’’န္တိ ဣမံ ဝိဓိံ အနာမသိတွာ ဗဟိသီမာယမေဝ ‘‘န ပစ္စေဿ’’န္တိ ပဝတ္တံ, တသ္မာ ပက္ကမနန္တိကသီမာတိက္ကန္တိကသဥဇ္ဈာရာ တတ္ထ န ယုဇ္ဇန္တိ။ ဒုတိယတ္တိကံ အန္တောသီမာယံ ‘‘န ပစ္စေဿ’’န္တိ ပဝတ္တံ။ တတိယတ္တိကံ **အနဓိဋ္ဌိတ** -ပဒေန ဝိသေသေတွာ ပဝတ္တံ, အတ္ထတော ပဌမတ္တိကေန သမေတိ။ **အနဓိဋ္ဌိတေနာ**တိ စ ‘‘ပစ္စေဿံ န ပစ္စေဿ’’န္တိ ဧဝံ အနဓိဋ္ဌိတေန, အနိယမိတေနာတိ အတ္ထော။ တတိယတ္တိကာနန္တရံ စတုတ္ထတ္တိကံ သမ္ဘဝန္တံ အန္တောသီမာယံ ‘‘ပစ္စေဿ’’န္တိ ဝစနဝိသေသေန သမ္ဘဝတိ။ တထာ စ ယော ဗဟိသီမာနံ ဣတရေဟိ သဝနန္တိကာဒီဟိ အဝိရုဒ္ဓံ ဟောတီတိ စတုတ္ထတ္တိကံ အဟုတွာ ဆက္ကံ ဇာတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ တီဏိ တိကာနိ ဧကံ ဆက္ကဥ္စာတိ ပဌမံ ပန္နရသကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၃၁၆-၃၂၀. တတော ဣဒမေဝ ပန္နရသကံ ဥပသဂ္ဂဝိသေသေန ဒုတိယံ သမာအယပန္နရသကံ နာမ ကတံ။ ပုန ‘‘ဝိပ္ပကတစီဝရံ အာအယာ’’တိ တတိယံ ပန္နရသကံ, ‘‘သမာအယာ’’တိ စတုတ္ထံ ပန္နရသကံ ဒဿိတန္တိ ဧဝံ စတ္တာရိ ပန္နရသကာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ တတ္ထ ပဌမဒုတိယေသု ပန္နရသကေသု သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အကတစီဝရံ အဓိပ္ပေတံ, ဣတရေသု ဒွီသု ဝိပ္ပကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတော ပရံ ‘‘စီဝရာသာယ ပက္ကမတိ’’တိအာဒိနာ နယေန နိဋ္ဌာနသန္နိဋ္ဌာနနာသန အာသာဝစ္ဆေဒိကဝသေန ဧကော တရောတိ ဣဒမေကံ စတုက္ကံ ဇာတံ, တသ္မာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာနိ တိကာနိ အာသာဝစ္ဆေဒိကာနိ တီဏိ စ တိကာနီတိ ဧတံ အနာသာယဒွာဒသကန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တဒနန္တရေ အာသာယဒွာဒသကေ ကိဉ္စာပိ ပဌမံ ဒွာဒသကံ လဗ္ဘတိ, တထာပိ တံ နိဗ္ဗိသေသန္တိ တမေကံ ဒွာဒသကံ အဝုတ္တာသိဒ္ဓံ ကတွာ ဝိသေသတော ဒသ္သေတုံ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ‘‘အန္တောသီမာယံ ပစ္စေဿ’’န္တိ ဝုတ္တံ။ တံ ဒုတိယစတုက္ကေ ‘‘သော ဗဟိသီမဂတော သုဏာတိ’’တိအာဒိဝစနဿ တတိယစတုက္ကေ သဝနန္တိကာဒီနဉ္စ သြကာသကရဏတ္ထန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣဒံ ပန ဒွတဒသကံ အနာသာယဝသေနပိ လဗ္ဘမာနံ ဣမိနာ အဝုတ္တာသိဒ္ဓံ ကတွာ န ဒဿိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧဝမေတ္ထ ဒွေဝ ဒွတဒသကာနိ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာနိ။ ကရဏီယဒွတဒသကေပိ ယထာဒဿိတံ အနာသာယဒွတဒသကံ အဝုတ္တာသိဒ္ဓံ အာသာယဒွတဒသကဉ္စာတိ ဒွေဝ ဒွတဒသကာနိ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာနိ။

၃၂၁-၃၂၂. ယသ္မာ ဒိသံဂမိကနဝကေ ‘‘ဒိသံဂမိကော ပက္ကမတိ’’တိ ဝစနေနေဝ ‘‘န ပစ္စေဿ’’န္တိ ဣဒံ အဝုတ္တသိဒ္ဓမေဝ, တသ္မာ တံ န ဝုတ္တံ။ ဧတ္တာဝတာ စ အာတသပလိဗောဓာဘာဝေ ဒဿိတော။ **စီဝရပဋိဝီသံ အပဝိလာယမာနော**တိ ဣမိနာ စီဝရပလိဗောဓဘာဝမဂ္ဂိတမဿ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **စီဝရပဋိဝီသ**န္တိ အတ္တနော ပတ္တဗ္ဗစီဝရဘာဂံ။ **အပဝိလာယမာနော**တိ အာကင်္ခမာနော။ တဿ စီဝရလာဘေ သတိ ဝဿံဝုတ္ထာဝါသေ နိဋ္ဌာနသန္နိဋ္ဌာနနာသနန္တိကာနံ ဝသေန ဧကံ တိကံ, တေသံယေဝ ဝသေန အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကံ, ဂတဋ္ဌာနေ ဧကန္တိ တိဏ္ဏံ တိကာနံ ဝသေန ဧကံ နဝကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၃၂၄. တတော ပရံ နိဋ္ဌာနသန္နိဋ္ဌာနနာသနန္တိကသီမာတိက္ကန္တိကသဥဇ္ဈာရာနံ ဝသေန ဖာသုဝိဟာရပဉ္စကံ ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ ဟဋ္ဌိတော အဥ္ဇကထာတော စ သုဝိညေယျမေဝ။

အာအယသတ္တကာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကထိနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. စီဝရက္ခန္ဓကံ

ဇီဝကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၂၉-၃၃၀. စီဝရက္ခန္ဓကေ **ကမ္မဝိပါကန္တိ** ကမ္မဇရောဂံ။ **သံယမဿာ**တိ အာနိသံသဿ, ဥပယောဂတ္ထေ စေတံ သာမိဝစနံ။

ပဇ္ဇောတရာဇဝတ္ထုကထာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၃၄-၃၃၆. ဝိစ္ဆိကဿ ဇာတောတိ တဿ ကိရ မာတုယာ ဥတုသမယေ သယနဂတာယ ဝိစ္ဆိကော နာဘိပ္ပဒေသံ အာရုဠှော, သာ တဿ သမ္ဖဿေန ဂဗ္ဘံ ဂဏှိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ "ဝိစ္ဆိကဿ ဇာတော"တိ။ **ဥဿန္နဒေါသော**တိ သဉ္စိတပိတ္တာဒိဒေါသော။

ဝရယာစနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၃၇. ဣတရီတရေနာတိ ဣတရီတရေန။ **ဣတရ**-သဒ္ဒော ပန အနိယမဝစနော ဒွိက္ခတ္တုံ ဝုစ္စမာနော ယံကိဉ္စိ-သဒ္ဒေဟိ သမာနတ္ထော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **"အပ္ပဂ္ဃေနပိ မဟဂ္ဃေနပိ ယေန ကေနစီ"**တိ။ **မဟာပိဋ္ဌိယကောဇဝန္တိ** ဟတ္ထိပိဋ္ဌိသု အတ္ထရိတဗ္ဗတာယ မဟာပိဋ္ဌိယန္တိ လဒ္ဓသမညံ စတုရင်္ဂုလပုပ္ဖံ ကောဇဝံ။

ကမ္ဗလာနုဇာနနာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၄၀. ဥပစာရေတိ သုသာနဿ အာသန္နေ ပဒေသေ။ **ဆဍ္ဍေတွာ ဂတာ**တိ ကိဉ္စိ အဝတွာဝ ဆဍ္ဍေတွာ ဂတာ။ **သော စေဝ သာမီ**တိ အကတာယ ကတိကာယ ယေန ဂဟိတံ, သောဝ သာမီ။

စီဝရပဋိဂ္ဂါဟကသမ္မုတိအာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၄၂-၃၄၃. ဓုရဝိဟာရဋ္ဌာနေတိ ဝိဟာရဒွါရဿ သမ္မုခဋ္ဌာနေ။ **ဝိဟာရမဇ္ဈေယေဝ သမ္မန္နိတဗ္ဗ**န္တိ သဗ္ဗေသံ ဇာနနတ္ထာယ ဝိဟာရမဇ္ဈေယေဝ နိသိန္နေဟိ သမ္မန္နိတဗ္ဗံ။ **တုလာဘူတော**တိ တုလာသဒိသော။ **ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏံ ကတွာ**တိ သဗ္ဗကောဋ္ဌာသေ အဂ္ဃတော သမကေ ကတွာ။ တေနေဝါဟ **"သမေ ပဋိဝီသေ ဌပေတွာ"**တိ။ **ဣဒန္**တိ သာမဏေရာနံ ဥပဍ္ဎပဋိဝီသဿ အနံ။ **ဖာတိကမ္မန္တိ** သမ္မုဉ္ဇနီဗန္ဓနာဒိဟတ္ထကမ္မံ။ **ဥက္ကုဋ္ဌိံ ကရောန္တီ**တိ မဟာသဒ္ဒံ ကရောန္တိ။ **သမပဋိဝီသော ဒါတဗ္ဗော**တိ ကရိဿာမာတိ ယာစန္တာနံ ပဋိညာမတ္တေနပိ သမကောဋ္ဌာသော ဒါတဗ္ဗော။

စီဝရရဇနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၄၄. ရဇနကုမ္ဘိယာ မဇ္ဈေ ဌပေတွာတိ အန္တောရဇနကုမ္ဘိယာ မဇ္ဈေ ဌပေတွာ ဧဝံ ဝဋ္ဋာဓာရကေ အန္တောရဇနကုမ္ဘိယာ ပက္ခိတ္တေ မဇ္ဈေ ဥဒကံ တိဋ္ဌတိ, ဝဋ္ဋာဓာရကတော ဗဟိ သမန္တာ အန္တောကုမ္ဘိယံ ရဇနစ္ဆလ္လိ။ **ရဇနံ ပက္ခိပိတု**န္တိ ရဇနစ္ဆလ္လိံ ပက္ခိပိတုံ။

တိစီဝရာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၄၆. ဥဒ္ဓသ္တေ အရုဏေတိ ဥဂ္ဂတေ အရုဏသီသေ။ **နန္ဒိမုခိယာ**တိ တုဋ္ဌမုခိယာ။

အတိရေကစီဝရာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၄၈. **အစ္ဆုပေယျ**န္တိ ပတိဋ္ဌပေယျံ။ **ဟတဝတ္ထကာန**န္တိ ကာလာတီတဝတ္ထာနံ။ **ဥဒ္ဓရိတွာ အလ္လီယာပနခဏ္ဍ**န္တိ ဒုဗ္ဗလဋ္ဌာနံ အပနေတွာ အလ္လီယာပနဝတ္ထခဏ္ဍံ။

ဝိသာခါဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၄၉-၃၅၁. ဝိသာခါဝတ္ထုမှိ **ကလ္လကာယာ**တိ အကိလန္တကာယာ ပီတိသောမနဿေဟိ ဖုဋ္ဌသရီရာ။ **ဂတီ**တိ ဉာဏဂတိ ဉာဏာဓိဂမော။ **အဘိသမ္ပရာယော**တိ ဉာဏာဘိသမ္ပရာယော ဉာဏသဟိတော ပေစ္စဘာဝေါ။

တံ ဘဂဝါ ဗျာကရိဿတီတိ "သော ဘိက္ခု သောတာပန္နော သကဒာဂါမီ"တိအာဒိနာ တဿ တံ ဉာဏဂတိံ, တတော ပရံ "နိယတော သမ္ဗောဓိပရာယဏော သကိဒေဝ ဣမံ လောကံ အာဂန္တွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿတီ"တိအာဒိနာ (သံ. နိ. ၅.၁၀၀၄) ဉာဏာဘိသမ္ပရာယဉ္စ အာဝိ ကရိဿတိ။ **သောဝဂ္ဂိက**န္တိ သဂ္ဂသံဝတ္တနိကံ။ သောကံ နုဒတိ ဝိနောဒေတီတိ **သောကနုဒံ**။

နိသီဒနာဒိအနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၅၃. **ဒုက္ခံ သုပတီ**တိ နာနာဝိဓေသုပိနံ ပဿန္တော ဒုက္ခံ သုပတိ။ **ဒုက္ခံ ပဋိဗုဇ္ဈတီ**တိ ပဋိဗုဇ္ဈန္တောပိ ဥတ္တသိတွာ သလောမဟံသော ဒုက္ခံ ပဋိဗုဇ္ဈတိ။

ပစ္ဆိမဝိကပ္ပနုပဂစီဝရာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၅၉-၃၆၂. **အဋ္ဌပဒကစ္ဆန္နေန ပတ္တမုခံ သိဗ္ဗိတု**န္တိ အဋ္ဌပဒဖလကာကာရေန ပတ္တမုခေ တတ္ထ တတ္ထ ဂဗ္ဘံ ဒဿေတွာ သိဗ္ဗိတုံ။ **အဂ္ဂဠဂုတ္တိယေဝ ပမာဏ**န္တိ ဣမေဟိ စတူဟိ နိက္ခေပကာရဏေဟိ ဌပေန္တေနပိ အဂ္ဂဠဂုတ္တိဝိဟာရေယေဝ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော။

သင်္ဃိကစီဝရုပ္ပာဒကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆၃. **ပဉ္စ မာသေ**တိ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ **ဝဍ္ဎိံ ပယောဇေတွာ ဌပိတဥပနိက္ခေပတော**တိ ဝဿာဝါသိကတ္ထာယ ဝေယျာဝစ္စကရေဟိ ဝဍ္ဎိံ ပယောဇေတွာ ဌပိတဥပနိက္ခေပတော။ **တတုပ္ပာဒတော**တိ နာဠိကေရအာရာမာဒိတတုပ္ပာဒတော။ "ဝဿာဝါသိကလာဘဝသေန ဝါ မတကစီဝရဝသေန ဝါ တတုပ္ပာဒဝသေန ဝါ အညေန ဝါ ကေနစိ အာကာရေန သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ဥပ္ပန္နစီဝရံ, သဗ္ဗံ တဿေဝ အတ္ထတကထိနဿ ပဉ္စ မာသေ, အနတ္ထတကထိနဿ ဧကံ စီဝရမာသံ ပါပုဏာတီ"တိ အဝိသေသတော ဝုတ္တတ္တာ ပုန ဝဿာဝါသိကလာဘဝသေန ဥပ္ပန္နေ လဗ္ဘမာနဝိသေသံ ဒဿေတုံ **"ယံ ပန ဣဓ"**န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ဣဓာ**တိ အဘိလာပမတ္တမေတံ။ "ဝဿံဝုတ္ထသင်္ဃဿ ဒေမာ"တိ ဝုတ္တေပိ သောယေဝ နယော။ **အနတ္ထတကထိနဿပိ ပဉ္စ မာသေ ပါပုဏာတီ**တိ ဝဿာဝါသိကလာဘဝသေန ဥပ္ပန္နတ္တာ အနတ္ထတကထိနဿပိ ဝုတ္ထဝဿဿ ပဉ္စ မာသေ ပါပုဏာတိ။ **ကေနစိ** ပန "ဣမ-သဒ္ဒေန နိယမိတတ္တာ"တိ ကာရဏံ ဝုတ္တံ, တံ အကာရဏံ။ တထာ ဟိ ဣမ-သဒ္ဒေန အနိယမေတွာပိ "ဝဿံဝုတ္ထသင်္ဃဿ ဒေမာ"တိ ဝါ "ဝဿာဝါသိကံ ဒေမာ"တိ ဝါ အန္တောဟေမန္တေ ဝဿာဝါသိကလာဘဝသေန ဒိန္နံ စီဝရံ အနတ္ထတကထိနဿပိ ဝုတ္ထဝဿဿ ပဉ္စ မာသေ ပါပုဏာတိ, တေနေဝ ပရတော အဋ္ဌသု မာတိကာသု "ဝဿံဝုတ္ထသင်္ဃဿ ဒေတီ"တိ ဣမဿ မာတိကာပဒဿ ဝိနိစ္ဆယေ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၉) "စီဝရမာသတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဟေမန္တဿ ပစ္ဆိမော ဒိဝသော, တာဝ ဝဿာဝါသိကံ ဒေမာတိ ဝုတ္တေ ကထိနံ အတ္ထတံ ဝါ ဟောတု အနတ္ထတံ ဝါ, အတီတဝဿံဝုတ္ထာနမေဝ ပါပုဏာတီ"တိ ဝုတ္တံ။ **တတော ပရ**န္တိ ပဉ္စမာသတော ပရံ, ဂိမှာနဿ ပဌမဒိဝသတော ပဋ္ဌာယာတိ အတ္ထော။

"ကသ္မာ? ပိဋ္ဌိသမယေ ဥပ္ပန္နတ္တာ"တိ ဣဒံ "ဥဒာဟု အနာဂတဝဿေ"တိ ဣမဿာနန္တရံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဂိမှာနဿ ပဌမဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဥပ္ပန္နမေဝ ဟိ ပိဋ္ဌိသမယေ ဥပ္ပန္နတ္တာ "ကိံ အတီတဝဿေ ဣဒံ ဝဿာဝါသိက"န္တိအာဒိနာ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ, တေနေဝ ပရတောပိ ဝက္ခတိ "ဂိမှာနံ ပဌမဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဝုတ္တေ ပန မာတိကာ

အာရောပေတဗ္ဗာ ‘အတီတဝဿာတသဿ ပဋ္ဌ မာသာ အတိက္ကန္တာ, အနာဂတော စာတုမာသစ္စယေန ဘဝိဿ သတိ, ကတရဝဿာတသဿ ဒေသိ’တိ။ သစေ ‘အတီတဝဿံဝုတ္ထာနံ ဒမ္မိ’တိ ဝဒတိ, တံအန္တောဝဿံဝုတ္ထာန မေဝ ဟပုဏာတိ”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၉)။ ဟေတ္ထကေသု ပန “အနတ္ထတကထိနဿပိ ပဋ္ဌ မာသေ ဟပုဏာတိ”တိ ဣမဿာနန္တရံ “ကဿာ? ပိဋ္ဌိသမယေ ဥပ္ပန္နတ္တာ”တိ ဣဒံ လိခန္တိ, တံ န ယုဇ္ဇတိ။ န ဟိ ပိဋ္ဌိသမယေ ဥပ္ပန္နံ သန္ဓာယ “အနတ္ထတကထိနဿပိ ပဋ္ဌ မာသေ ဟပုဏာတိ”တိ ဝုတ္တံ, န စ ပိဋ္ဌိသမယေ ဥပ္ပန္နံ ဝုတ္ထဝဿဿေဝ ဟပုဏာတိ, သမ္မုခီဘူတာနံ သဗ္ဗေသံ ဟပုဏာတိ, တေနေဝ ပရတော ဝက္ခတိ “အသုကဝိဟာရေ ဝဿံဝုတ္ထသင်္ဃဿာတိ ဝဒတိ, တတ္ထ ဝဿံဝုတ္ထာနမေဝ ယာဝ ကထိနဿုဗ္ဘာရာ ဟပုဏာတိ။ သစေ ပန ဂိမှာနံ ပဌမဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဧဝံ ဝဒတိ, တတ္ထ သမ္မုခီဘူတာနံ သဗ္ဗေသံ ဟပုဏာတိ။ ကဿာ? ပိဋ္ဌိသမယေ ဥပ္ပန္နတ္တာ”တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၉)။

ဋ္ဌိတိကာ ပန န တိဋ္ဌတိ တိ ဧတ္ထ အဋ္ဌိတာယ ဋ္ဌိတိကာယ ပုန အညသ္မိံ စီဝရေ ဥပ္ပန္နေ သစေ ဧကော ဘိက္ခု အာဂစ္ဆတိ, မဇ္ဈေ ဆိန္ဒိတွာ ဒ္ဝီဟိပိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဋ္ဌိတာယ ပန ဋ္ဌိတိကာယ ပုန အညသ္မိံ စီဝရေ ဥပ္ပန္နေ သစေ နဝကတရော အာဂစ္ဆတိ, ဋ္ဌိတိကာ ဟေဋ္ဌာ ဂစ္ဆတိ။ သစေ ဝုဍ္ဎတရော အာဂစ္ဆတိ, ဋ္ဌိတိကာ ဥဒ္ဓမာရောဟတိ။ အထ အညော နတ္ထိ, ပုန အတ္တနော ပာပေတွာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **ဒုဂ္ဂဟိတာနိ ဟောန္တီ** တိ ဧတ္ထ သင်္ဃိကာနေဝ ဟောန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဂဟိတမေဝ နာမာ**တိ “ဣမဿ ဣဒံ ပတ္တ”န္တိ ကိဉ္စာပိ န ဝိဒိတံ, တေ ပန ဘာဂ အတ္တတော တေသံ ပတ္တာယေတတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဣတောတ**တိ ထေရာနံ အတဗ္ဗတောယေဝ။

သင်္ဃိကစီဝရုပ္ပာဒကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပနန္ဒသက္ယပုတ္တဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆၄. သတ္တာဟတရေန အရုဏမေဝ ဥဋ္ဌာပေတီ တိ တေံ ဝစနမတ္တမေဝ ကေသ္မိံ ဝိဟာရေ သတ္တာဟကိစ္စာ ဘာဝတော။ **ဣဒန္တိ** ကောဓိပ္ပာယအနံ။ **နာနာလာဘေဟီ**တိအာဒီသု နာနာ ဝိသုံ ဝိသုံ လာဘော ဧတေသူတိ နာနာလာဘာ, ဒွေ ဝိဟာရာ, တေဟိ **နာနာလာဘေဟိ**။ နာနာ ဝိသုံ ဝိသုံ ဟကာရာဒီဟိ ပရိစ္ဆိန္နော ဥပစာရော ဧတေသန္တိ နာနူပစာရာ, တေဟိ **နာနူပစာရေဟိ။ ကေသီမဝိဟာရေဟီ**တိ ကေူပစာရသီမာယံ ဒ္ဝီဟိ ဝိဟာရေဟိ။

ဂိလာနဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆၅. ပလိပန္နော တိ နိမုဂ္ဂေါ, မက္ခိတောတိ အတ္ထော။ **ဥစ္စာရေတွာတ**တိ ဥက္ခိပိတွာ။ **သမာနာစရိယကော**တိ ဧတ္ထ သစေပိ ကေဿ အာစရိယဿ ဧကော အန္တေဝါသိကော ဟောတိ, ဧကော သဒ္ဓိဝိဟာရိကော, ဧတေပိ အညမညံ သမာနာစရိယကာ ဧတေတိ ဝဒန္တိ။

၃၆၆. ဘေသဇ္ဇံ ယောဇေတုံ အသမတ္ထော ဟောတီ တိ ဝေဇ္ဇေန “ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ဘေသဇ္ဇံ ဂဟေတွာ ဣမိနာ ယောဇေတွာ အတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တေ တထာ ကာတုံ အသမတ္ထောတိ အတ္ထော။ **နီဟာတုန္တိ** နီဟရိတုံ, ဆဍ္ဍေတုန္တိ အတ္ထော။

မတသန္တကကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆၇-၃၆၉. ဘိက္ခုဿ ကာလကတေ တိ ဧတ္ထ **ကာလကတ**-သဒ္ဒော ဘာဝသာဓနောတိ အာဟ **“ကာလကိရိယာယာ”**တိ။ **တတ္ထ တတ္ထ သင်္ဃဿာ** တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဝိဟာရေ သင်္ဃဿ။

သင်္ဃေ ဘိန္နေ စီဝရုပ္ပာဒကထာဝဏ္ဏနာ

၃၇၆. ယတ္ထ ပန ဒက္ခိဏောဒကံ ပမာဏ န္တိ ဘိက္ခူ ယသ္မိံ ရဋ္ဌေ ဒက္ခိဏောဒကပအဂ္ဂဟဏမတ္တေနပိ ဒေယျဓမ္မဿ သာမိနော ဟောန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပရသမုဒ္ဒေ** တိ ဇမ္ဗုဒီပေ။

၃၇၈. မတကစီဝရံ အဓိပ္ပေတိ တိ ဧတ္တ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တော တဿ ကာလကိရိယံ သုတွာ အဝိဟာရဋ္ဌာနေ စေ ဒွေ တဒသရတနဗ္ဗန္တရေ အညေသံ ဘိက္ခူနံ အဘာဝံ ဥတွာ ''က္လာဒံ စီဝရံ မယှံ ဟာပုဏာတီ''တိ အဓိဋ္ဌာတိ, သွာတဓိဋ္ဌိ တံ။

အဋ္ဌစီဝရမာတိကာကထာဝဏ္ဏနာ

၃၇၉. ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနနယေန ဝုတ္တ န္တိ ''သီမာယအန''န္တိအာဒိနာ ဝတ္တဗ္ဗေ ''သီမာယ ဒေတိ''တိအာဒိ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနနယေန ဝုတ္တံ။ **ပရိက္ခေပဟရပဟဋ္ဌာနေန ပရိစ္ဆိန္နာ** တိ က္လမိနာ အပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ ခုဝသန္နိဟာတဋ္ဌာနာဒိတော ပဌမလေဍ္ဍုပာတဿ အန္တော ဥပစာရသီမာတိ ဒဿေတိ။ က္လအနိ ဒုတိယလေဍ္ဍုပာတဿ အန္တောပိ ဥပစာရသီမာယေတတိ ဒဿေတုံ **''အပိစာ''**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ ခုဝသန္နိဟာတဋ္ဌာနမ္ပိ ပရိယန္တဂတမေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဘိက္ခုနီနံ အာရာမပ္ပဝေသနသေနာသနာပုစ္ဆနာဒိ ပရိတသမာနတ္တာရောစနဝဿစ္ဆေဒနိဿယသေနာသနဂ္ဂဟာဒိ ဝိဓာနန္တိ က္လာဒံ သဗ္ဗံ က္လမိဿာယေဝ ဥပစာရသီမာယ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ လာဘတ္ထာယ ဌပိတသီမာ **လာဘာသီမာ**။ သမာနသံတသအဝိပ္ပတသသီမာသု ဒိန္နဿ က္လာဒံ နာနတ္တံ – ''အဝိပ္ပတသသီမာယ ဒမ္မီ''တိ ဒိန္နံ ကမဋ္ဌာနံ န ဟ ပုဏာတိ။ ကသ္မာ? ''ဌပေတွာ ကမဋ္ဌ ကမူပစာရစ္ဆ''တိ ဝုတ္တတ္တာ။ ''သမာနသံတသကသီမာယ ဒမ္မီ''တိ ဒိန္နံ ပန ကမေ ဌိတာနမ္ပိ ဟာပုဏာတီတိ။

ဗုဒ္ဓာဓိဝုတ္ထော တိ ဗုဒ္ဓေန ဘဂဝတာ အဓိဝုတ္ထော။ **ကေသ္မိ** န္တိ ကေသ္မိံ ဝိဟာရေ။ **ဟာကဝဋ္ဋ** န္တိ အနုဝဋ္ဋံ။ **ဝတ္တတီ**တိ ပဝတ္တတိ။ **ပံသုကူလိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ** တိ ''တုယှံ ဒေမာ''တိ အဝတွာ ''ဘိက္ခူနံ ဒေမ, ထေရာနံ ဒေမာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ပံသုကူလိကာနံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဝိစာရိတမေဝာ**တိ ဥပဟနတ္ထဝိကာဒီနမတ္ထာယ ဝိစာရိတမေဝ။

ဥပမုံ အတဗ္ဗ န္တိ ယံ ဥဘတောသင္ဃဿ ဒိန္နံ, တတော ဥပမုံ ဘိက္ခူနံ, ဥပမုံ ဘိက္ခုနီနံ အတဗ္ဗံ။ သစေပိ ဧကော ဘိက္ခု ဟောတိ ဧကာ တ ဘိက္ခုနီ, အန္တမသော အနုပသမ္ပန္နဿပိ ဥပမုမေဝ အတဗ္ဗံ။ **''ဘိက္ခုသင္ဃဿ စ ဘိက္ခုနီနဉ္စ တုယှဉ္စာ''တိ ဝုတ္တေ ပန ပုဂ္ဂလော ဝိသုံ န လဘတီ**တိ က္လာဒံ အဋ္ဌကထာပမာဏေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ နဟေတ္ထ ဝိသေသကာရဏံ ဥပလဗ္ဘတိ။ တထာ ဟိ ''ဥဘတောသင္ဃဿ စ တုယှဉ္စ ဒမ္မီ''တိ ဝုတ္တေ သာမညဝိသေသဝစနေဟိ သင်္ဂဟိတတ္တာ ယထာ ပုဂ္ဂလော ဝိသုံ လဘတိ, ဧဝမိဓာပိ ''ဘိက္ခုသင္ဃဿ စ တုယှဉ္စာ''တိ သာမညဝိသေသဝစနသဗ္ဘာဝတော ဘဝိတဗ္ဗမေဝ ဝိသုံ ပုဂ္ဂလပဋိဝိသေနာတိ ဝိညာယတိ, တသ္မာ အဋ္ဌကထာဝစနမေဝ ဧတ္ထ ပမာဏံ။ **ဟာပုဏနဋ္ဌာနတော ဧကမေဝ လဘတီ** တိ အတ္တနော ဝဿဂ္ဂေန ပတ္တဋ္ဌာနတော ဧကမေဝ ကောဋ္ဌာသံ လဘတိ။ တတ္ထ ကာရဏမာဟ **''ကသ္မာ? ဘိက္ခုသင္ဃဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတတ္တာ''** တိ, ဘိက္ခုသင္ဃဂ္ဂဟဏေနေဝ ပုဂ္ဂလဿပိ ဂဟိတတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဘိက္ခုသင္ဃဿ ဟရာတိ ဝုတ္တေပိ ဟရိတဗ္ဗ** န္တိ ဤဒိသံ ဂိဟိဝေယျာဝစ္စံ န ဟောတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။

လက္ခဏညူ ဝဒန္တီ တိ က္လာဒံ သန္နိဋ္ဌာနဝစနံ, အဋ္ဌကထာသု အနာဂတတ္တာ ပန ဧဝံ ဝုတ္တံ။ **ဗဟိဥပစာရသီမာယံ။ပေ.။ သဗ္ဗေသံ ဟာပုဏာတီ**တိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝုတ္ထဝဿာနံ သဗ္ဗေသံ ဟာပုဏာတီတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနေဝ **မာတိကာဋ္ဌကထာယမ္ပိ** (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. အကာလစီဝရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ''သစေ ပန ဗဟိဥပစာရသီမာယံ ဌိတော 'ဝဿံဝုတ္ထသင္ဃဿာ'တိ ဝဒတိ, ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝုတ္ထဝဿာနံ သဗ္ဗေသံ သမ္ပတ္တာနံ ဟာပုဏာတီ''တိ ဝုတ္တံ။ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ပန ''ဝဿာတသဿ အနနုရူပေ ပဒေသေ ဌတွာ ဝုတ္တတ္တာ ဝဿံဝုတ္ထာနံ အဝုတ္ထာနဉ္စ သဗ္ဗေသံ ဟာပုဏာတီ''တိ ဝုတ္တံ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ န ဟိ ''ဝဿံဝုတ္ထသင္ဃဿ ဒမ္မီ''တိ ဝုတ္တေ အဝုတ္ထဝဿာနံ ဟာပုဏာတိ။ **ဧဝံ ဝဒတီ**တိ ''ဝဿံဝုတ္ထသင္ဃဿ ဒမ္မီ''တိ ဝဒတိ။ **ဥဒ္ဒေသံ ဂဟေတုံ အာဂတော** တိ တဿ သန္တိကေ ဥဒ္ဒေသံ အဂဟိတပုဗ္ဗဿပိ ဥဒ္ဒေသံ ဂဏှိဿာမီတိ အာဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ အန္တေတသိကဘာဝူပဂမနတော ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ သုဝိညေယျမေဝ။

အဋ္ဌစီဝရမာတိကာကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စီဝရက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. စမေ့ယျက္ခန္ဓကံ

ကဿပကေတ္တဘိက္ခုဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၈၀. စမေ့ယျက္ခန္ဓကေ **စမ္ပာယ** န္တိ ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ တဿ ဟိ နဂရဿ အာရာမပေါက္ခရဏီအာဒီသု တေသု တေသု ဌာနေသု စမ္ပကရုက္ခာဝ ဥဿန္နာ အဟေသုံ, တသ္မာ ''စမ္ပာ''တိ သင်္ခံ အဂမာသိ။ **ဂဂ္ဂရာယ ပေါက္ခရဏိယာ တီရေ**တိ တဿ စမ္ပာနဂရဿ အဝိဒူရေ ဂဂ္ဂရာယ နာမ ရာဇမဟေသိယာ ခဏိတတ္တာ ''ဂဂ္ဂရာ''တိ လဒ္ဓဝေါဟာရာ ပေါက္ခရဏီ အတ္ထိ, တဿာ တီရေ သမန္တတော နီလာဒိပဉ္စဝဏ္ဏကုသုမပဋိမဏ္ဍိတံ မဟန္တံ စမ္ပကဝနံ, တသ္မိံ ဘဂဝါ ကုသုမဂန္ဓသုဂန္ဓေ စမ္ပကဝနေ ဝိဟရတိ။ တံ သန္ဓာယ ''ဂဂ္ဂရာယ ပေါက္ခရဏိယာ တီရေ''တိ ဝုတ္တံ။ **တန္တိဗဒ္ဓေါ** တိ **တန္တိ** ဝုစ္စတိ ဗျာပာရော, တတ္ထ ဗဒ္ဓေါ ပသုတော ဥဿုက္ကံ အာပန္နောတိ အတ္ထော, တသ္မိံ အာဝါသေ အကတံ သေနာသနံ ကရောတိ, ဇိဏ္ဏံ ပဋိသင်္ခရောတိ, ကတေ ဣဿရော ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနာဟ **''တသ္မိံ အာဝါသေ ကတ္တဗ္ဗတ္တာ တန္တိပဋိဗဒ္ဓေါ''** တိ, ကတ္တဗ္ဗကမ္မေ ဥဿာဟမာပန္နောတိ အတ္ထော။

ဉတ္တိဝိပန္နကမ္မာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၈၅-၃၈၇. **ပဋိက္ကောသန္တေသု** တိ နိဝါရေန္တေသု။ **ဟာပနံ ဝါ အညထာ ကရဏံ ဝါ နတ္ထီ** တိ ဉတ္တိကမ္မဿ ဧကာယ ဧဝ ဉတ္တိယာ ကတ္တဗ္ဗတ္တာ တတော ဟာပနံ နာမ သမ္ဘဝတိ, အနုဿာဝနာယ အဘာဝတော ပစ္ဆာ ဉတ္တိဋ္ဌပနဝသေန ဒွိဓာပိ ဉတ္တိဟိ ကရဏဝသေန စ အညထာ ကရဏံ နတ္ထိ။

စတုဝဂ္ဂကရဏာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၈၉. ဥက္ခေပနီယကမ္မကတော **ကမ္မနာနာသံဝါသကော,** ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကော **လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကော** ။

ဒွေဝနိဿာရဏာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၉၅. **အပ္ပတ္တော** **နိဿာရဏ** န္တိ ဧတ္ထ **နိဿာရဏကမ္မံ** နာမ ကုလဒူသကာနညေဝ အနုညာတံ, အယဉ္စ ''ဗာလော ဟောတိ အဗျတ္တော''တိအာဒိနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌော ကုလဒူသကော န ဟောတိ, တသ္မာ ''အပ္ပတ္တော''တိ ဝုတ္တော ။ ယဒိ ဧဝံ ကထံ သုနိဿာရိတော ဟောတီတိ? ဗာလအဗျတ္တတာဒိယုတ္တဿပိ ကမ္မက္ခန္ဓကေ ''အာကင်္ခမာနော သင်္ဃော ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မံ ကရေယျာ''တိ (စူဠဝ. ၂၇) ဝုတ္တတ္တာ။ တေနေတံ **''တဉ္စေ သင်္ဃော။ပေ။ တသ္မာ သုနိဿာရိတော ဟောတီ''**တိ။ တတ္ထ **တန္တိ** ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မံ။ **ဧသော**တိ ''ဗာလော''တိအာဒိနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ **အာဝေဏိကေန လက္ခဏေနာ**တိ ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မဿ အာဝေဏိကဘူတေန ကုလဒူသကဘာဝလက္ခဏေန။

တဉ္စေ သင်္ဃော နိဿာရေတိ, သုနိဿာရိတော တိ ဧတ္ထ အဓိပ္ပေတဿ ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မဿ ဝသေန အတ္ထံ ဒဿေတုံ ဣဓ ယဒိ ''တဉ္စေ သင်္ဃော နိဿာရေတီ''တိ တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မဝသေန နိဿာရဏာ အဓိပ္ပေတာ, တဒါ နိဿာရဏံ သမ္ပတ္တောယေဝ တဇ္ဇနီယာဒိဝသေန သုနိဿာရိတောတိ ဗျတိရေကမုခေန အတ္ထံ ဒဿေတုံ ပုန **''တဉ္စေ သင်္ဃော နိဿာရေတီ''** တိ ဥလ္လိင်္ဂေတွာ အတ္ထော ကထိတော။ နတ္ထိ ဧတဿ အာပတ္တီနံ အဝဿကန္တိ အာပတ္တိပရိယန္တောတိ **အနာပတ္တိကော။ ဧကေကေနပိ အင်္ဂေန နိဿာရဏာ အနုညာတာ** တိ ကမ္မက္ခန္ဓကေ အနုညာတာ။ သေသမေတ္ထ ဟဋ္ဌိတော အဌကထာတော စ သုဝိညေယျမေဝ။

ဒွေဝနိဿာရဏာဒိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စမ္ပေယျက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ကောသမ္ဗကက္ခန္ဓကံ

ကောသမ္ဗကဝိတ္ထာရကထာဝဏ္ဏနာ

၄၅၁. ကောသမ္ဗကက္ခန္ဓကေ **သစေ ဟောတိ, ဒေသေဿာမီ** တိ သုဗ္ဗစတာယ သိက္ခာကာမတာယ စ အာပတ္တိံ ပဿိ။ **နတ္ထိ အာပတ္တီ** တိ အနာပတ္တိပက္ခောပိ ဧတ္ထ သမ္ဘဝတီတိ အဓိပ္ပာယေနာဟ။ သာ ပနာပတ္တိ ဧဝ။ တေနာဟ **"သော တဿာ အာပတ္တိယာ အနာပတ္တိဒိဋ္ဌိ အဟောသီ"** တိ။

၄၅၃-၄၅၄. **သမ္မာမအတ္တဝသေနာ** တိ တုရိတတ္တဝသေန။ **"အကာရဏေ တုမ္ဟေဟိ သော ဘိက္ခု ဥက္ခိတ္တော"တိ ဝဒေယ္ယာ**တိ ယသ္မာ ပုဗ္ဗေ ဝိနယဓရဿ ဝစနေန "သစေ အာပတ္တိ ဟောတိ, ဒေသေဿာမီ"တိ အနေန ပဋိညာတံ, ပ္စာပိ တဿေဝ ဝစနေန "အသဉ္စိစ္စ အဿတိယာ ကတတ္တာ နတ္ထေတ္ထ အာပတ္တီ"တိ အနာပတ္တိသညီ, တသ္မာ "အကာရဏေ တုမ္ဟေဟိ သော ဘိက္ခု ဥက္ခိတ္တော"တိ ဥက္ခေပကေ ဘိက္ခူ ယဒိ ဝဒေယ္ယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကေ တ "တုမ္ဟေ အာပတ္တိံ အာပန္နာ"တိ ဝဒေယ္ယာ** တိ ယသ္မာ ဝတ္ထုဇာနနစိတ္တေနာယံ သစိတ္တကာ အာပတ္တိ, အယဉ္စ ဥဒကာဝသေသေ ဥဒကာဝသေသသညီ, တသ္မာ သာပတ္တိကဿေဝ "တုမှေ ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆထာ"တိ အဓိပ္ပာယေန "တုမ္ဟေ အာပတ္တိံ အာပန္နာ"တိ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကေ ဝဒေယျ။

၄၅၅-၄၅၆. **ကမ္မံ ကောပေတီ** တိ "နာနာသံဝာသကစတုတ္ထော စေ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မံ ကရေယျ, အကမ္မံ န စ ကရဏီယ"န္တိအာဒိဝစနတော (မဟာဝ. ၃၈၉) သစေ သင်္ဃော တံ ဂဏပူရကံ ကတွာ ကမ္မံ ကရေယျ, အယံ တတ္ထ နိသိန္နောပိ တံ ကမ္မံ ကောပေတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဥပစာရံ မုဉ္စိတွာ** တိ ဧတ္ထ **ဥပစာရော** နာမ အညမညံ ဟတ္ထေန ပတ္တဗ္ဗဋ္ဌာနံ။

၄၅၇. **ဘဏ္ဍနဇာတာ** တိအာဒီသု ကလဟဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဘဏ္ဍနံ နာမ, တံ ဇာတံ ဧတေသန္တိ **ဘဏ္ဍနဇာတာ,** ဟတ္ထပရာမာသာဒိဝသေန မတ္ထကံ ပတ္တော ကလဟော ဇာတော ဧတေသန္တိ **ကလဟဇာတာ,** ဝိရုဒ္ဓဝါဒဘူတံ ဝိဝါဒံ အာပန္နာတိ **ဝိဝါဒာပန္နာ။ မုခသတ္တီဟီ** တိ ဝါစာသတ္တီဟိ။ **ဝိတုဒန္တာ** တိ ဝိဇ္ဈန္တာ ။ **ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစာ** တိ "ဣဓ, ဘန္တေ, ကောသမ္ဗိယံ ဘိက္ခူ ဘဏ္ဍနဇာတာ"တိအာဒိဝစနံ အဝေါစ, တဉ္စ ခေါ နေဝ ပိယကမျတာယ, န ဘေဒာဓိပ္ပာယေန, အထ ခေါ အတ္တကာမတာယ ဟိတကာမတာယ။ သာမဂ္ဂီကာရဏော ကိရေသ ဘိက္ခု, တသ္မာဿ ဧတဒဟောသိ "ယထာ ဣမေ ဘိက္ခူ ဝိဝါဒံ အာရဒ္ဓာ, န သက္ကာ မယာ, နာပိ အညေန ဘိက္ခုနာ သမဂ္ဂေ ကာတုံ, အပ္ပေဝ နာမ သဒေဝကေ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော ဘဂဝါ သယံ ဝါ ဂန္တွာ အတ္တနော ဝါ သန္တိကံ ပက္ကောသာပေတွာ ဧ တေသံ ဘိက္ခူနံ ခန္တိမေတ္တာပဋိသံယုတ္တံ သာရဏီယဓမ္မဒေသနံ ကထေတွာ သာမဂ္ဂိံ ကရေယျာ"တိ အတ္တကာမတာယ ဟိတကာမတာယ ဂန္တွာ အဝေါစ။ **တသ္မာ ဧဝမာဟာ** တိ အတ္တကာမတ္တာ ဧဝမာဟ, န ဘဂဝတော ဝစနံ အနာဒိယန္တော။ ယေ ပန တထာ သတ္ထု ဝစနံ န ဂဏှိံသု, တေ ကိဉ္စိ အဝတွာ တုဏှီဘူတာ မင်္ကုဘူတာ အဋ္ဌံသု, တသ္မာ ဥဘယေသမ္ပိ သတ္ထရိ အကာရဝပဋိပတ္တိ နာဟောသိ။

ကောသမ္ဗကဝိတ္ထာရကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒီဃာဝုဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၄၅၈. **အထ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသီ** တိအာဒီသု **ဘူတပုဗ္ဗန္တိ** ဣဒံ ဘဂဝါ ပထဝိဂတံ နိဓိံ ဥဒ္ဓရိတွာ ပုရတော ရာသိံ ကရောန္တော ဝိယ ဘဝပဋိစ္ဆန္နံ ပုရာဝုတ္တံ ဒဿေန္တော အာဟ။ **အဗ္ဘော** တိ ဣဿရော။ ယော ကော စိ အတ္တနော သန္တကေန ဝိဘဝေန အဗ္ဘော ဟောတိ, အယံ ပန န ကေဝလံ အဗ္ဘောယေဝ, မဟဒ္ဓနော မဟတာ အပရိမာဏသင်္ချေန ဓနေန သမန္နာဂတောတိ အာဟ **"မဟဒ္ဓနော"** တိ။ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော ဝိသေသတော ကာမာ ဘောဂါ နာမ, တသ္မာ ပဉ္စကာမဂုဏဝသေန မဟန္တာ ဥဠာရာ ဘောဂါ အဿာတိ **မဟာဘောဂေါ**။ မဟန္တံ သေနာဗလဉ္စေဝ ထာမဗလဉ္စ ဧတဿာတိ **မဟဗ္ဗလော** ။ မဟန္တော ဟတ္ထိအဿာဒိဝါဟနော ဧတဿာတိ **မဟာဝါဟနော**။ မဟန္တံ ဝိဇိတံ ရဋ္ဌံ ဧတဿာတိ **မဟာဝိဇိတော။ ပရိပုဏ္ဏကောသကောဋ္ဌာဂါရော** တိ **ကောသော** ဝုစ္စတိ ဘ

ဏ္ဍာကရသာရဂဗ္ဘော, **ကောဋ္ဌံ** ဝုစ္စတိ ဓညဿ အာဌပနဋ္ဌာနံ, ကောဋ္ဌဘူတံ အဂါရံ **ကောဋ္ဌာဂါရံ,** နိဒဟိတွာ ဌပိတေန ဓနေန ပရိပုဏ္ဏကောသော ဓညေန စ ပရိပုဏ္ဏကောဋ္ဌာဂါရောတိ အတ္ထော။

အထ တ စတုဗ္ဗိဓော ကောသော ဟတ္ထီ အဿာ ရထာ ပတ္တီတိ။ ယထာ ဟိ အသိနော တိက္ခဘာဝပရိဟာလကော ပရိစ္ဆဒော "ကောသော"တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ရညော တိက္ခဘာဝပရိဟာလကတ္တာ စတုရင်္ဂိနီ သေနာ "ကောသော"တိ ဝုစ္စတိ။ တိဝိဓံ ကောဋ္ဌာဂါရံ ဓနကောဋ္ဌာဂါရံ ဓညကောဋ္ဌာဂါရံ ဝတ္ထကောဋ္ဌာဂါရန္တိ။ တံ သဗ္ဗမ္ပိ ပရိပုဏ္ဏမဿာတိ **ပရိပုဏ္ဏကောသကောဋ္ဌာဂါရော။ စတုရင်္ဂိနိံ သေန** န္တိ ဟတ္ထိအဿရထပတ္တိသင်္ခာတေဟိ စတူဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ သေနံ။ **သန္နယှိတွာ** တိ စမ္မပဋိမုဉ္စနာဒီဟိ သန္နာဟံ ကာရေတွာ။ **အဗ္ဘုယျာသိ** တိ အဘိဥယျာသိ, အဘိမုခေါ ဟုတွာ နိက္ခမီတိ အတ္ထော။ **ကေသဉ္စာတမ္ပိ** တိ ကေပ္ပဟာရမ္ပိ။ **ခေါဝနန္တိ** ခေါဝနုဒကံ။ **ပရိနေတွာတ**တိ နီဟရိတွာ။ "အနတ္ထအော"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဒ-ကာရဿ တ-ကာရံ ကတွာ "အနတ္ထတော"တိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"အထ တ"**တိအာဒိ။

၄၆၄. ဝဂ္ဂဘာဝေန တ ပုထု နာနာ သဒ္ဒေ အဿာတိ **ပုထုသဒ္ဒော။ သမဇနော** တိ ဘဏ္ဍနေ သမဇ္ဈာသယော ဇနော။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဇနကာယေ။ **အဟံ ဗာလောတိ န မညိတ္ထာ** တိ ဗာလလက္ခဏေ ဌိတောပိ "အဟံ ဗာလော"တိ န မညိ။ **ဘိယျော စာ** တိ အတ္တနော ဗာလဘာဝဿ အဇာနနတော ဘိယျော စ ဘဏ္ဍနဿ ဥပရိဖောဋ္ဌော ဝိယ သင်္ဃဘေဒဿ အတ္တနော ကာရဏဘာဝမ္ပိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ န မညိတ္ထ နာညာသိ။

ကလဟဝသေန ပဝတ္တတစာယေဝ ကေစရာ ဇေတေသန္တိ **တစာကေစရာ။ မုခါယာမန္တိ** ဝိဝဒနဝသေန မုခံ အာယာမေတွာ ဘာဏိနော။ **န တံ ဇာနန္တီ** တိ တံ ကလဟံ န ဇာနန္တိ။ ကလဟံ ကရောန္တော စ တံ န ဇာနန္တော နာမ နတ္ထိ။ ယထာ ပန န ဇာနန္တိ, တံ ဒဿေတုံ အာဟ **"ဧဝံ သာဒီနဝေ အယ"**န္တိ, အယံ ကလဟော နာမ အတ္တနော ပရေသဉ္စ အတ္ထဟာပနတော အနတ္ထုပ္ပာဒနတော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သမ္ပရာယေ စ သာဒီနဝေ သဒေါသောတိ အတ္ထော။ **တံ န ဇာနန္တီ**တိ တံ ကလဟံ န ဇာနန္တိ။ ကထံ န ဇာနန္တီတိ အာဟ **"ဧဝံ သာဒီနဝေ အယ"**န္တိ, "ဧဝံ သာဒီနဝေ အယံ ကလဟော"တိ ဧဝံ တံ ကလဟံ န ဇာနန္တီတိ အတ္ထော။

အက္ကောစ္ဆိ မ န္တိအာဒီသု **အက္ကောစ္ဆီ** တိ အက္ကောသိ။ **အဝဓီ**တိ ပဟရိ။ **အဇိနီ**တိ ကူဋသက္ခိဩတာရဏေန ဝါ ဝါဒပဋိဝါဒေန ဝါ ကရဏုတ္တရိယကရဏေန ဝါ အဇေသိ။ **အဟာသီ**တိ မမ သန္တကံ ပတ္တာဒီသု ကိဉ္စိဒေဝ အဝဟရိ ။ **ယေ စ တ**န္တိ ယေ ကေစိ ဒေဝတာ ဝါ မနုဿာ ဝါ ဂဟဋ္ဌာ ဝါ ပဗ္ဗဇိတာ ဝါ တံ "အက္ကောစ္ဆိ မ"န္တိအာဒိဝတ္ထုကံ ကောဓံ သကဋဓုရံ ဝိယ နဒ္ဓိနာ ပူတိမစ္ဆာဒီနိ ဝိယ စ ကုသာဒီဟိ ပုနပ္ပုနံ ဝေဌေန္တာ **ဥပနယှန္တိ** ဥပနာဟဝသေန အနုဗန္ဓန္တိ, တေသံ သကိံ ဥပ္ပန္နံ ဝေရံ န သမ္မတီတိ အတ္ထော။

ယေ စ တံ နုပနယှန္တီ တိ အသတိယာ အမနသိကာရဝသေန ဝါ ကမ္မပစ္စဝေက္ခဏာဒိဝသေန ဝါ ယေ တံ အက္ကောသာဒိဝတ္ထုကံ ကောဓံ "တယာပိ ကောစိ နိဒ္ဒောသော ပုရိမဘဝေ အက္ကုဋ္ဌော ဘဝိဿတိ, ပဟဋ္ဌော ဘဝိဿတိ, ကူဋသက္ခိံ ဩတာရေတွာ ဇိတော ဘဝိဿတိ, ကဿစိ တေ ပသယှ ကိဉ္စိ အစ္ဆိန္နံ ဘဝိဿတိ, တသ္မာ နိဒ္ဒောသော ဟုတွာပိ အက္ကောသာဒီနိ ပာပုဏာသီ"တိ ဧဝံ န ဥပနယှန္တိ, တေသု ပမာဒေန ဥပ္ပန္နမ္ပိ ဝေရံ ဣမိနာ အနုပနယှနေန နိရိန္ဓနော ဝိယ ဇာတဝေဒေါ ဥပသမ္မတိ။

န ဟိ ဝေရေန ဝေရာနီတိ ယထာ ဟိ ခေဠသိင်္ဃာဏိကာဒိအသုစိမက္ခိတံ ဌာနံ တေဟေဝ အသုစီဟိ ဓောဝန္တော သုဒ္ဓံ နိဂ္ဂန္ဓံ ကာတုံ န သက္ကောတိ, အထ ခေါ တံ ဌာနံ ဘိယျောသော မတ္တာယ အသုဒ္ဓတရဉ္စ ဒုဂ္ဂန္ဓတရဉ္စ ဟောတိ, ဧဝမေဝ အက္ကောသန္တံ ပစ္စက္ကောသန္တော ပဟရန္တံ ပဋိပဟရန္တော ဝေရေန ဝေရံ ဝူပသမေတုံ န သက္ကောတိ, အထ ခေါ ဘိယျော ဝေရမေဝ ကရောတိ။ ဣတိ ဝေရာနိ နာမ ဝေရေန ကိသ္မိဉ္စိပိ ကာလေ န သမ္မန္တိ, အထ ခေါ ဝဍ္ဎန္တိယေဝ။ **အဝေရေန စ သမ္မန္တီ** တိ ယထာ ပန တာနိ ခေဠာဒီနိ အသုစီနိ ဝိပ္ပသန္နေန ဥဒကေန ဓောဝိယမာနာနိ နဿန္တိ, တံ ဌာနံ သုဒ္ဓံ ဟောတိ နိဂ္ဂန္ဓံ, ဧဝမေဝ အဝေရေန ခန္တိမေတ္တောဒကေန ယောနိသောမနသိကာရေန ပဋိသင်္ခာနေန ပစ္စဝေက္ခဏေန ဝေရာနိ ဝူပသမ္မန္တိ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ အဘာဝံ ဂစ္ဆန္တိ။ **ဧသ ဓမ္မော သနန္တနော** တိ ဧသ အဝေရေန ဝေရူပသမနသင်္ခါတော ပောရာဏကော ဓမ္မော သဗ္ဗေသံ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓခီဏာသဝါနံ ဂတမဂ္ဂေါ။

န ဇာနန္တီ တိ အနိစ္စသညံ န ပစ္စုပဋ္ဌာပေန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **တတော သမ္မန္တိ မေဓကေ** တိ တတော တသ္မာ ကာရဏာ မေဓကေ ကလဟာ သမ္မန္တိ ဝူပသမံ ဂစ္ဆန္တိ။ ကထံ တေ သမ္မန္တီတိ အာဟ **“ဧဝဥ္စဟိ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဧ ဝဥ္စဟိ တေ ဇာနန္တာ**တိ တေ ပဏ္ဍိတာ ''မယံ မစ္စုသမီပံ ဂစ္ဆာမာ''တိ ဧဝံ ဇာနန္တာ ယောနိသောမနသိကာရံ ဥပ္ပာဒေတွာ တ မေဓကာနံ ကလဟာနံ ဝူပသမာယ ပဋိပဇ္ဇန္တိ, အထ နေသံ တာယ ပဋိပတ္တိယာ တေ မေဓကာ သမ္မန္တီတိ အဓိပ္ပာ ယော။

တေသမ္ပိ ဟောတိ သင်္ဂတိ တိ ယေ မာတာပိတူနံ အဋ္ဌီနိ ဆိန္ဒန္တိ, ဟဏေ ဟရန္တိ, ဂဝါဒီနိ စ ပသယှ ဂဏှန္တိ, ဧဝံ ရဋ္ဌံ ဝိလုမ္ပမာနာနံ တေသမ္ပိ သင်္ဂတိ ဟောတိ, ကိမင်္ဂ ပန တုမှာကံ န သိယာတိ အဓိပ္ပာယော။

ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တာ တိ ''ဗာလသဟာယတာယ ဣမေ ဘိက္ခူ ကလဟပသုတာ, ပဏ္ဍိတသဟာယာနံ ပန ဣဒံ န သိယာ''တိ ပဏ္ဍိတသဟာယဿ ဗာလသဟာယဿ စ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တာ။ **နိပကန္တိ** နေပက္က ပညာယ သမန္နာဂတံ။ **သာဓုဝိဟာရိ ဓီရန္တိ** ဘဒ္ဒကဝိဟာရိံ ပဏ္ဍိတံ။ **ဟာကင်္ခုပရိဿယေ စ ပဋိစ္ဆန္နပရိဿယေ စ အဘိဘဝိတွာ**တိ သီဟဗျဂ္ဃာဒယော ဟာကင်္ခုပရိဿယေ စ ရာဂဘယဒေါသဘယာဒယော ပဋိစ္ဆန္နပရိဿယေ စာ တိ သဗ္ဗေဝ ပရိဿယေ အဘိဘဝိတွာ။

ကေကာ စရိံသူတိ ''ဣဒံ ရဇ္ဇံ နာမ မဟန္တံ ပမာဒဋ္ဌာနံ, ကိံ အမှာကံ ရဇ္ဇေန ကာရိတေနာ''တိ ရဋ္ဌံ ပဟာယ တ တော မဟာအရညံ ပဝိသိတွာ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ စတူသု ဣရိယာပထေသု ကေကာ စရိံသူတိ အတ္ထော။

ကေဿ စရိတံ သေယျော တိ ပဗ္ဗဇိတဿ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဧကီဘာဝတဘိရတဿ ကေကဿ သေဝ စရိတံ သေယျောတိ အတ္ထော။ **နတ္ထိ ဗာလေ သဟာယတာ**တိ စူဠသီလံ မဇ္ဈိမသီလံ မဟာသီလံ ဒသ ကထာဝတ္ထူ နိ တေရသ ဓုတဂုဏာ ဝိပဿနာဉာဏံ စတ္တာရော မဂ္ဂ စတ္တာရိ ဖလာနိ တိဿော ဝိဇ္ဇာ ဆ အဘိညာ အမတမဟာနိဗ္ဗာ ဗာနန္တိ အယံ သဟာယတာ နာမ, သာ ဗာလံ နိဿာယ အဓိဂန္တုံ န သက္ကာတိ နတ္ထိ ဗာလေ သဟာယတာ။ မာတင်္ဂေ အရညေ **မာတင်္ဂရညေ** တိ သရလောပေန သန္ဓိ။ ''မာတင်္ဂရညော''တိပိ ဟဌော, အရညကော မာတင်္ဂေ ဝိယာတိ အတ္ ထော။ **မာတင်္ဂ** -သဒ္ဒေနေဝ ဟတ္ထိဘာဝဿ ဝုတ္တတ္တာ နာဂဝစနံ တဿ မဟတ္တဝိဘာဝနတ္ထန္တိ အာဟ **“နာ ကေတိ မဟန္တာဓိဝစနမေတ”**န္တိ။ မဟန္တပရိယာယော ဟိ **နာဂ**-သဒ္ဒော ဟောတိ ''တေံ နာဂဿ နာဂေန, ဤသာဒန္တဿ ဟတ္ထိနော''တိအာဒီသု (ဥဒါ. ၃၅)။

ဒီဃာဝုဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဗာလကလောဏကကဂမနကထာဝဏ္ဏနာ

၄၆၅. **ဗာလကလောဏကကာရကမော**တိ ဥပာလိဂဟပတိဿ ဧဝံနာမကော ဘောဂကမော။ **တေနုပသင်္ကမီ** တိ ဓမ္မသေနာပတိမဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရေသု တ အသီတိမဟာသာဝကေသု တ အန္တမသော ဓမ္မဘဏ္ဍာကရိကံ အာနန္ ဒတ္ထေရမ္ပိ ကဥ္စိ အနာမန္တေတွာ သယမေဝ ပတ္တစီဝရမာဒာယ အနီကနိဿဋ္ဌော ဟတ္ထီ ဝိယ ယူထနိဿဋ္ဌော ကာဠသီဟော ဝိယ တတစ္ဆိန္နော ဝလာဟကော ဝိယ စ ဧကကောဝ ဥပသင်္ကမိ။ ကသ္မာ ဥပသင်္ကမိ? ဂဏေ ကိရဿ အာဒီနဝံ ဒိသွာ ဧကဝိဟာရိံ ဘိက္ခုံ ပဿိတုကာမတာ ဥဒပာဒိ, တသ္မာ သီတာဒိပီဠိတော ဥဏှာဒိ ပတ္ထယမာနော ဝိယ ဥပသင်္ကမိ။ အထ တ ဘဂဝတာ သော အာဒီနဝေ ပဂေဝ ပရိညာတော, န တေန သတ္ထာ နိဗ္ဗိန္နော, တသ္မိံ ပန အန္ တောဝဿေ ကေစိ ဗုဒ္ဓဝေနေယျာ နာဟေသုံ, တေန အညတ္ထ ဂမနံ တေသံ ဘိက္ခူနံ ဒမနုပာယောတိ ဟလိလေယျ ကံ ဥဒ္ဒိဿ ဂစ္ဆန္တော ဧကဝိဟာရိံ အာယသ္မန္တံ ဘဂုံ သမ္ပဟံသေတုံ တတ္ထ ဂတော။ ဧဝံ ဂတေ စ သတ္ထရိ ပဥ္စ သတာ ဘိက္ခူ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အာဟံသု ''အာဝုသော အာနန္ဒ သတ္ထာ ဧကကောဝ ဂတော, မယံ အနုဗန္ဓိဿာ မာ''တိ။ ''အာဝုသော, ယဒာ ဘဂဝါ သာမံ သေနာသနံ သံသာမေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ အနာမန္တေတွာ ဥပဋ္ဌာကေ အနပလောကေတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ အဒုတိယော ဂစ္ဆတိ, တဒါ ဧကစာရိကံ စရိတုံ ဘဂဝတော အဇ္ဈာသယော, သာဝကေ န နာမ သတ္ထု အဇ္ဈာသယာနုရူပံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ, တသ္မာ န ဣမေသု ဒိဝသေသု ဘဂဝါ အနုဂန္တဗ္ဗော''တိ နိဝါရေသိ, သယမ္ပိ နာနုဂစ္ဆိ။ **ဓမ္မိယာ ကထာယာ** တိ ဧကီဘာဝေ အာနိသံသပဋိသံယုတ္တာယ ဓမ္မကထာယ။

ဗာလကလောဏကာဂမနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပာစီနဝံသဒာယဂမနကထာဝဏ္ဏနာ

၄၆၆. ယေန ပာစီနဝံသဒာယောတိ တတ္ထ ကသ္မာ ဥပသင်္ကမိ? ယထာ နာမ ဇိဃစ္ဆိတဿ ဘောဇနေ, ပိပာသိတဿ ပါနီယေ, သီတေန ဖုဋ္ဌဿ ဥဏှေ, ဥဏှေန ဖုဋ္ဌဿ သီတေ, ဒုက္ခိတဿ သုခေ အဘိရုစိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဧဝမေဝ ဘဂဝတော ကောသမ္ဗကေ ဘိက္ခူ အညမညံ ဝိဝါဒါပန္နေ အသမဂ္ဂဝါသံ ဝသန္တေ, သမဂ္ဂဝါသံ ဝသန္တေ အာဝဇ္ဇေန္တဿ ဣမေ တယော ကုလပုတ္တာ အာပါထမာဂမိံသု, အထ နေသံ ပဂ္ဂဏှိတုကာမော ဥပသင်္ကမိ "တေ ယံ ပဋိပတ္တိအနုက္ကမေန ကောသမ္ဗကာနံ ဘိက္ခူနံ ဝိနယနူပါယော ဟောတီ"တိ။ **ဝိဟရန္တီ** တိ သာမဂ္ဂိရသံ အနုဘဝမာနာ ဝိဟရန္တိ။

အာယသ္မာတိ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၃၂၅) အရညပါလော။ သော အရညံ ယထာ ကုစ္ဆိတိစ္ဆိတပ္ပဒေသေန မနုဿာ ပဝိသိတ္ဝာ တတ္ထ ပုပ္ဖံ တ ဖလံ တ နိယျာသံ တ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရံ တ န ဟရန္တိ, ဧဝံ ဝတိယာ ပရိက္ခိတ္တဿ အရညဿ ယောဇိတေ ဒ္ဝါရေ နိသီဒိတ္ဝာ အရညံ ရက္ခတိ, တသ္မာ "အာယသ္မာ"တိ ဝုတ္တော။ **အတ္တကာမရူပါ ဝိဟရန္တီ**တိ အတ္တနော ဟိတံ ကာမယမာနသဘာဝါ ဟုတွာ ဝိဟရန္တိ။ ယော ဟိ ဣမသ္မိံ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာပိ ဝေဇ္ဇကမ္မဒူတကမ္မပဟိဏဂမနာဒီနံ ဝသေန ဧကဝီသတိအနေသနာဟိ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတိ, အယံ န အတ္တကာမရူပေါ နာမ။ ယော ပန ဣမသ္မိံ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဧကဝီသတိအနေသနံ ပဟာယ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလေ ပတိဋ္ဌာယ ဗုဒ္ဓဝစနံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ သပ္ပာယစုတင်္ဂံ အဓိဋ္ဌာယ အဋ္ဌတိံသာယ အာရမ္မဏေသု စိတ္တရုစိယံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ကမန္တံ ပဟာယ အရညံ ပဝိသိတွာ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကုရုမာနော ဝိစရတိ, အယံ အတ္တကာမော နာမ။ တေပိ တယော ကုလပုတ္တာ ဧဝရူပါ အဟေသုံ။ တေန ဝုတ္တံ "အတ္တကာမရူပါ ဝိဟရန္တီ"တိ။

မာ တေသံ အဖာသုမကာသီတိ တေသံ အဖာသုကံ မာ အကာသီတိ ဘဂဝန္တံ တရေသိ။ ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ "ဣမေ ကုလပုတ္တာ သမဂ္ဂါ ဝိဟရန္တိ, ဧကစ္စဿ စ ဂတဋ္ဌာနေ ဘဏ္ဍနကလဟဝိဝါဒါ ဝတ္တန္တိ, တိခိဏသိင်္ဂေါ စဏ္ဍဂေါဏော ဝိယ ဩဝိဇ္ဈန္တော ဝိစရတိ, အထေကမဂ္ဂေန ဒ္ဝိန္နံ ဂမနံ န ဟောတိ, ကဒါစိ အယမ္ပိ ဧဝံ ကရောန္တော ဣမေသံ ကုလပုတ္တာနံ သမဂ္ဂဝါသံ ဘိန္ဒေယျ, ပါသာဒိကော စ ပနေသ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ရသဂိဒ္ဓော မညေ, ဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ ပဏီတဒါယကာနံ အတ္တနော ဥပဋ္ဌာကာနံ ဝဏ္ဏကထနာဒီဟိ ဣမေသံ ကုလပုတ္တာနံ အပ္ပမာဒဝိဟာရံ ဘိန္ဒေယျ, ဝသနဋ္ဌာနာနိ စာပိ ဧတေသံ ကုလပုတ္တာနံ နိဗဒ္ဓာနိ ပရိစ္ဆိန္နာနိ တိဿော ပဏ္ဏသာလာ တယော စင်္ကမာ တီဏိ ဒိဝါဋ္ဌာနာနိ တီဏိ မဉ္စပီဌာနိ, အယံ ပန သမဏော မဟာကာယော ဝုဍ္ဍတရော မညေ ဘဝိဿတိ, သော အကာလေ ဣမေ ကုလပုတ္တေ သေနာသနာ ဝုဋ္ဌာပေဿတိ, ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ ဧတေသံ အဖာသု ဘဝိဿတီ"တိ။ တံ အနိစ္ဆန္တော "မာ တေသံ အဖာသုမကာသီ"တိ ဘဂဝန္တံ တရေတိ။

ကိံ ပနေသ ဇာနန္တော တရေသိ အဇာနန္တောတိ? အဇာနန္တော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဟိ နာမ ယဒါ အနေကဘိက္ခုသဟဿပရိဝါရော ဗုဒ္ဓါမပ္ပဘာယ အသီတိအနုဗျဉ္ဇနေဟိ ဒ္ဝတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏသိရိယာ စ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝံ ဒဿေန္တော ဝိစရတိ, တဒါ "ကော ဧသော"တိ အပုစ္ဆိတွာဝ ဇာနိတဗ္ဗော ဟောတိ။ တဒါ ပန ဘဂဝါ "မာဿု ကောစိ မမ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝံ အညာသီ"တိ တထာရူပေန ဣဒ္ဓါဘိသင်္ခါရေန သဗ္ဗမ္ပိ တံ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝံ စီဝရဂဗ္ဘေန ဝိယ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဝလာဟကဂဗ္ဘေန ပဋိစ္ဆန္နော ပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယ သယမေဝ ပတ္တစီဝရမာဒါယ အညာတကဝေသေန အဂမာသိ။ ဣတိ တံ အဇာနန္တောဝ အာယသ္မာ တရေသိ။

တေဒတေစာတိ ထေရော ကိရ "မာ သမဏာ"တိ အာယသ္မလဿ ကထံ သုတွာ စိန္တေသိ "မယံ တယော ဇနာ ဣဓ ဝိဟရာမ, အညော ပဗ္ဗဇိတော နာမ နတ္ထိ, အယဉ္စ အာယသ္မာ ပဗ္ဗဇိတေန ဝိယ သဒ္ဓိံ ကထေတိ, ကော နု ခေါ ဘဝိဿတီ"တိ ဒိဝါဋ္ဌာနတော ဥဋ္ဌာယ ဒ္ဝါရေ ဌတွာ မဂ္ဂံ ဩလောကေန္တော ဘဂဝန္တံ အဒ္ဒသ။ ဘဂဝါပိ ထေရဿ သဟ ဒဿနေနေဝ သရီရောဘာသံ မုဉ္စိ, အသီတိအနုဗျဉ္ဇနဝိရာဇိတာ ဗျာမပ္ပဘာ ပသာရိတသုဝဏ္ဏပဋော ဝိယ ဝိရောစိတ္ထ။ ထေရော "အယံ အာယသ္မာ ဖဏကတအာသီဝိသံ ဂီဝါယ ဂဟေတုံ ဟတ္ထံ ပသာရေန္တော ဝိယ လောကေ

အဂ္ဂပုဂ္ဂလေန သဒ္ဓိံ ကထေန္တော န ဇာနာတိ, အညတရဘိက္ခုနာ ဝိယ သဒ္ဓိံ ကထေတီ”တိ နိတရေန္တော ဧဝံ “မာဝုသော, အာယဟလာ”တိအာဒိဝစနံ အဝေါစ။

တေနုပသင်္ကမိ တိ ကသ္မာ ဘဂဝတော ပစ္စုဂ္ဂမနံ အကတွာဝ ဥပသင်္ကမိ? ဧဝံ ကိရဿ အဟောသိ “မယံ တယော ဇနာ သမဂ္ဂါ ဝသာမ, သစာဟံ ဧကကောဝ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကရိဿာမိ, သမဂ္ဂါ ဝသော နာမ န ဘဝိဿတိ, ပိယမိတ္တေ ဂဟေတွာဝ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကရိဿာမိ။ ယထာ စ ဘဂဝါ မယှံ ပိယော, ဧဝံ သဟာယာနမ္ပိ မေ ပိယော”တိ တေဟိ သဒ္ဓိံ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကာတုကာမော သယံ အကတွာ ဥပသင်္ကမိ။ ကေစိ ပန “တေသံ ထေရာနံ ပဏ္ဏသာလဒွါရေ စင်္ကမနကောဋိယာ ဘဂဝတော အာဂမနမဂ္ဂေါ ဟောတိ, တသ္မာ ထေရော တေသံ သညံ ဒဒမာနော ဂတော”တိ ဝဒန္တိ။ **အဘိက္ကမထာ** တိ ဣတော အာဂစ္ဆထ။ **ဟာဒေ ပက္ခာလေသိ** တိ ဝိကသိတပဒုမသန္နိဘေဟိ ဇာလဟတ္ထေဟိ မဏိဝဏ္ဏံ ဥဒကံ ဂဟေတွာ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏေသု ပိဋ္ဌိပါဒေသု ဥဒကံ အာသိဉ္စိတွာ ဟာဒေန ဟာဒံ ဃံသေန္တော ပက္ခာလေသိ။ ဗုဒ္ဓါနံ ကာယေ ရဇောဇလ္လံ နာမ န ဥပလိမ္ပတိ, ကသ္မာ ပက္ခာလေသီတိ? သရီရဿ ဥတုဂ္ဂဟဏတ္ထံ တေသဉ္စ စိတ္တသမ္ပဟံသနတ္ထံ။ အမှေဟိ အဘိဟဋေန ဥဒကေန ဘဂဝါ ဟာဒေ ပက္ခာလေသိ, ပရိဘောဂံ အကာသီတိ တေသံ ဘိက္ခုနံ ဗလဝသောမနဿံ ဝသေန စိတ္တံ ပီဏိတံ ဟောတိ, တသ္မာ ပက္ခာလေသိ။

အာယသ္မန္တံ အနုရုဒ္ဓံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ တိ သော ကိရ တေသံ ဝုဍ္ဎတရော, တဿ သင်္ဂဟေ ကတေ သေသာနံ ကတောဝ ဟောတီတိ ထေရညေဝ ဧဝံ “ကစ္စိ ဝေါ အနုရုဒ္ဓါ”တိအာဒိဝစနံ အဝေါစ။ **အနုရုဒ္ဓါ** တိ တ ဧကသေသနယေန ဝုတ္တံ ဝိရူပေကသေသသ္သပိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗတ္တာ, ဧဝဉ္စ ကတွာ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော စ သမတ္ထိတော ဟောတိ။ **ကစ္စိ** တိ ပုစ္ဆနတ္ထေ နိပါတော။ **ဝေါ**တိ သာမိဝစနံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ကစ္စိ အနုရုဒ္ဓါ တုမှာကံ ခမနီယံ, ဣရိယာပထော ဝေါ ခမတိ, ကစ္စိ ယာပနီယံ, ကစ္စိ ဝေါ ဇီဝိတံ ယာပေတိ ဃဋေယတိ, ကစ္စိ ပိဏ္ဍကေန န ကိလမထ, ကစ္စိ တုမှာကံ သုလဘပိဏ္ဍံ, သမ္ပတ္တေ ဝေါ ဒိသွာ မနုဿာ ဥဠုင်္ကယာဂုံ ဝါ ကဋစ္ဆုဘိက္ခံ ဝါ အဒတွာ မညန္တီတိ ဘိက္ခာစာရဝတ္တံ ပုစ္ဆတိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ ပစ္စယေန အကိလမန္တေန သက္ကာ သမဏဓမ္မော ကာတုံ, ဝတ္တမေဝ တ ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတာနံ။

အထ ဝေါန ပဋိဝစနေ ဒိန္နေ “အနုရုဒ္ဓါ တုမှေဟ ရာဇပဗ္ဗဇိတာ မဟာပုညာ, မနုဿာ တုမှာကံ အရညေ ဝသန္တာနံ အဒတွာ ကဿ အညဿ ဒာတဗ္ဗံ မညိဿန္တိ, တုမှေဟ ပန ဧဝံ ဘုဉ္ဇိတွာ ကိံ နု ခေါ မိဂပေါတကာ ဝိယ အညမညံ ဃဋ္ဋေန္တာ ဝိဟရထ, ဥဒါဟု သာမဂ္ဂိဘာဝေါ ဝေါ အတ္ထီ”တိ သာမဂ္ဂိရသံ ပုစ္ဆန္တော **“ကစ္စိ ပန ဝေါ အနုရုဒ္ဓါ သမဂ္ဂါ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ခီရောဒကီဘူတာ**တိ ယထာ ခီရဉ္စ ဥဒကဉ္စ အညမညံ သံသန္ဒတိ, ဝိသုံ န ဟောတိ, ဧကတ္တံ ဝိယ ဥပေတိ, ကစ္စိ ဧဝံ သာမဂ္ဂိဝသေန ဧကတ္တုပဂတစိတ္တုပ္ပါဒါ ဝိဟရထာတိ ပုစ္ဆတိ။ **ပိယစက္ခူဟိ**တိ မေတ္တစိတ္တံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ ဩလောကနတော ပိယဘာဝဒီပကာနိ စက္ခူနိ ပိယစက္ခူနိ နာမ, “ကစ္စိ တထာရူပေဟိ စက္ခူဟိ အညမညံ ပဿန္တာ ဝိဟရထာ”တိ ပုစ္ဆတိ။ **တဂ္ဃာ** တိ ဧကံသတ္ထေ နိပါတော, ဧကံသေန မယံ ဘန္တေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ယထာ ကထံ ပနာ**တိ ဧတ္ထ **ယထာ**တိ နိပါတမတ္တံ, **ကထန္တိ** ကာရဏပုစ္ဆာ, ကထံ ပန တုမှေ ဧဝံ ဝိဟရထ, ကေန ကာရဏေန ဝိဟရထ, တံ မေ ကာရဏံ ဗြူဟီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

မေတ္တံ ကာယကမ္မန္တိ မေတ္တစိတ္တဝသေန ပဝတ္တံ ကာယကမ္မံ။ **အာဝိ စေဝ ရဟော စာ**တိ သမ္မုခါ စေဝ ပရမ္မုခါ စ။ ဣတရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ တတ္ထ သမ္မုခါ ကာယဝစီကမ္မာနိ သဟဝါသေ လဗ္ဘန္တိ, ဣတရာနိ ဝိပ္ပဝါသေ, မနောကမ္မံ သဗ္ဗတ္ထ လဗ္ဘတိ။ ယဉှိ သဟဝါသေ ဝသန္တေသု ဧကေန မဉ္စပီဌံ ဝါ အရုဘဏ္ဍံ ဝါ မတ္တိကာဘဏ္ဍံ ဝါ ဗဟိ ဒုန္နိက္ခိတ္တံ ဟောတိ, တံ ဒိသွာ “ကေနိဒံ ဝဠဉ္ဇိတ”န္တိ အဝညံ အကတွာ အတ္တနာ ဒုန္နိက္ခိတ္တံ ဝိယ ဂဟေတွာ ပဋိသာမေန္တဿ ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗယုတ္တံ ဝါ ပန ဌာနံ ပဋိဇဂ္ဂန္တဿ သမ္မုခါ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ နာမ ဟောတိ။ ဧကသ္မိံ ပက္ကန္တေ တေန ဒုန္နိက္ခိတ္တံ သေနာသနပရိက္ခာရံ တထေဝ နိက္ခိပန္တဿ ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗယုတ္တံ ဝါ ပန ဌာနံ ပဋိဇဂ္ဂန္တဿ ပရမ္မုခါ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ နာမ ဟောတိ။ သဟဝသန္တဿ ပန ထေရေဟိ သဒ္ဓိံ မဓုရံ သမ္မောဒနီယကထံ ပဋိသန္ထာရကထံ သာရဏီယကထံ ဓမ္မကထံ သရဘညံ သာကစ္ဆံ ပဉှာပုစ္ဆနံ ပဉှာဝိဿဇ္ဇနန္တိ ဧဝမာဒိကရဏေ သမ္မုခါ မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ နာမ ဟောတိ။ ထေရေသု ပန ပက္ကန္တေသု “မယှံ ပိယသဟာယော နန္ဒိယတ္ထေရော ကိမိလတ္ထေရော ဧဝံ သီလသမ္ပန္နော ဧဝံ အာစာရသမ္ပန္နော”တိအာဒိဂုဏကထနေ ပရမ္မုခါ

မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ နာမ ဟောတိ။ “မယှံ ပိယမိတ္တော နန္ဒိယတ္ထေရော ကိမိလတ္ထေရော အဝေရော ဟောတု အဗျာပဇ္ဇော သုခီ”တိ ဧဝံ သမန္နာဟရတော ပန သမ္မုခါပိ ပရမ္မုခါပိ မေတ္တံ မနောကမ္မံ ဟောတိယေဝ။

နာနာ ဟိ ခော နော ဘန္တေ ကာယာ တိ အယဉှိ ကာယော ပိဋ္ဌံ ဝိယ မတ္တိကာ ဝိယ စ ဩမဒ္ဒိတွာ ဧကတော ကာတုံ န သက္ကာ။ **ဧကဉ္စ ပန မညေ စိတ္တ** န္တိ စိတ္တံ ပန နော အတ္တနော ဝိယ အညမညဿ ဟိတဘာဝေန အဝိရောဓဘာဝေန ဘေဒဘာဝေန သမဂ္ဂဘာဝေန ဧကမေဝါတိ ဒဿေတိ။ ကထံ ပနေတေ သကံ စိတ္တံ နိက္ခိပိတွာ ဣတရေသံ စိတ္တဝသေန ဝတ္တိံသူတိ? ဧကဿ ပတ္တေ မလံ ဥဋ္ဌဟတိ, ဧကဿ စီဝရံ ကိလိဋ္ဌံ ဟောတိ, ဧကဿ ပရိဘဏ္ဍကမ္မံ ဟောတိ။ တတ္ထ ယဿ ပတ္တေ မလံ ဥဋ္ဌိတံ, တေန “မမာဝုသော ပတ္တေ မလံ ဥဋ္ဌိတံ, ပစိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တေ ဣတရေ “မယှံ စီဝရံ ကိလိဋ္ဌံ ဓောဝိတဗ္ဗံ, မယှံ ပရိဘဏ္ဍံ ကာတဗ္ဗ”န္တိ အဝတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ အရူနိ အာဟရိတွာ ဘိန္ဒိတွာ ပတ္တကဋာဟေ ဗဟလတနုမတ္တိကာဟိ လေပံ ကတွာ ပတ္တံ ပစိတွာ တတော ပရံ စီဝရံ ဝါ ဓောဝန္တိ, ပရိဘဏ္ဍံ ဝါ ကရောန္တိ။ “မမာဝုသော စီဝရံ ကိလိဋ္ဌံ, ဓောဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ “မမ ပဏ္ဏသာလာ ဥက္လာပါ, ပရိဘဏ္ဍံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ပဌမတရံ အာရောစိတေပိ ဧသေဝ နယော။

ဣဒါနိ တေသံ အပ္ပမာဒလက္ခဏံ ပုစ္ဆန္တော **“ကစ္စိ ပန ဝေါ အနုရုဒ္ဓါ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဝေါ**တိ နိပါတမတ္တံ, ပစ္စတ္တဝစနံ ဝါ, ကစ္စိ တုမှေတိ အတ္ထော။ **အမှာကန္တိ** အမှေသု တီသု ဇနေသု။ **ပိဏ္ဍာယ ပဋိက္ကမတီ**တိ ဂါမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပဋိက္ကမတိ။ **အဝက္ကာရပာတိ** န္တိ အတိရေကပိဏ္ဍပါတံ အပနေတွာ ဌပနတ္ထာယ ဧကံ သမုဂ္ဂပါတိံ ဓောဝိတွာ ဌပေတိ။ **ယော ပစ္ဆာ** တိ တေ ကိရ ထေရာ န ဧကတောဝ ဘိက္ခာစာရံ ပဝိသန္တိ။ ဖလသမာပတ္တိရတာ ဟေတေ ဟတောဝ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ ကတွာ ဝတ္တပဋိပတ္တိံ ပူရေတွာ သေနာသနံ ပဝိသိတွာ ကာလပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ ဖလသမာပတ္တိံ အပ္ပေတွာ နိသီဒန္တိ။ တေသု ယော ပဌမတရံ နိသိန္နော အတ္တနော ကာလပရိစ္ဆေဒဝသေန ပဌမတရံ ဥဋ္ဌာတိ, သော ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပဋိနိဝတ္တော ဘတ္တကိစ္စဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ ဇာနာတိ “ဒွေ ဘိက္ခူ ပစ္ဆတော, အဟံ ပဌမတရံ အာဂတော”တိ။ အထ ပတ္တံ ပိဒဟိတွာ အာသနပညာပနာဒီနိ ကတွာ ယဒိ ပတ္တေ ပဋိဝိသမတ္တမေဝ ဟောတိ, နိသီဒိတွာ ဘုဉ္ဇတိ, ယဒိ အတိရေကံ ဟောတိ, အဝက္ကာရပာတိယံ ပက္ခိပိတွာ ပာတိံ ပိဓာယ ဘုဉ္ဇတိ, ကတဘတ္တကိစ္စော ပတ္တံ ဓောဝိတွာ ဝေါဒကံ ကတွာ ထဝိကာယ ဩသာပေတွာ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ပဝိသတိ။

ဒုတိယောပိ အာဂန္တွာဝ ဇာနာတိ “ဧကော ပဌမံ အာဂတော, ဧကော ပစ္ဆတော”တိ။ သော သစေ ပတ္တေ ဘတ္တံ ပမာဏမေဝ ဟောတိ, ဘုဉ္ဇတိ။ သစေ မန္ဒံ, အဝက္ကာရပာတိတော ဂဟေတွာ ဘုဉ္ဇတိ။ သစေ အတိရေကံ ဟောတိ, အဝက္ကာရပာတိယံ ပက္ခိပိတွာ ပမာဏမေဝ ဘုဉ္ဇိတွာ ပုရိမတ္ထေရော ဝိယ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဝိသတိ။ တတိယောပိ အာဂန္တွာဝ ဇာနာတိ “ဒွေ ပဌမံ အာဂတာ, အဟံ ပစ္ဆိမော”တိ။ သောပိ ဒုတိယတ္ထေရော ဝိယ ဘုဉ္ဇိတွာ ကတဘတ္တကိစ္စော ပတ္တံ ဓောဝိတွာ ဝေါဒကံ ကတွာ ထဝိကာယ ဩသာပေတွာ အာသနာနိ ဥက္ခိပိတွာ ပဋိသာမေတိ, ပါနီယဃဋေ ဝါ ပရိဘောဇနီယဃဋေ ဝါ အဝသေသဥဒကံ ဆဍ္ဍေတွာ ဃဋေ နိက္ကုဇ္ဇိတွာ အဝက္ကာရပာတိယံ သစေ အဝသေသဘတ္တံ ဟောတိ, တံ ဝုတ္တနယေန ဇဟိတွာ ပာတိံ ဓောဝိတွာ ပဋိသာမေတိ, ဘတ္တဂ္ဂံ သမ္မဇ္ဇတိ, သော ကစဝရံ ဆဍ္ဍေတွာ သမ္မဇ္ဇနိံ ဥက္ခိပိတွာ ဥပစိကာဟိ မုတ္တဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဝိသတိ။ ဣဒံ ထေရာနံ ဗဟိဝိဟာရေ အရညေ ဘတ္တကိစ္စကရဏဋ္ဌာနေ ဘောဇနသာလာယ ဝတ္တံ။ ဣဒံ သန္ဓာယ “ယော ပစ္ဆာ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ယော ပဿတီ တိအာဒိ ပန နေသံ အန္တောဝိဟာရေ ဝတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **ဝစ္စဃဋ** န္တိ အာစမနကုမ္ဘိံ။ **ရိတ္တ** န္တိ ရိတ္တကံ။ **တုစ္ဆ** န္တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **အဝိသယှ** န္တိ ဥက္ခိပိတုံ အသက္ကုဏေယျံ အတိဘာရိယံ။ **ဟတ္ထဝိကာရေန** တိ ဟတ္ထသညာယ။ တေ ကိရ ပါနီယဃဋာဒီသု ယံကိဉ္စိ တုစ္ဆကံ ဂဟေတွာ ပေါက္ခရဏိံ ဂန္တွာ အန္တော စ ဗဟိ စ ဓောဝိတွာ ဥဒကံ ပရိဿာဝေတွာ တီရေ ဌပေတွာ အညံ ဘိက္ခုံ ဟတ္ထဝိကာရေန အာမန္တေန္တိ, ဩဒိဿ ဝါ အနောဒိဿ ဝါ သဒ္ဒံ န ကရောန္တိ။ ကသ္မာ ဩဒိဿ န ကရောန္တိ? တဉှိ ဘိက္ခုံ သဒ္ဒော ဗာဓေယျာတိ။ ကသ္မာ အနောဒိဿ န ကရောန္တိ? အနောဒိဿ သဒ္ဒေ ဒိန္နေ “အဟံ ပုရေ, အဟံ ပုရေ”တိ ဒွေပိ နိက္ခမေယျုံ။ တတော ဒွီဟိ ကတ္တဗ္ဗကမ္မေ တတိယဿ ကမ္မစ္ဆေဒော ဘဝေယျ။ သံယတပဒသဒ္ဒော ပန ဟုတွာ အပရဿ ဘိက္ခုနော ဒိဝါဋ္ဌာနသန္တိကံ ဂန္တွာ တေန ဒိဋ္ဌဘာဝံ ဉတွာ ဟတ္ထသညံ ကရောတိ, တာယ သညာ

ယ ဣတရော အာဂစ္ဆတိ, တတော ဒွေဝ ဖနာ ဟတ္ထေန ဟတ္ထံ သံသိဗ္ဗန္တာ ဒ္ဝီသု ဟတ္ထေသု ဌပေတွာ ဥဋ္ဌာပေ န္တိ။ တံ သန္ဓာယာဟ **“ဟတ္ထဝိကာရေန ဒုတိယံ အာမန္တေတွာ ဟတ္ထဝိလင္ဃကေန ဥပဋ္ဌာပေမာ”** တိ။

ပဉ္စာဟိကံ ခေါ ပနာ တိ စာတုဒ္ဒသေ ပန္နရသေ အဋ္ဌမိယန္တိ ဣဒံ တာဝ ပကတိဓမ္မဿဝနမေဝ, တံ အခဏ္ဍံ ကတွာ ပဉ္စမေ ပဉ္စမေ ဒိဝသေ ဒွေဝ ထေရာ နာတိဝိကာလေ နဟာယိတွာ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ တတ္ထ တယောပိ နိသီဒိတွာ တိဏ္ဏံ ပိဋကာနံ အညတရသ္မိံ အညမညံ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ, အညမညံ ဝိဿဇ္ဇေန္တိ။ တေသံ ဧဝံ ကရောန္တာနံယေဝ အရုဏံ ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ ဇွောဝတာ ထေရေန ဘဂဝတာ အပ္ပမာဒ လက္ခဏံ ပုစ္ဆိတေန ပမာဒဋ္ဌာနေသုယေဝ အပ္ပမာဒလက္ခဏံ ဝိဿဇ္ဇိတံ ဟောတိ။ အညေသဉှိ ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခာစာ ရပဝိသနကာလော နိက္ခမနကာလော နိဝာသနပရိဝတ္တနံ စီဝရပာရုပနံ အန္တောကာမေ ပိဏ္ဍာယ စရဏံ ဓမ္မကထနံ အနုမော ဒနံ အန္တောကာမတော နိက္ခမိတွာ ဘတ္တကိစ္စကရဏံ ပတ္တဓောဝနံ ပတ္တသြသာပနံ ပတ္တစီဝရပဋိသာမနန္တိ ပပဉ္စ ကရဏဋ္ဌာနာနိ တောနိ။ တသ္မာ ထေရော “အမ္ဟာကံ ဇွေကံ ဌာနံ မုဉ္စိတွာ ဝိဿဋ္ဌကထာပဝတ္တနေန ကမ္မဋ္ဌ ဌာနေ ပမဇ္ဇနဋ္ဌာနာနိ, တတ္ထာပိ မယံ, ဘန္တေ, ကမ္မဋ္ဌာနဝိရုဒ္ဓံ န ပဋိပဇ္ဇာမာ”တိ အညေသံ ပမာဒဋ္ဌာနေသုယေဝ သိခာပ္ပတ္တံ အတ္တနော အပ္ပမာဒလက္ခဏံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ဣမိနာ ဝ တောနိ ဌာနာနိ မုဉ္စိတွာ အညတ္ထ ဝိဟာရသမာပ တ္တိနံ အဝဋ္ဌဥနဝသေန ပမာဒကာလော နာမ အမ္ဟာကံ နတ္ထီတိ ဒီပေတိ။

ဟာစီနဝံသဒာယဂမနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဟာလိလေယ္ယကဂမနကထာဝဏ္ဏနာ

၄၆၇. **ဓမ္မိယာ ကထာယာ**တိ သမဂ္ဂတသေ အာနိသံသပဋိသံယုတ္တာယ ဓမ္မကထာယ။ **အနုပုဗ္ဗေန** (ဥအ. အဋ္ဌ. ၃၅) **စာရိကံ စရမာနော**တိ အနုက္ကမေန ကမနိဂမပဋိပဋိယာ စာရိကံ စရမာနော။ **ယေန ဟာလိလေယ္ယကံ တဒဝသရိ** တိ ကေကောဝ ယေန ဟာလိလေယ္ယကကမော, တံ အဝသရိ။ ဟာလိလေယ္ယကကမတသိနောပိ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ဘဂဝတော အ နံ ဒတွာ ဟာလိလေယ္ယကကမဿ အဝိဒူရေ ရက္ခိတဝနသဏ္ဍော နာမ အတ္ထိ, တတ္ထ ဘဂဝတော ပဏ္ဏသာလံ က တွာ “ဇွေ ဘဂဝ ဝသတူ”တိ ယာစိတွာ တသယိံသု။ **ဘဒ္ဒသာလော** တိ ပန တတ္ထေကော မနာပေ လဒ္ဓိကော သာ လရုက္ခော။ ဘဂဝ တံ ကမံ ဥပနိဿာယ ဝနသဏ္ဍေ ပဏ္ဏသာလာယ သမီပေ တသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဝိဟာသိ။ တေန ဝုတ္တံ **“ဟာလိလေယ္ယကေ ဝိဟရတိ ရက္ခိတဝနသဏ္ဍေ ဘဒ္ဒသာလမူလေ”** တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝတော ရဟောဂတဿ တိအာဒိ ဘဂဝတော ဝိဝေကသုခပစ္စဝေက္ခဏဒဿနံ။ **အာကိဏ္ဏော န ဖာသု ဝိဟာသိန္တိ** သမ္မာဓပ္ပတ္တော အာကိဏ္ဏော ဝိဟာသိ။ ကိံ ပန ဘဂဝတော သမ္မာဓော အတ္ထိ သံသဂ္ဂေ တ တိ? နတ္ထိ။ န ဟိ ကောစိ ဘဂဝန္တံ အနိစ္ဆာယ ဥပသင်္ကမိတုံ သက္ကောတိ။ ဒုရာသဒါ ဟိ ဗုဒ္ဓာ ဘဂဝန္တော သဗ္ဗတ္ထ စ အနုပလိတ္တာ, ဟိတေသိတာယ ပန သတ္တေသု အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယ “မုတ္တော မောစေဿာမီ”တိ ပဋိညာနုရူပံ စတု ရောဃနိတ္ထရဏတ္ထံ အဋ္ဌန္နံ ပရိသာနံ အတ္တနော သန္တိကံ ကာလေန ကာလံ ဥပသင်္ကမနံ အဓိဝာသေတိ, သယဉ္စ မဟာကရုဏာသမုဿာဟိတော ကာလညူ ဟုတွာ တတ္ထ ဥပသင်္ကမိတိ ဣဒံ သဗ္ဗဗုဒ္ဓာနံ အာစိဏ္ဏံ။ နာယမိဓ အာကိ ဏ္ဏဝိဟာရော အဓိပ္ပေတော, ဣဓ ပန တေဟိ ကလဟကာရကေဟိ ကောသမ္ဗကဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဧကဝိဟာရေ ဧတသံ ဝိဟာသိ, တအ ဝိနေတဗ္ဗာဘာဝတော အာကိဏ္ဏဝိဟာရံ ကတွာ ဝုတ္တံ “အဟံ ခေါ ပုဗ္ဗေ အာကိဏ္ဏော န ဖာသု ဝိဟာသိ”န္တိ။ တေနေတဟ **“တေဟိ ကောသမ္ဗကေဟိ ဘိက္ခူဟိ ဘဏ္ဍနကာရကေဟီ”** တိအာဒိ။

ဒဟာရဟေတကေဟီတိ ဒဟာရဗေဟိ ဟတ္ထိပေတကေဟိ, ယေ ဘိက္ခာတိပိ ဝုစ္စန္တိ။ **တေဟီ**တိ ဟတ္ထိအာဒီဟိ။ **ကဒ္ဒမောဒကာနီ** တိ ကဒ္ဒမမိဿာနိ ဥဒကာနိ။ **ဩကဟာ**တိ ဇွေ “ဩကဟ”န္တိပိ ဟဋ္ဌိ။ **အဿာ** တိ ဟတ္ထိနာဂဿ။ **ဥပနိဃံသန္တိယော** တိ ဃဋ္ဋေန္တိယော။ ဥပနိဃံသိယမာနောပိ အတ္တနော ဥဋ္ဌာရဘာဝေန န ကုဇ္ဈတိ, တေန တာ ဃံ သန္တိယေဝ။ **ဝူပကဋ္ဌော** တိ ဝူပကဋ္ဌော ဒူရီဘူတော။

ယူထာတိ ဟတ္ထိဃဋ္ဋာယ။ **ယေန ဘဂဝ တေနုပသင်္ကမိ** တိ သော ကိရ ဟတ္ထိနာဂေ ယူထတသေ ဥက္ကဏ္ဌိ တော တံ ဝနသဏ္ဍံ ပဝိဋ္ဌော။ တတ္ထ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ဃဋ္ဌသဟဿေန နိဗ္ဗာပိတသန္တာပော ဝိယ နိဗ္ဗုတော ဟုတွာ တ ပသန္နစိတ္တော ဘဂဝတော သန္တိကေ အဋ္ဌာသိ, တတော ပဋ္ဌာယ ဝတ္တသီသေ ဌတွာ ဘဒ္ဒသာလဿ ပဏ္ဏ

သာလာယ စ သမန္တတော အပ္ပဟရိတံ ကတ္ဝာ သာခာဘင်္ဂေန သမ္မဇ္ဇတိ, ဘဂဝတော မုခဓောဝနံ ဒေတိ, နဟာနောဒကံ အာဟရတိ, ဒန္တကဋ္ဌံ ဒေတိ, အရညတော မဓုရာနိ ဖလာဖလာနိ အာဟရိတ္ဝာ သတ္ထု ဥပနေတိ။ သတ္ထာ တာနိ ပရိဘုဉ္ဇတိ။ တေန ဝုတ္တံ **“သောဏ္ဍာယ ဘဂဝတော ပာနီယံ ပရိဘောဇနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတီ”** တိအာဒိ။ သော ကိရ သောဏ္ဍာယ အာရုနိ အာဟရိတ္ဝာ အညမညံ ဃံသိတ္ဝာ အဂ္ဂိံ ဥဋ္ဌာပေတ္ဝာ အာရုနိ ဇာလာပေတ္ဝာ တတ္ထ ပာသာဏခဏ္ဍာနိ တာပေတ္ဝာ တာနိ ဒဏ္ဍကေဟိ ဝဋ္ဋေတ္ဝာ သောဏ္ဍိယံ ခိပိတ္ဝာ ဥဒကဿ တတ္တဘာဝံ ဥတ္ဝာ ဘဂဝတော သန္တိကံ ဥပဂန္တွာ တိဋ္ဌတိ။ ဘဂဝတ “ဟတ္ထိနာဂေ မမ နဟာနံ ဣစ္ဆတီ”တိ တတ္ထ ဂန္တွာ နဟာနကိစ္စံ ကရောတိ။ ပာနီယေပိ ဧသေဝ နယော။ တသ္မိံ ပန သီတလေ ဇာတေ ဥပသင်္ကမတိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **“သောဏ္ဍာယ ဘဂဝတော ပာနီယံ ပရိဘောဇနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတီ”**တိ။

အတ္တနော စ ပဝိဝေကံ ဝိဒိတ္ဝာတိ ကေဟိစိ အနာကိဏ္ဏဘာဝလဒ္ဓံ ကာယဝိဝေကံ ဇာနိတ္ဝာ။ ဣတရေ ပန ဝိဝေကာ ဘဂဝတော သဗ္ဗကာလံ ဝိဇ္ဇန္တိယေဝ။ **ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသီ**တိ ဣမံ အတ္တနော ဟတ္ထိနာဂဿ စ ဝိဝေကာဘိရတိယာ သမာနဇ္ဈာသယဘာဝဒီပနံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ။

ကထာယ ပန ဧဝမတ္ထယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ (ဥဒာ. အဋ္ဌ. ၃၅) – **ဧတံ ဤသာဒန္တဿ** ရထဤသာသဒိသဒန္တဿ ဟတ္ထိနာဂဿ **စိတ္တံ နာဂေန** ဗုဒ္ဓနာဂဿ **စိတ္တေန သမေတိ** သံသန္ဒတိ။ ကထံ သမေတိ စေ? **ယဒေကော ရမတီ ဝနေ,** ယသ္မာ ဗုဒ္ဓနာဂေ “အဟံ ခော ပုဗ္ဗေ အာကိဏ္ဏော ဝိဟာသိ”န္တိ ပုရိမံ အာကိဏ္ဏဝိဟာရံ ဇိဂုစ္ဆိတ္ဝာ ဝိဝေကံ ဥပဗျူဟယမာနော ဣဒါနိ ယထာ **ဧကော** အဒုတိယော **ဝနေ** အရညေ **ရမတိ** အဘိရမတိ, ဧဝံ အယမ္ပိ ဟတ္ထိနာဂေ ပုဗ္ဗေ အတ္တနော ဟတ္ထိအာဒီဟိ အာကိဏ္ဏဝိဟာရံ ဇိဂုစ္ဆိတ္ဝာ ဣဒါနိ **ဧကော** အသဟာယော ဝနေ ဧကဝိဟာရံ **ရမတိ** အဘိနန္ဒတိ, တသ္မာဿ **စိတ္တံ နာဂေန သမေတိ,** တဿ စိတ္တေန သမေတီတိ ကတ္ဝာ ဧကီဘာဝရတိယာ ဧကသဒိသံ ဟောတီတိ အတ္ထော။

ဟာလိလေယျကဂမနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဋ္ဌာရသဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၄၇၃. **ယော ပဋိဗာဟေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ**တိ ဧတ္ထ ယော သေနာသနာရဟဿ သေနာသနံ ပဋိဗာဟတိ, တဿေဝ အာပတ္တိ။ ကလဟကာရကာဒီနံ ပနေတ္ထ “ဩကာသော နတ္ထီ”တိအာဒိကံ သင်္ဃဿ ကတိကံ အာရောစေတ္ဝာ န ပညပေန္တဿ “အဟံ ဝုဍ္ဎော”တိ ပသယှဟ အတ္တနာဝ အတ္တနော ပညပေတ္ဝာ ဂဏှန္တံ “ယုတ္တိယာ ဂဏှာထာ”တိ ဝတ္ဝာ တရေန္တဿ စ နတ္ထိ အာပတ္တိ။ “ဘဏ္ဍနကာရကံ နိက္ကမုတီတိ ဝစနတော ကုလဒူသကဿ ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မာနုညာယ စ ဣမေ ကလဟဝူပသမနတ္ထံ အာဂတာနံ ကောသမ္ဗကာနမ္ပိ ‘ယထာဝုမုံ’န္တိ အဝတ္ဝာ ‘ဝိဝိတ္တေ အသတိ ဝိဝိတ္တံ ကတ္ဝာပိ အာတဗ္ဗ’န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဝိဝိတ္တံ ကတ္ဝာ ဒေန္တံ ပဋိဗာဟန္တဿေဝ အာပတ္တီ”တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။

ဥပာလိသင်္ဃသာမဂ္ဂီပုစ္ဆာဝဏ္ဏနာ

၄၇၆. **န မူလာ မူလံ ဂန္တွာ**တိ မူလတော မူလံ အဂန္တွာ။ **အတ္ထတော အပဂတာ**တိ သာမဂ္ဂိသင်္ခာတအတ္ထတော အပဂတာ။

၄၇၇. ယေန နံ ပစ္စတ္ထိကာ ဝဒေယျုံ, တံ န ဟိ ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အနပဂတန္တိ** ကာရဏတော အနပေတံ, သကာရဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဥသူယာယာတိ ဣမိနာ အသောဂတိဂမနဿ သင်္ဂဟိတတ္တာ **“အဂတိဂမနေနာ”**တိ အဝသေသအဂတိဂမနံ ဒဿိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အဋ္ဌဟိ ဒူတင်္ဂေဟီ**တိ “သောတာ စ ဟောတိ သာဝေတာ စ ဥဂ္ဂဟေတာ စ ဓာရေတာ စ ဝိညာပေတာ စ ကုသလော စ သဟိတာသဟိတဒဿနော စ အကလဟကာရကော စာ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တေဟိ အဋ္ဌဟိ ဒူတင်္ဂေဟိ။ ဧသေဝမေတ္ထ ဟဋ္ဌတော အဋ္ဌကထာတော စ သုဝိညေယျမေဝ။

ကောသမ္ဗကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဣတိ သမန္တပာသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ သာရတ္ထဒီပနိယံ

မဟာဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

၁. ကမ္မက္ခန္ဓကံ

တဇ္ဇနီယကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ

၁. စူဠဝဂ္ဂဿ ပဌမေ ကမ္မက္ခန္ဓကေ တာဝ ''ယဋ္ဌိံ ပဝေသယ, ကုန္တေ ပဝေသယာ''တိအာဒီသု ဝိယ သဟာစရဏဉာယေန ''မဉ္စာ ဥက္ကုဋ္ဌိံ ကရောန္တီ''တိအာဒီသု ဝိယ နိဿိတေသု နိဿယဝေါဟာရဝသေန ဝါ ပဏ္ဍုကလောဟိတကနိဿိတာ ပဏ္ဍုကလောဟိတကသဒ္ဒေန ဝုတ္တာတိ အာဟ **''တေသံ နိဿိတကာပိ ပဏ္ဍုကလောဟိတကာ တွေဝ ပညာယန္တီ''**တိ။ **ပဋိဝဒထာ**တိ ပဋိဝစနံ ဒေထ။

အဓမ္မကမ္မဒွါဒသကကထာဝဏ္ဏနာ

၄. **တီဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတ** န္တိ ပစ္စေကံ သမုဒိတေဟိ ဝါ တီဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ။ န ဟိ တိဏ္ဏံ ဧဝ အင်္ဂါနံ သမောဓာနေန အဓမ္မကမ္မံ ဟောတိ, ဧကေနပိ ဟောတိယေဝ။ ''အပ္ပဋိညာယ ကတံ ဟောတီတိ လဇ္ဇိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ''န္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ကထိတံ။

နနု စ ''အဒေသနာဂါမိနိယာ အာပတ္တိယာ ကတံ ဟောတီ''တိ ဣဒံ ပရတော ''တီဟိ, ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတဿ ဘိက္ခုနော အာကင်္ခမာနော သင်္ဃော တဇ္ဇနီယကမ္မံ ကရေယျ, အဓိသီလေ သီလဝိပန္နော ဟောတီ''တိ ဣမိနာ ဝိရုဇ္ဈတိ။ အဒေသနာဂါမိနိံ အာပန္နော ဟိ ''အဓိသီလေ သီလဝိပန္နော''တိ ဝုစ္စတီတိ? တတ္ထ ကေစိ ဝဒန္တိ ''တဇ္ဇနီယကမ္မဿ ဟိ ဝိသေသေန ဘဏ္ဍနကာရကတ္တံ အင်္ဂ''န္တိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ, တံ ပါဠိယာ အာဂတနိဒါနေန သမေတိ, တသ္မာ သဗ္ဗတိကေသုပိ ဘဏ္ဍနံ အာရောပေတွာ ဘဏ္ဍနပစ္စယာ အာပန္နာပတ္တိဝသေန ဣဒံ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ တသ္မာ 'အဓိသီလေ သီလဝိပန္နော'တိ ဧတ္ထာပိ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဝါ ပရဘာဂေ ဝါ စောဒနာသာရဏာဒိကာလေ ဘဏ္ဍနပစ္စယာ အာပန္နာပတ္တိဝသေနေဝ ကာတဗ္ဗံ, န ကေဝလံ သင်္ဃာဒိသေသပစ္စယာ ကာတဗ္ဗ''န္တိ။ အပရေ ပန ဝဒန္တိ ''အဒေသနာဂါမိနိယာတိ ဣဒံ ပါရာဇိကာပတ္တိံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န သင်္ဃာဒိသေသံ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန 'အဒေသနာဂါမိနိယာတိ ပါရာဇိကာပတ္တိယာ ဝါ သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိယာ ဝါ'တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိယာ ဝါတိ အတ္ထုဒ္ဓါရဝသေန ဝုတ္တံ, 'အဓိသီလေ သီလဝိပန္နော'တိ စ ဣဒံ သင်္ဃာဒိသေသံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ပါရာဇိကံ။ တသ္မာ ပါရာဇိကာပတ္တိပစ္စယာ န တဇ္ဇနီယကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ ပယောဇနာဘာဝတော, သင်္ဃာဒိသေသပစ္စယာ ကာတဗ္ဗန္တိ အယမေတ္ထ သိဒ္ဓော ဟောတိ။ သုက္ကပက္ခေ 'ဒေသနာဂါမိနိယာ အာပတ္တိယာ ကတံ ဟောတီ'တိ ဣမိနာ ဝိရုဇ္ဈတီတိ စေ? န ဧကေန ပရိယာယေန သင်္ဃာဒိသေသဿပိ ဒေသနာဂါမိနီဝေါဟာရသမ္ဘဝတော''တိ, တံ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ။

နပ္ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတဗ္ဗအဋ္ဌာရသကကထာဝဏ္ဏနာ

၈. **လောမံ ပါတေန္တိ** တိအာဒိ သမ္မာဝတ္တနာယ ပရိယာယဝစနံ။

နိယဿကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ

၁၁. နိယဿကမ္မေ **''နိဿာယ တေ ဝတ္ထဗ္ဗ** န္တိ ဂရုနိဿယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ဣတရ''န္တိ **ကေနစိ** လိခိတံ။ **ဂဏ္ဌိပဒေ** ပန ''နိယဿကမ္မံ ယသ္မာ ဗာလဝသေန ကရီယတိ, တသ္မာ နိဿာယ ဝတ္ထဗ္ဗန္တိ နိဿယံ ဂဟာပေတဗ္ဗော''တိ ဝုတ္တံ, ဝီမံသိတွာ ယုတ္တတရံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အပိဿု** တိ ဧတ္ထ **သု**က္ကတိ နိပါတမတ္တံ, ဘိက္ခူ အပိ နိစ္စဗျာဝဋ္ဋာ ဟောန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ

၂၉. ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မေ **တေန ဟိ, ဘိက္ခဝေ, သင်္ဃော ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတူ** တိ ဣဒံ တေသု ဝိဗ္ဘမန္တေသုပိ ပက္ကမန္တေသုပိ သမ္မာဝတ္တန္တေသုယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ပဋိသာရဏီယကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ

၃၃. သုဓမ္မဝတ္ထုသ္မိံ **မစ္ဆိကာသဏ္ဍော**တိ ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ တတ္ထ ကိရ (ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၁.၇၂ စိတ္တဂဟပတိဝတ္ထု) စိတ္တော ဂဟပတိ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ အဗ္ဘန္တရံ မဟာနာမတ္ထေရံ ပိဏ္ဍာယ စရမာနံ ဒိသွာ တဿ ဣရိယာပထေ ပသီဒိတွာ ပတ္တံ အာဒါယ ဂေဟံ ပဝေသေတွာ ဘောဇေတွာ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ ဓမ္မကထံ သုဏန္တော သောတာပတ္တိဖလံ ပတွာ အစလသဒ္ဓေါ ဟုတွာ အမ္ဗာဋကဝနံ နာမ အတ္တနော ဥယျာနံ သင်္ဃာရာမံ ကာတုကာမော ထေရဿ ဟတ္ထေ ဥဒကံ ပါတေတွာ နိယျာတေသိ။ တသ္မိံ ခဏေ “ပတိဋ္ဌိတံ ဗုဒ္ဓသာသန”န္တိ ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ မဟာပထဝီ ကမ္ပိ, မဟာသေဋ္ဌိ ဥယျာနေ မဟာဝိဟာရံ ကာရေသိ။ တတ္ထာယံ သုဓမ္မော ဘိက္ခု အာဝါသိကော အဟောသိ။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **“အာယသ္မာ သုဓမ္မော မစ္ဆိကာသဏ္ဍေ စိတ္တဿ ဂဟပတိနော အာဝါသိကော ဟောတီ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဓုဝဘတ္တိကော**တိ နိစ္စဘတ္တိကော။

အပရေန သမယေန စိတ္တဿ ဂုဏကထံ သုတွာ ဘိက္ခုသဟဿေန သဒ္ဓိံ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ တဿ သင်္ဂဟံ ကတ္တုကာမာ မစ္ဆိကာသဏ္ဍံ အဂမံသု။ တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **“တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ ထေရာ”** တိ အာဒိ။ စိတ္တော ဂဟပတိ တေသံ အာဂမနံ သုတွာ အဍ္ဎယောဇနမတ္တံ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ တေ အာဒါယ အတ္တနော ဝိဟာရံ ပဝေသေတွာ အာဂန္တုကဝတ္တံ ကတွာ “ဘန္တေ, ထောကံ ဓမ္မကထံ သောတုကာမောမှီ”တိ ဓမ္မသေနာပတိံ ယာစိ။ အထ နံ ထေရော “ဥပါသက, အဒ္ဓါနေနာမှာ ကိလန္တရူပါ, အပိစ ထောကံ သုဏာဟီ”တိ တဿ ဓမ္မကထံ ကထေသိ။ တေန ဝုတ္တံ **“ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ စိတ္တံ ဂဟပတိံ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေသီ”**တိအာဒိ။ သော ထေရဿ ဓမ္မကထံ သုဏန္တောဝ အနာဂါမိဖလံ ပါပုဏိ။

၃၄. နာသက္ခိ စိတ္တံ ဂဟပတိံ ခမာပေတုန္တိ သော တတ္ထ ဂန္တွာ “ဂဟပတိ, မယှမေဝ သော ဒေါသော, ခမာဟိ မေ”တိ ဝတွာပိ “နာဟံ ခမာမီ”တိ တေန ပဋိက္ခိတ္တော မင်္ကုဘူတော တံ ခမာပေတုံ နာသက္ခိ။ ပုနဒေဝ သတ္ထု သန္တိကံ ပစ္စာဂမာသိ။ သတ္ထာ “နာယံ ဥပါသကော ခမိဿတီ”တိ ဇာနန္တောပိ “မာနထဒ္ဓေါ ဧသ တိံသယောဇနံ ဂန္တွာဝ ပစ္စာဂစ္ဆတူ”တိ ခမနုပါယံ အနာစိက္ခိတွာဝ ဥယျောဇေသိ။ အထဿ ပုန အာဂတကာလေ နိဟတမာနဿ အနုဒူတံ ဒတွာ “ဂစ္ဆ, ဣမိနာ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ဥပါသကံ ခမာပေဟီ”တိ ဝတွာ “သမဏေန နာမ ‘မယှံ ဝိဟာရော, မယှံ နိဝါသဋ္ဌာနံ, မယှံ ဥပါသကော, မယှံ ဥပါသိကာ’တိ မာနံ ဝါ ဣဿံ ဝါ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ ကရောန္တဿ ဟိ ဣစ္ဆာမာနာဒယော ကိလေသာ ဝဍ္ဎန္တီ”တိ ဩဝဒန္တော –

“အသန္တံ ဘာဝနမိစ္ဆေယျ, ပုရေက္ခာရဉ္စ ဘိက္ခုသု။
အာဝါသေသု စ ဣဿရိယံ, ပူဇာ ပရကုလေသု စ။

“မမေဝ ကတ မညန္တု, ဂိဟီ ပဗ္ဗဇိတာ ဥဘော။
မမေဝါတိဝသာ အဿု, ကိစ္စာကိစ္စေသု ကိသ္မိစိ။
ဣတိ ဗာလဿ သင်္ကပ္ပော, ဣစ္ဆာ မာနော စ ဝဍ္ဎတီ”တိ။ (ဓ. ပ. ၇၃-၇၄) –

ဓမ္မပဒေ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

သုဓမ္မတ္ထေရောပိ ဣမံ ဩဝါဒံ သုတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ တေန အနုဒူတေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ဥပါသကဿ စက္ခုပထေ အာပတ္တိံ ပဋိကရိတွာ ဥပါသကံ ခမာပေသိ။ သော ဥပါသကေန “ခမာမဟံ ဘန္တေ, သစေ မယှံ ဒေါသော အတ္ထိ, ခမထ မေ”တိ ပဋိခမာပိတော သတ္ထာရာ ဒိန္နဩဝါဒေ ဌတွာ ကတိပါဟေနေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

အာပတ္တိယာ အဒဿနေ ဥက္ခေပနီယကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ

၃၅. တဿာ အဒဿနေယေဝ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗန္တိ တဿာ အဒဿနေယေဝ ဥက္ခေပနီယကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မံ ပန အာပတ္တိံ အာရောပေတွာ တဿာ အဒဿနေ အပ္ပဋိကမ္မေ ဝါ ဘဏ္ဍနကာရကာဒိအင်္ဂေဟိ

ကာတဗ္ဗံ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝ။

ကမ္မက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဟရိတသိကက္ခန္ဓကံ

ဟရိတသိကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၇၅. ဟရိတသိကက္ခန္ဓကေ **နဝကတရံ ဟရိတသိက**န္တိ အတ္တနော နဝကတရံ ဟရိတသိကံ။ ဟရိတသိကဿ ဟိ အတ္တနော နဝကတရံ ဟရိတသိကံ ဌပေတွာ အညေ မူလာယပဋိကဿနာရဟမာနတ္တာရဟမာနတ္တစာရိကအဗ္ဘာနာ ရဟာပိ ပကတတ္တဋ္ဌာနေယေဝ တိဋ္ဌန္တိ။ တေနာဟ **“အန္တမသော မူလာယပအကဿနာရဟာဒီနမ္ပိ”** တိ။ ဟဒေဃံသေန္တိ ဇေတေနာတိ **ဟဒဃံသနံ,** သက္ခရကထလာဒိ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိဿော ဟဒဃံသနိယော သက္ခရံ ကထလံ သမုဒ္ဒဖေဏက”န္တိ (စူဠဝ. ၂၆၉) ဟိ ဝုတ္တံ။ **သဒ္ဓိဝိဟာရိကာဒီနမ္ပိ သာဒိယန္တဿာ** တိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာန မ္ပိ အဘိတဒနာဒိံ သာဒိယန္တဿ။ “မာ မံ ကမပ္ပဝေသနံ အာပုစ္ဆထာ”တိ ဝုတ္တေ အနာပုစ္ဆာပိ ကမံ ပဝိသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ယော ယော ဝုဍ္ဎော** တိ ဟရိတသိကေသု ဘိက္ခူသု ယော ယော ဝုဍ္ဎော။ **နဝကတရဿ သာဒိတု** န္တိ ဟရိတသိကနဝကတရဿ အဘိတဒနာဒိံ သာဒိတုံ။

တတ္ထေတ တိ သင္ဃနဝကဋ္ဌာနေယေဝ။ **အတ္တနော ဟင္ဒိယာ ပတရေတဗ္ဗ** န္တိ အတ္တနော ဝဿဂ္ဂေန ပတ္တဟ ဋ္ဌိယာ ပတရေတဗ္ဗံ, န ပန သဗ္ဗေသု ပတရိတေသူတိ အတ္ထော။ **ယဒိ ပန န ဂဏ္ဍှာတိ န ဝိဿဇ္ဇေတီ** တိ ယဒိ ပုရိမဒိ ဝသေ အတ္တနော န ဂဏှာတိ ဂဟေတွာ စ န ဝိဿဇ္ဇေတိ။ **စတုဿာလဘတ္တ** န္တိ ဘောဇနသာလာယံ ပဋိဟဋိယာ ဒိယ္ယမာနဘတ္တံ။ **ဟတ္ထဟာသေ ဌိတေနာ** တိ အာယကဿ ဟတ္ထဟာသေ ဌိတေန။

၇၆. အညော သာမဏေရော န ဂဟေတဗ္ဗော တိ ဥပဇ္ဈာယေန ဟုတွာ အညော သာမဏေရော န ဂဟေတဗ္ဗော။ **ဥ ပဇ္ဈံ ဒတွာ ဂဟိတသာမဏေရာပီ**တိ ပကတတ္တကာလေ ဥပဇ္ဈံ ဒတွာ ဂဟိတသာမဏေရာပိ။ လဒ္ဓသမ္မုတိကေန အာဏတ္တောပိ ဂရုဓမ္မေဟိ အညေဟိ တ ဩဝဒိတုံ လဘတီတိ အာဟ **“ပဋိဗလဿ တ ဘိက္ခုဿ ဘာရော ကာတဗ္ ဗော”**တိ။ အာဂတာ ဘိက္ခုနိယော ဝတ္တဗ္ဗာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သဝစနီယ**န္တိ သအောသံ ။ **ဇေဋ္ဌကဋ္ဌာနံ န ကာတဗ္ဗ** န္တိ ပဓာနဋ္ဌာနံ န ကာတဗ္ဗံ။ ကိံ တန္တိ အာဟ **“ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေန တ”** တိအာဒိ။

ရဇေဟိ ဟတာ ဥပဟတာ ဘူမိ ဧတိဿာတိ **ရဇောဟတဘူမိ,** ရဇောကိဏ္ဏဘူမီတိ အတ္ထော။ **ပစ္စယ**န္တိ ဝဿာ တသိကလာဘံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ကေပဿေ ဌတွာ** တိ ဟင္ဒိံ ဝိဟာယ ဘိက္ခူနံ ပစ္ဆတော ဌတွာ။ **သေနာသနံ န လဘ တီ**တိ သေယ္ယာပရိယန္တဘာဂိတာယ ဝဿဂ္ဂေန ဂဏှိတုံ န လဘတိ။ **အဿာ** တိ ဘဝေယ္ယ။ “အာဂန္တုကေန အာ ရောစေတဗ္ဗံ, အာဂန္တုကဿ အာရောစေတဗ္ဗ”န္တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ သစေ ဒွေဝ ဟရိတသိကာ ဂတဋ္ဌာနေ အညမညံ ပဿန္တိ, ဥဘောဟိပိ အညမညဿ အာရောစေတဗ္ဗံ။ ယထာ ဗဟိ ဒိသွာ အာရောစိတဿ ဘိက္ခုနော ဝိဟာရံ အာဂတေ ပုန အာရောစနကိစ္စံ နတ္ထိ, ဧဝံ အညံ ဝိဟာရံ ဂတေနပိ တတ္ထ ပုဗ္ဗေ အာရောစိတဿ ပုန အာရောစန ကိစ္စံ နတ္ထီတိ ဝဒန္တိ။

၈၁. အဝိသေသေနာတိ ဟရိတသိကဿ ဥက္ခိတ္တကဿ စ အဝိသေသေန။ **ဩဗဒ္ဓ** န္တိ ပလိဗုဒ္ဓံ။

၈၃. သဟတသောတိ ဝုတ္တပ္ပကာရေ ဆန္ဒေ ပကတတ္တေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ သယနမေဝ အဓိပ္ပေတံ, န သေသကမ္ ရိယာပထကပ္ပနံ။ သေသမေတ္ထ သုဝိညေယ္ယမေဝ။

ဟရိတသိကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. သမုစ္စယက္ခန္ဓကံ

သုက္ကဝိဿဋ္ဌိကထာဝဏ္ဏနာ

၉၇. သမုစ္စယက္ခန္ဓကေ **ဝုတ္တနယေန ဝတ္တံ သမာဒာတဗ္ဗ**န္တိ ဟရိတသိကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေန ဒွီဟိ ပဒေဟိ ဧကေန စ သမာဒာတဗ္ဗံ။ **ဝေဒိယာမီ**တိ စိတ္တေန သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သုခံ အနုဘဝါမိ, န တပ္ပစ္စယာ အဟံ ဒုက္ခိတောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဝုတ္တနယေနေဝ သင်္ဃမဇ္ဈေ နိက္ခိပိတဗ္ဗ**န္တိ ဟရိတသိကက္ခန္ဓကေ ဝုတ္တနယေန ''မာနတ္တံ နိက္ခိပါမိ, ဝတ္တံ နိက္ခိပါမီ''တိ ဣမေဟိ ဒွီဟိ ဧကေန စ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ **တဿ အာရောစေတွာ နိက္ခိပိတဗ္ဗ**န္တိ အနာရောစနေန ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋဥ္စ ပရိမောစနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ဒွေဝ လေဍ္ဍုပာတေ အတိက္ကမိတွာ**တိ ဘိက္ခူနံ သဇ္ဈာယနသဒ္ဒသဝနူပစာရဝိဇဟနတ္ထံ ဝုတ္တံ, **မဟာမဂ္ဂတော ဩက္ကမ္မာ**တိ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နဘိက္ခူနံ ဥပစာရဝိဇဟနတ္ထံ, **ဂုမ္ဗေန ဝါ ဝတိယာ ဝါ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ**တိ ဒဿနူပစာရဝိဇဟနတ္ထံ။ အနိက္ခိတ္တဝတ္တေန အန္တောဥပစာရဂတာနံ သဗ္ဗေသမ္ပိ အာရောစေတဗ္ဗတ္တာ **''အယံ နိက္ခိတ္တဝတ္တဿ ပရိဟာရော''**တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **နိက္ခိတ္တဝတ္တဿာ**တိ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတွာ ပရိဝသန္တဿာတိ အတ္ထော။ အယံ ပနေတ္ထ ထေရဿ အဓိပ္ပါယော – ဝတ္တံ နိက္ခိပိတွာ ပရိဝသန္တဿ ဥပစာရဂတာနံ သဗ္ဗေသံ အာရောစနကိစ္စံ နတ္ထိ, ဒိဋ္ဌရူပါနံ သုတသဒ္ဒါနံ အာရောစေတဗ္ဗံ, အဒိဋ္ဌအသုတာနမ္ပိ အန္တောဒွါဒသဟတ္ထဂတာနံ အာရောစေတဗ္ဗံ။ ဣဒံ ဝတ္တံ နိက္ခိပိတွာ ပရိဝသန္တဿ လက္ခဏန္တိ။

ပရိဝါသကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၂. ''သတိယေဝ အန္တရာယေ အန္တရာယိကသညီ ဆာဒေတိ, အစ္ဆန္နာ ဟောတိ။ အန္တရာယိကဿ ပန အနန္တရာယိကသညာယ ဆာဒယတော အစ္ဆန္နာဝ''တိပိ ပါဌော။ **အဝေရီ**တိ ဟိတကာမော။ **ဥဒ္ဒိဋ္ဌော အရုဏော**တိ ဥဋ္ဌိတော အရုဏော။ **သုဒ္ဓဿ သန္တိကေ**တိ သဘာဂသင်္ဃာဒိသေသံ အနာပန္နဿ သန္တိကေ။ **ဝတ္ထုန္တိ** အသုစိမောစနာဒိဝီတိက္ကမံ။

သုက္ကဝိဿဋ္ဌီတိ ဝတ္ထု စေဝ ဂောတ္တဉ္စာတိ **သုက္ကဝိဿဋ္ဌီ**တိ ဣဒံ အသုစိမောစနလက္ခဏဿ ဝီတိက္ကမဿ ပကာသနတော ဝတ္ထု စေဝ ဟောတိ, သဇာတိယသာဓာရဏဝိဇာတိယဝိနိဝတ္တနသဘာဝတော သုက္ကဝိဿဋ္ဌိယာ ဧဝ ပကာသနတော ဂောတ္တဉ္စ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဂံ တာယတီတိ ဟိ ဂောတ္တံ။ **သင်္ဃာဒိသေသောတိ နာမဉ္စေဝ အာပတ္တိ စာ**တိ **သင်္ဃာဒိသေသော**တိ တေန တေန ဝီတိက္ကမေန အာပန္နဿ အာပတ္တိနိကာယဿ နာမပ္ပကာသနတော နာမဉ္စေဝ ဟောတိ အာပတ္တိသဘာဂတ္တာ အာပတ္တိ စ။

တဒနုရူပံ ကမ္မဝါစံ ကတွာ မာနတ္တံ ဒါတဗ္ဗန္တိ –

''သုဏာတု မေ, ဘန္တေ, သင်္ဃော, အယံ ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု ဧကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိ သဉ္စေတနိကံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိံ ဧကာဟပ္ပဋိစ္ဆန္နံ, သော သင်္ဃံ ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ သဉ္စေတနိကာယ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိယာ ဧကာဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ ဧကာဟပရိဝါသံ ယာစိ။ သင်္ဃော ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဧကိဿာ အာပတ္တိယာ သဉ္စေတနိကာယ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိယာ ဧကာဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ ဧကာဟပရိဝါသံ အဒါသိ။ သော ပရိဝုတ္ထပရိဝါသော။ အယံ ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု ဧကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိ သဉ္စေတနိကံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိံ အပ္ပဋိစ္ဆန္နံ, သော သင်္ဃံ တာသံ အာပတ္တီနံ သဉ္စေတနိကာနံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌီနံ ပဋိစ္ဆန္နာယ စ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ စ ဆာရတ္တံ မာနတ္တံ ယာစတိ။ ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သင်္ဃော ဣတ္ထန္နာမဿ ဘိက္ခုနော ဒွိန္နံ အာပတ္တီနံ သဉ္စေတနိကာနံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌီနံ ပဋိစ္ဆန္နာယ စ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ စ ဆာရတ္တံ မာနတ္တံ ဒဒေယျ, ဧသာ ဉတ္တိ။

သုဏာတု မေ, ဘန္တေ။ပေ။ သော ပရိဝုတ္ထပရိဝါသော။ အယံ ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု ဧကံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိ သဉ္စေတနိကံ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိံ အပ္ပဋိစ္ဆန္နံ, သော သင်္ဃံ တာသံ။ပေ။ ယာစတိ။ သင်္ဃော ဣတ္ထန္န

နာမသ္သ ဘိက္ခုနော ဒ္ဝိန္နံ အာပတ္တီနံ သင္ဃေတနိကာနံ သုက္ကဝိသ္သဋ္ဌိနံ ပဋိစ္ဆန္နာယ စ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ စ ဆာရတ္တံ မာနတ္တံ ဒေတိ။ ယသ္သာယသ္မတော ခမတိ ကုတ္တန္နာမသ္သ ဘိက္ခုနော ဒ္ဝိန္နံ အာပတ္တီနံ သင္ဃေတနိကာနံ သုက္ကဝိသ္သဋ္ဌိနံ ပဋိစ္ဆန္နာယ စ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ စ ဆာရတ္တံ မာနတ္တသ္သ အနံ, သော တု ဏှဲဿ။ ယသ္သ နက္ခမတိ, သော ဘာသေယ္ယ။

ဒုတိယမ္ပိ ဧတမတ္ထံ ဝဒာမိ။ပေ.။ တတိယမ္ပိ ဧတမတ္ထံ ဝဒာမိ။ပေ.။

ဒိန္နံ သင္ဃေန ကုတ္တန္နာမသ္သ ဘိက္ခုနော ဒ္ဝိန္နံ အာပတ္တီနံ သင္ဃေတနိကာနံ သုက္ကဝိသ္သဋ္ဌိနံ ပဋိစ္ဆန္နာယ စ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာယ စ ဆာရတ္တံ မာနတ္တံ, ခမတိ သင္ဃသ္သ, တသ္မာ တုဏှီ။ ဧဝမေတံ ဓာရယာမီတိ –

ဧဝံ ကမ္မဝါစံ ကတွာ မာနတ္တံ ဒါတဗ္ဗံ။ စိဏ္ဏမာနတ္တသ္သ စ ဣမိနာဝ နယေန ကမ္မဝါစံ ယောဇေတွာ အဗ္ဘာနံ ကာတဗ္ဗံ။

အညသ္မိံ န္တိ သုဒ္ဓန္တပရိဝါသဝသေန အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနတော အညသ္မိံ။ ဒသသတံ အာပတ္တိယော ရတ္တိသတံ ဆာဒယိတွာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ပရိဝါသကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အတ္တနော သီမံ သောဓေတွာ ဝိဟာရသီမာယာတိ ဝိဟာရေ ဗဒ္ဓသီမမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဝိဟာရူပစာရတောပိ ဒ္ဝေ လေဍ္ဍုပာတာ အတိက္ကမိတဗ္ဗာ**တိ ဘိက္ခုဝိဟာရံ သန္ဓာယ ဝဒတိ ကမ္မူပစာရာတိက္ကမေနေဝ ဘိက္ခုနီဝိဟာရူပစာရာတိက္ကမသ္သ သိဒ္ဓတ္တာ။ **ဝိဟာရသ္သ စာ** တိ ဘိက္ခုဝိဟာရသ္သ။ **ကမသ္သာတိ န ဝုတ္တ** န္တိ ကမသ္သ ဥပစာရံ မုဉ္စိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ န ဝုတ္တံ, တသ္မာ ကမူပစာရေပိ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော။

တတ္ထေဝ ဌာနံ ပစ္စာသီသန္တီ တိ ဘိက္ခုနံ ဌာနံ ပစ္စာသီသန္တိ။ **ပရိဝါသဝတ္တာဒီန** န္တိ ပရိဝါသနိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိအာဒီနံ။ **ယုတ္တတရံ ဒိသ္သတီ** တိ ဣမိနာ အနိက္ခိတ္တဝတ္တဘိက္ခုနာ ဝိယ ဘိက္ခုနိယာပိ အန္တောဥပစာရသီမဂတာနံယေဝ အာရောစေတဗ္ဗံ, န ကမေ ဌိတာနမ္ပိ ဂန္တွာ အာရောစေတဗ္ဗန္တိ ဒီပေတိ။ **တသ္မိံ ကမေ** တိ ယသ္မိံ ကမေ ဘိက္ခုနုပသ္သယော ဟောတိ, တသ္မိံ ကမေ။ **ဗဟိ ဥပစာရသီမာယ ဌတွာ**တိ ဥပစာရသီမတော ဗဟိ ဌတွာ။ **သမ္မန္နိတွာ အတဗ္ဗာ**တိ တွေ သမ္မန္နိတွာ ဒိန္နာယ သဟာတသေပိ ရတ္တိစ္ဆေဒော န ဟောတိ။

ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၈. ဝိသုံ မာနတ္တံ စရိတဗ္ဗ န္တိ မူလာယပဋိကသ္သနံ အကတွာ ဝိသုံ ကမ္မဝါစာယ မာနတ္တံ ဂဟေတွာ စရိတဗ္ဗံ။

သုက္ကဝိသ္သဋ္ဌိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဂ္ဃသမောဓာနပရိဝါသကထာဝဏ္ဏနာ

၁၃၄. ကောပတ္တိမူလက န္တိ "ကော အာပတ္တိ ကောဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာ, ကော အာပတ္တိ ဒ္ဝီဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာ"တိ အာဒိနာ ဝုတ္တနယံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **အာပတ္တိဝမုနက** န္တိ "ကော အာပတ္တိ ကောဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာ, ဒ္ဝေ အာပတ္တိယော ဒ္ဝီဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တံ အာပတ္တိဝမုနကနယံ သန္ဓာယ။

ဒ္ဝေဘိက္ခုတရကောဒသကာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၁. ထုလ္လစ္စယာဒီဟိ မိဿက တိ ကေဝလံ ထုလ္လစ္စယံ န ဟောတိ, အထ ခေါ ပုဗ္ဗဘာဂေ အာပန္နထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋေဟိ မိဿကံ။ **မက္ခဓမ္မော** နာမ ဆာဒေတုကာမတာ။

၁၈၂. သမ္ဗဟုလာ သင်္ဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇတိ ပရိမာဏမ္ပိ တိအာဒိ ဇာတိဝသေနေကဝစနံ, ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသော ဝါ။ သေသမေတ္ထ ဟဋ္ဌတော အဋ္ဌကထာတော စ သုဝိညေယျမေဝ။

သမုစ္စယက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. သမထက္ခန္ဓကံ

သမ္မုခါဝိနယကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၇. သမထက္ခန္ဓကေ **သညာပေတီ**တိ ဇတ္တေ **သံ**-သဒ္ဒူပပဒေ **ဉာ**-သဒ္ဒေ တောသနဝိသိဌေ အဝဗောဓနေ ဝတ္တတီတိ အာဟ **“ပရိတောသေတ္ဝာ ဇာနာပေတီ”**တိ။

သတိဝိနယာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၁၉၅-၂၀၀. ဒေသနာမတ္တမေဝေတန္တိ “ပဋိမာနီ”တိ ဇတံ ဒေသနာမတ္တံ။ သတိဝေပုလ္လပ္ပတ္တဿ ခီဏာသဝဿ အတဗ္ဗော ဝိနယော **သတိဝိနယော**။ အမူဠှဿ အတဗ္ဗော ဝိနယော **အမူဠှဝိနယော**။ ပဋိညာတေန ကရဏံ **ပဋိညာတကရဏံ**။

၂၁၂. တိဏဝတ္ထာရကသဒိသတ္တာ တိ တံသဒိသတာယ တဗ္ဗောဟာရောတိ ဒဿေတိ ယထာ “သေ ဗ္ရဟ္မဒတ္ တော”တိ။

အဓိကရဏကထာဝဏ္ဏနာ

၂၁၆. ဝိတအဓိကရဏဿ ကိံ မူလ န္တိအာဒီသု **ဝိတဒမူလာနီ**တိ ဝိတဒဿ မူလာနိ။ **ကောဓနော**တိ ကုဇ္ဈနလက္ခဏေန ကောဓေန သမန္နာဂတော။ **ဥပနာဟီ**တိ ဝေရအပ္ပဋိနိဿဂ္ဂလက္ခဏေန ဥပနာဟေန သမန္နာဂတော။ **အကရတေ**တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၃၂၃; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၄၄) ကရဝဝိရဟိတော။ **အပ္ပတိဿော** တိ အပ္ပတိဿယော အနီစဝုတ္တိ။ တေ္ထ ပန ယော ဘိက္ခု သတ္ထရိ ဓရမာနေ တီသု ကာလေသု ဥပဋ္ဌာနံ န ယာတိ, သတ္ထရိ အနုပာဟနေ စင်္ကမန္တေ သဉပာဟနော စင်္ကမတိ, နီစေ စင်္ကမေ စင်္ကမန္တေ ဥစ္စေ စင်္ကမတိ, ဟေဋ္ဌာ ဝသန္တေ ဥပရိ ဝသတိ, သတ္ထု ဒဿနဋ္ဌာနေ ဥဘော အံသေ ပာရုပတိ, ဆတ္တံ ဓာရေတိ, ဥပာဟနံ ဓာရေတိ, နဟာယတိ, ဥစ္စာရံ ဝာ ပဿာဝံ ဝာ ကရောတိ, ပရိနိဗ္ဗုတေ ဝာ ပန စေတိယံ ဝန္ဒိတုံ န ဂစ္ဆတိ, စေတိယဿ ပညာယနဋ္ဌာနေ သတ္ထုဒဿနဋ္ဌာနေ ဝုတ္တံ သဗ္ဗံ ကရောတိ, အညေဟိ စ ဘိက္ခူဟိ “ကသ္မာ ဧဝံ ကရောသိ, န ဣဒံ ဝဋ္ဋတိ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ နာမ လဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တေ “တုဏှီ ဟောဟိ, ဗုဒ္ဓေ ဗုဒ္ဓေတိ ဝဒသိ, ကိံ ဗုဒ္ဓေ နာမာ”တိ ဘဏတိ, အယံ **သတ္ထရိ အကရတေ** နာမ။

ယော ပန ဓမ္မဿဝနေ သင်္ဃုဋ္ဌေ သက္ကစ္စံ န ဂစ္ဆတိ, သက္ကစ္စံ ဓမ္မံ န သုဏာတိ, နိဒ္ဒာယတိ ဝာ သလ္လပန္တော ဝာ နိသီဒတိ, သက္ကစ္စံ န ဂဏှာတိ န ဓာရေတိ, “ကိံ ဓမ္မေ အကရဝံ ကရောသီ”တိ ဝုတ္တေ “တုဏှီ ဟောဟိ, ဓမ္မော ဓမ္မောတိ ဝဒသိ, ကိံ ဓမ္မော နာမာ”တိ ဝဒတိ, အယံ **ဓမ္မေ အကရတေ** နာမ။ ယော ပန ထေရေန ဘိက္ခုနာ အနဇ္ဈိဋ္ဌော ဓမ္မံ ဒေသေတိ ဥဒ္ဒိသတိ ပဉှံ ကထေတိ, ဝုဍ္ဎေ ဘိက္ခူ ဃဋ္ဋေန္တော ဂစ္ဆတိ တိဋ္ဌတိ နိသီဒတိ, ဒုဿပလ္လတ္ထိကံ ဝါ ဟတ္ထပလ္လတ္ထိကံ ဝါ ကရောတိ, သင်္ဃမဇ္ဈေ ဥဘော အံသေ ပာရုပတိ, ဆတ္တုပာဟနံ ဓာရေတိ, “ဘိက္ခုသင်္ဃဿ လဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တေပိ “တုဏှီ ဟောဟိ, သင်္ဃော သင်္ဃောတိ ဝဒသိ, ကိံ သင်္ဃော, မိဂသင်္ဃော အဇသင်္ဃော”တိအာဒီနိ ဝဒတိ, အယံ **သင်္ဃေ အကရတေ** နာမ။ ဧကဘိက္ခုသ္မိမ္ပိ ဟိ အကရဝေ ကတေ သင်္ဃေ ကတောယေဝ ဟောတိ။ တိဿော သိက္ခာ ပန အပူရယမာနော **သိက္ခာယ န ပရိပူရကာရီ** နာမ။

အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ဒေဝမနုဿာန န္တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၃၂၅; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၄၂; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၆.၃၆) ကေသ္ မိံ ဝိဟာရေ ဒွိန္နံ ဘိက္ခူနံ ဥပ္ပန္နဝိတဒေါ ကထံ ဒေဝမနုဿာနံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တတိ? ကောသမ္ဗကက္ခန္ဓကေ ဝိယ ဟိ ဒွီသု ဘိက္ခူသု ဝိတဒံ အာပန္နေသု တသ္မိံ ဝိဟာရေ တေသံ အန္တေဝါသိကာ ဝိဝဒန္တိ, တေသံ ဩဝါဒံ ဂဏှန္တော ဘိက္ခုနိသင်္ဃော ဝိဝဒတိ, တတော တေသံ ဥပဋ္ဌာကာ ဝိဝဒန္တိ, အထ မနုဿာနံ အာရက္ခဒေဝတာ ဒွေ့ ကောဋ္ဌာသာ ဟောန္တိ။ တတ္ထ ဓမ္မဝါဒီနံ အာရက္ခဒေဝတာ ဓမ္မဝါဒိနိယော ဟောန္တိ, အဓမ္မဝါဒီနံ အဓမ္မဝါဒိနိယော။ တတော အာရက္ခဒေဝတာနံ မိတ္တာ ဘုမ္မဒေဝတာ ဘိဇ္ဇန္တိ။ ဧဝံ ပရမ္ပရာယ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ ဌပေတွာ အရိယသာဝကေ သဗ္ဗေ ဒေဝမနုဿာ ဒွေ့ ကောဋ္ဌာသာ ဟောန္တိ။ ဓမ္မဝါဒီဟိ ပန အဓမ္မဝါဒိနောဝ ဗဟုတရာ ဟော

န္တိ။ တတော “ယံ ဗဟုကေဟိ ဂဟိတံ, တံ တစ္ဆ”န္တိ ဓမ္မံ ဝိသ္သဇ္ဇေတွာ တေ ဗဟုတရာ အဓမ္မံ ဂဏှန္တိ။ တေ အဓမ္မံ ပုရက္ခတွာ ဝိဟရန္တာ အဟယေသု နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ ဧဝံ ကေသိံ ဝိဟာရေ ဒ္ဝိန္နံ ဘိက္ခုနံ ဥပ္ပန္နော ဝိတဒေါ ဗဟူနံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ ဟောတိ။ **အစ္စယတ္တံ တ** တိ အတ္တနိ တ အတ္တနော ပရိသာယ တ။ **ဗဟိဒ္ဓါ တ** တိ ပရသ္မိံ တ ပရသ္သ ပရိသာယ တ။ **အာယတိံ အနဝသ္သတာယာ** တိ အာယတိံ အနုပ္ပာဒာယ။

မက္ခီ တိ ပရေသံ ဂုဏမက္ခနလက္ခဏေန မက္ခေန သမန္နာဂတော။ **ပဠာသီ**တိ ယုဂဂ္ဂဟလက္ခဏေန ပဠာသေန သမန္နာဂတော။ **ဣသ္သုကီ** တိ ပရသက္ကာရာဒီနံ ဣသ္သာယနလက္ခဏာယ ဣသ္သာယ သမန္နာဂတော။ **မစ္ဆရီ** တိ အာတသမစ္ဆရိယာဒီဟိ သမန္နာဂတော။ **သဌော**တိ ကေရာဋိကော။ **မာယာဝီ**တိ ကတပာပပဋိစ္ဆာဒကော။ **ဟာပိစ္ဆော** တိ အသန္တသမ္ဘာဝနိစ္ဆကော ဒုသ္သီလော။ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ** တိ နတ္ထိကတဒိ အဟေတုကတဒိ အကိရိယတဒိ။ **သန္ဒိဋ္ဌိပရာမာသီ** တိ သယံ ဒိဋ္ဌမေဝ ပရာမသတိ ဂဏှာတိ။ **အာဓာနဂ္ဂာဟီ** တိ ဒဠှဂ္ဂာဟီ။ **ဒုပ္ပဋိနိသ္သဂ္ဂီ** တိ န သက္ကာ ဟောတိ ဂဟိတံ နိသ္သဇ္ဇာပေတုံ။ တွေ စ **ကောဓနော ဟောတိ ဥပနာဟီ**တိအာဒိနာ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနနယေန ကောဓူပနာဟာဒယော အကုသလဓမ္မာ ဝိတဒမူလာနီတိ ဒဿိတာနိ, တထာ **ဒုဋ္ဌစိတ္တာ ဝိဝဒန္တီ** တိအာဒိနာ လောဘဒေါသမောဟာ။ **အဒုဋ္ဌစိတ္တာ ဝိဝဒန္တီ**တိအာဒိနာ စ အလောဘာဒယော ဝိတဒမူလာနီတိ ဒဿိတာနိ။

၂၁၇. **ဒုဗ္ဗဏ္ဏော** တိ ပံသုပိသာစကော ဝိယ ဈာမခာဏုဝဏ္ဏော။ **ဒုဒ္ဒသ္သိကော** တိ ဝိဇာတမာတုယာပိ အမနာပဒဿနော။ **ဩကောဋိမကော**တိ လကုဏ္ဍကော။ **ကာဏော**တိ ဧကက္ခိကာဏော တ ဥဘယက္ခိကာဏော တ။ **ကုဏီ**တိ ဧကဟတ္ထကုဏီ တ ဥဘယဟတ္ထကုဏီ တ။ **ခဉ္ဇော** တိ ဧကပာဒခဉ္ဇော တ ဥဘယပာဒခဉ္ဇော တ။ **ပက္ခဟတော**တိ ဟတပက္ခော ပီဌသပ္ပိ။

၂၂၀. **ဝိတအာဓိကရဏံ ကုသလံ အကုသလံ အဗျာကတ** န္တိ ဝိတအာဓိကရဏံ ကိံ ကုသလံ အကုသလံ ဥဒာဟု အဗျာကတန္တိ ပုစ္ဆတိ။ **ဝိတအာဓိကရဏံ သိယာ ကုသလ**န္တိအာဒိ ဝိဿဇ္ဇနံ။ သေ နယော သေသေသုပိ။ ဝိဝဒန္တိ တေတေ နာတိ **ဝိတဒေါ**တိ အာဟ **“ယေန ဝိဝဒန္တိ, သော စိတ္တုပ္ပာဒော ဝိတဒေါ”** တိ။ ကထံ ပန သော စိတ္တုပ္ပာဒော အဓိကရဏံ နာမာတိ အာဟ **“သမထေဟိ စ အဓိကရဏီယတာယ အဓိကရဏ”**န္တိ, သမထေဟိ သမေတဗ္ဗတာယ အဓိကရဏန္တိ အတ္ထော။ ဝိတဒဟေတုဘူတသ္သ ဟိ စိတ္တုပ္ပာဒဿ ဝူပသမေန တပ္ပဘဝဿ သဒ္ဒဿပိ ဝူပသမော ဟောတီတိ စိတ္တုပ္ပာဒဿ သမထေဟိ အဓိကရဏီယတာ ပရိယာယော သမ္ဘဝတိ။

၂၂၂. **အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကုသလံ သိယာ အဗျာကတ** န္တိ အယံ ဝိကပ္ပော ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တော, န လောကဝဇ္ဇန္တိ ဒဿေတုံ **“သန္ဓာယဘာသိတဝသေနာ”** တိအာဒိမာဟ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ သန္ဓာယဘာသိတဝသေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အာဟ **“ယသ္မိံ ဟိ”** တိအာဒိ။ **ပထဝီခဏနာဒိကေ**တိ တွေ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဘူတကာမဟတဗ္ဗတာဒိပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ သိက္ခာပဒံ သင်္ဂဏှာတိ။ ယော ဝိနယေ အပကတညုတာယ ဝတ္တသီသေန သမ္မုဥ္ဇနိအာဒိနာ ပထဝီခဏနာဒီနိ ကရောတိ, တဿ တသ္သုပ္ပန္နစိတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **“ကုသလစိတ္တံ အင်္ဂံ ဟောတီ”**တိ။ **အင်္ဂံ ဟောတီ** တိ စ ဝတ္တသီသေန ကရောန္တဿပိ “ဣမံ ပထဝိံ ခဏာမီ”တိအာဒိနာ ဝီတိက္ကမဇာနနဝသေန ပဝတ္တတ္တာ တံ ကုသလစိတ္တံ အာပတ္တာဓိကရဏံ, ကုသလစိတ္တံ အာပတ္တိယာ ကာရဏံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ န ဟိ ဝီတိက္ကမံ အဇာနန္တဿ ပထဝီခဏနာဒီသု အာပတ္တိ သမ္ဘဝတိ။ **တသ္မိံ သတီ** တိ တသ္မိံ ကုသလစိတ္တေ အာပတ္တိဘာဝေန ဂဟိတေ သတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ကုသလစိတ္တေ အာပတ္တိဘာဝေန ဂဟိတေ သတိ “နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလ”န္တိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ, တသ္မာ။ **နယိဒံ အင်္ဂပ္ပဟောနကစိတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ**န္တိ “အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကုသလံ သိယာ အဗျာကတံ, နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလ”န္တိ ဣဒံ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာပကဘာဝေန အင်္ဂပ္ပဟောနကံ အာပတ္တိယာ ကာရဏဘူတံ စိတ္တံ သန္ဓာယ န ဝုတ္တံ။ ကိံ ပန သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **“ဣဒံ ပနာ”**တိအာဒိ။ ဘိက္ခုမ္ပိ ကမ္မဋ္ဌာနဂတစိတ္တေန နိပန္နေ နိဒ္ဒာယန္တေ တ မာတုဂါမော စေ သေယျံ ကပ္ပေတိ, တသ္မိံ ခဏေ သေယျာကာရေန ဝတ္တမာနရူပမေဝ အာပတ္တိ, န ကုသလာဒိဝသပ္ပဝတ္တံ စိတ္တန္တိ အာဟ **“အသဉ္စိစ္စ။ပေ။ သဟသေယျာဒိဝသေန အာပဇ္ဇတော** (ပရိ. ၃၂၃ အတ္ထတော သမာနံ) **အဗျာကတံ ဟောတီ”**တိ။ တသ္မိံဥဟိ ခဏေ ဥဋ္ဌာတဗ္ဗေ ဇာတေ အနုဋ္ဌာနတော တဒာကာရပဝတ္တော ရူပက္ခန္ဓောဝ အာပတ္တိ။

“အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တော ကုသလစိတ္တော ဝါ အာပဇ္ဇတိ အကုသလာဗျာကတစိတ္တော ဝါ”တိ ဝစနတော ကုသလမ္ပိ အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာတိ စေ? န။ ယော ဟိ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီတိ ဝုစ္စတိ, သော တီသု စိတ္တေသု အညတရစိတ္တသမင်္ဂီ ဟုတွာ အာပဇ္ဇတိ, န အညထာတိ ဒဿနတ္ထံ **“ကုသလစိတ္တော ဝါ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အယဉ္စေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ပထဝီခဏနာဒီသု ကုသလစိတ္တက္ခဏေ ဝီတိက္ကမာဒိဝသေန ပဝတ္တရူပသမုဋ္ဌာပကော ကုသလစိတ္တော ဝါ တထာပဝတ္တရူပသင်္ခာတံ အဗျာကတာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, တထာ အဗျာကတစိတ္တော ဝါ အဗျာကတရူပသင်္ခာတံ အဗျာကတာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ ဟဏာတိပာတာဒီ အကုသလစိတ္တော ဝါ အကုသလာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, ရူပံ ပနေတ္ထ အဗ္ဗောဟာရိကံ။ သုပိနန္တေ စ ဟဏာတိပာတာဒီ ကရောန္တော သဟသေယျာဒိဝသေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တော အကုသလစိတ္တော အဗျာကတာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီတိ။

ကုသလစိတ္တံ အာပဇ္ဇေယျာ တိ ဒွေကလောမံ ဂဟေတွာ ကမ္မဋ္ဌာနမနသိကာရေန တိယောဇနံ အတိက္ကမန္တဿ ပညတ္တိံ အဇာနိတွာ ပဒသော ဓမ္မံ ဝါစေန္တဿ စ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာပတ္တိယာ ကုသလစိတ္တံ အာပဇ္ဇေယျ။ **န စ တတ္ထ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ကုသလစိတ္တံ အာပတ္တိယာ အင်္ဂ** န္တိ တသ္မိံ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ ကုသလစိတ္တံ အာပတ္တိယာ အင်္ဂံ န ဟောတိ, သယံ အာပတ္တိ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ **စလိတပ္ပဝတ္တာန** န္တိ စလိတာနံ ပဝတ္တာနဉ္စ။ စလိတော ကာယော, ပဝတ္တာ ဝါစာ။ **အညတရမေဝ အင်္ဂ** န္တိ ကာယဝါစာနံ အညတရမေဝ အာပတ္တီတိ အတ္ထော။ **တဉ္စ ရူပက္ခန္ဓပရိယာပန္နတ္တာ အဗျာကတ**န္တိ ဣမိနာ အဗျာကတမာပတ္တာဓိကရဏံ, နာညန္တိ ဒဿေတိ။

ယဒိ ဧဝံ “သာပတ္တိကဿ, ဘိက္ခဝေ, နိရယံ ဝါ ဝဒာမိ တိရစ္ဆာနယောနိံ ဝါ”တိ ဝစနတော အဗျာကတဿပိ ဝိပါကဓမ္မတာ အာပဇ္ဇေယျာတိ? နာပဇ္ဇေယျ။ အသဉ္စိစ္စ အာပန္နာ ဟိ အာပတ္တိယော ယာဝ သော န ဇာနာတိ, တာဝ အနန္တရာယကရာ, ဇာနိတွာ ဆာဒေန္တော ပန ဆာဒနပစ္စယာ အညံ ဒုက္ကဋသင်္ခာတံ အကုသလမာပတ္တာဓိကရဏမာပဇ္ဇတိ, တဉ္စ အကုသလသဘာဝတ္တာ သဂ္ဂမောက္ခာနံ အန္တရာယကရဏန္တိ သာပတ္တိကဿ အပာယကမိတာ ဝုတ္တာ။ အဗျာကတံ ပန အာပတ္တာဓိကရဏံ အဝိပါကဓမ္မမေဝါတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။ တေနေဝ **ဟေရဏ္ဏကပဒေသု**ပိ “ပုထုဇ္ဇနော ကလျာဏပုထုဇ္ဇနော သေက္ခော အရဟာတိ စတ္တာရော ပုဂ္ဂလေ ဒဿေတွာ တေသု အရဟတော အာပတ္တာဓိကရဏံ အဗျာကတမေဝ, တထာ သေက္ခာနံ, တထာ ကလျာဏပုထုဇ္ဇနဿ အသဉ္စိစ္စ ဝီတိက္ကမကာလေ အဗျာကတမေဝ။ ဣတရဿ အကုသလမ္ပိ ဟောတိ အဗျာကတမ္ပိ။ ယသ္မာ စဿ သဉ္စိစ္စ ဝီတိက္ကမကာလေ အကုသလမေဝ ဟောတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ ‘နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလ’န္တိ။ သဗ္ဗတ္ထ ဧဝံ အဗျာကတန္တိ ဝိပါကာဘာဝမတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ”န္တိ လိခိတံ။ ယဉ္စ အာပတ္တာဓိကရဏံ အကုသလံ, တမ္ပိ ဒေသိတံ ဝုဋ္ဌိတံ ဝါ အနန္တရာယကရံ။ ယထာ ဟိ အရိယူပဝါဒကမ္မံ အကုသလမ္ပိ သမာနံ အစ္စယံ ဒေသေတွာ ခမာပနေန ပယောဂသမ္ပတ္တိပဋိဗာဟိတတ္တာ အဝိပါကဓမ္မတံ အာပန္နံ အဟောသိကမ္မံ ဟောတိ, ဧဝမိဒမ္ပိ ဒေသိတံ ဝုဋ္ဌိတံ ဝါ ပယောဂသမ္ပတ္တိပဋိဗာဟိတတ္တာ အဝိပါကဓမ္မတာယ အဟောသိကမ္မဘာဝေန အနန္တရာယကရံ ဇာတံ။ တေနေဝ “သာပတ္တိကဿ, ဘိက္ခဝေ, နိရယံ ဝါ ဝဒာမိ တိရစ္ဆာနယောနိံ ဝါ”တိ သာပတ္တိကဿေဝ အပာယကမိတာ ဝုတ္တာ။

အဓိကရဏဝူပသမနသမထကထာဝဏ္ဏနာ

၂၂၈. ဝိတဒ္ဒသင်္ခာတေ အတ္ထေ ပစ္စတ္ထိကာ **အတ္ထပစ္စတ္ထိကာ** ။

၂၂၉. **သမ္မုခာဝိနယသ္မိ** န္တိ သမ္မုခာဝိနယဘာဝေ။

၂၃၀. **အန္တရေန** တိ ကာရဏေန။

၂၃၁. ဥဗ္ဗာဟိကာယ ခီယနကေ ဟစိတ္တံ န ဝုတ္တာ တတ္ထ ဆန္ဒအနဿ နတ္ထိတာယ။

၂၃၆. **တဿ ခော ဝါ** န္တိ ဧတ္ထ **ခော ဝါ**န္တိ နိပါတမတ္တံ။

၂၃၈. “ကာ စ တတ္ထ တဿပာပိယသိကာယာ”တိ ပေတ္တကေသု လိခန္တိ။ “ကာ စ တဿပာပိယသိကာ”တိ ဧဝံ ပနေတ္ထ ပါဌော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၄၂. **ကိစ္စာဓိကရဏံ ဧကေန သမထေန သမ္မတီ** တိ ဧတ္ထ ‘‘ကိစ္စမေဝ ကိစ္စာဓိကရဏ’’န္တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၈၅-၈၆) ဝစနတော အပလောကနကမ္မာဒီနမေတံ အဓိဝစနံ။ တံ ဝိတအာဓိကရဏာဒီနိ ဝိယ သမထေဟိ သမေတဗ္ဗံ န ဟောတိ, ကိန္တု သမ္မုခာဝိနယေန သမ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ **သမ္မတီ** တိ ဧတ္ထ သမ္ပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ သေသမေတ္ထ သုဝိညေယျမေဝ။

သမထက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ခုဒ္ဒကဝတ္ထုက္ခန္ဓကံ

ခုဒ္ဒကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၂၄၃. ခုဒ္ဒကဝတ္ထုက္ခန္ဓကေ **အဋ္ဌပဒာကာရေနာ** တိ အဋ္ဌပဒဖလကာကာရေန, ဇူတဖလကသဒိသန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **မလ္လကမူလသဏ္ဌာနေနာ** တိ ခေဠမလ္လကမူလသဏ္ဌာနေန။

၂၄၅. **မုတ္တောလမ္ဗကာဒီန** န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကုဏ္ဍလာဒီံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ပလမ္ဗကသုတ္တ** န္တိ ယညောပစိတာကာရေန ဩလမ္ဗကသုတ္တံ။

၂၄၆. **စိက္ကလေနာ** တိ သိလေသေန။

၂၄၈. **သာခုဂီတ**န္တိ အနိစ္စတာဒိပဋိသံယုတ္တဂီတံ။

၂၄၉. **စတုရဿေန ဝတ္တေနာ** တိ ပရိပုဏ္ဏေန ဥစ္စာရဏဝတ္တေန။ တရင်္ဂဝတ္တာဒီနံ ဥစ္စာရဏဝိဓာနာနိ နဋ္ဌပ္ပယောဂါနိ။ **ဗာဟိရလောမိ**န္တိ ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသော, ယထာ တဿ ဥဏ္ဏာဟတရဿ ဗဟိဒ္ဓာ လောမာနိ ဒိဿန္တိ, တထာ ဓာရေန္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၅၁. **က္ကမာနိ စတ္တာရိ အဟိရာဇကုလာနီ** တိ (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၄.၆၇) က္ကဒံ ဒဋ္ဌဝိသေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ယေ ဟိ ကေစိ ဒဋ္ဌဝိသာ, သဗ္ဗေ တေ က္ကမေသံ စတုန္နံ အဟိရာဇကုလာနံ အဗ္ဘန္တရဂတာဝ ဟောန္တိ။ **အတ္တဂုတ္တိယာ** တိ အတ္တနော ဂုတ္တတ္ထာယ။ **အတ္တရက္ခာယာ** တိ အတ္တနော ရက္ခဏတ္ထာယ။ **အတ္တပရိတ္တံကာတု** န္တိ အတ္တနော ပရိတ္တာဏတ္ထာယ အတ္တပရိတ္တံ နာမ ကာတုံ အနုဇာနာမီတိ အတ္ထော။

က္ကအနိ ယထာ တံ ပရိတ္တံ ကာတဗ္ဗံ, တံ ဒဿေတုံ **“ဝေရူပ္ပေ ပန ဘိက္ခဝေ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ (ဇာ. အဋ္ဌ. ၂.၂.၁၀၅) **ဝိရူပက္ခေဟိ** တိ ဝိရူပက္ခနာဂကုလေဟိ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ သဟယောဂေ စေတံ ကရဏဝစနံ, ဧတေဟိ သဟ မယှံ မိတ္တဘာဝေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ **အပာဒကေဟီ**တိ အပာဒကသတ္တေဟိ။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **သဗ္ဗေ သတ္တာ** တိ က္ကတော ပုဗ္ဗေ တွေကေန ဌာနေန ဩဒိဿကမေတ္တံ ကထေတွာ က္ကအနိ အနောဒိဿကမေတ္တံ ကထေတုံ က္ကဒမာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **သတ္တာ ပါဏာ ဘူတာ** တိ သဗ္ဗာနေတာနိ ပုဂ္ဂလဝေဝစနာနေဝ။ **ဘဒြာနိ ပဿန္တူ**တိ ဘဒြာနိ အာရမ္မဏာနိ ပဿန္တု။ **မာ ကဥ္စိ ပါပမာဂမာ** တိ ကဥ္စိ သတ္တံ ပါပကံ လာမကံ မာ အာဂစ္ဆတု။

အပ္ပမာဏော ဗုဒ္ဓေါတိ တွေ **ဗုဒ္ဓေါ**တိ ဗုဒ္ဓဂုဏာ ဝေဒိတဗ္ဗာ, တေ ဟိ အပ္ပမာဏာ နာမ။ သေသဒွယေသုပိ ဧသေဝ နယော, **ပမာဏဝန္တာနီ** တိ ဂုဏပ္ပမာဏေန ယုတ္တာနိ။ **ဥဏ္ဏနာဘီ** တိ လောမသနာဘိကော မက္ကဋကော။ **သရဗူ**တိ ဃရဂေါဠိကာ။ **ကတာ မေ ရက္ခာ ကတံ မေ ပရိတ္တ** န္တိ မယာ တွေကဿ ဇနဿ ရက္ခာ စ ပရိတ္တာဏဉ္စ ကတံ။ **ပဋိက္ကမန္တု ဘူတာနီ** တိ သဗ္ဗေပိ မေ ကတပရိတ္တာဏာ သတ္တာ အပဂစ္ဆန္တု, မာ မံ ဝိဟေဌယိံသူတိ အတ္ထော။ **သောဟ**န္တိ ယဿ မမ ဧတေဟိ သဗ္ဗေဟိပိ မေတ္တံ, သော အဟံ ဘဂဝတော နမော ကရောမိ, ဝိပဿီအာဒီနဉ္စ သတ္တန္နံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနံ နမော ကရောမီတိ သမ္ဗန္ဓော။

အညမ္ပိဟိ ဆေတဗ္ဗမ္ပိဟိ တိ ရာကနုသယံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **တာဒိသံ တ ဒုက္ခ**န္တိ မုဋ္ဌိအာဒီဟိ ဒုက္ခံ ဥပ္ပာဒေန္တဿ။

၂၅၂. **ဇာလာနိ ပရိက္ခိပာပေတုံတ** တိ ပရိဿယမောစနတ္ထဉ္စေဝ ပမာဒေန ဂဋ္ဌိတာနံ အာဘရဏာဒီနံ ရက္ခဏတ္ထဉ္စ ဇာလာနိ ကရဏ္ဍကာကာရေန ပရိက္ခိပာပေတုံတ။ **စန္ဒနဂဏ္ဌိ အာဂန္တွာ ဇာလေ လဂ္ဂ** တိ ဧကော ကိရ ရတ္တစန္ဒနရုက္ခော ဂင်္ဂါယ ဥပရိတီရေ ဇာတော ဂင်္ဂေါဒကေန ဓောတမူလော ပတိတွာ တတ္ထ တတ္ထ ပါသာဏေသု သမ္ဘိဇ္ဇမာနော ဝိပ္ပကိရိ။ တတော ဧကော ဃဋပ္ပမာဏော ဃဋိကာ ပါသာဏေသု ဃံသိယမာနာ ဥဒကဦမီဟိ ပောထိယမာနာ မ

ဌာ ဟုတွာ အနုပုဗ္ဗေန ဝုယှမာနာ သေတလပရိယောနဒ္ဓာ အာဂန္တွာ တသ္မိံ ဇာလေ လဂ္ဂိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **လေခန္တိ** လိခိတဂဟိတံ စုဏ္ဏံ။ **ဥဋ္ဌိတွာ** တိ ဝေဠုပရမ္ပရာယ ဥဋ္ဌိ ဟုပေတွာ, ဥဋ္ဌာပေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သြဟရတူ**တိ ဣဒ္ဓိယာ သြတာရေတွာ ဂဏှာတု။

ပူရဏကဿပဟဒယော **ဆ သတ္ထာရော** ။ တတ္ထ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၅၁-၁၅၂; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၃၁၂) **ပူရဏော**တိ တဿ သတ္ထုပဋိညဿ နာမံ။ **ကဿပေ** တိ ဂေတ္တံ။ သော ကိရ အညတရဿ ကုလဿ ဧကူနအသသတံ ပူရယမာနော ဇာတော။ တေနဿ ''ပူရဏော''တိ နာမံ အကံသု၊ မင်္ဂလအသတ္ထာ စဿ ကတံ ''ဒုက္ကဋ္ဌ''န္တိ ဝတ္တာ နတ္ထိ, အကတံ တ ''န ကတ''န္တိ ။ သော ''ကိမဟံ တွေ ဝသာမီ''တိ ပလာယိ။ အထဿ စောရာ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆိန္ဒိံသု၊ သော ပဏ္ဏေန တ တိဏေန တ ပဋိစ္ဆာဒေတုမ္ပိ အဇာနန္တော ဇာတရူပေနေဝ ဧကံ ကမံ ပာဝိသိ။ မနုဿာ တံ ဒိသွာ ''အယံ သမဏော အရဟာ အပ္ပိစ္ဆော, နတ္ထိ ဣမိနာ သဒိသော''တိ ပူဝဘတ္တာဒီနိ ဂဟေတွာ ဥပသင်္ကမန္တိ။ သော ''မယှံ သာဋကံ အနိဝတ္ထဘာဝေန ဣဒံ ဥပ္ပန္န''န္တိ တတော ပဋ္ဌာယ သာဋကံ လဘိတွာပိ န နိဝာသေသိ, တဒေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အဂ္ဂဟေသိ။ တဿ သန္တိကေ အညေပိ အညေပီတိ ပဉ္စသတာ မနုဿာ ပဗ္ဗဇိံသု၊ ဝေမယံ ဂဏာစရိယော ဟုတွာ ''သတ္ထာ''တိ လောကေ ပာကဋော အဟောသိ။

မက္ခလီ တိ တဿ နာမံ။ ဂေသာလာယ ဇာတတ္တာ **ဂေါသာလော**တိ ဒုတိယနာမံ။ တံ ကိရ သကဒ္ဒမာယ ဘူမိယာ တေလဃဋံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တံ ''တာတ မာ ခလီ''တိ သာမိကော အာဟ။ သော ပမာဒေန ခလိတွာ ပတိတွာ သာမိကဿ ဘယေန ပလာယိတုံ အာရဒ္ဓော။ သာမိကော ဥပဓာဝိတွာ သာဋကကဏ္ဏေ အဂ္ဂဟေသိ, သော သာဋကံ ဆဍ္ဍေတွာ အစေလကော ဟုတွာ ပလာယိ။ သေသံ ပူရဏသဒိသမေဝ။

အဇိတောတိ တဿ နာမံ။ ကေသကမ္ဗလံ ဓာရေတီတိ **ကေသကမ္ဗလော** ။ ဣတိ နာမဒွယံ သံသန္ဒိတွာ ''အဇိတော ကေသကမ္ဗလော''တိ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ **ကေသကမ္ဗလော** နာမ မနုဿာနံ ကေသေဟိ ကတကမ္ဗလော။ တတော ပဋိကိဋ္ဌတရံ ဝတ္ထံ နာမ နတ္ထိ။ ယထာဟ ''သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ယာနိ ကာနိစိ တန္တာဝုတာနံ ဝတ္ထာနံ, ကေသကမ္ဗလော တေသံ ပဋိကိဋ္ဌော အက္ခာယတိ။ ကေသကမ္ဗလော, ဘိက္ခဝေ, သီတေ သီတော ဥဏှေ ဥဏှော ဒုဗ္ဗဏ္ဏော ဒုဂ္ဂန္ဓော ဒုက္ခသမ္ဖဿော''တိ (အ. နိ. ၃.၁၃၈)။

ပကုဓောတိ တဿ နာမံ။ **ကစ္စာယနော** တိ ဂေတ္တံ။ ဣတိ နာမဂေတ္တံ သံသန္ဒိတွာ ''ပကုဓော ကစ္စာယနော''တိ ဝုစ္စတိ။ သီတူဒကပဋိက္ခိတ္တကော ဧသ, ဝစ္စံ ကတွာပိ ဥဒကကိစ္စံ န ကရောတိ, ဥဏှောဒကံ တ ကဉ္ဇိယံ တ လဘိတွာ ကရောတိ, နဒိံ တ မဂ္ဂေါဒကံ တ အတိက္ကမ္မ ''သီလံ မေ ဘိန္န''န္တိ ဝာလိကထူပံ ကတွာ သီလံ အဓိဋ္ဌာယ ဂစ္ဆတိ။ ဝေရူပနိဿိရိကလဒ္ဓိကော ဧသ။

သဉ္စယော တိ တဿ နာမံ။ ဗေလဋ္ဌဿ ပုတ္တော **ဗေလဋ္ဌပုတ္တော** ။ ''အမှာကံ ဂဏ္ဌနကိလေသော ပလိဗုန္ဓနကိလေသော နတ္ထိ, ကိလေသဂဏ္ဌိရဟိတာ မယ''န္တိ ဧဝံဝါဒိတာယ လဒ္ဓနာမဝသေန **နိဂဏ္ဌော** ။ နာဋဿ ပုတ္တော တိ **နာဋပုတ္တော** ။

ပိဏ္ဍောလဘာရဒွာဇော တိ (ဥဒ. အဋ္ဌ. ၃၆) ပိဏ္ဍံ ဥလမာနော ပရိယေသမာနော ပဗ္ဗဇိတောတိ **ပိဏ္ဍောလော** ။ သော ကိရ ပရိဇိဏ္ဏဘောဂေါ ဗြာဟ္မဏော ဟုတွာ မဟန္တံ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ လာဘသက္ကာရံ ဒိသွာ ပိဏ္ဍတ္ထာယ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတော။ သော မဟန္တံ ကပလ္လပတ္တံ ''ပတ္တ''န္တိ ဂဟေတွာ စရတိ, ကပလ္လပူရံ ယာဂုံ ပိဝတိ, ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇတိ, ပူဝခဇ္ဇကဉ္စ ခါဒတိ။ အထဿ မဟဂ္ဃသဘာဝံ သတ္ထု အာရောစယိံသု၊ သတ္ထာ တဿ ပတ္တတ္ထဝိကံ နာနုဇာနိ။ ထေရော ဟေဋ္ဌာမဉ္စေ ပတ္တံ နိကုဇ္ဇိတွာ ဌပေတိ။ သော ဌပေန္တောပိ ဃံသေန္တောဝ ပဏာမေတွာ ဌပေတိ, ဂဏှန္တောပိ ဃံသေန္တောဝ အာကမိတွာ ဂဏှာတိ။ တံ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ဃံသနေန ပရိက္ခီဏံ နာဠိကောဒနမတ္တဿေဝ ဂဏှနကံ ဇာတံ။ တတော သတ္ထု အာရောစေသုံ။ အထဿ သတ္ထာ ပတ္တတ္ထဝိကံ အနုဇာနိ။ ထေရော အပရေန သမယေန ဣန္ဒြိယဘာဝနံ ဘာဝေန္တော အဂ္ဂဖလေ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။ ဣတိ သော ပုဗ္ဗေ သဝိသေသံ ပိဏ္ဍတ္ထာယ ဥလတီတိ **ပိဏ္ဍောလော** ။ ဂေတ္တေန ပန **ဘာရဒွာဇော**တိ ဥဘယံ ဧကတော ကတွာ ''ပိဏ္ဍောလဘာရဒွာဇော''တိ ဝုစ္စတိ။

“အထ ခေါ အာယသ္မာ ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇော။ပေ။ ဧတဒဝေါစာ”တိ ကသ္မာ ဧဝမာဟံသု? သော ကိရ (ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၂.၁၈၀ ဒေဝတောရောဟဏဝတ္ထု) သေဋ္ဌိ နေဝ သမ္မာဒိဋ္ဌိ, န မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, မဇ္ဈတ္တဓာတုကော။ သော စိန္တေသိ “မယှံ ဂေဟေ စန္ဒနံ ဗဟု, ကိံ နု ခေါ ဣမိနာ ကရိဿာမီ”တိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ “ဣမသ္မိံ လောကေ ‘မယံ အရဟန္တော, မယံ အရဟန္တော’တိ ဝတ္တာရော ဗဟူ, အဟံ ကေ အရဟန္တမ္ပိ န ဇာနာမိ, ဂေဟေ ဘမံ ယောဇေတွာ ပတ္တံ လိခါပေတွာ သိက္ကာယ ဌပေတွာ ဝေဠုပရမ္ပရာယ သဋ္ဌိဟတ္ထမတ္တေ အာကာသေ ဩလမ္ဗာပေတွာ ‘သစေ အရဟာ အတ္ထိ, အာကာသေနာဂန္တွာ ဂဏှာတူ’တိ ဝက္ခာမိ။ ယော တံ ဂဟေဿတိ, တဿ သပုတ္တဒါရော သရဏံ ဂမိဿာမီ”တိ။ သော စိန္တိတနိယာမေနေဝ ပတ္တံ လိခါပေတွာ ဝေဠုပရမ္ပရာယ ဥဿာပေတွာ “ယော ဣမသ္မိံ လောကေ အရဟာ, သော အာကာသေန အာဂန္တွာ ဣမံ ပတ္တံ ဂဏှာတူ”တိ အာဟ။

တဒါ ဆ သတ္ထာရော “အမှာကံ ဧသ အနုစ္ဆဝိကော, အမှာကမေဝ နံ ဒေဟီ”တိ ဝဒိံသု။ သော “အာကာသေ နာဂန္တွာ ဂဏှထာ”တိ အာဟ။ ဆဋ္ဌေ ဒိဝသေ နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော အန္တေဝါသိကေ ပေသေသိ “ဂစ္ဆထ သေဋ္ဌိံ ဧဝံ ဝဒေထ ‘အမှာကံ အာစရိယဿေဝ အနုစ္ဆဝိကော, မာ အပ္ပမတ္တကဿ ကာရဏာ အာကာသေန အာဂမနံ ကရိ, ဒေဟိ ကိရ တေ ပတ္တ’န္တိ”။ တေ ဂန္တွာ သေဋ္ဌိံ တထာ ဝဒိံသု။ သေဋ္ဌိ “အာကာသေနာဂန္တွာ ဂဏှိတုံ သမတ္ထောဝ ဂဏှာတူ”တိ အာဟ။ နာဋပုတ္တော သယံ ဂန္တုကာမော ဟုတွာ အန္တေဝါသိကာနံ သညံ အဒါသိ “အဟံ ဧကံ ဟတ္ထဉ္စ ပါဒဉ္စ ဥက္ခိပိတွာ ဥပ္ပတိတုကာမော ဝိယ ဘဝိဿာမိ, တုမှေ မံ ‘အာစရိယ ကိံ ကရောထ, ဒါရုမယပတ္တဿ ကာရဏာ ပဋိစ္ဆန္နံ အရဟတ္တဂုဏံ မဟာဇနဿ မာ ဒဿယိတ္ထာ’တိ ဝတွာ မံ ဟတ္ထေသု စ ပါဒေသု စ ဂဟေတွာ အာကဍ္ဎန္တာ ဘူမိယံ ပါတေယျာထာ”တိ။ သော တတ္ထ ဂန္တွာ သေဋ္ဌိံ အာဟ “မဟာသေဋ္ဌိ အယံ ပတ္တော အညေသံ နာနုစ္ဆဝိကော, မာ တေ အပ္ပမတ္တကဿ ကာရဏာ မမ အာကာသေ ဥပ္ပတနံ ရုစ္စိ, ဒေဟိ မေ ပတ္တ”န္တိ။ ဘန္တေ, အာကာသေန ဥပ္ပတိတွာဝ ဂဏှထာတိ။ တတော နာဋပုတ္တော “တေန ဟိ အပေထ အပေထာ”တိ အန္တေဝါသိကေ အပနေတွာ “အာကာသေ ဥပ္ပတိဿာမီ”တိ ဧကံ ဟတ္ထဉ္စ ပါဒဉ္စ ဥက္ခိပိ။ အထ နံ အန္တေဝါသိကာ “အာစရိယ, ကိံ နာမေတံ ကရောထ, ဆဝဿ ဒါရုမယပတ္တဿ ကာရဏာ ပဋိစ္ဆန္နဂုဏေန တုမှေဟိ မဟာဇနဿ ဒဿိတေန ကော အတ္ထော”တိ တံ ဟတ္ထပါဒေသု ဂဟေတွာ အာကဍ္ဎိတွာ ဘူမိယံ ပါတေသုံ။ သော သေဋ္ဌိံ အာဟ “မဟာသေဋ္ဌိ, ဣမေ မေ ဥပ္ပတိတုံ န ဒေန္တိ, ဒေဟိ မေ ပတ္တ”န္တိ။ ဥပ္ပတိတွာဝ ဂဏှထ ဘန္တေတိ။ ဧဝံ တိတ္ထိယာ ဆ ဒိဝသာနိ ဝါယမိတွာပိ ပတ္တံ န လဘိံသုယေဝ။

အထ သတ္တမေ ဒိဝသေ အာယသ္မတော စ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ အာယသ္မတော စ ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇဿ “ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာယ စရိဿာမာ”တိ ဂန္တွာ ဧကသ္မိံ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ ဌတွာ စီဝရံ ပါရုပနကာလေ ဓုတ္တကာ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “ဟမ္ဘော ပုဗ္ဗေ ဆ သတ္ထာရော ‘မယံ အရဟန္တာမှာ’တိ ဝိစရိံသု, ရာဇဂဟသေဋ္ဌိနော ပန အဇ္ဇ သတ္တမော ဒိဝသော ပတ္တံ ဥဿာပေတွာ ဌပယတော ‘သစေ အရဟာ အတ္ထိ, အာကာသေနာဂန္တွာ ဂဏှာတူ’တိ ဝဒန္တဿ, ကောပိ ‘အဟံ အရဟာ’တိ အာကာသေ ဥပ္ပတန္တော နတ္ထိ, အဇ္ဇ နော လောကေ အရဟန္တာနံ နတ္ထိဘာဝေါ ဉာတော”တိ။ တံ ကထံ သုတွာ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော အာယသ္မန္တံ ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇံ အာဟ “သုတံ တေ, အာဝုသော ဘာရဒွါဇ, ဣမေသံ ဝစနံ, ဣမေ ဗုဒ္ဓသာသနံ ပရိဂ္ဂဏှန္တာ ဝိယ ဝဒန္တိ, တွဉ္စ မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ, ဂစ္ဆေတံ ပတ္တံ အာကာသေန ဂန္တွာ ဂဏှာဟီ”တိ။ “အာဝုသော မောဂ္ဂလ္လာန, တွံ ‘ဣဒ္ဓိမန္တာနံ အဂ္ဂေါ’တိ ပါကဋော, တွံ ဧတံ ဂဏှ, တယိ ပန အဂ္ဂဏှန္တေ အဟံ ဂဏှိဿာမီ”တိ အာဟ။ အထ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော “ဂဏှာဟာဝုသော”တိ အာဟ။ ဣတိ တေ လောကဿ အရဟန္တေဟိ အသုညဘာဝဒဿနတ္ထံ ဧဝမာဟံသု။

တိက္ခတ္တုံ ရာဇဂဟံ အနုပရိယာယီတိ တိက္ခတ္တုံ ရာဇဂဟံ အနုဂန္တွာ ပရိဗ္ဗမိ။ “သတ္တက္ခတ္တု”န္တိပိ ဝဒန္တိ။ ထေရော ကိရ အဘိညာပါဒကံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဥဋ္ဌာယ တိကာဝုတံ ပိဋ္ဌိပါသာဏံ အန္တန္တေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ တူလပိစု ဝိယ အာကာသေ ဥဋ္ဌာပေတွာ ရာဇဂဟနဂရဿ ဥပရိ သတ္တက္ခတ္တုံ အနုပရိယာယိ။ သော တိကာဝုတပ္ပမာဏဿ နဂရဿ အပိဓာနံ ဝိယ ပညာယိ။ နာဂရိကာ “ပါသာဏော နော အဝတ္ထရိတွာ ဂဏှာတီ”တိ ဘီတာ သုပ္ပါဒီနိ မတ္ထကေ ကတွာ တတ္ထ တတ္ထ နိလီယိံသု။ သတ္တမေ ဝါရေ ထေရော ပိဋ္ဌိပါသာဏံ ဘိန္ဒိတွာ အတ္တာနံ ဒဿေသိ။ မဟာဇနော ထေရံ ဒိသွာ “ဘန္တေ ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇ, ဣမံ ပါသာဏံ ဒဠှံ ကတွာ ဂဏှထ, မာ နော သဗ္ဗေ နာသယီ”တိ အာဟ။ ထေရော ပါသာဏံ ပါဒန္တေန ခိပိတွာ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သော ဂန္တွာ ယထာဋ္ဌာနေ

ယေဝ ပတိဋ္ဌာသိ။ ထေရော သေဋ္ဌိဿ ဂေဟမတ္တကေ အဋ္ဌာသိ။ တံ ဒိသွာ သေဋ္ဌိ ဥရေန နိပဇ္ဇိတွာ "ဩတရ သာမီ"တိ ဝတွာ အာကာသတော ဩတိဏ္ဏံ ထေရံ နိသီဒာပေတွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ စတုမဓုရပုဏ္ဏံ ကတွာ ထေရဿ အဒါသိ။ ထေရော ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဝိဟာရာဘိမုခေါ ဟယာသိ။ အထဿ ယေ အရညဂတာ ဟဋ္ဌိဟာရိယံ နာဒ္ဒသံသု, တေ သန္နိပတိတွာ "ဘန္တေ, အမှာကမ္ပိ ဟဋ္ဌိဟာရိယံ ဒဿေဟီ"တိ ထေရံ အနုဗန္ဓိံသု။ သော တေသံ တေသံ ဟဋ္ဌိဟာရိယံ ဒဿေန္တော ဝိဟာရံ အဂမာသိ။ သတ္ထာ တံ အနုဗန္ဓိတွာ ဥန္နာဒေန္တဿ မဟာဇနဿ သဒ္ဒံ သုတွာ "အာနန္ဒ, ကဿေသော သဒ္ဒော"တိ ပုစ္ဆိ။ တေန ဝုတ္တံ **"အဿောသိ ခော ဘဂဝါ။ပေ။ ကိံ နု ခော သော, အာနန္ဒ, ဥစ္စာသဒ္ဒော မဟာသဒ္ဒော"**တိ။

ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိယာ ဟဋ္ဌိဟာရိယံ ပဋိက္ခိတ္တန္တိ ဧတ္ထ **ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိ** နာမ "သော ပကတိဝဏ္ဏံ ဝိဇဟိတွာ ကုမာရကဝဏ္ဏံ ဝါ ဒဿေတိ နာဂဝဏ္ဏံ ဝါ, ဝိဝိဓမ္ပိ သေနာဗျူဟံ ဒဿေတီ"တိ (ပဋိ. မ. ၃.၁၃) ဧဝမာဂတာ ပကတိဝဏ္ဏဝိဇဟနဝိကာရဝသေန ပဝတ္တာ ဣဒ္ဓိ။ **အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိ** ပန "ပကတိယာ ဧကော ဗဟုကံ အာဝဇ္ဇတိ သတံ ဝါ သဟဿံ ဝါ သတသဟဿံ ဝါ, အာဝဇ္ဇိတွာ ဉာဏေန အဓိဋ္ဌာတိ 'ဗဟုကော ဟောမီ'"တိ (ပဋိ. မ. ၃.၁၀ ဒသက္ကဒ္ဓိနိဒ္ဒေသ) ဧဝံ ဝိဘဇိတွာ ဒဿိတာ အဓိဋ္ဌာနဝသေန နိပ္ဖန္နာ ဣဒ္ဓိ။

၂၅၃-၂၅၄. **န အစ္ဆုပိယန္တီ**တိ န သုဖဿိတာနိ ဟောန္တိ။ **ရူပကာကိဏ္ဏာနီ**တိ ဣတ္ထိရူပာဒီဟိ အာကိဏ္ဏာနိ။ **ဘူမိအာဓာရကေ**တိ ဝလယာဓာရကေ။ **အရအာဓာရကဒဏ္ဍာဓာရကေသု**ပိ ဧကေအရုနာ ကတအာဓာရကေ ဗဟူဟိ ဒဏ္ဍကေဟိ ကတအာဓာရကေ တတိ အတ္ထော, တီဟိ ဒဏ္ဍေဟိ ကတော ပန န ဝဋ္ဋတိ။ **ဘူမိယံ ပန နိက္ကုဇ္ဇိတွာ ဧကမေဝ ဌပေတဗ္ဗ**န္တိ ဧတ္ထ ဒွေ ဝ ဌပေန္တေန ဥပရိ ဌပိတပတ္တံ ဧကေန ပဿေန ဘူမိယံ ဖုသာပေတွာ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။ **အာလိန္ဒကမိမိုကာဒီန**န္တိ ပမုခမိမိုကာနံ။ **ပရိဝတ္တိတွာ တတ္ထေဝ ပတိဋ္ဌာတီ**တိ ဧတ္ထ "ပရိဝတ္တိတွာ တတိယတရေ တတ္ထေဝ မိမိုယာ ပတိဋ္ဌာတီ"တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **ပရိဘဏ္ဍံ** နာမ ဂေဟဿ ဗဟိ ကုဋ္ဍမူလေ ကုဋ္ဍဿ ထိရဘာဝတ္ထံ ကတာ တနုကမိမိုကာ ဝုစ္စတိ။ **တနုကမိမိုကာယာ**တိ ခုဒ္ဒကမိမိုကာယ။ မိမုန္တေပိ အာဓာရကေ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အာဓာရက"န္တိ ဟိ ဝစနတော မိမုာဒီသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ အာဓာရကံ ဌပေတွာ တတ္ထ ပတ္တံ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ အာဓာရကေ ဌပနောကာသဿ အနိယမိတတ္တာတိ ဝဒန္တိ။ "ပတ္တမာဠော နာမ ဝဋ္ဋေတွာ ပတ္တာနံ အဂမနတ္ထံ ဝဋ္ဋံ ဝါ စတုရဿံ ဝါ ဣဋ္ဌကာဒီဟိ ပရိက္ခိပိတွာ ကတော"တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။

၂၅၅. **ဃဋိကန္တိ** ဥပရိ ယောဇိတံ အဂ္ဂဠံ။ **တာဝကာလိကံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ**တိ သကိဒေဝ ဂဟေတွာ တေန အာမိသံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဆဍ္ဍေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဃဋိကဋာဟေ**တိ ဘာဇနကပာလေ။ **အဘုံ မေ**တိ ဧတ္ထ ဘဝတီတိ **ဘူ,** ဝဍ္ဎိ။ န ဘူတိ **အဘူ,** အဝဍ္ဎိ။ ဘယဝသေန ပန သာ ဣတ္ထိ "အဘု"န္တိ အာဟ, ဝိနာသော မယှန္တိ အတ္ထော။ **ဆဝသီသဿ ပတ္တ**န္တိ ဆဝသီသမယံ ပတ္တံ။ ပကတိဝိကာရသမ္ဗန္ဓေ စေတံ သာမိဝစနံ, အဘေဒေပိ ဝါ ဘေဒူပစာရေနာယံ ဝေဟာရော "သိလာပုတ္တကဿ သရီရ"န္တိအာဒီသု ဝိယ။

စဗ္ဗေတွာတိ ခာဒိတွာ။ **ဧကံ ဥဒကဂဏ္ဍုသံ ဂဟေတွာ**တိ ဧကမုခပူရဏေဝ ပတ္တံ ဥက္ခိပိတွာ မုခေန ဂဏ္ဍုသံ ဂဟေတွာ။ **ဥစ္ဆိဋ္ဌဟတ္ထေနာ**တိ သာမိသေန ဟတ္ထေန။ **တေ္တာဝတာ**တိ ဧကေဂဏ္ဍုသဂဟဏမတ္တေန။ **လုဉ္စိတွာ**တိ တတော မံသံ ဥဒ္ဓရိတွာ။ ဧတေသု သဗ္ဗေသု ပဏ္ဏတ္တိံ ဇာနာတု ဝါ မာ ဝါ, အာပတ္တိယေဝ။

၂၅၆. **ကိဏ္ဏစုဏ္ဏေနာ**တိ သုရာကိဏ္ဏစုဏ္ဏေန။ **"အနုဇာနာမိ ပရိဘဏ္ဍ**န္တိ ကိလဉ္ဇာဒီသု ကရောန္တီ"တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **ဗိဒလက**န္တိ ဒုဂုဏကရဏသင်္ခါတဿ ကိရိယာဝိသေသဿ အဓိဝစနံ။ ကဿ ဒုဂုဏကရဏံ? ယေန ကိလဉ္ဇာဒိနာ မဟန္တံ ကထိနံ အတ္ထတံ, တဿ။ တဉှိ ဒဏ္ဍကထိနပ္ပမာဏေန ပရိယန္တေ သံဟရိတွာ ဒုဂုဏံ ကာတဗ္ဗံ။ **ပဋိဂ္ဂဟ**န္တိ အင်္ဂုလိကဉ္စုကံ။

၂၅၇-၂၅၉. **ပတိ** နာမ ပဋိဂ္ဂဟဏသဏ္ဌာနေန ကတော ဘာဇနဝိသေသော။ **န သမ္မတီ**တိ နပ္ပဟောတိ။

၂၆၀-၂၆၂. **နီစဝတ္ထုကံ စိနိတု**န္တိ ဗဟိကုဋ္ဋဿ သမန္တတော နီစဝတ္ထုကံ ကတွာ စိနိတုံ။ **အရဟာဋ္ဌဃဋိယန္တ**န္တိ နာမ သကဋ္ဌစက္ကသဏ္ဌာနံ အရေ အရေ ဃဋိကာနိ ဗန္ဓိတွာ ဧကေန ဒ္ဝီဟိ ဝါ ပရိဗ္ဗမိယမာနံ ယန္တံ။

၂၆၃. **အာဝိဒ္ဓပက္ခပါသက** န္တိ ကဏ္ဏိကမဏ္ဍလသ္မိံ သမန္တာ ဌပိတပက္ခပါသကံ။ **မဏ္ဍလေ** တိ ကဏ္ဏိကမဏ္ဍလေ။ **ပက္ခပါသကေ ဌပေတွာ** တိ သမန္တာ ပက္ခပါသကဖလကာနိ ဌပေတွာ။

၂၆၄. ''နမတကံ သန္ထတသဒိသ''န္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **စမ္မခဏ္ဍပရိဟာရေန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ** န္တိ အနဓိဋ္ဌဟိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ **ဧတ္ထေဝ ပဝိဋ္ဌာနီ** တိ မဇ္ဈေရိကာယ ဧဝ အန္တောဂဓာနိ။ ပုဗ္ဗေ ပတ္တသင်္ဂောပနတ္ထံ အာဓာရကော အနုညာတော, ဣဓ အနိ ဘုဉ္ဇနတ္ထံ။

၂၆၅. **နိက္ကုဇ္ဇိတဗ္ဗော** တိ တေန ဒိန္နဿ ဒေယျဓမ္မဿ အပ္ပဋိဂ္ဂဟဏတ္ထံ ပတ္တနိက္ကုဇ္ဇနကမ္မဝါစာယ နိက္ကုဇ္ဇိတဗ္ဗော, န အဓောမုခဌပနေန။ တေနေဝါဟ **''ဝဍ္ဎ ပန, ဘိက္ခဝေ, နိက္ကုဇ္ဇိတဗ္ဗော''** တိအာဒိ။ **အလာဘာယာ**တိ စတုန္နံ ပစ္စယာနံ အလာဘတ္ထာယ။ **အနတ္ထာယာ** တိ ဥပဒ္ဒဝါယ အဝဍ္ဎိယာ။

၂၆၆. **ပသာဒေဿာမာ** တိ အာယာစိဿာမ။ **တေဒတေစာ**တိ ''အပ္ပတိရူပံ မယာ ကတံ, ဘဂဝတာ ပန မဟန္တေပိ အဂုဏေ အစိန္တေတွာ မယှံ အစ္စယံ ပဋိဂ္ဂဏှာဟိဿတီ''တိ မညမာနော တံ ''အစ္စယော မံ ဘန္တေ''တိအာဒိဝစနံ အဝေစ ။ တတ္ထ ဉာယပဋိပတ္တိံ အတိစ္စ ဧတိ ပဝတ္တတီတိ **အစ္စယော,** အပရာဓော။ **မံ အစ္စဂမာ** တိ မံ အတိက္ကမ္မ အဘိဘဝိတွာ ပဝတ္တော။ ပုရိသေန မဒ္ဒိတွာ အဘိဘဝိတွာ ပဝတ္တိတောပိ ဟိ အပရာဓော အတ္ထတော ပုရိသံ အတိစ္စ အဘိဘဝိတွာ ပဝတ္တော နာမ ဟောတိ။ **ပဋိဂ္ဂဏှာတူ** တိ ခမတု။ **အာယတိံ သံဝရာယာ**တိ အနာဂတေ သံဝရဏတ္ထာယ ပုန ဧဝရူပဿ အပရာဓဿ ဒောသဿ ခလိတဿ အကရဏတ္ထာယ။ **တဂ္ဃာ** တိ ဧကံသေန။ **ယထာဓမ္မံ ပဋိကရောသီ**တိ ယထာ ဓမ္မော ဌိတော, တထေဝ ကရောသိ, ခမာပေသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တံ တေ မယံ ပဋိဂ္ဂဏှာမာ** တိ တံ တဝ အပရာဓံ မယံ ခမာမ။ **ဝုဍ္ဎိ ဟေသာ, အာဝုသော ဝဍ္ဎ, အရိယဿ ဝိနယေ** တိ ဧသာ, အာဝုသော ဝဍ္ဎ, အရိယဿ ဝိနယေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သာသနေ ဝုဍ္ဎိ နာမ။ ကတမာ? အစ္စယံ အစ္စယတော ဒိသွာ ယထာဓမ္မံ ပဋိကရိတွာ အာယတိံ သံဝရာပဇ္ဇနာ။ ဒေသနံ ပန ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနံ ကရောန္တော **''ယော အစ္စယံ အစ္စယတော ဒိသွာ ယထာဓမ္မံ ပဋိကရောတိ, အာယတိံ သံဝရံ အာပဇ္ဇတီ''**တိ အာဟ။

၂၆၈. ဗောဓိရာဇကုမာရဝတ္ထုမှိ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃၂၄ အာဒယော) **ကောကနဒေ**တိ **ကောကနဒံ** ဝုစ္စတိ ပဒုမံ, သော စ မင်္ဂလပါသာဒေါ ဩလောကနပဒုမံ ဒဿေတွာ ကတော, တသ္မာ ''ကောကနဒေါ''တိ သင်္ခံ လဘိ။ **ယာဝ ပစ္ဆိမသောပါနကဠေဝရာ**တိ ဧတ္ထ **ပစ္ဆိမသောပါနကဠေဝရန္တိ** ပဌမသောပါနဖလကံ ဝုတ္တံ တဿ သဗ္ဗပစ္ဆာ ဒုဿေန သန္ထတတ္တာ။ ဥပရိမသောပါနဖလကတော ပဋ္ဌာယ ဟိ သောပါနံ သန္ထတံ။ **အဒ္ဒသာ ခော** တိ ဩလောကနတ္ထံယေဝ ဒွါရကောဋ္ဌကေ ဌိတော အဒ္ဒသ။

ဘဂဝါ တုဏှီ အဟောသီတိ ''ကိဿ နု ခော အတ္ထာယ ရာဇကုမာရေန အယံ မဟာသက္ကာရော ကတော''တိ အာဝဇ္ဇေန္တော ပုတ္တပတ္ထနာယ ကတဘာဝံ အညာသိ။ သော ဟိ ရာဇပုတ္တော အပုတ္တကော။ သုတဉ္စာနေန အဟောသိ ''ဗုဒ္ဓါနံ ကိရ အဓိကာရံ ကတွာ မနသာ ဣစ္ဆိတံ လဘန္တီ''တိ။ သော ''သစာဟံ ပုတ္တံ လဘိဿာမိ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဣမံ စေလပဋိကံ အက္ကမိဿတိ။ နော စေ လဘိဿာမိ, န အက္ကမိဿတီ''တိ ပတ္ထနံ ကတွာ သန္ထရာပေသိ။ အထ ဘဂဝါ ''နိဗ္ဗတ္တိဿတိ နု ခော ဧတဿ ပုတ္တော''တိ အာဝဇ္ဇေတွာ ''န နိဗ္ဗတ္တိဿတီ''တိ အဒ္ဒသ။ ပုဗ္ဗေ ကိရ သော ဧကသ္မိံ ဒီပေ ဝသမာနော သမာနစ္ဆန္ဒေန သကုဏပေါတကေ ခါဒိ။ သစဿ မာတုဂါမော ပုညဝါ ဘဝေယျ, ပုတ္တံ လဘေယျ။ ဥဘောဟိ ပန သမာနစ္ဆန္ဒေဟိ ဟုတွာ ပါပကမ္မံ ကတံ, တေနဿ ပုတ္တော န နိဗ္ဗတ္တိဿတီတိ အညာသိ။ ဒုဿေ ပန အက္ကန္တေ ''ဗုဒ္ဓါနံ အဓိကာရံ ကတွာ ပတ္ထိတံ လဘန္တီ''တိ လောကေ အနုဿဝေါ, မယာ စ မဟာအဓိကာရော ကတော, န စ ပုတ္တံ လဘာမိ, တုစ္ဆံ ဣဒံ ဝစန''န္တိ မိစ္ဆာဂါဟံ ဂဏှေယျ။ တိတ္ထိယာပိ ''နတ္ထိ သမဏာနံ အကတ္တဗ္ဗံ နာမ, စေလပဋိကံ မဒ္ဒန္တာ အာဟိဏ္ဍန္တီ''တိ ဥဇ္ဈာယေယျုံ။ ဧတရဟိ စ အက္ကမန္တေသု ဗဟူ ဘိက္ခူ ပရစိတ္တဝိဒုနော, တေ ဘဗ္ဗတံ ဇာနိတွာ အက္ကမိဿန္တိ, အဘဗ္ဗတံ ဇာနိတွာ န အက္ကမိဿန္တိ။ အနာဂတေ ပန ဥပနိဿယော မန္ဒော ဘဝိဿတိ, အနာဂတံ န ဇာနိဿန္တိ, တေသု အက္ကမန္တေသု သစေ ပတ္ထိတံ ဣဇ္ဈိဿတိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ ဣဇ္ဈိဿတိ, ''ပုဗ္ဗေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အဓိကာရံ ကတွာ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတံ လဘန္တိ, ဣဒါနိ န လဘန္တိ, တေယေဝ မညေ ဘိက္ခူ ပဋိပတ္တိပူရကာ အဟေသုံ, ဣမေ ပန ပဋိပတ္တိံ ပူရေတုံ န သက္ကောန္တီ''တိ မနုဿာ ဝိပ္ပဋိသာရိနော ဘဝိဿန္တီတိ ဣမေဟိ တီဟိ

ကာရဏောဟိ ဘဂဝတ အက္ကမိတုံ အနိစ္ဆန္တော တုဏှီ အဟောသိ။ **ပစ္ဆိမံ ဇနတံ တထာဂတော အနုကမ္ပတီ** တိ ဣဒံ ပန ထေရော ဝုတ္တေသု ကာရဏေသု တတိယံ ကာရဏံ သန္ဓာယာဟ။ မင်္ဂလံ ဣစ္ဆန္တီတိ **မင်္ဂလိကာ** ။

၂၆၉. **ဗီဇနိန္တိ** စတုရဿဗီဇနိံ။ **တာလဝဏ္ဋ** န္တိ တာလပတ္တာဒီဟိ ကတံ မဏ္ဍလိကဗီဇနိံ။

၂၇၀-၂၇၅. **"ကေပဏ္ဏစ္ဆတ္တံ** နာမ တာလပတ္တ"န္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **ကမ္မသတေနာ**တိ တေ္တ **သတ-**သဒ္ဒော အနေကပရိယာယော, အနေကေန ကမ္မေနာတိ အတ္ထော, မဟတာ ဥဿာဟေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ရုဓီ**တိ ခုဒ္ဒကဝဏံ။

၂၇၈. "အကာယဗန္ဓနေန သဥ္စိစ္စ အသဥ္စိစ္စ တ ကမပ္ပဝေသနေ အာပတ္တိ။ သရိတဋ္ဌာနတော ဗန္ဓိတ္ဝာ ပဝိသိတဗ္ဗံ နိဝတ္တိတဗ္ဗံ တ"တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **မုရဇဝဋ္ဋိသဏ္ဌာနံ ဝေဌေတ္ဝာ ကတ** န္တိ ဗဟူ ရဇ္ဇုကေ ဧကေ တော ကတွာ နာနာဝဏ္ဏေဟိ သုတ္တေဟိ ဝေဌေတွာ မုရဇဝဋ္ဋိသဒိသံ ကတံ။ တေနေဝ **ဒုတိယပာရာဇိကဝဏ္ဏနာယံ** (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၈၅ ပဋ္ဌမပတ္တကဝိနိစ္ဆယ) ဝုတ္တံ "ဗဟူ ရဇ္ဇုကေ ဧကတော ကတွာ ဧကေန နိရန္တရံ ဝေဌေတွာ ကတံ ဗဟုရဇ္ဇုကန္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ တတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။ **မုဒိင်္ဂကကာယဗန္ဓနံ** နာမ စတုရဿံ အကတွာ သဗ္ဗိတံ။ **ပာမင်္ဂဒသာ** စတုရဿာ။ **မုဒိင်္ဂသဏ္ဌာနေနာ** တိ ဝရကသီသာကာရေန။ **ပာသန္တော**တိ ဒသာမူလံ။

၂၈၀-၂၈၂. **မုဏ္ဍဝဋ္ဋီ** တိ မလ္လကမ္မကရာဒယော။ **ပမာဏင်္ဂုလေနာ** တိ ဝဍ္ဎကီအင်္ဂုလံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ ပဋ္ဌိတော အဋ္ဌကထာတော စ သုဝိညေယျမေဝ။

ခုဒ္ဒကဝတ္ထုက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သေနာသနက္ခန္ဓကံ

ဝိဟာရာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၂၉၄. သေနာသနက္ခန္ဓကေ **သေနာသနံ အပညတ္တံ ဟောတီ** တိ ဝိဟာရသေနာသနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ စတုဗ္ဗိဓဉှိ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၂၉၆) သေနာသနံ ဝိဟာရသေနာသနံ မဉ္စပီဌသေနာသနံ သန္ထတသေနာသနံ ဩကာသသေနာသနန္တိ။ တတ္ထ ''မဉ္စောပိ သေနာသနံ, ပီဌမ္ပိ ဘိသိပိ ဗိမ္ဗောဟနမ္ပိ ဝိဟာရောပိ အဍ္ဎယောဂေပိ ပါသာဒေပိ ဟမ္မိယမ္ပိ ဂုဟာပိ အဋ္ဋောပိ မာဠောပိ လေဏမ္ပိ ဝေဠုဂုမ္ဗောပိ ရုက္ခမူလမ္ပိ မဏ္ဍပေပိ သေနာသနံ။ ယတ္ထ ဝါ ပန ဘိက္ခူ ပဋိက္ကမန္တိ, သဗ္ဗမေတံ သေနာသန''န္တိ (ဝိဘ. ၅၂၇) ဝစနတော ဝိဟာရော အဍ္ဎယောဂေ ပါသာဒေ ဟမ္မိယံ ဂုဟာတိ ဣဒံ **ဝိဟာရသေနာသနံ** နာမ။ မဉ္စော ပီဌံ ဘိသိ ဗိမ္ဗောဟနန္တိ ဣဒံ **မဉ္စပီဌသေနာသနံ** နာမ။ စိမိလိကာ စမ္မခဏ္ဍော တိဏသန္ထာရော ပဏ္ဏသန္ထာရောတိ ဣဒံ **သန္ထတသေနာသနံ** နာမ။ ယတ္ထ ဝါ ပန ဘိက္ခူ ပဋိက္ကမန္တီတိ ဣဒံ **ဩကာသသေနာသနံ** နာမ။

ရုက္ခမူလေတိအာဒီသု **ရုက္ခမူလသေနာသနံ** နာမ ယံကိဉ္စိ သန္ဒစ္ဆာယံ ဝိဝိတ္တံ ရုက္ခမူလံ။ **ပဗ္ဗတော** နာမ သေလော။ တတ္ထ ဟိ ဥဒကသောဏ္ဍီသု ဥဒကကိစ္စံ ကတွာ သီတာယ ရုက္ခစ္ဆာယာယ နိသိန္နာ နာနာဒိသာသု ခါယမာနာသု သီတေန ဝါတေန ဗီဇိယမာနာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တိ။ **ကန္ဒရေ** တိ **ကံ** ဝုစ္စတိ ဥဒကံ, တေန အဝဒါရိတော ဥဒကေန ဘိန္နော ပဗ္ဗတပ္ပဒေသော **ကန္ဒရံ** ။ ယံ ''နိတမ္ဗ''န္တိပိ ''နဒီကုဉ္ဇ''န္တိပိ ဝဒန္တိ။ တတ္ထ ဟိ ရဇတပဋ္ဋသဒိသာ ဝါလိကာ ဟောတိ, မတ္ထကေ မဏိဝိတာနံ ဝိယ ဝနဂဟနံ, မဏိက္ခန္ဓသဒိသံ ဥဒကံ သန္ဒတိ, ဧဝရူပံ ကန္ဒရံ ဩရုယှ ပါနီယံ ပိဝိတွာ ဂတ္တာနိ သီတံ ကတွာ ဝါလိကံ ဥဿာပေတွာ ပံသုကူလစီဝရံ ပညပေတွာ တတ္ထ နိသိန္နာ တေ ဘိက္ခူ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တိ။ **ဂိရိဂုဟာ** နာမ ဒွိန္နံ ပဗ္ဗတာနံ အန္တရာ, ဧကသ္မိံယေဝ ဝါ ဥမင်္ဂသဒိသံ မဟာဝိဝရံ။

''ဝနပတ္ထန္တိ ဒူရာနမေတံ သေနာသနာနံ အဓိဝစန''န္တိအာဒိဝစနတော (ဝိဘ. ၅၃၁) ယတ္ထ န ကသန္တိ န ဝပန္တိ, တာဒိသံ မနုဿာနံ ဥပစာရဋ္ဌာနံ အတိက္ကမိတွာ ဌိတံ အရညကသေနာသနံ ''ဝနပတ္ထ''န္တိ ဝုစ္စတိ။ **အဇ္ဈောကာသော** နာမ ဧကနစိ အစ္ဆန္နော ပဒေသော။ အာကင်္ခမာနာ ပနေတ္ထ စီဝရကုဋိံ ကတွာ ဝသန္တိ။ **ပလာလပုဉ္ဇေ** တိ ပလာလရာသိမှိ။ မဟာပလာလပုဉ္ဇတော ဟိ ပလာလံ နိက္ကမိတွာ ပဗ္ဘာရလေဏသဒိသေ အာလယေ ကရောန္တိ, ဂစ္ဆဂုမ္ဗာဒီနမ္ပိ ဥပရိ ပလာလံ ပက္ခိပိတွာ ဟေဋ္ဌာ နိသိန္နာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တိ, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ပဉ္စလေဏာနီ**တိ ပဉ္စ လီယနဋ္ဌာနာနိ။ နိလီယန္တိ ဧတ္ထ ဘိက္ခူတိ လေဏာနိ, ဝိဟာရာဒီနမေတံ အဓိဝစနံ။ **သုပဏ္ဏဝင်္ကဂေဟ**န္တိ ဂရုဠပက္ခသဏ္ဌာနေန ကတဂေဟံ။

၂၉၅. အနုမောဒနကထာသု **သီတ**န္တိ အဇ္ဈတ္တဓာတုက္ခောဘဝသေန ဝါ ဗဟိဒ္ဓဥတုဝိပရိဏာမဝသေန ဝါ ဥပ္ပဇ္ဇနကသီတံ။ **ဥဏှ**န္တိ အဂ္ဂိသန္တာပံ, တဿ ဝနဒါဟာဒီသု ဝါ သမ္ဘဝေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ပဋိဟန္တီ** တိ ဗာဓတိ။ ယထာ တဒုဘယဝသေန ကာယစိတ္တာနံ ဗာဓနံ န ဟောတိ, ဧဝံ ကရောတိ။ သီတုဏှဗ္ဘာဟတေ ဟိ သရီရေ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော ဘိက္ခု ယောနိသော ပဒဟိတုံ န သက္ကောတိ။ **တတော ဝါဠမိဂါနီ**တိ သီဟဗျဂ္ဃာဒိဝါဠမိဂေ။ ဂုတ္တသေနာသနဉှိ ပဝိသိတွာ ဒွါရံ ပိဓာယ နိသိန္နဿ တေ ပရိဿယာ န ဟောန္တိ။ **သရီသပေ**တိ ယေ ကေစိ သရန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ဒီဃဇာတိကေ။ **မကသေ**တိ နိဒဿနမတ္တမေတံ, ဍံသာဒီနမ္ပိ ဧတေနေဝ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **သိသိရေ**တိ သိသိရကာလဝသေန သတ္တာဟဝဒ္ဒလိကာဒိဝသေန စ ဥပ္ပန္နေ သိသိရသမ္ဖဿေ။ **ဝုဋ္ဌိယော** တိ ယဒါ တဒါ ဥပ္ပန္နာ ဝဿဝုဋ္ဌိယော။

ဝါတာတပေါ ဃောရောတိ ရုက္ခဂစ္ဆာဒီနံ ဥမ္မူလဘဉ္ဇနာဒိဝသေန ပဝတ္တိယာ ဃောရော သရဇအရဇာဒိဘေဒော ဝါတော စေဝ ဂိမှပရိဠာဟသမယေသု ဥပ္ပတ္တိယာ ဃောရော သူရိယာတပေါ စ **ပဋိဟညတိ** ပဋိဗာဟီယတိ။ **လေဏတ္ထ**န္တိ နာနာရမ္မဏတော စိတ္တံ နိဝတ္တေတွာ ပဋိသလ္လာနာရာမတ္ထံ။ **သုခတ္ထ** န္တိ ဝုတ္တပရိဿယာဘာဝေန ဖာသုဝိဟာရတ္ထံ။ **ဈာယိတု**န္တိ အဋ္ဌတိံသာရမ္မဏေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ စိတ္တံ ဥပနိဇ္ဈာယိတုံ။ **ဝိပဿိတု** န္တိ အနိစ္စာဒိတော သင်္ခါရေ သမ္မသိတုံ။

ဝိဟာရေတိ ပတိဿယေ။ **ကာရယေ**တိ ကာရာပေယျ။ **ရမ္မေ** တိ မနောရမေ နိဝါသသုခေ၊ **ဝါသယေတ္ထ ဗဟုဿုတေ**တိ ကာရေတွာ ပန ဧတ္ထ ဝိဟာရေသု ဗဟုဿုတေ သီလဝန္တေ ကလျာဏဓမ္မေ နိဝါသေယျ။ တေ နိဝါသေန္တော ပန တေသံ ဗဟုဿုတာနံ ယထာ ပစ္စယေဟိ ကိလမထော န ဟောတိ, ဧဝံ အန္နဉ္စ ပါနဉ္စ ဝတ္ထသေနာသနာနိ စ ဒဒေယျ ဥဇုဘူတေသု အဇ္ဈာသယသမ္ပန္နေသု ကမ္မဖလာနံ ရတနတ္တယဂုဏာနဉ္စ သဒ္ဒဟနေန ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ။

ဣဒါနိ ဂဟဋ္ဌပဗ္ဗဇိတာနံ အညမညုပကာရိတံ ဒဿေတုံ **"တေ တဿာ"** တိ ဂါထမာဟ။ တတ္ထ **တေ**တိ တေ ဗဟုဿုတာ။ **တဿာ** တိ ဥပာသကဿ။ **ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ** တိ သကလဝဋ္ဋဒုက္ခာပနူဒနံ သဒ္ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ။ **ယံ သော ဓမ္မံ ဣဓညာယာ**တိ သော ပုဂ္ဂလော ယံ သဒ္ဓမ္မံ ဣမသ္မိံ သာသနေ သမ္မာ ပဋိပဇ္ဇနေန ဇာနိတွာ အဂ္ဂမဂ္ဂါဓိဂမေန အနာသဝေါ ဟုတွာ ပရိနိဗ္ဗာယတိ။

သော စ သဗ္ဗဒဒေါ ဟောတီတိ အာဝါသဒါနသ္မိံ ဒိန္နေ သဗ္ဗဒါနံ ဒိန္နမေဝ ဟောတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ (သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၄၂) ဒွေ ဝါ တယော ဝါ ဂါမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကိဉ္စိ အလဒ္ဓာ အာဂတဿာပိ ဆာယူဒကသမ္ပန္နံ အာရာမံ ပဝိသိတွာ နဟာယိတွာ ပတိဿယေ မုဟုတ္တံ နိပဇ္ဇိတွာ ဥဋ္ဌာယ နိသိန္နဿ ကာယေ ဗလံ အာဟရိတွာ ပက္ခိတ္တံ ဝိယ ဟောတိ, ဗဟိ ဝိစရန္တဿ စ ကာယေ ဝဏ္ဏဓာတု ဝါတာတပေဟိ ကိလမတိ, ပတိဿယံ ပဝိသိတွာ ဒွါရံ ပိဓာယ မုဟုတ္တံ နိပန္နဿ ဝိသဘာဂသန္တတိ ဝူပသမ္မတိ, သဘာဂသန္တတိ ပတိဋ္ဌာတိ, ဝဏ္ဏဓာတု အာဟရိတွာ ပက္ခိတ္တာ ဝိယ ဟောတိ, ဗဟိ ဝိစရန္တဿ စ ပာဒေ ကဏ္ဋကော ဝိဇ္ဈတိ, ခါဏု ပဟရတိ, သရီသပါဒိပရိဿယာ စေဝ စောရဘယဉ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ပတိဿယံ ပဝိသိတွာ ဒွါရံ ပိဓာယ နိပန္နဿ သဗ္ဗေ ပရိဿယာ န ဟောန္တိ, သဇ္ဈာယန္တဿ ဓမ္မပီတိသုခံ, ကမ္မဋ္ဌာနံ မနသိကရောန္တဿ ဥပသမသုခဉ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဗဟိဒ္ဓါဝိက္ခေပါဘာဝ တော, ဗဟိ ဝိစရန္တဿ စ သေဒါ မုစ္စန္တိ, အက္ခီနိ ဖန္ဒန္တိ, သေနာသနံ ပဝိသနက္ခဏေ မဉ္စပီဌာဒီနိ န ပညာယန္တိ, မုဟုတ္တံ နိသိန္နဿ ပန အက္ခိပသာဒေါ အာဟရိတွာ ပက္ခိတ္တော ဝိယ ဟောတိ, ဒွါရဝါတပါနမဉ္စပီဌာဒီနိ ပညာယန္တိ, ဧတသ္မိဉ္စ အာဝါသေ ဝသန္တံ ဒိသွာ မနုဿာ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ "သော စ သဗ္ဗဒဒေါ ဟောတိ, ယော ဒဒါတိ ဥပဿယ"န္တိ။

၂၉၆. **အာဝိဉ္ဆနစ္ဆိဒ္ဒ**န္တိ ယတ္ထ အင်္ဂုလိံ ပဝေသေတွာ ဒွါရံ အာကဍ္ဎန္တာ ဒွါရဗာဟံ ဖုသာပေန္တိ, တဿေတံ အဓိဝစနံ။ **အာဝိဉ္ဆနရဇ္ဇု**န္တိ ကဝါဋဗဒ္ဓယေဝ ဆိဒ္ဒံ ကတွာ တတ္ထ ပဝေသေတွာ ယေန ရဇ္ဇုကေန ကဍ္ဎန္တာ ဒွါရံ ဖုသာပေန္တိ, တံ အာဝိဉ္ဆနရဇ္ဇုကံ။ သေနာသနပရိဘောဂေ အကပ္ပိယစမ္မံ နာမ နတ္ထီတိ ဒဿနတ္ထံ **"သဗ္ဗံ စမ္မံ ဘိက္ခဝေ ဝါရမေ့ ကတော ဟောတိ, ဝဋ္ဋတိယေဝါ"**တိ ဝုတ္တံ။ **စေတိယေ ဝေဒိကာသဒိသ**န္တိ ဝါတပါနဗာဟာသု စေတိယေ ဝေဒိကာယ ဝိယ ပဋ္ဋိကာဒီဟိ ဒဿေတွာ ကတံ။ **ထမ္ဘကဝါတပါနံ** နာမ ဝါရိယံ အရူနိ အဒတွာ ဥဇုကံ ဌိတေဟိ ဧဝ ဝေဏုသလာကာဒီဟိ ကတံ။

ဝိဟာရာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မဉ္စပီဌာဒိအနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၂၉၇. **ဟေဋ္ဌာကိတူလ**န္တိ ရေကတိဏတူလံ။ ဟေဋ္ဌာကိဂဟဏဋ္ဌေတ္ထ တိဏဇာတီနံ နိဒဿနမတ္တန္တိ အာဟ **"ယေသံ ကေသဉ္စိ တိဏဇာတိကာန"**န္တိ။ **ပဉ္စဝိဓံ ဥဏ္ဏာဒိတူလမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္တာပိ "ဗိမ္ဗောဟနေ"တိ အာနေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ "တူလပူရိတံ ဘိသိံ အပဿယိတုံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ ကေစိ ဝဒန္တိ, ဝဋ္ဋတီတိ အပရေ။ **ဥပဒဟန္တီ** တိ ဌပေန္တိ။ **သီသပ္ပမာဏ**န္တိ ယတ္ထ ဂလဝါဋကတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗသီသံ ဥပဒဟန္တိ, တံ သီသပ္ပမာဏံ။ တဉ္စ ဥက္ကဋ္ဌ ပရိစ္ဆေဒတော တိရိယံ မုဋ္ဌိရတနံ ဟောတီတိ ဒဿေတုံ **"ယဿ ဝိတ္ထာရတော တီသု ကဏ္ဏေသု"** တိအာဒိမာဟ။ **မဇ္ဈေ ဋ္ဌာနံ မုဋ္ဌိရတနံ ဟောတီ**တိ ဗိမ္ဗောဟနဿ မဇ္ဈဋ္ဌာနံ တိရိယတော မုဋ္ဌိရတနပ္ပမာဏံ ဟောတိ။ **မသူရကေ**တိ စမ္မမယဘိသိယံ။ **ဖုသိတာနိ အတုန္တိ** သညာကရဏတ္ထံ ဗိန္ဒူနိ အတုံ။

၂၉၈. န နိပဇ္ဇန္တီတိ **အနိပဇ္ဇနီယော,** န အလ္လီယတီတိ အတ္ထော။ **ပဋိဗာဟေတွာ**တိ မဒ္ဒံ ကတွာ။

ကင္ဍကာစယာဒိအနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၀၀. **ရုက္ခံ ဝိရုဠှိတ္ဝာ** တိ ရုက္ခအရုံ ဝိရုဠှိတွာ။ **ခါဏုကေ အာကောဋေတွာ** တိ ဒွေဝ ဒွေဝ ခါဏုကေ အာကောဋေတွာ။ **တံ အာဟရိမံ ဘိတ္တိပါဒ** န္တိ ဝုတ္တနယေန ခါဏုကေ အာကောဋေတွာ ကတံယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာပေတု**န္တိ မူလေန ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဘိတ္တိပါဒဿ ဥပတ္ထမ္ဘနတ္ထာယ ဥဿာပေတွာ ခါဏုကေ ဟိ ဘိတ္တိပါဒံ ဥဿာပေတွာ ဌပေတုန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **ဥဘတော ကုဋ္ဋံ နီဟရိတွာ ကတပဒေသဿာ** တိ ယထာ အန္တောဒ္ဝါရဿ ဗဟိဒ္ဝါရေ နိသိန္နေဟိ ဥဇုကံ ဗဟိ ဩလောကေတုံ န သက္ကာ ဟောတိ, ဧဝံ ဥဘောဟိ ပဿေဟိ ကုဋ္ဋံ နီဟရိတွာ အဘိမုခေ ဘိတ္တိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ ကတပဒေသဿ။ **သမန္တာ ပရိယာကရေ** တိ သမန္တတော အာဝိဒ္ဓပမုခံ။ **ဥက္လာပနိကိဋ္ဌကဏ္ဍ**န္တိ ဒဏ္ဍေဟိ ဥက္ခိပိတွာ ဌပနကပဒရကိဋ္ဌကံ။

အနာထပိဏ္ဍိကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၀၄. အနာထပိဏ္ဍိကဿေဋ္ဌိဝတ္ထုမ္ဟိ (သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၂၄၂) **ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေနာ** တိ တဏိဇ္ဇကမ္မံ အဓိပ္ပေတံ။ အနာထပိဏ္ဍိကော ကိရ ရာဇဂဟသေဋ္ဌိ စ အညမညံ ဘဂိနိပတိကာ ဟောန္တိ။ ယဒာ ရာဇဂဟေ ဥဋ္ဌာနကဘဏ္ဍံ သမဂ္ဃံ ဟောတိ, တဒါ ရာဇဂဟသေဋ္ဌိ တံ ဂဟေတွာ သကဋသတေဟိ သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ ယောဇနမတ္တေ ဌိတော အတ္တနော အာဂတဘာဝံ ဇာနာပေတိ။ အနာထပိဏ္ဍိကော ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ တဿ မဟာသက္ကာရံ ကတွာ ဧကံ ယာနံ အာရောပေတွာ သာဝတ္ထိံ ပဝိသတိ။ သော သစေ ဘဏ္ဍံ လဟုကံ ဝိက္ကိယတိ, ဝိက္ကိဏာတိ။ နော စေ, ဘဂိနိဃရေ ဌပေတွာ ပက္ကမတိ။ အနာထပိဏ္ဍိကောပိ တထေဝ ကရောတိ။ သွာယံ တဒါပိ တေနေဝ ကရဏီယေန အဂမာသိ။ တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

တံ ဒိဝသံ ပန ရာဇဂဟသေဋ္ဌိ ယောဇနမတ္တေ ဌိတေန အနာထပိဏ္ဍိကေန အာဂတဘာဝဇာနနတ္ထံ ပေသိတံ ပဏ္ဏံ န သုဏိ, ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ ဝိဟာရံ အဂမာသိ။ သော ဓမ္မကထံ သုတွာ သွာတနာယ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိမန္တေတွာ အတ္တနော ဃရေ ဥဒ္ဓနခဏနပနအာရုဖလနာဒီနိ ကာရေသိ။ အနာထပိဏ္ဍိကောပိ "ကြအာနိ မယှံ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကရိဿတိ, ကြအာနိ ကရိဿတီ"တိ ဃရဒ္ဝါရေပိ ပစ္စုဂ္ဂမနံ အလဘိတွာ အန္တောဃရံ ပဝိဋ္ဌော ပဋိသန္ထာရမ္ပိ န ဗဟုံ အလတ္ထ။ "ကိံ မဟာသေဋ္ဌိ ကုသလံ အရကရူပါနံ, နသိ မဂ္ဂေ ကိလန္တော"တိ ဧတ္တကောဝ ပဋိသန္ထာရော အဟောသိ။ တေန ဝုတ္တံ **"အထ ခေါ အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဂဟပတိဿ ဧတဒဟောသီ"** တိအာဒိ။

ဗုဒ္ဓေါတိ တွံ ဂဟပတိ ဝဒေသီတိ တဿ ကိရ မုခတော ဗုဒ္ဓသဒ္ဒံ သုတွာ အနာထပိဏ္ဍိကော ပဉ္စဝဏ္ဏံ ပီတိံ ပဋိလဘတိ, သာ တဿ သီသေ ဥဋ္ဌဟိတွာ ယာဝ ဟဒပိဋ္ဌိယာ, ဟဒပိဋ္ဌိယာ ဥဋ္ဌာယ ယာဝ သီသာ ဂစ္ဆတိ, ဥဘတော ဥဋ္ဌာယ မဇ္ဈေ ဩသရတိ, မဇ္ဈေ ဥဋ္ဌာယ ဥဘတော ဂစ္ဆတိ။ သော ပီတိယာ နိရန္တရံ ဖုဋ္ဌော "ဗုဒ္ဓေါတိ တွံ ဂဟပတိ ဝဒေသီ"တိ ဧဝံ တိက္ခတ္တုံ ပုစ္ဆိ။ **အကာလော ခေါ, ဂဟပတိ, ကြမံ ကာလံ တံ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ ဥပသင်္ကမိတု** န္တိ "ဗုဒ္ဓါ နာမ ဒုရာသဒါ အာသီဝိသသဒိသာ ဟောန္တိ, သတ္ထာ စ သိဝထိကာယ သမီပေ ဝသတိ, န သက္ကာ တတ္ထ ကြမာယ ဝေလာယ ကြမိနာ ဂန္တုံ"န္တိ မညမာနော ဧဝမာဟ။ **ဗုဒ္ဓဂတာယ သတိယာ နိပဇ္ဇိ** တိ အညံ ကိဉ္စိ အစိန္တေတွာ ဗုဒ္ဓဂတာယ ဧဝ သတိယာ နိပဇ္ဇိ။ တံ ဒိဝသံ ကိရဿ ဘဏ္ဍသကဋေသု ဝါ ဥပဋ္ဌာကေသု ဝါ စိတ္တမ္ပိ နုပ္ပဇ္ဇိ, သာယ မာသမ္ပိ န အကာသိ။ သတ္တဘူမိကံ ပန ဟသာဒံ အာရုယှ ဟ သုပညတ္တာလင်္ကတဝရသယနေ "ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါ"တိ သဇ္ဈာယံ ကရောန္တောဝ နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိ။ **တိက္ခတ္တုံ ဝုဋ္ဌာသိ ပဘာတံ မညမာနော** တိ ပဌမယာမေ တာဝ ဝီတိဝတ္တေ ဥဋ္ဌာယ ဗုဒ္ဓံ အနုဿရိ, အထဿ ဗလဝပ္ပသာဒေ ဥဒပါဒိ, ပီတိအာလောကော အဟောသိ, သဗ္ဗတမံ ဝိဂစ္ဆိ, ဒီပသဟဿုဇ္ဇလနံ ဝိယ စန္ဒုဋ္ဌာနသူရိယုဋ္ဌာနံ ဝိယ စ ဇာတံ။ သော "ပမာဒံ အာပန္နောမှိ, ဝဋ္ဋိတောမှိ, သူရိယော ဥဂ္ဂတော"တိ ဥဋ္ဌာယ အာကာသတလေ ဌတွာ စန္ဒံ ဩလောကေတွာ "ဧကောဝ ယာမော ဂတော, အညေ ဒွေဝ အတ္ထိ"တိ ပုန ပဝိသိတွာ နိပဇ္ဇိ, ဧတေနုပါယေန မဇ္ဈိမယာမာဝသာနေပိ ပစ္ဆိမယာမာဝသာနေပိ တိက္ခတ္တုံ ဥဋ္ဌာသိ။ ပစ္ဆိမယာမာဝသာနေ ပန ဗလဝပစ္စူသေယေဝ ဥဋ္ဌာယ အာကာသတလံ အာဂန္တွာ မဟာဒ္ဝါရာဘိမုခေါ အဟောသိ, သတ္တဘူမိကဒ္ဝါရံ သယမေဝ ဝိဝဋံ အဟောသိ, ဟသာဒါ ဩရုယှ အန္တရဝီထိံ ပဋိပဇ္ဇိ။

၃၀၅. အမနုဿာ တိ အဓိဂတဝိသေသာ ဒေဝတာ။ တထာ ဟိ တာ သေဋ္ဌိဿ ဘာဝိနိသမ္ပတ္တိံ ပစ္စက္ခတော သမ္ပဿမာနာ ''အယံ မဟာသေဋ္ဌိ 'ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ ဂမိဿာမီ'တိ နိက္ခန္တော ပဌမဒဿနေနေဝ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ အဂ္ဂုပဋ္ဌာကော ဟုတွာ အသဒိသံ သင်္ဃာရာမံ ကတွာ စာတုဒ္ဒိသဿ အရိယသင်္ဃဿ အနာဝဋဒ္ဝါရော ဘဝိဿတိ, န ယုတ္တမဿ ဒွါရံ ပိဒဟိတု''န္တိ စိန္တေတွာ ဒွါရံ ဝိဝရိံသု။ **အန္တရဓာယီ** တိ ရာဇဂဟံ ကိရ အာကိဏ္ဏမနုဿံ, အန္တောနဂရေ နဝ ကောဋိယော ဗဟိနဂရေ နဝါတိ တံ ဥပနိဿာယ အဋ္ဌာရသ မနုဿကောဋိယော ဝသန္တိ။ အဝေလာယ မတမနုဿေ ဗဟိ နီဟရိတုံ အသက္ကောန္တာ အဋ္ဋာလကေ ဌပေတွာ ဗဟိဒွါရေ ခိပန္တိ။ မဟာသေဋ္ဌိ နဂရတော ဗဟိ နိက္ခန္တမတ္တောဝ အလ္လသရီရံ ပာဒေန အက္ကမိ, အပရမ္ပိ ပိဋ္ဌိပာဒေန ပဟရိ, မက္ခိကာ ဥပ္ပတိတွာ ပရိကိရိံသု, ဒုဂ္ဂန္ဓော နာသာပုဋံ အဘိဟနိ, ဗုဒ္ဓပ္ပသာဒော တနုတ္တံ ဂတော။ တေနဿ အာလောကော အန္တရဓာယိ အန္ဓကာရော ပာတုရဟောသိ ပီတိဝေဂဿ တနုဘာဝေ တံသမုဋ္ဌိတရူပါနံ ပရိဒုဗ္ဗလဘာဝတော ။ **သဒ္ဒမနုဿာဝေသီ**တိ ''သေဋ္ဌိဿ ဥဿာဟံ ဇနေဿာမီ''တိ သုဝဏ္ဏကိင်္ကိဏိကံ ဃဋ္ဋေန္တော ဝိယ မဓုရဿရေန သဒ္ဒံ အနုဿာဝေသိ။

သတံ ကညာသဟဿာနီ တိ ပုရိမပဒအနိပိ က္ကမိနာဝ သဟဿ-ပဒေန သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗာနိ။ ယထေဝ ဟိ သတံ ကညာသဟဿာနိ, ဧဝံ သတံ သဟဿာနိ ဟတ္ထီ, သတံ သဟဿာနိ အဿာ, သတံ သဟဿာနိ ရထာတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော, ဣတိ ဧကေကံ သတသဟဿံ ဒီပိတံ ဟောတိ။ **ပဒဝီတိဟာရဿာ** တိ ပဒံ ဝီတိဟရတိ ဧတ္ထာတိ ပဒဝီတိဟာရော။ သော ဒုတဝိလမ္ဗိတံ အကတွာ သမဂမနေ ဒွိန္နံ ပဒါနံ အန္တရေ မုဋ္ဌိရတနမတ္တံ။ **ကလံ နာဂ္ဃန္တိ သောဠသိ**န္တိ တံ ဧကံ ပဒဝီတိဟာရံ သောဠသ ဘာဂေ ကတွာ တတော ဧကော ကောဋ္ဌာသော ပုန သောဠသဓာ, တတော ဧကော သောဠသဓာတိ ဧဝံ သောဠသ တရေ သောဠသဓာ ဘိန္နဿ ဧကော ကောဋ္ဌာသော သောဠသီ ကလာ နာမ, တံ သောဠသိံ ကလံ ဧတာနိ စတ္တာရိ သတသဟဿာနိ န အဂ္ဃန္တိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သတံ ဟတ္ထိသဟဿာနိ သတံ အဿသဟဿာနိ သတံ ရထသဟဿာနိ သတံ ကညာသဟဿာနိ, တာ စ ခေါ အာမုက္ကမဏိကုဏ္ဍလာ သကလဇမ္ဗုဒီပရာဇဓီတရောတတိ ဣမဿမှာ ဧတ္တကာ လာဘာ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တဿ တဿိံ သောဠသိကလာသင်္ခာတေ ပဒေသေ လဗ္ဘနသာဓနဝသေန ပဝတ္တစေတနာဝ ဥတ္တရိတရာတိ။ ပဒံ တ ဝီတိဟရတိ ဧတေနာတိ **ပဒဝီတိဟာရော,** တထာပဝတ္တာ ကုသလစေတနာ, တဿာ ဖလံ သောဠသဓာ ကတွာတိ စ ဝဒန္တိ။ ဣဒံ ပန ဝိဟာရဂမနံ ကဿ ဝသေန ဂဟိတန္တိ? ဝိဟာရံ ဂန္တွာ အနန္တရာယေန သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟန္တဿ ဝသေန ဂဟိတံ။ ''ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇံ ကရိဿာမိ, စေတိယံ ဝန္ဒိဿာမိ, ဓမ္မံ သောဿာမိ, ဒီပပူဇံ ကရိဿာမိ, သင်္ဃံ နိမန္တေတွာ ဒါနံ ဒဿာမိ, သိက္ခာပဒေသု ဝါ သရဏေသု ဝါ ပတိဋ္ဌဟိဿာမီ''တိ ဂစ္ဆတောပိ ဝသေန ဝဋ္ဋတိယေဝ။

အန္ဓကာရော အန္တရဓာယီ တိ သော ကိရ စိန္တေသိ ''အဟံ ဧကကောတိ သညံ ကရောမိ, အမနုဿာ စ မေ အနုကမိနော သဟာယာ အတ္ထိ, ကသ္မာ ဘာယာမီ''တိ သူရော အဟောသိ။ အထဿ ဗလဝ ဗုဒ္ဓပ္ပသာဒော ဥဒပါဒိ, တသ္မာ အန္ဓကာရော အန္တရဓာယိ။ သေသဝါရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အာလောကော ပာတုရဟောသီ**တိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု စိရကာလပရိစယသမ္ဘူတဿ ဗလဝတော ပသာဒဿ ဝသေန ဥပ္ပန္နာယ ဥဠာရာယ ဗုဒ္ဓာရမ္မဏာယ ပီတိယာ သမုဋ္ဌာပိတော ဝိပဿနောဘာသသဒိသော သာတိသယော စိတ္တပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနော အာလောကော ပာတုရဟောသိ။ ဒေဝတာဟိ ကတောတိပိ ဝဒန္တိ, ပုရိမောယေဝေတ္ထ ယုတ္တတရော။ **ဧဟိ သုဒတ္တာ** တိ သော ကိရ သေဋ္ဌိ ဂစ္ဆမာနောဝ စိန္တေသိ ''ဣမသ္မိံ လောကေ ဗဟူ ပူရဏကဿပာဒယော တိတ္ထိယာ 'မယံ ဗုဒ္ဓါ, မယံ ဗုဒ္ဓါ'တိ ဝဒန္တိ, ကထံ နု ခေါ အဟံ သတ္ထု ဗုဒ္ဓဘာဝံ ဇာနေယျ''န္တိ။ အထဿ ဧတဒဟောသိ ''မယှံ ဂုဏဝသေန ဥပ္ပန္နံ နာမံ မဟာဇနော ဇာနာတိ, ကုလဒတ္တိယံ ပန မေ နာမံ အညတြ မယာ န ကောစိ ဇာနာတိ, သစေ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတိ, ကုလဒတ္တိကနာမေန မံ အာလပိဿတီ''တိ။ သတ္ထာ တဿ စိတ္တံ ဉတွာ ဧဝမာဟ။

ပရိနိဗ္ဗုတော တိ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနေန ပရိနိဗ္ဗုတော။ **အာသတ္တိယော**တိ ရူပါဒီသု အာသဇ္ဇနဋ္ဌေန အာသတ္တိယော, တဏှာယော။ **သန္တိ** န္တိ ကိလေသဝူပသမံ။ **ပပ္ပုယျာ** တိ အဂ္ဂမဂ္ဂေန ပတွာ။ သေသမေတ္ထ ဟေဋ္ဌာအနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယဋ္ဌေတ္ထ အနုတ္တာနမတ္ထံ, တံ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တမေဝ။

၃၀၆. ဝယမေဝ **ဝေယျာယိက** န္တိ အာဟ **''ဝေယျာယိကန္တိ ဝယကရဏံ ဝုစ္စတီ''** တိ။

အနာထပိဏ္ဍိကဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဂ္ဂါသနာဒိအနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၁၀-၃၁၁. ဒက္ခိဏောဒက န္တိ အဂ္ဂတော ဥပနီယမာနံ ဒက္ခိဏောဒကံ။ **အထ ခော ဘဂဝတ ဘိက္ခူ အာမန္တေသီ** တိ (ဇာ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၃၇ တိတ္တိရဇာတကဝဏ္ဏနာ) တေဟိ ဘိက္ခူဟိ အတ္တနော အတ္တနော ရုစိဝသေန အဂ္ဂါသနာဒိရဟာနံ ကထိတကာလေ "န, ဘိက္ခဝေ, မယှံ သာသနေ အဂ္ဂါသနာဒီနိ ပတ္တ ခတ္တိယကုလာ ပဗ္ဗဇိတော ပမာဏံ, န ဗြာဟ္မဏကုလာ, န ဂဟပတိကုလာ ပဗ္ဗဇိတော, န ဝိနယဓရော, န သုတ္တန္တိကော, န အာဘိဓမ္မိကော, န ပဌမဇ္ဈာနာဒိလာဘိနော, န သောတာပန္နာဒယော ပမာဏံ, အထ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဣမသ္မိံ သာသနေ ယထာဝုဍ္ဎံ အဘိဝာဒနံ ပစ္စုဋ္ဌာနံ အဉ္ဇလိကမ္မံ သာမီစိကမ္မံ ကတ္တဗ္ဗံ, အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂောဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍော လဒ္ဓဗ္ဗော, ဣဒမေတ္ထ ပမာဏံ, တသ္မာ ဝုဍ္ဎတရော ဘိက္ခု ဇေတော်သံ အနုစ္ဆဝိကော။ ဣဒါနိ ခော ပန, ဘိက္ခဝေ, သာရိပုတ္တော မယှံ အဂ္ဂသာဝကော အနုဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တကော မမာနန္တရသေနာသနံ လဒ္ဓုံ အရဟတိ။ သော ဣမံ ရတ္တိံ သေနာသနံ အလဘန္တော ရုက္ခမူလေ ဝီတိနာမေသိ။ တုမှေဟိ ဣဒါနေဝ ဧဝံ အဂါရဝါ အပ္ပတိဿာ, ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ကိန္တိ ကတ္တ ဝိဟရိဿထ"တိ ဝတ္တ အထ နေသံ ဩဝါဒအနုတ္တာယ "ပုဗ္ဗေ, ဘိက္ခဝေ, တိရစ္ဆာနဂတာပိ 'န ခော ပနေတံ အမှာကံ ပတိရူပံ, ယံ မယံ အညမညံ အဂါရဝါ အပ္ပတိဿာ အသဘာဂဝုတ္တိနော ဝိဟရေယျာမ, အမှေဟာသု မဟလ္လကတရံ ဇာနိတွ တဿ အဘိဝါဒနာဒီနိ ကရိဿာမာ'တိ သာဓုကံ ဝီမံသိတွ 'အယံ မဟလ္လကော'တိ ဉတွာ တဿ အဘိဝါဒနာဒီနိ ကတွ ဒေဝပထံ ပူရယမာနာ ဂတာ"တိ ဝတ္တ အတီတံ အာဟရိတွ ဒဿေတုံ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ။

ယေ ဝုဍ္ဎမပစာယန္တိ တိ ဇာတိဝုဍ္ဎော ဝယောဝုဍ္ဎော ဂုဏဝုဍ္ဎောတိ တယော ဝုဍ္ဎာ။ တေသု ဇာတိသမ္ပန္နော **ဇာတိဝုဍ္ဎော** နာမ, ဝယေ ဌိတော **ဝယောဝုဍ္ဎော** နာမ, ဂုဏသမ္ပန္နော **ဂုဏဝုဍ္ဎော** နာမ။ တေသု ဂုဏသမ္ပန္နော ဝယောဝုဍ္ဎော ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဝုဍ္ဎောတိ အဓိပ္ပေတော။ **အပစာယန္တိ** တိ ဇေဋ္ဌာပစာယိကကမ္မေန ပူဇေန္တိ။ **ဓမ္မဿ ကောဝိဒါ** တိ ဇေဋ္ဌာပစာယနဓမ္မဿ ကောဝိဒါ ကုသလာ။ **ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ** တိ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ။ **ပါသံသာ**တိ ပသံသာရဟာ။ **သမ္ပရာယေ စ သုဂ္ဂတီ** တိ သမ္ပရေတဗ္ဗေ ဣမံ လောကံ ဟိတွ ဂန္တဗ္ဗေ ပရလောကေပိ တေသံ သုဂတိ ယေဝ ဟောတီတိ အတ္ထော။ အယံ ပနေတ္ထ ပိဏ္ဍတ္ထော – ဘိက္ခဝေ, ခတ္တိယာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ဝေဿာ ဝါ သုဒ္ဒါ ဝါ ဂဟဋ္ဌာ ဝါ ပဗ္ဗဇိတာ ဝါ တိရစ္ဆာနဂတာ ဝါ, ယေ ကေစိ သတ္တာ ဇေဋ္ဌာပစိတိကမ္မေ ဆေကာ ကုသလာ ဂုဏသမ္ပန္နာနံ ဝယောဝုဍ္ဎာနံ အပစိတိံ ကရောန္တိ, တေ ဣမသ္မိဉ္စ အတ္တဘာဝေ ဇေဋ္ဌာပစိတိကာရကာတိ ပသံသံ ဝဏ္ဏနံ ထောမနံ လဘန္တိ, ကာယဿ စ ဘေဒါ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တန္တီတိ။

အဂ္ဂါသနာဒိအနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အာသနပ္ပဋိဗာဟနာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၁၃-၄. ဥဒ္ဒိဿကတ န္တိ ဂိဟီဟိ သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ကတံ။ **ဂိဟိဝိကတ**န္တိ ဂိဟီဟိ ကတံ ပညတ္တံ, ဂိဟိသန္တကန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အတိသမီပံ အဂန္တ္တာ** တိ ဘိက္ခူနံ အာသန္နတရံ ဌာနံ အဂန္တွာ။

သေနာသနဂ္ဂါဟာပကသမ္မုတိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၁၈. ပစ္စယေနေဝ ဟိ တံ ပဋိဇဂ္ဂနံ လဘိဿတီ တိ တသ္မိံ သေနာသနေ မဟာထေရာ တဿ ပစ္စယဿ ကာရဏာ အညတ္ထ အဂန္တွာ ဝသန္တာယေဝ နံ ပဋိဇဂ္ဂိဿန္တီတိ အတ္ထော။ **ဥဗ္ဗဏ္ဍိကာ ဘဝိဿန္တိ** တိ ဥက္ကဏ္ဍိတ္တာ ဘဏ္ဍာ ဘဝိဿန္တိ, အတ္တနော အတ္တနော ပရိက္ခာရေ ဂဟေတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဝိစရိဿန္တီတိ အတ္ထော။ **ဒီဃသာလာ**တိ စင်္ကမနသာလာ။ **မဏ္ဍလမာဠော** ဥပဋ္ဌာနသာလာ။ **အနုဒဟတီ**တိ ပီဠေတိ။ **ဓမ္မုဒ္ဒိပေ ပနာ** တိ အရိယဒေသေ ဘိက္ခု သန္တာယ ဝုတ္တံ။ တေ ကိရ တထာ ပညာပေန္တိ။ **န ကေစရကမော ဃဋ္ဋေတဗ္ဗော** တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတိ **"န တတ္ထ မနုဿာ ဝတ္တဗ္ဗာ"** တိအာဒိနာ။ **ဝိတက္ကံ ဆိန္ဒိတွ** တိ "ဣမိနာ နီဟာရေန ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ နိတရေ တွာ ပစ္စယေ ဒဿန္တီ"တိ ဧဝရူပံ ဝိတက္ကံ အနုပ္ပာဒေတွာ။ **တေသု စေ ကောစိ** တေသု မနုဿေသု ကောစိ ပဏ္ဍိတပုရိသော။ **ဘဏ္ဍပဋိစ္ဆာဒန** န္တိ ပဋိစ္ဆာဒနကဘဏ္ဍံ, သရီရပဋိစ္ဆာဒနံ စီဝရန္တိ အတ္ထော။

ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗာနီ တိ သမ္မဇ္ဇနာဒီဟိ ပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗာနိ။ **မုဏ္ဍဝေဒိကာယာ** တိ စေတိယဿ ဟမ္မိယဝေဒိကာယ။ **ဟမ္မိယဝေဒိကာ**တိ စ စေတိယဿ ဥပရိ စတုရဿဝေဒိယော ဝုစ္စတိ။ **ပဋိက္ကမ္မာ** တိ ဝိဟာရတော အပသက္ကိတွာ။ **ဥပနိက္ခေပ** န္တိ ခေတ္တံ တ နာဠိကေရာဒိအာရာမံ တ ကဟာပဏာဒိနိ တ အာရာမိကာဒိနံ နိယျာတေတွာ "ဣတော ဥပ္ပန္နာ ဝဍ္ဎိ ဝဿာဝာသိကတ္ထာယ ဟောတူ"တိ ဒိန္နံ။ **ဝတ္တံ ကတွာ** တိ တသ္မိံ သေနာသနေ ကတ္တဗ္ဗဝတ္တံ ကတွာ။

ပုဂ္ဂလဝသေနေဝ ကာတဗ္ဗ န္တိ ပရတော ဝက္ခမာနနယေန "ဘိက္ခူ စီဝရေန ကိလမန္တိ, ဧတ္တကံ နာမ တဏ္ဍုလဘာဂံ ဘိက္ခူနံ စီဝရံ ကာတုံ ရုစ္စတီ"တိအာဒိနာ ပုဂ္ဂလပရာမာသဝသေနေဝ ကာတဗ္ဗံ, "သင်္ဃော စီဝရေန ကိလမတီ"တိအာဒိနာ ပန သင်္ဃပရာမာသဝသေန န ကာတဗ္ဗံ။ **စီဝရပစ္စယ**န္တိ စီဝရသင်္ခာတံ ပစ္စယံ။ **ဝုတ္တ** န္တိ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ**ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"ဧဝဉှိ နဝကော ဝုဍ္ဎတရဿ, ဝုဍ္ဎော စ နဝကဿ ကဟေဿတီ"**တိ, ယသ္မာ အတ္တနာဝ အတ္တနော ဟာပေတုံ န သက္ကာ, တသ္မာ ဒွီသု သမ္မတေသု နဝကော ဝုဍ္ဎတရဿ, ဝုဍ္ဎော စ နဝကဿာတိ ဥဘော အညမညံ ကဟေဿန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ သမ္မတသေနာသနဂ္ဂါဟာပကဿ အာဏတ္တိယာ အညေန ကဟိတေပိ ကဟော ရုဟတိယေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အဋ္ဌပိ သောဠသပိ ဇနေ သမ္မန္နိတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ ကိံ ဝိသုံ ဝိသုံ သမ္မန္နိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဥဒါဟု ဧကတောတိ? ဧကတောပိ ဝဋ္ဋတိ။ နိဂ္ဂဟကမ္မမေဝ ဟိ သင်္ဃော သင်္ဃဿ န ကရောတိ, သမ္မုတိအနံ ပန ဗဟူနမ္ပိ ဧကတော ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, တေနေဝ သတ္တသတိကက္ခန္ဓကေ ဥဗ္ဗာဟိကသမ္မုတိယံ အဋ္ဌပိ ဇနာ ဧကတော သမ္မတာတိ။

မဂ္ဂေ တိ မဂ္ဂေ ကတဒီဃသာလာ။ **ပောက္ခရဏီ** တိ နဟာယန္တာနံ ပောက္ခရဏိယံ ကတသာလာ။ **ရုက္ခမူလာဒ**ယော ဆန္နာ ကတဋ္ဌဗ္ဗာဝ သေနာသနံ။ **ဝိဇဋေတွာ**တိ ဝိယောဇေတွာ, ဝိသုံ ဝိသုံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **အာတသေသု** တိ သေနာသနေသု။ **ပက္ခိပိတွာ** တိ ဧတ္ထ **ပက္ခိပနံ** နာမ တေသု ဝသန္တာနံ ဣတော ဥပ္ပန္နဝဿာဝာသိကအနံ။ **ပဝိသိတဗ္ဗ**န္တိ အညေဟိ ဘိက္ခူဟိ တသ္မိံ မဟာလာဘေ ပရိဝေဏေ ဝသိတွာ စေတိယေ ဝတ္တံ ကတွာဝ လာဘော ဂဟေတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယော။

ပစ္စယံ ဝိဿဇ္ဇေတီ တိ စီဝရပစ္စယံ နာဓိတသေတိ။ **အယမ္ပိ** တိ တေန ဝိဿဋ္ဌပစ္စယောပိ။ **ဥပနိဗန္ဓိတွာ ကဟေတဗ္ဗ**န္တိ "ဣမသ္မိံ ရုက္ခေ တ မဏ္ဍပေ တ ဝသိတွာ စေတိယေ ဝတ္တံ ကတွာ ဂဏှထာ"တိ ဧဝံ ဥပနိဗန္ဓိတွာ ကဟေတဗ္ဗံ။ "ကတ္ထ နု ခော ဝသိဿာမိ, ကတ္ထ ဝသန္တဿ ဖာသု ဘဝိဿတိ, ကတ္ထ တ ပစ္စယော ဘဝိဿတီ"တိ ဧဝံ ဥပ္ပန္နေန ဝိတက္ကေန စရတီတိ **ဝိတက္ကစာရိကော**။ အရညဝိဟာရေသု ပရိဿယဝိဇာနနတ္ထံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗတ္တာ **"ပဉ္စ ပဉ္စ ဥက္ကာ ကောဋ္ဋေတဗ္ဗာ"** တိ ဝုတ္တံ။

ဝတ္တ န္တိ ကတိကဝတ္တံ။ **တိဝိဓမ္ပိ** တိ ပရိယတ္တိပဋိပတ္တိပဋိဝေဓဝသေန တိဝိဓမ္ပိ။ **သောဓေတွာ ပဗ္ဗာဇေ ထာ**တိ ဘဗ္ဗေ အာစာရကုလပုတ္တေ ဥပပရိက္ခိတွာ ပဗ္ဗာဇေထ။ **ဒသဝတ္ထုကကထာ** နာမ အပ္ပိစ္ဆကထာ သန္တုဋ္ဌိကထာ ပဝိဝေကကထာ အသံသဂ္ဂကထာ ဝီရိယာရမ္ဘကထာ သီလကထာ သမာဓိကထာ ပညာကထာ ဝိမုတ္တိကထာ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနကထာ။

ဝိဂ္ဂဟသံဝတ္တနိကာဝစနံ **ဝိဂ္ဂဟိကံ။ စတုရာရက္ခံ အဟာပေန္တာ** တိ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ မေတ္တာ အသုဘံ မရဏဿတီတိ ဣမံ စတုရာရက္ခံ အပရိဟာပေန္တာ။ **ဒန္တကဋ္ဌခါဒနဝတ္တံ အာစိက္ခိတဗ္ဗ** န္တိ ဧတ္ထ **ဒန္တကဋ္ဌခါဒနဝတ္တံ** ယော ဒေဝသိကံ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဩသရတိ, တေန သာမဏေရာဒီဟိ အာဟရိတွာ ဘိက္ခူနံ ယထာသုခံ ပရိဘုဉ္ဇနတ္ထာယ ဒန္တကဋ္ဌမာဠကေ နိက္ခိတ္တေသု ဒန္တကဋ္ဌေသု ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဧကမေဝ ဒန္တကဋ္ဌံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယော ပန ဒေဝသိကံ န ဩသရတိ, ပဓာနဃရေ ဝသိတွာ ဓမ္မဿဝနေ တ ဥပောသထဂ္ဂေ တ ဒိဿတိ, တေန ပမာဏံ သလ္လက္ခေတွာ စတ္တာရိ ပဉ္စ ဒန္တကဋ္ဌာနိ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ခါဒိတဗ္ဗာနိ။ တေသု ခီဏေသု သစေ ပုနပိ ဒန္တကဋ္ဌမာဠကေ ဗဟူနိ ဟောန္တိယေဝ, ပုနပိ အာဟရိတွာ ခါဒိတဗ္ဗာနိ။ ယဒိ ပန ပမာဏံ အသလ္လက္ခေတွာ အာဟရတိ, တေသု အခီဏေသုယေဝ မာဠကေ ခီယတိ, တတော ကေစိ ထေရာ "ယေဟိ ဂဟိတာနိ, တေ ပဋိဟရန္တူ"တိ ဝဒေယျုံ, ကေစိ "ခါဒန္တု, ပုန သာမဏေရာ အာဟရိဿန္တီ"တိ။ တသ္မာ ဝိတဒပရိဟာရတ္ထံ ပမာဏံ သလ္လက္ခေတဗ္ဗံ။

ဂဟဏေ ပန အေသော နတ္ထိ, မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တေနပိ ဧကံ တ ဒ္ဓေ တ ထဝိကာယ ပက္ခိပိတ္ဝာ ဂန္တဗ္ဗန္တိ။ **ဘိက္ခာစာရဝ တ္တံ** ဝတ္တက္ခန္ဓကေ ပိဏ္ဍစာရိကဝတ္တေ အာဝိ ဘဝိဿတိ။

ပတ္တဋ္ဌာနေ တိ ဝဿဂ္ဂေန အာဂန္တုကဘိက္ခုနော ပတ္တဋ္ဌာနေ။ တေသံ ဆိန္နဝဿတ္တာ "သာဒိယန္တာပိ ဟိ တေ နေဝ ဝဿာတသိကဿ သာမိနော"တိ ဝုတ္တံ, ပဌမံယေဝ ကတိကာယ ကတတ္တာ ခီယန္တာပိ စ အာတသိကာ နေဝ အအတုံ လဘန္တီတိ ဝုတ္တံ။ **ဘတိနိဝိဋ္ဌ** န္တိ ဘတိ ကတ္ဝာ ဝိယ နိဝိဋ္ဌံ ပရိယိဋ္ဌံ။ **သင္ဃိကံ ပန အပလောကနက မ္မံ ကတ္ဝာ ကဟိတန္တိ** တတ္ထုပ္ပာဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပစ္စယဝသေန ကဟိတန္တိ** အာယကာနံ ဝဿာတသိကပစ္စယဝ သေန ကဟိတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ "ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဝဿံဝုတ္ထော ဘိက္ခု ဝိဗ္ဘမတိ, သင္ဃဿေဝေတ"န္တိ (မဟာ ဝ. ၃၇၄-၃၇၅) ဝစနတော **"ဂတဋ္ဌာနေ။ပေ။ သင္ဃိကံ ဟောတီ"** တိ ဝုတ္တံ။ **မနုဿေ** တိ အာယကမနုဿေ။ **ဝရဘာဂံ သာမဏေရဿာ**တိ ပဌမဘာဂဿ ကဟိတတ္တာ ဝုတ္တံ။

သေနာသနက္ခဟာပကသမ္မုတိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပနန္ဒဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၁၉. ယံ တယာ တတ္ထ သေနာသနံ ဂဟိတံ။ပေ။ ဣဓ မုတ္တံ ဟောတီ တိ ယံ တယာ တတ္ထ ကမကာတသေ ပစ္ဆာ သေနာသနံ ဂဟိတံ, တံ တေ ဂဏှဟန္တေနေဝ ဣဓ သာဝတ္ထိယံ ပဌမဂဟိတသေနာသနံ မုတ္တံ ဟောတိ။ **ဣဓ အနာ ဟံ ။ပေ။ တတ္ရာပိ မုတ္တ** န္တိ "ဣအနာဟံ, အာဝုသော, ဣမသ္မိံ ကမကာတသေ ဂဟိတသေနာသနံ မုဉ္စာမီ"တိ ဝဒန္တေ န တတ္ရာပိ ကမကာတသေ ဂဟိတသေနာသနံ မုတ္တံ။

၃၂၀. ဒီဃာသနံ နာမ မဉ္စပီဌဝိနိမုတ္တံ ယံ ကိဉ္စိ ဧကတော သုခံ နိသီဒိတုံ ပဟောတိ။ ဟတ္ထိမ္ဟိ နခော အဿာ တိ **ဟတ္ထိနခော** ။ "ဟသာဒဿ နခော နာမ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေ, သော စ ဟတ္ထိကုမ္ဘေ ပတိဋ္ဌိတော"တိ **ဂဏ္ဌိပ ဒေသု** ဝုတ္တံ။ **ဂိဟိဝိကတနီဟာရေန လဗ္ဘန္တီ** တိ ဂိဟိဝိကတနီဟာရေန ပရိဘုဉ္ဇိတုံ လဗ္ဘန္တိ, တေဟိ အတ္ထရိတ္ဝာ ဒိန္နာနေဝ နိသီဒိတုံ လဗ္ဘန္တိ, န သယံ အတ္တတာနိ အတ္ထရာပိတာနိ တ။

အဝိဿဇ္ဇိယဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၂၁. အရညွရော တိ ဗဟုဥဒကဂဏှဟနကာ မဟာစာဋိ။ ဇလံ ဂဏှဟိတုံ အလန္တိ **အရညွရော** ။ "ဝဋ္ဋစာဋိ ဝိယ ဟု တ္ဝာ ထောကံ ဒီဃမုခော မဇ္ဈေ ပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတ္ဝာ ကတော"တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **ပဉ္စနိမ္မလလောစနော** တိ မံသဒိဗ္ဗမဗ္ဗုဒ္ဓသမန္တစက္ခုဝသေန ပဉ္စလောစနော။

ထာဝရေန စ ထာဝရံ ဂရုဘဏ္ဍေန စ ဂရုဘဏ္ဍ န္တိ ဧတ္ထ ပဉ္စသု ကောဋ္ဌာသေသု ပုရိမဒ္ဝယံ ထာဝရံ, ပစ္ဆိမတ္တ ယံ ဂရုဘဏ္ဍန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဇာနာပေတ္ဝာ**တိ ဘိက္ခုသင္ဃံ ဇာနာပေတ္ဝာ။ **ကပ္ပိယမဉ္စာ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗာ** တိ "သင္ ဃဿ ဒေမာ"တိ ဒိန္နံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သစေ ပန "ဝိဟာရဿ ဒေမာ"တိ ဝဒန္တိ, သုဝဏ္ဏရဇတမယာဒိအကပ္ပိယမဉ္ စေပိ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **န ဧကေဝလံ။ပေ။ ပရိဝတ္တေတုံ ဝဋ္ဋန္တီ** တိ ဣမိနာ အထာဝရေန ထာဝရမ္ပိ အထာဝရမ္ပိ ပ ရိဝတ္တေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ ထာဝရေန အထာဝရမေဝ ဟိ ပရိဝတ္တေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **အကပ္ပိယံ ဝာ မဟဂ္ဃံ ကပ္ပိ ယံ ဝာတိ** ဧတ္ထ **အကပ္ပိယံ** နာမ သုဝဏ္ဏမယမဉ္စာဒိ အကပ္ပိယဘိသိဗိမ္ဗောဟနာနိ စ။ **မဟဂ္ဃံ ကပ္ပိယံ** နာမ ဒန္တမယမဉ္ စာဒိ ပာတရာဒိကပ္ပိယအတ္ထရဏာဒီနိ စ။

ဟရိဟာရိယံ န ဝဋ္ဋတီ တိ အတ္တနော သန္တကံ ဝိယ ဂဟေတ္ဝာ ပရိဟရိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ "ဂိဟိဝိကတနီဟာရေနေဝ ပရိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ"န္တိ ဣမိနာ သစေ အာရာမိကာဒယော ပဋိသာမေတ္ဝာ ပဋိဒေန္တိ, ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ **"ပဏ္ ဏသူစိ** နာမ လေခနီ"တိ **မဟာဂဏ္ဌိပဒေ** ဝုတ္တံ။

"အမုဗာဟူ တိ ကပ္ပရတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အံသကူဋ္ဋ"န္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **အမုဗာဟု** နာမ ဝိဒတ္ထိစတုရ င်္ဂုလန္တိပိ ဝဒန္တိ။ **တတ္ထဇာတကာ** တိ သင္ဃိကဘူမိယံ ဇာတာ။ **အဋ္ဌင်္ဂုလသူစိဒဏ္ဍမတ္တော** တိ ဒီဃတော အဋ္ဌင်

ဂုလမတ္တော ပရိဏာဟတော ပဏ္ဏသူစိဒဏ္ဍမတ္တော။ မုဋ္ဌိပဗ္ဗဇာနံယေဝ ဟဋ္ဌိယံ ဝိသုံ အာဂတတ္တာ **“မုဋ္ဌိ ပဗ္ဗဇ္ဇ ဥပေတဝတ”**တိ ဝုတ္တံ။ **အင္ဂုလပ္ပမာဏော** တိ ဒီဃတော အင္ဂုလပ္ပမာဏော။ **ဃဋ္ဋနဖလကံ** နာမ ယတ္ထ ဌ ပေတ္ဝာ ရဇိတစီဝရံ ဟတ္ထေန ဃဋ္ဋေန္တိ။ **ဃဋ္ဋနမုဂ္ဂရော** နာမ အနုဝာတာဒိဃဋ္ဋနတ္ထံ ကတောတိ ဝဒန္တိ။ **အမ္ဗဏ** န္တိ ဖလကေဟိ ပောက္ခရဏီသဒိသံ ကတပာနီယဘာဇနံ။ **ရဇနဒောဏီ**တိ ယတ္ထ ပက္ကရဇနံ အာကိရိတ္ဝာ ဌပေန္တိ။ **ဘူမတ္ထရဏံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ အကပ္ပိယစမ္မံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပစ္စတ္ထရဏဂတိက** န္တိ ဣမိနာ မဉ္စပီဌေပိ အတ္ထ ရိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ ဟတရာဒိပစ္စတ္ထရဏမ္ပိ ဂရုဘဏ္ဍန္တိ ဧကေ, နောတိ အပရေ, ဝီမံသိတ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **မုဋ္ဌိ ပဏ္ဏ**န္တိ တာလပဏ္ဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

နဝကမ္မအနုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၂၃. **ကိဋ္ဌိဒေဝ သမာဒပေတ္ဝာ ကာရေသ္သတီ** တိ သာမိကောယေဝ ကဉ္စိ ဘိက္ခုံ သမာဒပေတ္ဝာ ကာရေသ္သတိ။ **ဥတုကာလေ ပဋိဗာဟိတုံ န လဗ္ဘတီ**တိ ဟေမန္တဂိမှေဟသု အညေ သမ္ပတ္တဘိက္ခူ ပဋိဗာဟိတုံ န လဗ္ဘတိ။ **တိဘာဂ**န္တိ တတိယဘာဂံ။ **သစေ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနံ အတ္ထကာမော ဟောတီ** တိ သစေ သော သင္ဃဿ ဘဏ္ဍကဌပနဋ္ဌာနံ တ နဝကာနံ တ ဝသနဋ္ဌာနံ အတုံ န ဣစ္ဆတိ, အတ္တနော သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနညေဝ အတုကာမော ဟောတီတိ အတ္ထော။ **တေဥဍ်ဟိ သဒ္ဓိဝိဟာရိကာနံ အတုံ လဗ္ဘတီ** တိ တော် တတိယဘာဂံ ဥပမုဘာဂံ တ အတုံ လဗ္ဘတိ။ **အကတဋ္ဌာနေ** တိ သေနာသနတော ဗဟိ စယာဒီနံ အကတဋ္ဌာနေ။ **ဗဟိကုဋ္ဋေ** တိ ကုဋ္ဋတော ဗဟိ။

အညတ္ရပရိဘောဂပဋိက္ခေပာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

၃၂၄. **စက္ကလိက** န္တိ ကမ္ဗလာဒီဟိ ဝေဌေတွာ စက္ကသဏ္ဌာနေန ဟဒပုဉ္ဆနယောဂ္ဂံ ကတံ။ **ပရိဘဏ္ဍကတာ ဘူမိ** နာမ သဏှဟမတ္တိကာဟိ ကတာ ကာဠဝဏ္ဏာဒိဘူမိ။ **သေနာသနံ** မဉ္စပီဌာဒိ။ **တထေဝ ဝဋ္ဋဋ္ဌေတုံ ဝဋ္ဋတီ** တိ အ ညေဟိ အာဂတိကဘိက္ခူဟိ ပရိဘုတ္တနီဟာရေန ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ‘‘နေဝသိကာ ပကတိယာ အနတ္ထတာယ ဘူမိယာ ဌပေန္တိ စေ, တေသမ္ပိ အနာပတ္တိယေဝတ’’တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **ဒ္ဝတရမ္ပိ** တိအာဒိနာ ဝုတ္တဒ္ဝတရတာတဟနာဒ ယော အပရိကမ္မကတာပိ န အပဿယိတဗ္ဗာ။ **လောမေသူ**တိ လောမေသု ဖုသန္တေသု။

သင္ဃဘတ္တာဒိအနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၂၅. **ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ နိမန္တနန္တိ ဣမံ တေဟာရံ ပတ္တာနီ** တိ ဧတ္ထ **ဣတိ**-သဒ္ဒော အာဒိအတ္ထော, ‘‘ဥဒ္ဒေသဘ တ္တံ နိမန္တန’’န္တိအာဒိတေဟာရံ ပတ္တာနီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **တမ္ပိ အန္တော ကတ္ဝာ** တိ အာယတိံ ဘိက္ခူနံ ကုက္ကုစ္စဝိနောဒနတ္ထာယ တမ္ပိ သင္ဃဘတ္တံ အန္တော ကတ္ဝာ။

ဥဒ္ဒေသဘတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

အတ္တနော ဝိဟာရဒ္ဝါရေတိ ဝိဟာရဿ ဒ္ဝါရကောဋ္ဌကသမီပံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဘောဇနသာလာယာ**တိ ဘတ္တု ဒ္ဒေသဋ္ဌာနဘူတာယ ဘောဇနသာလာယ။ **“ဒိန္နံ ပနာ”** တိ ဝတ္ဝာ ယထာ သော အယကော ဒေတိ, တံ ဝိဓိံ ဒဿေတုံ **“သင္ဃတော ဘန္တေ”** တိအာဒိမာဟ။ **အန္တရဃရေ** တိ အန္တောဂေဟေ။ **အန္တောဥပစာရဂတာန** န္တိ ဧတ္ထ ကမဒ္ဝ တရဝီထိစတုက္ကေသု ဒ္ဝာဒသဟတ္ထဗ္ဘန္တရံ အန္တောဥပစာရော နာမ။ အန္တရဃရဿ ဥပစာရေ ပန လဗ္ဘမာနဝိ သေသံ ဒဿေတုံ **“ဃရူပစာရော စေတ္ထာ”** တိအာဒိမာဟ။ **ဧကဝဠဋ္ဌ** န္တိ ဧကေန ဒ္ဝါရေန ဝဠဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ **နာနာနိဝေသ နေသူ**တိ နာနာကုလဿ နိဝေသနေသု။ လဇ္ဇီ ပေသလော အဂတိဂမနံ ဝဇ္ဇေတ္ဝာ မေဓာဝီ စ ဥပပရိက္ခိတ္ဝာ ဥဒ္ဒိသိသ္သ တီတိ အာဟ **“ပေသလော လဇ္ဇီ မေဓာဝီ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော”** တိ။ **နိသိန္နဿပိ နိဒ္ဒါယန္တဿပိ** တိ အနာဒရေ သာမိဝ စနံ။ **တိစီဝရပရိဝာရ**န္တိ ဧတ္ထ ‘‘ဥဒကပတ္တလာဘီ ဝိယ အညောပိ ဥဒ္ဒေသဘတ္တံ အလဘိတ္ဝာ ဝတ္ထာဒိမနေကပ္ပ ပကာရကံ လဘတိ စေ, တဿေဝ တ’’န္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ အတ္တနော ရုစိဝသေန ယံ ကိဉ္စိ ဝတ္ဝာ အာဟရိတုံ ဝိ သ္သဇ္ဇိတတ္တာ **ဝိဿဋ္ဌဒူတော** နာမ။ **ယံ ဣစ္ဆတီ** တိ ‘‘ဥဒ္ဒေသပတ္တံ ဒေထ’’တိအာဒီနိ ဝဒန္တော ယံ ဣစ္ဆတိ။ **ပုစ္ဆာသဘာဂေနာ**တိ ပုစ္ဆာသဒိသေန။

“ကော ကူဋဋ္ဌိတိကာ နာမ ဟောတီ” တိ ဝတွာ တမေဝ ဋ္ဌိတိကံ ဝိဘာဝေန္တော **“ရညော ဝါ ဟီ”**တိအာဒိမာဟ။ အညေဟိ ဥဒ္ဒေသဘတ္တေဟိ အမိဿေတွာ ဝိသုံယေဝ ဋ္ဌိတိကာယ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ **“ဧကစာရိကဘတ္တာနိ”** တိ ဝုတ္တံ။ **ထေယျာယ ဟရန္တိ** တိ ပတ္တဟာရကာ ဟရန္တိ။ **ဂီဝါ ဟောတီ**တိ အာဏာပကဿ ဂီဝါ ဟောတိ။ **“မနုဿာနံ ဝစနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဂစ္ဆန္တီ**တိ “မနုဿာနံ ဝစနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ တေန ဘိက္ခုနာ ဝုတ္တာ ဂစ္ဆန္တိ။ **အကတဘာဂေ နာမာ**တိ အာဂန္တုကဘာဂေ နာမ။ **“သဗ္ဗော သင်္ဃော ပရိဘုဉ္ဇတူ”တိ ဝုတ္တေ** တိ ဧတ္ထ “ပဌမမေဝ ‘သဗ္ဗံ သင်္ဃိကံ ပတ္တံ ဒေထာ’တိ ဝတွာ ပစ္ဆာ ‘သဗ္ဗော သင်္ဃော ပရိဘုဉ္ဇတူ’တိ အဝုတ္တေပိ ဘာဇေတွာဝ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ”န္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။

နိမန္တနဘတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

“ဧတ္တကေ ဘိက္ခူ သင်္ဃတော ဥဒ္ဒိသိတွာ ဒေထာ”တိအာဒီနိ အဝတွာ “ဧတ္တကာနံ ဘိက္ခူနံ ဘတ္တံ ဂဏှထာ”တိ ဝတွာ ဒိန္နံ **သင်္ဃိကံ နိမန္တနံ** နာမ။ **ပိဏ္ဍပါတိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဘိက္ခာပရိယာယေန ဝုတ္တတ္တာ ဝဋ္ဋတိ။ **ပဋိပါဋိယာ**တိ လဒ္ဓပဋိပါဋိယာ။ **ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ** တိ “ဘတ္တံ ဂဏှထာ”တိ ပဒံ အဝတွာ။ တေနေဝါဟ **“ဘတ္တန္တိ အဝဒန္တေနာ”**တိ။ **အာလောပသင်္ခေပေနာ** တိ ဧကေကပိဏ္ဍဝသေန။ အယဉ္ဟိ နယော နိမန္တနေယေဝ, န ဥဒ္ဒေသဘတ္တေ။ တတ္ထ ဟိ ဧကဿ ပဟောနကပ္ပမာဏံယေဝ ဘာဇေတဗ္ဗံ, တသ္မာ ဥဒ္ဒေသဘတ္တေ အာလောပဋ္ဌိတိကာ နာမ နတ္ထိ။ **အစ္ဆတီ** တိ တိဋ္ဌတိ။ **“ဧကဝါရန္တိ** ယာဝ တသ္မိံ အာဝါသေ ဝသန္တိ ဘိက္ခူ, သဗ္ဗေ လဘန္တီ”တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ဧကဝါရန္တိ န ဧကဒိဝသံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ယတ္တကာ ပန ဘိက္ခူ တသ္မိံ အာဝါသေ ဝသန္တိ, တေ သဗ္ဗေ။ ဧကသ္မိံ ဒိဝသေ ဂဟိတဘိက္ခူ အညအာ အဂ္ဂဟေတွာ ယာဝ ဧကဝါရံ သဗ္ဗေ ဘိက္ခူ ဘောဇိတာ ဟောန္တိ, တာဝ ယေ ဇာနန္တိ, တေ ဂဟေတွာ ဂန္တဗ္ဗန္တိ။

သလာကဘတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

ဥပနိဗန္ဓိတွာ တိ လိခိတွာ။ **နိဂ္ဂဟေန ဒတွာ** တိ အနိစ္ဆန္တမ္ပိ နိဂ္ဂဟေန သမ္ပဋိစ္ဆာပေတွာ ။ **ဧကဂေဟဝသေနာ**တိ ဧကာယ ဃရပါဠိယာ ဝသေန။ **ဥဒ္ဒိသိတွာ** တိ “တုယှံ တုယှံ ပါပုဏာတီ”တိ ဝတွာ။ ဒူရတ္တာ နိဂ္ဂဂဟေတွာပိ ဝါရေန ကဟေတဗ္ဗကမော **ဝါရကမော**။ ဝိဟာရဝါရေ နိယုတ္တာ **ဝိဟာရဝါရိကာ,** ဝါရေန ဝိဟာရရက္ခဏကာ။ **အညထတ္တ** န္တိ ပသာဒညထတ္တံ။ **ဖာတိကမ္မမေဝ ဘဝန္တီ** တိ ဝိဟာရရက္ခဏတ္ထာယ သင်္ဃေန ဒါတဗ္ဗအတိရေကလာဘာ ဟောန္တိ။ **သင်္ဃနဝကေန လဒ္ဓကာလေ** တိ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဧကေကဿ ပါပိတာနိ ဒွေဝ တီဏိ ဧကစာရိကဘတ္တာနိ တေနေဝ နိယာမေန အတ္တနော ပါပုဏနဋ္ဌာနေ သင်္ဃနဝကေန လဒ္ဓကာလေ။ **ယဿ ကဿစိ သမ္မုခီဘူတဿ ပါပေတွာ**တိ ဧတ္ထ “ယေဘုယျေန စေ ဘိက္ခူ ဗဟိသီမဂတာ ဟောန္တိ, သမ္မုခီဘူတဿ ယဿ ကဿစိ ပါပေတဗ္ဗံ သဘာဂတ္တာ ဧကေန လဒ္ဓံ သဗ္ဗေသံ ဟောတိ, တသ္မိမ္ပိ အသတိ အတ္တနော ပါပေတွာ ဒါတဗ္ဗ”န္တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **ရသသလာကန္တိ** ဥစ္ဆုရသသလာကံ။

“သင်္ဃတော နိရာမိသသလာကာပိ ဝိဟာရေ ပက္ကဘတ္တမ္ပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ”တိ သာဓာရဏံ ကတွာ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၆) ဝုတ္တတ္တာ “ဧဝံ ကဟိတေ သာဒိတဗ္ဗံ, ဧဝံ န သာဒိတဗ္ဗ”န္တိ ဝိသေသေတွာ အဝုတ္တတ္တာ စ ဘေသဇ္ဇာဒိသလာကာယော စေတ္ထ ကိဉ္စာပိ ပိဏ္ဍပါတိကာနမ္ပိ ဝဋ္ဋန္တိ, သလာကဝသေန ကဟိတတ္တာ ပန န သာဒိတဗ္ဗာတိ ဧတ္ထ အဓိပ္ပာယော ဝီမံသိတဗ္ဗော။ ယဒိ ဟိ ဘေသဇ္ဇာဒိသလာကာ သလာကဝသေန ကဟိတာ န သာဒိတဗ္ဗာ သိယာ, သင်္ဃတော နိရာမိသသလာကာ ဝဋ္ဋတိယေဝါတိ န ဝဒေယျ, “အတိရေကလာဘော သင်္ဃဘတ္တံ ဥဒ္ဒေသဘတ္တ”န္တိအာဒိဝစနတော (မဟာဝ. ၁၂၈) “အတိရေကလာဘံ ပဋိက္ခိပါမီ”တိ သလာကဝသေန ကဟေတဗ္ဗံ ဘတ္တမေဝ ပဋိက္ခိတ္တံ, န ဘေသဇ္ဇံ။ သင်္ဃဘတ္တာဒီနိ ဟိ စုဒ္ဒသ ဘတ္တာနိယေဝ တေန န သာဒိတဗ္ဗာနီတိ ဝုတ္တာနိ, ခန္ဓကဘာဏကာနံ ဝါ မတေန ဣဓ ဧဝံ ဝုတ္တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အဂ္ဂတော ဒါတဗ္ဗဘိက္ခာ **အဂ္ဂဘိက္ခာ။ လဒ္ဓာ ဝါ အလဒ္ဓာ ဝါ**တိ လဘိတွာ ဝါ အလဘိတွာ ဝါ။ နိဗဒ္ဓာယ အဂ္ဂဘိက္ခာယ အပ္ပမတ္တိကာယ ဧဝ သမ္ဘဝတော လဘိတွာပိ ပုနဒိဝသေ ဂဏှိတုံ ဝုတ္တံ။ **အဂ္ဂဘိက္ခာမတ္တ** န္တိ ဟိ ဧတ္ထ **မတ္တ**-သဒ္ဒေါ ဗဟုဘာဝံ နိဝတ္တေတိ။

သလာကဘတ္တံ နာမ ဝိဟာရေဧယေဝ ဥဒ္ဒိသီယတိ ဝိဟာရမေဝ သန္ဓာယ ဒိယ္ယမာနတ္တာတိ အာဟ **“ဝိဟာရေ အဟပိတံ ပနာ”**တိအာဒိ။ **တတ္ထ အာသနသာလာယာ** တိ တသ္မိံ ကမေ အာသနသာလာယ။ **ဝိဟာရံ အာနေတွာ ကဟေတဗ္ဗ**န္တိ တထာ ဝတွာ တသ္မိံ ဒိဝသေ ဒိန္နဘတ္တံ ဝိဟာရမေဝ အာနေတွာ ဌိတိကာယ ကဟေတဗ္ဗံ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဒိသာဘာဂေ။ **တံ ဂဟေတွာတ**တိ တံ တရကမသလာကံ အတ္တနာ ဂဟေတွာ။ **တေနာ**တိ ယော အတ္တနော ပတ္တံ တရကမသလာကံ ဒိသံဂမိကဿ အဒာသိ, တေန။ **အနတိက္ကန္တေယေဝ တသ္မိံ တဿ သလာကာ ကဟေတဗ္ဗာ** တိ ယသ္မာ ဥပစာရသီမဋ္ဌဿေဝ သလာကာ ဟပုဏာတိ, တသ္မာ တသ္မိံ ဒိသံဂမိကေ ဥပစာရသီမံ အနတိက္ကန္တေယေဝ တဿ ဒိသံဂမိကဿ ပတ္တသလာကာ အတ္တနော ဟပေတွာ ဂဟေတဗ္ဗာ။

အနာဂတဒိဝသေတိ ဧတ္ထ ကထံ တေသံ ဘိက္ခူနံ အာဂတာနာဂတဘာဝေ ဝိညာယတီတိ စေ? ယသ္မာ တတော တတော အာဂတာ ဘိက္ခူ တသ္မိံ ကမေ အာသနသာလာယ သန္နိပတန္တိ, တသ္မာ တေသံ အာဂတာနာဂတဘာဝေ သက္ကာ ဝိညာတုံ။ **အမ္ဟာကံ ဂေစရကမေ**တိ သလာကဘတ္တအာယကာနံ ကမေ။ **ဘုဥ္ဇိတုံ အာဂစ္ဆန္တီ** တိ “မဟာထေရော ဂေကောဝ ဝိဟာရေ ဩဟီနော အဝဿံ သဗ္ဗသလာကာ အတ္တနော ဟပေတွာ ဌိတော”တိ မညမာနာ အာဂစ္ဆန္တိ။

ပက္ခိကဘတ္တာဒိကထာဝဏ္ဏနာ

အဘိလက္ခိတေသု စတူသု ပက္ခဒိဝသေသု အာတဗ္ဗဘတ္တံ **ပက္ခိကံ။ အဘိလက္ခိတေသူ** တိ ဧတ္ထ **အဘီ**တိ ဥပသဂ္ဂမတ္တံ, လက္ခဏီယေသု ဉ္ဉာတေဝ အတ္ထော, ဥပေါသထသမာဒာနဓမ္မဿဝနပူဇာသက္ကာရာဒိကရဏတ္ထံ လက္ခိတဗ္ဗေသု သလ္လက္ခေတဗ္ဗေသု ဥပလက္ခေတဗ္ဗေသူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သွေဝ ပက္ခော** တိ “အဇ္ဇ ပက္ခိကံ န ကဟေတဗ္ဗ”န္တိ ပက္ခိကဿ အနိယမတ္တာ ဝုတ္တံ။ “သွေဝ အမ္ဟာကံ ဃရေ လူခဘတ္တံ ဘဝိဿတီ”တိ ဟေတ္တကေသု လိခန္တိ, “ပက္ခဘတ္တံ ဘဝိဿတီ”တိ ဟဋ္ဌေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ဥပေါသထေ အာတဗ္ဗံ ဘတ္တံ **ဥပေါသထိကံ။ နိဗန္ဓာပိတ**န္တိ “အသုကဝိဟာရဿာ”တိ နိယမိတံ။ **ကဟေတွာ ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗ**န္တိ တသ္မိံ သေနာသနေ ဝသန္တေဟိ ဌိတိကာယ ကဟေတွာ ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗံ။ **တဏ္ဍုလာဒီနိ ပေသေန္တိ။ပေ။ ဝဋ္ဋတီ** တိ အဘိဟဋ္ဌဘိက္ခတ္တာ ဝဋ္ဋတိ။ **တထာ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ**တိ ဘိက္ခာနာမေန ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ။ **ပတ္တံ ပူရေတွာ ထကေတွာ ဒိန္န** န္တိ “ဂုဠကဘတ္တံ ဒေမာ”တိ ဒိန္နံ။ **ဂုဠပိဏ္ဍေပိ။ပေ။ အာတဗ္ဗော** တိ ဧတ္ထ **ဂုဠပိဏ္ဍံ** တာလပက္ကပ္ပမာဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသမေတ္ထ သုဝိညေယ္ယမေတတိ။

သေနာသနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သင္ဃဘေဒကက္ခန္ဓကံ

ဆသက္ယပဗ္ဗဇ္ဇာကထာဝဏ္ဏနာ

၃၃၀. သင္ဃဘေဒကက္ခန္ဓကေ **အနုပိယာယ**န္တိအာဒီသု “အနုပိယာ နာမာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ အာကာရဿ ရဿတ္တံ အနုနာသိကဿ စ အာဂမံ ကတွာ **“အနုပိယံ နာမာ”**တိ ဝုတ္တံ။ **မလ္လာန**န္တိ မလ္လရာဇူနံ။ **န ဟေဋ္ဌာ ဟာသာအာသြရောပတိ**တိ ဥပရိဟာသာဒတော ဟေဋ္ဌိမတလံ န ဩရောဟတိ, “ဟေဋ္ဌာဟာသာဒ”န္တိပိ ပဌန္တိ။ အနုရုဒ္ဓေါ တ ပဗ္ဗဇာဖေယ္ယာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဃရာတသတ္တ**န္တိ ဃရာတသဿ အနုစ္ဆဝိကံ ကမ္မံ။ **ဥဒကံ အဘိနေတဗ္ဗ**န္တိ ဥဒကံ အာဟရိတဗ္ဗံ။ **နိန္နေတဗ္ဗ**န္တိ အာဘတမုဒကံ ပုန နီဟရိတဗ္ဗံ။ **နိဒ္ဒါပေတဗ္ဗ**န္တိ အန္တရန္တရာ ဥဋ္ဌိတတိဏာနိ ဥဒ္ဓရိတွာ အပနေတဗ္ဗံ။ **လတာပေတဗ္ဗ**န္တိ ပရိပက္ကကာလေ လတာပေတဗ္ဗံ။ **ဥဗ္ဗာဟာပေတဗ္ဗ**န္တိ ခလမဏ္ဍလံ ဟရာပေတဗ္ဗံ။ **ဥဇုံ ကာရာပေတဗ္ဗ**န္တိ ပုဉ္ဇံ ကာရာပေတဗ္ဗံ။ **ပလာလာနိ ဥဒ္ဓရာပေတဗ္ဗာ**နီတိ ပလာလာနိ အပနေတဗ္ဗာနိ။ **ဘုသိကာ ဥဒ္ဓရာပေတဗ္ဗာ**တိ ဂုန္နံ ခုရဂ္ဂေဟိ သဉ္ဆိန္နာ ဘုသသင္ခါတာ နာဠဒဏ္ဍာ အပနေတဗ္ဗာ။ **ဩပုနာပေတဗ္ဗ**န္တိ တတမုခေ ဩပုနာပေတွာ ပလာလံ အပနေတဗ္ဗံ။ **အတိဟရာပေတဗ္ဗ**န္တိ အန္တောကောဋ္ဌာကရံ ဥပနေတဗ္ဗံ။ **န ကမ္မာ**တိ န ကမ္မာနိ။ **ဃရာတသတ္တေနာ**တိ ဥပယောဂတ္ထေ ကရဏဝစနံ။ **ဥပဇာနာဟီ**တိ စ ဥပသဂ္ဂမတ္တော ဥပသဒ္ဒေါ။ တေနာဟ **“ဃရာတသတ္တံ ဇာနာဟီ”**တိ။ **ဇာနာဟီ**တိ စေတ္ထ ပဋိပဇ္ဇာတိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အကာမကာ**တိ အနိစ္ဆမာနာ။

၃၃၁-၃၃၂. ယံ န နိဝတ္တောတိ ယသ္မာ န နိဝတ္တော။ **သုညာကရဂတော**တိ (ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၂၀) “ဌပေတွာ ကမဋ္ဌကမူပစာရဋ္ဌ အဝသေသံ အရည”န္တိ (ပာရာ.၉၂) ဝုတ္တံ အရညံ ရုက္ခမူလဋ္ဌ ဌပေတွာ အညံ ပဗ္ဗတကန္ဒရာဒိ ပဗ္ဗဇိတသာရုပ္ပံ နိဝါသဋ္ဌာနံ ဇနသမ္ဗာဓာဘာဝတော ဣဓ “သုညာကရ”န္တိ အဓိပ္ပေတံ။ အထ တ ဈာနကဏ္ဍကာနံ သဒ္ဒါနံ အဘာဝတော ဝိဝိတ္တံ ယံ ကိဉ္စိ အကရမ္ပိ “သုညာကရ”န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တံ သုညာကရံ ဥပဂတော။ **အဘိက္ခဏ**န္တိ ဗဟုလံ။ **ဥဒာနံ ဥဒာနေသီ**တိ သော ဟိ အာယသ္မာ အရညေ ဒိဝါဝိဟာရံ ဥပဂတောပိ ရတ္တိဝါသူပဂတောပိ ယေဘုယ္ယေန ဖလသမာပတ္တိသုခေန နိရောဓသမာပတ္တိသုခေန စ ဝီတိနာမေသိ, တသ္မာ တံ သုခံ သန္ဓာယ ပုဗ္ဗေ အတ္တနာ အနုဘူတံ သဘယံ သပရိဋ္ဌာဟံ ရဇ္ဇသုခံ ဇိဂုစ္ဆိတွာ “အဟော သုခံ အဟော သုခ”န္တိ သောမနဿသဟိတဉာဏသမုဋ္ဌာနံ ပီတိသမုဂ္ဂါရံ သမုဂ္ဂိရတိ။ **တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ တေဒတေစု**န္တိ တေ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ဥလ္လုမ္ပနသဘာဝသဏ္ဌိတာ တဿ အနုဂ္ဂဏှနာဓိပ္ပာယေန ဘဂဝန္တံ တေဒတေစုံ, န ဥဇ္ဈာနဝသေန။ **နိဿံသယ**န္တိ အသန္ဒေဟေန, ဧကန္တေနာတိ အတ္ထော။ တေ ကိရ ဘိက္ခူ ပုထုဇ္ဇနာ တဿ အာယသ္မတော ဝိဝေကသုခံ သန္ဓာယ ဥဒာနံ အဇာနန္တာ ဧဝမာဟံသု။ **သမနုဿရန္တော**တိ ဥက္ကဏ္ဌနဝသေန အနုဿရန္တော။

အညတရန္တိ နာမကေနတွေန အပာကဋံ ဧကံ ဘိက္ခုံ။ **အာမန္တေသီ**တိ အာဏာပေသိ တေ ဘိက္ခူ သညာပေတုကာမော။ **ဧဝ**န္တိ ဝစနသမ္ပဋိဂ္ဂဟေ, သာဓူတိ အတ္ထော။ **ဧဝံ ဘန္တေ**တိ ဧတ္ထ ပန **ဧဝံ**-သဒ္ဒေါ ပဋိညာယံ။ “အဘိက္ခဏံ ‘အဟော သုခံ အဟော သုခ’န္တိ ဣမံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသီ”တိ ယထာ တေ ဘိက္ခူ ဝဒန္တိ, တံ ဧဝံ တထေဝါတိ အတ္တနော ဥဒာနံ ပဋိဇာနာတိ။ **“ကိံ ပန တွံ ဘဒ္ဒိယာ”**တိ ကသ္မာ ဘဂဝါ ပုစ္ဆတိ, ကိံ တဿ စိတ္တံ န ဇာနာတီတိ? နော န ဇာနာတိ, တေနေဝ ပန တမတ္ထံ ဝဒာပေတွာ တေ ဘိက္ခူ သညာပေတုံ ပုစ္ဆတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ “ဇာနန္တာပိ တထာဂတာ ပုစ္ဆန္တိ, ဇာနန္တာပိ န ပုစ္ဆန္တီ”တိအာဒိ (ပာရာ. ၁၆, ၁၉၄)။ **အတ္ထဝသ**န္တိ ကာရဏံ။

အန္တောပိ အန္တေပုရေတိ ဣတ္ထာကရဿ သဉ္စရဏဋ္ဌာနဘူတေ ရာဇဂေဟဿ အဗ္ဘန္တရေ, ယတ္ထ ရာဇာ နဟာနဘောဇနသယနာဒိံ ကပ္ပေတိ။ **ရက္ခာ သုသံဝိဟိတာ**တိ အာရက္ခာဒိကတပုရိသေဟိ ဂုတ္တိ သုဋ္ဌု သမန္တတော ဝိဟိတာ။ **ဗဟိပိ အန္တေပုရေ**တိ အဋ္ဋကရဏဋ္ဌာနာဒိကေ အန္တေပုရတော ဗဟိဘူတေ ရာဇဂေဟေ။ **ဧဝံ ရက္ခိတော ဂောပိတော သန္တော**တိ ဧဝံ ရာဇဂေဟရာဇဓာနိရဇ္ဇဒေသေသု အန္တော ဗဟိ စ အနေကေသု ဌာနေသု အနေကသတေဟိ သုသံဝိဟိတရက္ခာဝရဏဂုတ္တိယာ မမေဝ နိဗ္ဗုယတ္ထံ ဖာသုဝိဟာရတ္ထံ ရက္ခိတော ဂောပိတော သမာနော။ **ဘီတော**တိအာဒီနိ ပဒါနိ အညမညဝေဝစနာနိ။ အထ ဝါ **ဘီတော**တိ ပရရာဇူဟိ ဘာယမာနော။ **ဥဗ္ဗိဂ္ဂော**တိ သကရဇ္ဇေပိ ပကတိက္ခောဘတော ဥပ္ပဇ္ဇနကဘယုဗ္ဗေဂေန ဥဗ္ဗိဂ္ဂော စလိတော။ **ဥဿင်္ကီ**တိ “ရညာ နာမ သဗ္ဗကာလံ အဝိဿ

တ္ထေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ ဝစနတော သဗ္ဗတ္ထ အဝိသ္သာသနဝသေန တေသံ တေသံ ကိစ္စကရဏီယာနံ အစ္စယတော ဥပ္ပဇ္ဇနကပရိသင္ကာယ စ ဥဒ္ဓမုဒ္ဓံ သင္ကမာနော။ **ဥတ္တာသီ** တိ “သန္တိကာဝစရေဟိပိ အဇာနန္တသ္သေဝ မေ ကအစိ အနတ္ထော ဘဝေယ္ယာ”တိ ဥပ္ပန္နေန သရီရကမ္ပမ္ပိ ဥပ္ပာဒနသမတ္ထေန တာသေန ဥတ္တာသိ။ “ဥတ္ရသ္တော”တိပိ ပဌန္တိ။ **ဝိဟရာမီ**တိ ဧဝံဘူတော ဟုတ္ဝာ ဝိဟရာမိ။

တေရဟီတိ ဣဒါနိ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ။ **ဧကော**တိ အသဟာယော။ တေန ဝိဝေကဋ္ဌကာယတံ ဒဿေတိ။ **အဘီတော**တိအာဒီနံ ပဒါနံ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဘယာဒိနိမိတ္တဿ ပရိဂ္ဂဟဿ တံနိမိတ္တဿ စ ကိလေသဂဟနဿ အဘာဝေနေဝဿ အဘီတာဒိတာတိ တေန စိတ္တဝိဝေကံ ဒဿေတိ။ **အပ္ပေါဿုက္ကော**တိ သရီရဂုတ္တိယံ နိရုဿုက္ကော။ **ပန္နလောမော** တိ လောမဟံသုပ္ပာဒကဿ ဆမ္ဘိတတ္တဿ အဘာဝေန အနုဂ္ဂတလောမော။ ပဒဒ္ဝယေနပိ သေရိဝိဟာရံ ဒဿေတိ။ **ပရဒတ္တဝုတ္တော** တိ ပရေဟိ ဒိန္နေန စီဝရာဒိနာ ဝတ္တမာနော။ ဧတေန သဗ္ဗသော သင်္ဂါဘာဝဒီပနမုခေန အနဝသေသဘယဟေတုဝိရဟံ ဒဿေတိ။ **မိဂဘူတေန စေတသာ**တိ ဝိဿတ္ထဝိဟာရိတာယ မိဂဿ ဝိယ ဇာတေန စိတ္တေန။ မိဂေ ဟိ အမနုဿပထေ အရညေ ဝသမာနော ဝိဿတ္ထော တိဋ္ဌတိ နိသီဒတိ နိပဇ္ဇတိ ယေနကာမဉ္စ ပက္ကမတိ အပ္ပဋိဟတစာရော, ဧဝံ အဟမ္ပိ ဝိဟရာမီတိ ဒဿေတိ။ ဝုတ္တဉ္စေဟံ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေန –

> “မိဂေ အရညမှိ ယထာ အဗဒ္ဓေါ။
> ယေနိစ္ဆကံ ဂစ္ဆတိ ဂေစရာယ။
> ဝိညူ နရော သေရိတ ပေက္ခမာနော။
> ဧကော စရေ ခဂ္ဂဝိသာဏကပ္ပေါ”တိ။ (သု. နိ. ၃၉; အပ. ထေရ ၁.၁.၉၅)။

ဣမံ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, အတ္ထဝသံ န္တိ ဘဂဝတ ယဒိဒံ မမ ဧတရဟိ ပရမံ ဝိဝေကသုခံ ဖလသမာပတ္တိသုခံ, ဣဒမေဝ ကာရဏံ သမ္ပဿမာနော “အဟော သုခံ, အဟော သုခ”န္တိ ဥဒာနေမိ။ **ဧတမတ္ထံ** န္တိ ဧတံ ဘဒ္ဒိယတ္ထေရဿ ပုထုဇ္ဇနဝိသယာတီတံ ဝိဝေကသုခသင္ခါတံ အတ္ထံ သဗ္ဗာကာရတော ဝိဒိတ္ဝာ။ **ဣမံ ဥဒာနန္တိ** ဣမံ သဟေတုက ဘယသောကဝိဂမာနုဘာဝဒီပကံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ။

ယဿန္တရတော န သန္တိ ကောပာ တိ ယဿ အရိယပုဂ္ဂလဿ အန္တရတော အဗ္ဘန္တရေ အတ္တနော စိတ္တေ စိတ္တကာလုဿိယကရဏတော စိတ္တပ္ပကောပါ ရာဂဒယော အာဃာတဝတ္ထုအာဒိကာရဏဘေဒတော အနေကဘေဒါ ဒေါသကောပါ ဧဝ တ န သန္တိ, မဂ္ဂေန ပဟီနတ္တာ န ဝိဇ္ဇန္တိ။ အယဉ္ဟိ **အန္တရ** -သဒ္ဒေါ ကိဉ္စာပိ “မဉ္စ တ္ဝဉ္စ ကိမန္တရ”န္တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၁.၂၂၈) ကာရဏေ ဒိဿတိ, “အန္တရဋ္ဌကေ ဟိမပာတသမယေ”တိအာဒီသု (မဟာဝ. ၃၄၆) ဝေမဇ္ဈေ, “အန္တရာ စ ဇေတဝနံ အန္တရာ စ သာဝတ္ထိ”န္တိအာဒီသု (ဥဒာ. ၁၃, ၄၄) ဝိဝရေ, “ဘယမန္တရတော ဇာတ”န္တိအာဒီသု (ဣတိဝု. ၈၈; မဟာနိ. ၅) စိတ္တေ, ဣဓာပိ စိတ္တေ ဧဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တေနေတဟ **“ယဿ စိတ္တေ ကောပါ န သန္တီ”**တိ။

အဘဝ-သဒ္ဒဿ **ဝိဘဝ**-သဒ္ဒေန အတ္ထုဒ္ဒါရေ ကာရဏမာဟ **“ဝိဘဝေတိ စ အဘဝေတိ စ အတ္ထတော ဧကေ”**န္တိ။ **ဣတိ**-သဒ္ဒေါ ပကာရဝစနောတိ အာဟ **“ဣတိ အနေကပ္ပကာရာ ဘဝါဘဝတာ”** တိ။ **ဝီတိဝတ္တော** တိ အတိက္ကန္တော ။ တ္ထေ စ “ယဿ”တိ ဣဒံ ယော ဝီတိဝတ္တောတိ ဝိဘတ္တိဝိပရိဏာမဝသေန ယောဇေတဗ္ဗံ။ **တံ ဝိဂတဘယ**န္တိ တံ ဧဝရူပံ ယထာဝုတ္တဂုဏသမန္နာဂတံ ခီဏာသဝံ စိတ္တကောပါဘာဝတော ဣတိဘဝါဘဝသမတိက္ကမနတော စ ဘယဟေတုဝိဂမေန ဝိဂတဘယံ။ ဝိဝေကသုခေန အဂ္ဂဖလသုခေန စ **သုခိံ**, ဝိဂတဘယတ္တာ ဧဝ **အသောကံ။ ဒေဝါ နာနုဘဝန္တိ ဒဿနာယာ**တိ အဓိဂတမဂ္ဂေ ဌပေတ္ဝာ သဗ္ဗေပိ ဥပပတ္တိဒေဝါ ဝါယမန္တာပိ စိတ္တစာရဒဿနဝသေန ဒဿနာယ ဒဋ္ဌုံ နာနုဘဝန္တိ န အဘိသမ္ဘုဏန္တိ န သက္ကောန္တိ, ပဂေဝ မနုဿာ။ သေက္ခာပိ ဟိ ပုထုဇ္ဇနာ ဝိယ အရဟတော စိတ္တပ္ပဝတ္တိံ န ဇာနန္တိ။ **တဿ ဒဿနံ ဒေဝါနမ္ပိ ဒုလ္လဘ** န္တိ တ္ထောပိ စိတ္တစာရဒဿနဝသေန တဿ ဒဿနံ ဒေဝါနမ္ပိ ဒုလ္လဘံ အလဗ္ဘနီယံ, ဒေဝေဟိပိ တံ ဒဿနံ န သက္ကာ ဟပုဏိတုန္တိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ အဘာဝတ္ထော ဟေတ္ထ **ဒု**-သဒ္ဒေါ “ဒုပ္ပညော”တိအာဒီသု ဝိယ။

၃၃၃. ဘတ္တာဘိဟာရော တိ အဘိဟရိတဗ္ဗဘတ္တံ။ တဿ ပန ပမာဏံ ဒဿေတုံ **“ပဉ္စ စ ထာလိပာကသတာနီ”**တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဧကော ထာလိပာကော ဒသန္နံ ပုရိသာနံ ဘတ္တံ ဂဏှာတိ။ **လာဘာသက္ကာရသိလောကေနာ** တိ ဧတ္ထ **လာဘော** နာမ စတုပစ္စယလာဘော။ **သက္ကာရော** တိ တေသံယေဝ သုကတာနံ သုသင်္ခတာနံ လာဘော။ **သိလောကောတိ** ဝဏ္ဏဃောသော။ **မနောမယံ ကာယန္တိ** ဈာနမနေန နိဗ္ဗတ္တံ ဗြဟ္မကာယံ။ **ဥပပန္နော** တိ ဥပဂတော။ **အတ္တဘာဝပ္ပဋိလာဘောတိ** သရီရပဋိလာဘော။ **ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ မာဂဓကာနိ ဂာမခေတ္တာနီ** တိ ဧတ္ထ **မာဂဓကံ ဂာမခေတ္တံ** အတ္ထိ ခုဒ္ဒကံ, အတ္ထိ မဇ္ဈိမံ, အတ္ထိ မဟန္တံ။ **ခုဒ္ဒကံ ဂာမခေတ္တံ** ဣတော စတ္တာလီသ ဥသဘာနိ, ဧတ္တော စတ္တာလီသ ဥသဘာနီတိ ကဝုတံ ဟောတိ။ **မဇ္ဈိမံ** ဣတော ကဝုတံ, ဧတ္တော ကဝုတန္တိ အဍ္ဎယောဇနံ ဟောတိ။ **မဟန္တံ** ဣတော ဒိယဍ္ဍကဝုတံ, ဧတ္တော ဒိယဍ္ဍကဝုတန္တိ တိကဝုတံ ဟောတိ။ တေသု ခုဒ္ဒကေန ဂာမခေတ္တေန တီဏိ, ခုဒ္ဒကေန စ မဇ္ဈိမေန စ ဒွေ ဝါ ဂာမခေတ္တာနိ တဿ အတ္တဘာဝေါ။ တိကဝုတဥဗ္ဗေဓိဿ သရီရံ။ **ပရိဟာယိဿာမိ** တိ ပဋိဇ္ဈဂ္ဃိဿာမိ ကေပယိဿာမိ။ **ရက္ခိတဿေတ** န္တိ ရက္ခိတဿု တော။

ပဉ္စသတ္တုကထာဝဏ္ဏနာ

၃၃၄. သတ္ထာရော တိ ဂဏသတ္ထာရော။ **နာဿဿာ** တိ န တေဿ ဘဝေယျ။ **တန္တိ** တံ သတ္ထာရံ။ **တေနာတိ** အမနာပေန။ **သမုဒာစရေယျာမာ** တိ ကထေယျာမ။ **သမ္မန္နတီ** တိ အမှာကံ သမ္မာနံ ကရောတိ။ တေနာဟ **“သမ္မာနေတီ”**တိ, **သမ္မန္နတီ** တိ တ ပရေဟိ သမ္မာနီယတီတိ အတ္ထော။

၃၃၅. နာသာယ ပိတ္တံ ဘိန္ဒေယျု န္တိ အစ္ဆပိတ္တံ ဝါ မစ္ဆပိတ္တံ ဝါ နာသာပုဋေ ပက္ခိပေယျုံ။ **ပရာဘဝတယာတိ** အဝမိုယာ ဝိနာသာယ။ **အဿတရီ** တိ ဝဠဝါယ ကုစ္ဆိသ္မိံ ဂဒြဘဿ ဇာတာ, တံ အဿေန သဒ္ဓိံ သမ္ပယောဇေန္တိ, သာ ဂဗ္ဘံ ဂဏှာတိ၊ တ ကာလေ သမ္ပတ္တေ ဝိဇာယိတုံ န သက္ကောတိ, ပါဒေဟိ ဘူမိံ ပဟရန္တီ တိဋ္ဌတိ, အထဿာ စတ္တာရော ပါဒေ စတူသု ခါဏုကေသု ဗန္ဓိတွာ ကုစ္ဆိံ ဖာလေတွာ ပေါတကံ နီဟရန္တိ, သာ တတ္ထေဝ မရတိ။ တေန ဝုတ္တံ **“အတ္တဝဓာယ ဂဗ္ဘံ ဂဏှာတီ”** တိ။

၃၃၆. ပေါတ္ထနိက န္တိ ဆုရိကံ, ယံ ခရန္တိပိ ဝုစ္စတိ။

နာဠာဂိရိပေသနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၄၂. မာ ကုဉ္ဇရ နာဂမာသဒေါ တိ ဘော, ကုဉ္ဇရ, ဗုဒ္ဓနာဂံ ဝဓကစိတ္တေန မာ ဥပဂစ္ဆ။ **ဒုက္ခန္တိ** ဒုက္ခကာရဏတ္တာ ဒုက္ခံ။ ကထံ တံ ဒုက္ခန္တိ အာဟ **“န ဟိ နာဂဟတဿာ”** တိအာဒိ။ နာဂဟတဿ သုဂတိပဋိက္ခေပေန ဗုဒ္ဓနာဂဿ ဃာတော ဒုဂ္ဂတိဒုက္ခကာရဏန္တိ ဒဿေတိ။ **ဣတောတိ** ဣတော ဇာတိတော။ **ယတောတိ** ယသ္မာ။ **ဣတော ပရံ ယတောတိ** ဣတော ပရံ ဂစ္ဆန္တဿာတိ တ အတ္ထော။ **မဒေါတိ** မာနမဒေါ။ **ပမာဒေါတိ** ပမတ္တဘာဝေါ။ **ပဋိကုဋိတောတိ** သင်္ကုဋိတော။ **အလက္ခိကော** တိ အဟိရိကော။ **ယတြ ဟိ နာမာ** တိ ယော နာမ။

ပဉ္စဝတ္ထုယာစနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၄၃. တိကဘောဇနန္တိ တီဟိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗဘောဇနံ, တိဏ္ဏံ ဧကတော ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဘုဉ္ဇိတုံ ပညပေဿာမီတိ အတ္ထော။ **ကောကာလိကောတိအာဒီနိ** စတုန္နံ ဒေဝဒတ္တပက္ခိယာနံ ဂဏဟမောက္ခာနံ နာမာနိ။ **အာယုကပ္ပ** န္တိ ဣဓ မဟာကပ္ပံ အသီတိဘာဂံ ကတွာ တတော ဧကဘာဂမတ္တံ ကာလံ အန္တရကပ္ပသညိတံ ကာလံ။

အာယသ္မတော အာနန္ဒ တေဒတေစာ တိ (ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၄၈) ဒေဝဒတ္တော သဗ္ဗံ သင်္ဃဘေဒဿ ပုဗ္ဗဘာဂံ နိဋ္ဌာ ဒေတွာ ‘‘ဣဓေသေနေဝ အဇ္ဇ အာဝေဏိကံ ဥပေါသထံ သင်္ဃကမ္မဉ္စ ကရိဿာမီ’’တိ စိန္တေတွာ တော် **“အဇ္ဇတဂ္ဂေ”**တိအာဒိဝစနံ အတေစ။ တတ္ထ **အညတြေဝ ဘဂဝတာ** တိ ဝိနာ ဧဝ ဘဂဝန္တံ, တံ သတ္ထာရံ အကတွာတိ အတ္ထော။ **အညတြ ဘိက္ခုသင်္ဃာ ဥပေါသထံ ကရိဿာမိ သင်္ဃကမ္မာနိ စာ** တိ ဘဂဝတော ဩဝါဒကာရကံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဝိနာ မံ အနုဝတ္တန္တေဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ အာဝေဏိကံ ဥပေါသထံ သင်္ဃကမ္မာနိ စ ကရိဿာမိ။ **အဇ္ဇတဂ္ဂေ, ဘန္တေ**

တေ, ဒေဝဒတ္တော သင်္ဃံ ဘိန္ဒိဿတီတိ ဘေဒကာရကာနံ သဗ္ဗေသံ ဒေဝဒတ္တေန သဒ္ဓိံတတ္တာ “ဃောသေနေဝ ဒေဝဒတ္တော အဇ္ဇ သင်္ဃံ ဘိန္ဒိဿတီ”တိ မညမာနော ဧဝမာဟ။ **ဘိန္ဒိဿတီ** တိ ဒွိဓာ ကရိဿတိ။

ဧတမတ္ထံ **ဝိဒိတွာ**တိ ဧတံ အဝီစိမဟာနိရယုပ္ပတ္တိသံဝတ္တနိယံ ကပ္ပဋ္ဌိယံ အတေကိစ္ဆံ ဒေဝဒတ္တေန နိဗ္ဗတ္တိယမာနံ သင်္ဃဘေဒကမ္မံ သဗ္ဗာကာရတော ဝိဒိတွာ။ **ကမ္မံ ဥဒါနန္တိ** ကုသလာကုသလေသု ယထာကမ္မံ သပ္ပုရိသာသပ္ပုရိသာနံ သုကရာ ပဋိပတ္တိ, န ပန နေသံ အကုသလကုသလေသူတိ ဣဒမတ္ထဝိဘာဝနံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ။

တတ္ထ **သုကရံ သာဓုနာ သာဓူ**တိ အတ္တနော ပရေသဉ္စ ဟိတံ သာဓေတီတိ **သာဓု,** သမ္မာပဋိပန္နော။ တေန သာဓုနာ သာရိပုတ္တာဒိနာ သာဝကေန ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန အညေန ဝါ လောကိယသာဓုနာ သာဓု သုန္ဒရံ ဘဒ္ဒကံ အတ္တနော ပရေသဉ္စ ဟိတသုခါဝဟံ သုကရံ သုခေန ကာတုံ သက္ကာ။ **သာဓု ပာပေန ဒုက္ကရ** န္တိ တဒေဝ ပန ဝုတ္တလက္ခဏံ သာဓု ပာပေန ဒေဝဒတ္တာဒိနာ ပာပပုဂ္ဂလေန ဒုက္ကရံ ကာတုံ န သက္ကာ, န သော တံ ကာတုံ သက္ကောတီတိ အတ္ထော။ **ပာပံ ပာပေန သုကရ**န္တိ ပာပံ အသုန္ဒရံ အတ္တနော ပရေသဉ္စ အနတ္ထာဝဟံ ပာပေန ယထာဝုတ္တပာပပုဂ္ဂလေန သုကရံ သုခေန ကာတုံ သက္ကုဏေယျံ။ **ပာပမရိယေဟိ ဒုက္ကရ** န္တိ အရိယေဟိ ပန ဗုဒ္ဓါဒီဟိ တံ ပာပံ ဒုက္ကရံ ဒုရဘိသမ္ဘဝံ။ သေတုဃာတတောယေဝ ဟိ တေသံ တတ္ထာတိ ဒီပေတိ။

သင်္ဃဘေဒကထာဝဏ္ဏနာ

၃၄၅. **အထ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အာဒေသနာပာဋိဟာရိယာနုသာသနိယာ** တိအာဒီသု ပရဿ စိတ္တံ ဉတွာ ကထနံ **အာဒေသနာပာဋိဟာရိယံ,** သာဝကာနဉ္စ ဗုဒ္ဓါနဉ္စ သတတံ ဓမ္မဒေသနံ **အနုသာသနီပာဋိဟာရိယံ,** ဣဒ္ဓိဝိဓံ **ဣဒ္ဓိပာဋိဟာရိယံ** ။ တတ္ထ ဣဒ္ဓိပာဋိဟာရိယေန သဒ္ဓိံ အနုသာသနီပာဋိဟာရိယံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ အာစိဏ္ဏံ, အာဒေသနာပာဋိဟာရိယေန သဒ္ဓိံ အနုသာသနီပာဋိဟာရိယံ ဓမ္မသေနာပတိဿ။ တေန ဝုတ္တံ “အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အာဒေသနာပာဋိဟာရိယာနုသာသနိယာ ဘိက္ခူ ဓမ္မိယာ ကထာယ ဩဝဒီ”တိအာဒိ။ တဒါ ဟိ ဒွီသု အဂ္ဂသာဝကေသု ဓမ္မသေနာပတိ တေသံ ဘိက္ခူနံ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ, မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော ဝိကုဗ္ဗနံ ဒဿေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ, ပာဋိယေက္ကဉ္စ ဒွိန္နမ္ပိ ထေရာနံ ဒေသနာယ ဓမ္မစက္ခုပဋိလာဘောဝ ဒဿိတော။ ဒီဃဘာဏကာ ပန ဧဝံ ဝဒန္တိ “ဘဂဝတာ ပေသိတေသု ဒွီသု အဂ္ဂသာဝကေသု ဓမ္မသေနာပတိ တေသံ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ, ထေရဿ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ပဉ္စသတာပိ ဘိက္ခူ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ အထ နေသံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော ဝိကုဗ္ဗနံ ဒဿေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ, တံ သုတွာ သဗ္ဗေ အရဟတ္တဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသူ”တိ။ **ဒေဝဒတ္တံ ဥဋ္ဌာပေသီ** တိ ဇဏ္ဏုကေန ဟဒယမဇ္ဈေ ပဟရိတွာ ဥဋ္ဌာပေသိ။

၃၄၆. **သရသီ**တိ သရော။ **သုဝိက္ခာလိတ** န္တိ သုဋ္ဌု ဝိက္ခာလိတံ, သုဝိသောဓိတံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **သံခါဒိတွာ**တိ သုဋ္ဌု ခါဒိတွာ။ **မဟိံ ဝိကုဗ္ဗတော** တိ မဟိံ ဒန္တေဟိ ဝိလိခန္တဿ။ နဒီသု ဘိသံ ဃသာနဿာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **နဒီ**တိ စေတ္ထ မဟာသရော အဓိပ္ပေတော။ **ဇဂ္ဂတော** တိ ဟတ္ထိယူထံ ပာလေန္တဿ။ **ဘိင်္ကောတ** တိ ဟတ္ထိပေါတကော ဝိယ။ **မမာနုကုဗ္ဗ** န္တိ မံ အနုကရောန္တော။

၃၄၇. **ဒူတေယျ** န္တိ ဒူတကမ္မံ။ **ဂန္တုမရဟတီ** တိ ဒူတေယျသင်္ခါတံ သာသနံ ဟရိတုံ ဓာရေတွာ ဟရိတုံ အရဟတိ။ **သောတာ**တိ ယံ အဿ သာသနံ ဒေန္တိ, တဿ သောတာ။ **သာဝေတာ**တိ တံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ “ဣဒံ နာမ တုမှေဟိ ဝုတ္တ”န္တိ ပဋိသာဝေတာ။ **ဥဂ္ဂဟေတာ** တိ သုဥဂ္ဂဟိတံ ကတွာ ဥဂ္ဂဟေတာ။ **ဓာရေတာ**တိ သုဓာရိတံ ကတွာ ဓာရေတာ။ **ဝိညာတာ**တိ အတ္တနာ တဿ အတ္ထံ ဇာနိတာ။ **ဝိညာပေတာ**တိ ပရံ ဝိဇာနာပေတာ။ **သဟိတာသဟိတဿ ကုသလော**တိ “ဣဒံ သဟိတံ, ဣဒံ အသဟိတ”န္တိ ဧဝံ သဟိတာသဟိတဿ **ကုသလော** ဥပဂတာနုပဂတေသု ဆေကော သာသနံ အာရောစေန္တော သဟိတာသဟိတံ သလ္လက္ခေတွာ အာရောစေတိ။ **န ဗျထတီ** တိ န ဝေဓတိ န ဆမ္ဘတိ။ **ဥဂ္ဂတဒိန္န**န္တိ ဖရုသဝစနေန သမန္နာဂတံ။ **ပုစ္ဆိတော** တိ ပဋိညတ္တာယ ပုစ္ဆိတော။

၃၄၈. **အဋ္ဌဟိ, ဘိက္ခဝေ, အသဒ္ဓမ္မေဟီ** တိအာဒီသု **အသဒ္ဓမ္မေဟီ** တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ၈၉) အသတံ ဓမ္မေဟိ, အသန္တေဟိ ဝါ အသောဘနေဟိ ဝါ ဓမ္မေဟိ။ **အဘိဘူတော**တိ အဇ္ဈောတ္ထဋော။ **ပရိယာဒိန္နစိတ္တော** တိ ခေပိတစိတ္တော လာဘာဒိဟေတုကေန ကိလေသာစာရေန မာနမဒါဒိနာ စ ခယံ ပါပိတကုသလစိတ္တော။ အထ ဝါ **ပရိယာဒိန္နစိတ္တော**

တောတိ ပရိတော အာဒိန္နစိတ္တော, ဝုတ္တပ္ပကာရေန အကုသလကောဋ္ဌာသေန ယထာ ကုသလစိတ္တသ္သ ဥပ္ပတ္တိ တရော န ဟောတိ, ဧဝံ သမန္တတော ဂဟိတစိတ္တသန္တာနောတိ အတ္ထော။ အဟာယေ နိဗ္ဗတ္တနာရဟတာယ **အာဟာယိ ကော**။ တတ္ထပိ အဝီစိသဒ္ဒာတေ မဟာနိရယေ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ **နေရယိကော**။ ဧကံ အန္တရကပ္ပံ ပရိပုဏ္ဏမေဝ ကတ္တ တတ္ထ တိဋ္ဌတီတိ **ကပ္ပဋ္ဌော။ အတေကိစ္ဆော** တိ ဗုဒ္ဓေဟိပိ အနိဝတ္တနီယတ္တာ အဝီစိနိဗ္ဗတ္တိယာ တိကိစ္ဆာ ဘာဝတော အတေကိစ္ဆော, အတိကိစ္ဆနီယောတိ အတ္ထော။ **လာဘေနာ**တိ လာဘေန ဟေတုဘူတေန။ အထ တ လာဘ ဟေတုကေန မာနာဒိနာ။ လာဘဥဟိ နိသ္သာယ က္လမေကစ္စေ ပုဂ္ဂလာ ဟာပိစ္ဆာ က္လစ္ဆာပကတာ က္လစ္ဆာစာရေ ဌတ္တ ''လာဘံ နိဗ္ဗတ္တေသ္သာမာ''တိ အနေကဝိဟိတံ အနေသနံ အပ္ပတိရူပံ အာပဇ္ဇတ္တ က္လတော စုတာ အဟာယေသု နိဗ္ဗတ္တ တန္တိ။ အပရေ ယထာလာဘံ လဘိတ္တ တံနိမိတ္တံ မာနာတိမာနမဒမစ္ဆရိယာဒိဝသေန ပမာဒံ အာပဇ္ဇတ္တ က္လတော စု တာ အဟာယေသု နိဗ္ဗတ္တန္တိ, အယဥ္စ တာဒိသော။ တေန ဝုတ္တံ ''လာဘေန, ဘိက္ခဝေ, အဘိဘူတော ပရိယာဒိန္နစိ တ္တော ဒေဝဒတ္တော အာဟာယိကော''တိအာဒိ။ **အသက္ကာရေနာ** တိ ဟီဠေတ္တ ပရိဘဝိတ္တ ပရေဟိ အတ္တနိ ပဝတ္တိ တေန အသက္ကာရေန, အသက္ကာရဟေတုကေန တ မာနာဒိနာ။ အသန္တဂုဏသမ္ဘာဝနာဓိပ္ပာယေန ပဝတ္တာ ဟာပ က္လစ္ ဆာ ဧတသ္သာတိ ဟာပိစ္ဆော, တသ္သ ဘာဝေ **ဟာပိစ္ဆတာ,** တာယ။ ''အဟံ ဗုဒ္ဓေ ဘဝိသ္သာမိ, ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပရိဟရိ သ္သာမီ''တိ ဟိ တသ္သ က္လစ္ဆာ ဥပ္ပန္နာ။ ကောကာလိကာဒယော ဟာပ လာမကာ မိတ္တာ ဧတသ္သာတိ ဟာပမိတ္တော, တသ္သ ဘာဝေ **ဟာပမိတ္တတာ,** တာယ။

၃၄၉. **အဘိဘုယျာ** တိ အဘိဘဝိတ္တ မဒ္ဒိတ္တ။

၃၅၀. **တီဟိ, ဘိက္ခဝေ, အသဒ္ဓမ္မေဟီ** တိအာဒိ ဝုတ္တနယမေဝ။ **ဩရမတ္တကေန ဝိသေသာဓိဂမေန အန္တရာ တေသာနံ အာဟာဒီ**တိ ဧတ္ထ ပန အယမတ္ထော။ **ဩရမတ္တကေနာ**တိ အပ္ပမတ္တကေန ဈာနာဘိညာမတ္တေန။ **ဝိသေသာဓိဂ မေနာ**တိ ဥတ္တရိမနုသ္သဓမ္မာဓိဂမေန။ **အန္တရာ** တိ ဝေမဇ္ဈေ။ **တေသာနံ အာဟာဒီ**တိ အကတကိစ္စောဝ သမာနော ''က တကိစ္စောမှီ''တိ မညမာနော သမဏဓမ္မတော ဝိဂမံ အာပဇ္ဇိ။ က္လဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဈာနာဘိညာဟိ ဥတ္တရိကရဏီ ယေ အဓိဂန္တဗ္ဗေ မဂ္ဂဖလေ အနဓိဂတေ သတိယေဝ တံ အနဓိဂန္တ္တ သမဏဓမ္မတော ဝိဂမံ အာပဇ္ဇိတိ။ က္လတိ ဘဂဝတ က္လမိနာ သုတ္တေန ဝိသေသတော ပုထုဇ္ဇနဘာဝေ အာဒီနဝံ ပကာသေတိ ''ဘာရိယော ပုထုဇ္ဇနဘာတေ, ယတ္ရ ဟိ နာမ ဈာနာဘိညာပရိယောသာနာ သမ္ပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတ္တပိ အနေကာနတ္ထာဝဟံ နာနာဝိဒုက္ခဟေတုအသန္တဂုဏသမ္ဘာ ဝနံ အသပ္ပုရိသသံသဂ္ဂံ အာလသိယာနုယောဂဥ္စ အဝိဇဟန္တော အဝီစိသံဝတ္တနိကံ ကပ္ပဋ္ဌိယံ အတေကိစ္ဆံ ကိဗ္ဗိသံ ပသဝတီ''တိ။

ကထာသု **မာ**တိ ပဋိသေဓေ နိပါတော။ **ဇာတူ**တိ ဧကံသေန။ **ကောစီ**တိ သဗ္ဗသင်္ဂာဟကဝစနံ။ **လောကသ္မိ** န္တိ သတ္တ လောကေ။ က္လဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – က္လမသ္မိံ သတ္တလောကေ ကောစိ ပုဂ္ဂလော ဧကံသေန ဟာပိစ္ဆော မာ ဟောတူတိ။ **တဒ မိနာပိ ဇာနာထ, ဟာပိစ္ဆာနံ ယထာ ဂတီ**တိ ဟာပိစ္ဆာနံ ပုဂ္ဂလာနံ ယထာဂတိ ယာဒိသီ နိဗ္ဗတ္တိ ယာဒိသော အဘိသမ္ ရာယောတိ က္လမိနာပိ ကာရဏေန ဇာနာထာတိ ဒေဝဒတ္တံ နိဒသ္သေန္တော ဝေမာဟ။

ပဏ္ဍိတောတိ သမညာတော တိ ပရိယတ္တိဗာဟုသစ္စေန ပဏ္ဍိတောတိ ဉာတော။ **ဘာဝိတတ္တောတိ သမ္မတော** တိ ဈာနာဘိညာဟိ ဘာဝိတစိတ္တောတိ သမ္ဘာဝိတော။ တထာ ဟိ သော ''မဟိဒ္ဓိကော ကောဓိပုတ္တော, မဟာနုဘာဝေ ကောဓိပုတ္တော''တိ ဓမ္မသေနာပတိနာပိ ပသံသိတော အဟောသိ။ **ဇလံဝ ယသသာ အဋ္ဌာ, ဒေဝဒတ္တောတိ ဝိသ္သုတော** တိ အတ္တနော ကိတ္တိယာ ပရိတရေန စ ဇလန္တော ဝိယ ဩဘာသန္တော ဝိယ ဌိတော ဒေဝဒတ္တောတိ ဧဝံ ဝိသ္သုတော ဟ ကဋ္ဌော အဟောသိ။ ''မေ သုတ''န္တိပိ ပာဌော, မယာ သုတံ သုတမတ္တံ, ကတိပါဟေနေဝ အတထာဘူတတ္တာ တသ္သ တံ ပဏ္ဍိစ္စာဒိသဝနမတ္တမေဝာတိ အတ္ထော။

သော ပမာဒံ အနုစိဏ္ဏော, အာသဇ္ဇ နံ တထာဂတ န္တိ သော ဧဝံဘူတော ဒေဝဒတ္တော ''ဗုဒ္ဓောပိ သာကိယပုတ္တ တော, အဟမ္ပိ သာကိယပုတ္တော, ဗုဒ္ဓောပိ သမဏော, အဟမ္ပိ သမဏော, ဗုဒ္ဓောပိ က္လဒ္ဓိမာ, အဟမ္ပိ က္လဒ္ဓိမာ, ဗုဒ္ဓောပိ ဒိဗ္ဗစက္ခုကော, ဒိဗ္ဗသောတစေတောပရိယဉာဏလာဘီ, ဗုဒ္ဓောပိ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နေ ဓမ္မေ ဇာနာတိ, အဟမ္ပိ တေ ဇာနာမီ''တိ အတ္တနော ပမာဏံ အဇာနိတ္တ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ အတ္တနာ သမသမဋ္ဌပနေန ပမာဒံ အာပဇ္ဇန္တော ''က္လအနာ ဟံ ဗုဒ္ဓေ ဘဝိသ္သာမိ, ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပရိဟရိသ္သာမီ''တိ အဘိမာရပယောဇနာဒိနာ တထာဂတံ အာသဇ္ဇ အာသာဒေတ္တ

ဝိပဟေဋ္ဌေတုတ္တ။ ‘‘ပမာဒမနုဗိဏ္ဏော’’တိပိ ပဌန္တိ။ တဿတ္ထော – ပမာဒံ ဝုတ္တနယေန ပမဇ္ဇန္တော ပမာဒံ နိဿာယ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ ယုဂဂ္ဂါဟစိတ္တုပ္ပာဒေန သဟေဝ ဈာနာဘိညာဟိ အနုဗိဏ္ဏော ပရိဟီနောတိ။ **အဝီစိနိရယံ ပတ္တော, စတုဒ္ဒွာရံ ဘယာနကန္တိ** ဇာလာနံ တတ္ထ ဥပ္ပန္နသတ္တာနံ တ နိရန္တရတာယ ‘‘အဝီစီ’’တိ လဒ္ဓနာမံ စတူသု ပဿေသု စတုမဟာဒွာရယောဂေန စတုဒ္ဒွာရံ အတိဘယာနကံ မဟာနိရယံ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဝသေန ပတ္တော။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ –

> ‘‘စတုက္ကဏ္ဏော စတုဒ္ဒွာရော၊ ဝိဘတ္တော ဘာဂသော မိတော။
> အယောပာကာရပရိယန္တော၊ အယသာ ပဋိကုဇ္ဇိတော။
>
> ‘‘တဿ အယောမယာ ဘူမိ၊ ဇလိတာ တေဇသာ ယုတာ။
> သမန္တာ ယောဇနသတံ၊ ဖရိတွာ တိဋ္ဌတိ သဗ္ဗဒာ’’တိ။ (မ. နိ. ၃.၂၅၀၊ ၂၆၇; အ. နိ. ၃.၃၆)။

အဒုဋ္ဌဿာ တိ အဒုဋ္ဌစိတ္တဿ။ **ဒုဗ္ဘေ** တိ ဒုဗ္ဘေယျ။ **တမေဝ ပာပံ ဖုသတီ**တိ တမေဝ အဒုဋ္ဌဒုဗ္ဘိံ ပာပပုဂ္ဂလံ ပာပံ နိဟီနံ ပာပဖလံ ဖုသတိ ပာပုဏာတိ အဘိဘဝတိ။ **ဘေသ္မာ** တိ ဝိပုလဘာဝေန ဂမ္ဘီရဘာဝေန စ ဘိံသာပနော, ဘိံသာပေန္တော ဝိယ ဝိပုလဂမ္ဘီရောတိ အတ္ထော။ **တဒေနော**တိ အေသေန။ **ဥပဟိံသတီ**တိ ဗာဓတိ အာသာဒေတိ။ **တအော တမ္ပဟိ န ရူပတီ**တိ တသ္မိံ တထာဂတေ ပရေန အာရောပိယမာနော အေသော န ရူပတိ န တိဋ္ဌတိ, ဝိသကုမ္ဘော ဝိယ သမုဒ္ဒဿ န တဿ ဝိကာရံ ဇနေတီတိ အတ္ထော။

ဇဝံ ဆဟိ ကထာဟိ ပာပိစ္ဆတာဒိသမန္နာဂတဿ နိရယူပဂဘာဝဒဿနေန ဒုက္ခတော အပရိမုတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣ ကြအနိ တပ္ပဋိပက္ခမ္မသမန္နာဂတဿ ဒုက္ခက္ခယံ ဒဿေန္တော **‘‘တာဒိသံ မိတ္တ’’** န္တိ ဩသာနကထမာဟ။ တဿတ္ထော – **ယဿ** သမ္မာ ပဋိပန္နဿ **မဂ္ဂါနုဂေ** ပဋိပတ္တိမဂ္ဂံ အနုဂတော သမ္မာ ပဋိပန္နော အပ္ပိစ္ဆတာဒိဂုဏ သမန္နာဂမေန သကလဿ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ **ခယံ** ပရိယောသာနံ ပာပုဏေယျ, တာဒိသံ ဗုဒ္ဓံ ဗုဒ္ဓသာဝကံ တ **ပဏ္ဍိတော** သပ္ပညော အတ္တနော **မိတ္တံ ကုဗ္ဗေထ** တေန မေတ္တိံ ကရေယျ, **တဉ္စ သေဝေထ** တမေဝ ပယိရုပာသေယျာတိ။

ကိံ ပနေတံ သုတ္တံ ဒေဝဒတ္တဿ နိရယူပပတ္တိတော ပုဗ္ဗေ ဘာသိတံ, ဥဒါဟု ပစ္ဆာတိ? **ကြတိဝုတ္တကဋ္ဌကထာယံ** (ကြတိဝု. အဋ္ဌ. ၈၉) တာဝ –

> ‘‘ဒေဝဒတ္တေ ဟိ အဝီစိမဟာနိရယံ ပဝိဋ္ဌေ ဒေဝဒတ္တပက္ခိကာ အညတိတ္ထိယာ ‘သမဏေန ဂေါတမေန အဘိသပိတော ဒေဝဒတ္တော ပထဝိံ ပဝိဋ္ဌော’တိ အဗ္ဘာစိက္ခိံသု။ တံ သုတွာ သာသနေ အနဘိပ္ပသန္နာ မနုဿာ ‘သိယာ နု ခေါ ဇဝမေဒံ, ယထာ ကြမေ ဘဏန္တီ’တိ အာသင်္ကံ ဥပ္ပာဒေသုံ။ တံ ပဝတ္တိံ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ‘န, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတာ ကဿစိ အဘိသပံ ဒေန္တိ, တသ္မာ န ဒေဝဒတ္တော မယာ အဘိသပိတော, အတ္တနော ကမ္မေနေဝ နိရယံ ပဝိဋ္ဌော’တိ ဝတွာ တေသံ မိစ္ဆာဂါဟံ ပဋိသေဓေန္တော ကြမာယ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ ကြဒံ သုတ္တံ အဘာသီ’’တိ –

ဝုတ္တံ, တသ္မာ တေသံ မတေန တဿ နိရယူပပတ္တိတော ပစ္ဆာပိ ဘဂဝါ ကြဒံ သုတ္တမဘာသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကြဓ ပန တဿ နိရယူပပတ္တိတော ပဌမမေဝ ဥပ္ပန္နေ ဝတ္ထုမှိ ဘာသိတံ ပာဠိအာရုဠှန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနေဝ ‘‘အဝီစိနိရယံ ပတ္တော’’တိ ကြဒံ ပန အာသံသာယံ အတီတဝစနန္တိ ဝုတ္တံ, **အာသံသာ**တိ စေတ္ထ အဝဿမ္ဘာဝိနီ အတ္ထသိဒ္ဓိ အဓိပ္ပေတာ။ အဝဿမ္ဘာဝိနိဥ္ဟိ အတ္ထသိဒ္ဓိမပေက္ခိတွာ အနာဂတမ္ပိ ဘူတံ ဝိယ ဝောဟရန္တိ, တဉ္စ သဒ္ဒလက္ခဏာ နုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သင်္ဃဘေဒကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပာလိပဉ္ဟာကထာဝဏ္ဏနာ

၃၅၁. ဥပာလိပဉ္ဟေ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ အဋ္ဌကထာယံ ဒဿိတမေဝ။ တတ္ထ **အနုနယန္တော** တိ အနုဇာနာပေန္တော, ဘေဒဿ အနုရူပံ တ ဘာဝေန္တော, ယထာ ဘေဒော ဟောတိ, ဧဝံ ဘိန္ဒိတဗ္ဗေ ဘိက္ခူ ဝိညာပေန္တောတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **"န တုမ္ဟာက"**န္တိအာဒိ။

၃၅၂. အဋ္ဌာရသဘေဒကရဝတ္ထူမှုဟိ ဒသ အကုသလကမ္မပထာ သံကိလိဋ္ဌမမ္မတာယ တေအနဓမ္မပအပက္ခတ္တာ "အဓမ္မော"တိ ဒဿိတာ, တထာ ဥပာအနာဒယော, ဖောဓိပက္ခိယဓမ္မာနံ ကေန္တာနဝဇ္ဇဘာဝတော နတ္ထိ အဓမ္မဘာတေ, ဘဂဝတာ ပန ဒေသိတာကာရေန ဟာပေတွတ ဝမှေတွတ တ ကထနံ ယထာဓမ္မံ အကထနန္တိ ကတွတ အဓမ္မဘာတေတိ ဒဿေန္တော အာဟ **"တယော သတိပဋ္ဌာနာ"** တိအာဒိ။ **နိယ္ယာနိက** န္တိ သဟဋ္ဌိဟီရံ အပ္ပဋိဟတံ ဟုတွတ ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ **တထေတ**တိ ဣမိနာ "ဧဝံ အမှာက"န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တမတ္ထံ အာကမှတိ။ **ကာတဗ္ဗံ ကမ္မံ ဓမ္မော နာမာ**တိ ယထာဓမ္မံ ကရဏတော **ဓမ္မော** နာမ, ဣတရံ ဝုတ္တဝိပရိယာယတော **အဓမ္မော** နာမ။

ရာဂဝိနယော။ပေ။ အယံ ဝိနယော နာမာတိ ရာဂါဒီနံ ဝိနယနတော သံဝရဏတော ပဇဟနတော ပဋိသင်္ခါနတော စ **ဝိနယော** နာမ, ဝုတ္တဝိပရိယာယေန ဣတရော **အဝိနယော**။ ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိအာဒိဝသေန သဗ္ဗေသံ ဝိနယကမ္မာနံ အကုပ္ပတာတိ အာဟ **"ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိ။ပေ။ အယံ ဝိနယော နာမာ"**တိ။ တပ္ပဋိပက္ခတော **အဝိနယော** ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေနာဟ **"ဝတ္ထုဝိပတ္တီ"**တိအာဒိ။ ယာသံ အာပန္နဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာ သာဝသေသာ, တာ အာပတ္တိယော **သာဝသေသာ**။

၃၅၄. **အာဟယိကော**တိအာဒိကထာသု (ဣတိဝု. အဋ္ဌ. ၁၈) သင်္ဃဿ ဘေဒသင်္ခါတေ ဝဂ္ဂေ ရတောတိ **ဝဂ္ဂရတော**။ အဓမ္မိကတာယ အဓမ္မေ ဘေဒကရဝတ္ထူမှုဟိ သင်္ဃဘေဒသင်္ခါတေ ဧဝ စ အဓမ္မေ ဌိတောတိ **အဓမ္မဋ္ဌော။ ယောဂက္ခေမာ ပဓံသတီ**တိ ဟိတတော ပရိဟာယတိ, စတူဟိပိ ယောဂေဟိ အနုပဒ္ဒုတတ္တာ **ယောဂက္ခေမံ** နာမ အရဟတ္တံ နိဗ္ဗာနဉ္စ, တတော ပနဿ ဓံသနေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ ဒိဋ္ဌိသီလသာမညတော သင်္ဃတဘ္ဘေန **သင်္ဃံ,** တတော ဧဝ ကေကမ္မာဒိဝိဓာနယောဂေန **သမဂ္ဂံ** သဟိတံ **ဘိန္ဒိတွတ** ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တလက္ခဏေန သင်္ဃဘေဒေန ဘိန္ဒိတွတ။ **ကပ္ပ** န္တိ အန္တရကပ္ပသင်္ခါတံ အာယုကပ္ပံ။ **နိရယမှုဟီ**တိ အဝီစိမဟာနိရယမှုဟိ။

သုခါ သင်္ဃဿ သာမဂ္ဂီ တိ (ဣတိဝု. အဋ္ဌ. ၁၉) သုခဿ ပစ္စယဘာဝတော သာမဂ္ဂီ "သုခါ"တိ ဝုတ္တာ ယထာ "သုခော ဗုဒ္ဓါနမုပ္ပာဒော"တိ (ဓ. ပ. ၁၉၄)။ **သမဂ္ဂါနဉ္စနုဂ္ဂဟော** တိ သမဂ္ဂါနံ သာမဂ္ဂိအနုမောဒနေန အနုဂ္ဂဏှနံ သာမဂ္ဂိအနုရူပံ တ, ယထာ တေ သာမဂ္ဂိ န ဝိဇဟန္တိ, တထာ ဂဟဏံ ဌပနံ အနုဗလပ္ပဒါနန္တိ အတ္ထော။ **သမဂ္ဂံ ကတွတနာ**တိ ဘိန္နံ သင်္ဃံ သင်္ဃရာဇိပ္ပတ္တံ တ သမဂ္ဂံ သဟိတံ ကတွတ။ **ကပ္ပ** န္တိ အာယုကပ္ပမေဝ။ **သဂ္ဂမှုဟိ မောဒတီ**တိ ကာမာဝစရဒေဝလောကေ အညေ ဒေဝေ ဒသဟိ ဌာနေဟိ အဘိဘဝိတွတ ဒိဗ္ဗသုခံ အနုဘဝန္တော ဣန္ဒိတနိဗ္ဗတ္တိယာ စ မောဒတိ ပမောဒတိ လဠတိ ကီဠတိ။

၃၅၅. **သိယာ နု ခော, ဘန္တေ, သင်္ဃဘေဒကော** တိအာဒိ ဟဋ္ဌိအနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ "ပဉ္စဟိ, ဥပာလိ, အာကာရေဟိ သင်္ဃော ဘိဇ္ဇတိ ကမ္မေန ဥဒ္ဒေသေန တေဟာရန္တော အနုဿာဝနေန သလာကဂ္ဂါဟေနာ"တိ ဧဝံ **ပရိဝါရေ** (ပရိ. ၄၅၈) အာဂတမ္ပိ သင်္ဃဘေဒလက္ခဏံ ဣမ ဝုတ္တေန ကိံ နာနာကရဏန္တိ ဒဿေတုံ **"ပရိဝါရေ ပနာ"**တိအာဒိ မာဟ။ တတ္ထ စ သီမဋ္ဌကသင်္ဃေ အသန္နိပတိတေ ဝိသုံ ပရိသံ ဂဟေတွတ ကတတေဟာရာနုဿာဝနသလာကဂ္ဂဟဿ ကမ္မံ တ ကရောန္တဿ ဥဒ္ဒေသံ တ ဥဒ္ဒိသန္တဿ ဘေဒော စ ဟောတိ အာနန္တရိယကမ္မဉ္စ။ သမဂ္ဂသညာယ ပန "ဝဋ္ဋတီ"တိ သညာယ တ ကရောန္တဿ ဘေဒောဝ ဟောတိ, န အာနန္တရိယကမ္မံ။ တတော ဦနပရိသာယ ကရောန္တဿ နေဝ သင်္ဃဘေဒော န အာနန္တရိယံ။ သဗ္ဗန္တိမေန ဟိ ပရိစ္ဆေဒေန နဝန္နံ ဇနာနံ ယော သင်္ဃံ ဘိန္ဒတိ, တဿ အာနန္တရိယကမ္မံ ဟောတိ, အနုဝတ္တကာနံ အဓမ္မဝါဒီနံ မဟာသာဝဇ္ဇံ ကမ္မံ, ဓမ္မဝါဒိနော အနဝဇ္ဇာ။ သေသမေတ္ထ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဥပာလိပဉ္ဟကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သင်္ဃဘေဒကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဝတ္တက္ခန္ဓကံ

အာဂန္တုကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၃၅၆-၃၅၇. ဝတ္တက္ခန္ဓကေ **ဥပရိပိဋ္ဌိတော** တိ ပိဋ္ဌိသင်္ဃာဋ္ဌသ္သ ဥပရိဘာဂတော, ဒ္ဓတရဗာဟသ္သ ဥပရိပဒေသတောတိ အတ္ထော။ **ဝိသ္သဇ္ဇေတဗ္ဗ** န္တိ သုက္ခာပနတ္ထံ အာတပေ ဝိသ္သဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ **အဘိဝါဒေတဗ္ဗော** တိ တသ္သ ဝဿေ ပုစ္ဆိတေ ယဒိ ဒဟရော ဟောတိ, သယမေဝ ဝန္ဒိသ္သတိ, တအာ ဣမိနာဝ ဝန္ဒာပိတော နာမ ဟောတိ။ **နိလ္လောကေတဗ္ဗော**တိ ဩလောကေတဗ္ဗော။ **ယထာဘာဂ**န္တိ ပုဗ္ဗေ ပညတ္တံ ပဒေသဘာဂံ အနတိက္ကမိတ္ဝာ။ **သန္တာနက**န္တိ ဥဏ္ဏနာဘိသုတ္တံ။ **ဥလ္လောကာ** တိ ဂေဟဿ ဥပရိဘာဂတော ပဋ္ဌာယ, ပဌမံ ဥပရိဘာဂေ သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗ ဖောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အာဝါသိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၃၅၉. **မဟာအာဝါသေ**တိ မဟာဝိဟာရသဒိသေ မဟာအာဝါသေ။

အနုမောဒနဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆၂. **ပဥ္စမေ နိသိန္နေ** တိ အနုမောဒနတ္ထာယ နိသိန္နေ။ **ဥပနိသိန္နကထာ** နာမ ဗဟူသု သန္နိပတိတေသု ပရိကထာကထနံ။

ဘတ္တဂ္ဂဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆၄. **မနုဿာနံ ပရိဝိသနဋ္ဌာန** န္တိ ယတ္ထ မနုဿာ သပုတ္တဒာရာ အာဝသိတ္ဝာ ဒေန္တိ။ **ဟတ္ထဓောဝနဥဒကံ သန္ဒာယာ**တိ ဘုတ္တာဝိဿ ဘောဇနာဝသာနေ ဟတ္ထဓောဝနဥဒကံ သန္ဒာယ။ တေနေတဟ **"အန္တရာ ပိပာသိတေန ပန။ပေ.။ ဟတ္ထာ န ဓောဝိတဗ္ဗာ"**တိ။ ဟေတ္ထကေသု ပန "ဟနီယံ ပိဝိတ္ဝာ ဟတ္ထာ န ဓောဝိတဗ္ဗာ"တိ လိခိန္တိ, "ဟတ္ထာ ဓောဝိတဗ္ဗာ"တိ ဟဋ္ဌေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အမှာကံ ခန္တိ။ အညထာ "န တာဝ ဥဒက"န္တိ ဣဒံ ဟတ္ထဓောဝနဥဒကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ"န္တိ ဝတွာ "အန္တရာ ပိပာသိတေန ပနာ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တဝိသေသော န ဥပလဗ္ဘတိ။ အထ မတံ **"န တာဝ ထေရေန ဥဒကံ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ** န္တိ ဣဒံ ကိံ ဟနီယပဋိဂ္ဂဟဏံ သန္ဒာယ ဝုတ္တံ, ဥဒာဟု ဟတ္ထဓောဝနဥဒကဂ္ဂဟဏံ သန္ဓာယာတိ အာသင်္ကနိဝတ္တနတ္ထံ 'ဣဒံ ဟတ္ထဓောဝနဥဒကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ'န္တိအာဒိ ကထိတ"န္တိ, တဥ္စ န, တတ္ထ အာသင်္ကာယ ဧဝ အသမ္ဘဝတော။ န ဟိ ဘဂဝတ "ယာဝ အညေ န ဘုတ္တာဝိနော ဟောန္တိ, တာဝ ဟနီယံ န ပာတဗ္ဗ"န္တိ ဝက္ခတီတိ သက္ကာ ဝိညာတုံ။ ယဒိ စေတံ ဟနီယပဋိဂ္ဂဟဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, "န တာဝ ထေရေန ဥဒကံ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗ"န္တိ ဥဒကသဒ္ဒပ္ပယောဂေ စ န ကတ္တဗ္ဗော သိယာ, အဋ္ဌကထာယဥ္စ "ဣဒံ ဟတ္ထဓောဝနဥဒကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ"န္တိ ဝတွာ တေန နိဝတ္တိတဗ္ဗမတ္ထံ ဒဿေန္တေန "အန္တရာ ပိပာသိတေန ပန ဂလေ ဝိလဂ္ဂါမိသေန ဝါ ဟနီယံ ပိဝိတဗ္ဗ"န္တိ ဧတ္တကမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ, "ဟနီယံ ပိဝိတ္ဝာ ဟတ္ထာ န ဓောဝိတဗ္ဗာ"တိ ဧဝံ ပန န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ။ **ဓုရေ နိသိန္နာ ဟောန္တိ** တိ ဒ္ဓတရသမီပေ နိသိန္နာ ဟောန္တိ။

ပိဏ္ဍစာရိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆၆. **ပရာမသတီ**တိ ဂဏှာတိ။ **ဌပေတိ ဝါ**တိ "တိဋ္ဌထ, ဘန္တေ"တိ ဝဒန္တီ ဌပေတိ နာမ။

အာရညိကဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆၇. **ကေနဇ္ဇ, ဘန္တေ, ယုတ္တ** န္တိ ကေန နက္ခတ္တေန အဇ္ဇ စန္ဒော ယုတ္တောတိ ဧဝံ ဝဒန္တေန နက္ခတ္တံ ပုစ္ဆိတံ ဟောတိ။

သေနာသနဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၃၆၉-၃၇၀. **အင္ဂဏေ** တိ အဇ္ဈောကာသေ။ **န ဝုဍ္ဎံ အနာပုစ္ဆာ** တိ ဧတ္ထ တသ္သ ဩဝရကေ တဒုပစာရေ စ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ။ **ဘောဇနသာလာဒီသုပိ ဧဝမေဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ**န္တိ ဘောဇနသာလာဒီသုပိ ဥဒ္ဒေသဒါနာဒိ အာပုစ္ဆိတွာဝ ကာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

ဝစ္စကုဋိဝတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၃၇၃-၃၇၄. **ဣဒံ အတိဝိဝဋ**န္တိ ဣဒံ ဌာနံ ဂုမ္ဗာဒီဟိ အပ္ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ အတိဝိယ ပကာသနံ။ **နိဗဒ္ဓဂမနတ္ထာယာ** တိ အတ္တနော နိဗဒ္ဓဂမနတ္ထာယ။ **ပုဂ္ဂလိကဋ္ဌာနံ တ** တိ အတ္တနော ဝိဟာရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သေသမေတ္ထ သုဝိညေယျမေဝ။

ဣမသ္မိံ ဝတ္တက္ခန္ဓကေ အာဂတာနိ အာဂန္တုကာဝါသိကဂမိယာနုမောဒနဘတ္တဂ္ဂပိဏ္ဍစာရိကာရညိက သေနာသန ဇန္တာဃရ ဝစ္စကုဋိ ဥပဇ္ဈာယာစရိယ သဒ္ဓိဝိဟာရိက အန္တေဝါသိကဝတ္တာနိ **စုဒ္ဒသ မဟာဝတ္တာနိ** နာမ, ဣတော အညာနိ ပန ကဒါစိ တဇ္ဇနီယကမ္မကတာဒိကာလေ ယေဝ စရိတဗ္ဗာနိ **အသီတိ ခန္ဓကဝတ္တာနီ** တိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ပန ‘‘ဣမာနိယေဝ စုဒ္ဒသ မဟာဝတ္တာနိ အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန ဂဟိယမာနာနိ အသီတိ ခန္ဓကဝတ္တာနီ’’တိ ဝုတ္တံ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။

ဝတ္တက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဟတိမောက္ခဥ္စပနက္ခန္ဓကံ

ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသယာစနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၈၃. ဟတိမောက္ခဥ္စပနက္ခန္ဓကေ **တဒဟူ**တိ (ဥအ. အဠ. ၄၅) တသ္မိံ အဟနိ တသ္မိံ ဒိဝသေ။ **ဥပေါသထေ**တိ ဧတ္ထ ဥပဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ **ဥပေါသထော, ဥပဝသန္တိ** တိ သီလေန ဝါ အနသနေန ဝါ ဥပေတာ ဟုတွာ ဝသန္တီတိ အတ္ထော။ အယဉှိ **ဥပေါသထ**-သဒ္ဒော ''အဋ္ဌင္ဂသမန္နာဂတံ ဥပေါသထံ ဥပဝသာမီ''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၃.၇၁; ၁၀.၄၆) သီလေ အာဂတော။ ''ဥပေါသထော ဝါ ပဝါရဏာ ဝါ''တိအာဒီသု (မဟာဝ. ၁၅၅) ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသာဒိဝိနယကမ္မေ။ ''ဂေါပါလကူပေါသထော နိဂဏ္ဌုပေါသထော''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၃.၇၁) ဥပဝါသေ။ ''ဥပေါသထော နာမ နာဂရာဇာ''တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၂၄၆; မ. နိ. ၃.၂၅၈) ပညတ္တိယံ။ ''အဇ္ဇုပေါသထော ပန္နရသော''တိအာဒီသု (မဟာဝ. ၁၆၈) ဒိဝသေ။ ဣဓာပိ ဒိဝသေယေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တသ္မာ **တဒဟုပေါသထေ**တိ တသ္မိံ ဥပေါသထဒိဝသဘူတေ အဟနီတိ အတ္ထော။ **နိသိန္နော ဟောတီ** တိ မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော ဩတဒဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတုံ ဥပဟာသိကာယ ရတနပဟာသာဒေ နိသိန္နော ဟောတိ။ နိသဇ္ဇ ပန ဘိက္ခူနံ စိတ္တာနိ ဩလောကေန္တော ဧကံ ဒုဿီလပုဂ္ဂလံ ဒိသွာ ''သစာဟံ ဣမသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ ဣဓ နိသိန္နေယေဝ ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိဿာမိ, သတ္တဓာဝဿ မုဒ္ဓါ ဖလိဿတီ''တိ တသ္မိံ အနုကမ္ပာယ တုဏှီယေဝ အဟောသိ။

အဘိက္ကန္တာ တိ အတိက္ကန္တာ ပရိက္ခီဏာ။ **ဥဒ္ဓဿ္တေ အရုဏေ** တိ ဥဂ္ဂတေ အရုဏသီသေ။ **နန္ဒိမုခိယာ** တိ တုဋ္ဌိမုခိယာ။ **ဥဒ္ဓဿ္တံ အရုဏ** န္တိ အရုဏုဂ္ဂမနံ ပတွာပိ ''ဥဒ္ဒိသတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဘိက္ခူနံ ဟတိမောက္ခ''န္တိ ထေရော ဘဂဝန္တံ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ ယာစိ တသ္မိံ ကာလေ ''န, ဘိက္ခဝေ, အနုပေါသထေ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော''တိ (မဟာဝ. ၁၈၃) သိက္ခာပဒဿ အပညတ္တတ္တာ။ **အပရိသုဒ္ဓါ, အာနန္ဒ, ပရိသာ** တိ တိက္ခတ္တုံ ထေရေန ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသဿ ယာစိတတ္တာ အနုဒ္ဒေသဿ ကာရဏံ ကထေန္တော ''အသုကပုဂ္ဂလော အပရိသုဒ္ဓေါ''တိ အဝတွာ ''အပရိသုဒ္ဓါ, အာနန္ဒ, ပရိသာ''တိ အာဟ ။ ကသ္မာ ပန ဘဂဝါ တိယာမရတ္တိံ တထာ ဝီတိနာမေသိ? တတော ပဌာယ ဩတဒဟတိမောက္ခံ အနုဒ္ဒိသိတုကာမော တဿ ဝတ္တုံ ဟာကဋ္ဌံ ကာတုံ။

အဒ္ဒသာ တိ ကထံ အဒ္ဒသ။ အတ္တနော စေတောပရိယညာဏေန တဿံ ပရိသတိ ဘိက္ခူနံ စိတ္တာနိ ပရိဇာနန္တော တဿ ပုရိသဿ ဒုဿီလ္လစိတ္တံ ပဿိ။ ယသ္မာ ပန စိတ္တေ ဒိဋ္ဌေ တံသမင်္ဂိပုဂ္ဂလော ဒိဋ္ဌော နာမ ဟောတိ, တသ္မာ **''အဒ္ဒသာ ခော အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော တံ ပုဂ္ဂလံ ဒုဿီလ''** န္တိ ဝုတ္တံ။ ယထေဝ ဟိ အနာဂတေ သတ္တသု ဒိဝသေသု ပဝတ္တံ ပရေသံ စိတ္တံ စေတောပရိယညာဏလာဘီ ပဇာနာတိ, ဧဝံ အတီတေပီတိ။ **ဒုဿီလ** န္တိ နိဿီလံ, သီလဝိရဟိတန္တိ အတ္ထော။ **ဟာပဓမ္မ**န္တိ ဒုဿီလတ္တာ ဧဝ ဟီနဇ္ဈာသယတာယ လာမကသဘာဝံ။ **အသုစိ** န္တိ အပရိသုဒ္ဓေဟိ ကာယကမ္မာဒီဟိ သမန္နာဂတတ္တာ န သုစိံ။ **သင်္ကဿရသမာစာရ** န္တိ ကိဉ္စိဒေဝ အသာရုပ္ပံ ဒိသွာ ''ဣဒံ ဣမိနာ ကတံ ဘဝိဿတီ''တိ ဧဝံ ပရေသံ အာသင်္ကနီယတာယ သင်္ကာယ သရိတဗ္ဗသမာစာရံ။ အထ ဝါ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန မန္တယန္တေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ ''ကစ္စိ နု ခော ဣမေ မယာ ကတကမ္မံ ဇာနိတွာ မန္တေန္တီ''တိ အတ္တနောယေဝ သင်္ကာယ သရိတဗ္ဗသမာစာရံ။ လဇ္ဇိတဗ္ဗတာယ ပဋိစ္ဆာဒေတဗ္ဗဿ ကရဏတော ပဋိစ္ဆန္နံ ကမ္မန္တံ ဧတဿာတိ **ပဋိစ္ဆန္နကမ္မန္တံ** ။ ကုစ္ဆိတသမဏဝေသဓာရိတာယ န သမဏန္တိ **အဿမဏံ** ။ သလာကဂ္ဂဟဏာဒီသု ''ကိတ္တကာ သမဏာ''တိ ဂဏနာယ ''အဟမ္ပိ သမဏော''မှီ''တိ မိစ္ဆာပဋိညာယ **သမဏပဋိညံ**။ အသေဋ္ဌစာရိတာယ **အဗ္ရဟ္မစာရိံ** ။ အညေ ဗ္ရဟ္မစာရိနော သုနိဝတ္ထေ သုပာရုတေ ကုသုမ္ဘကပဋ္ဋဓရေ ကမနိဂမာဒီသု ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တေ ဒိသွာ အဗ္ရဟ္မစာရီ သမာနော သယမ္ပိ တာဒိသေန အာကာရေန ပဋိပဇ္ဇန္တော ဥပေါသထာဒီသု စ သန္ဒိဿန္တော ''အဟမ္ပိ ဗ္ရဟ္မစာရီ''တိ ပဋိညံ ဒေန္တော ဝိယ ဟောတီတိ **ဗ္ရဟ္မစာရိပဋိညံ** ။ ပူတိနာ ကမ္မေန သီလဝိပတ္တိယာ အန္တော အနုပဝိဋ္ဌတ္တာ **အန္တောပူတိံ** ။ ဆဟိ ဒွာရေဟိ ရာဂါဒိကိလေသာဝဿဝေန တိန္တတ္တာ **အဝဿုတံ** ။ သဉ္ဇာတရာဂါဒိကစဝရတ္တာ သီလဝန္တေဟိ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗတ္တာ စ **ကသမ္ဗုဇာတံ။ မဇ္ဈေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နိသိန္န**န္တိ သင်္ဃပရိယာပန္နော ဝိယ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အန္တော နိသိန္နံ။

ဒိဋ္ဌောသီ တိ ''အယံ န ပကတတ္တော''တိ ဘဂဝတာ ဒိဋ္ဌော အသိ။ ယသ္မာ စ ဇံ ဒိဋ္ဌော, တသ္မာ နတ္ထိ တေ တဝ ဘိက္ခုပဟိ သဒ္ဓိံ ကေကမ္မာဒိသံတသော။ ယသ္မာ ပန သော သံတသော တဝ နတ္ထိ, တသ္မာ ဥဋ္ဌေဟိ အာဝုသောတိ ဝေမေတ္ထ ပဒယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **တတိယမ္ပိ ခေါ သော ပုဂ္ဂလော တုဏှီ အဟောသီ** တိ အနေကတရံ ဝတ္တတပိ ''ထေရော သယမေဝ နိဗ္ဗိန္နော ဩရမိဿတိ, ဣာအနိ က္ကမေသံ ပဋိပတ္တိ ဇာနိဿာမိ''တိ တ အဓိပ္ပာယေန တုဏှီ အဟောသိ။ **ဗာဟာယံ ဂဟေတွတတိ** ''ဘဂဝတာ မယာ စ ယာထာဝတော ဒိဋ္ဌော, ယာဝတတိယံ 'ဥဋ္ဌေဟီ'တိ စ ဝုတ္တော န ဥဋ္ဌာတိ, က္ကအနိဿ နိက္ကမုနကာလော , မာ သင္ဃဿ ဥပဟောသထန္တရာယော အဟောသီ''တိ ဗာဟာယံ အဂ္ဂဟေသိ။ **ဗဟိ ဒွတရကောဋ္ဌကာ နိက္ခာမေတွတ** တိ ဒွတရကောဋ္ဌကာ ဒွတရသာလတော နိက္ခာမေတွတ, **ဗဟိီ**တိ ပန နိက္ခာမိတဋ္ဌာနဒဿနံ။ အထ တ **ဗဟိဒွတရကောဋ္ဌကာ** တိ ဗဟိဒွတရကောဋ္ဌကတောပိ နိက္ခာမေတွတ, န အန္တောဒွတရကောဋ္ဌကတော ဧဝ။ ဥဘယထာပိ ဝိဟာရတော ဗဟိကတွတတိ အတ္ထော။ **သူစိဃဋိကံ ဒတွတ**တိ အဂ္ဂဠသူစိဉ္စ ဥပရိဃဋိကဉ္စ အာဒဟိတွတ, သုဋ္ဌု ကတဋ္ဌံ ထကေတွတတိ အတ္ထော။ **ယာဝ ဗာဟာဂဟဏာပိ နာမ**တိ ''အပရိသုဒ္ဓာ, အာနန္ဒ, ပရိသာ''တိ ဝစနံ သုတွတ ဧဝ ဟိ တေန ပက္ကမိတဗ္ဗံ သိယာ, ဧဝံ အပက္ကမိတွတ ယာဝ ဗာဟာဂဟဏာပိ နာမ သော မောဃပုရိသော အာဂမိဿတိ, အစ္ဆရိယမိဒန္တိ ဒဿေတိ။ ဣဒဉ္စ ဂရဟဏစ္ဆရိယမေတတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

မဟာသမုဒ္ဒေ အဋ္ဌစ္ဆရိယကထာဝဏ္ဏနာ

၃၈၄. အဋ္ဌိမေ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒေ တိ (ဥဒာ. အဋ္ဌ. ၄၅) ကော အနုသန္ဓိ? ယွတယံ အပရိသုဒ္ဓာယ ပရိသာယ ပာတိမောက္ခဿ အနုဒ္ဒေသော, သော က္ကမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မောတိ တံ အပရေဟိ သတ္တဟိ အစ္ဆရိယအဗ္ဘုတဓမ္မေဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဘဇိတွတ ဒဿေတုကာမော ပဌမံ တာဝ တေသံ ဥပမာဘာဝေန မဟာသမုဒ္ဒေ အစ္ဆရိယအဗ္ဘုတဓမ္မေ ဒဿေန္တော သတ္ထာ **''အဋ္ဌိမေ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒေ''** တိအာဒိမာဟ။ **အသုရာ**တိ ဒေဝတ ဝိယ န သုရန္တိ န ဤသန္တိ န ဝိရောစန္တီတိ အသုရာ။ သုရာ နာမ ဒေဝတ, တေသံ ပဋိပက္ခာတိ တ **အသုရာ,** ဝေပစိတ္တိပဟာရာဒအာဒယော။ တေသံ ဘဝနံ သိနေရုဿ ဟေဋ္ဌာဘာဂေ, တေ တတ္ထ ပဝိသန္တာ နိက္ခမန္တာ သိနေရုပာဒေ မဏ္ဍပာဒီနိ နိမ္မိနိတွတ ကီဠန္တာဝ အဘိရမန္တိ။ သာ တတ္ထ တေသံ အဘိရတိ ဣာမေ ဂုဏေ ဒိသွတတိ အာဟ **''ယေ ဒိသွတ ဒိသွတ အသုရာ မဟာသမုဒ္ဒေ အဘိရမန္တိ''**တိ။ တတ္ထ **အဘိရမန္တိ** တိ ရတိံ ဝိန္ဒန္တိ, အနုက္ကဏ္ဌမာနာ ဝသန္တီတိ အတ္ထော။

အနုပုဗ္ဗနိန္နော တိအာဒီနိ သဗ္ဗာနိ အနုပဋိပာဋိယာ နိန္နဘာဝဿေဝ ဝေဝစနာနိ။ **န အာယတကေနေဝ ပပာတော**တိ နစ္ဆိန္နတဋမဟာသောဗ္ဘော ဝိယ အာဒိတော ဧဝ ပပာတော။ သော ဟိ တီရဒေသတော ပဋ္ဌာယ ဧကင်္ဂုလဒွင်္ဂုလဝိဒတ္ထိရတနယဋ္ဌိဥသဘအဍ္ဎဂါဝုတဂါဝုတအဍ္ဎယောဇနယောဇနာဒိဝသေန ဂမ္ဘီရော ဟုတွတ ဂစ္ဆန္တော ဂစ္ဆန္တော သိနေရုပာဒမူလေ စတုရာသီတိယောဇနသဟဿဂမ္ဘီရော ဟုတွတ ဌိတောတိ ဒဿေတိ။

ဌိတဓမ္မော တိ ဌိတသဘာဝေ အဝဋ္ဌိတသဘာဝေ။ **ကုဏပေနာ**တိ ယေန ကေနစိ ဟတ္ထိအဿာဒိကဠေဝရေန။ **တဟေတီ**တိ ဟတ္ထေန ဂဟေတွတ ဝိယ ဝီစိပ္ပဟာရေနေဝ ထလေ ခိပတိ။ **ဂင်္ဂါ ယမုနာ** တိ အနောတတ္တဒဟဿ ဒက္ခိဏမုခတော နိက္ခန္တနဒီ ပဉ္စဓာရာ ဟုတွတ ပဝတ္တဋ္ဌာနေ ဂင်္ဂါတိအာဒိနာ ပဉ္စဓာ သင်္ခံ ဂတာ။ တတ္ထ **နဒီ နိန္နက** တိအာဒိကံ ကေတ္တံ, **ဂင်္ဂါ ယမုနာ** တိအာဒိကံ နာမံ။ **သဝန္တိယော** တိ ယာ ကာစိ သဝမာနာ သန္ဒမာနာ ဂစ္ဆန္တိယော မဟာနဒိယော တ ကုန္နဒိယော တ။ **အပ္ပေန္တီ** တိ အလ္လီယန္တိ ဩသရန္တိ။ **ဓာရာ**တိ ဝုဋ္ဌိဓာရာ။ **ပူရတ္တ** န္တိ ပုဏ္ဏဘာဝေ။ မဟာသမုဒ္ဒဿ ဟိ အယံ ဓမ္မတာ – ''ဣာမသ္မိံ ကာလေ ဒေဝေ မန္ဒော ဇာတော, ဇာလက္ခိပာဒီနိ အာဒာယ မစ္ဆကစ္ဆပေ ဂဏှိဿာမိ''တိ တ ''ဣာမသ္မိံ ကာလေ အတိမဟန္တာ ဝုဋ္ဌိ, လဘိဿာမ နု ခေါ ပိဋ္ဌိပသာရဏဋ္ဌာန''န္တိ တ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ပဌမကပ္ပိကကာလတော ပဋ္ဌာယ ဟိ တီရံ ဘဿိတွတ သိနေရုမေခလံ အာဟစ္စ ဥဒကံ ဌိတံ, တတော ဧကင်္ဂုလမတ္တမ္ပိ ဥဒကံ နေဝ ဟေဋ္ဌာ ဩတရတိ, န ဥဒ္ဓံ ဥတ္တရတိ။ **ဧကရသော**တိ အသမ္ဘိန္နရသော။

မုတ္တာ တိ ခုဒ္ဒကမဟန္တဝဋ္ဋဒီဃာဒိဘေအ အနေကဝိဓမုတ္တာ။ **မဏီ**တိ ရတ္တနီလာဒိဘေအအ အနေကဝိဓော မဏိ။ **ဝေဠုရိယော**တိ ဝံသဝဏ္ဏသိရီသပုပ္ဖဝဏ္ဏာဒိသဏ္ဌာနတော အနေကဝိဓော။ **သင်္ခော** တိ ဒက္ခိဏာဝဋ္ဋကတုမ္ဗကုစ္ဆိဓမနသင်္ခာဒိဘေအအ အနေကဝိဓော။ **သိလာ**တိ သေတကာဠမုဂ္ဂဝဏ္ဏာဒိဘေအ အနေကဝိဓာ။ **ပဝါဠမ္ပိ** ခုဒ္ဒကမ

ဟန္တုရတ္တာဃနရတ္တာဒိဘေဒံ အနေကဝိဓံ။ **လောဟိတကော** ပဒုမရာဂါဒိဘေအော အနေကဝိဓော။ **မသာရဂလ္လံ** ကဗရမဏိ။ စိတ္တဖလိကန္တိပိ ဝဒန္တိ။ **မဟတံ ဘူတာနန္တိ** မဟန္တာနံ သတ္တာနံ။ **တိမိ တိမိင်္ဂလော တိမိတိမိင်္ဂလော** တိ တိသ္သော မစ္ဆဇာတိယော။ တိမိံ ဂိလနသမတ္ထော **တိမိင်္ဂလော,** တိမိဉ္စ တိမိင်္ဂလဉ္စ ဂိလနသမတ္ထော တိမိတိမိင်္ဂလောတိ ဝဒန္တိ။ **နာဂါ**တိ ဦမိပိဋ္ဌိတသိနောပိ ဝိမာနဋ္ဌကနာဂါပိ။

က္လမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အဋ္ဌစ္ဆရိယကထာဝဏ္ဏနာ

၃၈၅. ဧဝမေဝ ခေါတိ ကိဉ္စာပိ သတ္ထာ က္လမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ သောဠသပိ ဗာတ္တိံသပိ တတော ဘိယ္ယောပိ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတဓမ္မေ ဝိဘဇိတုံ သက္ကောတိ, ဥပမာဘာဝေန ပန ဂဟိတာနံ အဋ္ဌန္နံ အနုရူပဝသေန အဋ္ဌေဝ တေ ဥပမေတဗ္ဗဓမ္မေ ဝိဘဇိတုံ ဒဿေန္တော **"ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, က္လမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အဋ္ဌ အစ္ဆရိယာ အဗ္ဘုတာ ဓမ္မာ"**တိ အာဟ။ တတ္ထ **အနုပုဗ္ဗသိက္ခာယ** တိသ္သော သိက္ခာ ဂဟိတာ, **အနုပုဗ္ဗကိရိယာယ** တေရသ ဓုတဓမ္မာ, **အနုပုဗ္ဗပဋိပဒါယ** သတ္တ အနုပဿနာ အဋ္ဌာရသ မဟာဝိပဿနာ အဋ္ဌတိံသ အာရမ္မဏဝိဘတ္တိယော သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ စ ဂဟိတာ။ **န အာယတကေနေဝ အညာပဋိဝေဓော**တိ မဏ္ဍူကဿ ဥပ္ပတိတွာ ဂမနံ ဝိယ အာဒိတောဝ သီလပူရဏာဒီနိ အကတွာ အရဟတ္တပဋိဝေဓော နာမ နတ္ထိ, ပဋိပာဋိယာ ပန သီလသမာဓိပညာယော ပူရေတွာဝ အရဟတ္တပ္ပတ္တီတိ အတ္ထော။

မမ သာဝကာတိ သောတာပန္နာဒိကေ အရိယပုဂ္ဂလေ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **န သံဝသတီ**တိ ဥပေါသထကမ္မာဒိဝသေန သံဝာသံ န ကရောတိ။ **ဥက္ခိပတီ** တိ အပနေတိ။ **အာရကာဝ**တိ ဒူရေ ဧဝ။ **တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ** တိ တထာဂတေန ဘာဝိတေ ဒေသိတေ အက္ခာတေ ပကာသိတေ။ **န တေန နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ဦနတ္တံ ဝာ ပူရတ္တံ ဝာ** တိ အသင်္ချေယျေပိ မဟာကပ္ပေ ဗုဒ္ဓေသု အနုပ္ပဇ္ဇန္တေသု ဧကသတ္တောပိ ပရိနိဗ္ဗာတုံ န သက္ကောတိ, တဒာပိ ''တုစ္ဆာ နိဗ္ဗာနဓာတူ''တိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ, ဗုဒ္ဓကာလေ ပန ဧကေကသ္မိံ သမာဂမေ အသင်္ချေယျာပိ သတ္တာ အမတံ အာရာဓေန္တိ, တဒာပိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ ''ပူရာ နိဗ္ဗာနဓာတူ''တိ။ **ဝိမုတ္တိရသော**တိ ကိလေသေဟိ ဝိမုစ္စနရသော။ သဗ္ဗာ ဟိ သာသနသမ္ပတ္တိ ယာဝဒေဝ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တဿ ဝိမုတ္တိတိ အတ္ထော။

ရတနာနီတိ ရတိဇနနဋ္ဌေန ရတနာနိ။ သတိပဋ္ဌာနာဒယော ဟိ ဘာဝိယမာနာ ပုဗ္ဗဘာဂေပိ အနေကဝိဓံ ပီတိပါမောဇ္ဇံ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ, ပဂေဝ အပရဘာဂေ။ ဝုတ္တဉ္စေဟံ –

> ''ယတော ယတော သမ္မသတိ၊ ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
> လဘတီ ပီတိပါမောဇ္ဇံ၊ အမတံ တံ ဝိဇာနတ''န္တိ။ (ဓ. ပ. ၃၇၄)။

လောကိယရတနနိမိတ္တံ ပန ပီတိပါမောဇ္ဇံ န တဿ ကလဘာဂမ္ပိ အဂ္ဃတိ။ အပိစ –

> စိတ္တီကတံ မဟဂ္ဃဉ္စ၊ အတုလံ ဒုလ္လဘဒဿနံ။
> အနောမသတ္တပရိဘောဂံ၊ ရတနန္တိ ပဝုစ္စတိ။ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃၃)။

ယဒိ စ စိတ္တီကတာဒိဘာဝေန ရတနံ နာမ ဟောတိ, သတိပဋ္ဌာနာဒီနညေဝ ဘူတော ရတနဘာဝေါ။ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာနဉ္ဟိ သော အာနုဘာဝေါ, ယံ သာဝကာ သာဝကပါရမီဉာဏံ, ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓါ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဓိဂစ္ဆန္တိ အာသန္နကာရဏတ္တာ။ ပရမ္ပရကာရဏဉ္ဟိ အနာဒိဥပနိဿယောတိ ဧဝံ ရတိဇနနဋ္ဌေ န စိတ္တီကတာဒိအတ္ထေန စ ရတနဘာဝေါ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာနံ သာတိသယော။ တေန ဝုတ္တံ **"တတြိမာနိ ရတနာနိ, သေယျထိဒံ – စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ"**တိအာဒိ။

အာရမ္မဏေ ဩက္ကန္ဒိတွာ ဥပဋ္ဌာနဋ္ဌေန ပဋ္ဌာနံ, သတိယေဝ ပဋ္ဌာနံ **သတိပဋ္ဌာနံ** ။ အာရမ္မဏဿ ပန ကာယာဒိဝသေန စတုဗ္ဗိဓတ္တာ ဝုတ္တံ **"စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ"** တိ။ တထာ ဟိ ကာယဝေဒနာစိတ္တဓမ္မေသု သုဘသုခနိစ္စအတ္တသညာနံ ပဟာနတော အသုဘဒုက္ခာနိစ္စနတ္တဘာဝဂ္ဂဟဏတော စ နေသံ ကာယာနုပဿနာဒိဘာဝေါ ဝိဘတ္တော။

သမ္မာ ပဒဟန္တိ ဧတေန, သယံ ဝါ သမ္မာ ပဒဟတိ, ပသတ္ထံ သုန္ဒရံ ဝါ ပဒဟန္တိ **သမ္မပ္ပဓာနံ,** ပုဂ္ဂလဿ ဝါ သမ္မဒေဝ ပဓာနဘာဝကာရဏတော **သမ္မပ္ပဓာနံ,** ဝီရိယဿေတံ အဓိဝစနံ။ တမ္ပိ အနုပ္ပန္နုပ္ပန္နာနံ အကုသလာနံ အနုပ္ပာဒနပဟာနဝသေန အနုပ္ပန္နုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဥပ္ပာဒနဌာပနဝသေန စ စတုကိစ္စသာဓကတ္တာ ဝုတ္တံ **"စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ"**တိ။

ဣဇ္ဈတီတိ **ဣဒ္ဓိ,** သမိဇ္ဈတိ နိပ္ဖဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ ဣဇ္ဈန္တိ ဝါ ယာယ ဝါ သတ္တာ ဣဒ္ဓါ ဝုဒ္ဓါ ဥက္ကံသဂတာ ဟောန္တီတိ **ဣဒ္ဓိ** ။ ပဌမေန အတ္ထေန ဣဒ္ဓိ ဧဝ ပါဒော **ဣဒ္ဓိပါဒော,** ဣဒ္ဓိကောဋ္ဌာသောတိ အတ္ထော။ ဒုတိယေန အတ္ထေန ဣဒ္ဓိယာ ပါဒော ပတိဋ္ဌာ အဓိဂမုပါယောတိ **ဣဒ္ဓိပါဒော** ။ တေန ဟိ ဥပရူပရိဝိသေသသင်္ခာတံ ဣဒ္ဓိံ ပဇ္ဇန္တိ ပါပုဏန္တိ။ သွာယံ ဣဒ္ဓိပါဒော ယသ္မာ ဆန္ဒာဒိကေ စတ္တာရော အဓိပတိဓမ္မေ ဓုရေ ဇေဋ္ဌကေ ကတွာ နိဗ္ဗတ္တီယတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **"စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒာ"** တိ။

ပဉ္စိန္ဒြိယာနီ တိ သဒ္ဓါဒီနိ ပဉ္စ ဣန္ဒြိယာနိ။ တတ္ထ အဿဒ္ဓိယံ အဘိဘဝိတွာ အဓိမောက္ခလက္ခဏေ ဣန္ဒဋ္ဌံ ကာရေတီတိ **သဒ္ဓါ ဣန္ဒြိယံ** ။ ကောသဇ္ဇံ အဘိဘဝိတွာ ပဂ္ဂဟလက္ခဏေ, ပမာဒံ အဘိဘဝိတွာ ဥပဋ္ဌာနလက္ခဏေ, ဝိက္ခေပံ အဘိဘဝိတွာ အဝိက္ခေပလက္ခဏေ, အညာဏံ အဘိဘဝိတွာ ဒဿနလက္ခဏေ ဣန္ဒဋ္ဌံ ကာရေတီတိ **ပညာ ဣန္ဒြိယံ** ။

တာနိယေဝ အဿဒ္ဓိယာဒီဟိ အနဘိဘဝနီယတော အကမ္ပိယဋ္ဌေန သမ္ပယုတ္တဓမ္မေသု ထိရဘာဝေန စ **ဗလာနိ** ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ တိ ဗောဓိယာ, ဗောဓိဿ ဝါ အင်္ဂါတိ **ဗောဇ္ဈင်္ဂါ** ။ ယာ ဟိ ဧသာ ဓမ္မသာမဂ္ဂီ, ယာယ လောကုတ္တရမဂ္ဂက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယ လီနုဒ္ဓစ္စပတိဋ္ဌာနာယူဟနကာမသုခတ္တကိလမထာနုယောဂဥစ္ဆေဒသဿတာဘိနိဝေသာဒီနံ အနေကေသံ ဥပဒ္ဒဝါနံ ပဋိပက္ခဘူတာယ သတိဓမ္မဝိစယဝီရိယပီတိပဿဒ္ဓိသမာဓိဥပေက္ခာသင်္ခာတာယ ဓမ္မသာမဂ္ဂိယာ အရိယသာဝကော ဗုဇ္ဈတီတိ ကိလေသနိဒ္ဒာယ ဥဋ္ဌဟတိ, စတ္တာရိ ဝါ အရိယသစ္စာနိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ, နိဗ္ဗာနမေဝ ဝါ သစ္ဆိကရောတီတိ **"ဗောဓိ"**တိ ဝုစ္စတိ, တဿာ ဓမ္မသာမဂ္ဂိသင်္ခာတာယ ဗောဓိယာ အင်္ဂါတိ **ဗောဇ္ဈင်္ဂါ** ဈာနင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂါဒယော ဝိယ။ ယောပေသ ဝုတ္တပ္ပကာရာယ ဓမ္မသာမဂ္ဂိယာ ဗုဇ္ဈတီတိ ကတွာ အရိယသာဝကော **"ဗောဓိ"**တိ ဝုစ္စတိ, တဿ ဗောဓိဿ ဝါ အင်္ဂါတိပိ **ဗောဇ္ဈင်္ဂါ** သေနင်္ဂရထင်္ဂါဒယော ဝိယ။ တေနာဟု ပောရာဏာ ''ဗုဇ္ဈနကဿ ပုဂ္ဂလဿ အင်္ဂါတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ''တိ (သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၅.၁၈၂; ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၄၆၆; ပဋိ. မ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၂၅), ''ဗောဓာယ သံဝတ္တန္တီတိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ''တိအာဒိနာ (ပဋိ. မ. ၂.၁၇) နယေနပိ ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ တိ တံတံမဂ္ဂဝဇ္ဈေဟိ ကိလေသေဟိ အာရကတ္တာ အရိယဘာဝကရတ္တာ အရိယဖလပဋိလာဘကရတ္တာ စ **အရိယော**။ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒီနိ အဋ္ဌင်္ဂါနိ အဿ အတ္ထိ, အဋ္ဌင်္ဂါနိယေဝ ဝါ **အဋ္ဌင်္ဂိကော**။ မာရေန္တော ကိလေသေ ဂစ္ဆတိ, နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ ဝါ မဂ္ဂီယတိ, သယံ ဝါ နိဗ္ဗာနံ မဂ္ဂတီတိ **မဂ္ဂေါ** တိ ဧဝမေတေသံ သတိပဋ္ဌာနာဒီနံ အတ္ထဝိဘာဂေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

သောတာပန္နော တိ မဂ္ဂသင်္ခာတံ သောတံ အာပဇ္ဇိတွာ ပါပုဏိတွာ ဌိတော, သောတာပတ္တိဖလဋ္ဌောတိ အတ္ထော။ **သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နော** တိ သောတာပတ္တိဖလဿ အတ္တပစ္စက္ခကရဏတ္ထာယ ပဋိပဇ္ဇမာနော ပဌမမဂ္ဂဋ္ဌော , ယော အဋ္ဌမကောတိပိ ဝုစ္စတိ။ **သကဒါဂါမီ**တိ သကိဒေဝ ဣမံ လောကံ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဝသေန အာဂမနသီလော ဒုတိယဖလဋ္ဌော။ **အနာဂါမီ**တိ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဝသေန ကာမလောကံ အနာဂမနသီလော တတိယဖလဋ္ဌော။ ယော ပန သဒ္ဓါနုသာရီ ဓမ္မာနုသာရီ ကေဗီဇီတိ ဧဝမာဒိကော အရိယပုဂ္ဂလဝိဘာဂေါ, သော ဧတေသံယေဝ ဘေဒောတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဧတမတ္ထံ ဝိဒိတွာ တိ ဧတံ အတ္တနော ဓမ္မဝိနယေ မဟာသမုဒ္ဒဥပမာယ ဒဿိတေ ဗဟုဝိဓအစ္ဆရိယဗ္ဘုတဓမ္မသင်္ခာတံ အတ္ထံ ဝိဒိတွာ။ **ဣမံ ဥဒာနန္တိ** ဣမံ အသံဝရသံဝရဘာဝါနံ ကာရဏပရိဒီပနံ ဥဒာနံ ဥဒာနေသိ။

တတ္ထ **ဆန္နမတိဝဿတီ** တိ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ ပဋိစ္ဆာဒေန္တော အညံ နဝံ အာပတ္တိံ

အာပဇ္ဇတိ, တတော အပရန္တိ ဧဝံ အာပတ္တိဝဋ္ဋံ ကိလေသဝဋ္ဋံ အတိဝိယ ဝဍ္ဎတိ။ **ဝိဝဋ္ဋံ နာတိဝဍ္ဎတီ**တိ အာပတ္တိံ အာပန္နော တံ အပ္ပဋိကရိတွာဒေတ္ဝာတ ဝိဝရန္တော သဗ္ရဟ္မစာရီနံ ပကာသေန္တော ယထာဓမ္မံ ယထာဝိနယံ ပဋိကရောန္တော ဒေသေန္တော ဝုဋ္ဌဟန္တော အညံ နဝံ အာပတ္တိံ နာပဇ္ဇတိ, တေနဿ တံ ဝိဝဋ္ဋံ ပုန အာပတ္တိဝဋ္ဋံ ကိလေသဝဋ္ဋံ န ဝဍ္ဎတိ။ ယသ္မာ စ ဧတဒေဝံ, တသ္မာ **ဆန္နံ** ဆာဒိတံ အာပတ္တိံ ဝိဝရေထ။ **ဧဝံ တံ နာတိဝဿတီ**တိ ဧဝံ သန္တေ တံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇနပုဂ္ဂလာနံ အတ္တဘာဝံ အတိဝိဇ္ဈိတ္ဝာတ ကိလေသဝဿနေန န ဝဿတိ န တေမေတိ, ဧဝံ သော ကိလေသေဟိ အနဝဿုတော ပရိသုဒ္ဓသီလော သမာဟိတော ဟုတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ သမ္မသန္တော အနုက္ကမေန နိဗ္ဗာနံ ပာပုဏာတီတိ အဓိပ္ပာယော။

ဣမဿ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ အဋ္ဌစ္ဆရိယကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဟတိမောက္ခသဝနာရဟကထာဝဏ္ဏနာ

၃၈၆. အထ ဘဂဝတ စိန္တေသိ "ဣဒါနိ ဘိက္ခုသင္ဃေ အဗ္ဗုဒော ဇာတော, အပရိသုဒ္ဓာ ပုဂ္ဂလာ ဥပောသထံ အာဂစ္ဆန္တိ, န စ တထာဂတော အပရိသုဒ္ဓာယ ပရိသာယ ဥပောသထံ ဥဒ္ဒိသတိ, အနုဒ္ဒိသန္တေ စ ဘိက္ခုသင္ဃဿ ဥပောသထော ပစ္ဆိဇ္ဇတိ, ယန္နူနာဟံ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဘိက္ခူနညေဝ ပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ အနုဇာနေယျ"န္တိ, ဧဝံ ပန စိန္တေတွာ ဘိက္ခူနညေဝ ပာတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ အနုဇာနိ ။ တေန ဝုတ္တံ **"အထ ခော ဘဂဝါ။ပေ။ ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသေယျာထာ"**တိ။ တတ္ထ **နဒါနာဟ**န္တိ န ဣဒါနိ အဟံ။ ဥပောသထံ န ကရိဿာမိ, ပါတိမောက္ခံ န ဥဒ္ဒိသိဿာမီတိ ပစ္စေကံ **န**-ကာရေန သမ္ဗန္ဓော။ ဒုဝိဓံ ပါတိမောက္ခံ အာဏာပါတိမောက္ခံ ဩဝါဒပါတိမောက္ခန္တိ။ တေသု "သုဏာတု မေ ဘန္တေ"တိအာဒိကံ **အာဏာပါတိမောက္ခံ,** တံ သာဝကာဝ ဥဒ္ဒိသန္တိ, န ဗုဒ္ဓာ, ယံ အန္ဝဍ္ဎမာသံ ဥဒ္ဒိသီယတိ။ "ခန္တီ ပရမံ။ပေ။ သဗ္ဗပါပဿ အကရဏံ။ပေ။ အနူပဝါဒေါ အနူပဃာတော။ပေ။ ဧတံ ဗုဒ္ဓါန သာသန"န္တိ (ဒီ. နိ. ၂.၉၀; ဓ. ပ. ၁၈၃-၁၈၅) ဣမာ ပန တိဿော ဂါထာ **ဩဝါဒပါတိမောက္ခံ** နာမ, တံ ဗုဒ္ဓါဝ ဥဒ္ဒိသန္တိ, န သာဝကာ။ ဆန္နမ္ပိ ဝဿာနံ အစ္စယေန ဥဒ္ဒိသန္တိ။ ဒီဃာယုကဗုဒ္ဓါနညှိ ဓရမာနကာလေ အယမေဝ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသော, အပ္ပာယုကဗုဒ္ဓါနံ ပန ပဌမဗောဓိယံယေဝ, တတော ပရံ ဣတရော, တဉ္စ ခော ဘိက္ခူ ဧဝ ဥဒ္ဒိသန္တိ, န ဗုဒ္ဓါ။ တသ္မာ အမှာကမ္ပိ ဘဂဝါ ဝီသတိဝဿမတ္တံ ဣမံ ဩဝါဒပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဣမံ အန္တရာယံ ဒိသွာ တတော ပရံ န ဥဒ္ဒိသိ။

အဋ္ဌာနန္တိ အကာရဏံ။ **အနဝကာသော**တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ ကာရဏညှိ တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထ ဖလံ တဒာယတ္တဝုတ္တိတာယာတိ "ဌာန"န္တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ "အဝကာသော"တိပိ ဝုစ္စတိ။ **ယ**န္တိ ကိရိယာပရာမသနံ။ **န စ, ဘိက္ခဝေ, သာပတ္တိကေန ပါတိမောက္ခံ သောတဗ္ဗ**န္တိအာဒိ ပဒတ္တတော သုဝိညေယျံ။ ဝိနိစ္ဆယတော ပနေတ္ထ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ အဋ္ဌကထာယ ဝုတ္တမေဝ။ တတ္ထ **ပုရေ ဝါ ပစ္ဆာ ဝါ** တိ ဥတ္တိတော ပုဗ္ဗေ ဝါ ပစ္ဆာ ဝါ။

ဓမ္မိကာဓမ္မိကပါတိမောက္ခဋ္ဌပနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၈၇. ကတဉ္စ အကတဉ္စ ဥဘယံ ဂဟေတွာ တိ ယဿ ဧကေနေ ကတာပိ အတ္ထိ, အကတာပိ အတ္ထိ, တဿ တဒုဘယံ ဂဟေတွာ။

ဓမ္မိကပါတိမောက္ခဋ္ဌပနကထာဝဏ္ဏနာ

၃၈၉. ပရိသာ ဝုဋ္ဌာတီ တိ ယဿ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ပါတိမောက္ခံ ဌပိတံ, တံ ဝတ္ထုံ အဝိနိစ္ဆိနိတွာ ကေနစိ အန္တရာယေန ဝုဋ္ဌာတိ။

၃၉၃. ပစ္စာဒိယတီ တိ ပတိ အာဒိယတိ, "အကတံ ကမ္မ"န္တိအာဒိနာ ပုန အာရဘတီတိ အတ္ထော။

အတ္တာဒါနအင်္ဂကထာဝဏ္ဏနာ

၃၉၈. ပရံ စောဒေတုံ အတ္တနာ အာဒါတဗ္ဗံ ဂဟေတဗ္ဗံ အဓိကရဏံ **အတ္တာဒါနံ**။ တေနာဟ **“သာသနံ သောဓေတုကာမော”**တိအာဒိ။ **ဝဿာရတ္တော**တိ ဝဿကာလော။

စောဒကေန ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗဓမ္မကထာဝဏ္ဏနာ

၃၉၉. **ပဋိမာသိတုန္တိ** ပရာမသိတုံ။ **ပလိဗောဓေ ဆိန္ဒိတွာ**တိ။ပေ။ **အဓိဂတံ မေတ္တစိတ္တ**န္တိ ကမ္မိနာ အပ္ပနာပ္ပတ္တံ မေတ္တာဘာဝနံ ဒဿေတိ။ တေနေဝါဟ **“ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန ဝိဟတာဃာတ”**န္တိ။

စောဒကေန ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗဓမ္မကထာဝဏ္ဏနာ

၄၀၀. **နော အေသန္တရော**တိ ဧတ္ထ စိတ္တပရိယာယော **အန္တရ**-သဒ္ဒောတိ အာဟ **“န ဒုဋ္ဌစိတ္တော ဟုတွာ”**တိ။

စောဒကစုဒိတကပဋိသံယုတ္တကထာဝဏ္ဏနာ

၄၀၁. **ကရုဏာန္တိ** အပ္ပနာပ္ပတ္တံ ကရုဏာဇ္ဈာနံ။ **ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂန္တိ** ပရိကမ္မုပစာရဝသပ္ပဝတ္တံ ကရုဏံ။ **မေတ္တဉ္စ မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂဉ္စာ**တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ သေသမေတ္ထ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ပါတိမောက္ခဋ္ဌပနက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဘိက္ခုနိက္ခန္ဓကံ

မဟာပဇာပတိဂေါတမီဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၄၀၂. ဘိက္ခုနိက္ခန္ဓကေ **သက္ကေသု ဝိဟရတီ**တိ ပဌမဂမနေန ဂန္တွာ ဝိဟရတိ။ **မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ**တိ ဧတ္ထ **ဂေါတမီ**တိ ဂေါတ္တံ။ နာမကရဏဒိဝသေ ပနဿာ လဒ္ဓသက္ကာရာ ဗြာဟ္မဏာ လက္ခဏသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ "သစေ အယံ ဓီတရံ လဘိဿတိ, စက္ကဝတ္တိရညော မဟေသီ ဘဝိဿတိ။ သစေ ပုတ္တံ လဘိဿတိ, စက္ကဝတ္တိရာဇာ ဘဝိဿတီတိ ဥဘယထာပိ မဟတီယေဝဿာ ပဇာ ဘဝိဿတီ"တိ ဗျာကရိံသု, တသ္မာ ပုတ္တပဇာယ စေဝ ဓီတုပဇာယ စ မဟန္တတာယ "မဟာပဇာပတီ"တိ နာမံ အကံသု, ဣဓ ပန ဂေါတ္တေန သဒ္ဓိံ သံသန္ဒိတွာ "မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ"တိ ဝုတ္တံ။ **ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမီ**တိ ဘဂဝါ ကပိလပုရံ ဂန္တွာ ပဌမမေဝ နန္ဒံ ပဗ္ဗာဇေသိ, သတ္တမေ ဒိဝသေ ရာဟုလကုမာရံ။ **စုမ္ဗဋကကလဟေ** ပန ဥဘယနဂရဝါသိကေသု ယုဒ္ဓတ္ထာယ နိက္ခန္တေသု သတ္ထာ ဂန္တွာ တေ ရာဇာနော သညာပေတွာ **အတ္တဒဏ္ဍသုတ္တံ** (သု. နိ. ၉၄၁ အာဒယော) ကထေသိ။ ရာဇာနော ပသီဒိတွာ အဍ္ဎတေယျသတေ အဍ္ဎတေယျသတေ ကုမာရေ အဒံသု။ တာနိ ပဉ္စ ကုမာရသတာနိ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိံသု။ အထ နေသံ ပဇာပတိယော သာသနံ ပေသေတွာ အနဘိရတိံ ဥပ္ပာဒယိံသု။ သတ္ထာ တေသံ အနဘိရတိယာ ဥပ္ပန္နဘာဝံ ဉတွာ တေ ပဉ္စသတေ ဒဟရဘိက္ခူ ကုဏာလဒဟံ နေတွာ အတ္တနော ကုဏာလကာလေ နိသိန္နပုဗ္ဗေ ပါသာဏတလေ နိသီဒိတွာ **ကုဏာလဇာတက**ကထာယ (ဇာ. ၂.၂၁.ကုဏာလဇာတက) တေသံ အနဘိရတိံ ဝိနောဒေတွာ သဗ္ဗေပိ တေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေသိ, ပုန မဟာဝနံ အာနေတွာ အရဟတ္တဖလေ။ တေသံ စိတ္တဇာနနတ္ထံ ပုနပိ ပဇာပတိယော သာသနံ ပဟိဏိံသု။ တေ "အဘဗ္ဗာ မယံ ဃရာဝါသဿာ"တိ ပဋိသာသနံ ပဟိဏိံသု။ တာ "န ဒါနိ အမှာကံ ပရဃရံ ဂန္တုံ ယုတ္တံ, မဟာပဇာပတိယာ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာပေတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမာ"တိ ပဉ္စသတာပိ မဟာပဇာပတိံ ဥပသင်္ကမိတွာ "အယျေ, အမှာကံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာပေထာ"တိ အာဟံသု။ မဟာပဇာပတိ စ တာ ဂဟေတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ, သေတစ္ဆတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ ရညော ပရိနိဗ္ဗုတကာလေ ဥပသင်္ကမီတိပိ ဝဒန္တိယေဝ။ **ပက္ကာမီ**တိ ပုန ကပိလပုရမေဝ ပါဝိသိ။

ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာတိ ဗောဓနေယျသတ္တာနံ ဥပနိဿယံ ဩလောကေန္တော ယထာဇ္ဈာသယေန ဝိဟရိတွာ။ **စာရိကံ ပက္ကာမီ**တိ မဟာဇနသင်္ဂဟံ ကရောန္တော ဥတ္တမာယ ဗုဒ္ဓသိရိယာ အနောပမေန ဗုဒ္ဓဝိလာသေန အတုရိတစာရိကံ ပက္ကာမိ။ **သမ္ဗဟုလာဟိ သာကိယာနီဟိ သဒ္ဓိ**န္တိ အန္တောနိဝေသနသ္မိံယေဝ ဒသဗလံ ဥဒ္ဒိဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝေသံ ဂဟေတွာ တာပိ ပဉ္စသတာ သာကိယာနိယော ပဗ္ဗဇ္ဇာဝေသံယေဝ ကာရာပေတွာ သဗ္ဗာဟိပိ တာဟိ သမ္ဗဟုလာဟိ သာကိယာနီဟိ သဒ္ဓိံ။ **ပက္ကာမီ**တိ ဂမနံ အဘိနီဟရိ။ ဂမနာဘိနီဟရဏကာလေ ပနဿာ "သုကုမာရာ ရာဇိတ္ထိယော ပဒသာ ဂန္တုံ န သက္ခိဿန္တီ"တိ သာကိယကောလိယရာဇာနော သုဝဏ္ဏသိဝိကာယော ဥပဋ္ဌာပယိံသု, တာ ပန "ယာနေ အာရုယှ ဂစ္ဆန္တီဟိ သတ္ထရိ အဂါရဝေါ ကတော ဟောတီ"တိ ဧကပဏ္ဏာသယောဇနိကံ မဂ္ဂံ ပဒသာဝ ပဋိပဇ္ဇိံသု။ ရာဇာနောပိ ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ အာရက္ခံ သံဝိဒဟာပေတွာ တဏ္ဍုလသပ္ပိတေလာဒီနံ သကဋာနိ ပူရေတွာ "ဂတဂတဋ္ဌာနေ အာဟာရံ ပဋိယာဒေထာ"တိ ပုရိသေ ပေသယိံသု။ **သူနေဟိ ပါဒေဟီ**တိ တာသဉှိ သုခုမာလတ္တာ ပါဒေသု ဧကော ဖောဋော ဥဋ္ဌေတိ, ဧကော ဘိဇ္ဇတိ, ဥဘော ပါဒါ ကဋ္ဌကဋ္ဌိသမ္ပရိကိဏ္ဏာ ဝိယ ဟုတွာ ဥဒ္ဓုမာတာ။ တေန ဝုတ္တံ "သူနေဟိ ပါဒေဟီ"တိ။ **ဗဟိဒွါရကောဋ္ဌကေ**တိ ဒွါရကောဋ္ဌကတော ဗဟိ။ ကသ္မာ ပနေဝံ ဌိတာတိ? ဧဝံ ကိရဿာ အဟောသိ "အဟံ တထာဂတေန အနနုညာတာ သယမေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာဝေသံ အဂ္ဂဟေသိံ, ဧဝံ ဂဟိတဘာဝေါ စ ပန မေ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ပါကဋော ဇာတော, သစေ သတ္ထာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနိဿတိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ သစေ နာနုဇာနိဿတိ, မဟတီ ဂရဟာ ဘဝိဿတီ"တိ ဝိဟာရံ ပဝိသိတုံ အသက္ကောန္တီ ရောဒမာနာ အဋ္ဌာသိ။ **ကိံ နု တွံ ဂေါတမီ**တိ ကိံ နု ရာဇကုလာနံ ဝိပတ္တိ ဥပ္ပန္နာ, ကေန နု တွံ ကာရဏေန ဧဝံ ဝိဝဏ္ဏဘာဝံ ပတ္တာ သူနေဟိ ပါဒေဟိ။ပေ။ ဌိတာတိ။

အဍ္ဎေနပိ ပရိယာယေနာတိ အဍ္ဎေနပိ ကာရဏေန။ **အာပါဒိကာ**တိ သံဝဍ္ဎိကာ, တုမှာကံ ဟတ္ထပါဒေသု ဟတ္ထပါဒကိစ္စံ အသာဓေန္တေသု ဟတ္ထေ စ ပါဒေ စ ဝဍ္ဎေတွာ ပဋိဇဂ္ဂိကာတိ အတ္ထော။ **ပေါသိကာ**တိ ဒိဝသဿ ဒွေ တယော ဝါရေ နှာပေတွာ ဘောဇေတွာ ပါယေတွာ တုမှေ ပေါသေသိ။ **ထညံ ပါယေသီ**တိ နန္ဒကုမာရော

ကိရ ဗောဓိသတ္တတော ကတိပါဟဟောနေဝ ဒဟရတရော။ တသ္မိံ ဇာတေ မဟာပဇာပတိ အတ္တနော ပုတ္တံ ဓာတီနံ ဒတွာ သယံ ဗောဓိသတ္တဿ ဓာတိကိစ္စံ သာဓယမာနာ အတ္တနော ထညံ ပါယေသိ။ တံ သန္ဓာယ ထေရော ဧဝမာဟ။ **သာဓု ဘန္တေ**တိ “ဗဟုကာရာ”တိအာဒီဟိ တဿာ ဂုဏံ ကထေတွာ ပုန ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစန္တော ဧဝမာဟ။

မဟာပဇာပတိဂေါတမီဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဋ္ဌဂရုဓမ္မကထာဝဏ္ဏနာ

၄၀၃. သတ္ထာပိ “ဣတ္ထိယော နာမ ပရိတ္တသဒ္ဓါ, ကောယာစိတမတ္တေနေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အနုညာတာယ န မမ သာသနံ ဂရုံ ကတွာ ဂဏှိဿန္တီ”တိ တိက္ခတ္တုံ ပဋိက္ခိပိတွာ ဣဒါနိ ဂရုံ ကတွာ ဂါဟာပေတုကာမတာယ **“သစေ, အာနန္ဒ, မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ အဋ္ဌ ဂရုဓမ္မေ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ, သာဝဿာ ဟောတု ဥပသမ္ပဒါ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သာဝဿာ**တိ သာ ဧဝ အဿာ ပဗ္ဗဇ္ဇာပိ ဥပသမ္ပဒါပိ ဟောတု။

တဒဟုပသမ္ပန္နဿာတိ တံ ဒိဝသမ္ပိ ဥပသမ္ပန္နဿ။ **အဘိဝါဒနံ ပစ္စုဋ္ဌာနံ အဉ္ဇလိကမ္မံ သာမီစိကမ္မံ ကာတဗ္ဗ**န္တိ မာနာတိမာနံ အကတွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန အဘိဝါဒနံ, အာသနာ ဥဋ္ဌာယ ပစ္စုဂ္ဂမနဝသေန ပစ္စုဋ္ဌာနံ, ဒသနခေ သမောဓာနေတွာ အဉ္ဇလိကမ္မံ, အာသနပညာပနဗီဇနာဒိကံ အနုစ္ဆဝိကကမ္မသင်္ခါတံ သာမီစိကမ္မဉ္စ ကတ္တဗ္ဗံ။ **အဘိက္ခုကေ အာဝါသေ**တိ ယတ္ထ ဝသန္တိယာ အနန္တရာယေန ဩဝါဒတ္ထာယ ဥပသင်္ကမနာရဟေ ဌာနေ ဩဝါဒဒါယကော အာစရိယော နတ္ထိ, အယံ အဘိက္ခုကော အာဝါသော နာမ, ဧဝရူပေ အာဝါသေ ဝဿံ န ဥပဂန္တဗ္ဗံ။ **အန္ဝဒ္ဓမာသ**န္တိ အနုပေါသထိကံ။ **ဩဝါဒူပသင်္ကမန**န္တိ ဩဝါဒတ္ထာယ ဥပသင်္ကမနံ။ **ဒိဋ္ဌေနာ**တိ စက္ခုနာ ဒိဋ္ဌေန။ **သုတေနာ**တိ သောတေန သုတေန။ **ပရိသင်္ကာယာ**တိ ဒိဋ္ဌသုတဝသေန ပရိသင်္ကိတေန။ **ဂရုဓမ္မ**န္တိ ဂရုကံ သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိံ။ **ပက္ခမာနတ္တ**န္တိ အနူနာနိ ပန္နရသ ဒိဝသာနိ မာနတ္တံ။ **ဆသု ဓမ္မေသူ**တိ ဝိကာလဘောဇနစ္ဆဋ္ဌေသု သိက္ခာပဒေသု။ **သိက္ခိတသိက္ခာယာ**တိ ဧကသိက္ခမ္ပိ အခဏ္ဍံ ကတွာ ပူရိတသိက္ခာယ။

န အက္ကောသိတဗ္ဗော န ပရိဘာသိတဗ္ဗောတိ ဒသန္နံ အက္ကောသဝတ္ထူနံ အညတရေန အက္ကောသဝတ္ထုနာ န အက္ကောသိတဗ္ဗော, ဘယုပဒံသနာယ ကာယစိ ပရိဘာသာယ န ပရိဘာသိတဗ္ဗော။ **ဩဝဋော ဘိက္ခုနီနံ ဘိက္ခူသု ဝစနပထော**တိ ဩဝါဒါနုသာသနိဓမ္မကထာသင်္ခါတော ဝစနပထော ဘိက္ခုနီနံ ဘိက္ခူသု ဩဝဋော ပိဟိတော, န ဘိက္ခုနိယာ ကောစိ ဘိက္ခု ဩဝဒိတဗ္ဗော ဝါ အနုသာသိတဗ္ဗော ဝါ, “ဘန္တေ ပေါရာဏကတ္ထေရာ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ဝတ္တံ ပူရယိံသူ”တိ ဧဝံ ပန ပဝေဏိဝသေန ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အနောဝဋော ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီသူ**တိ ဘိက္ခူနံ ပန ဘိက္ခုနီသု ဝစနပထော အနိဝါရိတော, ယထာရုစိယာ ဩဝဒန္တု အနုသာသန္တု ဓမ္မကထံ ကထေန္တူတိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရတော ပနေသာ ဂရုဓမ္မကထာ မဟာဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣမေ ပန အဋ္ဌ ဂရုဓမ္မေ သတ္ထု သန္တိကေ ဥဂ္ဂဟေတွာ ထေရေန အတ္တနော အာရောစိယမာနေ သုတွာ မဟာပဇာပတိယာ တာဝမဟန္တံ ဒေါမနဿံ ခဏေန ပဋိပ္ပဿမ္ဘိ။ အနောတတ္တဒဟတော အာဟဋေန သီတုဒကဿ ဃဋသတေန မတ္ထကေ ပရိသိတ္တာ ဝိယ ဝိဂတပရိဠာဟာ အတ္တမနာ ဟုတွာ ဂရုဓမ္မပဋိဂ္ဂဟဏေန ဥပ္ပန္နပီတိပါမောဇ္ဇံ အာဝိ ကရောန္တီ **“သေယျထာပိ, ဘန္တေ”**တိအာဒိကံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသိ။ တတ္ထ **ဒဟရော**တိ တရုဏော။ **ယုဝါ**တိ ယောဗ္ဗညဘာဝေ ဌိတော။ **မဏ္ဍနကဇာတိကော**တိ အလင်္ကာရသဘာဝေါ။ တတ္ထ ကောစိ တရုဏောပိ ယုဝါ န ဟောတိ ယထာ အတိတရုဏော။ ကောစိ ယုဝါပိ မဏ္ဍနကဇာတိကော န ဟောတိ ယထာ ဥပသန္တသဘာဝေါ အာလသိယဗျသနာဒီဟိ ဝါ အဘိဘူတော, ဣဓ ပန ဒဟရော စေဝ ယုဝါ စ မဏ္ဍနကဇာတိကော စ အဓိပ္ပေတော, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ ဥပ္ပလာဒီနိ လောကသမ္မတတ္တာ ဝုတ္တာနိ။ ဣတော ပရံ ယံ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ တံ အဋ္ဌကထာယံ ဒဿိတမေဝ။

တတ္ထ **မာတုဂါမဿ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ**တိ ဣဒံ ပဉ္စဝဿသတတော ဥဒ္ဓံ အဋ္ဌတွာ ပဉ္စသုယေဝ ဝဿသတေသု သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ ကာရဏနိဒဿနံ။ **ပဋိသမ္ဘိဒါပဘေဒပ္ပတ္တခီဏာသဝဝသေနေဝ ဝုတ္တ**န္တိ ဧတ္ထ “ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တခီဏာသဝဂ္ဂဟဏေန ဈာနာနိပိ ဂဟိတာနေဝ ဟောန္တိ။ န ဟိ နိဇ္ဈာနကာနံ သဗ္ဗပ္ပကာရသမ္ပတ္တိ ဣဇ္ဈတီ”တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **သုက္ခဝိပဿကခီဏာသဝဝသေန ဝဿသဟဿ**န္တိအာဒိနာ စ ယံ ဝုတ္တံ။ တံ ခန္ဓကဘာဏကာနံ မတေန ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ** (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၁၆၁) ပန ဧဝံ ဝုတ္တံ –

“ပဋိသမ္ဘိဒာပတ္တေဟိ ဝဿသဟဿံ အဋ္ဌာသိ, ဆဠဘိညေဟိ ဝဿသဟဿံ, တေဝိဇ္ဇေဟိ ဝဿသဟဿံ, သုက္ခဝိပဿကေဟိ ဝဿသဟဿံ, ပါတိမောက္ခေန ဝဿသဟဿံ အဋ္ဌာသီ”တိ။

အင်္ဂုတ္တရနိကာယဋ္ဌကထာယမ္ပိ (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၁၃၀) –

“ဗုဒ္ဓာနဉ္ဟိ ပရိနိဗ္ဗာနတော ဝဿသဟဿမေဝ ပဋိသမ္ဘိဒာ နိဗ္ဗတ္တေတုံ သက္ကောန္တိ, တတော ပရံ ဆ အဘိညာ, တတော တာပိ နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသက္ကောန္တာ တိဿော ဝိဇ္ဇာ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ, ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ တာပိ နိဗ္ဗတ္တေတုံ အသက္ကောန္တာ သုက္ခဝိပဿကာ ဟောန္တိ။ ဧတေနေဝ ဥပါယေန အနာဂါမိနော သကဒါဂါမိနော သောတာပန္နာ”တိ –

ဝုတ္တံ။

သံယုတ္တနိကာယဋ္ဌကထာယံ ပန (သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃.၁၅၆) –

“ပဌမဗောဓိယဉ္ဟိ ဘိက္ခူ ပဋိသမ္ဘိဒာပတ္တာ အဟေသုံ။ အထ ကာလေ ဂစ္ဆန္တေ ပဋိသမ္ဘိဒာ ပါပုဏိတုံ န သက္ခိံသု, ဆဠဘိညာ အဟေသုံ, တတော ဆ အဘိညာ ပတ္တုံ အသက္ကောန္တာ တိဿော ဝိဇ္ဇာ ပါပုဏိံသု။ ဣဒါနိ ကာလေ ဂစ္ဆန္တေ တိဿော ဝိဇ္ဇာ ပါပုဏိတုံ အသက္ကောန္တာ အာသဝက္ခယမတ္တံ ပါပုဏိဿန္တိ, တမ္ပိ အသက္ကောန္တာ အနာဂါမိဖလံ, တမ္ပိ အသက္ကောန္တာ သကဒါဂါမိဖလံ, တမ္ပိ အသက္ကောန္တာ သောတာပတ္တိဖလံ, ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ သောတာပတ္တိဖလမ္ပိ ပတ္တုံ န သက္ခိဿန္တီ”တိ –

ဝုတ္တံ။

ယသ္မာ စေတံ သဗ္ဗံ အညမညပဋိဝိရုဒ္ဓံ, တသ္မာ တေသံ တေသံ ဘာဏကာနံ မတမေဝ အာစရိယေန တတ္ထ တတ္ထ ဒဿိတန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အညထာ ဟိ အာစရိယဿေဝ ပုဗ္ဗာပရဝိရောဓပ္ပသင်္ဂေါ သိယာတိ။

တာနိယေဝတိ တာနိယေဝ ပဉ္စ ဝဿသဟဿာနိ။ ပရိယတ္တိမူလကံ သာသနန္တိ အာဟ **“န ဟိ ပရိယတ္တိယာ အသတိ ပဋိဝေဓော အတ္ထိ”**တိအာဒိ။ ပရိယတ္တိယာ ဟိ အန္တရဟိတာယ ပဋိပတ္တိ အန္တရဓာယတိ, ပဋိပတ္တိယာ အန္တရဟိတာယ အဓိဂမော အန္တရဓာယတိ။ ကိံကာရဏာ? အယဉ္ဟိ ပရိယတ္တိ ပဋိပတ္တိယာ ပစ္စယော ဟောတိ, ပဋိပတ္တိ အဓိဂမဿ, ဣတိ ပဋိပတ္တိတောပိ ပရိယတ္တိယေဝ ပမာဏံ။ တတ္ထ ပဋိဝေဓော စ ပဋိပတ္တိ စ ဟောတိပိ န ဟောတိပိ။ ဧကသ္မိဉ္ဟိ ကာလေ ပဋိဝေဓကရာ ဘိက္ခူ ဗဟူ ဟောန္တိ, “ဧသ ဘိက္ခု ပုထုဇ္ဇနော”တိ အင်္ဂုလိံ ပသာရေတွာ ဒဿေတဗ္ဗော ဟောတိ, ဣမသ္မိံယေဝ ဒီပေ ဧကဝါရံ ပုထုဇ္ဇနဘိက္ခု နာမ နာဟောသိ။ ပဋိပတ္တိပူရကာပိ ကဒါစိ ဗဟူ ဟောန္တိ, ကဒါစိ အပ္ပါ, ဣတိ ပဋိဝေဓော စ ပဋိပတ္တိ စ ဟောတိပိ န ဟောတိပိ။ သာသနဋ္ဌိတိယာ ပန ပရိယတ္တိယေဝ ပမာဏံ။ ပဏ္ဍိတော ဟိ တေပိဋကံ သုတွာ ဒွေပိ ပူရေတိ။ ယထာ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တော အာဠာရဿ သန္တိကေ ပဉ္စာဘိညာ သတ္တ စ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိယာ ပရိကမ္မံ ပုစ္ဆိ, သော “န ဇာနာမီ”တိ အာဟ, တတော ဥဒကဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ အဓိဂတဝိသေသံ သံသန္ဒိတွာ နေဝသညာနာသညာယတနဿ ပရိကမ္မံ ပုစ္ဆိ, သော အာစိက္ခိ, တဿ ဝစနသမနန္တရမေဝ မဟာသတ္တော တံ သမ္ပါဒေသိ, ဧဝမေဝ ပညဝါ ဘိက္ခု ပရိယတ္တိံ သုတွာ ဒွေပိ ပူရေတိ, တသ္မာ ပရိယတ္တိယာ ဌိတာယ သာသနံ ဌိတံ ဟောတိ။ ယထာပိ မဟတော တဠာကဿ ပါဠိယာ ထိရာယ ဥဒကံ န ဌဿတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ဥဒကေ သတိ ပဒုမာဒီနိ ပုပ္ဖာနိ န ပုပ္ဖိဿန္တီတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ဧဝမေဝ မဟာတဠာကဿ ထိရပါဠိသဒိသေ တေပိဋကေ ဗုဒ္ဓဝစနေ သတိ မဟာတဠာကေ ဥဒကသဒိသာ ပဋိပတ္တိပူရကာ ကုလပုတ္တာ နတ္ထီတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, တေသု သတိ မဟာတဠာကေ ပဒုမာဒီနိ ပုပ္ဖာနိ ဝိယ သောတာပန္နာဒယော အရိယပုဂ္ဂလာ နတ္ထီတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဧကန္တတော ပရိယတ္တိယေဝ ပမာဏံ။

ပရိယတ္တိယာ အန္တရဟိတာယာတိ ဧတ္ထ **ပရိယတ္တီ**တိ (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၁၃၀) တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ သာဋ္ဌကထာ ပါဠိ။ ယာဝ သာ တိဋ္ဌတိ, တာဝ ပရိယတ္တိ ပရိပုဏ္ဏာ နာမ ဟောတိ။ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ကလိယုဂရာဇာနော အဓမ္မိကာ ဟောန္တိ, တေသု အဓမ္မိကေသု တေသမ္ပိ အမစ္စာဒယော အဓမ္မိကာ ဟောန္တိ, တတော ရဋ္ဌဇ

နပဒတသိနောတိ တေသံ အဓမ္မိကတာယ န ဒေဝေါ သမ္မာ ဝဿတိ, တတော သဿာနိ န သမ္ပဇ္ဇန္တိ, တေသု အသမ္ပဇ္ဇန္တေသု ပစ္စယဒါယကာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပစ္စယေ ဒါတုံ န သက္ကောန္တိ, ဘိက္ခူ ပစ္စယေဟိ ကိလမန္တာ အန္တေဝါသိကေ သင်္ဂဟေတုံ န သက္ကောန္တိ။ ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ပရိယတ္တိ ပရိဟာယတိ, အတ္ထဝသေန ဓာရေတုံ န သက္ကောန္တိ, ဗျဉ္ဇနဝသေနေဝ ဓာရေန္တိ။ တတော ကာလေ ဂစ္ဆန္တေ ဗျဉ္ဇနမ္ပိ သကလံ ဓာရေတုံ န သက္ကောန္တိ, ပဌမံ အဘိဓမ္မပိဋကံ ပရိဟာယတိ, ပရိဟာယမာနံ မတ္ထကတော ပဋ္ဌာယ ပရိဟာယတိ။ ပဌမမေဝ ဟိ မဟာပကရဏံ ပရိဟာယတိ, တသ္မိံ ပရိဟီနေ ယမကံ, ကထာဝတ္ထု, ပုဂ္ဂလပညတ္တိ, ဓာတုကထာ, ဝိဘင်္ဂေါ, ဓမ္မသင်္ဂဟောတိ။

ဧဝံ အဘိဓမ္မပိဋကေ ပရိဟီနေ မတ္ထကတော ပဋ္ဌာယ သုတ္တန္တပိဋကံ ပရိဟာယတိ။ ပဌမဉှိ အင်္ဂုတ္တရနိကာယော ပရိဟာယတိ, တသ္မိမ္ပိ ပဌမံ ဧကာဒသကနိပါတော။ပေ.။ တတော ဧကကနိပါတောတိ။ ဧဝံ အင်္ဂုတ္တရနိကာယေ ပရိဟီနေ မတ္ထကတော ပဋ္ဌာယ သံယုတ္တနိကာယော ပရိဟာယတိ။ ပဌမဉှိ မဟာဝဂ္ဂေါ ပရိဟာယတိ, တတော သဠာယတနဝဂ္ဂေါ, ခန္ဓကဝဂ္ဂေါ, နိဒါနဝဂ္ဂေါ, သဂါထာဝဂ္ဂေါတိ။ ဧဝံ သံယုတ္တနိကာယေ ပရိဟီနေ မတ္ထကတော ပဋ္ဌာယ မဇ္ဈိမနိကာယော ပရိဟာယတိ။ ပဌမဉှိ ဥပရိပဏ္ဏာသကော ပရိဟာယတိ, တတော မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသကော, တတော မူလပဏ္ဏာသကောတိ။ ဧဝံ မဇ္ဈိမနိကာယေ ပရိဟီနေ မတ္ထကတော ပဋ္ဌာယ ဒီဃနိကာယော ပရိဟာယတိ။ ပဌမဉှိ ပါထိကဝဂ္ဂေါ ပရိဟာယတိ, တတော မဟာဝဂ္ဂေါ, တတော သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂေါတိ။ ဧဝံ ဒီဃနိကာယေ ပရိဟီနေ သုတ္တန္တပိဋကံ ပရိဟီနံ နာမ ဟောတိ။ ဝိနယပိဋကေန သဒ္ဓိံ ဇာတကမေဝ ဓာရေန္တိ။ ဝိနယပိဋကဉှိ လဇ္ဇိနော ဓာရေန္တိ, လာဘကာမာ ပန "သုတ္တန္တေ ကထိတေပိ သလ္လက္ခေန္တာ နတ္ထီ"တိ ဇာတကမေဝ ဓာရေန္တိ။ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ဇာတကမ္ပိ ဓာရေတုံ န သက္ကောန္တိ။ အထ နေသံ ပဌမံ ဝေဿန္တရဇာတကံ ပရိဟာယတိ, တတော ပဋိလောမက္ကမေန ပုဏ္ဏကဇာတကံ, မဟာနာရဒဇာတကန္တိ ပရိယောသာနေ အပဏ္ဏကဇာတကံ ပရိဟာယတိ, ဝိနယပိဋကမေဝ ဓာရေန္တိ။

ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ တမ္ပိ မတ္ထကတော ပဋ္ဌာယ ပရိဟာယတိ။ ပဌမဉှိ ပရိဝါရော ပရိဟာယတိ, တတော ခန္ဓကော, ဘိက္ခုနီဝိဘင်္ဂေါ, မဟာဝိဘင်္ဂေါတိ အနုက္ကမေန ဥပေါသထက္ခန္ဓကမတ္တမေဝ ဓာရေန္တိ။ တဒါပိ ပရိယတ္တိ အနန္တရဟိတာဝ ဟောတိ။ ယာဝ ပန မနုဿေသု စတုပ္ပဒိကဂါထာပိ ပဝတ္တတိ, တာဝ ပရိယတ္တိ အနန္တရဟိတာဝ ဟောတိ။ ယဒါ သဒ္ဓေါ ပသန္နော ရာဇာ ဟတ္ထိက္ခန္ဓေ သုဝဏ္ဏစင်္ကောဋကမှိ သဟဿတ္ထဝိကံ ဌပါပေတွာ "ဗုဒ္ဓေဟိ ကထိတံ စတုပ္ပဒိကံ ဂါထံ ဇာနန္တော ဣမံ သဟဿံ ဂဏှာတူ"တိ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေတွာ ဂဏှနကံ အလဘိတွာ "ဧကဝါရံ စရာပိတေ နာမ သုဏန္တာပိ ဟောန္တိ အသုဏန္တာပီ"တိ ယာဝတတိယံ စရာပေတွာ ဂဏှနကံ အလဘိတွာ ရာဇပုရိသာ သဟဿတ္ထဝိကံ ပုန ရာဇကုလံ ပဝေသေန္တိ, တဒါ ပရိယတ္တိ အန္တရဟိတာ နာမ ဟောတိ။

စိရံ ပဝတ္တိဿတီတိ ပရိယတ္တိယာ အန္တရဟိတာယပိ လိင်္ဂမတ္တံ အဒ္ဓါနံ ပဝတ္တိဿတိ။ ကထံ? ဂစ္ဆန္တေ ဂစ္ဆန္တေ ဟိ ကာလေ စီဝရဂ္ဂဟဏံ ပတ္တဂ္ဂဟဏံ သမိဉ္ဇနပသာရဏံ အာလောကိတဝိလောကိတံ န ပါသာဒိကံ ဟောတိ, နိဂဏ္ဌသမဏာ ဝိယ အလာဗုပတ္တံ ဘိက္ခူ ပတ္တံ အဂ္ဂဗာဟာယ ပရိက္ခိပိတွာ အာဒါယ ဝိစရန္တိ, ဧတ္တာဝတာပိ လိင်္ဂံ အနန္တရဟိတမေဝ ဟောတိ။ ဂစ္ဆန္တေ ပန ကာလေ အဂ္ဂဗာဟာတော ဩတာရေတွာ ဟတ္ထေန ဝါ သိက္ကာယ ဝါ ဩလမ္ဗေတွာ ဝိစရန္တိ, စီဝရမ္ပိ ရဇနသာရုပ္ပံ အကတွာ ဩဋ္ဌဋ္ဌိဝဏ္ဏံ ကတွာ ရဇန္တိ။ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ရဇနမ္ပိ န ဟောတိ, ဒသစ္ဆိန္ဒနံ ဩဝဋ္ဋိကာဝိဇ္ဈနံ ကပ္ပမတ္တဉ္စ ကတွာ ဝဠဉ္ဇန္တိ, ပုန ဩဝဋ္ဋိကံ ဝိဇ္ဈိတွာ ကပ္ပံ န ကရောန္တိ။ တတော ဥဘယမ္ပိ အကတွာ ဒသာ ဆေတွာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဝိယ စရန္တိ။ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ "ကော ဣမိနာ အမှာကံ အတ္ထော"တိ ခုဒ္ဒကံ ကာသာဝခဏ္ဍံ ဟတ္ထေ ဝါ ဂီဝါယံ ဝါ ဗန္ဓန္တိ, ကေသေသု ဝါ အလ္လီယာပေန္တိ, ဒါရဘရဏံ ကရောန္တာ ကသိတွာ ဝပိတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေတွာ ဝိစရန္တိ, တဒါ ဒက္ခိဏံ ဒေန္တော ဇနော သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ဧတေသမ္ပိ ဒေတိ။ ဣဒံ သန္ဓာယ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ "ဘဝိဿန္တိ ခေါ ပနာနန္ဒ, အနာဂတမဒ္ဓါနံ ဂေါတြဘုနော ကာသာဝကဏ္ဌာ ဒုဿီလာ ပါပဓမ္မာ, တေသု ဒုဿီလေသု သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ဒါနံ ဒဿန္တိ, တဒါပဟံ, အာနန္ဒ, သင်္ဃဂတံ ဒက္ခိဏံ အသင်္ချေယျံ အပ္ပမေယျံ ဝဒါမီ"တိ (မ. နိ. ၃.၃၈၀)။ တတော ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ နာနာဝိဓာနိ ကမ္မာနိ ကရောန္တာ "ပပဉ္စော ဧသ, ကိံ ဣမိနာ အမှာက"န္တိ ကာသာဝခဏ္ဍံ ဆိန္ဒိတွာ အရညေ ခိပန္တိ, တသ္မိံ ကာလေ လိင်္ဂံ အန္တရဟိတံ နာမ ဟောတိ။ ကဿပဒသဗလဿ ကိရ ကာလတော ပဋ္ဌာယ ယောနကာနံ သေတဝတ္ထာနိ ပါရုပိတွာ စရဏစာရိတ္တံ ဇာတံ။ ဧဝံ ပရိယတ္တိယာ အန္တရဟိတာယပိ လိင်္ဂမတ္တံ စိရံ ပဝတ္တိဿတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဘိက္ခုနီဥပသမ္ပန္နာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ

၄၀၄-၄၀၅. **ယဒဂ္ဂေနာ** တိ ယံ ဒိဝသံ အာဒိံ ကတွာ။ **တဒေတ**တိ တသ္မိံယေဝ ဒိဝသေ။ **အနုညတ္တိယာ** တိ အနုညာယ။ **ကောဟံ, ဘန္တေ အာနန္ဒ, ဘဂဝတ္တံ ဝရံ ယာစာမီ** တိ "ဇေမေဝ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ အာနန္ဒ, ဣမေ အဋ္ဌ ဂရုဓမ္မေ ပဋိဂ္ဂဏှာမိ ယာဝဇီဝံ အနတိက္ကမနီယေ"တိ ပဋိဇာနိတွာ ဣဒါနိ ကသ္မာ ဝရံ ယာစတီတိ စေ? ပရူပတာဒဝိဝဇ္ဇနတ္ထံ။ ဇေဒဉှိ ကေစိ ဝဒေယျုံ "မဟာပဇာပတိယာ ပဌမံ သမ္ပဋိစ္ဆိတတ္တာ ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီနဉ္စ ယထာဝုမံ အဘိဝါဒနံ နာပဟောသိ, သာ စေ ဝရံ ယာစေယျ, ဘဂဝါ အနုဇာနေယျာ"တိ။

၄၀၆. **သရာဂါယာ**တိ သရာဂဘာဝါယ ကာမရာဂဘဝရာဂပရိဗ္ဗူဟနာယ။ **သညောဂါယာ**တိ ဝဋ္ဋေ သံယောဇနတ္ထာယ။ **အာစယာယာ**တိ ဝဋ္ဋဿ ဝဍ္ဍနတ္ထာယ။ **မဟိစ္ဆတာယာ** တိ မဟိစ္ဆဘာဝါယ။ **အသန္တုဋ္ဌိယာ** တိ အသန္တုဋ္ဌိဘာဝါယ။ **သင်္ဂဏိကာယာ** တိ ကိလေသသင်္ဂဏဂဏသင်္ဂဏဝိဟာရာယ။ **ကောသဇ္ဇာယာ** တိ ကုသီတဘာဝါယ။ **ဒုဗ္ဘရတာယာ**တိ ဒုပ္ပောသတာယ။ **ဝိရာဂါယာ**တိ သကလဝဋ္ဋတော ဝိရဇ္ဇနတ္ထာယ။ **ဝိသညောဂါယာ**တိ ကာမရာဂါဒီဟိ ဝိသံယုဇ္ဇနတ္ထာယ။ **အပစယာယာ**တိ သဗ္ဗဿပိ ဝဋ္ဋဿ အပစယတ္ထာယ, နိဗ္ဗာနာယာတိ အတ္ထော။ **အပ္ပိစ္ဆတာယာ**တိ ပစ္စယပ္ပိစ္ဆတာဒိဝသေန သဗ္ဗသော ဣစ္ဆာပဂမာယ။ **သန္တုဋ္ဌိယာ** တိ ဒွါဒသဝိဓသန္တုဋ္ဌိဘာဝါယ။ **ပဝိဝေကာယာ**တိ ပဝိဝိတ္တဘာဝါယ ကာယဝိဝေကာဒိတဒင်္ဂဝိဝေကာဒိဝိဝေကသိဒ္ဓိယာ။ **ဝီရိယာရမ္ဘာယာ** တိ ကာယိကဿ စေဝ စေတသိကဿ စ ဝီရိယဿ ပဂ္ဂဏှနတ္ထာယ။ **သုဘရတာယာ**တိ သုခပောသနတ္ထာယ။ ဇေဝံ ယော ပရိယတ္တိဓမ္မော ဥဂ္ဂဟဏဓာရဏပရိပုစ္ဆာမနသိကာရဝသေန ယောနိသော ပဋိပဇ္ဇန္တဿ သရာဂါဒိဘာဝပရိဝဇ္ဇနဿ ကာရဏံ ဟုတွာ ဝိရာဂါဒိဘာဝါယ သံဝတ္တတိ, ဇေကံသတော **ဇေသော ဓမ္မော, ဇေသော ဝိနယော** သမ္မဒေဝ အပါယာဒီသု အပတနဝသေန ဓာရဏတော ကိလေသာနံ ဝိနယနတော, သတ္ထု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဩဝါဒအနုသိဋ္ဌိဘာဝတော **ဇေတံ သတ္ထုသာသနန္တိ ဓာရေယျာသိ** ဇာနေယျာသိ, အဝဗုဇ္ဈေယျာသီတိ အတ္ထော။ ဣမသ္မိံ သုတ္တေ ပဌမတာရေန ဝဋ္ဋံ, ဒုတိယတာရေန ဝိဝဋ္ဋံ ကထိတံ။

၄၀၉-၄၁၀. **ဝိမာနေတွာ**တိ အပရဇ္ဈိတွာ။ **ကမ္မပ္ပတ္တာယောပိ** တိ ကမ္မာရဟာပိ။ **အာပတ္တိကမိနိယောပိ** တိ အာပတ္တိအာပန္နာယောပိ။ **ဝုတ္တနယေနေဝ ကာရေတဗ္ဗံ အာပဇ္ဇန္တိ** တိ တထာကရဏဿ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ ဒုက္ကဋေန ကာရေတဗ္ဗံ အာပဇ္ဇန္တိ။

၄၁၃-၅. **ဒွေဝ တိဿော ဘိက္ခုနိယော** တိ ဒွီဟိ တီဟိ ဘိက္ခုနီဟိ။ **န အာရောစေန္တိ** တိ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသကဿ န အာရောစေန္တိ။ **န ပစ္စာဟရန္တိ** တိ ဘိက္ခုနီနံ န ပစ္စာဟရန္တိ။ **ဝိသေသကန္တိ** ဝတ္တဘင်္ဂံ။

၄၂၀. **တေန စ ဘိက္ခု နိမန္တေတဗ္ဗော** တိ သာမီစိဒဿနမေတံ, န ပန အနိမန္တိယာ အာပတ္တိ။

၄၂၅. **တယော နိဿယေ** တိ သေနာသနနိဿယံ အပနေတွာ အပရေ တယော နိဿယေ။ ရုက္ခမူလသေနာသနဉှိ သာ န လဘတိ။

၄၂၈. **အနုတဒံ ပဌပေန္တိ** တိ ဣဿရိယံ ပဝတ္တေန္တိ။

၄၃၀. **ဘိက္ခုဒူတေန ဥပသမ္ပာဒေန္တိ** တိ ဘိက္ခုယေဝ ဒူတော ဘိက္ခုဒူတော, တေန ဘိက္ခုဒူတေန, ဘိက္ခုဒူတံ ကတွာ ဥပသမ္ပာဒေန္တီတိ အတ္ထော။

၄၃၁. **န သမ္မတိ** တိ နပ္ပဟောတိ။ **နဝကမ္မန္တိ** နဝကမ္မံ ကတွာ "တွေကာနိ ဝဿာနိ ဝသတူ"တိ အပလောကေတွာ သင်္ဃိကဘူမိအနံ။

၄၃၂. **သန္နိသိန္နဂဗ္ဘာ** တိ ပတိဋ္ဌိတဂဗ္ဘာ။

၄၃၄. ပဗ္ဗဇ္ဇမ္ပိ န လဘတီတိ တိတ္ထာယတနသင်္ကန္တာယ အဘဗ္ဗဘာဝူပဂမနတော န လဘတိ။ **ဣဒံ ဩဒိဿ အနုညာတံ ဝဋ္ဋတီ**တိ ဧကတော တ ဥဘတော တ အဝဿဝေ သတိပိ ဩဒိဿ အနုညာတတ္တာ ဝဋ္ဋတိ။ သေသမေတ္ထ ဟဋ္ဌိတော အဋ္ဌကထာတော စ သုဝိညေယ္ယမေတတိ။

ဘိက္ခုနီဥပသမ္ပန္နာနုဇာနနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဘိက္ခုနိက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ပဉ္စသတိကက္ခန္ဓကံ

သင်္ဂီတိနိဒါနကထာဝဏ္ဏနာ

၄၃၇. ပဉ္စသတိကက္ခန္ဓကေ **ပါဝါယ ကုသိနာရန္တိ** (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂၃၁) ပါဝါနဂရေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကုသိနာရံ ဂမိဿာမီတိ အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နော။ **မန္ဒာရဝပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ**တိ မဟာစာဋိပ္ပမာဏံ ပုပ္ဖံ အာဂန္တုကဒဏ္ဍကေ ဌပေတွာ ဆတ္တံ ဝိယ ဂဟေတွာ။ **အဒ္ဒသံ ခေါ**တိ အာဂစ္ဆန္တံ ဒူရတောဝ အဒ္ဒသံ။ ဒိသွာ စ ပန "ပုစ္ဆိဿာမိ နံ ဘဂဝတော ပဝတ္တိ"န္တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ "သစေ ခေါ ပန နိသိန္နကောဝ ပုစ္ဆိဿာမိ, သတ္ထရိ အဂါရဝေါ ကတော ဘဝိဿတီ"တိ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဌိတဋ္ဌာနတော အပက္ကမ္မ ဆဒ္ဒန္တော နာဂရာဇာ မဏိစမ္မံ ဝိယ ဒသဗလဒတ္တိယံ မေဃဝဏ္ဏံ ပံသုကူလစီဝရံ ပါရုပိတွာ ဒသနခသမောဓာနသမုဇ္ဇလံ အဉ္ဇလိံ သိရသ္မိံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ သတ္ထရိ ကတေန ဂါရဝေန အာဇီဝကဿ အဘိမုခေါ ဟုတွာ "အပါဝုသော အမှာကံ သတ္ထာရံ ဇာနာသီ"တိ အာဟ။ ကိံ ပန သတ္ထု ပရိနိဗ္ဗာနံ ဇာနန္တော ပုစ္ဆိ အဇာနန္တောတိ? အာဝဇ္ဇနပ္ပဋိဗဒ္ဓံ ခီဏာသဝါနံ ဉာဏံ။ အနာဝဇ္ဇိတတ္တာ ပနေသ အဇာနန္တော ပုစ္ဆီတိ ဧကေ။ ထေရော သမာပတ္တိဗဟုလော ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနလေဏမဏ္ဍပါဒီသု နိစ္စံ သမာပတ္တိဖလေနေဝ ယာပေတိ။ ကုလသန္တကမ္ပိ ဂါမံ ပဝိသိတွာ ဒွါရေ သမာပဇ္ဇိတွာ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတောဝ ဘိက္ခံ ဂဏှာတိ။ ထေရော ကိရ "ဣမိနာ မေ ပစ္ဆိမေန အတ္တဘာဝေန မဟာဇနာနုဂ္ဂဟံ ကရိဿာမိ, ယေ မယှံ ဘိက္ခံ ဝါ ဒေန္တိ, ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ဝါ သက္ကာရံ ကရောန္တိ, တေသံ တံ မဟပ္ဖလံ ဟောတူ"တိ ဧဝံ ကရောတိ။ တသ္မာ သမာပတ္တိဗဟုလတာယ န ဇာနိ။ ဣတိ အဇာနန္တောဝ ပုစ္ဆီတိ ဝဒန္တိ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ န ဟေတ္ထ အဇာနနကာရဏံ အတ္ထိ။ အဘိလက္ခိတံ သတ္ထု ပရိနိဗ္ဗာနံ အဟောသိ ဒသသဟဿိလောကဓာတုကမ္ပနာဒီဟိ နိမိတ္တေဟိ။ ထေရဿ ပန ပရိသာယ ကေဟိစိ ဘိက္ခူဟိ ဘဂဝါ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, ကေဟိစိ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော။ တတ္ထ ယေဟိ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, တေပိ ပဿိတုကာမာဝ။ ယေဟိပိ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, တေပိ ပဿိတုကာမာဝ။ တတ္ထ ယေဟိ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, တေ အတိဒဿနကာမတာယ ဂန္တွာ "ကုဟိံ ဘဂဝါ"တိ ပုစ္ဆန္တာ "ပရိနိဗ္ဗုတော"တိ သုတွာ သန္ဓာရေတုံ န သက္ခိဿန္တိ။ စီဝရံ ဆဍ္ဍေတွာ ဧကဝတ္ထာ ဝါ ဒုန္နိဝတ္ထာ ဝါ ဥရာနိ ပဋိပိသန္တာ ပရောဒိဿန္တိ။ တတ္ထ မနုဿာ "မဟာကဿပေန သဒ္ဓိံ အာဂတပံသုကူလိကာ သယမ္ပိ ဣတ္ထိယော ဝိယ ပရောဒန္တိ, တေ ကိံ အမှေ သမဿာသေဿန္တီ"တိ မယှံ ဒေါသံ ဒဿန္တိ။ ဣဒံ ပန သုညံ မဟာရညံ, ဣဓ ယထာ တထာ ရောဒန္တေသု ဒေါသော နတ္ထိ။ ပုရိမတရံ သုတွာ နာမ သောကောပိ တနုကော ဟောတီတိ ဘိက္ခူနံ သတုပ္ပါဒလာဘတ္ထံ ဇာနန္တောဝ ပုစ္ဆိ။

အဇ္ဇ သတ္တာဟပရိနိဗ္ဗုတောတိ အဇ္ဇ ဒိဝသတော ပဋိလောမတော သတ္တမေ အဟနိ ပရိနိဗ္ဗုတော။ **တတော မေ ဣဒန္တိ** တတော သမဏဿ ဂေါတမဿ ပရိနိဗ္ဗုတဋ္ဌာနတော။ **အဝီတရာဂါ**တိ ပုထုဇ္ဇနာ စေဝ သောတာပန္နသကဒါဂါမိနော စ။ တေသဉ္ဟိ ဒောမနဿံ အပ္ပဟီနံ, တသ္မာ တေပိ ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ကန္ဒန္တိ, ဥဘော ဟတ္ထေ သီသေ ဌပေတွာ ရောဒန္တိ။ **ဆိန္နပါတံ ပပတန္တီ**တိ ဆိန္နာနံ ပါတော ဝိယ ဆိန္နပါတော, တံ ဆိန္နပါတံ, ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသောယံ, မဇ္ဈေ ဆိန္နာ ဝိယ ဟုတွာ ယတော ဝါ တတော ဝါ ပတန္တီတိ အတ္ထော။ **အာဝဋ္ဋန္တီ**တိ အဘိမုခဘာဝေန ဝဋ္ဋန္တိ။ ယတ္ထ ပတိတာ, တတော ကတိပယရတနဋ္ဌာနံ ဝဋ္ဋနဝသေနေဝ ဂန္တွာ ပုန ယထာပတိတမေဝ ဌာနံ ဝဋ္ဋနဝသေန အာဂစ္ဆန္တိ။ **ဝိဝဋ္ဋန္တီ**တိ ယတ္ထ ပတိတာ, တတော နိဝဋ္ဋန္တိ, ပတိတဋ္ဌာနတော ပရဘာဂံ ဝဋ္ဋမာနာ ဂစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော။ အပိစ ပုရတော ဝဋ္ဋနံ **အာဝဋ္ဋနံ**, ပဿတော ပစ္ဆတော စ ဝဋ္ဋနံ **ဝိဝဋ္ဋနံ**။ တသ္မာ ဒွေဝ ပါဒေ ပသာရေတွာ သကိံ ပုရတော သကိံ ပစ္ဆတော သကိံ ဝါမတော သကိံ ဒက္ခိဏတော သမ္ပရိဝဋ္ဋမာနာပိ အာဝဋ္ဋန္တိ ဝိဝဋ္ဋန္တီတိ ဝုစ္စန္တိ။ **ဝီတရာဂါ**တိ ပဟီနဒောမနဿာ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု နိဗ္ဗိကာရတာယ သိလာထမ္ဘသဒိသာ အနာဂါမိခီဏာသဝါ။ ကာမဉ္ဟိ ဒောမနဿေ အသတိပိ ဧကစ္စေ ရာဂေ ဟောတိယေဝ, ရာဂေ ပန အသတိ ဒောမနဿဿ အသမ္ဘဝေါယေဝ။ တဒေကဋ္ဌဘာဝတော ဟိ ရာဂပ္ပဟာနေန ပဟီနဒောမနဿာ ဝုတ္တာ, န ခီဏာသဝါ ဧဝ။

သဗ္ဗေဟေဝ ပိယေဟီတိအာဒီသု ပိယာယိတဗ္ဗတော **ပိယေဟိ** မနဝဍ္ဎနတော **မနာပေဟိ** မာတာပိတာဘာတာဘဂိနီအာဒိကေဟိ။ **နာနာဘာဝေါ**တိ ဇာတိယာ နာနာဘာဝေါ, ဇာတိအနုရူပဂမနေန ဝိသုံ ဘာဝေါ, အသမ္ဗန္ဓဘာဝေါတိ အတ္ထော။ **ဝိနာဘာဝေါ**တိ မရဏေန ဝိနာဘာဝေါ, စုတိယာ တေနတ္တဘာဝေန အပုနပဝတ္တနတော ဝိပ္ပယောဂေါတိ အတ္ထော။ **အညထာဘာဝေါ**တိ ဘဝေန အညထာဘာဝေါ, ဘဝန္တရဂ္ဂဟဏေန "ကာမာဝစရသတ္တော ရူပါဝစရော ဟော

တီ''တိအာဒိနာ တတ္ထာပိ ''မနုဿော ဒေဝေ ဟောတီ''တိအာဒိနာ စ ပုရိမာကာရတော အညာကာရတာတိ အတ္ထော။ **တန္တိ** တသ္မာ။ **ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ** တိ ကုတော ကုဟိံ ကသ္မိံ နာမ ဌာနေ ဧတ္ထ ဧတေသ္မိံ ခန္ဓပ္ပဝတ္တေ ယံ တံ ဇာတံ။ပေ.။ မာ ပလုဇ္ဇီတိ လဒ္ဓုံ သက္ကာ, န သက္ကာ ဧဝ တာဒိသဿ ကာရဏဿ အဘာဝတော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယသ္မာ သဗ္ဗေဟေဝ ပိယေဟိ မနာပေဟိ နာနာဘာဝေ, တသ္မာ ဒသ ပါရမိယော ပူရေတွာပိ သမ္ဗောဓိံ ပတွာပိ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတွာပိ ယမကပာဋိဟာရိယံ ဒဿေတွာပိ ဒေဝောရောဟဏံ ကတွာပိ ယံ တံ ဇာတံ ဘူတံ သင်္ခတံ ပလောကဓမ္မံ, တဿ တထာဂတဿာပိ သရီရံ မာ ပလုဇ္ဇီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ, ရောဒန္တေနာပိ ကန္ဒန္တေနာပိ န သက္ကာ တံ ကာရဏံ လဒ္ဓုန္တိ။

တေန ခော ပနာဝုသော, သမယေန သုဘဒ္ဒော နာမ ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတော တိအာဒီသု ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ **နိဒါနဝဏ္ဏနာယံ** (သာရတ္ထ. ဋီ. ၁.ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကထာ) ဝုတ္တနယမေဝ။

သင်္ဂီတိနိဒါနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒကသိက္ခာပဒကထာဝဏ္ဏနာ

၄၄၁. သမူဟနေယျာ တိ အာကင်္ခမာနော သမူဟနတု, ယဒိ ဣစ္ဆတိ, သမူဟနေယျာတိ အတ္ထော။ ကသ္မာ ပန ''သမူဟနထာ''တိ ဧကံသေနေဝ အဝတွာ ''အာကင်္ခမာနော သမူဟနေယျာ''တိ ဝိကပ္ပဝစနေနေဝ ဘဂဝါ ဌပေသီတိ? မဟာကဿပဿ ဉာဏဗလဿ ဒိဋ္ဌတ္တာ။ ပဿတိ ဟိ ဘဂဝါ ''သမူဟနထာတိ ဝုတ္တေပိ သင်္ဂီတိကာလေ ကဿပော န သမူဟနိဿတီ''တိ, တသ္မာ ဝိကပ္ပေနေဝ ဌပေသိ။ ယဒိ အသမူဟနနံ ဒိဋ္ဌံ, တဒေဝ စ ဣစ္ဆိတံ, အထ ကသ္မာ ဘဂဝါ ''အာကင်္ခမာနော သမူဟနတူ''တိ အဝေစာတိ? တထာရူပပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယဝသေန။ သန္တိ ဟိ ကေစိ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာနိ သိက္ခာပဒါနိ သမာဒါယ ဝတ္တိတုံ အနိစ္ဆန္တာ, တေသံ တထာ အဝုစ္စမာနေ ဘဂဝတိ ဝိဃာတော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, တံ တေသံ ဘဝိဿတိ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ။ တထာ ပန ဝုတ္တေ တေသံ ဝိဃာတော န ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, အမှာကမေတံ ဒေါသော, ယတော အမှေဟိ သုယောဝ ကေစိ သမူဟနနံ န ဣစ္ဆန္တီတိ ။ ကေစိ ''သကလဿ ပန သာသနဿ သင်္ဃာယတ္တဘာဝကရဏတ္ထံ တထာ ဝုတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ။ ယံ ကိဉ္စိ သတ္ထာရာ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ, တံ သမဂ္ဂါ သင်္ဃာ ပုတ္တိယာ သိရသာ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဇီဝိတံ ဝိယ ရက္ခန္တိ။ တထာ ဟိ တေ ''ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာနိ သိက္ခာပဒါနိ အာကင်္ခမာနော သင်္ဃော သမူဟနတူ''တိ ဝုတ္တေပိ န သမူဟနိံသု။ အညဒတ္ထု ပုရတော ဝိယ တဿ အစ္စယေပိ ရက္ခိံသုယေဝါတိ သတ္ထု သာသနဿ သင်္ဃဿ စ မဟန္တဘာဝဒဿနတ္ထမ္ပိ တထာ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တထာ ဟိ အာယသ္မာ အာနန္ဒော အညေပိ စ ဘိက္ခူ ''ကတမံ ပန, ဘန္တေ, ခုဒ္ဒကံ, ကတမံ အနုခုဒ္ဒက''န္တိ န ပုစ္ဆိံသု သမူဟနဇ္ဈာသယဿေဝ အဘာဝတော, တေနေဝ ဧကသိက္ခာပဒမ္ပိ အပရိစ္စဇိတွာ သဗ္ဗေသံ အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗဘာဝဒဿနတ္ထံ ''စတ္တာရိ ပါရာဇိကာနိ ဌပေတွာ အဝသေသာနိ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာနီ''တိအာဒိမာဟံသု။ ဧဝဉှိ ဝဒန္တေဟိ ''ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကာ ဣမေ နာမာ''တိ အဝိနိစ္ဆိတတ္တာ သဗ္ဗေသံ အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗဘာဝတော ဒဿိတော ဟောတိ။

၄၄၂. အထ ခော အာယသ္မာ မဟာကဿပော သင်္ဃံ ဉာပေသီ တိ ဧတ္ထ ပန ကေစိ ဝဒန္တိ ''ဘန္တေ နာဂသေန, ကတမံ ခုဒ္ဒကံ, ကတမံ အနုခုဒ္ဒက''န္တိ မိလိန္ဒရညာ ပုစ္ဆိတေ 'ဒုက္ကဋံ မဟာရာဇ, ခုဒ္ဒကံ, ဒုဗ္ဘာသိတံ အနုခုဒ္ဒက'န္တိ (မိ. ပ. ၄.၂.၁) ဝုတ္တတ္တာ နာဂသေနတ္ထေရော ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကံ ဇာနိ, မဟာကဿပတ္ထေရော ပန တံ အဇာနန္တော 'သုဏာတု မေ အာဝုသော'တိအာဒိနာ ကမ္မဝါစံ သာဝေသီ''တိ, န တံ ဧဝံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ နာဂသေနတ္ထေရော ဟိ ပရေသံ ဝါဒပထောပစ္ဆေဒနတ္ထံ သင်္ဂီတိကာလေ ဓမ္မသင်္ဂါဟကမဟာထေရေဟိ ဂဟိတကောဋ္ဌာသေသု အန္တိမကောဋ္ဌာသမေဝ ဂဟေတွာ မိလိန္ဒရာဇာနံ သညာပေသိ, မဟာကဿပတ္ထေရော ပန ဧကသိက္ခာပဒမ္ပိ အသမူဟနိတုကာမတာယ တထာ ကမ္မဝါစံ သာဝေသိ။

တတ္ထ **ဂိဟိဂတာနီ** တိ ဂိဟိပဋိသံယုတ္တာနီတိ ဝဒန္တိ။ ဂိဟီသု ဂတာနိ, တေဟိ ဉာတာနိ **ဂိဟိဂတာနီ** တိ ဧဝံ ပနေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဓူမကာလော ဧတဿာတိ **ဓူမကာလိကံ** စိတကဓူမဝူပသမတော ပရံ အပ္ပဝတ္တနတော။ **အပ္ပညတ္တန္တိ** အာဒီသု (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၁၃၆; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၇.၂၃) နဝံ အဓမ္မိကံ ကတိကဝတ္တံ ဝါ သိက္ခာပဒံ ဝါ ဗန္ဓန္တာ **အပ္ပညတ္တံ ပညပေန္တိ** နာမ ပုရာဏသန္ထတဝတ္ထုသ္မိံ သာဝတ္ထိယံ ဘိက္ခူ ဝိယ။ ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဗ္ဗိနယံ သာသနံ ဒီပေန္တာ

တာ **ပညတ္တံ သမုစ္ဆိန္ဒန္တိ** နာမ ဝဇ္ဇသတပရိမိတ္တေ ဘဂဝတိ ဝေသာလိကာ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာ ဝိယ။ ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒကာ ပန အာပတ္တိယော သဥ္စိစ္စ ဝီတိက္ကမန္တာ **ယထာပညတ္တေသု သိက္ခာပဒေသု သမာဒာယ န ဝတ္တန္တိ** နာမ အဿဇိပုနဗ္ဗသုကာ ဝိယ။ နဝံ ပန ကတိကဝတ္တံ ဝါ သိက္ခာပဒံ ဝါ အဗန္ဓန္တာ, ဓမ္မတော ဝိနယတော သာသနံ ဒီပေန္တာ, ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒကမ္ပိ စ သိက္ခာပဒံ အသမူဟနန္တာ **အပ္ပညတ္တံ န ပညပေန္တိ, ပညတ္တံ န သမုစ္ဆိန္ဒန္တိ, ယထာပညတ္တေသု သိက္ခာပဒေသု သမာဒာယ ဝတ္တန္တိ** နာမ အာယသ္မာ ဥပသေနော ဝိယ အာယသ္မာ ယသော ကာကဏ္ဍကပုတ္တော ဝိယ စ။

၄၄၃. **ဘဂဝတာ ဩဠာရိကေ နိမိတ္တေ ကယိရမာနေ** တိ ဝေသာလိံ နိဿာယ စာပာလေ စေတိယေ ဝိဟရန္တေန ဘဂဝတာ –

> “ရမဏီယာ, အာနန္ဒ, ဝေသာလီ, ရမဏီယံ ဥဒေနစေတိယံ, ရမဏီယံ ဂေါတမကစေတိယံ, ရမဏီယံ သတ္တမ္ဗစေတိယံ, ရမဏီယံ ဗဟုပုတ္တစေတိယံ, ရမဏီယံ သာရန္ဒဒစေတိယံ, ရမဏီယံ စာပာလစေတိယံ။ ယဿ ကဿစိ, အာနန္ဒ, စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ယာနီကတာ ဝတ္ထုကတာ အနုဋ္ဌိတာ ပရိစိတာ သုသမာရဒ္ဓါ, သော အာကင်္ခမာနော ကပ္ပံ ဝါ တိဋ္ဌေယျ ကပ္ပာဝသေသံ ဝါ။ တထာဂတဿ ခော ပန, အာနန္ဒ, စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ယာနီကတာ ဝတ္ထုကတာ အနုဋ္ဌိတာ ပရိစိတာ သုသမာရဒ္ဓါ, သော အာကင်္ခမာနော, အာနန္ဒ, တထာဂတော ကပ္ပံ ဝါ တိဋ္ဌေယျ ကပ္ပာဝသေသံ ဝါ”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၁၆၆)
> –

ဧဝံ ဩဠာရိကေ နိမိတ္တေ ကယိရမာနေ။

မာရေန ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တော တိ မာရေန အဇ္ဈောတ္ထဋ္ဌစိတ္တော။ မာရော ဟိ ယဿ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဒွါဒသ ဝိပလ္လာသာ အပ္ပဟီနာ, တဿ စိတ္တံ ပရိယုဋ္ဌာတိ။ ထေရဿ စ စတ္တာရော ဝိပလ္လာသာ အပ္ပဟီနာ, တေနဿ မာရော စိတ္တံ ပရိယုဋ္ဌာသိ။ သော ပန စိတ္တပရိယုဋ္ဌာနံ ကရောန္တော ကိံ ကရောတီတိ? ဘေရဝံ ရူပာရမ္မဏံ ဝါ ဒဿေတိ, သဒ္ဒာရမ္မဏံ ဝါ သာဝေတိ, တတော သတ္တာ တံ ဒိသွာ ဝါ သုတွာ ဝါ သတိံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဝိဝဋမုခာ ဟောန္တိ, တေသံ မုခေန ဟတ္ထံ ပဝေသေတွာ ဟဒယံ မဒ္ဒတိ, တတော ဝိသညာဝ ဟုတွာ တိဋ္ဌန္တိ။ ထေရဿ ပနေသ မုခေန ဟတ္ထံ ပဝေသေတုံ ကိံ သက္ခိဿတိ, ဘေရဝါရမ္မဏံ ပန ဒဿေသိ, တံ ဒိသွာ ထေရော နိမိတ္တောဘာသံ န ပဋိဝိဇ္ဈိ။

ခုဒ္ဒာနုခုဒ္ဒကသိက္ခာပဒကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဗြဟ္မဒဏ္ဍကထာဝဏ္ဏနာ

၄၄၅. **ဥဇ္ဇဝနိကာယာ** တိ ပဋိသောတဂါမိနိယာ။ **ရဇောဟရဏန္တိ** ရဇောပုဉ္ဆနိံ။ **န ကုလဝံ ဂမေန္တိ** တိ နိရတ္ထကဝိနာသနံ န ဂမေန္တိ။ ကုစ္ဆိတော လဝေါ **ကုလဝေါ,** အနယဝိနာသောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ “ဓမ္မဝိနယသင်္ဂီတိယာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ သင်္ဂီတိယာ ဝိနယပ္ပဓာနတ္တာ **“ဝိနယသင်္ဂီတိယာ”** တိ ဝုတ္တံ။ ဝိနယပ္ပဓာနာ သင်္ဂီတိ **ဝိနယသင်္ဂီတိ** ။ သေသမေတ္ထ သုဝိညေယျမေဝါတိ။

ပဉ္စသတိကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. သတ္တသတိကက္ခန္ဓကံ

ဒသဝတ္ထုကထာဝဏ္ဏနာ

၄၄၆. သတ္တသတိကက္ခန္ဓကေ **နိက္ခိတ္တမဏိသုဝဏ္ဏာ**တိ ရူပိယသိက္ခာပဒေနေဝ ပဋိက္ခိတ္တမဏိသုဝဏ္ဏာ။ တတ္ထ မဏိဂ္ဂဟဏေန သဗ္ဗံ ဒုက္ကဋဝတ္ထု, သုဝဏ္ဏဂ္ဂဟဏေန သဗ္ဗံ ပာစိတ္တိယဝတ္ထု ဂဟိတံ ဟောတိ။ **ဘိက္ခုဂ္ဂေနာ**တိ ဘိက္ခုဂဏနာယ။

၄၄၇. **ဥပက္ကိလေသာ**တိ ဝိရောစိတုံ အဒတွာ ဥပက္ကိလိဋ္ဌဘာဝကရဏေန ဥပက္ကိလေသာ။ **မဟိကာ**တိ ဟိမံ။ ဓူမော စ ရဇော စ **ဓူမရဇော**။ ဧတ္ထ ပုရိမာ တယော အသမ္ပတ္တဥပက္ကိလေသာ, ရာဟု ပန သမ္ပတ္တဥပက္ကိလေသဝသေန ကထိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သမဏဗြာဟ္မဏာ န တပန္တိ န ဘာသန္တိ န ဝိရောစန္တီ**တိ ဂုဏပတာပေန န တပန္တိ ဂုဏောဘာသေန န ဘာသန္တိ ဂုဏဝိရောစနေန န ဝိရောစန္တိ။ **သုရာမေရယပာနာ အပ္ပဋိဝိရတာ**တိ ပဉ္စဝိဓာယ သုရာယ စတုဗ္ဗိဓဿ စ မေရယဿ ပာနတော အဝိရတာ။

အဝိဇ္ဇာနိဝုဋ္ဌာတိ အဝိဇ္ဇာယ နိဝုတာ ပိဟိတာ။ **ပိယရူပါဘိနန္ဒိနော**တိ ပိယရူပံ သာတရူပံ အဘိနန္ဒမာနာ တုဋ္ဌမာနာ။ **သာဒိယန္တီ**တိ ဂဏှန္တိ။ **အဝိဒ္ဒသူ**တိ အန္ဓဗာလာ။ **သရဇာ**တိ သကိလေသရဇာ။ **မကာ**တိ မိဂသဒိသာ။ တသ္မိံ တသ္မိံ ဝိသယေ ဘဝေ တ နေတီတိ နေတ္တိ, တဏှာယေတံ အဓိဝစနံ။ တာယ သဟ ဝတ္တန္တီတိ **သနေတ္တိကာ**။

၄၄၈. **တံ ပရိသံ ဧတဒဝေါစာ**တိ (သံ. နိ. ၃.၄.၃၆၂) တဿ ကိရ ဧဝံ အဟောသိ “ကုလပုတ္တာ ပဗ္ဗဇန္တာ ပုတ္တဒါရဉ္စေဝ ဇာတရူပရဇတဉ္စ ပဟာယေဝ ပဗ္ဗဇန္တိ, န စ သက္ကာ ယံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတာ တံ ဧတေဟိ ကဟေတု”န္တိ နယဂ္ဂဟေ ဌတွာ ဧတံ **“မာ အယျော”**တိအာဒိဝစနံ အဝေါစ။ **ဂေါံသေနေတ**န္တိ ဧတံ ပဉ္စကာမဂုဏကပ္ပနံ “အဿမဏဓမ္မော အသကျပုတ္တိယဓမ္မော”တိ ဂေါံသေန ဓာရေယျာသိ။

တိဏန္တိ သေနာသနစ္ဆဒနတိဏံ။ **ပရိယေသိတဗ္ဗ**န္တိ တိဏစ္ဆဒနေ ဝါ ကဋ္ဌစ္ဆဒနေ ဝါ ဂေဟေ ပလုဇ္ဇန္တေ ယေဟိ တံ ကာရိတံ, ဧတေသံ သန္တိကံ ဂန္တွာ “တုမှေဟိ ကာရိတံ သေနာသနံ ဩဝဿတိ, န သက္ကာ တတ္ထ ဝသိတု”န္တိ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ မနုဿာ သက္ကောန္တာ ကရိဿန္တိ, အသက္ကောန္တာ “တုမှေဟ ဝဍ္ဎကီ ဂဟေတွာ ကာရာပေထ, မယံ တေ သညာပေဿာမာ”တိ ဝက္ခန္တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ကာရေတွာ ဧတေသံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ, မနုဿာ ဝဍ္ဎကီနံ ဒါတဗ္ဗံ ဒဿန္တိ။ သစေ အာဝါသသာမိကာ နတ္ထိ, အညေသမ္ပိ ဘိက္ခာစာရဝတ္တေန အာရောစေတွာ ကာရေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဣမံ သန္ဓာယ “ပရိယေသိတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တံ။

အရူတိ သေနာသနေ ကေဟနသိအာဒီသု ပလုဇ္ဇမာနေသု တဒတ္ထာယ အရု ပရိယေသိတဗ္ဗံ။ **သကဋ္ဌ**န္တိ ဂိဟိဝိကဋံ တ တာဝကာလိကံ တ ကတွာ သကဋံ ပရိယေသိတဗ္ဗံ။ န ကေဝလဉ္စ သကဋမေဝ, အညမ္ပိ တသိဖရသုကုအာလာဒိဥပကရဏံ ဧဝံ ပရိယေသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ပုရိသော**တိ ဟတ္ထကမ္မဝသေန ပုရိသော ပရိယေသိတဗ္ဗော။ ယံ ကဉ္စိ ဟိ ပုရိသံ “ဟတ္ထကမ္မံ အာဝုသော ဒဿသီ”တိ ဝတွာ “ဒဿာမိ ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ “ဣမသ္မိံ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ကရောဟီ”တိ ယံ ဣစ္ဆတိ, တံ ကာရေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **န တွေဝါဟံ ကေနစိ ပရိယာယေနာ**တိ ဇာတရူပရဇတံ ပနာဟံ ကေနစိပိ ကာရဏေန ပရိယေသိတဗ္ဗန္တိ န ဝဒါမိ။

၄၄၉. **ဟာပကံ ကတ**န္တိ အသုန္ဒရံ ကတံ။

၄၅၀. **အဟောဂင်္ဂေ**တိ တဿ ပဗ္ဗတဿ နာမံ။

၄၅၁. **ပဋိကစ္စေဝ ဂစ္ဆေယျ**န္တိ ယတ္ထ တံ အဓိကရဏံ ဝူပသမေတုံ ဘိက္ခူ သန္နိပတန္တိ, တတ္ထ ပဌမမေဝ ဂစ္ဆေယျံ။ **သမ္ဘာဝေသု**န္တိ ဟာပုဏိံသု။

၄၅၂. **အလောဏကံ ဘဝိဿတီ** တိ အလောဏကံ ဘတ္တံ တ ဗျဉ္ဇနံ တ ဘဝိဿတိ။ **အာသုတာ**တိ သဗ္ဗသမ္ဘာရ သဇ္ဇိတာ။ ''အသုတ္တာ''တိ တ ပာဌော။

၄၅၃. **ဥဇ္ဇဝိံသူ** တိ နာဝံ အာရုယှ ပဋိသောတေန ဂစ္ဆိံသု။ **ဟစိနကာ**တိ ဟစိနဒေသတသိနော။

၄၅၄. **နနု တ္ဝံ အာဝုသော ဝုမ္ဗော ဝီသတိဝဿောသိ** တိ နနု တ္ဝံ အာဝုသော ဝီသတိဝဿော, န နိဿယပဋိဗဒ္ဓော , ကသ္မာ တံ ထေရော ပဏာမေတီတိ ဒီပေန္တိ။ **ဂရုနိဿယံ ဂဏှာမာ** တိ ကိဉ္စာပိ မယံ မဟလ္လကာ, တော် ပန ထေရံ ဂရုံ ကတ္ဝာ ဝသိဿာမာတိ အဓိပ္ပာယော။

၄၅၅. မေတ္တာယ ရူပာဝစရသမာဓိမတ္တဘာဝတော **"ကုလ္လကဝိဟာရေနာ"** တိ ဝုတ္တံ, ခုဒ္ဒကေန ဝိဟာရေနာတိ အ တ္ထော, ခုဒ္ဒကတာ စဿ အဂမ္ဘီရဘာဝတောတိ အာဟ **"ဥတ္တာနဝိဟာရေနာ"** တိ။ **သုညတာဝိဟာရေနာ**တိ သုည တာမုခေန အဓိဂတဖလသမာပတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၄၅၇. **သုတ္တဝိဘင်္ဂေ** တိ ပဒဘာဇနီယေ။ **တေန သဒ္ဓိံ** န္တိ ပုရေပဋိဂ္ဂဟိတလောဏေန သဒ္ဓိံ။ **န ဟိ ဇေတ္ထ ယာဝ ဇီဝိကံ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတန္တိ** ''ကပ္ပတိ သိင်္ဂီလောဏကပ္ပော''တိ ဇေတ္ထ ဝုတ္တသိင်္ဂီလောဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တဥ္ ဟိ ပုရေ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ သိင်္ဂေန ပရိဟဋံ န တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတံ။ **ယာဝကာလိကမေဝ တဒဟုပဋိဂ္ဂဟိတ** န္တိ သိင်္ဂီလော ဏေန မိဿေတ္ဝာ ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗံ အလောဏာမိသံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဥပေါသထသံယုတ္တေ** တိ ဥပေါသထပဋိသံယုတ္ တေ, ဥပေါသထက္ခန္ဓကေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အတိသရဏံ အတိသာရော, အတိက္ကမော။ ဝိနယဿ အတိသာရော **ဝိ နယာတိသာရော။ တံ ပမာဏံ ကရောန္တဿာ**တိ ဒသာယ သဒ္ဓိံ နိသီဒနေ ယံ ပမာဏံ ဝုတ္တံ, ဒသာယ ဝိနာ တံ ပမာဏံ ကရောန္တဿ။ သေသမေတ္ထ သုဝိညေယျမေဝ။

သတ္တသတိကက္ခန္ဓကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒွဝိဝဂ္ဂသင်္ဂဟာ တိ စူဠဝဂ္ဂမဟာဝဂ္ဂသင်္ဂဟာတေဟိ ဒွီဟိ ဝဂ္ဂေဟိ သင်္ဂဟိတာ။ **ဒွတဝီသတိပဘေဒနာ**တိ မဟာဝ ဂ္ဂေ ဒသ, စူဠဝဂ္ဂေ ဒွတဒသာတိ ဧဝံ ဒွတဝီသတိပ္ပဘေဒါ။ **သာသနေ**တိ သတ္ထုသာသနေ။ ယေ ခန္ဓကာ ဝုတ္တာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ဣတိ သမန္တပာသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ သာရတ္ထဒီပနိယံ

စူဠဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

သောဠသမဟာတရော

ပညတ္တိတရဝဏ္ဏနာ

ဝိသုဒ္ဓပရိတရဿာ တိ သဗ္ဗသော ပရိသုဒ္ဓခီဏာသဝပရိတရဿ။ **ဓမ္မက္ခန္ဓသရီရဿာ** တိ သီလသမာဓိပညာဝိမုတ္တိဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနသင်္ခါတဓမ္မက္ခန္ဓသရီရဿ သာသနေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တဿာ** တိ "ပရိတရော"တိ ယော သင်္ဂဟံ အာရုဠှေဟာ, တဿ။ **ပုဗ္ဗာဂတံ နယ** န္တိ ပုဗ္ဗေ အာဂတံ ဝိနိစ္ဆယံ။

၁. ပကတတ္ထပဋိနိဒ္ဒေသော တ-သဒ္ဒောတိ တဿ "ဘဂဝတာ"တိအာဒီဟိ ပဒေဟိ သမာနာဓိကရဏဘာဝေန ဝုတ္တတ္ထဿ ယာယ ဝိနယပညတ္တိယာ ဘဂဝတ ပကတော အဓိကတော သုဟကဠော စ, တံ ဝိနယပညတ္တိံ သဒ္ဓိံ ယာစနာယ အတ္ထဘာဝေန ဒဿေန္တော **"ယော သော။ပေ။ ဝိနယပညတ္တိံ ပညပေသီ"** တိ အာဟ။ တတ္ထ **ဝိနယပညတ္တိန္တိ** ဝိနယဘူတံ ပညတ္တိံ။

"ဇာနတာ ပဿတာ"တိ က္လမေသံ ပဒာနံ ဝိနယဿ အဓိကတတ္တာ တတ္ထ ဝုတ္တနယေန တာဝ အတ္ထံ ယောဇေတွာ က္လအနိ သုတ္တန္တနယေန ဒဿေန္တော သတိပိ ဉာဏဒဿန-သဒ္ဒာနံ ပညာဝေဝစနဘာဝေ တေန တေန ဝိသေသေန တေသံ ဝိသယဝိသေသပဝတ္တိဒဿနတ္ထံ ဝိဇ္ဇတ္တယဝသေန အဘိညာနာဝရဏဉာဏဝသေန သဗ္ဗညုတဉာဏ မံသစက္ခုဝသေန ပဋိဝေဓဒေသနာဉာဏဝသေန စ အတ္ထံ ယောဇေတွာ ဒဿေန္တော **"အပိစ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ပုဗ္ဗေနိဝါသာဒီဟီ** တိ ပုဗ္ဗေနိဝါသာသဝက္ခယဉာဏေဟိ။ **ပဋိဝေဓပညာယာ**တိ အရိယမဂ္ဂပညာယ။ **ဒေသနာပညာယ ပဿတာ**တိ ဒေသေတဗ္ဗဓမ္မာနံ ဒေသေတဗ္ဗပ္ပကာရံ ဗောဓနေယျပုဂ္ဂလာနဉ္စ အာသယာနုသယစရိတာဓိမုတ္တိ အာဒိဘေဒံ ဓမ္မံ ဒေသနာပညာယ ယာထာဝတော ပဿတာ။ **အရဟတာ**တိ အရီနံ, အရာနဉ္စ ဟတတ္တာ, ပစ္စယာဒီနဉ္စ အရဟတ္တာ အရဟတာ။ **သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနာ** တိ သမ္မာ သာမဉ္စ သစ္စာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန။ အထ ဝါ အန္တရာယိကဓမ္မေ **ဇာနတာ,** နိယျာနိကဓမ္မေ **ပဿတာ,** ကိလေသာရီနံ ဟတတ္တာ **အရဟတာ,** သမ္မာ သာမံ သဗ္ဗဓမ္မာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာ **သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနာ** တိ ဧဝံ စတုဝေသာရဇ္ဇဝသေနပေတ္ထ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အပိစ ဌာနာဌာနာဒိဝိဘာဂံ **ဇာနတာ,** ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ **ပဿတာ,** သဝာသနအာသဝါနံ ခီဏတ္တာ **အရဟတာ,** အဘိညေယျာဒိဘေဒေ ဓမ္မေ အဘိညေယျာဒိတော အဝိပရီတာဝဗောဓတော **သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန** ။ အထ ဝါ တီသု ကာလေသု အပ္ပဋိဟတဉာဏတာယ **ဇာနတာ,** ကာယကမ္မာဒိဝသေန တိဏ္ဏမ္ပိ ကမ္မာနံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တိတော သမ္မာ ကာရိတာယ **ပဿတာ,** ဒဝါဒီနံ အဘာဝသာဓိကာယ ပဟာနသမ္ပဒာယ **အရဟတာ,** ဆန္ဒာဒီနံ အဟာနိဟေတုဘူတာယ အက္ခယပဋိဘာနသာဓိကာယ သဗ္ဗညုတာယ **သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနာ** တိ ဧဝံ ဒသဗလအဋ္ဌာရသာဝေဏိကဗုဒ္ဓဓမ္မဝသေနပိ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

၂. ပုဗ္ဗာဝိသ္သဇ္ဇနေ တိ ပုဗ္ဗာယ ဝိဿဇ္ဇနေ။ **တတ္ထာ** တိ တေသံ ပုဗ္ဗာဝိဿဇ္ဇနေ။ **မဇ္ဈိမဒေသေယေဝ ပညတ္တီ**တိ တသ္မိံယေဝ ဒေသေ ယထာဝုတ္တာဝတ္ထုဝိတိက္ကမေ အာပတ္တိသမ္ဘဝတော။ **ဝိနီတကထာ**တိ ဝိနီတဝတ္ထုကထာ, အယမေဝ ဝါ ပါဌော။

ကာယေန ပန အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီ တိ ပုဗ္ဗဘာဂေ သေဝနစိတ္တံ အင်္ဂံ ကတွာ ကာယဒွါရသင်္ခါတဝိညတ္တိံ ဇနယိတွာ ပဝတ္တစိတ္တုပ္ပာဒသင်္ခါတံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ စိတ္တေန သမုဋ္ဌာပိတာ ဝိညတ္တိ, တထာပိ စိတ္တေန အဓိပ္ပေတဿ အတ္ထဿ ကာယဝိညတ္တိယာ သာဓိတတ္တာ "ကာယဒွါရေန အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီ"တိ ဝုစ္စတိ။ **က္လမမတ္ထံ သန္ဓာယာ** တိ အာပန္နာယ အာပတ္တိယာ အနာပတ္တိဘာဝတပာဒနဿ အသက္ကုဏေယ္ယတာသင်္ခါတမတ္ထံ သန္ဓာယ, န ဘဏ္ဍနာဒိဝူပသမံ။

၃. ဟေရာဏကေဟိ မဟာထေရေဟီတိ သီဟဠဒီပတသီဟိ မဟာထေရေဟိ။ **ဌပိတာ**တိ ပေါတ္ထကသင်္ဂဟာရောပနကာလေ ဌပိတာ။ စတုတ္ထသင်္ဂီတိသဒိသာ ဟိ ပေါတ္ထကာရောပသင်္ဂီတိ။ ဥဘတောဝိဘင်္ဂေ ဒွဝတ္တိံသ တရာ သုဝိညေယ္ယာဝ။

သမုဋ္ဌာနသီသဝဏ္ဏနာ

၂၅၇. သမုဋ္ဌာနကထာယ ပန ကရုဏာသီတလဘာဝေန စန္ဒသဒိသတ္တာ **“ဗုဒ္ဓစန္ဒေ”** တိ ဝုတ္တံ, ကိလေသတိမိရပဟာနတော **“ဗုဒ္ဓာဒိစ္စေ”** တိ ဝုတ္တံ။ **ပိဋကေ တီဏိ ဒေသယီ**တိ ယသ္မာ တေ ဒေသယန္တိ, တသ္မာ အင်္ဂီရသောပိ ပိဋကာနိ တီဏိ ဒေသယိ။ တာနိ ကတမာနီတိ အာဟ **“သုတ္တန္တံ”** န္တိအာဒိ။ **မဟာဂုဏာ**န္တိ မဟာနိသံသံ။ **ဧဝံ နီယတိ သဒ္ဓမ္မော, ဝိနယော ယဒိ တိဋ္ဌတီ**တိ ယဒိ ဝိနယပရိယတ္တိ အနန္တရဟိတာ တိဋ္ဌတိ ပဝတ္တတိ, ဧဝံ သတိ ပဋိပတ္တိပဋိဝေဓသဒ္ဓမ္မော နီယတိ ပဝတ္တတိ။ ဝိနယပရိယတ္တိ ပန ကထံ တိဋ္ဌတီတိ အာဟ **“ဥဘတောစ”**တိအာဒိ။ ပရိဝါရေန ဂန္ထိတာ တိဋ္ဌန္တီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **တဿေဝ ပရိဝါရဿ** တိ တဿံယေဝ ပရိဝါရေ။

နိယတကတန္တိ ကတနိယတံ, နိယမိတန္တိ အတ္ထော။ **အညေဟိ သဒ္ဓိ** န္တိ သေသသိက္ခာပဒေဟိ သဒ္ဓိံ။ **အသမ္ဘိန္နသမုဋ္ဌာနာနီ**တိ အသင်္ကရသမုဋ္ဌာနာနိ။

တသ္မာ သိက္ခေ တိ ယသ္မာ ဝိနယေ သတိ သဒ္ဓမ္မော တိဋ္ဌတိ, ဝိနယော စ ပရိဝါရေန ဂန္ထိတော တိဋ္ဌတိ, ပရိဝါရေ စ သမုဋ္ဌာနာဒီနိ ဒိဿန္တိ, တသ္မာ သိက္ခေယျ ပရိဝါရံ, ဥဂ္ဂဏှေယျာတိ အတ္ထော။

အာဒိမ္ဟိ တာဝ ပုရိမနယေတိ ‘‘ဆန္နံ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနာနံ ကတိဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ သမုဋ္ဌာတီတိ ဧကေန သမုဋ္ဌာနေန သမုဋ္ဌာတိ, ကာယတော စ စိတ္တတော စ သမုဋ္ဌာတီ’’တိအာဒိနာ (ပရိ. ၁၈၇) ပညတ္တိတရေ သင်္ခါ အာဂတနယံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

၂၅၈. **နာနုဗန္ဓေ ပဝတ္တိနီ** န္တိ ‘‘ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဝုဋ္ဌာပိတံ ပဝတ္တိနိံ ဒွေ ဝဿာနိ နာနုဗန္ဓေယျာ’’တိ (ပာစိ. ၁၁၁၁) ဝုတ္တသိက္ခာပဒံ။

၂၇၀. **အကတ**န္တိ အညေဟိ အမိဿီကတံ, နိယတသမုဋ္ဌာနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အန္တရပေယျာလံ

ကတိပုစ္ဆာဝါရဝဏ္ဏနာ

၂၇၁. **ဝေရံ မဏတီ**တိ ရာဂါဒိဝေရံ မဏတိ ဝိနာသေတိ။ **တောယာ**တိ ဝိရတိယာ။ **နိယျာန** န္တိ မဂ္ဂံ။ **ကာယပါဂဗ္ဗိယ**န္တိ ကာယပါဂဗ္ဗိယဝသေန ပဝတ္တံ ကာယဒုစ္စရိတံ။

၂၇၄. **သာရဏီယာ**တိ သရိတဗ္ဗယုတ္တာ အနုဿရဏာရဟာ အဒ္ဓါနေ အတိက္ကန္တေပိ န သမ္မုဿိတဗ္ဗာ။ မိဒ္ဓတိ သိနိယှတီတိ တောယာတိ မေတ္တာ, မိတ္တဘာဝေါ။ မေတ္တာ ဧတဿ အတ္ထီတိ **မေတ္တံ** ကာယကမ္မံ, တံ ပန ယသ္မာ မေတ္တာသဟဂတစိတ္တသမုဋ္ဌာနံ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **"မေတ္တစိတ္တေန ကတံ ကာယကမ္မ"** န္တိ။ **အာဝီ**တိ ပကာသံ။ ပကာသဘာဝေ စေတ္ထ ယံ ဥဒ္ဒိဿ တံ ကာယကမ္မံ ကရီယတိ, တဿ သမ္မုခဘာဝတောတိ အာဟ **"သမ္မုခာ"** တိ။ **ရဟော**တိ အပကာသံ။ အပကာသတာ စ ယံ ဥဒ္ဒိဿ တံ ကမ္မံ ကရီယတိ, တဿ အပစ္စက္ခဘာဝတောတိ အာဟ **"ပရမ္မုခါ"**တိ။ **ဥဘယေဟီ**တိ နဝကေဟိ ထေရေဟိ စ။ ပိယံ ပိယာယိတဗ္ဗံ ကရောတီတိ **ပိယကရဏော**။ ဂရုံ ဂရုဋ္ဌာနိယံ ကရောတီတိ **ဂရုကရဏော။ သင်္ဂဟာယာ** တိ သင်္ဂဟဝတ္ထုဝိသေသဘာဝတော သဗ္ရဟ္မစာရီနံ သင်္ဂဟဏတ္ထာယ။ **အဝိဝါဒါယာ**တိ သင်္ဂဟဝတ္ထုဘာဝတော ဧဝ န ဝိဝါဒါယ။ သတိ စ အဝိဝါဒဟေတုဘူတသင်္ဂဟကတ္တေ တေသံ ဝသေန သဗ္ရဟ္မစာရီနံ သမဂ္ဂဘာဝေ ဧကဘာဝေ သိဒ္ဓေယေတာတိ အာဟ **"သမဂ္ဂဘာဝါယာ"**တိအာဒိ။

ပဂ္ဂယှ ဝစန န္တိ ကေဝလံ "ဒေဝေါ"တိ အဝတွာ "ဒေဝတ္ထေရော"တိ ဂုဏေဟိ ထိရဘာဝဇောတနံ ပဂ္ဂဏှိတွာ ဥစ္စံ ကတွာ ဝစနံ။ မမတ္တဗောဓနဝစနံ **မမာယနဝစနံ**။ ကေန္တတိရောက္ခဿ မနောကမ္မဿ သမ္မုခတာ နာမ ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပနဝသေနေဝ ဟောတိ, တဉ္စ ခေါ လောကေ ကာယကမ္မန္တိ ဟကဋ္ဌံ ပညာတံ ဟတ္ထဝိကာရာဒိ အနာမသိတွာတယေဝ ဒဿေန္တော **"နယနာနိ ဥမ္မီလေတွာ"** တိအာဒိမာဟ။ ကာမဉ္စေတ္ထ မေတ္တာသိနေဟသိနိဒ္ဓါနံ နယနာနံ ဥမ္မီလနာ ပသန္နေန မုခေန ဩလောကနဉ္စ မေတ္တံ ကာယကမ္မမေဝ, ယဿ ပန စိတ္တဿ ဝသေန နယနာနံ မေတ္တာသိနေဟသိနိဒ္ဓတာ မုခဿ စ ပသန္နတာ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **"မေတ္တံ မနောကမ္မံ နာမာ"** တိ။

ဣမာနိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၁၄၁; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၄၉၂; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၆.၁၁) စ မေတ္တာကာယကမ္မာဒီနိ ဟဋ္ဌိယံ ဘိက္ခူနံ ဝသေန အာဂတာနိ ဂိဟီသုပိ လဗ္ဘန္တိယေဝ။ ဘိက္ခူနဉှိ မေတ္တစိတ္တေန အာစရိယုပဇ္ဈာယဝတ္တာဒိအာဘိသမာစာရိကဓမ္မပူရဏံ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ နာမ။ သဗ္ဗဉ္စ အနဝဇ္ဇကာယကမ္မံ အာဘိသမာစာရိကကမ္မန္တောဂဓမေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဂိဟီနံ စေတိယဝန္ဒနတ္ထာယ ဗောဓိဝန္ဒနတ္ထာယ သင်္ဃနိမန္တနတ္ထာယ ဂမနံ, ကာမံ တ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ ပစ္စုဂ္ဂမနံ, ပတ္တပဋိဂ္ဂဟဏံ, အာသနပညာပနံ, အနုဂမနန္တိ ဧဝမာဒိကံ မေတ္တံ ကာယကမ္မံ နာမ။ ဘိက္ခူနံ မေတ္တစိတ္တေန အာစာရပညတ္တိသိက္ခာပန ကမ္မဋ္ဌာနကထန ဓမ္မဒေသနာ ပရိပုစ္ဆန အဋ္ဌကထာကထနဝသေန ပဝတ္တိယမာနံ တေပိဋကမ္ပိ ဗုဒ္ဓဝစနံ မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ နာမ။ ဂိဟီနံ "စေတိယဝန္ဒနတ္ထာယ ဂစ္ဆာမ, ဗောဓိဝန္ဒနတ္ထာယ ဂစ္ဆာမ, ဓမ္မဿဝနံ ကရိဿာမ, ဒီပမာလာပုပ္ဖပူဇံ ကရိဿာမ, တီဏိ သုစရိတာနိ သမာဒါယ ဝတ္တိဿာမ, သလာကဘတ္တာဒီနိ ဒဿာမ, ဝဿာဝာသိကံ ဒဿာမ, အဇ္ဇ သင်္ဃဿ စတ္တာရော ပစ္စယေ ဒဿာမ, သင်္ဃံ နိမန္တေတွာ ခါဒနီယာဒီနိ သံဝိဒဟထ, အာသနာနိ ပညပေထ, ပါနီယံ ဥပဋ္ဌာပေထ, သင်္ဃံ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ အာနေထ, ပညတ္တာသနေ နိသီဒါပေထ, ဆန္ဒဇာတာ ဥဿာဟဇာတာ ဝေယျာဝစ္စံ ကရောထာ"တိအာဒိကထနကာလေ မေတ္တံ ဝစီကမ္မံ နာမ။ ဘိက္ခူနံ ပါတောဝ ဥဋ္ဌာယ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ စေတိယင်္ဂဏဝတ္တာဒီနိ စ ကတွာ ဝိဝိတ္တာသနေ နိသီဒိတွာ "ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဘိက္ခူ သုခီ ဟောန္တု အဝေရာ အဗျာပဇ္ဇာ"တိ စိန္တနံ မေတ္တံ မနောကမ္မံ နာမ။ ဂိဟီနံ "အယျာ သုခီ ဟောန္တု အဝေရာ အဗျာပဇ္ဇာ"တိ စိန္တနံ မေတ္တံ မနောကမ္မံ နာမ။

လာဘာတိ စီဝရာဒယော လဒ္ဓပစ္စယာ။ **ဓမ္မိကာ** တိ ကုဟနာဒိဘေဒံ မိစ္ဆာဇီဝံ ဝဇ္ဇေတွာ ဓမ္မေန သမေန ဘိက္ခာစရိယဝတ္တေန ဥပ္ပန္နာ။ **အန္တမသော ပတ္တပရိယာပန္နမတ္တမ္ပီ** တိ ပစ္ဆိမကောဋိယာ ပတ္တေ ပရိယာပန္နံ ပတ္တဿ အန္တောဂတံ ဒွတ္တိကဋစ္ဆုဘိက္ခာမတ္တမ္ပိ။ ဒေယျံ ဒက္ခိဏေယျဉ္စ အပ္ပဋိဝိဘတ္တံ ကတွာ ဘုဉ္ဇတီတိ **အပ္ပဋိဝိဘတ္တဘောဂီ** ။ ဒွေ ဟိ ပဋိဝိဘတ္တာနိ နာမ အာမိသပဋိဝိဘတ္တံ ပုဂ္ဂလပဋိဝိဘတ္တဉ္စ။ တတ္ထ "ဧတ္တကံ ဒဿာမိ, ဧတ္တကံ န ဒဿာမီ"တိ ဧဝံ စိတ္တေန ဝိဘဇနံ **အာမိသပဋိဝိဘတ္တံ** နာမ။ "အသုကဿ ဒဿာ

မိ, အသုကဿ န ဒဿာမီ”တိ ဧဝံ စိတ္တေန ဝိဘဇနံ ပန **ပုဂ္ဂလပဋိဝိဘတ္တံ** နာမ။ တဒုဘယမ္ပိ အကတွာ ယော အပ္ပဋိဝိဘတ္တံ ဘုဉ္ဇတိ, အယံ **အပ္ပဋိဝိဘတ္တဘောဂီ** နာမ။ တေနာဟ **“နေဝ အာမိသံ ပဋိဝိဘဇိတွာ ဘုဉ္ဇတီ”** တိ အာဒိ။ **အဒါတုမ္ပီ** တိ ပိ-သဒ္ဒေန ဒါတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿေတိ။ ဒါနဉှိ နာမ န ကဿစိ နိဝါရိတံ, တေန ဒုဿီလဿပိ အတ္ထိကဿ သတိ သမ္ဘဝေ ဒါတဗ္ဗံ, တဉ္စ ခော ကရုဏာယနဝသေန, န ဝတ္တပူရဏဝသေန။ သာရဏီယဓမ္မပူရကဿ အပ္ပဋိဝိဘတ္တဘောဂိတာယ **“သဗ္ဗေသံ ဒါတဗ္ဗမေဝ”** တိ ဝုတ္တံ။ ဂိလာနာဒီနံ ပန ဩဒိဿကံ ကတွာ ဒါနံ အပ္ပဋိဝိဘာဂပက္ခိကံ “အသုကဿ န ဒဿာမီ”တိ ပဋိက္ခေပဿ အဘာဝတော။ ဗျတိရေကပ္ပဓာနော ဟိ ပဋိဝိဘာဂေါ။ တေနာဟ **“ဂိလာနဂိလာနုပဋ္ဌာက။ပေ။ ဝိစေယျ ဒါတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ”** တိ။

သာဓာရဏဘောဂီတိ ဧတ္ထ သာဓာရဏဘောဂိနော ဣဒံ လက္ခဏံ – ယံ ယံ ပဏီတံ လဘတိ, တံ တံ နေဝ လာဘေန လာဘံ နိဇိဂီသနမုခေန ဂိဟီနံ ဒေတိ အတ္တနော အာဇီဝသုဒ္ဓိံ ရက္ခမာနော, န အတ္တနာဝ ပရိဘုဉ္ဇတိ “မယှံ အသာဓာရဏဘောဂိတာ မာ ဟောတူ”တိ။ တံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တော စ “သင်္ဃေန သာဓာရဏံ ဟောတူ”တိ ဂဟေတွာ ဃဏ္ဍိံ ပဟရိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ သင်္ဃသန္တကံ ဝိယ ပဿတိ။ ဣမိနာ စ တဿ လာဘဿ တီသုပိ ကာလေသု သာဓာရဏတော ဌပနံ ဒဿိတံ။ “တံ ပဋိဂ္ဂဏှန္တော စ သင်္ဃေန သာဓာရဏံ ဟောတူ”တိ ဣမိနာ ပဋိဂ္ဂဟဏကာလော ဒဿိတော, “ဂဟေတွာ။ပေ။ ပဿတီ”တိ ဣမိနာ ပဋိဂ္ဂဟိတကာလော။ တဒုဘယံ ပန တာဒိသေန ပုဗ္ဗာဘောဂေန ဝိနာ န ဟောတီတိ အတ္ထသိဒ္ဓော ပုရိမကာလော။ တယိဒမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဟဏတော ပုဗ္ဗေဝဿ ဟောတိ “သင်္ဃေန သာဓာရဏံ ဟောတူတိ ပဋိဂ္ဂဟေဿာမီ”တိ, ပဋိဂ္ဂဏှန္တဿ ဟောတိ “သင်္ဃေန သာဓာရဏံ ဟောတူတိ ပဋိဂ္ဂဏှာမီ”တိ, ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဟောတိ “သင်္ဃေန သာဓာရဏံ ဟောတူတိ ပဋိဂ္ဂဟိတံ မယာ”တိ ဧဝံ တိလက္ခဏသမ္ပန္နံ ကတွာ လဒ္ဓလာဘံ ဩသာနလက္ခဏံ အဝိကောပေတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တော သာဓာရဏဘောဂီ အပ္ပဋိဝိဘတ္တဘောဂီ စ ဟောတိ။

ဣမံ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၁၄၁; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၄၉၂; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၆.၁၁) ပန သာရဏီယဓမ္မံ ကော ပူရေတိ, ကော န ပူရေတိ? ဒုဿီလော တာဝ န ပူရေတိ။ န ဟိ တဿ သန္တကံ သီလဝန္တော ဂဏှန္တိ။ ပရိသုဒ္ဓသီလော ပန ဝတ္တံ အခဏ္ဍေန္တော ပူရေတိ။ တတြိဒံ ဝတ္တံ – ယော ဩဒိဿကံ ကတွာ မာတု ဝါ ပိတု ဝါ အာစရိယုပဇ္ဈာယာဒီနံ ဝါ ဒေတိ, သော ဒါတဗ္ဗံ ဒေတု, သာရဏီယဓမ္မော ပနဿ န ဟောတိ, ပလိဗောဓဇဂ္ဂနံ နာမ ဟောတိ။ သာရဏီယဓမ္မော ဟိ မုတ္တပလိဗောဓဿေဝ ဝဋ္ဋတိ။ တေန ပန ဩဒိဿကံ ဒေန္တေန ဂိလာနဂိလာနုပဋ္ဌာကအာဂန္တုကဂမိကာနဉ္စေဝ နဝပဗ္ဗဇိတဿ စ သင်္ဃာဋိပတ္တဂ္ဂဟဏံ အဇာနန္တဿ ဒါတဗ္ဗံ။ ဧတေသံ ဒတွာ အဝသေသံ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ ထောကံ ထောကံ အဒတွာ ယော ယတ္တကံ ဂဏှာတိ, တဿ တတ္တကံ ဒါတဗ္ဗံ။ အဝသိဋ္ဌေ အသတိ ပုန ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ထေရာသနတော ပဋ္ဌာယ ယံ ယံ ပဏီတံ, တံ တံ ဒတွာ သေသံ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။

အယံ ပန သာရဏီယဓမ္မော သာရဏီယဓမ္မပူရဏဝိဓိမှိ သုသိက္ခိတာယ ပရိသာယ သုပူရော ဟောတိ။ သုသိက္ခိတာယ ဟိ ပရိသာယ ယော အညတော လဘတိ, သော န ဂဏှာတိ။ အညတော အလဘန္တောပိ ပမာဏယုတ္တမေဝ ဂဏှာတိ, န အတိရေကံ။ အယဉ္စ ပန သာရဏီယဓမ္မော ဧဝံ ပုနပ္ပုနံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ လဒ္ဓံ လဒ္ဓံ ဒေန္တဿပိ ဒွါဒသဟိ ဝဿေဟိ ပူရတိ, န တတော ဩရံ။ သစေ ဟိ ဒွါဒသမေပိ ဝဿေ သာရဏီယဓမ္မပူရကော ပိဏ္ဍပါတပူရံ ပတ္တံ အာသနသာလာယံ ဌပေတွာ နဟာယိတုံ ဂစ္ဆတိ, သင်္ဃတ္ထေရော စ “ကဿေသော ပတ္တော”တိ ဝတွာ “သာရဏီယဓမ္မပူရကဿာ”တိ ဝုတ္တေ “အာဟရထ န”န္တိ သဗ္ဗံ ပိဏ္ဍပါတံ ဝိစာရေတွာ ဘုဉ္ဇိတွာဝ ရိတ္တပတ္တံ ဌပေတိ။ အထ သော ဘိက္ခု ရိတ္တပတ္တံ ဒိသွာ “မယှံ အနဝသေသေတွာဝ ပရိဘုဉ္ဇိံသူ”တိ ဒောမနဿံ ဥပ္ပာဒေတိ, သာရဏီယဓမ္မော ဘိဇ္ဇတိ, ပုန ဒွါဒသ ဝဿာနိ ပူရေတဗ္ဗော ဟောတိ။ တိတ္ထိယပရိဝါသသဒိသော ဟေသ, သကိံ ခဏ္ဍေ ဇာတေ ပုန ပူရေတဗ္ဗောဝ။ ယော ပန “လာဘာ ဝတ မေ, သုလဒ္ဓံ ဝတ မေ, ယဿ မေ ပတ္တဂတံ အနာပုစ္ဆာဝ သဗြဟ္မစာရိနော ပရိဘုဉ္ဇန္တီ”တိ သောမနဿံ ဇနေတိ, တဿ ပုဏ္ဏော နာမ ဟောတိ။

ဧဝံ ပူရိတသာရဏီယဓမ္မဿ ပန နေဝ ဣဿာ, န မစ္ဆရိယံ ဟောတိ, မနုဿာနံ ပိယော ဟောတိ သုလဘပစ္စယော, ပတ္တဂတမဿ ဒိယျမာနမ္ပိ န ခီယတိ, ဘာဇနီယဘဏ္ဍဋ္ဌာနေ အဂ္ဂဘဏ္ဍံ လဘတိ, ဘယေ ဝါ ဆာတကေ ဝါ သမ္ပတ္တေ ဒေဝတာ ဥဿုက္ကံ အာပဇ္ဇန္တိ။

တတိ္ရမာနိ ဝတ္ထူနိ – လေဏဂိရိဝါသီ တိဿတ္ထေရော ကိရ မဟာခီရဂါမံ ဥပနိဿာယ ဝသတိ။ ပညာသမတ္တာ ထေရာ နာဂဒီပံ စေတိယဝန္ဒနတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တာ ခီရဂါမေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကိဉ္စိ အလဒ္ဓာ နိက္ခမိံသု။ ထေရော ပဝိသန္တော တေ ဒိသွာ ပုစ္ဆိ “လဒ္ဓံ, ဘန္တေ”တိ။ ဝိစရိမှ, အာဝုသောတိ။ သော အလဒ္ဓဘာဝံ ဉတွာ အာဟ “ဘန္တေ, ယာဝါဟံ အာဂစ္ဆာမိ, တာဝ ဣဓေဝ ဟောထာ”တိ ။ မယံ, အာဝုသော, ပညာသ ဇနာ ပတ္တတေမနမတ္တမ္ပိ န လဘိမှာတိ။ ဘန္တေ, နေဝါသိကာ နာမ ပဋိဗလာ ဟောန္တိ, အလဘန္တာပိ ဘိက္ခာစာရမဂ္ဂသဘာဂံ ဇာနန္တီတိ။ ထေရာ အာဂမိံသု။ ထေရော ဂါမံ ပါဝိသိ။ ဓုရဂေဟေယေဝ မဟာဥပါသိကာ ခီရဘတ္တံ သဇ္ဇေတွာ ထေရံ ဩလောကယမာနာ ဌိတာ ထေရဿ ဒွါရံ သမ္ပတ္တဿေဝ ပတ္တံ ပူရေတွာ အဒါသိ။ သော တံ အာဒါယ ထေရာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ဂဏှထ, ဘန္တေ”တိ သင်္ဃတ္ထေရံ အာဟ။ ထေရော “အမှေဟိ ဧတ္တကေဟိ ကိဉ္စိ န လဒ္ဓံ, အယံ သီဃမေဝ ဂဟေတွာ အာဂတော, ကိံ နု ခော”တိ သေသာနံ မုခံ ဩလောကေသိ။ ထေရော ဩလောကနာကာရေနေဝ ဉတွာ “ဘန္တေ, ဓမ္မေန သမေန လဒ္ဓော ပိဏ္ဍပါတော, နိက္ကုက္ကုစ္စာ ဂဏှထာ”တိအာဒိတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗေသံ ယာဝဒတ္ထံ ဒတွာ အတ္တနာပိ ယာဝဒတ္ထံ ဘုဉ္ဇိ။ အထ နံ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ ထေရာ ပုစ္ဆိံသု “ကဒါ, အာဝုသော, လောကုတ္တရဓမ္မံ ပဋိဝိဇ္ဈီ”တိ? နတ္ထိ မေ, ဘန္တေ, လောကုတ္တရဓမ္မောတိ။ ဈာနလာဘီသိ အာဝုသောတိ? ဧတမ္ပိ မေ, ဘန္တေ, နတ္ထီတိ။ နနု, အာဝုသော, ပါဋိဟာရိယန္တိ? သာရဏီယဓမ္မော မေ, ဘန္တေ, ပူရိတော, တဿ မေ ပူရိတကာလတော ပဋ္ဌာယ သစေပိ ဘိက္ခုသတသဟဿံ ဟောတိ, ပတ္တဂတံ န ခီယတီတိ။ သာဓု သာဓု သပ္ပုရိသ အနုစ္ဆဝိကမိဒံ တုယှန္တိ။ ဣဒံ တာဝ **ပတ္တဂတံ န ခီယတီ** တိ ဧတ္ထ ဝတ္ထု။

အယမေဝ ပန ထေရော စေတိယပဗ္ဗတေ ဂိရိဘဏ္ဍမဟာပူဇာယ အနုဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ “ဣမသ္မိံ ဒာနေ ကိံ ဝရဘဏ္ဍ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ ဒွေ သာဋကာ, ဘန္တေတိ။ ဧတေ မယှံ ပါပုဏိဿန္တီတိ။ တံ သုတွာ အမစ္စော ရညော အာရောစေသိ “ဧကော ဒဟရော ဧဝံ ဝဒတီ”တိ။ “ဒဟရဿ ဧဝံ စိတ္တံ, မဟာထေရာနံ ပန သုခုမာ သာဋကာ ဝဋ္ဋန္တီ”တိ ဝတွာ “မဟာထေရာနံ ဒဿာမီ”တိ ဌပေသိ။ တဿ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပဋိပါဋိယာ ဌိတေ ဒေန္တဿ မတ္ထကေ ဌပိတာပိ တေ သာဋကာ ဟတ္ထံ နာရောဟန္တိ, အညေဝ အာရောဟန္တိ။ ဒဟရဿ အနုကာလေ ပန ဟတ္ထံ အာရုဠှာ။ သော တဿ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ အမစ္စဿ မုခံ ဩလောကေတွာ ဒဟရံ နိသီဒါပေတွာ ဒါနံ ဒတွာ သင်္ဃံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဒဟရဿ သန္တိကေ နိသီဒိတွာ “ဘန္တေ, ဣမံ ဓမ္မံ ကဒါ ပဋိဝိဇ္ဈိတ္ထာ”တိ အာဟ။ သော ပရိယာယေနာပိ အသန္တံ အဝဒန္တော “နတ္ထိ မယှံ, မဟာရာဇ, လောကုတ္တရဓမ္မော”တိ အာဟ။ နနု, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗေဝ အဝစုတ္ထာတိ။ အာမ မဟာရာဇ, သာရဏီယဓမ္မပူရကော အဟံ, တဿ မေ ဓမ္မဿ ပူရိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဘာဇနီယဋ္ဌာနေ အဂ္ဂဘဏ္ဍံ ပါပုဏာတီတိ။ “သာဓု သာဓု ဘန္တေ, အနုစ္ဆဝိကမိဒံ တုမှာက”န္တိ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကာမိ။ ဣဒံ **ဘာဇနီယဋ္ဌာနေ အဂ္ဂဘဏ္ဍံ ပါပုဏာတီ**တိ ဧတ္ထ ဝတ္ထု။

စဏ္ဍာလတိဿဘယေ ပန ဘာတရဂါမဝါသိနော နာဂတ္ထေရိယာ အနာရောစေတွာဝ ပလာယိံသု။ ထေရီ ပစ္စူသသမယေ “အတိ ဝိယ အပ္ပနိဂ္ဃောသော ဂါမော, ဥပဓာရေထ တာဝာ”တိ ဒဟရဘိက္ခုနိယော အာဟ။ တာ ဂန္တွာ သဗ္ဗေသံ ဂတဘာဝံ ဉတွာ အာဂမ္မ ထေရိယာ အာရောစေသုံ။ သာ သုတွာ “မာ တုမှေ တေသံ ဂတဘာဝံ စိန္တယိတ္ထ, အတ္တနော ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာယောနိသောမနသိကာရေသုယေဝ ယောဂံ ကရောထာ”တိ ဝတွာ ဘိက္ခာစာရဝေလာယံ ပါရုပိတွာ အတ္တဒွါဒသမာ ဂါမဒွါရေ နိဂြောဓမူလေ အဋ္ဌာသိ။ ရုက္ခေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ ဒွါဒသန္နမ္ပိ ဘိက္ခုနီနံ ပိဏ္ဍပါတံ ဒတွာ “အယျေ အညတ္ထ မာ ဂစ္ဆထ, နိစ္စံ ဣဓေဝ ဧထာ”တိ အာဟ။ ထေရိယာ ပန ကနိဋ္ဌဘာတာ နာဂတ္ထေရော နာမ အတ္ထိ, သော “မဟန္တံ ဘယံ, န သက္ကာ ယာပေတုံ, ပရတီရံ ဂမိဿာမီ”တိ အတ္တဒွါဒသမော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနာ နိက္ခန္တော “ထေရိံ ဒိသွာ ဂမိဿာမီ”တိ ဘာတရဂါမံ အာဂတော။ ထေရီ “ထေရာ အာဂတာ”တိ သုတွာ တေသံ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ကိံ အယျာ”တိ ပုစ္ဆိ။ သော တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိ။ သာ “အဇ္ဇ ဧကဒိဝသံ ဝိဟာရေ ဝသိတွာ သွေဝ ဂမိဿထာ”တိ အာဟ။ ထေရာ ဝိဟာရံ အာဂမံသု။

ထေရီ ပုနဒိဝသေ ရုက္ခမူလေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ “ဣမံ ပိဏ္ဍပါတံ ပရိဘုဉ္ဇထာ”တိ အာဟ။ ထေရော “ဝဋ္ဋိဿတိ ထေရီ”တိ ဝတွာ တုဏှီ အဋ္ဌာသိ။ ဓမ္မိကော တာတ ပိဏ္ဍပါတော, ကုက္ကုစ္စံ အကတွာ ပရိဘုဉ္ဇထာတိ။ ဝဋ္ဋိဿတိ ထေရီတိ။ သာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ အာကာသေ ခိပိ။ ပတ္တော အာကာသေ အဋ္ဌာသိ။ ထေရော “သတ္တတာလမတ္တေ ဌိတမ္ပိ ဘိက္ခုနီဘတ္တမေဝ ထေရီ”တိ ဝတွာ “ဘယံ နာမ သဗ္ဗကာလံ န ဟောတိ, ဘယေ ဝူပသန္တေ အရိယဝံသံ ကထယမာနော ‘ဘော ပိဏ္ဍပါတိက ဘိက္ခုနီဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဝီတိနာမယိတ္ထာ’တိ စိ

တ္တေန အနုဝဒိယမာနော သန္တုဋ္ဌိံ န သက္ကိဿာမိ, အပ္ပမတ္တာ ဟောထ ထေရိယော”တိ မဂ္ဂံ အာရုဟိ။ ရုက္ခဒေဝတာပိ “သစေ ထေရော ထေရိယာ ဟတ္ထတော ပိဏ္ဍပာတံ ပရိဘုဉ္ဇိဿတိ, န နံ နိဝတ္တေဿာမိ, သစေ န ပရိဘုဉ္ဇိဿတိ, နိဝတ္တေဿာမီ”တိ စိန္တယမာနာ ဌတွာ ထေရဿ ဂမနံ ဒိသွာ ရုက္ခာ ဩရုယှ “ပတ္တံ, ဘန္တေ, ဒေထာ”တိ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ထေရံ ရုက္ခမူလံယေဝ အာနေတွာ အာသနံ ပညပေတွာ ပိဏ္ဍပာတံ ဒတွာ ကတဘတ္တကိစ္စံ ပဋိညံ ကာရေတွာ ဒွါဒသ ဘိက္ခုနိယော ဒွါဒသ စ ဘိက္ခူ သတ္တ ဝဿာနိ ဥပဋ္ဌဟိ ။ ဣဒံ **ဒေဝတာ ဥဿုက္ကံ အာပဇ္ဇန္တီ**တိ ဧတ္ထ ဝတ္ထု။ တတ္ရ ဟိ ထေရီ သာရဏီယဓမ္မပူရိကာ အဟောသိ။

နတ္ထိ ဧတေသံ ခဏ္ဍန္တိ **အခဏ္ဍာနိ,** တံ ပန နေသံ ခဏ္ဍံ ဒဿေတုံ **“ယဿာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဥပသမ္ပန္နသီလာနံ ဥဒ္ဒေသက္ကမေန အာဒိအန္တာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေနာဟ **“သတ္တသု”**တိအာဒိ။ အနုပသမ္ပန္နသီလာနံ ပန သမာဒါနက္ကမေနပိ အာဒိအန္တာ လဗ္ဘန္တိ။ **ပရိယန္တေ ဆိန္နသာဋကော ဝိယာ** တိ ဝတ္ထန္တေ ဒသန္တေ တ ဆိန္နဝတ္ထံ ဝိယ။ ဝိသဒိသုဒာဟရဏဉ္စေတံ “အခဏ္ဍာနီ”တိ ဣမဿ အဓိကတတ္တာ။ ဧဝံ သေသာနိပိ ဥဒာဟရဏာနိ။ **ခဏ္ဍ** န္တိ ခဏ္ဍဝန္တံ, ခဏ္ဍိတံ ဝာ။ **ဆိဒ္ဒ** န္တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဝိသဘာဂဝဏ္ဏေန ကာဠိ ဝိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဝိသဘာဂဝဏ္ဏေန ဥပဍ္ဍံ တတိယဘာဂံ ဝါ သမ္ဘိန္နဝဏ္ဏာ **သဗလာ,** ဝိသဘာဂဝဏ္ဏေဟေဝ ပန ဗိန္ဒူဟိ အန္တရန္တရာ ဝိမိဿာ **ကမ္မာသာ** ။ အယံ ဣမေသံ ဝိသေသော။

ဘုဇိဿဘာဝကရဏတော တိ တဏှာဒါသဗျတော မောစေတွာ ဘုဇိဿဘာဝကရဏတော။ သီလဿ စ တဏှာဒါသဗျတော မောစနံ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယဘာဝတော ဟေတဒန်, တေနဿ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယတာ ဒဿိတာ။ “ဘုဇိဿဘာဝကရဏတော”တိ စ ဣမိနာ ဘုဇိဿကရာနိ **ဘုဇိဿာနီ** တိ ဥတ္တရပဒလောပေနာယံ နိဒ္ဒေသောတိ ဒဿေတိ။ ယသ္မာ စ တံသမင်္ဂိပုဂ္ဂလော သေရီ သယံဝသီ ဘုဇိဿော နာမ ဟောတိ, တသ္မာပိ ဘုဇိဿာနိ။ သုပရိသုဒ္ဓဘာဝေန ဟာသံသတ္တာ **ဝိညုပသတ္ထာနိ** ။ အဝိညူနံ ပသံသာယ အပ္ပမာဏဘာဝတော ဝိညူဂဟဏံ ကတံ။ **တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ အပရာမဋ္ဌတ္တာ**တိ “ဣမိနာဟံ သီလေန ဒေဝေ ဝါ ဘဝိဿာမိ ဒေဝညတရော ဝါ”တိ တဏှာပရာမာသေန “ဣမိနာဟံ သီလေန ဒေဝေ ဟုတွာ တတ္ထ နိစ္စော ဓုဝေ သဿတော ဘဝိဿာမီ”တိ ဒိဋ္ဌိပရာမာသေန စ အပရာမဋ္ဌတ္တာ။ အထ ဝါ “အယံ တေ သီလေသု ဒေါသော”တိ စတူသု ဝိပတ္တီသု ယံ ဝါ တံ ဝါ ဝိပတ္တိံ ဒဿေတွာ “ဣမံ နာမ တွံ အာပန္နပုဗ္ဗော”တိ ကေနစိ ပရာမဋ္ဌုံ အနုဒ္ဓံသေတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ **အပရာမဋ္ဌာနီ** တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သီလံ နာမ အဝိပ္ပဋိသာရာဒိဟေရမ္ပရိယေန ယာဝဒေဝ သမာဓိသမ္ပာဒနတ္ထန္တိ အာဟ **“သမာဓိသံဝတ္တနိကာနီ”**တိ။ သမာဓိသံဝတ္တနပ္ပယောဇနာနိ **သမာဓိသံဝတ္တနိကာနိ** ။

သမာနဘာဝေ သာမညံ, ပရိပုဏ္ဏစတုပာရိသုဒ္ဓိဘာဝေန မဇ္ဈေ ဘိန္နသုဝဏ္ဏဿ ဝိယ ဘေဒာဘာဝတော သီလေန သာမညံ သီလသာမညံ, တံ ဂတော ဥပဂတောတိ **သီလသာမညဂတော**။ တေနာဟ **“သမာနဘာဝူပဂတသီလော”**တိ, သီလသမ္ပတ္တိယာ သမာနဘာဝံ ဥပဂတသီလော သဘာဂဝုတ္တိကောတိ အတ္ထော။ သောတာပန္နာဒီနဉှိ သီလံ သမုဒ္ဒန္တရေပိ ဒေဝလောကေပိ ဝသန္တာနံ အညေသံ သောတာပန္နာဒီနံ သီလေန သမာနမေဝ ဟောတိ, နတ္ထိ မဂ္ဂသီလေ နာနတ္တံ။ ကာမဉှိ ပုထုဇ္ဇနာနမ္ပိ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလေ နာနတ္တံ န သိယာ, တံ ပန န ဧကန္တိကန္တိ ဣဓ နာဓိပ္ပေတံ, မဂ္ဂသီလံ ပန ဧကန္တိကံ နိယတဘာဝတောတိ တမေဝ သန္ဓာယ **“ယာနိ တာနိ သီလာနီ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ယာယန္တိ ယာ အယံ မယှဉ္စေဝ တုမှာကဉ္စ ပစ္စက္ခဘူတာ။ **ဒိဋ္ဌိ** တိ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ။ **နိဒ္ဒေါသာ** တိ နိဒ္ဒုတဒေါသာ, သမုစ္ဆိန္နရာဂါဒိဟပမ္မာတိ အတ္ထော။ **နိယျာတီ** တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခတော နိဿရတိ နိဂစ္ဆတိ။ သယံ နိယန္တီယေဝ ဟိ တံမဂ္ဂသမင်္ဂိပုဂ္ဂလံ ဝဋ္ဋဒုက္ခတော နိယျာပေတီတိ ဝုစ္စတိ။ ယာ သတ္ထု အနုသိဋ္ဌိ, တံ ကရောတီတိ **တက္ကရော,** တဿ, ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇနကဿာတိ အတ္ထော။ **ဒိဋ္ဌိသာမညဂတော** တိ သစ္စသမ္ပဋိဝေဓေန သမာနဒိဋ္ဌိဘာဝံ ဥပဂတော။

ကတိပုစ္ဆာတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဆအာပတ္တိသမုဋ္ဌာနတရကထာဝဏ္ဏနာ

၂၇၆. **ပဌမေန အာပတ္တိသမုဋ္ဌာနေနာ** တိအာဒိ သဗ္ဗံ ဥဒ္ဒေသနိဒ္ဒေသာဒိဝသေန ပဝတ္တပဟင်္ဂ အနုသာရေနေဝ သက္ကာ ဝိညာတုံ။

သမထဘေဒံ

အဓိကရဏပရိယာယတရကထာဝဏ္ဏနာ

၂၉၃. **လောဘော ပုဗ္ဗင်္ဂမော** တိအာဒီသု ပန လောဘဟေတု ဝိဝဒနတော ''လောဘော ပုဗ္ဗင်္ဂမော''တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ **ဌာနာနီ**တိ ကာရဏာနိ။ တိဋ္ဌန္တိ ဧတ္ထာတိ **ဌာနံ**။ ကေ တိဋ္ဌန္တိ? ဝိဝါဒါဓိကရဏာဒယော။ ဝသန္တိ ဧတ္ထာတိ **ဝတ္ထု**။ ဘဝန္တိ ဧတ္ထာတိ **ဘူမိ**။ ကုသလာကုသလာဗျာကတစိတ္တသမင်္ဂီနော ဝိဝဒနတော **"နဝ ဟေတူ"**တိ ဝုတ္တံ။ **ဒွါဒသ မူလာနီ**တိ ''ကောဓနော ဟောတိ ဥပနာဟီ''တိအာဒီနိ ဒွါဒသ မူလာနိ။

၂၉၄-၂၉၅. ဣမာနေဝ ဒွါဒသ ကာယဝါစာဟိ သဒ္ဓိံ **"စုဒ္ဒသ မူလာနီ"** တိ ဝုတ္တာနိ။ **သတ္တ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ ဌာနာနီ**တိ ဧတ္ထ အာပတ္တံ အာပဇ္ဇိတွာ ပဋိစ္ဆာဒေန္တဿ ယာ အာပတ္တိ, တဿာ ပုဗ္ဗေ အာပန္နာ အာပတ္တိ ယော ဌာနာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ''နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလ''န္တိ ဝစနတော အာပတ္တာဓိကရဏေ အကုသလာဗျာကတဝသေန ဆ ဟေတူ ဝုတ္တာ။ ကုသလစိတ္တံ ပန အင်္ဂံ ဟောတိ, န ဟေတု။

၂၉၆. **စတ္တာရိ ကမ္မာနိ ဌာနာနီ** တိ ဧတ္ထ ''ဧဝံ ကတ္တဗ္ဗ''န္တိ ဣတိကတ္တဗ္ဗတာဒဿနဝသေန ပဝတ္တပဟင်္ဂ **ကမ္မံ** နာမ, ယထာဌိတပဟင်္ဂဝသေန ကရောန္တာနံ ကိရိယာ **ကိစ္စာဓိကရဏံ** နာမ။ ဥတ္တိဥတ္တိဒုတိယဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မာနိ ဥတ္တိတော ဇာယန္တိ, အပလောကနကမ္မံ အပလောကနတောတိ အာဟ **"ဥတ္တိတော ဝါ အပလောကနတော ဝါ"**တိ။ ကိစ္စာဓိကရဏံ ဧကေန သမထေန **သမ္မတိ,** သမ္ပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ ဧတေဟိ သမေတဗ္ဗတ္တာ ''ဝိဝါဒါဓိကရဏဿ သာဓာရဏာ''တိ ဝုတ္တံ။

တဗ္ဘာဂိယတရကထာဝဏ္ဏနာ

၂၉၈. **ဝိဝါဒါဓိကရဏဿ တဗ္ဘာဂိယာ** တိ ဝိဝါဒါဓိကရဏဿ ဝူပသမတော တပ္ပက္ခိကာ။

သမထာ သမထဿ သာဓာရဏတရကထာဝဏ္ဏနာ

၂၉၉. ကေဝံ အဓိကရဏံ သဗ္ဗေ သမထာ ဧကတော ဟုတွာ သမေတုံ သက္ကောန္တိ န သက္ကောန္တီတိ ပုစ္ဆန္တော **"သမထာ သမထဿ သာဓာရဏာ, သမထာ သမထဿ အသာဓာရဏာ"** တိ အာဟ။ ယေဘုယျသိကာယ သမနံ သမ္မုခါဝိနယံ ဝိနာ န ဟောတီတိ အာဟ **"ယေဘုယျသိကာ သမ္မုခါဝိနယဿ သာဓာရဏာ"** တိ။ သတိဝိနယာဒီဟိ သမနဿ ယေဘုယျသိကာယ ကိစ္စံ နတ္ထီတိ အာဟ **"သတိဝိနယဿ။ပေ။ အသာဓာရဏာ"** တိ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ တဗ္ဘာဂိယတရေပိ ဧသေဝ နယော။

ဝိနယတရကထာဝဏ္ဏနာ

၃၀၂. သဗ္ဗေသမ္ပိ သမထာနံ ဝိနယပရိယာယော လဗ္ဘတီတိ **"ဝိနယော သမ္မုခါဝိနယော"** တိအာဒိနာ ဝိနယတရော ဥဒ္ဓဋော။ **သိယာ န သမ္မုခါဝိနယော** တိ ဧတ္ထ သမ္မုခါဝိနယံ ဌပေတွာ သတိဝိနယာဒယော သေသသမထာ အဓိပ္ပေတာ။ ဧသ နယော သေသေသုပိ။

ကုသလတရကထာဝဏ္ဏနာ

၃၀၃. သင်္ဃဿ သမ္မုခါ ပဋိညာတေ တံ ပဋိဇာနနံ သင်္ဃသမ္မုခတာ နာမ။ တဿ ပဋိဇာနနစိတ္တံ သန္ဓာယ **"သမ္မုခါဝိနယော ကုသလော"** တိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။ **နတ္ထိ သမ္မုခါဝိနယော အကုသလော** တိ ဓမ္မဝိနယပုဂ္ဂလသမ္မုခတာဟိ တိဝင်္ဂိကော သမ္မုခါဝိနယော ဧတေဟိ ဝိနာ နတ္ထိ။ တတ္ထ ကုသလစိတ္တေဟိ ကရဏကာလေ ကုသလော,

အရဟန္တေဟိ ကရဏကာလေ အဗျာကတော။ ဧတေသံ သင်္ဃသမ္မုခတာဒီနံ အကုသလပဋိပက္ခတ္တာ အကုသလဿ သမ္ဘဝေါ နတ္ထိ, တသ္မာ ''နတ္ထိ သမ္မုခါဝိနယော အကုသလော''တိ ဝုတ္တံ။ ''ယေဘုယျသိကာ အဓမ္မဝါဒီဟိ ဝူပသမနကာလေ, ဓမ္မဝါဒီနမ္ပိ အဓမ္မဝါဒိမ္ပိ သလာကဂ္ဂါဟာပကေ ဇာတေ အကုသလာ။ သတိဝိနယော အနရဟတော သဥ္စိစ္စ သတိဝိနယအနေ အကုသလော။ အမူဠှဝိနယော အနုမ္မတ္တကဿ အနေ, ပဋိညာတကရဏံ မူဠှဿ အဇာနတော ပဋိညာယ ကရဏေ, တဿပါပိယသိကာ သုဒ္ဓဿ ကရဏေ, တိဏဝတ္ထာရကံ မဟာကလဟေ သဥ္စိစ္စ ကရဏေ စ အကုသလံ။ သဗ္ဗတ္ထ အရဟတော ဝသေနေဝ အဗျာကတ''န္တိ သဗ္ဗမေတံ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။

သမထတရဝိဿဇ္ဇနာတရကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၄-၂၀၅. ယတ္ထ ယေဘုယျသိကာ လဗ္ဘတိ, တတ္ထ သမ္မုခါဝိနယော လဗ္ဘတီ တိအာဒိ ပုစ္ဆာ။ **ယသ္မိံ သမယေ သမ္မုခါဝိနယေန စာ**တိအာဒိ တဿာ ဝိဿဇ္ဇနံ, ယသ္မိံ သမယေ သမ္မုခါဝိနယေန စ ယေဘုယျသိကာယ စ အဓိကရဏံ ဝူပသမ္မတိ, တသ္မိံ သမယေ ယတ္ထ ယေဘုယျသိကာ လဗ္ဘတိ, တတ္ထ သမ္မုခါဝိနယော လဗ္ဘတီတိ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ သမ္ဗန္ဓော။ **ယတ္ထ ပဋိညာတကရဏံ လဗ္ဘတိ, တတ္ထ သမ္မုခါဝိနယော လဗ္ဘတီ** တိ ဧတ္ထ ကေ တ ဒွေဝ တ ဇဟူ တ ဘိက္ခူ ''ဣမံ နာမ အာပတ္တိံ အာပန္နောသီ''တိ ပုစ္ဆိတေ သတိ ''အာမာ''တိ ပဋိဇာနနေ ဒွေဝပိ ပဋိညာတကရဏသမ္မုခါဝိနယာ လဗ္ဘန္တိ၊ တတ္ထ ''သင်္ဃသမ္မုခတာ ဓမ္မဝိနယပုဂ္ဂလသမ္မုခတာ''တိ ဧဝံ ဝုတ္တသမ္မုခါဝိနယေ သင်္ဃဿ ပုရတော ပဋိညာတံ စေ, သင်္ဃသမ္မုခတာ။ တတ္ထေဝ ဒေသိတံ စေ, ဓမ္မဝိနယသမ္မုခတာယောပိ လဒ္ဓါ ဟောန္တိ။ အထ ဝိဝဒန္တာ အညမညံ ပဋိဇာနန္တိ စေ, ပုဂ္ဂလသမ္မုခတာ။ တဿေဝ သန္တိကေ ဒေသိတံ စေ, ဓမ္မဝိနယသမ္မုခတာယောပိ လဒ္ဓါ ဟောန္တိ။ ကေဿဝ တ ကေဿ သန္တိကေ အာပတ္တိံဒေသနကာလေ ''ပဿသိ, ပဿာမီ''တိ ဝုတ္တေ တတ္ထ ဓမ္မဝိနယပုဂ္ဂလသမ္မုခတာသညိတော သမ္မုခါဝိနယော စ ပဋိညာတကရဏဉ္စ လဒ္ဓံ ဟောတိ။

သံသဋ္ဌတရကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၆. အဓိကရဏာနံ ဝူပသမောဝ **သမထော** နာမ, တသ္မာ အဓိကရဏေန ဝိနာ သမထာ နတ္ထီတိ အာဟ **''မာ ဟေဝန္တိဿ ဝစနီယော။ပေ။ ဝိနိဗ္ဘုဇိတွာ နာနာကရဏံ ပညာပေတု''**န္တိ။

သမထာဓိကရဏတရကထာဝဏ္ဏနာ

၂၀၉-၂၁၀. သမထာ သမထေဟိ သမ္မန္တိ တိအာဒိ ပုစ္ဆာ။ **သိယာ သမထာ သမထေဟိ သမ္မန္တိ** တိအာဒိ ဝိဿဇ္ဇနံ။ တတ္ထ **သမထာ သမထေဟိ သမ္မန္တိ** တိ ဧတ္ထ **သမ္မန္တိ** တိ သမ္ပဇ္ဇန္တိ, အဓိကရဏာ တ ပန သမ္မန္တိ ဝူပသမံ ဂစ္ဆန္တိ, တသ္မာ **ယေဘုယျသိကာ သမ္မုခါဝိနယေန သမ္မတီ** တိ ဧတ္ထ သမ္မုခါဝိနယေန သဒ္ဓိံ ယေဘုယျသိကာ သမ္ပဇ္ဇတိ, န သတိဝိနယာဒီဟိ သဒ္ဓိံ တေသံ တဿာ အနုပကာရတ္တာတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၂၁၁. ''သမ္မုခါဝိနယော ဝိဝါဒါဓိကရဏေန သမ္မတီ''တိ ဟဒ္ဒေါ။ ''သမ္မုခါဝိနယော န ကေနစိ သမ္မတီ''တိ ဟိ အဝသာနေ ဝုတ္တတ္တာ သမ္မုခါဝိနယော သယံ သမထေန တ အဓိကရဏေန တ သမေတဗ္ဗော န ဟောတိ။

၂၁၃. ဝိဝါဒါဓိကရဏံ။ပေ။ ကိစ္စာဓိကရဏေန သမ္မတီ တိ ဧတ္ထ ''သုဏာတု မေ ဘန္တေ ။ပေ။ ပဌမံ သလာကံ နိက္ခိပါမီ''တိ ဧဝံ ဝိဝါဒါဓိကရဏံ ကိစ္စာဓိကရဏေန သမ္မတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သမုဋ္ဌာပနတရကထာဝဏ္ဏနာ

၂၁၄. ဝိဝါဒါဓိကရဏံ န ကတမံ အဓိကရဏံ သမုဋ္ဌာပေတီ တိ ''နာယံ ဓမ္မော''တိ ဝုတ္တမတ္တေနေဝ ကိဉ္စိ အဓိကရဏံ န သမုဋ္ဌာပေတီတိ အတ္ထော။

ဘဇတိတရကထာဝဏ္ဏနာ

၃၁၈-၉. ကတမံ အဓိကရဏံ ပရိယာပန္န န္တိ ကတမာဓိကရဏပရိယာပန္နံ, အယမေဝ တ ဟဌော။ **ဝိတာအဓိကရဏံ ဝိတာအဓိကရဏံ ဘဇတီ**တိ ပဌမုပ္ပန္နဝိတဒံ ပစ္ဆာ ဥပ္ပန္နော ဘဇတိ။ **ဝိတာအဓိကရဏံ ဒွေဝ သမထေ ဘဇတီ**တိ “မံ ဝူပသမေတုံ သမတ္ထာ တုမှေဟ”တိ ဝဒန္တံ ဝိယ ဘဇတိ။ **ဒွီဟိ သမထေဟိ သင္ဂဟိတ** န္တိ “မယံ တံ ဝူပသမေဿာမာ”တိ ဝဒန္တေဟိ ဝိယ ဒွီဟိ သမထေဟိ သင္ဂဟိတံ။

ခန္ဓကပုစ္ဆာတရော

ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာဝဏ္ဏနာ

၃၂၀. နိအာနေန စ နိဒ္ဒေသေန စ သဒ္ဓိ န္တိ ဧတ္ထ **နိအာနေနာ**တိ သိက္ခာပဒပညတ္တိဒေသသဝ္ခာတေန နိအာနေန။ **နိဒ္ဒေသေနာ**တိ ပုဂ္ဂလာဒိနိဒ္ဒေသေန။ ဥဘယေနပိ တဿ တဿ သိက္ခာပဒဿ ဝတ္ထုံ ဒဿိတံ, တသ္မာ ဝတ္ထုနာ သဒ္ဓိံ ခန္ဓကံ ပုစ္ဆိဿာမီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဥပသမ္ပဒက္ခန္ဓကေ။ **ဥတ္တမာနိ ပအာနိ ဝုတ္တာနီ**တိ “န, ဘိက္ခဝေ, ဦနဝီသတိဝဿော ပုဂ္ဂလော ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော”တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၉၉, ၁၂၄) နယေန ဥတ္တမပအာနိ ဝုတ္တာနိ။ **စမ္မသံယုတ္တေ** တိ စမ္မက္ခန္ဓကေ။

ဧကုတ္တရိကနယော

ဧကကတရဝဏ္ဏနာ

၃၂၁. **မူလဝိသုဒ္ဓိယာ အန္တရာပတ္တီ**တိ အန္တရာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ မူလာယပဋိကဿနံ ကတွာ ဌိတေန အာပန္နာ။ **“အဂ္ဃဝိသုဒ္ဓိယာ အန္တရာပတ္တီ**တိ သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိတွာ တာသု သဗ္ဗစိရပဋိစ္ဆန္နဝသေန အဂ္ဃသမောဓာနံ ဂဟေတွာ ဝသန္တေန အာပန္နာပတ္တိ”တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **သဥဿာဟေနေဝ စိတ္တေနာ**တိ “ပုနပိ အာပဇ္ဇိဿာမီ”တိ သဥဿာဟေနေဝ စိတ္တေန။ ဘိက္ခုနီနံ အဋ္ဌဝတ္ထုကာယ ဝသေန စေတံ ဝုတ္တံ။ တေနေဝါဟ **“အဋ္ဌမေ ဝတ္ထုသ္မိံ ဘိက္ခုနိယာ ပါရာဇိကမေဝ ဟောတီ”**တိ။ **“ဓမ္မိကဿ ပဋိဿဝဿ အသစ္စာပနေ”**တိ ဝုတ္တတ္တာ အဓမ္မိကပဋိဿဝဿ ဝိသံဝါဒေ ဒုက္ကဋံ န ဟောတိ။ “တုမ္ဟေဟ ဝိဗ္ဘမထာ”တိ ဟိ ဝုတ္တေ သုဒ္ဓစိတ္တော “သာဓူ”တိ ပဋိဿုဏိတွာ သစေ န ဝိဗ္ဘမတိ, အနာပတ္တိ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။ **ပဉ္စဒသသု ဓမ္မေသူ**တိ “ကာလေန ဝက္ခာမိ, နော အကာလေနာ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တပဉ္စဒသဓမ္မေသု။ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတုံ ဘဗ္ဗတာယ **ဘဗ္ဗာပတ္တိကာ**။

ဧကကတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုကတရဝဏ္ဏနာ

၃၂၂. ဒုကေသု **နိဒဟနေ**တိ အာတပေ အတိစိရံ ဌပေတွာ နိဒဟနေ။ ဝတ္ထုသဘာဂံ ဒေသေန္တော **ဒေသေန္တော အာပဇ္ဇတိ,** အာပန္နံ အာပတ္တိံ န ဒေသေဿာမီတိ ဓုရံ နိက္ခိပန္တော **န ဒေသေန္တော အာပဇ္ဇတိ**။ ရောမဇနပဒေ ဇာတံ **ရောမကံ။ ပက္ကာလက**န္တိ ယဝက္ခာရံ။ အနုညာတလောဏတ္တာ လောဏာနိပိ ဒုကေသု ဝုတ္တာနိ။

ဒုကတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တိကတရဝဏ္ဏနာ

၃၂၃. တိကေသု **ဝစီသမ္ပယုတ္တံ ကာယကိရိယံ ကတွာ**တိ ကာယေန နိပစ္စကာရံ ကတွာ။ **မုခာလမ္ဗရကရဏာဒိဘေဒေ**တိ မုခဘေရိဝါဒနာဒိပ္ပဘေဒေ။ ယဿ သိက္ခာပဒဿ ဝီတိက္ကမေ ကာယသမုဋ္ဌာနာ အာပတ္တိယော, တံ ကာယဒွါရေ ပညတ္တသိက္ခာပဒံ။ **ဥပဃာတေတီ**တိ ဝိနာသေတိ။ **န အာဒါတဗ္ဗ**န္တိ “ဣမသ္မာ ဝိဟာရာ ပရမ္ပိ မာ နိက္ခမ, ဝိနယဓရာနံ ဝါ သန္တိကံ အာဂစ္ဆ ဝိနိစ္ဆယံ ဒါတု”န္တိ ဝုတ္တေ တဿ ဝစနံ န ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

အကုသလာနိ စေဝ မူလာနိ စာတိ အကောသလ္လသမ္ဘူတဋ္ဌေန ဧကန္တာကုသလဘာဝတော အကုသလာနိ, အတ္တနာ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝသာဓနတော မူလာနိ, န အကုသလဘာဝသာဓနတော။ န ဟိ မူလတော အကုသလာနံ အကုသလဘာဝေါ, ကုသလာဒီနံ ဝါ ကုသလာဒိဘာဝေါ။ တထာ စ သတိ မောမူဟစိတ္တဒွယမောဟဿ အကုသလဘာဝေါ န သိယာ။

ဒုဋ္ဌု စရိတာနီတိ ပစ္စယတော သမ္ပယုတ္တဓမ္မတော ပဝတ္တိအာကာရတော စ န သုဋ္ဌု အသမ္မာပဝတ္တိတာနိ။ **ဝိရူပါနီ**တိ ဗီဘစ္ဆာနိ သမ္ပတိ အာယတိဉ္စ အနိဋ္ဌရူပတ္တာ။ **သုဋ္ဌု စရိတာနီ**တိအာဒီသု ဝုတ္တဝိပရိယာယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒွေပိ စေတေ တိကာ ပဏ္ဏတ္တိယာ ဝါ ကမ္မပထေဟိ ဝါ ကထေတဗ္ဗာ။ ပဏ္ဏတ္တိယာ တာဝ ကာယဒွါရေ ပညတ္တသိက္ခာပဒဿ ဝီတိက္ကမော ကာယဒုစ္စရိတံ, အဝီတိက္ကမော ကာယသုစရိတံ။ ဝစီဒွါရေ ပညတ္တသိက္ခာပဒဿ ဝီတိက္ကမော ဝစီဒုစ္စရိတံ, အဝီတိက္ကမော ဝစီသုစရိတံ။ ဥဘယတ္ထ ပညတ္တသိက္ခာပဒဿ ဝီတိက္ကမော မနောဒုစ္စရိတံ မနောဒွါရေ ပညတ္တသိက္ခာပဒဿ အဘာဝတော။ တယိဒံ ဒွါရဒွယေ အကိရိယသမုဋ္ဌာနာယ အာပတ္တိယာ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာဝုတ္တာယ အာပတ္တိယာ အဝီတိက္ကမောဝ မနောသုစရိတံ။ အယံ **ပဏ္ဏတ္တိကထာ**။

ဟဏ္ဏာတိပာတာဒယော ပန တိဿော စေတနာ ကာယဒွါရေ ဝစီဒွါရေပိ ဥပ္ပန္နာ ကာယဒုစ္စရိတံ ဒွါရန္တရေ ဥပ္ပန္နသ္သပိ ကမ္မဿ သနာမာပရိစ္စာဂတော ယေဘုယျဝုတ္တိယာ တဗ္ဗဟုလဝုတ္တိယာ စ။ တေနာဟု အဋ္ဌကထာစရိယာ –

> ''ဒွါရေ စရန္တိ ကမ္မာနိ၊ န ဒွါရာ ဒွါရစာရိနော။
> တသ္မာ ဒွါရေဟိ ကမ္မာနိ၊ အညမညံ ဝဝတ္ထိတာ''တိ။ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ကာမာဝစရကုသလ ဒွါရကထာ၊ ကာယကမ္မဒွါရ)။

တထာ စတဿော မုသာဝါဒါဒိစေတနာ ကာယဒွါရေပိ ဝစီဒွါရေပိ ဥပ္ပန္နာ ဝစီဒုစ္စရိတံ, အဘိဇ္ဈာ ဗျာပါဒေ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌီတိ တယော မနောကမ္မဘူတာယ စေတနာယ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ မနောဒုစ္စရိတံ, ကာယဝစီကမ္မဘူတာယ ပန စေတနာယ သမ္ပယုတ္တာ အဘိဇ္ဈာဒယော တံတံပက္ခိကာ တ ဟောန္တိ အဗ္ဗောဟာရိကာ တ။ ပာဏာတိပာတာဒီဟိ ဝိရမန္တဿ ဥပ္ပန္နာ တိဿော စေတနာပိ ဝိရတိယောပိ ကာယသုစရိတံ ကာယိကဿ ဝီတိက္ကမဿ အကရဏဝသေန ပဝတ္တနတော။ ကာယေန ပန သိက္ခာပဒါနံ သမာဒိယမာနေ သီလဿ ကာယသုစရိတဘာဝေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ မုသာဝါဒါဒီဟိ ဝိရမန္တဿ စတဿော စေတနာပိ ဝိရတိယောပိ ဝစီသုစရိတံ တစသိကဿ ဝီတိက္ကမဿ အကရဏဝသေန ပဝတ္တနတော။ အနဘိဇ္ဈာ အဗျာပါဒေ သမ္မာဒိဋ္ဌီတိ တယော စေတနာသမ္ပယုတ္တဓမ္မာ မနောသုစရိတန္တိ အယံ **ကမ္မပထကထာ**။

တိကတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုက္ကတရဝဏ္ဏနာ

၃၂၄. စတုက္ကေသု **အနရိယဝေါဟာရာ**တိ အနရိယာနံ လာမကာနံ ဝေါဟာရာ သံဝေါဟာရာ အဘိလာပတစာ။ **အရိယဝေါဟာရာ**တိ အရိယာနံ သပ္ပုရိသာနံ ဝေါဟာရာ။ **ဒိဋ္ဌဝါဒိတာ** တိ ''ဒိဋ္ဌံ မယာ''တိ ဧဝံဝါဒိတာ။ ဧတ္ထ စ တံတံသမုဋ္ဌာပကစေတနာဝသေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပဋမကပ္ပိကေသု ပဋမံ ပုရိသလိင်္ဂမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အာဟ **''ပဋမံ ဥပ္ပန္နဝသေနာ''** တိ။ ပုရိမံ ပုရိသလိင်္ဂံ ပဇဟတီတိ ယထာဝုတ္တေနတ္ထေန ပုဗ္ဗင်္ဂမဘာဝတော ပုရိမသင်္ခါတံ ပုရိသလိင်္ဂံ ဇဟတိ။ **သတံ တိံသဉ္စ သိက္ခာပဒါနိ** တိ တိံသာဓိကာနိ သတံ သိက္ခာပဒါနိ။

ဘိက္ခုဿ စ ဘိက္ခုနိယာ စ စတူသု ပာရာဇိကေသူ တိ သာဓာရဏေသုယေဝ စတူသု ပာရာဇိကေသု။ **ပဋ္ဌမော ပဉ္ဟော**တိ ''အတ္ထိ ဝတ္ထုနာနတ္တတာ, နော အာပတ္တိနာနတ္တတာ''တိ အယံ ပဉ္ဟော။ ''အတ္ထိ အာပတ္တိသဘာဂတာ, နော ဝတ္ထုသဘာဂတာ''တိ အယံ ပန ဒုတိယော နာမ။

အနာပတ္တိဝဿစ္ဆေဒဿာ တိ နတ္ထိ ဧတဿိံ ဝဿစ္ဆေဒေ အာပတ္တီတိ အနာပတ္တိဝဿစ္ဆေဒေ, တဿ, အနာပတ္တိကဿ ဝဿစ္ဆေဒဿာတိ အတ္ထော။ **မန္တာဘာသာ** တိ မတိယာ ဥပပရိက္ခိတွာ ဘာသနတော အသမ္ဖပ္ပလာပတစာ ပန ''မန္တာဘာသာ''တိ ဝုတ္တာ။

နဝမဘိက္ခုနိတော ပဋ္ဌာယ ဥပဇ္ဈာယာပိ အဘိဝါဒနာရဟာ နော ပစ္စုဋ္ဌာနာရဟာ တိ ယသ္မာ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဘတ္တဂ္ဂေ အဋ္ဌန္နံ ဘိက္ခုနီနံ ယထာဝုဍ္ဍံ အဝသေသာနံ ယထာဂတိက''န္တိ ဝဒန္တေန ဘဂဝတာ ဘတ္တဂ္ဂေ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ အဋ္ဌန္နံယေဝ ဘိက္ခုနီနံ ယထာဝုဍ္ဍံ အနုညာတံ, အဝသေသာနံ အာဂတပဋိပါဋိယာ, တသ္မာ နဝမဘိက္ခုနိတော ပဋ္ဌာယ သစေ ဥပဇ္ဈာယာပိ ဘိက္ခုနီ ပစ္ဆာ အာဂစ္ဆတိ, န ပစ္စုဋ္ဌာနာရဟာ, ယထာနိသိန္နာဟိယေဝ သီသံ ဥက္ခိပိတွာ အဘိဝါဒေတဗ္ဗတ္တာ အဘိဝါဒနာရဟာ။ အာဒိတော နိသိန္နာသု ပန အဋ္ဌသု ယာ အဗ္ဘန္တရိမာ အညာ ဝုဍ္ဍတရာ အာဂစ္ဆတိ, သာ အတ္တနော နဝကတရံ ဝုဋ္ဌာပေတွာ နိသီဒိတုံ လဘတိ။ တသ္မာ သာ တာဟိ အဋ္ဌဟိ ဘိက္ခုနီဟိ ပစ္စုဋ္ဌာနာရဟာ။ ယာ ပန အဋ္ဌဟိပိ နဝကတရာ, သာ သစေပိ သဋ္ဌိဝဿာ ဟောတိ, အာဂတပဋိပါဋိယာဝ နိသီဒိတုံ လဘတိ။

ဣဓ န ကပ္ပန္တီတိ ဝဒန္တော တိ ပစ္စန္တိမဇနပဒေသု ဌတွာ ''ဣဓ န ကပ္ပန္တိ''တိ ဝဒန္တော ဝိနယာတိသာရဒု ဣုဋ္ဌံ အာပဇ္ဇတိ။ ကပ္ပိယဥ္စဟိ ''န ကပ္ပတီ''တိ ဝဒန္တော ပညတ္တံ သမုစ္ဆိန္ဒတိ နာမ။ **ဣဓ ကပ္ပန္တီ** တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

စတုက္ကတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဉ္စကတရဝဏ္ဏနာ

၃၂၅. ပဉ္စကေသု ''နိမန္တိတော သဘတ္တော သမာနော သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာပုစ္ဆာ''တိ (ပာစိ. ၂၉၄-၂၉၇) ဝစနတော အကပ္ပိယနိမန္တနံ သာဒိယန္တဿေဝ အနာမန္တစာရော န ဝဋ္ဋတီတိ **''ပိဏ္ဍပာတိကဿ ကပ္ပန္တီ''** တိ ဝုတ္တံ။ **ဂဏဘောဇနာ**ဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အစိဋ္ဌပိတ္ဝာ ဘောဇနံ** န္တိ ''ဂိလာနသမယော''တိအာဒိနာ အာဘောဂံ ကတွာ ဘောဇနံ။ **အဝိကပ္ပနာ**တိ ''မယှံ ဘတ္တပစ္စာသံ ဣတ္ထန္နာမဿ ဒမ္မီ''တိ ဧဝံ အဝိကပ္ပနာ။

အယသတော တ ဂရဟတော တတိ တွေ့ ပရမ္မုခါ အဂုဏဝစနံ **အယသော**။ သမ္မုခါ **ဂရဟာ**။ ဝိယသတီတိ **ဗျသနံ,** ဟိတသုခံ ခိပတိ ဝိဒ္ဓံသေတီတိ အတ္ထော။ ဉာတီနံ ဗျသနံ **ဉာတိဗျသနံ,** စောရရောဂဘယာဒီဟိ ဉာတိဝိနာသောတိ အတ္ထော။ ဘောကနံ ဗျသနံ **ဘောဂဗျသနံ,** ရာဇစောရာဒိဝသေန ဘောဂဝိနာသောတိ အတ္ထော။ ရောဂေ ဧဝ ဗျသနံ **ရောဂဗျသနံ** ။ ရောဂေ ဟိ အာရောဂျံ ဗျသတိ ဝိနာသေတီတိ ဗျသနံ။ သီလဿ ဗျသနံ **သီလဗျသနံ,** ဒုဿီလျဿေတံ နာမံ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ဝိနာသယမာနာ ဥပ္ပန္နာ ဒိဋ္ဌိယေဝ ဗျသနံ **ဒိဋ္ဌိဗျသနံ။ ဉာတိသမ္ပဒာ**တိ ဉာတီနံ သမ္ပဒာ ပာရိပူရိ ဗဟုဘာဝေ ။ **ဘောဂသမ္ပဒာယ** ပိ ဧသေဝ နယော။ အာရောဂျဿ သမ္ပဒာ **အာရောဂျသမ္ပဒာ**။ ပာရိပူရိ ဒီဃရတ္တံ အရောဂတာ။ **သီလဒိဋ္ဌိသမ္ပဒာ** သုပိ ဧသေဝ နယော။

ဝတ္တံ ပရိစ္ဆိန္ဒိ တိ တသ္မိံ ဒိဝသေ ကာတဗ္ဗဝတ္တံ နိဋ္ဌာပေသိ။ **အဌ ကပ္ပေ အနုဿရိ** တိအာဒိနာ တသ္မိံ ခဏေ ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏံ နိဗ္ဗတ္တေသီတိ ဒီပေတိ။ **ဥတ္တရိယာ ကမ္မပ္ပတ္တော ဟုတွာ** တိ ဥတ္တရိယာ ဌပိတာယ အနုဿာဝနကမ္မပ္ပတ္တော ဟုတွာတိ အတ္ထော။

မန္ဒတ္တာ မောမူဟတ္တာ တိ နေဝ သမာအနံ ဇာနာတိ, န အာနိသံသံ, အတ္တနော ပန မန္ဒတ္တာ မောမူဟတ္တာ အညာဏေနေဝ အာရညိကော ဟောတိ။ **ပာပိစ္ဆော ဣစ္ဆာပကတော** တိ ''အရညေ မေ ဝိဟရန္တဿ 'အယံ အာရညိကော'တိ စတုပ္ပစ္စယသက္ကာရံ ကရိဿန္တိ, 'အယံ ဘိက္ခု လဇ္ဇီ ပဝိဝိတ္တော'တိအာဒီဟိ စ ဂုဏေဟိ သမ္ဘာဝေဿန္တီ''တိ ဧဝံ ပာပိကာယ ဣစ္ဆာယ ဌတွာ တာယ ဧဝ ဣစ္ဆာယ အဘိဘူတော ဟုတွာ အာရညိကော ဟောတီတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **''အရညတသေန ပစ္စယလာဘံ ပတ္ထယမာနော''** တိ။ ဥမ္မာဒဝသေန အရညံ ပဝိသိတွာ ဝိဟရန္တော **ဥမ္မာဒာ စိတ္တက္ခေပါ ဟ အာရညိကော** နာမ ဟောတိ။ **ဝဏ္ဏိတ** န္တိ ဣဒံ အာရညိကင်္ဂံ နာမ ဗုဒ္ဓေဟိ ဗုဒ္ဓသာဝကေဟိ စ ဝဏ္ဏိတံ ပသတ္ထန္တိ အာရညိကော ဟောတိ။

ပဉ္စကတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဆက္ကတရဝဏ္ဏနာ

၃၂၆. ဆက္ကေသု **ဆဗ္ဗဿပရမတာ ဓာရေတဗ္ဗ** န္တိ ပဒဘာဇနံ ဒဿိတံ။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝ။

ဆက္ကတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သတ္တကတရဝဏ္ဏနာ

၃၂၇. သတ္တကေသု **ဆက္ကေ ဝုတ္တာနိယေဝ သတ္တကဝသေန ယောဇေတဗ္ဗာနီ** တိ ဆက္ကေ ဝုတ္တစုဒ္ဒသပရမာနိ ဒွိဝိဓာ ကတွာ ဒွိဝိန္န သတ္တကာနံ ဝသေန ယောဇေတဗ္ဗာနိ။

အာပတ္တိံ ဇာနာတီ တိ အာပတ္တိံယေဝ ''အာပတ္တီ''တိ ဇာနာတိ။ သေသပဒေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အာဘိစေတသိကာနန္တိ** ဧတ္ထ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၆၆) **အဘိစေတောတိ** ဟာကတိကကာမာဝစရစိတ္တေဟိ သုန္ဒရတာယ ပဋိပက္ခတော ဝိသုဒ္ဓတ္တာ စ အဘိက္ကန္တံ ဝိသုဒ္ဓစိတ္တံ ဝုစ္စတိ, ဥပစာရဇ္ဈာနစိတ္တဿေတံ အဓိဝစနံ။ အဘိစေတသိ ဇာတာနိ **အာဘိစေတသိကာနိ,** အဘိစေတောသန္နိဿိတာနီတိ တ **အာဘိစေတသိကာနိ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနန္တိ** ဒိဋ္ဌဓမ္မေ သုခဝိဟာရာနံ။ **ဒိဋ္ဌဓမ္မော** တိ ပစ္စက္ခော အတ္တဘာဝေ ဝုစ္စတိ, တတ္ထ သုခဝိဟာရဘူတာနန္တိ အတ္ထော။ ရူပာဝစရဇ္ဈာနာနမေတံ အဓိဝစနံ။ တာနိ ဟိ အပ္ပေတွာ နိသိန္နာ ဈာယိနော ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ အသံကိလိဋ္ဌံ နေက္ခမ္မသုခံ ဝိန္ဒန္တိ, တသ္မာ ''ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနီ''တိ ဝုစ္စန္တိ။ **နိကာမလာဘီ**တိ နိကာမေန လာဘီ, အတ္တနော ဣစ္ဆာဝသေန လာဘီ, ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ သမာပဇ္ဇိတုံ သမတ္ထောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အကိစ္ဆလာဘီ** တိ သုခေနေဝ ပစ္စနီကဓမ္မေ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ သမာပဇ္ဇိတုံ သမတ္ထောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အကသိရလာဘီ**တိ အကသိရာနံ လာဘီ ဝိပုလာနံ, ယထာပရိစ္ဆေဒေနေဝ ဝုဋ္ဌာတုံ သမတ္ထောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧကစ္စော ဟိ လာဘီယေဝ ဟောတိ, န ပန သက္ကောတိ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ သမာပဇ္ဇိတုံ။ ဧကစ္စော သက္ကောတိ တထာ သမာပဇ္ဇိတုံ, ပာရိပန္ထိကေ ပန ကိစ္ဆေန ဝိက္ခမ္ဘေတိ။ ဧကစ္စော တထာ စ သမာပဇ္ဇတိ, ပာရိပန္ထိကေ စ အကိစ္ဆေနေဝ ဝိက္ခမ္ဘေတိ, န သက္ကောတိ ကာလမာနနာဠိကယန္တံ ဝိယ ယထာပရိစ္ဆေဒေယေဝ ဝုဋ္ဌာတုံ။

အာသဝာနံ ခယာတိ အရဟတ္တမဂ္ဂေန သဗ္ဗကိလေသာနံ ခယာ။ **အနာသဝန္တိ** အာသဝဝိရဟိတံ။ **စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိန္တိ** ဧတ္ထ **စေတော**-ဝစနေန အရဟတ္တဖလသမ္ပယုတ္တော သမာဓိ, **ပညာ**-ဝစနေန တံသမ္ပယုတ္တာ စ ပညာ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ စ သမာဓိ ရာဂတော ဝိမုတ္တတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိ, ပညာ အဝိဇ္ဇာယ ဝိမုတ္တတ္တာ ပညာဝိမုတ္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉ္စေဟေတံ ဘဂဝတာ ''ယော ဟိဿ, ဘိက္ခဝေ, သမာဓိ, တဒဿ သမာဓိန္ဒြိယံ (သံ. နိ. ၅.၅၂၀)။ ယာ ဟိဿ, ဘိက္ခဝေ, ပညာ, တဒဿ ပညိန္ဒြိယံ (သံ. နိ. ၅.၅၁၆)။ ဣတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ရာဂဝိရာဂါ စေတောဝိမုတ္တိ အဝိဇ္ဇာဝိရာဂါ ပညာဝိမုတ္တီ''တိ (အ. နိ. ၂.၃၂)။ အပိစေတ္ထ သမထဖလံ စေတောဝိမုတ္တိ, ဝိပဿနာဖလံ ပညာဝိမုတ္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။ **ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ** တိ ဣမသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ။ **သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ** တိ အတ္တနာယေဝ ပညာယ ပစ္စက္ခံ ကတွာ, အပရပ္ပစ္စယေန ဉတွာတိ အတ္ထော။ သုတမယဉာဏာဒိနာ ဝိယ ပရပ္ပစ္စယတံ နယက္ကဟဥ္စ မုဉ္စိတွာ ပရတောဃောသာနုဂတဘာဝနာဓိဂမဘူတာယ အတ္တနောယေဝ ပညာယ ပစ္စက္ခံ ကတွာ, န သယမ္ဘူဉာဏဘူတာယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ** တိ ဟပုဏိတွာ သမ္ပာဒေတွာ ဝိဟရတိ။

သတ္တကတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဋ္ဌကတရဝဏ္ဏနာ

၃၂၈. အဋ္ဌကေသု **အဋ္ဌာနိသံသေ သမ္ပဿမာနေနာ** တိ –

''ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အာပတ္တိံ အာပန္နော ဟောတိ, သော တဿာ အာပတ္တိယာ အနာပတ္တိဒိဋ္ဌိ ဟောတိ, အညေ ဘိက္ခူ တဿာ အာပတ္တိယာ အာပတ္တိဒိဋ္ဌိနော ဟောန္တိ, တေ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူ တံ ဘိက္ခုံ ဧဝံ ဇာနန္တိ 'အယံ ခော အာယသ္မာ ဗဟုဿုတော အာဂတာဂမော ဓမ္မဓရော ဝိနယဓရော မာတိကာဓရော ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော မေဓာဝီ လဇ္ဇီ ကုက္ကုစ္စကော သိက္ခာကာမော, သစေ မယံ ဣမံ ဘိက္ခုံ အာပတ္တိယာ အဒဿနေ ဥက္ခိပိဿာမ, န မယံ ဣမိနာ ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဥပောသထံ ကရိဿာမ, ဝိနာ ဣမိနာ ဘိက္ခုနာ ဥပောသထံ ကရိဿာမ, ဘဝိဿတိ သင်္ဃဿ တတောနိဒါနံ ဘဏ္ဍနံ ကလဟော ဝိဂ္ဂဟော ဝိဝါဒော သင်္ဃဘေဒော သင်္ဃရာဇိ သင်္ဃဝဝတ္ထာနံ သင်္ဃနာနာကရဏ'န္တိ, ဘေဒဂရုကေဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူဟိ န သော ဘိက္ခု အာပတ္တိယာ အဒဿနေ ဥက္ခိပိတဗ္ဗော''တိ (မဟာဝ. ၄၅၃) –

အာဒိနာ ဝုတ္တအဋ္ဌာနိသံသေ သမ္ပဿမာနေန။ တေန ဟိ သဒ္ဓိံ ဥပောသထာဒိအကရဏံ အာဒီနဝတော ဘေဒအာယ သံဝတ္တနတော, ကရဏံ အာနိသံသော သာမဂ္ဂိယာ သံဝတ္တနတော။ တသ္မာ ဧတေ အဋ္ဌာနိသံသေ သမ္ပဿမာနေန န သော ဘိက္ခု ဥက္ခိပိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

ဒုတိယအဋ္ဌကေပိ **အဋ္ဌာနိသံသေ သမ္ပဿမာနေနာ** တိ –

“ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အာပတ္တိံ အာပန္နော ဟောတိ, သော တဿာ အာပတ္တိယာ အနာပတ္တိဒိဋ္ဌိ ဟောတိ, အညေ ဘိက္ခူ တဿာ အာပတ္တိယာ အာပတ္တိဒိဋ္ဌိနော ဟောန္တိ, သော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု တေ ဘိက္ခူ ဧဝံ ဇာနာတိ ‘ဣမေ ခေါ အာယသ္မန္တော ဗဟုဿုတာ အာဂတာဂမာ ဓမ္မဓရာ ဝိနယဓရာ မာတိကာဓရာ ပဏ္ဍိတာ ဗျတ္တာ မေဓာဝိနော လဇ္ဇိနော ကုက္ကုစ္စကာ သိက္ခာကာမာ, နာလံ မမံ ဝါ ကာရဏာ အညေသံ ဝါ ကာရဏာ ဆန္ဒာ ဒေါသာ မောဟာ ဘယာ အဂတိံ ဂန္တုံ, သစေ မံ ဣမေ ဘိက္ခူ အာပတ္တိယာ အဒဿနေ ဥက္ခိပိဿန္တိ, န မယာ သဒ္ဓိံ ဥပေါသထံ ကရိဿန္တိ, ဝိနာ မယာ ဥပေါသထံ ကရိဿန္တိ, ဘဝိဿတိ သင်္ဃဿ တတောနိဒါနံ ဘဏ္ဍနံ ကလဟော ဝိဂ္ဂဟော ဝိဝါဒေါ သင်္ဃဘေဒေါ သင်္ဃရာဇိ သင်္ဃဝဝတ္ထာနံ သင်္ဃနာနာကရဏ’န္တိ, ဘေဒဂရုကေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ ပရေသမ္ပိ သဒ္ဓာယ သာ အာပတ္တိ ဒေသေတဗ္ဗာ”တိ (မဟာဝ. ၄၅၃) –

အာဒိနာ ဝုတ္တအဋ္ဌာနိသံသေ သမ္ပဿမာနေနာတိ အတ္ထော။

ဟဋ္ဌိယံ အာဂတေဟိ သတ္တဟီတိ “ပုဗ္ဗေဝဿ ဟောတိ ‘မုသာ ဘဏိဿ’န္တိ, ဘဏန္တဿ ဟောတိ ‘မုသာ ဘဏာမီ’တိ, ဘဏိတဿ ဟောတိ ‘မုသာ မယာ ဘဏိတ’န္တိ ဝိနိဓာယ ဒိဋ္ဌိံ, ဝိနိဓာယ ခန္တိံ, ဝိနိဓာယ ရုစိံ, ဝိနိဓာယ ဘာဝ”န္တိ (ပါရာ. ၂၂၀) ဧဝမာဂတေဟိ သတ္တဟိ။

အဗြဟ္မစရိယာတိ အသေဋ္ဌစရိယတော။ **ရတ္တိံ န ဘုဉ္ဇေယျ ဝိကာလဘောဇန**န္တိ ဥပေါသထံ ဥပဝုတ္ထော ရတ္တိဘောဇနဉ္စ ဒိဝါဝိကာလဘောဇနဉ္စ န ဘုဉ္ဇေယျ။ **မဉ္စေ ဆမာယံဝ သယေထ သန္ထတေ**တိ ကပ္ပိယမဉ္စေ ဝါ သုဓာဒိပရိကမ္မကတာယ ဘူမိယံ ဝါ တိဏပဏ္ဏပလာလာဒီနိ သန္ထရိတွာ ကတေ သန္ထတေ ဝါ သယေထာတိ အတ္ထော။ **ဧတဉှိ အဋ္ဌင်္ဂိကမာဟုပေါသထ**န္တိ ဧတံ ပါဏာတိပါတာဒီနိ အသမာစရန္တေန ဥပဝုတ္ထဥပေါသထံ အဋ္ဌဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတတ္တာ “အဋ္ဌင်္ဂိက”န္တိ ဝဒန္တိ။

“အကပ္ပိယကတံ ဟောတိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတက”န္တိအာဒယော **အဋ္ဌ အနတိရိတ္တာ** နာမ။ **သပ္ပိ** အာဒိ အဋ္ဌမေ အရုဏုဂ္ဂမနေ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ။ **အဋ္ဌကဝသေန ယောဇေတွာ ဝေဒိတဗ္ဗာနီ**တိ ပုရိမာနိ အဋ္ဌ ဧကံ အဋ္ဌကံ, တတော ဧကံ အပနေတွာ သေသေသုပိ ဧကေကံ ပက္ခိပိတွာတိ ဧဝမာဒိနာ နယေန အညာနိပိ အဋ္ဌကာနိ ကာတဗ္ဗာနီတိ အတ္ထော။

အဋ္ဌကဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နဝကဝါရဝဏ္ဏနာ

၃၂၉. နဝကေသု **အာဃာတဝတ္ထူနီ**တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၃၄၀; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၉.၂၉) အာဃာတကာရဏာနိ။ **အာဃာတပဋိဝိနယာနီ**တိ အာဃာတဿ ပဋိဝိနယကာရဏာနိ။ **တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ**တိ “တံ အနတ္ထစရဏံ မာ အဟောသီ”တိ ဧတသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ ကုတော လဗ္ဘာ ကေန ကာရဏေန သက္ကာ လဒ္ဓုံ။ “ပရော နာမ ပရဿ အတ္တနော စိတ္တရုစိယာ အနတ္ထံ ကရောတီ”တိ ဧဝံ စိန္တေတွာ အာဃာတံ ပဋိဝိနောဒေတိ။ အထ ဝါ သစာဟံ ပဋိကောပံ ကရေယျံ, တံ ကောပကရဏံ ဧတ္ထ ပုဂ္ဂလေ ကုတော လဗ္ဘာ, ကေန ကာရဏေန လဒ္ဓဗ္ဗံ နိရတ္ထကဘာဝတောတိ အတ္ထော။ ကမ္မဿကာ ဟိ သတ္တာ, တေ ကဿ ရုစိယာ ဒုက္ခိတာ သုခိတာ ဝါ ဘဝန္တိ, တသ္မာ ကေဝလံ တသ္မိံ မယှံ ကုဇ္ဈနမတ္တမေဝါတိ အဓိပ္ပာယော။ အထ ဝါ တံ ကောပကရဏံ ဧတ္ထ ပုဂ္ဂလေ ကုတော လဗ္ဘာ ပရမတ္ထတော ကုဇ္ဈိတဗ္ဗဿ ကုဇ္ဈနကဿ စ အဘာဝတော။ သင်္ခါရမတ္တဉှေတံ ယဒိဒံ ခန္ဓပဉ္စကံ ယံ “သတ္တော”တိ ဝုစ္စတိ, တေ စ သင်္ခါရာ ဣတ္တရကာလာ ခဏိကာ, ကဿ ကော ကုဇ္ဈတီတိ အတ္ထော။ “ကုတော လာဘာ”တိပိ ပါဌော, သစာဟံ ဧတ္ထ ကောပံ ကရေယျံ, တသ္မိံ မေ ကောပကရဏေ ကုတော လာဘာ, လာဘာ နာမ ကေ သိယုံ အညတြ အနတ္ထုပ္ပတ္တိတောတိ အတ္ထော။ ဣမသ္မိဉ္စ အတ္ထေ **တ**န္တိ နိပါတမတ္တမေဝ ဟောတိ။

တဏှံ ပဋိစ္စာတိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၁၀၃; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၉.၂၃) ဒွေဝ တဏှာ ဧသနတဏှာ ဧသိတတဏှာ စ။ ယာယ တဏှာယ အဇပထသင်္ကုပထာဒီနိ ပဋိပဇ္ဇိတွာ ဘောဂေ ဧသတိ ဂဝေသတိ, အယံ **ဧသနတဏှာ** နာမ။ ယာ

တောသု ဒေသိတေသု ဂဝေသိတေသု ပဋိလဒ္ဓေသု တဏှာဟာ, အယံ **ဒေသိတတဏှာဟာ** နာမ။ ဣမေ ဒေသိတတဏှာဟာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **ပရိယေသနာ**တိ ရူပာဒိအာရမ္မဏပရိယေသနာ။ သာ ဟိ ဒေသနတဏှာဟာယ သတိ ဟောတိ။ **လာဘော**တိ ရူပာဒိအာရမ္မဏပ္ပဋိလာဘော။ သော ဟိ ပရိယေသနာယ သတိ ဟောတိ။ **ဝိနိစ္ဆယော** ပန ဉာဏတဏှာဟာဒိဋ္ဌိဝိတက္ကဝသေန စတုဗ္ဗိဓော။ တတ္ထ "သုခဝိနိစ္ဆယံ ဇညာ, သုခဝိနိစ္ဆယံ ဉတွာ အဇ္ဈတ္တံ သုခမနုယုဉ္ဇေယျာ"တိ (မ. နိ. ၃.၃၂၃) အယံ **ဉာဏဝိနိစ္ဆယော**။ "ဝိနိစ္ဆယောတိ ဒွေ ဝိနိစ္ဆယာ တဏှာဟာဝိနိစ္ဆယော စ ဒိဋ္ဌိဝိနိစ္ဆယော စာ"တိ (မဟာနိ. ၁၀၂) ဧဝံ အာဂတာနိ အဋ္ဌသတတဏှာဟာဝိစရိတာနိ **တဏှာဟာဝိနိစ္ဆယော**။ ဒွာသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယော **ဒိဋ္ဌိဝိနိစ္ဆယော**။ "ဆန္ဒော ခော, ဒေဝါနမိန္ဒ, ဝိတက္ကနိဒါနော"တိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၅၈) ဣမသ္မိံ ပန သုတ္တေ ဣဓ **ဝိနိစ္ဆယော** တိ ဝုတ္တော **ဝိတက္ကော**ယေဝ အာဂတော။ လာဘံ လဘိတွာ ဟိ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌံ သုန္ဒရာသုန္ဒရဉ္စ ဝိတက္ကေနေ ဝိနိစ္ဆိနာတိ "ဧတ္တကံ မေ ရူပာရမ္မဏတ္ထာယ ဘဝိဿတိ, ဧတ္တကံ သဒ္ဒာရမ္မဏတ္ထာယ, ဧတ္တကံ မယှံ ဘဝိဿတိ, ဧတ္တကံ ပရဿ, ဧတ္တကံ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမိ, ဧတ္တကံ နိဒဟိဿာမီ"တိ။ တေန ဝုတ္တံ **"လာဘံ ပဋိစ္စ ဝိနိစ္ဆယော"** တိ။

ဆန္ဒရာဂေတိ ဧဝံ အကုသလဝိတက္ကေန ဝိတက္ကိတေ ဝတ္ထုသ္မိံ ဒုဗ္ဗလရာဂေ စ ဗလဝရာဂေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **အဇ္ဈောသာန**န္တိ "အဟံ, မမ"န္တိ ဗလဝသန္နိဋ္ဌာနံ။ **ပရိဂ္ဂဟော** တိ တဏှာဟာဒိဋ္ဌိဝသေန ပရိဂ္ဂဟကရဏံ။ **မစ္ဆရိယန္**တိ ပရေဟိ သာဓာရဏဘာဝဿ အသဟနတာ။ တေနေဝဿ ပောရာဏာ ဧဝံ ဝစနတ္ထံ ဝဒန္တိ "ဣဒံ အစ္ဆရိယံ မယှမေဝ ဟောတု, မာ အညဿ အစ္ဆရိယံ ဟောတူတိ ပဝတ္တတ္တာ မစ္ဆရိယန္တိ ဝုစ္စတီ"တိ။ **အာရက္ခော** တိ ဒွါရပိဒဟနမဉ္ဇူသာဂောပနာဒိဝသေန သုဋ္ဌု ရက္ခဏံ။ အဓိ ကရောတီတိ **အဓိကရဏံ,** ကာရဏဿေတံ နာမံ။ **အာရက္ခာဓိကရဏ**န္တိ ဘာဝနပုံသကံ, အာရက္ခဟေတူတိ အတ္ထော။ ဒဏ္ဍာဒာနာဒီသု ပရနိသေဓနတ္ထံ ဒဏ္ဍဿ အာဒါနံ **ဒဏ္ဍာဒာနံ**။ ဧကတောဓာရာဒိနော သတ္ထဿ အာဒါနံ **သတ္ထာဒာနံ။ ကလဟော** တိ ကာယကလဟောပိ ဝါစာကလဟောပိ။ ပုရိမော ပုရိမော ဝိရောဓော **ဝိဂ္ဂဟော,** ပစ္ဆိမော ပစ္ဆိမော **ဝိဝါဒော**။ တုဝံ တုဝန္တိ အဂါရဝဝသေန **"တုဝံ တုဝံ"**န္တိ ဝစနံ။

အဓိဋ္ဌိတကာလတော ပဋ္ဌာယ န ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာနီ တိ ဝိကပ္ပနေန အဓိဋ္ဌာနတော ပုဗ္ဗေ တ

ဝိကပ္ပေတဗ္ဗံ, ဝိဇဟိတာဓိဋ္ဌာနံ တ ပစ္ဆာဝိကပ္ပေတဗ္ဗံ။ အဝိဇဟိတာဓိဋ္ဌာနံ ပန န ဝိကပ္ပေတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **ဒုက္ကဋဝသေန ဝုတ္တာနီ** တိ "ဝဂ္ဂံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃံ ဝဂ္ဂသညီ ဩဝဒတီ"တိအာဒိနာ (ပာစိ. ၁၅၀) နယေန အဓမ္မကမ္မေ ဒွေ နဝကာနိ ဒုက္ကဋဝသေန ဝုတ္တာနိ။

နဝကတာရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒသကတာရဝဏ္ဏနာ

၃၃၀. ဒသကေသု **နတ္ထိ ဒိန္နန္တိအာဒိဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ** တိ "နတ္ထိ ဒိန္နံ, နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, နတ္ထိ ဟုတံ, နတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော, နတ္ထိ အယံ လောကော, နတ္ထိ ပရော လောကော, နတ္ထိ မာတာ, နတ္ထိ ပိတာ, နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ, နတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမ္မဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ, ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တီ"တိ (မ. နိ. ၂.၉၄, ၂၂၅; ၃.၉၁, ၁၁၆; သံ. နိ. ၃.၂၁၀) ဧဝမာဂတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **သဿတော လောကောတိအာဒိဝသေနာ** တိ "သဿတော လောကောတိ ဝါ, အသဿတော လောကောတိ ဝါ, အန္တဝါ လောကောတိ ဝါ, အနန္တဝါ လောကောတိ ဝါ, တံ ဇီဝံ တံ သရီရန္တိ ဝါ, အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရန္တိ ဝါ, ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာတိ ဝါ, န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာတိ ဝါ, ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာတိ ဝါ, နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာတိ ဝါ"တိ (မ. နိ. ၁.၂၆၉) ဧဝမာဂတံ သင်္ဂဏှာတိ။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအာဒယော မိစ္ဆာဝိမုတ္တိပရိယောသာနာတိ "မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော မိစ္ဆာဝါစာ မိစ္ဆာကမ္မန္တော မိစ္ဆာအာဇီဝေါ မိစ္ဆာဝါယာမော မိစ္ဆာသတိ မိစ္ဆာသမာဓိ မိစ္ဆာဉာဏံ မိစ္ဆာဝိမုတ္တီ"တိ (ဝိဘ. ၉၇၀) ဧဝမာဂတံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ တတ္ထ **မိစ္ဆာဉာဏ**န္တိ ပာပကိရိယာသု ဥပာယစိန္တာဝသေန ပာပကံ ကတွာ "သုကတံ မယာ"တိ ပစ္စဝေက္ခဏာကာရေန စ ဥပ္ပန္နော မောဟော။ **မိစ္ဆာဝိမုတ္တီ** တိ အဝိမုတ္တဿေဝ သတော ဝိမုတ္တိသညိတာ။ **သမထက္ခန္ဓကေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ** တိ "ဩရမတ္တကံ အဓိကရဏံ ဟောတိ, န စ ဂတိဂတံ, န စ သရိတသာရိတ"န္တိအာဒိနာ (စူဠဝ. ၂၀၄) နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။ သမထက္ခန္ဓ

ကေ ဝုတ္တေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ မာတုရက္ခိတာဒယော **ဒသ ဣတ္ထိယော** ။ ဓနက္ကီတာဒယော **ဒသ ဘရိယာယော**။

ဒသကတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကောဒသကတရဝဏ္ဏနာ

၃၃၁. ကောဒသကေသု **န တေအာယန္တီ** တိ န ပကာသန္တိ။ **သုယုတ္တယာနသဒိသာယ ကတာယ** တိ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတကာလေ သုခေန ပဝတ္တေတဗ္ဗတ္တာ ယုတ္တယာနံ ဝိယ ကတာယ။ **ယထာ ပတိဋ္ဌာ ဟောတီ** တိ သမ္ပတ္တီနံ ယထာ ပတိဋ္ဌာ ဟောတိ။ **အနု အနု ပဝတ္တိတာယာ**တိ ဘာဝနာဗဟုလီကာရေဟိ အနု အနု ပဝတ္တိတာယ။

သုခံ သုပတီတိအာဒီသု (အ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၁၁.၁၅; ဝိသုဒ္ဓိ ၁.၂၅၈) ယထာ သေသဇနာ သမ္ပရိဝတ္တမာနာ ကာကစ္ဆမာနာ ဒုက္ခံ သုပန္တိ, ဧဝံ အသုပိတွာ သုခံ သုပတိ, နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တောပိ သမာပတ္တိံ သမာပန္နော ဝိယ ဟောတိ။ **သုခံ ပဋိဗုဇ္ဈတီ**တိ ယထာ အညေ နိတ္ထုနန္တာ ဝိဇမ္ဘန္တာ သမ္ပရိဝတ္တန္တာ ဒုက္ခံ ပဋိဗုဇ္ဈန္တိ, ဧဝံ အပ္ပဋိဗုဇ္ဈိတွာ ဝိကသမာနမိဝ ပဒုမံ သုခံ နိဗ္ဗိကာရံ ပဋိဗုဇ္ဈတိ။ အနုဘူတပုဗ္ဗဝသေန ဒေဝတူပသံဟာရဝသေန စဿ ဘဒ္ဒကမေဝ သုပိနံ ဟောတိ, န ပာပကန္တိ အာဟ **“ပာပကမေဝ န ပဿတီ”** တိအာဒိ။ ဓာတုက္ခောဘဟေတုကမ္ပိ စဿ ဗဟုလံ ဘဒ္ဒကမေဝ သိယာ ယေဘုယ္ယေန စိတ္တဇရူပာနုဂုဏတာယ ဥတုအာဟာရဇရူပာနံ။ တတ္ထ **ပာပကမေဝ န ပဿတီ** တိ ယထာ အညေ အတ္တာနံ စောရေဟိ သမ္ပရိဝါရိတံ ဝိယ, ဝါဠေဟိ ဥပဒ္ဒုတံ ဝိယ, ပပာတေ ပတန္တံ ဝိယ စ ပဿန္တိ, ဧဝံ ပာပကမေဝ သုပိနံ န ပဿတိ။ **ဘဒ္ဒကံ ပန ဝုဒ္ဓိကာရဏဘူတံ ပဿတီ** တိ စေတိယံ ဝန္ဒန္တော ဝိယ, ပူဇံ ကရောန္တော ဝိယ, ဓမ္မံ သုဏန္တော ဝိယ စ ဟောတိ။

မနုဿာနံ ပိယော ဟောတီ တိ ဥရေ အာမုက္ကမုတ္တာဟာရော ဝိယ, သီသေ ပိဠန္ဓမာလာ ဝိယ စ မနုဿာနံ ပိယော ဟောတိ မနာပော။ **အမနုဿာနံ ပိယော ဟောတီ** တိ ယထေဝ စ မနုဿာနံ ပိယော, ဧဝံ အမနုဿာနမ္ပိ ပိယော ဟောတိ ဝိသာခတ္ထေရော ဝိယ။ **နာဿ အဂ္ဂိ ဝါ ဝိသံ ဝါ သတ္ထံ ဝါ ကမတီ** တိ မေတ္တာဝိဟာရိဿ ကာယေ ဥတ္တရာယ ဥပာသိကာယ ဝိယ အဂ္ဂိ ဝါ, သံယုတ္တဘာဏကစူဠသီဝတ္ထေရဿေဝ ဝိသံ ဝါ, သံကိစ္စသာမဏေရဿေဝ သတ္ထံ ဝါ န ကမတိ န ပဝိသတိ, နာဿ ကာယံ ဝိကောပေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဓေနုဝတ္ထုမ္ပိ စေတ္ထ ကထယန္တိ, ဧကာ ကိရ ဓေနု ဝစ္ဆကဿ ခီရဓာရံ မုဉ္စမာနာ အဋ္ဌာသိ။ ဧကော လုဒ္ဒကော “တံ ဝိဇ္ဈိဿာမီ”တိ ဟတ္ထေန သမ္ပရိဝတ္တေတွာ ဒီဃဒဏ္ဍကံ သတ္တိံ မုဉ္စိ။ သာ တဿာ သရီရံ အာဟစ္စ တာလပဏ္ဏံ ဝိယ ဝိဝဋ္ဋမာနာ ဂတာ, နေဝ ဥပစာရဗလေန န အပ္ပနာဗလေန, ကေဝလံ ပန ဝစ္ဆကေ ဗလဝပိယစိတ္တတာယ။ ဧဝံ မဟာနုဘာဝါ မေတ္တာ။ **ခိပ္ပံ သမာဓိယတီ**တိ ကေနစိ ပရိပန္ထေန ပရိဟီနဇ္ဈာနဿ ဗျာပါဒဿ ဒူရသမုဿာရိတဘာဝတော ခိပ္ပမေဝ သမာဓိယတိ။ **မုခဝဏ္ဏော ဝိပ္ပသီဒတီ** တိ ဗန္ဓနာ ပမုတ္တတာလပက္ကံ ဝိယ စဿ ဝိပ္ပသန္နဝဏ္ဏံ မုခံ ဟောတိ။ **အသမ္မူဠှော ကာလံ ကရောတီ**တိ မေတ္တာဝိဟာရိနော သမ္မောဟမရဏံ နာမ နတ္ထိ, အသမ္မူဠှောဝ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမန္တော ဝိယ ကာလံ ကရောတိ။

ကောဒသကတရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကေတ္တရိကနယဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပေါသထာဒိပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာဝဏ္ဏနာ

၃၃၂. “သင်္ဃံ, ဘန္တေ, ပဝါရေမီတိအာဒိ ပဝါရဏာကထာ နာမာ”တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။

အတ္ထဝသပကရဏဝဏ္ဏနာ

၃၃၄. **ပဌမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာယမေဝ ဝုတ္တာ**တိ “သင်္ဃသုဋ္ဌုတာယာ”တိအာဒီနံ အတ္ထဝဏ္ဏနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဒသက္ခတ္တုံ ယောဇနာယ ပဒသတံ ဝုတ္တ**န္တိ ဧကမူလကနယေ ဒသက္ခတ္တုံ ယောဇနာယ ကတာယ သင်္ခလိကနယေ ဝုတ္တပဒေဟိ သဒ္ဓိံ ပဒသတံ ဝုတ္တန္တိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ အညထာ ဧကမူလကေ ဧဝ နယေ န သက္ကာ ပဒသတံ လဒ္ဓုံ။ ဧကမူလကနယေဟိ ပုရိမပစ္ဆိမပဒါနိ ဧကတော ကတွာ ဧကေကသ္မိံ ဝါရေ နဝ နဝ ပဒါနိ ဝုတ္တာနီတိ ဒသက္ခတ္တုံ ယောဇနာယ နဝုတိ ပဒါနိယေဝ လဗ္ဘန္တိ။ တသ္မာ တာနိ နဝုတိ ပဒါနိ သင်္ခလိကနယေ ဗဒ္ဓစက္ကဝသေန ယောဇိတေ ဒသ ပဒါနိ လဗ္ဘန္တီတိ တေဟိ သဒ္ဓိံ ပဒသတန္တိ သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ဧကတော အညထာ ပန ဥဘောသုပိ နယေသု ဝီသံ ဝီသံ အတ္ထသတံ ဓမ္မသတဉ္စ ယထာ လဗ္ဘတိ, တထာ ပဌမပါရာဇိကသံဝဏ္ဏနာယမေဝ အမှေဟိ ဒဿိတံ, တံ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ပုရိမပစ္ဆိမပဒါနိ ဧကတ္တေန ဂဟေတွာ “ပဒသတ”န္တိ ဝုတ္တတ္တာ **“တတ္ထ ပစ္ဆိမဿ ပစ္ဆိမဿ ပဒဿ ဝသေန အတ္ထသတံ, ပုရိမဿ ပုရိမဿ ဝသေန ဓမ္မသတ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မိံ ပဒသတေ “သင်္ဃသုဋ္ဌု”တိအာဒိနာ ဝုတ္တပုရိမပဒါနံ ဝသေန ဓမ္မသတံ, “သင်္ဃဖာသူ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တပစ္ဆိမပဒါနံ ဝသေန အတ္ထသတန္တိ အဓိပ္ပာယော။

မဟာဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဉ္စမကထာသင်္ဂဏိကံ

သတ္တနဂရေသု ပညတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ

၃၃၅. **အမုမှသတာနီ** တိ တီဏိ သတာနိ ပညာသဉ္စ သိက္ခာပဒာနိ။ **ဝိဂ္ဂဟ** န္တိ မနုဿဝိဂ္ဂဟံ။ **အတိရေက**န္တိ ဒသာဟပရမံ အတိရေကစီဝရံ။ **ကာဠက**န္တိ "သုဒ္ဓကာဠကာန"န္တိ ဝုတ္တကာဠကံ။ **ဘူတ**န္တိ ဘူတာရောစနံ။ **ပရမ္ပရဘတ္တ**န္တိ ပရမ္ပရဘောဇနံ။ **ဘိက္ခုနီသု စ အက္ကောသော** တိ "ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဘိက္ခုံ အက္ကောသေယျ ဝါ ပရိဘာသေယျ ဝါ"တိ (ပါစိ. ၁၀၂၉) ဝုတ္တသိက္ခာပဒံ။ **အန္တရဝာသက** န္တိ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ စီဝရပဋိဂ္ဂဏှနံ။ **ရူပိယ**န္တိ ရူပိယသံဝေါဟာရံ။ **သုတ္တ** န္တိ "သာမံ သုတ္တံ ဝိညာပေတွာ တန္တဝါယေဟိ"တိ (ပါရာ. ၆၃၇) ဝုတ္တသိက္ခာပဒံ။ **ဥဇ္ဈာပနကေ** တိ ဥဇ္ဈာပနကေ ခိယျနကေ ပါစိတ္တိယံ။ **ပါစိတပိဏ္ဍ** န္တိ ဘိက္ခုနိပရိပါစိတံ။ **စီဝရံ ဒတွာ** တိ "သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန စီဝရံ ဒတွာ"တိ (ပါစိ. ၄၈၅) ဝုတ္တသိက္ခာပဒံ။ **ဝေါသာသန္တီ** တိ "ဘိက္ခူ ပနေဝ ကုလေသု နိမန္တိတာ ဘုဉ္ဇန္တိ, တတြ စေ သာ ဘိက္ခုနီ"တိ (ပါစိ. ၅၅၈) ဝုတ္တပါဋိဒေသနီယံ။ **ဂိရဂ္ဂ** န္တိ "ယာ ပန ဘိက္ခုနီ နစ္စံ ဝါ ဂီတံ ဝါ"တိ (ပါစိ. ၈၃၄) ဝုတ္တသိက္ခာပဒံ။ **စရိယာ**တိ "အန္တောဝဿံ စာရိကံ စရေယျာ"တိ (ပါစိ. ၉၇၀) စ, "ဝဿံဝုတ္ထာ စာရိကံ န ပက္ကမေယျာ"တိ (ပါစိ. ၉၇၄) စ ဝုတ္တသိက္ခာပဒဒွယံ။ **ဆန္ဒဒါနေနာ** တိ ပါရိဝါသိကေန ဆန္ဒဒါနေန။

ပါရာဇိကာနိ စတ္တာရီ တိ ဘိက္ခုနီနံ စတ္တာရိ ပါရာဇိကာနိ။ **ကုဋီ**တိ ကုဋိကာရသိက္ခာပဒံ။ **ကောသိယ**န္တိ ကောသိယမိဿကသိက္ခာပဒံ။ **သေယျာ** တိ အနုပသမ္ပန္နေန သဟသေယျသိက္ခာပဒံ။ **ခဏနေ**တိ ပထဝီခဏနံ။ **ဂစ္ဆ ဒေဝတေ** တိ ဘူတဂါမသိက္ခာပဒံ။ **သိဉ္စ** န္တိ သပ္ပါဏကဥဒကသိဉ္စနံ။ **မဟာဝိဟာရော**တိ မဟလ္လကဝိဟာရော။ **အည**န္တိ အညေနညံ။ **ဒွါရ**န္တိ ယာဝ ဒွါရကောသာ။ **သဟဓမ္မော** တိ သဟဓမ္မိကံ ဝုစ္စမာနော။ **ပယောပါန**န္တိ သုရာပါနံ။ **ဝေဠုကလောမာနီ**တိ ဝေဠုကလောမဓာရဏံ။ **ပတ္တော** တိ ဦနပဉ္စဗန္ဓနပတ္တော။ **ဩဝါဒော**တိ ဘိက္ခုနုပဿယံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဩဝါဒော။ **ဘေသဇ္ဇ** န္တိ တဒုတ္တရိဘေသဇ္ဇဝိညာပနံ။ **သူစိ**တိ အဋ္ဌိမယာဒိသူစိဃရံ။ **အာရညိကော**တိ "ယာနိ ခေါ ပန တာနိ အာရညကာနိ သေနာသနာနီ"တိအာဒိနာ (ပါစိ. ၅၇၀) ဝုတ္တပါဋိဒေသနီယံ ။ **ဩဝါဒော**တိ "ယာ ပန ဘိက္ခုနီ ဩဝါဒာယ ဝါ သံဝါသာယ ဝါ န ဂစ္ဆေယျာ"တိ (ပါစိ. ၁၀၅၅) ဝုတ္တသိက္ခာပဒံ။

ပါရာဇိကာနိ စတ္တာရီ တိအာဒိနာ ဆသု နဂရေသု ပညတ္တံ ကေဝလံ သမ္ပိဏ္ဍိတွာ သာဝတ္ထိယာ ပညတ္တံ ဝိသုံ ဂဏေတွာ သဗ္ဗာနေဝ သိက္ခာပဒါနိ ဒွိဝီဟိ ရာသီဟိ သင်္ဂဏှာတိ။

သတ္တနဂရေသု ပညတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုဝိပတ္တိဝဏ္ဏနာ

၃၃၆. **ကေတီသ ဂရုကာ** နာမ ဥဘတော အဋ္ဌ ပါရာဇိကာ, ဘိက္ခူနံ တေရသ, ဘိက္ခုနီနံ ဒသ သင်္ဃာဒိသေသာ။ **အဋ္ဌဝတ္ထု အနဝသေသာ**တိ ဝေါသု ယထာဝုတ္တဂရုကေသု သာဓာရဏာသာဓာရဏဝသေန အဋ္ဌ ပါရာဇိကာ အနဝသေသာ နာမ။

အသာဓာရဏာဒိဝဏ္ဏနာ

၃၃၈. "ခေါဝနဋ္ဌ ပဋိဂ္ဂဟော"တိ ကထာ အဋ္ဌကထာစရိယာနံ။ တတ္ထ **ခေါဝနဋ္ဌ ပဋိဂ္ဂဟော** တိ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ စီဝရဓောတာပနံ စီဝရပဋိဂ္ဂဟဏဉ္စ။ **ကောသေယျ။ပေ။ ဒွေဝ လောမာ** တိ ဝေဠုကလောမဝဂ္ဂေ အာဒိတော သတ္တ သိက္ခာပဒါနိ ဝုတ္တာနိ။ **ဝဿိကာ** တိ ဝဿိကသာဋိကသိက္ခာပဒံ။ **အာရညကေန စာ**တိ သာသင်္ကသိက္ခာပဒံ ဝုတ္တံ။ **ပဏီတ**န္တိ ပဏီတဘောဇနဝိညတ္တိ။ **ဦန**န္တိ ဦနဝီသတိဝဿသိက္ခာပဒံ။ **နိသီဒနေ စ ယာ သိက္ခာ, ဝဿိကာ ယာ စ သာဋိကာ**တိ နိသီဒနဝဿိကသာဋိကာနံ ပမာဏာတိက္ကမော။

အာပတ္တိက္ခန္ဓာ စေဝ ဥပေဟသထာဒီနိ စ ''ဟရာဇိကသင္ဃာဒိသေသာ''တိအာဒိနာ ဝိဘတ္တတ္တာ **"ဝိဘတ္တိယော"**တိ ဝုတ္တာနိ။ **တေဝီသတိ သင္ဃာဒိသေသာ** တိ ဘိက္ခုနီနံ အာဂတာနိ ဒသ, ဘိက္ခူနံ တေရသာတိ တေဝီသတိ။ **ဒွေဝ စတ္တာလီသ နိဿဂ္ဂိယာ**တိအာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ဒ္ဝီဟိ။ပေ။ ကိစ္စံ ဧကေန သမ္မတိ** တိ ဒ္ဝီဟိ ဝိတအာဓိကရဏံ, စတူဟိ အနုတအာဓိကရဏံ, တီဟိ အာပတ္တာဓိကရဏံ, ဧကေန ကိစ္စာဓိကရဏံ သမ္မတီတိ အတ္ထော။

၃၃၉. **နိရုတ္တတော** တိ သင္ဃမ္ဟာ အပသာရိတော။

အဓိကရဏဘေဒဝဏ္ဏနာ

၃၄၀. ယသ္မာ   အဓိကရဏံ ဥက္ကောဋေန္တော သမထပ္ပတ္တမေဝ ဥက္ကောဋေတိ, တသ္မာ **“ဝိတအာဓိကရဏံ ဥက္ကောဋေန္တော ကတိ သမထေ ဥက္ကောဋေတီ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၃၄၁. **ဟဋ္ဌိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယေနေတ** တိ ဝိနယလက္ခဏံ ဝိနာ ကေဝလံ ဓမ္မဒေသနာမတ္တဝသေနေတတိ အတ္ထော။ **ယေနာပိ ဝိနိစ္ဆယေနာ** တိ ဟဋ္ဌိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ခန္ဓကတော စ ပရိတရတော စ သုတ္တေနာ** တိ ခန္ဓကပရိတရတော အာနီတသုတ္တေန။ **နိဗ္ဗာပေန္တီ** တိ ပညာပေန္တိ။

၃၄၂. **ကိစ္စံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကကိစ္စာန** န္တိ ပုဗ္ဗေ ကတဥက္ခေပနီယာဒိကိစ္စံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကကိစ္စာနံ။ ကီဒိသာနံ? ယာဝတတိယသမနုဘာသနာဒီနံ။

၃၄၃. **တံ ဟီ**တိ တံ ဝိတအာဓိကရဏံ။

၃၄၄. **အဓိကရဏေသု ယေန အဓိကရဏေန သမ္မန္တိ, တံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တ** န္တိ ယအ အဓိကရဏေဟိ သမ္မန္တိ, တအ ကိစ္စာဓိကရဏေနေဝ သမ္မန္တိ, န အညေဟိ အဓိကရဏေဟီတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။

၃၅၃. “သတ္တန္နံ သမထာနံ ကတမေ ဆတ္တိံသ သမုဋ္ဌာနာ”တိ ပုစ္ဆိတ္ဝာပိ “ကမ္မဿ ကိရိယာ ကရဏ”န္တိ အာဒိနာ သမ္မုခါဝိနယဿ သမုဋ္ဌာနာနိ အဝိဘဇိတ္ဝာဝ သတိဝိနယာဒီနံ ဆန္နညေဝ ဆ သမုဋ္ဌာနာနိ ဝိဘတ္တာနိ, တံ ကသ္မာတိ အာဟ **“ကိဉ္စာပိ သတ္တန္နံ သမထာန”** န္တိအာဒိ။ သတိဝိနယာဒီနံ ဝိယ သင်္ဃသမ္မုခတာဒီနံ ကိစ္စယတာ နာမ နတ္ထီတိ အာဟ **“ကမ္မသင်္ဂဟာဘာဝေနာ”** တိ။

ဒုတိယကထာသင်္ဂဏိကဝဏ္ဏနာ

၃၅၉. မန္တဂ္ဂဟဏတ္တိ အညမညံ သံသန္ဒနံ။ အနု အနု သန္ဓာနံ အနုသန္ဓိတန္တိ ဘာဝသာဓနော **အနုသန္ဓိတ**သဒ္ဒောတိ အာဟ **“အနုသန္ဓိတန္တိ ကထာနုသန္ဓိ”** တိ။

သင်္ဂါမဒွယဝဏ္ဏနာ

၃၆၅. **ဌာနနိသဇ္ဇဝတ္တာဒိနိဿိတာ**တိ “ဧဝံ ဌာတဗ္ဗံ, ဧဝံ နိသီဒိတဗ္ဗ”န္တိ ဧဝမာဒိကာ။ **သညာဇနနတ္ထ**န္တိ စုဒိတကစောဒကာနံ သညုပ္ပာဒနတ္ထံ။ **အနုယောဂဝတ္တံ ကထာပေတွာ**တိ “ကိံ အနုယောဂဝတ္တံ ဇာနာသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ တေနေဝ ကထာပေတွာ။

၃၇၅. **နီလာဒိဝဏ္ဏာဝဏ္ဏဝသေနာ**တိ နီလာဒိဝဏ္ဏဝသေန အာရောဂျတ္ထာဒိအဝဏ္ဏဝသေန စ။

ကထိနဘေဒဝဏ္ဏနာ

၄၀၄. ပုရေဇာတပစ္စယေ ပနေသ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဓမ္မေသု ဧကေဓမ္မမ္ပိ န လဘတီ တိ ဧသ ဥဒကာဟရဏာဒိပယောဂေ အတ္တနော ပုရေဇာတပစ္စယဘာဝေ ပုဗ္ဗကရဏဝသေန ဥဒ္ဒိဋ္ဌေသု ဓောဝနာဒိဓမ္မေသု ဧကေဓမ္မမ္ပိ န လဘတိ အတ္တနော ပုရေဇာတဿ ပုဗ္ဗကရဏသင်္ဂဟိတဿ ဓမ္မဿ နတ္ထိတာယ။

၄၁၂. ရူပာဒီသု ဓမ္မေသူ တိ ဝဏ္ဏဂန္ဓာဒီသု သုဒ္ဓဋ္ဌကဓမ္မေသု။

၄၁၆. ပုရိမာ ဒွေ၀တိ ကြမသိဒ္ဓိ အဓိကာရေ ပဌမံ ဝုတ္တာ အနန္တရဖုဋ္ဌာရသဟုဗ္ဗာရာ, န ပက္ကမနန္တိကာဒယော ဒွေ ၀ေ ဥဒ္ဒာရာ။

ဥပါလိပဉ္စကဝဏ္ဏနာ

၄၂၀-၄၂၁. **ဩမဒ္ဒကာရကော** တိ ဩမဒ္ဒိတွာ အဘိဘဝိတွာ ကာရကော။ **ဥပတ္ထမ္ဘော န ဒါတဗ္ဗော** တိ သာမဂ္ဂိဝိနာသာယ အနုဗလံ န ဒါတဗ္ဗံ။ **ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မမ္ပိ ကတွာ** တိ "န မေတံ ခမတီ"တိ ဒိဋ္ဌိံ အာဝိ ကတွာပိ။

ဝေါဟာရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၂၄. ကာယပ္ပယောဂေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာ **ကာယပ္ပယောဂါ** ။ ဝစီပယောဂေန အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာ **ဝစီပယောဂါ။ နဝသု ဌာနေသူ**တိ ဩသာရဏာဒီသု နဝသု ဌာနေသု။ **ဒွီသု ဌာနေသူ**တိ ဉတ္တိဒုတိယဉတ္တိစတုတ္ထကမ္မေသု။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တနယေန ဥဘတောဝိဘင်္ဂါ အသင်္ဂဟိတာ, တသ္မာ။ ယံ ကုရုန္ဒိယံ ဝုတ္တံ, တံ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၂၅. "စတူဟိ ပဉ္စဟီ"တိ ဝစနတော ဒွီဟိ ဝါ တီဟိ ဝါ ဧကတော ဒေသေတုံ ဝဋ္ဋတိ, တတော ပရံ န ဝဋ္ဋတိ။ **မာဠကသီမာယာ**တိ ခဏ္ဍသီမာယ။ **အဝိပ္ပဝါသသီမာယာ** တိ မဟာသီမာယ။

မုသာဝါဒဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၄၄. **ပရိယာယေန ဇာနန္တဿ ဝုတ္တမုသာဝါဒေ** တိ ယဿ ကဿစိ ဇာနန္တဿ ပရိယာယေန ဝုတ္တမုသာဝါဒေတိ အတ္ထော။

၄၄၆. **အနုယောဂေ န ဒါတဗ္ဗော** တိ တေန ဝုတ္တံ အနာဒိယိတွာ တုဏှီ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

ဘိက္ခုနောဝါဒဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၅၄. **ဧကူနဝီသတိဘေဒါယာ**တိ မဂ္ဂပစ္စဝေက္ခဏာဒိဝသေန ဧကူနဝီသတိဘေဒါယ။

အဓိကရဏဝူပသမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၅၈. **ပဉ္စဟိ ကာရဏေဟီ**တိ ဣဒံ အတ္ထနိပ္ဖာဒနကာနိ တေသံ ပုဗ္ဗဘာဂကာနိ စ ကာရဏာဘာဝသာမညေန ဧကဇ္ဈံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ, န ပန သဗ္ဗေသံ ပဉ္စန္နံ သမာနယောဂက္ခမတ္တာ။ **အနုဿာဝနေနာ** တိ ဘေဒဿ အနုရူပဿာဝနေန။ ယထာ ဘေဒော ဟောတိ, ဧဝံ ဘိန္ဒိတဗ္ဗာနံ ဘိက္ခူနံ အတ္တနော ဝစနဿ သာဝနေန ဝိညာပနေနာတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **"နနု တုမှေဟ"**တိအာဒိ။ **ကဏ္ဏမူလေ ဝစီဘေဒံ ကတွာ**တိ ဧတေန ဟကဉ္စုံ ကတွာ ဘေဒကရဝတ္ထုဒီပနံ ဝေါဟရဏံ။ တတ္ထ အတ္ထနာ ဝိနိစ္ဆိတမတ္ထံ ရဟဿဝသေန ဝိညာပနံ အနုဿာဝနန္တိ ဒဿေတိ။ **ကမ္မမေဝ ဥဒ္ဒေသော ဝါ ပမာဏန္တိ** တေဟိ သင်္ဃဘေဒသိဒ္ဓိတော ပမာဏံ, ဣတရေ ပန တေသံ သမ္ဘာရဘူတာ။ တေနာဟ **"ဝေါဟာရာ"**တိအာဒိ။ **တတ္ထာ** တိ ဝေါဟာရဏော။

ကထိနတ္ထာရဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၆၇. **အန္တရာ ဝုတ္တကာရဏေနာ** တိ "တဉှိ ဝန္ဒန္တဿ မဉ္စပါဒါဒီသုပိ နလာဋံ ပဋိဟညေယျာ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တကာရဏေန။

သမုဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာ

၄၇၀. **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တမေဝ** တိ သဟသေယ္ယာဒိပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ။ **ဣတရန္တိ** သစိတ္တကံ။ **ဘိံသာပနာဒီနိ ကတွာ** တိ ဘိံသာပနာဒိနာ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာတိ အဓိပ္ပာယော။

အပရဒုတိယကထာသင်္ဂဏိကံ

ကာယိကာဒိအာပတ္တိဝဏ္ဏနာ

၄၇၄. ဝိနယေ ဂရုကာ **ဝိနယဂရုကာ**။ ကိဉ္စာပိ ဣဒံ ဒွိသု ကထာသု အာဂတံ, အညေဟိ ပန မိဿေတွာ ဝုတ္တဘာဝတော နာနာကရဏံ ပစ္စေတဗ္ဗံ။

ဒေသနာကမိနိယာဒိဝဏ္ဏနာ

၄၇၅. **ဒွေဝ သံတသကဘူမိယော**တိ ဒွေ **ဘူမီ**တိ အဝတ္ထာ။ အင်္ဂဟီနတာ ကာရဏာဝေကလ္လဝသေနပိ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ အာဟ **"အပိစေတ္ထာ"** တိအာဒိ။ **သေ နယော**တိ "အပိစေတ္ထာ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယော။ **ဝနပ္ပတိံ ဆိန္ဒန္တဿ ပာရာဇိကန္တိ** အဒိန္နာအနေ ဝနပ္ပတိကထာယ အာဂတံ ပရသန္တကံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဝိဿဋ္ဌိဆဋ္ဋနေ** တိ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိယာ မောစနေ။ **ဒုက္ကဋာ ကတာ** တိ ဒုက္ကဋံ ဝုတ္တံ။ **ပဉ္စမသိက္ခာပဒမှိယေတ**တိ ဘိက္ခုနောဝါဒကဝဂ္ဂဿ ပဉ္စမသိက္ခာပဒေယေဝ။ အာမကဓညံ ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇန္တိယာ ပုဗ္ဗပယောဂေ ဒုက္ကဋံ, အဇ္ဈောဟာရေ ပါစိတ္တိယံ။

ပါစိတ္တိယဝဏ္ဏနာ

၄၇၆. **အဗ္ဘုဏှသီလော** တိ အဘိနဝသီလော။

၄၇၈. **အသုတ္တက** န္တိ သုတ္တဝိရဟိတံ, သုတ္တတော အပနီတံ နတ္ထီတိ အတ္ထော။

သေဒမောစနကထာ

အဝိပ္ပတသာဒိပဥ္ဟာဝဏ္ဏနာ

၄၇၉. သေဒမောစနကထာသု **တဟိန္တိ** တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ။ ''အကပ္ပိယသမ္ဘောဂေ နာမ မေထုနဓမ္မာဒီ''တိ **ဂဏ္ဌိပဒေသု** ဝုတ္တံ။ **သော ပဥ္ဟာ ကုသလေဟိ စိန္တိတာ** တိ လိင်္ဂဝိပလ္လာသဝသေနေတံ ဝုတ္တံ, ဧသော ပဉှော ကုသလေဟိ စိန္တိတောတိ အတ္ထော။

ဒသာတိ အဝဋ္ဋိယေ ဒသ။ **ကောဒသာ**တိ ပဏ္ဏကာဒယော ကောဒသ။ **ဥဗ္ဘက္ခကေ န ဝဒာမိ** တိ က္ကမိနာ မုခေ မေထုနဓမ္မာဘာဝံ ဒီပေတိ။ **အဓောနာဘိံ ဝိဝဇ္ဇိယာ** တိ က္ကမိနာ ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂေသု။

ကာမန္တရပရိယာပန္န နဒီဟရံ ဩက္ကန္တဘိက္ခုနိံ သန္ဓာယာ တိ တွေ နဒီ ဘိက္ခုနိယာ ကာမပရိယာပန္နာ, ပရတိရံ ကာမန္တရပရိယာပန္နံ။ တတ္ထ ပရတီရေ ပဌမလေဍ္ဍုပာတပ္ပမာဏော ကမ္မပစာရော နဒီပရိယန္တေန ပရိစ္ဆိန္နော, တသ္မာ ပရတီရေ ရတနမတ္တမ္ပိ အရညံ နတ္ထိ, ပရတီရဋ္ဌ တိဏာဒီဟိ ပဋိစ္ဆန္နတ္တာ ဒဿနူပစာရဝိရဟိတံ ကရောတိ။ တတ္ထ အတ္တနော ကာမေ အာပတ္တိ နတ္ထိ, ပရတီရေ ပန ပဌမလေဍ္ဍုပာတသင်္ခာတေ ကမ္မပစာရေယေဝ ဟာဒံ ဌပေတိ။ အနန္တရေ **အဘိဓမ္မေ** ဝုတ္တနယေန အရညဘူတံ သကကမ္မံ အတိက္ကမတိ နာမ, တသ္မာ ဂဏမှာ ဩဟီယနာ နာမ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဘိက္ခုနံ သန္တိကေ ကေတောဥပသမ္ပန္နာ နာမ မဟာပဇာပတိပမုခာ ပဉ္စသတသာကိနိယော ဘိက္ခုနိယော။ မဟာပဇာပတိပိ ဟိ အာနန္ဒတ္ထေရေန ဒိန္နဩဝါဒဿ ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ ဘိက္ခုနံ သန္တိကေ ဥပသမ္ပန္နာ နာမ။

ဟရာဇိကာဒိပဥ္ဟာဝဏ္ဏနာ

၄၈၀. သဟ ဒုဿေန မေထုနဝီတိက္ကမဿ သက္ကုဏေယ့္ယတာယ **''ဒုဿကုဋိအာဒီနိ သန္ဓာယာ''** တိ ဝုတ္တံ။ **လိင်္ဂပရိဝတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ** တိ ''လိင်္ဂပရိဝတ္တေ သတိ ပဋိဂ္ဂဟဏဿ ဝိဇဟနတော သာမံ ဂဟေတွာ ဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ လိင်္ဂပရိဝတ္တနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။

၄၈၁. **သုပ္ပတိဋ္ဌိတနိဂြောဓသဒိသ** န္တိ ယောဇနဒွိယောဇနာဒိပရမံ မဟာနိဂြောဓံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

သေဒမောစနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဥ္စဝဂ္ဂေါ

ကမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၄၈၃. ကမ္မဝဂ္ဂေ ဥမ္မတ္တကဿ ဘိက္ခုနော ဥမ္မတ္တကသမ္မုတိ ဥမ္မတ္တကေ ယာစိတ္ဝာ ဂတေ အသမ္မုခါပိ အတုံ ဝဍ္ဎတိ, တတ္ထ နိသိန္နေပိ န ကုပ္ပတိ နိယမာဘာဝတော။ အသမ္မုခါ ကတေ ပန အေသာဘာဝံ ဒဿေတုံ **“အသမ္မုခါကတံ သုကတံ ဟောတီ”**တိ ဝုတ္တံ။ ဒူတေန ဥပသမ္ပဒါ ပန သမ္မုခါ ကာတုံ န သက္ကာ ကမ္မဝါစာနာနတ္တသမ္ဘဝတော။ ပတ္တနိက္ကုဇ္ဇနာဒယော ဟတ္ထပါသတော အပနီတမတ္တေပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋန္တိ။ **သင်္ဃသမ္မုခတာ** တိအာဒီသု ယာဝတိကာ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ, တေ အာဂတာ ဟောန္တိ, ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒော အာဟဋော ဟောတိ, သမ္မုခီဘူတာ န ပဋိက္ကောသန္တိ, အယံ **သင်္ဃသမ္မုခတာ**။ ယေန ဓမ္မေန ယေန ဝိနယေန ယေန သတ္ထုသာသနေန သင်္ဃော ကမ္မံ ကရောတိ, အယံ **ဓမ္မသမ္မုခတာ**။ တတ္ထ **ဓမ္မော** တိ ဘူတံ ဝတ္ထု။ **ဝိနယော**တိ စောဒနာ စေဝ သာရဏာ စ။ **သတ္ထုသာသနံ** နာမ ဉတ္တိသမ္ပဒါ စေဝ အနုဿာဝနသမ္ပဒါ စ။ ယဿ သင်္ဃော ကမ္မံ ကရောတိ, တဿ သမ္မုခဘာဝေါ **ပုဂ္ဂလသမ္မုခတာ**။ ကတ္တိကမာသဿ ပတရဏမာသတ္တာ **“ဥပေတ္ဝာ ကတ္တိကမာသ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ **ပစ္စုက္ကမိတ္ဝာ ဥပိတဒိဝသော စာ**တိ ကာဠပက္ခေ စာတုဒ္ဒသီ တ ပန္နရသီ တ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဒွေဝ စ ပုဏ္ဏမာသိယော** တိ ပဌမပစ္ဆိမဝဿူပဂတာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။

၄၈၅. ဌာနကရဏာနိ သိထိလာနိ ကတ္ဝာ ဥစ္စာရေတဗ္ဗံ အက္ခရံ **သိထိလံ,** တာနိယေဝ ဓနိတာနိ အသိထိလာနိ ကတ္ဝာ ဥစ္စာရေတဗ္ဗံ အက္ခရံ **ဓနိတံ**။ ဒွိမတ္တကာလံ **ဒီဃံ,** ဧကမတ္တကာလံ **ရဿံ**။ **ဒသဓာ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ ပဘေဒေ** တိ ဧဝံ သိထိလာဒိဝသေန ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိယာ အက္ခရုပ္ပါဒကစိတ္တဿ ဒသပ္ပကာရေန ပဘေဒေ။ သဗ္ဗာနိ ဟိ အက္ခရာနိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနိ ယထာဓိပ္ပေတတ္ထဗျဉ္ဇနတော ဗျဉ္ဇနာနိ စ။ သံယောဂေါ ပရော ဧတသ္မာတိ သံယောဂပရော, န သံယောဂပရော **အသံယောဂပရော**။ **အာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတတ္ထေရဿ ယဿ န ခမတီ** တိ ဧတ္ထ **တ-ကာရ န-ကာ**ရသဟိတာကာရော အသံယောဂပရော။ **ကရဏာနီ**တိ ကဏ္ဌာဒီနိ။

၄၈၈. အနုက္ခိတ္တာ ဟာရာဗိကံ အနာပန္နာ စ ပကတတ္တာတိ အာဟ **“ပကတတ္တာ အနုက္ခိတ္တာ”** တိအာဒိ။ တတ္ထ **အနိဿာရိတာ** တိ ပုရိမပဒဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ပရိသုဒ္ဓသီလာ** တိ ဟာရာဗိကံ အနာပန္နာ။ **န တေသံ ဆန္ဒော တ ဟာရိသုဒ္ဓိ တ ဧတီ**တိ တီသု ဒွီသု တ နိသိန္နေသု ဧကဿ တ ဒွိန္နံ တ ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိ အာဟဋာပိ အနာဟဋာဝ ဟောတီတိ အဓိပ္ပါယော။

အပလောကနကမ္မကထာဝဏ္ဏနာ

၄၉၅-၄၉၆. **ကာယသမ္ဘောဂသာမဂ္ဂီ** တိ သဟသေယ္ယပဋိဂ္ဂဟဏာဒိ။ **သော ရတော**တိ သုဘေ ရတော။ သုဠုဩရတောတိ တ **သောရတော**။ **နိဝာတဝုတ္တီ** တိ နီစဝုတ္တိ။ **ပဋိသင်္ခာ** တိ ပဋိသင်္ခါယ ဉာဏေန ဥပပရိက္ခိတ္ဝာ။ ယံ တံ အဝန္ဒိယကမ္မံ အနုညာတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဣမဿ အပလောကနကမ္မဿ ဌာနံ ဟောတီ** တိ ဧဝမ္ပိ အပလောကနကမ္မံ ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ ကမ္မမေဝ လက္ခဏန္တိ **ကမ္မလက္ခဏံ**။ ဩသာရဏနိဿာရဏဘဏ္ဍုကမ္မာဒယော ဝိယ ကမ္မဥ္စ ဟုတ္ဝာ အညဉ္စ နာမံ န လဘတိ, ကမ္မမေဝ ဟုတ္ဝာ ဥပလက္ခိယတီတိ “ကမ္မလက္ခဏ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ **တေမ္ပိ ကမ္မလက္ခဏမေဝ**တိ ဝုတ္တကမ္မလက္ခဏံ ဒဿေတုံ **“အစ္ဆိန္နစီဝရဇိဏ္ဏစီဝရနဋ္ဌစီဝရာန”** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဣဏပလိဗောဓမ္ပီ**တိ ဣဏမေဝ ပလိဗောဓော ဣဏပလိဗောဓော, တမ္ပိ အတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ တာဒိသံ ဘိက္ခုံ ဣဏာယိကာ ပလိဗုန္ဓန္တိ, တတ္ရုပ္ပါဒတောပိ တဿ ဣဏံ သောဓေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပါယော။

ဆတ္တံ တ ဝေဒိကံ တ တိ ဧတ္ထ **ဝေဒိကာ**တိ စေတိယဿ ဥပရိ စတုရဿစယော ဝုစ္စတိ။ **ဆတ္တ** န္တိ တတော ဥဒ္ဓံ ဝလယာနိ ဒဿေတ္ဝာ ကတော အဂ္ဂစယော ဝုစ္စတိ။ **စေတိယဿ ဥပနိက္ခေပတော** တိ စေတိယေ နဝကမ္မတ္ဝာတာယ ဥပနိက္ခိတ္တတော, စေတိယသန္တကတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အညာ ကတိကာ ကာတဗ္ဗာ** တိ ပုရိမကတိကာယ အသင်္ဂဟိတတ္တာ ဝုတ္တံ။ **တေဟီ**တိ ယေသံ ပုဂ္ဂလိကဌာနေ တိဋ္ဌန္တိ, တေဟိ။ **ဒသဘာဂ**န္တိ ဒသမဘာဂံ။ **တတ္ဝ**

ထာတိ တသ္မိံ ဝိဟာရေ။ **မူလေ**တိ ပုဗ္ဗေ။ **"ဣတော ပဋ္ဌာယ ဘာဇေတ္ဗတ ခာဒန္တူ"** တိ ဝစနေနေဝ ယထာသုခံ ပရိဘောဂေ ပဋိက္ခိတ္တော ဟောတီတိ အာဟ **"ပုရိမကတိကာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီ"** တိ။

အနုဝိစရိတ္ဗတတိ ပစ္စတော ပစ္စတော ဂန္တ္ဗာ။ **အပစ္စာသီသန္တေနာ** တိ တေသံ သန္တိကာ

ပစ္စယံ အပစ္စာသီသန္တေန။ **မူလဘာဂ**န္တိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဘာဝေတိ **"ဒသဘာဂမတ္တ"**န္တိ။ **အကတာတသံ တ ကတ္ဗတ**တိ တတော ဥပ္ပန္နအာယေန ကတ္ဗတ။ **ဇဂ္ဂိတကာလေ စ န တရေတဗ္ဗာ** တိ ဇဂ္ဂိတာနံ ပုပ္ဖဖလဘာရိတကာလေ န တရေတဗ္ဗာ။ **ဇဂ္ဂနကာလေ** တိ ဇဂ္ဂိတုံ အာရဒ္ဓကာလေ။ **ဥတ္တိကမ္မဋ္ဌာနဘေဒေ** တိ ဥတ္တိကမ္မဿ ဌာနဘေဒေ။

ကမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အပညတ္တေ ပညတ္တဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ

၅၀၀. သတ္တ အာပတ္တိက္ခန္ဓာ ပညတ္တံ နာမာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကကုသန္ဓကောဏာဂမနကဿပဟ ဧဝ သတ္တ အာပတ္တိက္ခန္ဓေ ပညပေသုံ, ဝိပဿီအာဒယော ပန ဩဝါဒပာတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိံသု, န သိက္ခာပဒံ ပညပေသုန္တိ အာဟ **"ကကုသန္ဓဿ။ပေ။ အန္တရာ ကေနစိ အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ"** တိ။ သေသမေတ္ထ သုဝိညေယ္ယမေဝ။

ဣတိ သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယဋ္ဌကထာယ သာရတ္ထဒီပနိယံ

ပရိဝါရဋ္ဌကထာဝဏ္ဏနာ သမတ္တာ။

နိဂမနကထာဝဏ္ဏနာ

အဝသာနကထာသု ပန အယမတ္ထော။ **ဝိဘတ္တဒေသန** န္တိ ဥဘတောဝိဘင်္ဂခန္ဓကပရိဝါရေဟိ ဝိဘတ္တဒေသနံ ဝိနယပိဋကန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **တဿာ** တိ တဿ ဝိနယဿ။

တတ္ရိဒ န္တိအာဒိ ပဌမမဟာရာဇိကဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယမေဝ။

သတ္တုမဟာဗောဓိဝိဘူသိတော တိ သတ္တုနာ ပရိဘုတ္တမဟာဗောဓိဝိဘူသိတော မဏ္ဍိတော, တဿ မဟာဝိဟာရဿ ဒက္ခိဏဘာဂေ ဥတ္တမံ ယံ ပဓာနဃရန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **ပဓာနဃရ**န္တိ တံနာမကံ ပရိဝေဏံ။ **သုစိစာရိတ္တသီလေန, ဘိက္ခုသင်္ဃေန သေဝိတ**န္တိ ဣဒမ္ပိ ပဓာနဃရဝိသေသနံ။

တတ္ထာ တိ တသ္မိံ ပဓာနဃရေ။ **စာရုပာကာရသဉ္စိတ** န္တိ မနာပေန ပာကာရေန ပရိက္ခိတ္တံ။ **သီတစ္ဆာယတရူပေတ**န္တိ ဃနနိစိတပတ္တသဉ္ဆန္နသာခါပသာခတာယ သီတစ္ဆာယေဟိ ရုက္ခေဟိ ဥပေတံ။ ဝိကသိတကမလကုဝလယပုဏ္ဍရီကသောဂန္ဓိကာဒိပုပ္ဖသဉ္ဆန္နမဓုရသီတလုဒကပုဏ္ဏတာယ သမ္ပန္နာ သလိလာသယာ အဿာတိ **သမ္ပန္နသလိလာသယော။ ဥဒ္ဒိသိတ္ဗတ**တိ ဗုဒ္ဓသိရိံ နာမ ထေရံ နိဿာယ, တဿ အဇ္ဈေသနံ နိဿာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဣဒ္ဓာ** တိ အတ္ထဝိနိစ္ဆယာဒီဟိ ဣဒ္ဓာ ဖီတာ ပရိပုဏ္ဏာ။

သိရိနိဝါသဿာ တိ သိရိယာ နိဝါသဋ္ဌာနဘူတဿ။ **ဇယသံဝစ္ဆရေ** တိ ဇယပ္ပတ္တသံဝစ္ဆရေ။ **အယန္တိ** ထေရံ ဗုဒ္ဓသိရိံ ဥဒ္ဒိဿ ယာ ဝိနယဝဏ္ဏနာ အာရဒ္ဓာ, အယံ။ **ဓမ္မုပသံဟိတာ** တိ ကုသလသန္နိဿိတာ။ ဣဒာနိ သဒေဝကဿ လောကဿ အစ္စန္တသုခါဓိဂမာယ အတ္တနော ပုညံ ပရိဏာမေန္တော **"စိရဋ္ဌိတတ္ထံ ဓမ္မဿာ"** တိအာဒိမာဟ ။ တတ္ထ **သမာစိတ**န္တိ ဥပစိတံ။ **သဗ္ဗဿ အာနုဘာဝေနာ** တိ သဗ္ဗဿ တဿ ပုညဿ တေဇေန။ **သဗ္ဗေပိ ပာဏိနော**တိ ကာမာဝစရာဒိဘေဒာ သဗ္ဗေ သတ္တာ။ **သဒ္ဓမ္မရသသေဝိနော** တိ ယထာရဟံ ဗောဓိတ္တယာဓိဂမဝသေန သဒ္ဓမ္မရသသေဝိနော ဘဝန္တု။ သေသမေတ္ထ သုဝိညေယ္ယမေဝ။

နိဂမနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဂမနကထာ

ဧတ္တာဝတာ စ —

ဝိနယေ ပာဋဝတ္ထာယ, သာသနဿ စ ဝုဍ္ဎိယာ။
ဝဏ္ဏနာ ယာ သမာရဒ္ဓာ, ဝိနယဋ္ဌကထာယ သာ။

သာရတ္ထဒီပနီ နာမ, သဗ္ဗသော ပရိနိဋ္ဌိတာ။
တိံသသဟဿမတ္တေဟိ, ဂန္ထေဟိ ပရိမာဏတော။

အဇ္ဈေသိတော နရိန္ဒေန, သောဟံ **ပရက္ကမဗာဟုနာ** ။
သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိကာမေန, သာသနုဇ္ဇောတကာရိနာ။

တေနေဝ ကာရိတေ ရမ္မေ, ပာသာဒသတမဏ္ဍိတေ။
နာနာဒုမဂဏာကိဏ္ဏေ, ဘာဝနာဘိရတာလယေ။

သီတလူဒကသမ္ပန္နေ, ဝသံ **ဇေတဝနေ** ဣမံ။
အတ္ထဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နံ, အကာသိံ သုဝိနိစ္ဆယံ။

ယံ သိဒ္ဓံ ဣမိနာ ပုညံ, ယံ စညံ ပသုတံ မယာ။
ဧတေန ပုညကမ္မေန, ဒုတိယေ အတ္တသမ္ဘဝေ။

တာဝတိံသေ ပမောဒေန္တော, သီလာစာရဂုဏေ ရတော။
အလဂ္ဂေါ ပဉ္စကာမေသု, ပတွာန ပဌမံ ဖလံ။

အန္တိမေ အတ္တဘာဝမှိ, မေတ္တေယျံ မုနိပုင်္ဂဝံ။
လောကဂ္ဂပုဂ္ဂလံ နာထံ, သဗ္ဗသတ္တဟိတေ ရတံ။

ဒိသွာန တဿ ဓီရဿ, သုတွာ သဒ္ဓမ္မဒေသနံ။
အဓိဂန္တွာ ဖလံ အဂ္ဂံ, သောဘေယျံ ဇိနသာသနံ။

သဒါ ရက္ခန္တု ရာဇာနော, ဓမ္မေနေဝ ဣမံ ပဇံ။
နိရတာ ပုညကမ္မေသု, ဇောတေန္တု ဇိနသာသနံ။

ဣမေ စ ပါဏိနော သဗ္ဗေ, သဗ္ဗဒါ နိရုပဒ္ဒဝါ။
နိစ္စံ ကလျာဏသင်္ကပ္ပါ, ပပ္ပောန္တု အမတံ ပဒန္တိ။

သာရတ္ထဒီပနီ နာမ ဝိနယဋီကာ နိဋ္ဌိတာ။